

A 41

Landwehr 63

Enige editie

C.C.

42 + 15 copperplates

Raby

Prin.

1847

14782

SACRVM
ORATORIVM

PIARVM IMAGINVM
IMMACVLATÆ MARIÆ

ET

ANIMÆ CREATÆ
AC BAPTISMO, POENITENTIA,
ET EVCHARISTIA INNOVATÆ:

ARS NOVA
BENE VIVENDI ET MORIENDI:

AVCTORE

R.P. PETRO BIVERO Matritensi Soc. Iesv Theologo,
Serenissimorum Belgij Principum Concionatore.

STORY OF
MADAM

• MADAM
MADAM

ANIMÉ

ANIMÉ
ANIMÉ

ANIMÉ
ANIMÉ

ANIMÉ
ANIMÉ

ANIMÉ
ANIMÉ

ANIMÉ
ANIMÉ

ANIMÉ
ANIMÉ

ATTENDE ET AVDI

Conspicisti Caput draconis

in aquis Baptizasti

*Poenitentia tabula 2^a
post naufragium.*

SACRVM
ORATORIVM
PIARVM IMAGINVM
IMMACVLATÆ MARIE
ET
ANIMÆ CREATE
AC BAPTISMO, POENITENTIA,
ET EVCHARISTIA INNOVATÆ:
ARS NOVA

BENE VIVENDI ET MORIENDI,
sacris piarum Imaginum Emblematis
figurata & illustrata:

Auctore R. P. PETRO BIVERO
Matritensi Soc. IESV Theologo,
Sereniss. Belgij Principum Concionatore.

ANTVERPIAE, EX OFFICINA PLANTINIANA BALTHASARIS MORETI. M.DC.XXXIV.
CVM PRIVILEGIIS CAESAREO ET REGIO.

GLORIOSÆ ET ÆTERNÆ

MEMORIAE

ALBERTI

ET

ISABELLÆ

SERENISSIMORVM

BELGII ET BVRGVNDIÆ

PRINCIPVM.

VCTVS & doctus diuinitus
Ieremias, mysticas elegias di-
cavit & consecrauit Principi
Iosiae post obitum; qui, præ
ceteris viris gloriosis, ab
æterna & gloriosa memoria commendatus
ac celebratus est ore & oraculo veteris Sa-
pientis: *Memoria*, inquit, *Iosia in composi-* Eccli. 49, 1.
tio-

*tionem odoris facta opus pigmentarij. In omni
ore quasi mel indulcabitur eius memoria; &
ut musica in conuiuio vini. Ipse est directus
diuinitus in pœnitentiam gentis, & tulit abo-
minationes impietatis. Et gubernauit ad Do-
minum cor ipsius, & in diebus peccatorum cor-
roborauit pietatem. Aromata quidem in ar-
bore, mel in floribus, vinum in vite sic
uiuunt, vt cùm è plantis suis leguntur &
decerpuntur, etiamsi viuere quodammo-
dò desinant, eorum virtus odorifera & fa-
porifera nequaquam emoriatur. Ritè ac
rectè cum aromatis, vino & melle, com-
paratur memoria Principis Iosix: qui
quamuis esse inter viuos desiisset, adhuc
eius fama & virtus extabat, apparebat, &
vigebat. Princeps certè æterna dignus me-
moriam, quam ardens diuini honoris & no-
minis æmulatio sacro zelatori comparauit.*

SACRVM PIARVM IMAGINVM
composueram ORATORIVM sub regio
nomine SERENISSIMÆ ISABELLÆ
eden-

edendum & proferendum, cùm æquè sibi
expectatâ , quàm nobis inexpectatâ mor-
te (prò dolor!) ablata & abrepta est. Causa
hæc lamentationum, & simul occasio thre-
norum, adduxit & induxit animum, vt Va-
tis exemplo , æternæ & gloriosæ memoriæ
ALBERTI & ISABELLÆ Archiducum
Austriæ , Ducum Burgundiæ , Serenissi-
morum Belgicæ Principum , in quorum
Regio Oratorio per sedecim seruiui annos,
SACRVM hoc ORATORIVM offerrem,
& sub tanto nomine & omine tam fortu-
nato proferrem.

Memoria Serenissimi nostri IOSIÆ *in*
compositionem odoris facta opus pigmentarij;
ex qua Catholici nominis & famæ tanta
procedit fragrantia, vt suauissimo suo odo-
re totum perfundat & impleat ORATO-
RIVM. Memoria Serenissimæ ISABELLÆ
CLARÆ EVGENIÆ *in omni ore quasi mel*
indulcabitur, & ut musica in conuiuio vini.
In saltu & horto vitibus & floribus confi-
to

to apud Segouiam, nimirum in Valfaino, edita in lucem est, quæ pro deliciis humano generi futura erat, dum viueret; & cuius tandem post mortem grata memoria mellis suauitatem referret, vini dulcedinem redoleret. Adde & musicæ consonantiam, quæ & vino generoso adiuncta magis alliciet, magis attrahet animos piorum hominum, vt vel ex eo titulo, quòd SACRVM ORATORIVM SERENISSIMAM sonet ISABELLAM, sanctæ eius lectioni magis afficiantur, magis addicantur.

Vterque Princeps *directus diuinitus in pœnitentiam gentis*, quæ per septemdecim Prouincias Baptismo Pœnitentiæ abluta Catholicæ Ecclesiæ accessit. Vterque etiam prælucens exemplo subditis vsum Pœnitentiæ Sacramentalis induxit & introduxit. Vterque Princeps *tulit abominationes impietatis*, quas intulit in Belgium hæresis; & venerabilis Sacramenti, quod mysterium pietatis est, assiduo cultu & frequentia

tia eas omnino deleuit. Hæc tria sunt Sacramenta, Baptismus, Pœnitentia, & Eucharistia, de quibus sermo est in ORATORIO PIARVM IMAGINVM: & eorum quidem cultus & reuerentia mirum in modum sub vtroque Principe floruit. Iconoclastæ sacrilegi anno LXVI. in sacras imagines sæuierunt; & hoc eodem anno, quo Belgium iconoclastiam sensit, vidit, & ingemuit, ad restaurandam piarum imaginum religionem Princeps Serenissima ISABELLA, faustis ac fortunatis futuræ pietatis præfagiis & auspiciis, nata & orta est.

Vterque Princeps *gubernauit ad Dominum cor ipsius*: & ita gubernauit, vt vna esset vtriusque mens, idem consilium curandæ ac promouendæ Christianæ Religionis, & Marianæ deuotionis; quarum assiduo studio in suo regimine regius amorum animus attentus semper & intentus erat, summus cultor Dei, & immacu-

* * latae

latæ MARIÆ, cuius piæ effigies primo loco dantur, & in SACRO ORATORIO proferuntur. Secundùm Deum Opt. Max. Virgo immaculata pro Numine vtrique Principi extitit; & vterque pridie quàm in letalem morbum incideret, non sine occulto mysterio, religionis ergò, venit in nostrum Collegium, & pro vltimâ statione inuisit, & valedixit deuotissimæ eius imagini, cuius titulus est, *Mater misericordia*. Respondit arcano mysterio cantus, quem tunc temporis cantores Aulæ ediderunt, MARIA *mater gratia, mater misericordia, tu nos ab hoste protege, & hora mortis suscipe*. Vtrumque ab hoste protexit, vtrumque in horâ mortis suscepit.

Vterque Princeps *in diebus peccatorum corroborauit pietatem*. Cùm rebelles & perduelles conspirarent inter se, ALBERTVS & ISABELLA diuinæ pietatis memores, vt illam colerent ac fulcirent, Principes se esse clementissimos ostendebant. Pulchrum
genus

genus victoriæ, pietate impietatem, diu-
nisque moribus, vincere ac superare. Hæc
cælestis victoria est, quam in summa cæ-
lorum aula vterque Serenissimus agit: &
vtrique, etiam post mortem, affulgentem
vtriusque Germaniæ prosperitatem deberi,
communis vox populi clamat, cùm post
obitum prius ALBERTI Serenissima do-
mus AVSTRIACA victrix assurrexerit; &
post mortem ISABELLÆ iterùm trium-
phatrix resurgat. Vterque Princeps potens
in terræ palatio, in aula cæli potentior,
cuius gloriosæ & æternæ memoriæ sa-
crum ORATORIVM esto: SACRVM,
inquam, ORATORIVM, & REGIVM; in
quo Rex David cultor inducitur, & tan-
dem cor eius regium secundùm cor Dei
Creatoris, Redemptoris, & Sanctificato-
ris, introducitur. Nouus David, Princeps
vterque est, pictus & descriptus in SA-
CRO & REGIO ORATORIO, quod
editur ad maiorem gloriam DEI; eiusque
di-

diuinus cultus procedet feliciter ALBERTO Duce , comite ISABELLA CLARA EVGENIA.

Gloriosa & æterna tantorum Principum memoria ac memoratio auctori & lectori nequit non esse proficua , & digna gratiarum actione quam pendit Apostolus Deo I. ad Timoth. I. vbi, interprete S. Ambrosio, *idcirco gratias agit, quia memor erat Timothei viri mirabilis; ut & hoc ipsum donum sit. Non enim sine merito est, qui cogitat de bonis viris.*

*Angele Dei
Custodi, Illumina, et Rege.*

L V M E N S A C R I O R A T O R I I .

SACRA ORATORII vox auctoribus nota Latinis, satis recepta in Constitutionibus Pontificum & Imperatorum, placuit Ecclesiae primoribus; qui pia loca, ubi primi Christiani pro diuino cultu & precibus conuenire consueuerant, ORATORIA nuncuparunt. Ad hunc eundem finem SACRVM hoc ORATORIUM tripartitum exhibemus.

Prima pars continet imagines immaculatæ MARIAE Filiae, Sponsæ, & Matris Dei, quæ prima omnium recitat Dominicam Orationem, edocta ab ipso Deo, & admonita suæ creationis & liberationis à communi lue & labe, de qua gloriosa triumphat. Triumphat immunis ab omni culpa, de peccato & eius pœnis, per nouem Solemnitates, in quibus festiuis Angelicæ Salutationis acclamationibus excipitur ab anima Baptismate sancto tinctæ, Christiana, & tota Mariana reddita, Virtute sacri lauacri agente cum MARIA solemnem de prima culpa & eius pœnis triumphum.

Renata ex aqua & Spiritu sancto anima, lapsa rursus in peccatum transit à prima Parte ad secundam: in qua nouum inuenit Dauidem pœnitentem, secundam post naufragium tabulam arripientem, & dicentem septem Psal. 50. Pœnitentiæ Psalmos; quorum præcipuus est ille, Misere-re mei Deus, continens in se pœnitentis contritionem, confessionem, absolutionem & satisfactionem: quarum imagines desumptæ ex Euangelio proponuntur, & monent officij sui Confessarium & confitentem; & ad extremum suadent frequentiam Confessionis Sacramentalis.

Ritè confessa & absoluta anima transit de secunda Parte ad tertiam, vbi sacra Synaxis particeps efficitur, & excipitur cantibus sacrarum Virginum, more celestium, Hymnum, Pange lingua gloriosi Corporis mysterium, non verbis, sed signis & insignibus propriis modu-

modulantium, & simul exponentium qualis esse debeat
qui celebrat, & qui communicat. Claudis chorum assum-
pta & coronata MARIA; cuius corona duodecim stel-
larum indicat duodecim fructus Eucharistiae respondentes
duodecim fructibus Spiritus sancti, eiusque septem dona
in fine ORATORII parant animam pro frequenti usu
venerabilis Sacramenti. Cor denique noui Davidis co-
lentis suum Creatorem, Redemptorem & Sanctificato-
rem exhibetur, cuius effigie SACRVM ORATORIVM
perficitur.

Pro foribus ORATORII apponitur, Attende, & Deut. 27.
audi. quod est oraculum Deuteronomij, non ab simile⁹
Delphico, quod erat in ianuis Apollinis litteris aureis
exaratum: siquidem lib. 3. de Viduis, p. 3. relatus in Mil-
leloq. Ambrosius cultorem monet: Tibi dicit Moyfes:
Attende tibi, hoc est, imagini quam à CHRISTO
accepisti, similitudini ad quam factus es. Ipsam ser-
ua imaginem, quam CHRISTVS in te operibus suis
pinxit. Hæc sunt opera CHRISTI, Baptismus, Pæni-
tentia, & Eucharistia, quibus imaginem suam CHRISTVS
perficit.

Ducit, & introducit in SACRVM hoc ORATORIVM
pias animas Angelus custos, præferens lumen tripartitum
pro Baptismo, Pænitentia, & Eucharistia. Hoc Angeli mu-
nus est; quandoquidem Israël, sub cuius cura, tutela
& custodia erat, duxit olim ad aquas Maris rubri pro
Baptismo,

Baptismo , ad desertum pro Pœnitentia , ad manna verò
caeleste pro sacrosancta Eucharistia. Ergo , tibi dictum es-
se existima , in primo ORATORII aditu , quod dixerat
Deus populo cap.23. Exod. Ecce ego mittam Angelum
meum , qui præcedat te , & custodiat in via , & in-
troducatur in locum quem paravi. *Paratus hic locus*
debetur colentibus artem benè viuendi , & benè morien-
di , cuius forma perspicua in SACRO ORATORIO ap-
paret : omnes quippe eius imagines sacra sunt Emblemata
pietatis , quam Deus iure Creationis , Regenerationis ,
Confessionis , & Communionis , à sua quærit & exigit
creatura.

SACRI

SACRI ORATORII
ILLUMINATIO PARTICVLARIS
PRO PRIMA ET SECVNDA HEBDOMADA
SPIRITALIVM EXERCITIORVM.

ANCTVS Patriarcha Ignatius Exercitia spiritalia in quatuor diuisit hebdomadas, quarum prima est de creatione, & eius fine: secunda de Vita Christi, miraculis, & miraculoso Sacramento: tertia de passione: quarta de resurrectione. Hæc eadem quatuor argumenta continent in se sacrum Oratorium & Sanctuarium. Continet Oratorium materiam primæ & secundæ hebdomadæ. Primum principium ac fundamentum primæ septimanæ est illud, quod in hæc verba S. Ignatius proponit: Creatus est homo, vt Dominum suum laudet, ac reuereatur, ei que seruiens saluus fiat. Primum quoque fundamentum primæ Partis Oratorij hoc est, vt creatus & regeneratus homo de fine creationis ac regenerationis suæ moneatur. Monetur & instruitur ab Immaculata MARIA, Primogenita ante omnem creaturam: quam Deus ipse instruit, vt diuinam suam Maiestatem iure suæ creationis laudet ac reuereatur; quod & præstat, vt ceteris hominibus præclaro exemplo præluceat.

Materia

Materia secunda hebdomadæ Exercitationum sacrarum de mysterijs Vitæ Christi, magnis eius miraculis, & maximo omnium Sacramentorum arcano signatur; & circa hanc ipsam negotiatur secunda Pars Oratorij, quandoquidem de aduentu Christi Vocantis ad pœnitentiam, & in eius gratiam mira facientis, sermonem instituit. Cùm verò S. Ignatius dixerit, In hac hebdomada secunda vtile fuerit aliquid subinde legere ex Euangelico vel pio aliquo codice; in hac secunda Parte, colligens se ad Exercitia, inueniet multa ex Euangelijs, & ex sanctis Patribus multa, quorum testimonijs Euangelicæ posite imagines declarantur & illustrantur.

Cùm verò S. Ignatius secundam hebdomadam mysteriorum Vitæ Christi, & eius miraculorum, concluderet in hanc formam: Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum Christus instituit in signum summæ dilectionis: conclusio & finis sacri Oratorij est totus de venerabili Eucharistia. Hoc summæ charitatis signum spiritualiter se exercenti sacre Virgines per signa suarum imaginum proponunt, & exponunt. Agunt de præuia dispositione, quam Eucharistica susceptio requirit, & de fructibus sacram subsequentibus Communionem, & tandem sermo est de eius frequentatione, quam S. Ignatius introduxit, & semel introductam virtute Exercitiorum seruari ac retineri contendit.

*Quòd si in fine sacri Oratorij cor suum Christianus
creatus*

creatus & regeneratus, reſectus ſacramentaliter, & ſpi-
ritaliter ſanctificatus, religionis ergo appendit; noui Daudi
inſtar S. Ignatius cor ſuum etiam appendit in Exercitio
diuini amoris, cuius eſt oratio illa ſibi cum alijs ſe exercen-
tibus communis: Suscipe, inquit, Domine vniuerſam
meam libertatem. Accipe memoriam, intellectum,
atque voluntatem omnem. Quidquid habeo, quid-
quid poſſideo, mihi largitus es: id tibi totum reſti-
tuo; ac tuæ prorsus voluntati me trado gubernan-
dum. Amorem tui ſolum cum gratia tua mihi do-
nes; & diues ſum ſatis, nec aliud quidquam vltrà
poſco.

Conſtat ſatis ex dictis, quàm ſibi reſpondeant prima &
ſecunda hebdomada ſpiritualium Exercitiorum & ſacrum
Oratorium pijs imaginibus ornatum, quarum aſpectu iu-
uentur colligentes ſe ad Exercitia. Accedunt etiam varie
conſiderationes ex ſanctis Patribus depromptæ, quarum
ſubſidio poſſint id præſtare, quod S. Patriarcha Ignatius
in aureo ſuo Exercitiorum libello mandat, & præſcribit.
Præſcribit etiam vt aliquando agentes & habentes Exer-
citia faciant loci mutationem, vt maiorem in ſe excitent
deuotionem: & iuxta tanti Patris præſcriptum ſacro
Oratorio ſacrum ſuccedet Sanctuarium; in quod transi-
tum facientes, qui ſe in prima & ſecunda hebdomada
exercuerunt, ulterius pergant ad tertiam & quartam ſe-
ptimanam, in quibus Chriſtus patiens & ſimul reſurgens

proponitur contemplandus ; & in sacro Sanctuario Crucis
& patientie passus , & suscitatus consideratur.

Hæc illuminatio, quæ ex sacro Oratorij lumine resultat,
particularis est ; utpote deferuiens speciali orandi methodo,
quæ usus est gloriosus noster Ignatius, & eius usum Socios
suos edocuit, ut imitatores sui facti, eamdem orandi ac me-
ditandi formam seruiarent, & ceteris externis pro suarum
perfectu animarum traderent ac communicarent. Hæc lu-
cerna super candelabrum sacre nostræ Religionis lucet om-
nibus qui in domo sunt, lucet domesticis, per quos ad alios
spiritalia exercitia habentes eius illuminatio spargitur, &
diffunditur. Addiderim, quod cum præfata ratio medi-
tandi constet maxime ex loci compositione, punctis medita-
tionum & colloquiis, pro loci compositione erunt appositæ
sacri Oratorij imagines, pro punctis meditationum sancto-
rum Patrum testimonia, pro colloquiis verò Orationes,
quæ tam in Oratorio quàm in Sanctuario recitandæ propo-
nentur.

SACRI

SACRI
ORATORI
PARS PRIMA
PIARVM IMAGINVM
IMMACVLATÆ MARIÆ,
FILIÆ, SPONSÆ, ET MATRIS DEI;
IN GRATIAM
ANIMÆ CREATÆ
ET
BAPTISMO INNOVATÆ.

114012116

1111212

1111212

1111212

1111212

1111212

1111212

1111212

1111212

I M A G I N E S
PARTIS PRIMÆ.

*Filia Dei Primogenita MARIAE,
Filia nomen Dei sanctificantis,
Filia regnum Patris exposcentis,
Filia voluntatem Patris implentis,
Filia panem vitæ poma præferentis,
Filia immunis à debito culpæ & pænæ,
Filiæ caput serpentis calcantis,
Filia creatæ Sponsæ Spiritus sancti in Conceptione,
Sponsæ Spiritus sancti in Natiuitate,
Sponsæ Spiritus sancti in Presentatione,
Annuntiatione,
Visitatione,
Expectatione,
Purificatione,
Assumptione,
Festiuitate ad Nines.*

O R A T I O
I M M A C V L A T Æ F I L I Æ
E T

A N I M Æ C R E A T Æ,

Matt. 6, 9. P A T E R N O S T E R, Q V I E S I N C Æ L I S.

Ars antiqua benè viuendi,
figurata & illustrata.

*Hac est vita æterna, ut cognoscant te solum
Deum verum, Ioan. 17, 3.*

Sit in tabula mentis prima omnium imago repræ-
sentans Primogenitam M A R I A M electam à
constitutione mundi, ut præ omnibus creaturis
colat Deum Patrem qui est in cælis.

Sit in singulis MARIAE anima, ut magnificet Dominum.
Ambrosius in cap. 2. Luc.

DEVS PATER MARIAE:

Audi Filia, et vide te creaturarum omnium primam.

MARIA DEO PATRI:

Pater noster, qui es in caelis.

SACRI ORATORII
IMAGO PRIMA
EXPLICATA.

IRA effigies Primogenitæ Dei M A-
RIAE, quæ cùm adhuc esset in di-
uinæ mentis Sacrario, Creatori om-
nium Deo præsens erat, & opera
creationis promouebat, & compo-
nebat. Sacram hanc prærogatiuam recognoscit ipsa
in se: *Quando præparabat celos, aderam: quando certa* Prou. 8, 27.
lege, & gyro vallabat abyssos: quando æthera firmabat
sursum, & librabat fontes aquarum: quando circumda-
bat mari terminum suum, & legem ponebat aquis, ne
transirent fines suos: quando appendebat fundamenta ter-
ræ. Cum eo eram cuncta componens. Aderat in effigie,
refulgebat in idea, prima Dei filia MARIA; tanti
apud Deum Patrem habita, vt cùm mundus con-
deretur, nihil in eo creari, nihil voluerit fabricari,
cui non assisteret ipsa: de quâ Bernardus Serm. 3. su-
per *Salve* enuntiat: *Propter hanc totus mundus factus*
est. Ipsa est quæ prima fundamenta mundi iecit: qua-
propter Bonauentura Psalm. 118. *Dispositione tua, in-*
quit,

Primam,
& prima-
riam om-
nium crea-
turarum
voluit sibi
esse Ma-
riam Deum.

quit, *perseuerat mundus, quem & tu cum Deo fundasti ab initio.* Digna filia tanto Patre, dignus Pater tanta filia. Hanc charissimam filiam suam monet diuinus Pater primatus sui ac principatus: *Audi filia, & vide te creaturam omnium primam.* Respondet illa:

Matth. 6, 9 *Pater noster, qui es in celis.*

Prima, quam Deus vocauit filiam, & prima filia quæ cælestem Patrem nouit, coluit & adorauit, MARIA est. Esto, seriùs producta fuerit, & immaculatam Conceptionem plures generationes præcefferint; primum apud Deum locum tenuit, ac proinde creaturarum omnium prima, cùm intrat & prodit in mundum, ritè & rectè censenda est. Contingere interdum solet, vt Summus Pontifex in Cardinalium creatione primum locum viro primario referuet, quem in sui pectoris scrinio retinet; cumque declaratus tandem fuerit, ceteris Purpurariis præferatur. Cùm summus Deus de creaturarum omnium ageret formatione, præfiniuit apud se, vt prima omnium MARIA foret, quamuis nonnihil tardiùs conciperetur, & seriùs generaretur. Ergo cùm Immaculata concipitur, ceteris creaturis præfertur, quæ & in sua creatione præuenta rationis vsu, suum recognoscit auctorem, & Deum inuocat Patrem; ad cuius cultum & adorationem prima omnium

omnium creaturarum nos inuitat, & prouocat MARIA virgo, cuius vox Daudica esto:

A D O R A T I O.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Ps. 94, 6.

In similitudinem Primogenitæ
Dei Patris numen cole.

DEi templum mundus hic vniuersus, cuius Sacra-
rium sit cælum, vt ait Philo lib. 2. de Monarch. Ad Mariæ
exemplum
colat Deum
Patrem
omnis
creatura.
Totus ergo mundus sit nobis loco magni ac ma-
gnifici templi, in quo vnum & trinum Deum, qui
Pater noster in cælis est, colamus & adoremus.
Præit MARIA, nos sequamur. *Venite adoremus, &
procidamus ante Deum*, qui Conditor noster est, & si-
mul Genitor. Gaudet hoc nomine, gaudet hoc titu-
lo Creator, cùm dixerit Moyfes: *Numquid non ipse* Deut. 32, 6
est Pater tuus, qui possedit te, & fecit, & creauit te?

Præit MARIA, sequitur MARIAM Cyrillus li-
bro II. in Leuiticum. *Nomen Patris grande mysterium
est, & nomen Matris arcana reuerentia est. Pater tibi Deus
secundum spiritum dicitur. Mater Ierusalem celestis est:
Propheticis & Apostolicis hoc discite testimoniis. Hoc ipsum
Moyfes scripsit in Cantico. Nonne hic ipse est Pater tuus,* Deut. 32, 6

B

qui

Galat. 4, 26 *qui acquisiuit te, & possedit te? Apostolus Verò dicit de Ierusalem celesti, quia libera est, quæ est mater nostra. Primò ergo tibi Pater Deus est, qui genuit spiritum tuum, Isai. 1, 2. qui & dicit: Filios genui, & exaltaui. Sed & Paulus Heb. 12, 9. Apostolus dicit: Obtemperemus Patri Spirituum, & uiuemus.*

Præeuntem quoque MARIAM sequitur Augustinus lib. 59. Homiliarum, Homil. 42. *Inuenimus Patrem in calis, attendamus quemadmodum uiuamus in terris: sic enim debet uiuere qui talem inuenit Patrem, ut dignus sit venire ad hereditatem. Dicimus autem communiter: Pater noster. Quanta dignatio! Hoc dicit Imperator, hoc dicit mendicus, hoc dicit seruus, hoc dicit Dominus. Quod amplius est, sic orat & adorat Primogenita Dei MARIA, & cum illa omnis humana creatura, memor Creatoris sui: in templo enim Dei summi, cuius sacrarium est cælum, recitat & clamat:*

PATER NOSTER, QUI ES IN CAELIS.

AT-

ATTENTIO.

Attende tibi. 1. Timoth. 4, 16.

Inuestigabilem Conditoris tui sapientiam meditare, vt simul cum Propheta dicas: *Mirabilis facta est scientia tua ex me.* Attende itaque tibi ipsi, vt Deo simul attendas. Hæc Basilii Serm. in verba Moysis, *Attende tibi ipsi.*

Attende Deo, qui PATER in cælis est: attende tibi ipsi, tanti Patris in terris proles. Respice, & fac secundum exemplum Primogenitæ Dei MARIAE. *Doctrinx enim est disciplinæ Dei, & electrix operum illius.* Sap. 8, 4. Et quidem in hunc eundem finem elegit eam, & prælegit eam Deus, vt Magistra nostra sit: cuius magisterio doctus Iustinianus cap. 10. de Contemptu mundi clamat: *Pater noster, qui es in cælis. quæ oratio fiducialiter pronuntiatur ab omnibus credentibus, adeo vt nullus vereatur vocare Patrem Deum.* Etenim quid maius, quidve excellentius prærogari hominibus potuit, quàm vt fierent Dii, atque Excelsi filij? Mirabilis excellentia. Videte qualem charitatem dedit nobis Pater, vt filij Dei nominemur & simus. Ne tantus titulus inanis sit, præmiserat D. Ioannes: *Si scitis quoniam iustus est, scitote quoniam & omnis qui fa-*

12 SACRI ORATORII PARS I.

cit iustitiam, ex ipso natus est. Natus ex Deo, virtute bonorum operum vel ipsi Dei Unigenito conformis est, ut ait Cyrillus lib. 11. in Ioan. cap. 24. Ex limo & terra sumus, sed qualitate operum ac fide conformitatem Christi assequimur. Quod ut ritè ac rectè fiat, assiduitas variat picturam.

Eccli. 38,
28.

Matth. 6,
10.

SANCTIFICETVR NOMEN TVVM.

Sit in tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE, electæ ad colendum Deum Patrem, & sanctum nomen eius.

Respice, & fac secundum exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIÆ:

Audi Filia, et vide sanctificatum in calo nomen meum.

MARIA DEO PATRI:

Sanctificetur nomen tuum.

spiri
tam
Prin
exhi
lo D
exp
etia
hun
fer
imp
dit
des
om
br
cal
ex

IMAGO SECVNDA

EXPLICATA.

REATVRA, quemadmodum lib. 2. de Ge- Primam in
notione &
laudatione
nominis sui
voluit Ma-
riam Deus.
nesi ad litteram cap. 8. monet Augusti-
nus, prius erat in Verbo Dei secundum geni-
tam sapientiam : deinde facta est in creatura

spirituali, hoc est, in cognitione Angelorum secundum crea-
tam in illis sapientiam ; deinde in genere proprio. Ergo
Primogenita Dei filia, quæ in diuina idea erat, nunc
exhibetur in cognitione Angelorum, quos in cæ-
lo Deus condidit ; & eorum erga se obedientiam
experiri statuens, intimauit, vt numen Creatoris
etiam post assumptam humanitatem colerent, &
humiliter adorarent. Restitit imperanti Deo Luci-
fer, cui adhæserunt spiritus perduelles, eorumque
impudentiam zelator diuini nominis Michaël retu-
dit ac fregit hac vna voce : *Quis vt Deus?*

Certabatur de gloria nominis Dei, & in eo qui-
dem certamine præcessit & simul excessit Angelos
omnes MARIA, cui Christus apud S. Birgittam li-
bro 1. Reuelat. cap. 10. dicit : *Tu radiasti super omnes
celos, lux tua & serenitas tua excellit omnes Angelos.* Ad
excellentiā hanc vocat cælestis Pater filiam suam,
cūm

cùm ait : *Audi filia, & vide sanctificatum in celo nomen meum.* Filia videt, audit, & simul orat, *Sanctificetur nomen tuum.* Prælucebat iam in spiritali creatura MARIA, & præfulgebat in cognitione Angelorum, LUC. I, 49. ac pariter præcinebat : *Fecit mihi magna qui potens est, & sanctum nomen eius.* Angelis iniunxit Deus, vt Primogenitum suum ex femina aliquando nasciturum colerent & adorarent. Negauit Lucifer cultum, exhibuit Michaël in consortio & comitatu MARIAE, quæ Primogenita ante omnem creaturam diuini nominis veneratione præit, sanctificatione præcedit. Associemur ergo Angelis, adiungamur & MARIAE, quæ tota Angelica clamat:

ADORATIO.

PL. 94, 6. *Venite adoremus, & procidamus ante Deum.*

In similitudinem Primogenitæ
Dei Patris cole nomen.

Ad eius exemplum creatura nomen Dei Patris veneretur. **S**acrarium, in quo sublime numen & nomen Creatoris Dei honoratum est, cælum extitit, & quidem excelsos & sublimes cultores sui diuina postulat gloria. Hinc factum, vt cùm MARIA immaculata cantauit, *Fecit mihi magna qui potens est, & sanctum*

LUC. I, 49.

sanctum nomen eius, in excelsis montanis esse descri-
batur; vbi & illud pro diuini nominis sanctificatio-
ne addidit: *Fecit potentiam in brachio suo, dispersit su-* Luc. I, 51.
perbos mente cordis sui. superbos scilicet angelos, qui
suo Conditori dare gloriam recusarunt. Venite ergo,
ascendamus mente in cælum, adoremus, & cum
MARIA procidamus ante Deum, vt sanctum eius
nomen extollamus. Dicat, reclamet, acclamet vnus-
quisque, *Quis vt Deus* in maiestate sua? *quis vt Deus*
in humanitate sua? *Psallem nomini tuo Altissime*, so- Ps. 9, 3.
cius factus Angelorum, atque in eorum consortio
nomini tuo cantabo: *Gloria in altissimis Deo, & in ter-*
ra pax hominibus bonæ voluntatis. Laudamus te, benedi-
cimus te, adoramus te, glorificamus te. Gratias agimus
tibi propter magnam gloriam tuam, Domine Deus Rex cæ-
lestis, Deus Pater omnipotens.

Quis tantum Regem non colat? Quis tantum
Patrem non adoret? Discamus præstare cultum &
reuerentiam diuinam, ex Angelis Dei, & Angelo-
rum Regina, cuius anima sublimis se totam in Dei
laudes effundebat, & resoluebat. *Magnificat*, inquit, Luc. I, 47.
anima mea Dominum. Cùm edidit cantum MARIA,
satis ostendit, quàm insignis esset & sublimis in
sanctificatione nominis serenissimi Dei. Deus tunc
temporis ita innotuit, vt adhuc in vtero clausus

Ioannes, cæcus, mutus & surdus, gloriam æterni Patris auscultaret, loqueretur, contemplaretur. Cæcutiebat iam præ senectute Elisabeta, & tamen sanis oculis ex ore MARIÆ claram Dei percepit notitiam: & mutus coniux nouit didicitque canere, & LUC. I, 68. cecinit; *Benedictus Dominus Deus Israël.* Ad hunc ergo cultum Mariana institutione formati, & Angelici facti, dicamus:

SANCTIFICETVR NOMENTVVM.

ATTENTIO.

Attende tibi. 1. Timoth. 4, 16.

Attende itaque tibi ipsi, vt Deo simul attendas. *Basilius in Homil.*

Attende Deo, cuius nomen ab Angelis in cælis colitur & adoratur. Attende tibi ipsi, vt cùm eius proles exsistas, in te quoque sanctum fiat, veluti per MARIAM & in MARIA Primogenita Dei Patris sanctificatum est. Cui bono, nisi tuo, hanc facis supplicationem? Audi sanctum Augustinum Serm. de Orat. Dominica: *Cùm rogas vt sanctificetur nomen ipsius, non pro illo rogas, sed pro te: quia rogas, vt quod semper est sanctum, sanctificetur in te, hoc est,*

est, ut sanctum habeatur, nec contemnatur à te. Tibi ergo optas bonum; quia malum tibi est, si contempseris nomen Domini, quod nihil est aliud, quàm contemnere ipsum Deum. Nomen Patris seruatur, custoditur in proli- bus, in filiis aestimatur, si tamen opera nomini pa- terno respondeant, veluti Christus monet: *Sic luceat* Matt. 5, 16 *lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bo- na, & glorificent Patrem vestrum, qui in celis est. Ac- cedat* Cyrillus in Ioannem lib. 11. cap. 14. *Quemadmo- dum benè agere non ad nostram, sed ad Dei gloriam de- bemus* (luceat enim, inquit, lux vestra coram homini- bus, ut videant bona opera vestra, & glorificent Pa- trem vestrum, qui in celis est) sic cùm orandi tempus ad- sit, gloria primò Dei petenda est: hoc enim pacto orare nos docuit, *Pater noster, qui es in celis, sanctificetur no- men tuum.* Hoc ipsum nos docet edocta vel ab ipso Deo MARIA: sequamur eius doctrinam, ut eius no- men colamus, cuius regnum concupiscimus. Vna- quæque creatura id appetit, ad quod nata & condi- ta est, quemadmodum vniuersitas rerum omnium contestatur: ergo cùm omnes ex Deo generati si- mus, & eam propterea nobis indiderit propensio- nem, ut non ad abiecta declinemus, sed ad subli- mia & cælestia feramur, & adspiremus; oportet, ne degeneres existamus, & præter naturam creatura-

rum procedamus, sed more ipsarum, &, quod amplius est, ad imitationem Filiæ Dei, regnum paternum postulemus.

Matt. 6, 10

ADVENIAT REGNUM TVVM.

Sit in Tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE electæ ad Patris nomen honorandum, & eius regnum petendum.

Respice, & fac secundum exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIAE:
Audi Filia, et vide vacantes in caelo sedes.

MARIA DEO PATRI:
Adueniat regnum tuum.

verò .
funt ,
neren
pleren
lium
lebra
bus m
ut lu
create
cali f
nuntie
Andi
illa :
vacat
Regi
Vaca
toru

IMAGO TERTIA

EXPLICATA.

PRAEVALVIT Michaël in praelio, & im-
 manem illum draconem, qui cauda sua
 magnam stellarum partem è sedibus suis
 abstraxit, è superis deturbavit. Postquam
 verò Lucifer, & Luciferi sequaces, è cælo depulsi
 sunt, sedes eorum vacarunt; quæ ne vacuæ rema-
 nerent, condidit homines Deus, vt illas omnes re-
 plerent. Nouit hoc mysterium Virgo, nouit præ-
 lium & triumphum, quem pulchro suo carmine ce-
 lebrauit: *Fecit potentiam in brachio suo: dispersit super-*
bos mente cordis sui. Deposuit potentes de sede, & exalta-
uit humiles. Potuisset conditor Deus novos Angelos
 creare, maluit tamen humiles homines condere, qui
 cæli subsellia occuparent. Nec quidem sedes illas te-
 nuissent, nisi filia Dei interuenisset, cui dicit Pater:
Audi filia, & vide vacantes in cælo sedes. Respondit
 illa: *Adueniat regnum tuum.* Cùm dignitas in Aula
 vacat, & pro eius petitione & impetratione accedit
 Reginae auctoritas, certa spes affulget felicitis exitus.
 Vacarunt in cælo honores post defectionem prodito-
 rum Angelorum; accedit MARIA, accedit cun-
 ctorum

*Prima ad
 regnum
 vocata in
 illud colli-
 mat Ma-
 ria.*

Luc. 1, 51.

etorum hominum Regina, sedesque vacantes petit; postulat, ut in deserta iam loca fideles homines euehantur.

Non est inanis & irrita postulatio Mariana, cuius meritis exigentibus *illuc ascenderunt tribus Domini, testimonium Israël ad confitendum nomini Domini. Quia illic sederunt sedes in iudicio, sedes super domum David.* Succurrit dictis Birgitta in Angelico Sermon: *Virtus illa, quæ te, ô Virgo desiderabilis, ad suam æternam gloriam creauit, ipsam te glorificauit, quasi coronam tertiam, per quam Angeli rupturas priorum coronarum redintegrari debere cognoscebant.* Sedes, quæ diuini negatione cultus amittuntur, exhibitione honoris Dei, quem MARIA non solum impendit, sed etiam impendendum docet, acquiruntur. Nouerat itaque Deus, qualis aliquando futurus esset cultus & oratio Mariana, eiusque respectu & intuitu cælestes sedes

Matth. 25, 34. cultoribus decernebat. Eapropter à constitutione mundi cæleste regnum paratum Sanctis & electis suis in vltima sententia expositurus Iudex est, ut nouerint creaturæ humanæ, quàm antiquum sit Deo Patri, earum felicitatem curare, & affectare.

A D O R A T I O.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Psal. 94, 6.

In similitudinem Primogenitæ
paternum regnum postula.

Simus omnes Mariani, omnes adoremus, & Ad eius
exemplum
regnum
Dei Patris
quaren-
dum.
Psal. 144, 10.
procidamus ante Deum. Cum necdum in
mundo essemus, sedesque vacarent in cælo, de dan-
do nobis regno cogitavit. *Confiteantur tibi Domine*
omnia opera tua, & sancti tui benedicant tibi. Gloriam
regni tui dicent, & potentiam tuam loquentur. Ut notam
filiis hominum potentiam tuam, & gloriam ma-
gnificentie regni tui. Regnum tuum regnum omnium sæ-
culorum, & dominatio tua in omni generatione & gene-
rationem. Hoc ipsum regnum est, de quo Christus
suis Sanctis dicturus est aliquando: Venite benedicti Matt 25,
Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutio- 34.
ne mundi. Benè Augustinus lib. 50. Homiliarum, Ho-
mil. 43. Optare, & orare ut veniat regnum Dei, nihil est
aliud, quàm optare ab illo, ut dignos nos faciat regnò suo,
ne fortè, quod absit, veniat, & nobis non veniat. Mul-
tis enim non est venturum, quod tamen venturum est eis
quibus dicetur: Venite benedicti Patris mei, percipite

Dregnum.

regnum. Quamuis singulis creaturis præscripserit Auctor naturæ, vt in terminos sibi præfixos vergant, ac in fines suos necessariò moueantur; dispensauit, vt interdum ad implendum inane & vacuum præter ordinem sibi datum, mirabiliter cierentur, licet homines terreni sint, & ex se in terram tendant, tamen ad replendas illas sedes, quas vacuas angeli reliquerunt, sursum assumuntur, & assurgunt, vnde conuenienter Agnes ait: *Congaudete mecum, & congratulamini, quia cum his omnibus lucidas sedes accepi.* Accepit meritis & exemplis Marianis, quibus adducitur Deus, vt ipse præter naturæ conditionem sursum euehat orantes simul, & clamantes:

ADVENIAT REGNUM TVVM.

ATTENTIO.

Attende tibi. 1. Timoth. 4, 16.

Attende itaque tibi ipsi, vt Deo simul attendas. *Basilius in Homil.*

Attende Deo, qui cæleste tibi regnum ab orbe condito parauit: attende tibi ipsi, vt pro meritis illud possideas, quod pro meritis sibi & nobis Primogenita Dei MARIA postulauit & impetrauit:

trauit : ad cælestia quippe nos vocat sublimis Dei Patris generatio , quemadmodum cap.10. de Contemptu mundi monet Iustinianus. *Per hanc utique spiritualem generationem , qua omnipotens Pater voluntariè genuit nos verbo veritatis suæ , ut essemus initium aliquod creaturæ eius , magni procul dubio sumus , ad alta tendimus , supernaque desiderantes , cælestis dignitatis generationem seruamus , dedignamurque remunerari paruis , sentientes nos naturali impulsu ad excelsa proficere.* Cùm terrenū Adamum & Euam condidit summus Deus , rerum omnium dominatum illis contulit. *Benedixitque illis Deus, & ait : Crescite, & multiplicamini, & replete terram, & subiicite eam, & dominamini piscibus maris, & volatilibus celi, & vniuersis animantibus, quæ mouentur super terram.* Largitus est Deus homini quidquid sub cælo erat , & quidem ante omnem orationem ac petitionem ipsius , ut omnes suas preces eò dirigeret , vbi Deus sibi & filiis regnum paratum habet. Hoc inprimis quærendum. *Querite primum regnum Dei, & iustitiam eius.* Hoc inprimis petendum est & postulandum, quod sibi & nobis MARIA precatur , mundialium immemor rerum , memor diuinarum & cælestium , quarum impetratio pendet ex obseruatione voluntatis Dei Creatoris. Quid æquius, quidve iustius esse queat, quàm ut pro-

les placitum paternum præstet, & exequatur? Hoc natura ipsa docet, & monet, & quidem sine præmio aut remuneratione, ad honorem Patri præstandum vltro inducit. Deus autem Pater ad id quod naturæ lege teneris, inuitat, & allicit mercede proposita, si diuinæ eius voluntati obtemperes.

Matt. 6, 10

FIAT VOLUNTAS TUA SICUT IN CAELO ET IN TERRA.

Sit in Tabula mentis imago Primogenitæ MARIÆ, regnum Dei Patris petentis, & voluntati eius obtemperantis.

Respice, & fac secundum exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIAE:
Audi Filia, et vide mandatum primo homini datum.

MARIA DEO PATRI:
Fiat voluntas tua, sicut in cælo, et in terra.

lauert
staur
prop
Adz,
ac pol
gaur
in par
Prace
ligno as
enim d
Pater
propri
vici m
lia Ac
in ser
luntar
RIA :

IMAGO QVARTA
EXPLICATA.

ONDIDIT homines Deus, vt supernos <sup>Prima in voluntatis diuine ob-
seruatione Maria.</sup> gloriae thronos, quos angeli deferuerant, occuparent. Amiserant sedes gloriae, qui facti Deo hostes, salutare mandatum violauerunt. Iactura, quam inobedientia induxerat, instauranda erat per humanam subiectionem. Deus propterea statim post creationem quamdam legem Adæ, humani generis capiti, & simul membris eius ac posteris, sub pœna mortis custodiendam promulgauit. *Tulit ergo Dominus Deus hominem, & posuit eum* Gen. 2, 15. *in paradiso voluptatis, vt operaretur & custodiret illum. Præcepitque ei dicens: Ex omni ligno paradisi comede: de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas: in quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris.* Admonet Deus Pater filiam suam Primogenitam constitutam in proprio genere, quod est humanum, *Audi filia, & vide mandatum primo homini datum.* Filia mea es, & filia Adæ: mea per gratiam soboles, per carnem iam in semine Adæ proles: memor esto mei, memor voluntatis meæ, ne degeneres. Occurrit Deo Patri MARIA: *Fiat voluntas tua, sicut in calo & in terra.*

Quàm

Quàm ingenita & innata voluntas Dei fuerit semper MARIAE, vel ex hoc intelligi potest, quòd libro I. Reuelationum, cap. I. dixerit Birgittæ Christus: *Præpone voluntatem meam voluntati tuæ, quia mater mea, Domina tua, à principio usque ad finem nunquam aliud voluit nisi quod ego.* Consonant benè IESVS CHRISTVS, & MARIA. CHRISTVS, dum ait: *In capite libri scriptum est de me, vt facerem voluntatem tuam, Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.* MARIA, dum dicit Patri, *Fiat voluntas tua.*

Ps. 39, 8. Hæc filia, cui Deus dicit per Isaiam: *Vocaberis Voluntas mea in ea.* Vnusquisque suum nomen perpetuò retinet: & si Deus illud imponit, æternum ac sempiternum est. Hoc igitur nomen, *Voluntas mea in ea* erit in ea perpetuū, erit æternum, vt licet communi omnium præcepto MARIA subiaceat, ab eius violatione præseruetur. Communis lex naturæ est, vt omnia elementa effectus suos producant: sub qua lege ignis etiam ille tenebatur & comprehendebatur, qui tres pueros in fornace Babylonis non læsit; nec dubium, quin & ipsi sacri pueri tenerentur ea lege, vt ab igne læderentur, nisi diuinitus fuissent erepti. Commune decretum est, vt esca ex prohibita arbore sumpta, Adamo & posteris noceat: nocebit & MARIAE filia Adæ, nisi diuinitus illa euadat;

dat; euadet tamen, quæ nos inuitat, vt cultores Dei
cuiusque voluntatis existamus.

ADORATIO.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Ps. 94. 6.

In similitudinem Primogenitæ, venerare
Dei Patris voluntatem.

TEmplum Dei mundus hic vniuersus est, in
quod templum sui cultum induxit Deus, cum
temperare sibi & abstinere à prohibito fructu Ada-
mum & posteros iussit. Dedicatum hoc templum
est, cum in statu innocentia Deus beneplacitum
suum indicauit & intimauit. Vna vox cunctorum
erat, vnum naturæ votum: *Venite adoremus, & pro-*
cidamus ante Deum. Omnes vno naturæ sensu consen-
suque dicebant: *Fiat voluntas tua, sicut in celo & in ter-*
ra. Hoc est, vt ait Augustinus: *Quomodo tibi seruiuerunt*
Angeli in celo, & nos tibi seruiamus in terra. Angeli au-
tem ipsius sancti obediunt illi, non illum offendunt, sed fa-
ciunt iussa, amando Deum. Hoc ergo oramus, vt nos præ-
ceptum Dei cum charitate faciamus.

*Ad eius
exemplum
Regnum
Dei obe-
dientiā
acquiren-
dum.*

Pulchra petitio, & simul fortis munitio contra
diabolici serpentis insultus, vt testatur Cyprianus,

E quem

quem lib. 4. contra Epistolam Pelagiani, cap. 9. idem Augustinus allegat: *Addimus quoque & dicimus, Fiat voluntas tua, sicut in celo & in terra, non ut Deus faciat quod vult, sed ut nos facere possimus quod Deus vult. Nam Deo quis obstitit, quò minùs faciat quod vult? sed quia nobis à diabolo obstititur, quò minùs per omnia noster animus atque actus Deo obsequatur, oramus & petimus, ut fiat in nobis voluntas Dei.* Hæc igitur congrua postulatio, hæc totius naturæ oratio, hoc solemne votum immaculatæ MARIAE, quæ non ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex voluntate Dei nata est.

FIAT VOLUNTAS TVA, SICVT IN CAELO ET IN TERRA.

ATTENTIO.

Attende tibi. 1. Timoth. 4, 16.

Attende itaque tibi ipsi, ut Deo simul attendas. *Basilius in Homil.*

Attende Deo, cuius voluntas seruetur & impletur in cælesti regno & imperio: attende tibi ipsi, more cælesti; audi, & adhære disciplinæ Patris tui, sicut Primogenita Dei & simul filia Adæ.

MARIA

MARIA auscultauit & adhæsit. Benè & satis opportunè cap. 10. de Contemptu mundi aduertit Iustinianus : *Cùm Dei perficimus voluntatem, cùm diuinam in nobis per virtutum studia custodimus imaginem, rectissime filij Excelsi sumus.* Pater noster cælestis *voluntariè* Iacob. I.
18. genuit nos *verbo veritatis, vt simus initium aliquod creaturæ eius* : & hinc fit, vt diuinæ eius voluntatis ad-
 óptione, dignitatem filiorum eius habuerimus. Fit præterea, vt quoties oramus, *Fiat voluntas tua, sicut in celo & in terra*, filiationem eius, in qua Dei forma, imago & similitudo consistit, ratam & firmam in nobis seruare postulemus. Si quis autem benè attendat, cùm sic postulat, terram simul & cælum esse deprehendet apud se, vbi voluntas Patris impleatur, cùm lib. 4. contra Epistolam Pelagianorum cap. 9. loquatur in hæc verba Augustinus : *Fieri petimus voluntatem Dei in celo & in terra, quod vtrumque ad consummationem nostræ incolumitatis pertinet, & salutis.* Nam cùm corpus è terra, & spiritum possideamus è celo; ipsi terra & cælum sumus, & in vtroque, id est in corpore & spiritu, vt Dei voluntas fiat oramus. Et quidem vt nostris omnium votis respondeat præfata oratio, Mariana tota sit. Sit & perfecta obseruatio, ne quis nitatur in vetitum, & in negata feratur. Atque hoc est quod S. Paulus Romanis tamquam rem maximè

ad salutem necessariam tam sedulò inculcat dicens:

Rom. 12, 1 *Obsecro itaque vos fratres per misericordiam Dei, &c. ut probetis quæ sit voluntas Dei bona, beneplacens & perfecta, id est ut primò benè, mox meliùs, ac demum perfectissimè, sanctissimam Dei voluntatem in omnibus cognoscere & complere studeamus: hæc enim Dei voluntas regula est, mensura, fons & origo omnis virtutis & sanctitatis, cui proinde nostra voluntas planè conformanda est, si sancti & perfecti esse velimus.*

Matt. 6, 11

PANEM NOSTRUM QVOTIDIANVM
DA NOBIS HODIE.

Sit in Tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE filiæ Euæ, seruantis Dei voluntatem, & panem vitæ affectantis.

Respice, & fac secundùm exemplar.

IMA-

DEVS PATER MARIÆ:
Audi Filia, et vide ne pomum capias, sed panem vita.

MARIA DEO PATRI:
Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

IMAGO QUINTA

EXPLICATA.

HOSTIS felicitatis humanæ ferre minimè Prima in redemptione, & in communione Maria.
 potuit, vt humiles homines ad honores, quos ipse in cælo perdiderat, vocarentur; ac proinde induxit Adamum & Euam, vt datum sibi præceptum infringere, & oblatas fides amitterent. *Sed & serpens erat callidior cunctis animalibus terræ, quæ fecerat Dominus Deus. Qui dixit ad mulierem: Cur præcepit vobis Deus vt non comederetis de ligno paradisi? Cui respondit mulier: De fructu lignorum, quæ sunt in paradiso, vescimur: de fructu verò ligni, quod est in medio paradisi, præcepit nobis Deus ne comederemus, & ne tangeremus illud, ne fortè moriamur. Dixit autem serpens ad mulierem: Nequaquam morte moriemini. Scit enim Deus, quòd in quocumque die comederitis ex eo, aperientur oculi vestri: & eritis sicut dii, scientes bonum & malum. Vidit igitur mulier, quòd bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, aspectuque delectabile: & tulit de fructu illius, & comedit: deditque viro suo, & comedit. Comedit vterque pomum, & panem Angelorum vterque amisit. Quis autem sit iste panis, definit in Declamatione Bernardus: Panis animæ*

Gen. 3, 1.

animæ nostræ iustitia est, & soli beati qui esuriunt illum.
 Beata igitur immaculata M A R I A, cui Deus Pater
 dicit, *Audi filia, & vide, ne pomum capias, sed panem*
vitaë. Respondit esuriens filia, cuius naturæ necessi-
 tas, extremaque esuries loquitur: *Panem nostrum quo-*
tidianum da nobis hodie.

Reclamat intus conscientia, cùm quis delinquit
 in Deum: & cùm Adamus & Eva cibum prohibitum
 fuissent, reclamavit tunc temporis quodam modo
 M A R I A E spiritus, ne fides fallaci serpenti habere-
 tur: instabat, & vrgebat, vt panis vitæ cibo mortis
 præferretur; nihil profuit Mariana reclamatio, imò
 potius reclamantem Dei filiam naturæ iure secum
 Adamus & Eva in perniciem attulissent, nisi gratia
 succurrisset. Iure teneri, debere est. Tenebatur quidem
 iure, sed non communi iniuria M A R I A. Hinc Ber-
 nardus de verbis Apocalypsis: *Crudelis Eva, per quam*
serpens antiquus pestiferum etiam ipsi viro virus infudit;
sed fidelis M A R I A, quæ salutis antidotum & viris &
mulieribus propinauit: illa enim ministra seductionis, hæc
propitiationis: illa suggessit præuaricationem, hæc iniecit re-
demptionem. Accipit à patre proles alimentum suum,
 à quo & similitudinem ducit. Accepit igitur panem
 vitæ à Deo & Patre suo M A R I A. Quotquot defi-
 ciunt, genimina viperarum fiunt; nec iam à diuino
 Patre,

Patre, sed à serpente communicatum sibi cibum capiunt. Hinc dolor, hinc lacrymæ.

A D O R A T I O.

*Venite adoremus, & procidamus ante Deum: Ps. 94. 6.
plorems coram Domino qui fecit nos.*

Ecce, à Deo & eius Primogenita defecimus.

Augustinus in suis Meditationibus dolens & ^{lactura} ^{humani} lugens exclamat: *Quàm durus & dirus casus il- generis.*
le! Manducabat tunc homo panem Angelorum, quem nunc
esurit. Heu! heu! Deum iustitiæ nostræ, & simul vi-
talem panem amisimus. Tanti stetit primum po-
mum, quod accepit à serpente primus homo, ut se
& suam posteritatem ad summam miseriam rede-
gerit. Depauperavit ita se ac posteros suos, ut ne
quidem panis frustum in tota eius familia reli-
quum foret. Inuentus est hic panis iam demessus, &
maturus, confirmans cor virgineum, apud solam
immaculatam M A R I A M. Maius hoc miraculum
est, quàm illud cuius meminit Scriptura, cùm tem- 3. Reg. 17,
pore famis extremæ Deus per feminam prouidit de 15.
pane, quo Elias aleretur, ne periret.

Periisset quidem M A R I A, nisi prouidisset Deus

de pane, quo & ipsa confirmaretur, & genus humanum reficeretur ac restauraretur. Quem habet MARIA panem, nos amisimus: habet illa, quæ Deum auctorem vitæ suæ colit & adorat; nos amisimus, qui panem Angelorum mortis pabulo posthabuimus. *Ploremus coram Domino, qui fecit nos.* Ploremus coram immaculata MARIA, quæ tenens in manu panem, præuenit Ieremiam, dum dicit: *In animabus nostris afferebamus panem nobis, à facie gladij in deserto.* Accedit Bernardus, & ipse quidem Marianus, Serm. i. Omnium Sanctorum: *Unde nobis animarum panis in deserta terra, in loco hororis & vastæ solitudinis? Unde nobis sub cælo spiritualis cibus, ubi nihil est nisi labor, & dolor, & afflictio spiritus? Scio qui dixerit: Petite, & accipietis.*

Ioan. 16,
24.

PANEM NOSTRVM QVOTIDIANVM
DA NOBIS HODIE.

Primogenita ante redemptam creaturam
immaculata MARIA.

NON solùm ante omnem rem creatam, sed etiam ante omnem redemptam creaturam Primogenita MARIA consideranda est. Et quidem sanctus Bernardinus Senensis Serm. 51. cap. 3. PRI-
MOGE-

MOGENITAM Redemptoris eam nuncupavit. Nisi Primogenitam Redemptoris eam sanctus Ildephonus recognosceret, non sic oraret lib. de Virginitate cap. 52. *Concedas mihi tibi famulari, & Domino: illi sicut Redemptori meo, tibi sicut operi redemptionis meae; quod enim in mea redemptione est operatus, in tuae personae veritate formavit.* Cum ergo S. Thomas 3. part. quæst. 83. art. 2. asserat, *Fructu Dominicæ passionis quotidie indigemus: unde & Dominus nos petere docet Luc. II. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie:* consequens est, ut illo eodem die, quo primus homo deliquit, & Christus notavit lignum, damna ligni ut solueret, Dominicæ passionis fructu MARIA indigeret, & ut staret, illum perciperet. Nos itaque cum in Adamo essemus, pabulum mortis gustauimus: immaculata MARIA cibum vitæ prælibavit, & spiritalem eius effectum sortita & experta est.

Quod si passionis sacræ fructus resplendet in Eucharistia, & eius effectus est, ut anima in statu gratiæ perseueret; tribuendum est Eucharistiæ, ut virtute eius MARIA in gratia semel recepta permaneret. Christus quidem Agnus est immolatus, & occi- Apoc. 13, 8
sus ab origine mundi, ut ait Ioannes. Immolabatur ab origine mundi, non solum in cruce, sed etiam in altari; & utriusque sacrificij virtus in MARIAM præ-

seruatam & conseruatam in statu gratiæ deriuabatur. *Primum mandatum*, vt ait Basilius Serm. I. de Ieiunio, accepit Adam: *De ligno sciendi bonum & malum non manducabis. Non manducabis autem, ieiunium est, & legis institutionis initium.* Comedit itaque Adamus, & legem ieiunij violauit; violauit tota posteritas eius, quæ propter fractum ieiunium cælesti se pane priuauit: vnde & nunc ieiunus homo de cælesti pane communicat. Sola tunc ieiunauit à culpa originali M A R I A, quæ digna inuenta est, vt panem è cælo delapsum acciperet, & simul suo tempore conciperet: inuenta digna est, vt manducaret panem Angelorum, & quidem more ipsorum qui ab omni culpa ieiuni, panem vitæ degustarunt.

Hæc communio prima est, quam prima & primogenita filiarum Dei immaculata M A R I A sumpsit, cum loco prohibiti pomi, cælestem prægustauit panem, cuius illa virtus est, vt cor humanum confirmet: quem quidem panem si gustasset primus homo, nec cecidisset, nec post lapsum dolens dixisset: *Percussus sum vt fœnum, & aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum.* Adiungamus opportunum D. Gregorij commentarium. *Panem in paradiso primus homo habuit conditus, quamdiu inconcussus mentis vestigio Conditoris sui præcepta seruauit. Panis autem fuit diuinæ visionis*

visionis delectatio, verbi Dei satietas, intimæ quietis gaudium, lucis inaccessibilis splendor, sapientiæ refectio, Angelorum societas, amor Dei, iubilum spiritus, contemplationis suauitas, securitas mentis, præsentia Creatoris. Quem panem tunc profectò perdidit, cùm serpentis suggestioni consensit. Concludit tandem: Sequatur ergo obliuionem commemoratio, & esuriem refectio comitetur; vt panem illum, qui de celo descendit, manducantes, & pœnam eadamus mortis perpetuæ, & vitæ participemus aternæ, sicut Dominus ait in Euangelio: Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Ioan. 6, 51.

A T T E N T I O.

Attende tibi. 1. Timoth. 4, 16.

Attende itaque tibi ipsi, vt Deo simul attendas. *Basilii in Homil.*

Attende Deo, qui verum panem mittit de cælo: attende tibi ipsi, ne cælesti pane priueris, sed ligno vitæ fruaris, de quo Apocalypsis 2, 7. *Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei mei.* Vincenti datur; & quidem, teste Augustino lib. de Vera religione, cap. 45. *inuieti esse volumus, & rectè: hoc enim habet animi nostri natura post Deum, à quo ad*

imaginem eius factus est homo; sed eius erunt praecepta seruanda, quibus seruatis, nemo nos vinceret. Inuicta propterea MARIA, quia praeceptum Dei seruauit, & de serpente triumphauit. In hoc signo vinces. Vinces serpentem, atque proditores sensus, qui contra Euam in Paradiso rebellarunt. Conspirarunt cum serpente oculi, qui pulchrum esse pomum iudicarent: coniurauit auditus cum oculis, quatenus percepit vocem deceptoris: defecit tactus, quatenus apprehendit prohibitum cibum: & gustus peccauit, delinitus dulcedine fructus. In hoc igitur signo vinces communem hostem, carnem & eius rebelles sensus.

Matt. 6, 12

DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA,
SICVT ET NOS DIMITTIMVS
DEBITORIBVS NOSTRIS.

Sit in Tabula mentis imago Primogenitæ MARIAE, filiae Euæ, panem vitæ gustantis, & simul periclitantis.

Respice, & fac secundum exemplar.

DEVS PATER MARIAE:
Audi Filia, et vide debita natura tua. Euasisti.

MARIA DEO PATRI:
*Dimitte nobis debita nostra, sicut et nos
 dimittimus debitoribus nostris.*

81.
 precepta
 Inuidia pro
 uauit, &
 vinctes. Vinc
 i contra Euz
 cum sepe
 u dicarent: et
 as percepi
 enus appreh
 ccavit, dehu
 no vinctes ut
 belles sentis
 A NOSTRA
 TIMVS
 RIS.
 enogenita M
 antis, & tim
 ar.

IMA

IMAGO SEXTA

EXPLICATA.

ECIDERUNT cadauere toto Adamus & Eua: lubricus serpens est, lingua eius fallax & lubrica. *Lingua fallax non amat veritatem, & os lubricum operatur ruinas.*

Prima auxilio gratia prauenta Maria. Prou. 26, 28.

Lubricum os serpentis aperuit peccati viam, quam ingressus labilis Adam, traxit secum totum humanum genus: ruit ille, corrui illud. Erat filia Dei in lubrico, cui Deus Pater occurrit, *Audi filia, & vide debita naturæ tuæ. Euasisti.* Deus Pater illam tenuit, ne ruinam pateretur, quæ iam periclitabatur. MARIA non naturâ, gratiâ stetit, quæ dicit: *Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.* Ambrosius lib. 6. de Sacramentis, cap. 4. explicans hunc locum, ait: *Habuiſti pecuniam, cum qua diues nacereris. Diues eras, ad imaginem & similitudinem Dei factus: perdidisti quod habebas, hoc est humilitatem; dum arrogantiam desideras vendicare, perdidisti pecuniam, sicut Adam nudus es factus: accepisti à diabolo debitum, quod non erat necessarium.* Adamus quidem & Eua, ac simul posterius omnes, peccati debitum acceperunt: debitum naturæ solum contraxit, non cul-

G

pæ,

pæ, MARIA; & hoc à primo parente, cuius filia erat, suscepit. Accepit debitum, incurrit periculum, cum Adamus in lubrico eam constituit.

Verè Esther MARIA est, quæ dicit in oratione sua:
 Esth. 14, 3. *Domine mi, qui Rex noster es solus, adiuua me solitariam.*
 Et quidem Deus in medio eius, non commovebitur; ad-
 iuuabit eam Deus manè diluculo. Benè Esther MARIA
 est, cuius causâ Deus spiritum suum in mansuetu-
 dinem vertit, festinansque exiit de solio suo, &
 sustentans in vlnis suis, donec rediret ad se, his ver-
 bis blandiebatur: Esth. 15, 12. *Quid habes Esther? noli metuere. Non
 morieris: non enim pro te, sed pro omnibus hæc lex con-
 stituta est. Non comprehendit lex eam, quæ in peri-
 culo solùm casus & ruinæ fuit, sed non cecidit; passa
 est discrimen, non crimen. Verè Esther MARIA est,
 cui dixit diuinus Assuerus: Quæ est petitio tua Esther,
 vt detur tibi? & quid vis fieri? Respondet illa: Si in-
 ueni gratiam in oculis tuis, ô Rex, & si tibi placet, dona
 mihi animam meam, pro qua rogo, & populum meum pro
 quo obsecro. Postulat MARIA vitam, quæ communi
 necessitati subiacebat. Et quidem vita subiecta ne-
 cessitati debetur, & ab hoc debito cupit se liberam
 esse MARIA. Factum puta. Cant. 8, 5. *Sub arbore malo suscitavi
 te: ibi est corrupta mater tua, ibi violata est genitrix tua.*
 Filius Dei nec crimen nec discrimen passus est, filia
 Dei*

Dei MARIA discrimen subiit primi parentis, & tota eorum posteritas crimen pariter incurrerunt, quorum Aduocata MARIA fuit, & orauit: *Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.* Etenim, testante Bernardo Serm. de Verbis Apocalypsis, *debitricem se fecit* immaculata MARIA, vt pro debitoribus oraret, & orare doceret pro venia.

A D O R A T I O.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum: Psal. 94, 6.
ploremus coram Domino qui fecit nos.

In similitudinem Adami & Euæ cecidimus,
 stetit PRIMOGENITA Dei.

Ploremus coram Domino qui fecit nos, & nos in Ruina generis humani.
 Adamo & Euæ femine culpa originalis infecit.
 Cadauere toto ceciderunt Adamus & Eua; ibi ceciderunt qui operantur iniquitatem, expulsi sunt, & non potuerunt stare, & in ipsis nos peccando expulsi sumus, & stare minimè potuimus. Solummodò, ait Salomon, hoc inueni, quòd fecerit Deus hominem rectum, & ipse se infinitis miscuerit questionibus. Quis talis vt sapiens est? & quis cognouit solutionem verbi? Sapiens ergo Damianus, qui memor nostræ miseriæ, & si-

inul felicitatis immaculatæ MARIAE, Sermon. de Assumptione ait: *In meridiano lumine primus ille parens creatus est, factus ad imaginem conditoris. Faciamus, inquit, hominem ad imaginem & similitudinem nostram: sed ille, tanti privilegij dignitate reiecta, à potestate spiritus, falsa promissione delinitus inhaesit, & secum posteritatem suam æternæ morti destinavit, & tenebræ ab illa hora factæ sunt super terram usque ad Virginem. Usque ad Virginem, quæ numquam in tenebris fuit, sed semper in luce. Usque ad Virginem, quæ passa non est communem ruinam.*

Scribit itaque Hieronymus in Epist. ad Marcell. ante ortum Asellæ sanctissimæ puellæ, in somnis eius patri descriptam filiam & ostensam fuisse. *In phiala, inquit, nitentis vitri, & omni speculo purioris patri traditur per quietem.* Erat Dei filia MARIA; in vasis fictilibus Adami simul & Euæ nitebant vasa, & splendebant in statu iustitiæ & innocentiae, cùm Deus ab opere, quod patrarat, requieuit. In phiala nitentis vitri, & omni speculo purioris, per quietem offert se Deo Patri MARIA, quæ cadente phiala, ipsa non cecidit, sed Dei beneficio stetit. Cùm rebellem & perduellem Core, omnemque eius substantiam terra deuorasset, & vorax ignis absorbuisset, *factum est grande miraculum, ut Core. pereunte, filij eius non perirent.*

rent. Magis mirabile hoc est, vt Adamo pereunte, & tota posteritate ruente, vnica ipsius filia salua & incolumis euaderet, cùm summus Deus grande miraculum illud patraret. Haud dubiè proles Core in summo discrimine erant, vt cum parente absumerentur & absorberentur: similiter filia Adæ MARIA in extremo periculo fuit, vt eandem cum patre suo ruinam mortemque pateretur; cuius discriminis memor, orat illa, & nos quoque criminis nostri memores orare oportet:

DIMITTE NOBIS DEBITA NOSTRA,
SICVT ET NOS DIMITTIMVS DEBITO-
RIBVS NOSTRIS.

Chrysostomus Homil. de Orat. Dominica: *Quæ sunt ista debita? Fortè cautionum debita. Fortè aliquid debemus Deo. Quid debemus Deo, nisi imaginem & similitudinem eius seruare illasam? Hoc debitum immaculatæ Mariæ decens & congruum est. Sunt alia debita quæ debemus Deo. Peccauimus illi grauitè, iniustè egimus, iniquitatem fecimus. Aut quis castum se gloriatur habere cor, aut mundum se esse à peccatis? Si dixerimus, ^{I. Ioan. I.} quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veri-^{8.} tas in nobis non est. Ergo ista sunt debita, quia non est sine peccato, nec infans vnus diei natus super terram. Nam quomodo potest esse mundus de immundo conceptus semi-*

Iob 14, 4.

ne? quia in iniquitatibus conceptus sum, & in delictis mater in utero nos aluit. Ieiuna ab hoc cibo, ab hoc debito libera, ab hoc peccato immunis extitit Virgo MARIA: non habuit debitum criminis, habuit discriminis occasionem.

Debita nostra tria sunt, nempe naturæ, culpæ, & poenæ, pro quibus Eux Aduocata MARIA orat, vnā cum illa gerens personam: hæc enim lex est, vt aduocatus & cliens eandem personam agant. Cū serpens primum hominem ad peccandum inclinaret, & in lapsum prona natura foret, in discrimine, non in crimine illa erat proxima ruinæ & quasi obstricta iam lapsui, cū Deus accurrit, apprehendit & tenuit filiam ne corrueret. Vertebatur iam phiala, vertebatur iam natura, cū gratia redemptionis afflante, MARIA liberata est, ne peruerteretur. Proxima ruinæ fuit, & huic obstricta debito, quod culpam necdum patratam in decliui natura præcessit. Naturam sic labilem habuisse, non cedit in poenam immaculatæ MARIAE, quandoquidem adhuc culpa patrata non erat, vnde poena originem habet: redundat potius in maiorem Virginis gloriam, & simul victoriam, quæ in natura fragili splendet. Haud dubiè virginitas magis gloriosa apparet; & est in nostra natura fragili, quàm
in

in secura Angelorum conditione, vel ex eo maxime, quòd caro humana de se in casum vergat, quem corporis expers Angelus nec timet, nec timere potest. Timuit casum natura MARIAE, vnde de conceptu immaculato agens Damascenus, Orat. i. de Natiuitate ait: *Etenim natura gratiae cedit, ac tremula stat, progredi non sustinens.*

Pulchrum debitum, quod in maiorem gloriam Redemptoris, & honorem Redemptæ Virginis cedit. Cedit quoque in vtilitatem nostram, quibus non solum labilem, sed etiam lapsum, pœnisque variis subiectam naturam Adamus dedit. Dedit labilem naturam, sed ante omne peccatum intemeratæ MARIAE: nobis verò post culpam, vt naturæ in malum propensio pœna esset. Quàm vtilis nobis sit præseruata sic MARIA, vel ex hoc intelligi potest, quòd Sermone 61. S. Bernardinus affirmat: *MARIA sola per multa millia annorum, antequam nasceretur, primò & principaliter Adam & Euam præseruauit in esse. Cõstat nempe, quòd ex propria transgressione Adam & Eva non solum mortem, sed & annihilationis exterminium meruerunt, & diuina vltio, quæ personarum acceptionem ignorat, sicut nec culpam Angelicam, sic nec humanam dimisisset impunem, sed propter præcipuam reuerentiam, & singularissimam deuotionem, quam habebat ad Virginem, præseruauit.*

ATTENTIO.

Attende tibi. 1. Timoth. 4, 16.

Attende itaque tibi ipsi, vt Deo simul
attendas. *Basilius in Homil.*

Attende Deo, qui te creauit & genuit: proles
tamen facta Adæ, maiestatem Dei Patris ac
Creatoris offendisti. Attende tibi ipsi, ac miseriam
tuam expende, dole, & plora, te Marianum non
fuisse, sed decidisse ac corruisse. Attende iustitiam
Dei, punientem Adamum & Euam; misericordiam
Dei, MARIAM immaculatam præuenientem. Sa-
tis benè Augustinus lib. 3. de Libero arbitr. post med.
*(Cum primi homines peccauissent, & in errorem, & rui-
nam, & in mortem præcipitati sunt; rerum Moderatori
summo placuit iustissimè, vt in ortu hominis appareret iu-
stitia punientis, & in prouectu misericordia liberantis. Ri-
tè ac rectè tempore casus communis, non parua sed
prouecta MARIA describitur, in qua non iustitia pu-
nientis, sed misericordia liberantis elucet. Decreui-
mus in Adamo, in Christo crescimus, cùm cap. 4, 15.
scribat ad Ephesios Apostolus: Veritatem autem fa-
cientes in charitate, crescamus in illo per omnia, qui est ca-
put*

put Christus : ex quo totum corpus compactum, & connexum per omnem iuncturam subministrationis, secundum operationem in mensuram vniuscuiusque membri, augmentum corporis facit in edificationem sui in charitate. Huius enim corporis politici, de quo ibi agit Apostolus, caput est Christus, corpus ipsum Ecclesia, membra sunt singuli fideles, iunctura est mutua fidelium vnio atque communicatio, anima est fides & charitas, spiritus vitales & animales sunt gratiæ præuenientes & excitantes; quæ à cerebro, id est à Christo, descendunt, & singulis membris, id est fidelibus, adspirantur. Charitas enim quasi anima facit nos crescere in Christo, vt crescente charitate, crescat totus homo in Christo; & singulis hoc modo in fide & charitate crescentibus, crescat totum Ecclesiæ corpus. Videte ergo, inquit, vt vnionem mutuam studiosè colatis, seruetis, augeatis, vt per eam spiritus Christi & Ecclesiæ participes fiatis, crescatisque in fide & charitate; itaque singulis crescentibus, tota Ecclesia crescat & augeatur atque perficiatur. Magnitudo enim, profectus, incrementum, & perfectio cuiusque fidelis, ac consequenter totius Ecclesiæ, sita est in profectu, incremento, & perfectione fidei & charitatis, & consequenter aliarum virtutum quæ charitatem comitantur; ita vt, quantum in actibus

H

fidei

fidei & charitatis, & consequenter in earumdem habitibus quisque fidelis proficit, tantum crescat illius magnitudo spiritalis : ac quantum in iisdem crescunt omnes fideles, tantum crescat & perficiatur totius Ecclesiæ magnitudo. Pertinet huc quod aduertit Cyrillus lib. 12. in Leuiticum : *Peccatum hominem paruum facit & exiguum, virtus eminentem præstat & magnum. Sicut enim ægritudo corporis exiguum & exile facit corpus hominis, sanitas verò latum reddit & validum : ita intellige, quia & animam quidem ægritudo peccati humilem facit & paruum, sanitas verò hominis, & virtutis opera magnam faciunt eam & eminentem ; & quantò magis in virtutibus crescit, tantò proceriorem reddit magnitudinem sui.* Signum magnum apparuit in cælis ; apparuit in paradiso magna sine vlla culpa M A R I A primogenita Dei filia.

Mat. 6, 13.

ET NE NOS IN DV CAS IN TENTATIONEM, SED LIBERA NOS A MALO.

Sit in Tabula mentis imago Primogenitæ M A R I A E filia Euaë ; discrimen superantis, & caput serpentis conterentis.

Respice, & fac secundùm exemplar.

IMA.

DEVS PATER MARIÆ:
Audi Filia, et vide miserum hominum exilium.

MARIA DEO PATRI:
*Et ne nos inducas in tentationem: sed
libera nos à malo, Amen.*

IMAGO SEPTIMA

EXPLICATA.

XPVLIT iustus Deus ex cælesti aula sua Prima de serpente triumphauit Maria triumphatrix.
 spiritus proditores , amandauit quoque
 ex paradiso voluptatis homines peccato-
 res, vt æquo iure agere se declararet. Dam-

nauit exilio Deus procures naturæ nostræ , & in hoc ipso supplicio pietatis suæ magnum exhibuit indicium , clarum dedit argumentum. Cùm voluptas paradisi parentibus nostris ac nobis plurimùm nocuisset , censuit Medicus diuinus , vt pro salute carnis & animæ solum terræ mutaretur. Benè Bernardus ait de Modo benè viuendi , Sermon. 6. *Sapè quibusdam , dum mutatur locus , mutatur mentis affectus. Congruum est enim, inde etiam quemque corporaliter recedere, vbi se meminit vitiis deseruisse.* Sola MARIA, cui deliciæ paradisi nullum nocumentum pepererunt, in paradiso remansit. Cùm à peccati fuga pœnitentia exordium habeat , Adamus simul & Eua dum pelluntur ex paradiso , suam quoque pœnitentiam à fuga voluptatis ordiuntur. Huc alludens Isidorus cap. 5. in Genesim , ait : *Sic dimittitur Adam à paradiso beatitudinis, vt operetur terram; id est , vt in corpore isto*

laboret, & collocet sibi meritum redeundi ad vitam beatam, quæ paradisi nomine significatur, possitque aliquando manum porrigere ad arborem vitæ, & vivere in æternum. Manus autem porrectio benè significat crucem aut cruciatum pœnitentiæ, per quam vita æterna reparatur.

Cùm in salutare suum exilium Adamus & Eva amandantur, dicit Deus Pater MARIÆ: *Audi filia, & vide miserum hominum exilium.* Patrique respondet filia: *Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo.* Calcat MARIA serpentem, criminis ac discriminis auctorem; & præcauens in futurum, immunem ab omni tentatione & peccato se esse expetit, & petit: *Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo.* Postulat & impetrat MARIA, de qua sic Agnes apud Birgittam lib. 30. cap. 30. *Habuit MARIA constantiam certaminis contra incursum diaboli.* Dixerat serpenti Deus: *Ipsa conteret caput tuum.* Tunc contriuit, cùm eius suggestionibus, inuasionibus, incurfibusque repugnauit. Benè Augustinus Serm. 4. in Psalmum 103. *Caput serpentis, prima peccati suggestio est: caput calca, & euades ceteros motus.* Euasit immaculata MARIA, quæ nihilominus ait: *Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo.* Cùm quis sæua & immani tempestate iactatus vehementer horruit naufragium; etsi in portu securo iam sit, cùm tumens

mens prospicit mare, adhuc timet. Collocata in tuto MARIA, quæ proxima ruinæ fuit, adhuc metuit ne incidat in tentationem, ne malum incurrat: nos reatus malum incurrimus, doleamus nostram miseriam, nostrum exilium lugeamus.

A D O R A T I O.

*Venite adoremus, & procidamus ante Deum: Pl. 94, 6.
ploremus coram Domino qui fecit nos.*

In similitudinem Adami & Eux exules
ploremus & clamemus.

Ploremus coram Domino qui fecit nos, vt essemus in Exules filij Eux. paradiso: inde prima culpa nos eiecit & extorres effecit. Deplorat hoc exilium Augustinus libro Meditat. *Ad videndum te, Deus, factus sum, & nondum feci propter quod factus sum. O quàm durus & dirus casus ille! Heu! quid perdidit homo, & quid inuenit? Quid recessit, & quid remansit? Perdidit beatitudinem ad quam factus est, & inuenit miseriam propter quam factus non est. Abscessit sine quo nihil felix est, & remansit quod per se non nisi miserum est. Manducabat homo tunc panem Angelorum quem nunc esurit, manducat nunc panem dolorum quem tunc nesciebat. Quare sic nobis obscuravit*

rauit lucem, & obduxit tenebras? Vt quid nobis abstulit vitam, & inflixit mortem arumnosam. Vnde sumus expulsi, vnde precipitati, quo obruti? A patria in exilium, à visione Dei in cecitatem mentis, à iucunditate immortalitatis, in amaritudinem & horrorem mortis. Misera mutatio est, sed de quanto bono in quantum malum! Graue damnum est, grauis dolor, graue totum est.

Habet Adamus, habet Eua, habemus & eorum filij in miseria & exilio nostro Aduocatam apud Deum, immaculatam MARIAM, cuius opem & auxilium imploremus; cui & dicere possumus cum Athanasio Homil. de Deipar. *Audi filia David & Abrahæ, & inclina aurem tuam in preces nostras, & ne obliuiscaris populi tui, neque nostri qui sumus de familia & de domo Patris tui secundum generis prosapiaque rationem; nostraque filia es, quia ex nobis genita es.* Accedat, oret, & clamet Ecclesia: *Ad te clamamus exules filiae Euae, ad te suspiramus gementes & flentes in hac lacrymarum valle. Eia ergo Aduocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos conuerte. Si respicis, lapsi stabunt, fletuque culpa soluetur. Satis benè Ambrosius de Secunda interpellat. David: Si quis ad grauiora peccata defluerit, nec egerit poenitentiam, imago eius aboletur, & eiicitur, sicut Adam de paradiso eiectus est & exclusus. Expulsus & exclusus ille poenitentiam egit, & ab exilio*
liber

liber in patriam rediit, ductus simul & instructus diuinâ Sapientiâ. *Hac illum, qui primus formatus est à Sap. 10, 1. Deo pater orbis terrarum, cum solus esset creatus, custodiuit, & eduxit illum à delicto suo, & dedit illi virtutem continendi omnia.* Ergo qui sumus filij ipsius, & communicamus in culpa, *ploremus coram Domino qui fecit nos: oremus, ne rursus tentationi succumbamus, sed à malo liberemur. Liberemur & à malo quod ex prima lue & labe contraximus, & in regnum Dei restituamur, lauacro sacri Baptismi recreati & innouati. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Ioan. 3, 8. Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.*

A T T E N T I O.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende grande & graue malum, quod prima peperit culpa, cuius euades iugum, si noua efficiaris creatura. *In CHRISTO IESU neque circumcisio aliquid valet, sed noua creatura, vt scribit ad Galat. 6, 8. D. Paulus. Noua creatura est illa, quæ ex aqua & Spiritu sancto renascitur. & monetur ab Ambrosio lib. de Viduis: Attende tibi, hoc est, imagini quam à CHRISTO accepisti. Ipsam serua imaginem, quam CHRISTVS in te operibus suis pinxit.* Audi rursus Ambro-

sum in cap. 2. Lucæ loquentem: *Sicut peccatum à mulieribus cæpit, ita etiam à mulieribus bonum inchoatur: ut femina quoque muliebria opera deponentes, infirmitati renuntient; & anima quæ non habet sexum, ut MARIA quæ nescit errorem, religioso imitetur studio castitatis. Casta & pura redditur, ut MARIA, anima Christiana, quæ tingitur & pingitur in sacrosancto Baptismate, confors facta Spiritus sancti, qui primam omnium illam formauit, & ad eius imitationem Christianos omnes reformauit. Christiane igitur cultor, de malo, de peccato hereditario & eius pœnis, in formam Marianam & simul imaginem innouate & instauratione, virtute Spiritus sancti triumphat.*

BAPTISMVS

*Ars noua benè viuendi & moriendi,
figurata & illustrata.*

Sit in Tabula mentis Christianæ prima omnium imaginum imago immaculatæ Conceptionis, forma Animæ sacro Baptismo innouatæ.

IMAGO OCTAVA
EXPLICATA.

REX Dauid, Princeps secundum cor Dei, cultor summi Creatoris, & artis benè viuendi amator, & æstimator ante creationem immaculatæ MARIÆ, nomine Dei Patris eam vocabat FILIAM. *Audi filia, & vide.* Videbat & ipse, ac recognoscebat in ea formam primæuæ virtutis ac probitatis. Hæc forma sanctitatis & iustitiæ, quæ ab orbe condito emicabat & refulgebat, conditur & editur non tamquam filia Eux, sed Gratiæ, in cuius purissima Conceptio-
Prima triumphatrix Maria concepta sine peccato, agit in Conceptione solemnem de peccato triumphum.
 ne præscribit Ecclesia, quod lib. 2. ad Virgines scripsit Ambrosius. *Sit vobis tamquam in imagine descripta virginitas, vitaque beatæ Mariæ. Hinc sumatis licet exempla viuendi, ubi tamquam in exemplari magisteria expressa probitatis, quid corrigere, quid effugere, quid tenere debeatis, ostendunt.* Hinc noua viuendi ars principium sumit, sicut ars malè viuendi ab Eua habuit exordium.

Recessit à Deo Eua, non recessit MARIA. Cùm adhuc apud illam esset, accessit potius ad Deum, cui præsens fuit à mundi constitutione; & adest iam con-

dita, & ex sanctis parentibus edita, mundi restitutioni & reformationi prima post Christum. qui libro 1. Reuelat. S. Birgittæ, agens cum Matre, ait: *Tu fuisti sic dulcis Patri meo, quod ipse recepit te totam in Spiritum suum, & dulcedo tua super omnes placuit.* Deus creauit illam in Spiritu sancto, & in Spiritum sanctum intromisit, ut in ipso tamquam in sacrario esset, essetque vicissim ipsa Spiritus sancti Sacrarium.

Sap. 7, 22. *Est enim in illa, ut ait Sapiens, spiritus intelligentiæ, sanctus, vnicus, multiplex, subtilis, disertus, mobilis, incoinquinatus, certus, suauis, amans bonum, acutus, quem nihil vetat, benefaciens, humanus, benignus, stabilis, certus, securus, omnem habens virtutem, omnia prospiciens, & qui capiat omnes spiritus: intelligibilis, mundus, subtilis. Omnibus enim mobilibus mobilior est sapientia: attingit autem vbique propter suam munditiam. Hic Spiritus sanctus est, in quem Pater suam recepit filiam, quæ caput serpentis contriuit. Qui adhaeret Domino, vnus spiritus est. Vnus ergo spiritus cum Deo MARIA fit,*
 1. Cor. 6, 17. *vna columba. Vna est columba mea, perfecta mea, vna est matris suæ, electa genitrici suæ. Viderunt eam filie, & beatissimam predicauerunt; reginæ & concubinæ, & laudauerunt eam. Quæ est ista, quæ progreditur, quasi aurora confurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata?*

Postquam

Postquam generosa illa Iuditha caput Holofernis abstulit, scriptum legimus : *Erat autem diebus festis* Iudith. 16. 27.
procedens cum magna gloria. Prima ac primaria Iuditha, quæ post partam de hoste victoriam gloriosissimè triumphat, MARIA est, diebusq; solemnioribus & lætioribus, nouem scilicet Festiuitatibus, procedit ac progreditur magna cum gloria. Hæc singularis gloria filix Dei, vt IMMACULATA sit. Quidni sit, quam Pater in Spiritum sanctum recepit? est enim in ea Spiritus intelligentiæ, contra omnem astutiam serpentis qui seduxit incautam Euam. Eua incauta & cæca, MARIA tota perspicax & oculata est. Satis benè Cyrillus lib. 6. in Ioan. cap. 25. *Omnes homines (excepto illo qui de homine natus est, & sacratissima etiam Virgine, ex qua Deus homo prodiit in mundum, exempta) cum peccato originali nascimur, & grauissima cecitate depressi in mundum venimus.* Tota oculata, & simul illuminata MARIA creata est in Spiritu sancto, qui mundus est & incoinquinatus, & testimonium reddit quòd ipsa tota pura & immaculata procedat. Hæc Spiritu sancto ornata, & diuino eius testimonio munita comparet. Felix es sacra Virgo MARIA, & omni laude dignissima, intende, prosperè procede, & regna, faustis auspiciis progredere, mutans nomen Euæ. AVE MARIA Primogenita Redem-

Iudith 15, 10. Redemptoris, forma nostræ regenerationis. Tu honorificentia populi nostri.

A D O R A T I O.

Ioan. 4, 24. Spiritus est Deus : & eos , qui adorant eum , in spiritu & veritate oportet adorare.

Pf. 94, 6. Venite adoremus , & procidamus ante Deum.

Nos autem populus eius,
in similitudinem immaculatæ Conceptionis.

Virtute sacri Baptismi anima Christiana mystica Maria fit, & cum Maria de peccato triumphat. **C**Hristus , teste Cyrillo lib. 2. in Ioan. cap. 3. non tam sibi, quàm nobis, columbam Spiritus sancti in fluuio Iordanis accepit. Spiritus enim , qui à nobis propter peccatum deuolauit, cùm nullum peccatum in eo inuenerit, mansit in ipso. Nobis igitur in seipso accepit, & prisca nobis renouat bona. Hic idem Spiritus nullum peccatum reperit in MARIA , & mansit in ea , quæ prima proles populi Christiani est. Qualis immaculata MARIA, talis noua creatura , postquam cælesti lauacro illustrata & illuminata est. Unus est altissimus Creator omnipotens , & Rex potens , & metuendus nimis , sedens super thronum illius, & dominans Deus. Ipse creauit illam in Spiritu sancto. Ex hoc eodem Spiritu anima Christiana renascitur , cùm Ioannis 3, 3. afferat

ferat Christus : *Amen amen dico tibi , nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto , non potest introire in regnum Dei. Quod enim natum est ex carne , caro est ; & quod natum est ex Spiritu , spiritus est.*

Quòd si creata in Spiritu sancto M A R I A , tota pura , tota immaculata est , tota munda & sancta refulget ; pariter anima post susceptionem Baptismi , quemadmodum definitum est in Concilio Tridentino decret. de Peccat. orig. *In renatis nihil odit Deus , quia nihil damnationis iis qui verè consepulti sunt cum CHRISTO per Baptisma in mortem , qui non secundum carnem ambulant , sed veterem hominem exuentes , & nouum , qui secundum Deum creatus est , induentes , innocentes , immaculati , puri , innoxij , & Deo dilecti effecti sunt. Heredes quidem Dei , coheredes autem CHRISTI , ita vt nihil prorsus eos ab ingressu cali remoretur. Exemplar huius puritatis M A R I A M Deus in Spiritu sancto creauit , & quidem nobis formauit. Ipse creauit illam in Spiritu sancto , & vidit , & dinumerauit , & mensus est. Et effudit illam super omnia opera sua , & super omnem carnem secundum datum suum , & præbuit illam diligentibus se imitandam , adorandam , salutandam , quam salutauit Angelus Ave.*

Luc. i. 28.

Accedit Ecclesia : *Sumens illud Ave Gabrielis ab ore , funda nos in pace , mutans Eue nomen. Mutata est Eua*

in MARIAM, coruus scilicet in columbam, de qua cap.8. Speculi asserit Bonauentura : MARIA fidelissima mediatrix salutis, veluti fidelissima columba inter summum Noë, & mundum spiritali diluuiio submersum. Eua velut coruus in diluuiio infidelissima, fuit mediatrix perditionis. Benè & satis benè Bernardus Serm. de verbis Apocalypsis : Sic nimirum clementissimus & prudentissimus Artifex, quod quassatum erat non confregit, sed utiliùs omnino refecit, vt videlicet ex nobis nouum formaret Adam ex veteri, & Euam transfunderet in MARIAM. Benè & satis benè in Salutat. Angelicam Andreas Cretenfis : Gaude terra Virginea, ex qua nouus Adam formatur, qui veterem Adam seruet. Gaude speculum, per quod iustitiæ Solem venientem è calo suspicientes ij, qui densis in tenebris peccati versabantur, illustrati sunt. Accedit Cyrillus lib.13. contra Hæreticos, cap.3. Deus per Spiritum sanctum renouat creaturas ad se ipsum; & sicut luminis illuminatio opus est, sic & Spiritus sancti opus est in Deo per gratiam reformare participes suos. Quod utique fit in Baptismo; ita vt meritò cum sancto Dionysio Areopagita Eccles. Hierarchiæ cap.1.§.4. iuxta Corderij nostri interpretationem, dicere possimus, Dei-principalem beatitudinem, quæ naturâ deitas est, & principium deificationis, ex quo ij qui deificandi sunt, deificentur, diuina bonitate sacrum ordinem [seu Sacramentum

mentum hoc] in salutem & deificationem nostram concessisse.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib. 3. de Viduis, p. 3.*

FActus est primus homo Adam in animam viventem, nouissimus Adam in spiritum viuificantem. Sed non prius quod spiritale est, sed quod animale; deinde quod spiritale. Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, celestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis celestis, tales & celestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem celestis. Sanctus Paulus 1. Corinth. 15, 45.

Sanctus Cyrillus lib. 2. in Ioan. cap. 3. Quoniam primus Adam libertate sua non bonum, vt debuit, sed malum, vt diximus, elegit; atque ideò morti addictus, Spiritum sanctum amiserat, qui malignus, vt scribitur, fugit, neque habitat in corpore peccatis subiecto; de cælo nobis secundum Adam misericordia Dei misit. Accepisti itaque fumosam Adami terreni imaginem, cum ex ipso generatus es; regeneratus verò in Spiritu sancto, CHRISTI

splendidam formam & effigiem recepisti, qualis in MARIA apparet, & qualem describit eam Chrysostomus Homil. ad Baptizand. Ut statuam auri metallo confectam, aliquanti temporis metis fumo & puluere, & aeruginis sordibus coinquinatam, cum artificis manus acceperint, renouauit fornacis ardore, & splendidam nobis lucidamque demonstrant; ita & nostram naturam Deus aeruginatam mole peccati, & malorum gestorum fumo violatam, & omni pulchritudine, quam primò ei donauerat, denudatam, in illos aquarum fontes tamquam in purgatorium mittit, & pro flamma, Spiritus gratiam subministrat, & exinde Solis radiis eleuat clariùs lucentem, veterem hominem conterens, nouum autem ostendens longè meliorem.

Accedit D. Chrysostomo Cyrillus lib. II. in Ioan. c. 25. *Quemadmodum terrestris Adæ imago peccato, & sordibus, infirmitate voluptateque carnis, interitu ac denique morte cognoscitur; sic celestis Adæ imago vita, incorruptibilitate, & sanctificatione, ceterisque huiusmodi perspicitur. Non erat autem possibile, ad pulchritudinem nos pristinam reduci, cum simul reformati fuerimus, nisi Deo coniungeremur (sic enim ab initio fueramus decorati) coniungi vero Deo nemo aliter quàm Spiritus sancti participatione potest, propriam nobis satisfactionem immittentis, & ad vitam suam interitui subiectam naturam hominum reformatis.*

mantis. Imago enim sincera Patris Filius est, naturalis autem similitudo Filij Spiritus sanctus & creditur & est. Idcirco cum in se animam hominis reformat, diuinam in eo imaginem imprimit.

Hoc priuilegium immaculatæ MARIAE, hoc quoque beneficium & indultum Christianorum est. Rursus Cyrillus lib. i. contra Hæretic. cap. i. Sicut enim, inquit Apostolus, induimus imaginem terrestris, induamus & imaginem celestis. Terrestrem hominem, appellat primum omnium hominum, cuius imaginem induimus in similitudinem præuaricationis eius ad mortem, atque corruptionem impulsus: celestem autem, vocat Dominum nostrum IESVM CHRISTVM, cuius imaginem, hoc est viuificantem Spiritum, si acceperimus, ad ipsum Dei verbum reformamur, & ad incorruptionem reducimur, in æternam vitam renouati.

Impressa animæ figura immaculatæ

MARIAE.

RItè ac rectè monet Ambrosius c. 2. Lucæ. Sit in singulis MARIAE anima, vt magnificet Dominum. Sit in singulis spiritus MARIAE, vt exultet in Deo. Magnificet Dominum, qui hostem communem occidit, & nouam creaturam mysticam, nempe MARIAM,

RIAM, tinctam aqua lustrali, erexit. Exultet in Deo procedens cum magna gloria, & particeps facta mysterij & priuilegij MARIAE immaculatæ, quasi modò ipsa genita, tota pura & munda, de culpa originali triumphet. Non solùm per similitudinem cultus & morum Christiana anima cum MARIA triumphum agat, sed etiam eandem ipsam in se imprimat & exprimat, quemadmodum cera figuram annuli impressam recipit, & reddit expressam: hoc enim est habere in se animam & spiritum Virginis immaculatæ.

Luc. 1, 28.

GRATIA PLENA.

Sit in Tabula cordis imago Natiuitatis immaculatæ MARIAE, de nuditate prima triumphantis, exemplar Christianæ animæ agentis MARIANVM triumphum.

Respice, & fac secundùm exemplar secundi Festi & triumphu MARIANI.

IMAGO NONA

EXPLICATA.

MAGNUM ornamentum lex iustitiæ est, Prima de parentum nuditate in sua Natiuitate solemnem aggit Maria triumphum. qua induti primi parentes, ornatu vestitum externo non indigebant. Vestem legalis iustitiæ turpiter abiecerunt, & nudos se esse deprehenderunt. *Et aperti sunt oculi amborum: cumque cognouissent se esse nudos, consuerunt folia ficus, & fecerunt sibi perizomata.* Ex legis violatione nuditatem prouenisse, ostendit Deus, cum Adamum reprehenderet: *Quis enim indicauit tibi, quod nudus esses, nisi quod ex ligno de quo præceperam tibi ne comederes, comedisti?* Heredes culpæ sumus mortales omnes, sumus etiam nuditatis heredes. Nudos nos generat mater, nudos effundit; effudit & Iobum, qui miseriam suam deplorans aiebat: *Nudus egressus sum de* Iob 1, 21. *utero matris meæ.* Egressus ex utero infans ideò sentit nuditatem, quia se iustitiæ lege, seque veste gratiæ exuit. *Sicut enim mater, quæ habet infantem in ventre, præparat vestes puero, sic Deus præparauit legem, quemadmodum traditum est lib. 1. Reuelationum S. Birgittæ, cap. 47.* Hac veste mystica indutus Christus ingreditur, & in primo ingressu dicit: *In capite libri* Ps. 39, 8.

scriptum est de me , ut facerem voluntatem tuam : Deus meus volui , & legem tuam in medio cordis mei.

Consonat sibi CHRISTVS , cùm de se apud Birgittam testatur , *Ego autem me vestiui & inuolui istis vestibus legis.* Ad formam CHRISTI MARIA vestibus legis induta & inuoluta egreditur de vtero Annæ , egreditur pannis & pennis Spiritus sancti orna-
 Sap.7,22. ta , *est enim in illa Spiritus intelligentiæ sanctus* , virtute cuius gratia plena , statim ab ortu suo comparet. Iu-
 Judith 16, ditha , quæ caput Holofernus abstulit , *erat diebus fe-*
 27. *stis procedens cum magna gloria.* Procedit & infantula MARIA , quæ caput serpentis contriuit , tota gloriosa & gratiosa. Quæ est ista quæ progreditur ? Ista est cui dixerat Filius Dei : *Tu fuisti sic dulcis Patri meo , quòd ipse recepit te totam in Spiritum suum.* Ista est , de
 Cant.6,3. qua Spiritus sanctus affirmat : *Una est columba mea , perfecta mea , vna est matris suæ , electa genitrici suæ.* Ita proles Annæ , filia gratiæ , GRATIA PLENA , Primogenita Redemptoris , forma nostræ regeneratio-
 Judith 15, nis , *tu honorificentia populi nostri.*
 10.

A D O R A T I O.

Spiritus est Deus : & eos , qui adorant eum , in Ioan. 4. 14.
spiritu & veritate oportet adorare.

Venite adoremus , & procidamus ante Deum. Psal. 94. 6.

Nos autem populus eius,

in similitudinem immaculatæ Natiuitatis.

SANCTA & immaculata M A R I A pennis Spiritus Anima in-
 sancti ornata , comparet in mundo nata , in cu- nouata be-
 ius elogium lib. 3. Hæresi 78. asserit Epiphanius: ne scio sa-
Eux cri Lauacri,
datum est operire corpus sensibile, propter nuditatem sensi- triumphat
bilem ; MARIAE verò datum est à Deo , vt pareret no- à nuditate
bis Agnum , & ex gloria ipsius Agni fieret nobis, velut à
vellere sapientiæ, per virtutem ipsius, indumentum incor-
ruptibilitatis. Hæc est, quæ lib. 1. Reuelationum cap. 7.
docet Birgittam suam , quibus vestibus Eux nudi-
tatem tegat & operiat. Tu debes esse ornata honestissimis
vestibus, quæ & quales esse debeant monstrabo. Voluntas
scilicet euitandi commissæ, & voluntas faciendi bona, cal-
cei duo sunt. Tunica tua, est spes ad Deum; quia sicut tuni-
ca habet duas manicas, sic in te sit iustitia & misericordia.
Pallium est fides : hoc pallium debet esse respersum signis
charitatis sponsi tui ; quomodo scilicet creauit te , quomo-

do redemit, quomodo enutriuit, & induxit te in Spiritum suum.

Qualis MARIA, talis & anima inducta in Spiritum sanctum, tales & nos cum tingimur aqua lustrali, & caelestis Adami induimur sacram imaginem, quae inducta in Spiritum sanctum, liberatur à nuditate, quam primum crimen inuexit, induit gratiam & iustitiam, dicitq; apud Isaïam cap. 61, 10. *Gaudens gaudebo in Domino, & exultabit anima mea in Deo meo: quia induit me vestimentis salutis, & indumento iustitiae circumdedit me.* Pennae Spiritus sancti iustitia & gratia sunt, & hoc ipsum indumentum, & pariter ornamentum, cupiebat in Christianis Apostolus, cum scriberet ad Ephesios: *Renouamini spiritu mentis vestrae, & induite nouum hominem, qui secundum Deum creatus est.* Caelestis hic renascentium habitus est per vestem candidam, quam in Baptismo induimus, designatus, cuius meminit Dionysius Areopagita de Ecclesiast. Hierarch. cap. 2. Part. 3. §. 8. dicens: *Candidis deinde vestimentis induunt initiatum: virili enim ac deiformi prauorum affectuum vacuitate, nec non intenta in vnum animi affectione, tam id quod ornatu carebat, ornatur, quam id quod deforme erat, pulchrum efficitur, dum illustri omnino vita splendet.* Hic splendor filiorum Dei est, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate

Ephes. 4.
23.

Ioan. 1, 13.

luntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Quàm sint liberi à nuditate Adami, vel ex hoc perspici potest, quod in hunc locum Ioannis asserit Cyrillus Alexandrinus: *Qui fide Christi in adoptionem filiorum vocati sunt, humilitatem naturæ suæ deposuerunt, & honorantis Christi gratia, quasi splendida induti purpura, ad supernaturalem dignitatem ascendunt: non enim carnis, sed Filij Dei adoptione facti sunt.*

Rursus Cyrillus lib. 11. in Ioannem cap. 25. Renouari ergo, ac reformari quodammodo ad imaginem primam, participatione Spiritus, naturam hominis, rogat Christus, ut primam illam gratiam induti, peccatum, quod in mundo regnat, superare possimus, charitati diuinæ inherentes, & virtuti toto animo studentes: ut, carnis lege superata, pulchritudinem immissæ nobis imaginis inuiolatam seruemus. Hæc est Christianæ religionis virtus. Faceßat igitur, faceßat è renatis pœna antiquæ nuditatis, cum firmum & stabile sit decretum Concilij Tridentini: *In renatis nihil odit Deus, quia nihil damnationis iis qui verè conscripti sunt cum Christo per Baptisma in mortem, qui non secundum carnem ambulant, sed veterem hominem exuentes, & nouum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, & Deo dilecti effecti sunt. Dilecti Deo effecti sunt per gratiam sacri Baptismi, qua plena MARIA est, & de eius ple-*

nitudine omnes accepimus. Huc pertinet oratio Anselmi de Excellentia Virginis cap. 12. *Rogamus te, Domina, per ipsam gratiam qua te pius & omnipotens Deus exaltauit, & omnia tibi secum possibilia esse donauit, quatenus id apud ipsum nobis impetres & obtineas, ut plenitudo gratiae, quam meruisti, in nobis sic operetur, quò participium beati præmij nobis misericorditer quandoque donetur.*

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib. 3. de Viduis, p. 3.*

Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de caelo, caelestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis caelestis, tales & caelestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem caelestis. Paulus 1. Corinth. 15, 47.

Cùm natus in mundo fuisti, Adami nudi, & spoliati vestibus iustitiæ & gratiæ, portans imaginem, ex vtero matris tuæ totus nudus prodiisti; renatus verò ex Spiritu sancto, Christi imaginem accepisti, vestitam & ornatam gratiis & donis ipsius Spiritus sancti.

sancti. Sic ornatus, sic indutus, mundum ingressus est Christus, iuxta oraculum Isaïæ: *Et requiescet super eum Spiritus Domini; spiritus sapientiæ, & intellectus, spiritus consilij, & fortitudinis, spiritus scientiæ, & pietatis, & replebit eum spiritus timoris Domini.* Horum autem donorum Christus per Baptismum nos participes effecit, uti S. Dionysius Ecclesiast. Hierarch. cap. 2. Part. 3. §. 2. tradit. Nam *mentis quidem nostræ, inquit, obscuritatem beato diuinoque lumine repleuit, deformitatemque nostram deiformibus ornamentis illustravit; animi autem domicilium cum perfectâ salute essentiæ naturæque nostræ, quæ fermè collapsa erat & conciderat, fœdissimis quibusque passionibus atque inquinamenti noxiis liberavit, commonstratâ nobis supermundialis anagogæ ac diuinæ vitæ normâ, per quam ad sacras eius similitudines, quoad eius fieri potest, euehamur.*

Hoc ornamentum, hoc indumentum, Christianum simul ac Marianum est, quod vetetis Adami nuditatem tegit & operit. Ac proinde Nazianzenus, cum Orat. in sanctum Baptisma variis ac diuersis titulis illud exornasset; Baptismum appellat *indumentum*, ex eo maximè, quia *ignominia nostræ velamen est.* Velat & tollit simul ignominiam Adami, qui cum se nudumprehendisset, ad folia ficus recurrit, nec suæ nuditati succurrit. Accessit Deus, & pro foliis pelles

Gen. 3, 22. pelles dedit, quibus Adamus indutus, similis Christo comparuit. *Ecce Adam quasi vnus ex nobis factus est*, Deus ait. Qui renascitur ex Spiritu sancto, Christum induit, & ornamento gratiæ similis ei efficitur. Similis quoque operibus reddatur & efficiatur, vt voto & officio nouæ suæ natiuitatis respondeat.

Impressa animæ figura immaculatæ
M A R I A E.

SIt in singulis renatis animæ nascentis immaculatæ M A R I A E, vt magnificet Dominum: sit in singulis spiritus Marianus, vt exultet in Deo. Magnificet itaque Dominum, qui ad sacri Baptismatis gratiam eam vocauit, indumentisq; iustitiæ eam ornauit: exultet in Deo, procedens cum magna gloria, de prima nuditate agens solemnem triumphum.

Luc. 1, 28.

DOMINVS TECVM.

Sit in Tabula cordis imago Præsentationis immaculatæ M A R I A E, de prima fuga triumphantis, exemplar nouæ creaturæ ad Deum per Baptismum accedentis.

Respice, & fac secundum exemplar tertij Festi & triumphi Mariani.

I M A-

M

IMAGO DECIMA EXPLICATA.

P R I M V S Adamus & pudibunda Eua, Prima Maria de fuga Adami solemnem in Presentatione triumphum agit. Gen. 3, 8.
cùm primùm nudos esse se deprehenderunt, commiserunt se fugæ statim, ne in manus Dei inciderent. Fatetur Adamus.

Et cùm audissent vocem Domini Dei ambulantis in paradiso ad auram post meridiem, abscondit se Adam & vxor eius à facie Domini Dei in medio ligni paradisi. Vocauitque Dominus Deus Adam, & dixit ei: Ubi es? Qui ait: Vocem tuam audiui in paradiso: & timui eò quòd nudus essem, & abscondi me. Fugauit culpa parentes; nec culpa sine fuga est, cùm à Deo auertat reum. Cùm totum genus humanum arriperet turpem fugam, sola M A R I A perstitit iuncta & fixa Deo, quoniam sola immunis à culpa fuit, idcirco de se dicit lib. I. Reuelationum S. Birgittæ, cap. 42. Deitas conclusit me in se cum anima & corpore, & impleuit me virtute, vt non sit virtus in Deo, quæ non splendeat in me.

Conclusa est Deitate Spiritus sancti M A R I A, nec datus est locus fugæ. Longè ab illa est, quæ cùm esset adhuc trima, venit in templum, euecta Spiritus sancti pennis; & prætergressa infantilis suæ æta-

tis conditionem, instituit religiosam vitam, quæ parentibus Deum præfert, & ipsa prætulit. Felices Ioachim & Anna, qui charissimam filiam Deo opt. max. vouent: felix proles, quæ ostendit non esse se de numero filiarum Euæ, quæ post primum peccatum fugam in paradiso arripuerunt. Non arripuit illa fugam, quæ firma Deo adhæsit, & ita adhæsit, vt dixerit ipsa de se lib. 3. Reuelationum S. Birgittæ cap. 8. *Ego sum illa, quæ ab æterno in charitate fui, & ab infantia mea Spiritus sanctus perfectè erat, mecum,*
LUC. I, 28. inquam, cui Angelus Gabriel ait, DOMINVS TE-
JUDITH 15, 10. CV M. Hæc prima Spiritus sancti sponsa, forma no-
 stræ regenerationis, *honorificentia populi nostri.*

A D O R A T I O.

Ioan. 4, 24. *Spiritus est Deus: & eos, qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare.*

Ps. 94, 6. *Venite adoremus, & procidamus ante Deum.*

*Nos autem populus eius,
 in similitudinem immaculatæ Præsentationis.*

*Anima in
 sacro Ba-
 prismaticis
 fonte de fu-
 ga trium-
 phat.*

DVcitur in templum immaculata MARIA, cuius sanctam oblationem Ioachim simul & Anna Deo faciunt, & præsentant. Non tam ista à sanctis

sanctis parentibus ducitur, quàm ab ipso Spiritu sancto, cuius chara sponsa est, & cui dicit Cantic.2. *Surge amica mea, sponsa mea, & veni, columba mea, in foraminibus petrae, in caverna maceriae.* Sacramentum hoc magnum & mirabile est; ego autem dico in Spiritu sancto, & immaculata MARIA, *Venite adoremus, & procidamus ante eam,* quæ fert & præfert in se Christianæ professionis normam & formam, cuius dat Baptisma principium.

Sanctus Dionysius Ecclesiast. Hierarch. cap.2. Parte 2. pulchrè describit ritum quo baptizandus, per patrinum, non secùs ac B. V I R G O à parentibus in templo præsentetur, interprete Corderio nostro sic dicens: *Quisquis autem horum munerum verè supermundialium sanctè particeps esse cupit, accedens quemdam sacris initiatum, flagitat ab eo ad sacrorum præsidem manuduci, nec non integrè cunctis sanctionibus obsequi pollicetur, rogatque, suæ cum admissionis, tum totius exinde vitæ curam suscipere ne recuset, &c.* Quibus Parte 3. §.4. hæc adiungit: *Sic adductum, diuina beatitudo ad sui admittit communicationem, propriæque lucis, instar signi cuiusdam, ipsum participat, Deo intimum reddens, ac consortem munerum diuinorum, atque ordinis sacri, quorum sacra tessera est summi Sacerdotis accedenti datum signaculum, nec non salutaris descriptio Sacerdotum, saluandis eum aggregans,*

atque sacris inferens monumentis vnà cum susceptore, tamquam salutiferæ ad Veritatem viæ; illum quidem amatorem sincerum ac comitem ductoris diuini; hunc verò, minime errabundum diuinitus traditis institutionibus sequendis manu ductorem.

Quapropter Ambrosius libro de Iis qui mysteriis initiantur, prope initium, mysticam quamdam esse præsentationem in susceptione Baptismi, hominem renatum ex aqua & Spiritu sancto monet iis verbis: *Referata sunt tibi Sancta sanctorum, ingressus es regenerationis sacrarium. Repete quid interrogatus sis, recognosce quid responderis. Renuntiasti diabolo & operibus eius, mundo & luxuriæ, & eius voluptatibus. Tenetur vox tua non in tumultu mortuorum, sed in libro viuentium: vidiisti illic Leuitam, vidiisti Sacerdotem, vidiisti summum Sacerdotem. Noli considerare corporum figuras, sed mysteriorum gratiam.*

Adiungo & aliud luculentum eiusdem Ambrosij testimonium lib. 4. de Sacram. cap. 1. *Erat in secundo tabernaculo manna, erat etiam virga Aaron, quæ aruit, & postea refloruit. Quò spectat hoc? Vt intelligatis, quod sit secundum tabernaculum, quò nos introduxit Sacerdos, in quo semel in anno summus Sacerdos intrare consuevit, hoc est, ad Baptislerium, ubi virga Aaron floruit. Antea arida erat, postea refloruit. Et tu aridus eras, & cœpisti*
in

in fonte irriguo reflorescere. Arueras peccatis, arueras erroribus atque delictis, sed fructum iam ferre cœpisti, plantatus secus decursus aquarum. Sed fortè dicas: Quid hoc ad populum, si virga Sacerdotis aruerat, & refluuit? Populus ipse, quis est nisi sacerdotalis? quibus dictum est, Vos 1. Pet. 2, 9. *autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, ait Apostolus Petrus. Unusquisque vngitur in sacerdotium, vngitur in regnum, sed spiritale regnum, & sacerdotium spiritale. Conueniunt igitur inter se professio Christiana, & Præsentatio Mariana, in quibus tam immaculatam MARIAM, quàm animam aqua lustratam in se suscipit Spiritus sanctus, vtriusque factus sponsus, in cuius templum, domum, & familiam transit.*

Non agitur hîc de fuga quam suasit prima culpa, agitur de regressu nostro ad Deum, vt qui fugam didicimus ab Adamo, in MARIA dediscamus. Memento filij prodigi, qui miseræ fugæ suæ pœnas luit, nec vitauit, donec in paternam domum reuerteretur. *Cùm adhuc longè esset, vidit illum pater ip-* Luc. 15, 21 *sus, & misericordia motus est. Et accurrens, cecidit super collum eius, & osculatus est eum. Quid plura? dixit pater seruis suis: Citò proferte stolam primam, & induite illum, & date annulum in manu eius, & calceamenta in pedes eius. Proferte primam stolam innocentiae iam amissæ,*

amissæ , nouum hominem induat , accipiat annulum nuptialem , assumat sibi paratos Euangelij calceos , quibus ornatus in Ecclesiam ingrediatur , vbi nullum sit de priore fuga periculum. Dicant ergo renati de se , cùm se Deo in templo præsentant : *Domine virtutum nobiscum , susceptor noster Deus Jacob , & seipso in MARIA speculantes , adorantes , procedentesque ante eam dicent : DOMINVS TECVM , qui tecum nuptias in sancto suo templo celebrauit , & nos tibi assimilauit. Sancto spiritu accepto , vt ait Cyrillus lib.3. contra Hæretic. cap.2. domus & templum Dei efficimur , & Deum habemus habitantem , & ambulantem.*

ATTENTIO.

Attende , & audi. Deut.27,9.

Attende tibi , hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib.3. de Viduis , p.3.*

Primus homo de terra , terrenus : secundus homo de cælo , cælestis. Qualis terrenus , tales & terreni : & qualis cælestis , tales & cælestes. Igitur , sicut portauimus imaginem terreni , portemus & imaginem cælestis. Paulus 1. Corinth. 15, 47.

Cùm

Cùm gestares fœdam hominis terreni imaginem, comparere coram Deo non audebas, sed diuinos eius oculos formidabas : deposuisti effigiem, accepisti formam Christi, quæ semper apud Deum est, & dicis, *Mihi autem adherere Deo bonum est.* Reus tribunal iudicis vitat & fugit, quia supplicium timet: qui autem in Spiritu sancto renascuntur, & in Christo baptizantur, omni prorsus reatu liberi & immunes sunt. Mirabile sacrarium hoc sancti Baptismi est, quòd ad se reos fugientes reddat omnino innocentes. Ita decernit Concilium Trident. sess. 5. *In renatis nihil odit Deus, quia nihil damnationis iis qui verè conscripti sunt cum Christo per Baptisma in mortem, qui non secundum carnem ambulant, sed veterem hominem exuentes, & nouum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, & Deo dilecti effecti sunt.*

Quanta vis in sacro Baptismate existat, vel ex hoc intelligi potest, quòd cùm tanta sit religio in oculis Dei, vt & in Angelis suis prauitatem deprehenderit, & stellæ mundæ non sint in eius conspectu, nihilominus renati in Spiritu sancto, innocentes, immaculati, puri, & innoxij, vel ab ipso Deo censeantur, & iudicentur. Non est cur vultum Dei subterfugiant, sed festinatò eum quærant, & in templo cælestis gloriæ se sistere affectent, vanis mundi pompis re-

N

nun-

nuntiantes, iuxta votum sanctæ Ecclesiæ, quod in Oratione habita pro renatis ipsa exponit, ac proponit in Vigilia Pentecostes: *Deus, qui nobis per Prophetarum ora præcepisti temporalia relinquere, atque ad æternam festinare: da famulis tuis, ut quæ à te iussa cognouimus, implere celesti inspiratione valeamus.*

Impressa animæ figura immaculatæ

MARIE.

SIt in singulis renatis anima immaculatæ MARIE, ut magnificet Dominum, qui ad se inspirat regressum, & noua creaturæ suadet, ut virtute sacri Baptismi, diuinis oculis se sistat, & præsentet. Sit in singulis Christianis spiritus Marianus, ut exultet in Deo, de ignominiosa parentum fuga triumphans.

LUC. I, 28.

BENEDICTA TV IN MVLIERIBVS.

Sit in Tabula cordis imago Annuntiationis immaculatæ MARIE Matris Dei, de maledictione terræ triumphantis, exemplar nouæ creaturæ, de eadem maledictione triumphum agentis.

Respice, & fac secundum exemplar quarti Festi & triumpho Mariani.

IMA-

BENEDICTA TV IN MVLIERIBVS.

IMAGO VNDECIMA
EXPLICATA.

DDVXIT & induxit in terram vniuer- ^{Prima in}
 sam prima culpa maledictionis suppli- ^{sancta An-}
 cium, cū Deus Adamo dixerit. *Quia* ^{nuntiatio-}
audisti vocem uxoris tue, & comedisti de ^{ne de terra}
ligno, ex quo, praeceperam tibi, ne comederes, maledicta ter- ^{maledictio-}
ra in opere tuo: in laboribus comedes ex ea cunctis diebus ^{ne solennem agit}
vitæ tuæ: spinas & tribulos germinabit tibi. Deus, qui ^{Maria}
 terram totam maledictione puniuit, benedictione ^{triumphū.}
 sua terram Marianam locupletauit, iuxta illud: *Be-* ^{Gen. 3, 17.}
nedixisti Domine terram tuam. tunc nimirum, cū
 Deus ei per Archāgelum Gabrielem Verbi diuini in-
 carnationem annuntiavit, & vt S. Dionysius Cælest.
 Hierarch. cap. 4. §. 4. ait, *MARIAM erudiuit, quomodo*
in ipsa diuinum illud ineffabilis Deifformationis mysterium
consummaretur; tunc (vt Epist. v. dicit) *Dei Filius præ-*
cipuo quodam hominum amore captus, supra homines, &
secundū homines, ex hominum substantia, cū supra sub-
stantiam existeret, substantiam assumpsit. Hæc vtique be-
 nedicta terra, quoniam originali labe infecta non
 est. Benè Augustinus Serm. i. de Annuntiat. *Male-*
dictio Eue in benedictionem mutatur MARIAE. Acce-

dit Augustino Hieronymus Serm. de Assumpt. *At per hoc quidquid maledictionis infusum est per Euam, totum abstulit benedictio MARIAE.* Accedit Hieronymo Ildephonsus Serm. i. de Assumptione: *Hæc est illa, per quam omnis maledictio soluta est primorum parentum, & celestis benedictio in toto venit mundo.*

Idem ipse Ildephonsus lib. de Parturit. & virginis. B. MARIAE, improbens & damnans assertionem hæreticorum, qui ore blasphemus dictitabant & iactabant communi naturæ iure prolem suam concepisse & effudisse, concludit: *Quod si ita est ut adstruunt & affirmant, ergo illa quæ benedicta ab Angelo predicatur, in maledictione adhuc permanens, sub maledicto peperit: alioquin quid est quod legem naturæ requirunt in MARIA, ubi totum quidquid in ea fuit, possidet Spiritus sanctus?* Benedicta Virgo est, quæ tota possidetur, tota tenetur Spiritu sancto. Confirmat apud S. Birgittam lib. 4. cap. 11. purissima Agnes, dum beatæ MARIAE dicit: *Spiritus sanctus in te fuit, & extra te, & circumquaque tecum, qui te fecundavit consentientem nuntio Dei.* Hoc nuntium attulit Gabriel, qui cum rogaretur à Virgine, *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* respondit: *Spiritus sanctus superueniet in te.* Quod si Iuditha, postquam Holoferni caput abstulit, acclamatur benedicta. (*Benedicta es tu*
filia

Luc. I, 34.

Iudith 13,
28.

filia à Domino Deo excelsò præ omnibus mulieribus super terram.) acclametur & Virgo, quæ caput serpentis contriuit. Acclamatur ab Angelo, cui nos supplices quoque accedamus, & exclamemus, BENEDI- Luc. 1, 24.
CTA TV IN MVLIERIBVS, sancta Dei genitrix, forma nostræ regenerationis, *tu honorificentia* Iudith 15, 10.
populi nostri.

A D O R A T I O.

Spiritus est Deus: & eos, qui adorant eum, in Ioan. 4, 24.
spiritu & veritate oportet adorare.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Psal. 94, 6.

Nos autem populus eius,

*in similitudinem immaculatæ Annun-
tiationis.*

A Doramus, & procidimus, cùm in sancto Mis- Anima
dum aqua
lustrali
tingitur,
triumphat
à maledi-
ctione ter-
ra.
sæ Sacrificio recitamus, *Homo factus est, &*
enuntiamus, Verbum caro factum est. Summum est
Incarnationis mysterium, & summum cultum &
adorationem exigit, vnde & in genua prouoluimur
adorantes Deum, & simul colentes immaculatam
MARIAM, ex qua Verbum caro factum est, & in
qua natura sancti Baptismi refulgescit. Forma no-
stræ

stræ regenerationis, generatio Christi est, teste Ambrosio lib. de Iis qui mysteriis initiantur, cap.9. *Ne dicamus, Quomodo regenerati sumus? Non agnosco vsum naturæ. Sed nullus hic naturæ ordo, ubi excellentia est gratiæ. Denique non semper vsum naturæ generationem facit. Generatum ex Virgine Christum donum confitemur, & naturæ ordinem denegamus: non enim ex viro MARIA concepit, sed de Spiritu sancto in utero accepit, ut dicit*
Mat. 1, 18. Matthæus, quia inuenta est in utero habens de Spiritu sancto. Si ergo superueniens Spiritus sanctus in Virginem conceptionem operatus est, & generationis munus implevit; non est utique dubitandum, quod superueniens in fontem, vel super eum qui Baptismum consequitur, veritatem regenerationis operetur. Huc etiam pertinet, quod Sermone 1. de Epiphania affirmat idem Ambrosius, agens de Christi Baptismo, unde & nostrum suam originem habuit. Spiritus sanctus, qui tunc in utero apparuit, modò in gurgite circumfulsit. Qui tunc MARIAM castificauit, nunc sanctificauit, & quasi maturiore consilio, qui tunc umbram præstitit natiuitati, modò testimonium perhibet veritati. Cùm foret in Adamo
Ps. 7, 15. caro humana, Eua concepit dolorem, & peperit iniquitatem, & quidem ex serpente concepit; venit ad sacrum Baptisma, venit ad Catholicam Ecclesiam, & referens in se immaculatam MARIAM, concipit Christum,

Christum, qui beneficio gratiæ in renatis efficitur & formatur. Vnde & Paulus tinctus iam aqua lustrali dicit: *Viuo ego iam non ego, viuit verò in me Christus* Galat. 2, 20. Christus scilicet, qui non solum immaculatæ MARIÆ, sed etiam aquis & fluentis Iordanis suum ortum habere profitetur. *Viuit verò in me Christus*, cuius incarnatio virginalis mysticum Baptisma est, cum exclamet Isaias: *Rorate celi desuper, & nubes pluant iustum: aperiatur terra, & germinet Saluatorem* Isai. 45, 8. Ros & nubes indices Incarnationis, sunt etiam indicia Baptifinalis ablutionis. *Viuit ergo in me Christus*, qui soluens maledictionem, dedit benedictionem, cuius meminit Dauid Psalmo 84. *Benedixisti Domine terram tuam, auertisti captiuitatem Jacob: remisisti iniquitatem plebis tuæ, operuisti omnia peccata eorum*. Benedicta terra Mariana, benedicta & anima Christiana, quæ mystica MARIA est: teste enim Cyrillo lib. 3. contra Hæreticos, cap. 3. *Formatur Christus in nobis per operationem Spiritus sancti, renouatis nobis in similitudinem suam*. Et quidem similitudo Christi, Spiritus sanctus est. Hinc (vt diuinus Dionysius de Ecclesiast. Hierarch. cap. 2. Parte 3. §. 8. de Baptismo agens ait) *sacra diuinæ generationis initiatio ea quæ initiata sunt, diuino spiritui coniungit*. Accedit Basilius agens de Sacramento Baptismi: *Nunc quidem secundum*

mensuram Incarnationis interno homine in nouitate vite Christo configurato obedientiam illi præstamus.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib. 3. de Viduis, p. 3.*

Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis. Paulus 1. Corinth. 15, 47.

Misit cælestis Pater, vt lib. 2. in Ioan. cap. 3. expendit Cyrillus, *immutabilem naturâ Filium suum, & procul ab omni peccato remotum, ad carnem nostram assumendam, vt quemadmodum præuaricatione primi Adæ maledictioni subiecti fuimus, sic obedientia virtutisque secundi, & maledictionem fugiamus, & quæ ab ea sunt secuta detrimenta ne timeamus.* Prætulisti imaginem terreni Adami, vocem serpentis audisti, & maledictionem Dei in te ipsum deriuasti: venisti ad sacrum Baptisma, in quo serpentis dolis renuntians, filius hominis esse desiisti, & in filium Dei translatus, ap-
pares

pares similis Christo, & Matri, quæ serpentem non auscultavit, sed missum à Deo Angelum excepit, iussis diuinis obtemperavit, de quo Trinæus apud Augustinum lib.1. contra Iulianum, cap.2. *Quemadmodum adstrictum est morti genus humanum per virginem, solvatur per virginem, æqua lance disposita virginalis inobedientia per virginalem obedientiam: adhuc enim protoplasti peccato per primogenitum emendationem accipient, serpentis verò prudentia devicta per simplicitatem columbæ, vinculis illis resoluti sumus, per quæ alligati morti eramus.* Soluit Christus veteris Adami execrabilem maledictionem, & dedit benedictionem, qua benedicta anima fiat similis immaculatæ MARIAE, quæ ceteris feminis benedictionem præripuit: præripuit & ipsa benedictionem infinitæ multitudini animarum, quæ expertes aquæ lustralis sub maledictione vixerunt, & adhuc sub maledictione degunt. Benedicta anima cuius Deus Dominus eius. *Non* Ps.147,11 *fecit taliter omni nationi, & iudicia sua non manifestavit eis.* Manifestavit Deus per Angelum mysterium generationis Christi MARIAE: Christianæ regenerationis Sacramentum declarat per Sacerdotem suum, qui nomine Ecclesiæ solemniter Sabbati sancti die rogat: *Omnipotens sempiterne Deus, adesto magnæ pietatis tuæ mysteriis, adesto Sacramentis, & ad recreandos novos*

populos , quos tibi fons Baptismatis parturit , Spiritum adoptionis emitte , vt quod nostræ humilitatis gerendum est ministerio , virtutis tuæ impleatur effectū.

Impressa animæ figura immaculatæ
MARIAE.

SIt in singulis Christianis anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum , qui soluens maledictionem , dedit benedictionem , vt virtute Sacramenti Baptismi , terra nostra priori maledicto liberaretur. Sit in singulis renatis ex aqua & Spiritu sancto spiritus MARIAE Virginis , vt exultet in Deo, de prima maledictione celebrans gloriosam victoriam.

Luc. I, 43.

ET BENEDICTVS FRUCTVS VEN-
TRIS TVI.

Sit in Tabula cordis imago Visitationis immaculatæ MARIAE Matris Dei , de fructu terræ maledictione triumphantis , exemplar nouæ creaturæ, hunc eundem triumphum celebrantis.

Respice , & fac secundum exemplar quinti Festi & triumphi Mariani.

IMA-

IMAGO DVODECIMA
EXPLICATA.

 VM dixerit Adamo Deus, *Maledicta terra* Gen. 3, 17.
in opere tuo, non in terra solùm, sed in eius *Prima in*
 etiam fetu imposita maledictio locum te- *Visitatione*
 nuit. Adumbratum est in terra, & eius *Maria de*
 fetu, quod Euæ & prolibus eius accidit. Criminis *maledictio-*
 prioris ergo maledictum Eva subiit, subierunt & *ne fructus*
 eius proles, quæ omnes sub maledicto formantur *solemnem*
 & concipiuntur. Fructus ventris generosi Christus, *triumphum*
 de quo dictum est Dauidi: *De fructu ventris tui po-* Ps. 131, 11
nam super sedem tuam. & de quo iam dictum fuerat
 Abrahamo: *Benedicentur in semine tuo omnes gentes.* Gen. 22, 18
 Consonat sibi Dauid, cùm terræ simul ac fructui
 benedicens modulatur: *Confiteantur tibi populi Deus,* Ps. 68, 7:
confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum.
 Tulit MARIA fructum, qui tollens maledictio-
 nem, dedit benedictionem, & confundens mortem,
 donauit nobis vitam sempiternam. Terra ergo be-
 nedicta suo benedicto fructu, tota illustris & deco-
 ra apparet in Visitatione, procedens instar Iudithæ
 cum magna gloria, vt virtute Visitationis suæ Ioan-
 nem à culpa originis liberet. Processit in montana
 cum

cum tanta tamque excelsa gloria Spiritus, ut ex eius plenitudine Elisabetha acceperit, & repleta Spiritu sancto fuerit.

Ad stuporem Elisabethæ plena diuino Spiritu MARIA comparebat, & ad stuporem MARIAE apparebat Elisabetha venusta decore gratiæ, quem admodum apud Birgittam lib.6. cap.59. testatur in hæc verba ipsa Virgo: *Cum Elisabeth miraretur feruorem Spiritus qui loquebatur in me, & ego non dissimiliter mirabar in ea gratiam Dei: ambæ benedicentes Deum, stetit simul aliquibus diebus.* Postquam caput Holo-

Judith 13, 24. fernis ablatum est, Deus ipse benedicitur. *Benedictus Dominus, qui creauit cælum & terram, qui te direxit in vulnera capitis, principis inimicorum nostrorum.* Consequens ergo fuit, ut cum caput serpentis contriuisset MARIA, non ipsa solùm, sed etiam Deus quem

Luc. 1, 42. gestabat in vtero, laudaretur, ac diceretur, *BENEDICTVS FRVCTVS VENTRIS TVI*, sicut & tu benedicta es, forma regenerationis Christianæ,

Judith 15, 10. *tu honorificentia populi nostri.*

ADORATIO.

Spiritus est Deus : & eos , qui adorant eum , in Ioan. 4. 24.
spiritu & veritate oportet adorare.

Venite adoremus , & procidamus ante Deum. Pl. 94. 6.

*Nos autem populus eius,
 in similitudinem immaculatæ Visitationis.*

Ioannes mundatus à labe & lue originalis peccati, Anima dum Sacramento lauatur, triumphat de maledictione fructus.
 repletusque Spiritu sancto, in vtero matris exultavit. Deus virgineo inclusus ergastulo, gessit se cum Ioanne , more domestico & familiari, quem apud S. Birgittam lib. 4. Reuelat. cap. 16. describit eadem gloriosa Virgo : Deus quippe est quasi gallina calefaciens oua, de quibus fiunt viuentes pulli. Omnia itaque oua quæ subtus gallinam sunt , recipiunt calorem eius , non autem oua circumstantia : nec mater frangit testam oui in qua pullus concipitur , sed ipse pullus rostro suo tentans frangere; quod videns mater, illi pullo calidum locum preparat, vbi subsistat. Sic Deus omnes cum gratia sua visitat, eos verò qui sic cogitant, Nos , inquit, abstinere volumus à peccando, &c, in quantum possumus, conari volumus ad perfectionem, hos visitat Spiritus sanctus frequentius, vt perfectius possint. Hactenus immaculata MARIA geni-

P

trix

Mat. 23, 37 trix Dei, qui dicit de se: *Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti?* Nobilis pullus Ioannes, quem visitat & inuifit Spiritus sanctus, vt ad formam Marianam, purum à macula originali illum reformet.

Qualis M A R I A, talis anima Ioannis, talis anima Christiana, quæ ascendit de sacro fonte, sicut & illa conscendit in montana. Hæc lex inuiolabilis ignis est, vt sursum adspiret; & anima, quæ baptizatur in Spiritu sancto & igne, professione sua anhelat, vt eius mens ducatur & feratur ad sublimia.

Colos. 3, 1. vnde & Paulus ascendentibus de lauacro dicit: *Si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt querite, ubi Christus est, in dextera Dei sedens. Quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram.* Quicumque emergit è sacro Baptismatis fonte, confurgit cum Christo, & eius anima similis est M A R I A E, cui in sacra Visitatione, quemadmodum Ecclesia canit, ascendens in

Cant. 2, 10 altum Christus adhuc in vtero dicit: *Surge, propera amica mea, columba mea, formosa mea, & veni.* Repetit verba, quia pulchra: *Surge, propera amica mea, speciosa mea, & veni: columba mea in foraminibus petrae, in cauerna maceriae, ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis.*

Surgit columba Mariana, surgit columba Christiana,

stiana, in cuius elogium expendit Ambrosius in Psal. 118. litt. 16. locum illum Cantorum: *Oculi eius* Cant. 5, 12. *sicut columbæ super riuulos aquarum, quæ lacte sunt lotæ, & resident iuxta fluentia plenissima.* Expendit autem in hæc verba: *Baptizat in lacte Dominus, id est, in sinceritate, & isti qui sunt verè baptizantur in lacte, qui sine dolo credunt, & puram fidem deferunt, immaculatam induunt gratiam, ideò candida sponsa accedit ad Christum, quia in lacte baptizata est. Ideò mirantur eam Virtutes & Potestates, dicentes: Quæ est ista quæ ascendit dealbata?* Cant. 8, 5. *Ante paululum dicebat, Nigra sum; nunc autem dealbata* Cant. 1, 5. *cernitur, & ascendit in celum, & innixa Dei Verbo, iam alta penetrat. Volat in altum MARIA, volat & anima renouata Spiritu sancto, de qua Richardus Parte 2. in Cantorum cap. 15. Boni, inquit, Spiritus sancti renouatione & subleuatione ad hunc volatum & libertatem nascuntur. Isti sunt, qui vt nubes volant, & quasi columbæ ad fenestras suas, quia ad æterna desideria subleuantur, & ad infirma nulla cupiditate feruntur. Quem volatum columbinum Spiritus sanctus operatur in anima, quæ designatur per columbam. Montana igitur penetrat innixa Verbo incarnato, cuius virginalis ventris benedictus fructus est; alta quoque penetrat anima eidem incumbens Verbo, de quo Dauid: Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt.* Ps. 22, 4.

Sis mihi tu virga, tu baculus ; sis mihi fructus benedictionis , cuius virtute tendam ad sublimia. Et quidem, vt ait Cyrillus lib.11. in Ioan. cap.25. *Numquam ad supremæ naturæ imaginem humilitas nostra conscenderet , nisi Spiritu , voluntate videlicet Patris, confirmaretur.*

ATTENTIO.

Attende , & audi. Deut.27,9.

Attende tibi , hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib.3.de Viduis, p.3.*

Primus homo de terra , terrenus : secundus homo de celo , cælestis. *Qualis terrenus, tales & terreni : & qualis cælestis, tales & cælestes.* Igitur , sicut portauimus imaginem terreni , portemus & imaginem cælestis. Paulus 1. Corinth.15, 47.

Gestasti , homo , imaginem Adami terreni , qui te rebus terrenis affixit. Filius Adæ erat Dauid , & Pl.118,25. memor conditionis suæ, & tuæ,dicebat: *Adhæsit pavimento anima mea.* & rursus: *Adhæsit in terra venter noster.* Regeneratus in Spiritu sancto & translatus in Ioan.8,23. Christum fuisti , qui dicit de se : *Ego non sum de hoc mundo,* quia cælestis : & Christianis suis ait: *De mundo*
19.

do non estis, quia mecum cælestes estis, & in vobis imaginem meam præfertis. Christus hospitatus in vtero matris, venit hospes in montana, vt sursum Ioannem attolleret, quem in ventre matris iacentem culpa communis tenebat. Mundo, & mundialibus pompis, cùm aqua sacra lustrareris, renuntiasti, vt more Christi & MARIÆ, hospes in mundo esses. Ergo ne agas in terra ciuem, sed peregrinum, qui terrena non curat, sed cælestia meditatur. *Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Jesu Christi*, Ephes. 1,3. *qui benedixit nos in omni benedictione spiritali, in cælestibus, in Christo..*

Benedixit nos in cælestibus, tam in Christo quàm in Spiritu sancto, quo repleta Elisabetha, cælo potiùs quàm terræ prolem suam consecrauit. Erat in vtero Ioannes, erat palmes in sua vite, & quidem omnino incultus; coluit Deum, & ipse cultus & excultus est. Vitis instar Ecclesia est (*uxor tua sicut vi-* Ps. 127,3. *tis abundans in lateribus domus tuæ*) palmites Christiani sunt. Deus illos colit & excolit, vt fructus benedictionis existant. Huc pertinet sacra Oratio quæ pro renatis Sabbato sancto ab Ecclesia recitatur: *Deus, qui in omnibus Ecclesiæ tuæ filiis sanctorum Prophetarum voce manifestasti, in omni loco dominationis tuæ satorem te bonorum seminum, & electorum palmitum esse cultorem:*

tribue quæsumus populis tuis, qui & vinearum apud te nomine censentur, & segetum, ut spinarum & tribulorum squalore refecato, digna efficiantur fruge fecundi.

Impressa animæ figura immaculatæ

M A R I Æ.

SIt in singulis renatis anima immaculatæ M A R I Æ, ut magnificet Dominum, qui spinarum & tribulorum squalore refecato, fructibus benedictionis Ecclesiam tuam fecundet. Sit in singulis renatis spiritus Marianus, ut exultet in Deo, cuius sacri Baptismi virtute benedicta creatura floret, fructificat, & triumphat.

SANCTA MARIA.

Sit in Tabula cordis imago Expectationis immaculatæ M A R I Æ Matris Dei; de doloribus partus triumphantis, exemplar Ecclesiæ cum exultatione foetus suos enitentis.

Respice, & fac secundum exemplar sexti Festi & triumphi Mariani.

IMA-

IMAGO DECIMATERTIA
EXPLICATA.

ANTE puerperium suum timent ac trepidant feminæ, nec sine causa: Euæ enim & eius sexui dicta sententia est: *In dolore paries filios*. Dignas luit pro commissis poenas Eua, & rea in ipso partu punitur. Timet supplicium reus, non sperat. Expectat MARIA partum sine dolore futurum. Præuenerat Gabriel Virginem, ne timeret: *Ne timeas MARIA: inuenisti enim gratiam apud Deum*. Quæ verba sapienter versat Idiota. *Inuenisti*, inquit, MARIA, *gratiam cælestem*, quia fuerunt in te ab originali labe præseruatio, Angelica saluatio, Spiritus sancti superuentio, & Filij Dei conceptio. Sed qualiter, ô felicissima Virgo, has gratias inuenisti? Certè, ô superbenedicta Virgo, sicut Eua gratiam amisit per superbiam, & inobedientiam, & curiositatem vanam; sic tu è diuerso gratiam inuenisti, quam numquam amisisti, quæ futura eras omnium humillima, obedientissima, & in Dei scientia solidissima. Idem cælestis Angelus, qui timorem eliminauit ex Virgine, in bonam spem & expectationem illam induxit, dum ait, *Ecce concipies in utero, & paries filium*. addit deinde, *Spiritus sanctus*

Prima de doloribus partus solemnem in Expectatione agit Maria triumphum.
Gen. 3, 16.

Luc. 1, 30.

Luc. 1, 31.

Q

super-

Superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideoque quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei.

Deus promissis stetit, & superuenit Spiritus sanctus, cuius virtute M A R I A concepit Filium, expectationem vnā & vnicā Israël, desiderium collum æternorum. Sacrum M A R I A E nomen sonat spem & expectationem, cuius virgo mater est. Illam Matrem sanctæ spei Patres omnes recognoscunt, inuocant, & implorant, cuius auidè partum optantes exclamant: *O sapientia, quæ ex ore Altissimi produisti, attingens à fine usque ad finem fortiter, suauiterque disponens omnia, veni ad docendum nos viam prudentiæ.* Benè sperauit, & benè sperare docuit Iuditha, quæ Holofernem decollauit. Hæc spes magis splendet in M A R I A, magis fulget: caput serpentis contriuit, & præferens nomen spei, procedit cum magna gloria, digna quæ vocetur & inuocetur, S A N C T A M A R I A, spes nostra saluæ, forma nostræ regenerationis, *honorificentia populi nostri.*

Judith 15,
10.

A D O R A T I O.

Spiritus est Deus : & eos , qui adorant eum , in Ioan. 4, 24.
spiritu & veritate oportet adorare.

Venite adoremus , & procidamus ante Deum. Psal. 94, 6.

Nos autem populus eius,
in similitudinem immaculatæ Expectationis..

O Sapientia , & Sapientiæ parens immaculata Anima,
 MARIA , in cuius partu totam suam spem cum vitur
 collocarunt Patres omnes , & filij omnes qui ortus Sacramen-
 sui originem ex ipsis traxerunt & habuerunt. Te tali ablu-
 cum , ô Virgo , loquitur Angelus ille cælestis , qui tione, triū-
 sermonem tuæ Birgittæ dictavit : Dolebant vehemen- phat de ti-
 ter Propheta , videntes filios Israël pro superbia & carnis more, simi-
 petulantia legem Moysis deferere , & elongata ab eis diui- lis Matri
 na charitate , iram Dei super eos venire. Exultabant , an- spei.
 tē prænoscetes , quòd ipse legis dictator , & Dominus , ex
 tua humilitate , & tuæ vitæ puritate , ô MARIA , stella
 præfulgida placaretur , & quòd reciperet eos in suam gra-
 tiam , qui ipsum ad iram promocauerant , & suam indigna-
 tionem miserabiliter incurrerant. Dolebant etiam , quia
 destructis muris & portis Ierusalem , inimici Dei fuerant
 ingressi , expugnantes corporaliter , satanas autem spiri-

tualiter. Sed exultabant de te, ô MARIA, porta dignissima, præscientes in te Deum fortissimum gigantem assumpturum arma, quibus diabolus & omnes inimicos deuincere debebat, & sic verè Prophetæ, sicut Patriarchæ, de te, ô dignissima Mater, permaximè consolati fuerunt.

Expectatio virginalis, quàm conueniat mysterio sacri Baptismi, vel ex hoc percipi potest, quòd cum
 Isai. 45, 8. sancti Patriarchæ clament & exclament, *Rorate cali desuper, & nubes pluant Iustum; aperiatur terra, & germinet Saluatorem*: exclamatione sua rorem & pluuiam, lustralem aquam nimirum, videantur postulare, non semel tantum, sed etiam iterum, apud
 Isai. 64, 2. eundem Isaïam. *Utinam disrumperes calos, & descenderes, à facie tua montes diffluerent, sicut exustio ignis tabescerent, aquæ arderent igni: Ut notum fieret nomen tuum inimicis tuis, à facie tua gentes turbarentur.* Nec
 Ioan. 5. dubium, quin probatica piscina, quæ erat antè Ierosolymis, vbi erat multitudo languentium, expectantium aquæ motum, adumbraret expectationem eorum, qui aduentum Christi sperarent. Hæc etiam umbra sacri Baptismi erat, quemadmodum monet Ambrosius lib. de Iis qui mysticis initiantur cap. 4. *Crede, quia non sunt vacuæ aquæ. Ideò tibi dictum est, quia Angelus Domini descendebat secundum tempus in natatoriam, & mouebatur aqua.* Concludit tandem: *Itaque*

que ille paralyticus expectabat hominem. Quem, nisi illum Dominum Iesum natum ex MARIA Virgine, cuius aduentu non umbra sanaret singulos, sed veritas vniuersos? Iste est, qui expectabatur ut descenderet, de quo dixit Deus Pater ad Ioannem Baptistam: Super quem videris Ioan. 1, 33. Spiritum descendantem de celo, & manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu sancto.

Expectet igitur anima, quæ in Spiritu sancto mundata est, & euadens immaculatæ MARIAE similis, exclamet, prorumpatque in illas voces: O Sapientia, ô Adonai, ô radix Iesse, ô Oriens, & splendor lucis æternæ, ô Rex gentium, ô Emmanuel, ô clavis Dauid, & sceptrum domus Israël, qui aperis, & nemo claudit; claudis, & nemo aperit: veni, & educ vincetum de domo carceris, sedentem in tenebris, & umbra mortis. Ne timeas, Virgo, sed speres: ne timeas Christiana anima. vbi Spiritus Domini, ibi libertas est. Ideò Christus venit, ut dixerat antè Cyrillus, ne culpæ illius prioris timeamus detrimenta. Ergo Christum non secundum carnem, sed in spiritu concipe in te, ut parturias ex te, quemadmodum Sermone de Natiuitate monet Iustinianus.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib. 3. de Viduis, p. 3.*

Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de calo, celestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis celestis, tales & celestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem celestis. Paulus 1. Corinth. 15, 47.

S. Augustinus lib. 3. de Symbolo ad Catechumenos cap. 10. postquam terreni Adami imaginem deposuisset, ac Christi effigiem recepisset, exclamat: *Omnia prorsus delet sanctum Baptisma, & originalia & propria; dicta, facta, cogitata, cognita, incognita omnia dimittuntur. Innouat hominem, qui fecit hominem: donat delicta, qui non querit merita: praeuenit gratia etiam ipsam infantiam, ut sint liberi per Christum liberati, qui in Adam à diabolo tenebantur antè captiui. Innouatus es, veterem hominem exuens cum actibus suis, & induens nouum, qui secundum Deum creatus est, & te creauit. Accepisti Spiritum sanctum, qui est remissio & indulgentia omnium peccatorum. Praeuentus es gratia Baptisimi,*

Baptismi, ut liber per Christum sis, qui eras antè captivus, & pro libertate tua gemebas, & suspirabas, compos factus voti tui, poteris Christiane exclamare: *O misericordia!* & semel acclamare cum Apostolo: *Apparuit benignitas & humanitas Salvatoris nostri Dei, non ex operibus iustitiæ quæ fecimus, sed secundum suam misericordiam saluos nos fecit, per lauacrum regenerationis & renouationis Spiritus sancti, quem effudit in nos abundè per Iesum Christum Salvatorem nostrum: Ut iustificati gratia ipsius, heredes simus secundum spem vitæ æternæ.* Tit. 3, 4.

Excitamur in spem altam & sublimem æternæ vitæ, renati in Spiritu sancto. Eapropter dicit renascens: *Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum, quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Accedit & orans Ecclesia, quæ corda renatorum suorum inspiciens & introspiciens, Deum cælestem precatur: Omnipotens sempiterne Deus, respice propitius ad deuotionem populi renascentis, qui sicut ceruus aquarum tuarum expetit fontem: & concede propitius, ut fidei ipsius sitis, Baptismatis mysterio animam corpusque sanctificet.* Ps. 42, 1.

Impressa animæ figura immaculatæ
MARIAE.

Sit in singulis renatis ex aqua & Spiritu sancto
anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet
Dominum, in quo sita est spes & expectatio om-
nium Christianorum. Sit in anima spiritus Maria-
nus, vt dum Christum concipit, & effudit virtute
sacri Baptisimi, nihil timens, sed in Deo suo exul-
tans, & simul triumphans de doloribus partus, il-
lum parturiat.

MATER DEI.

Sit in Tabula cordis imago Purificationis imma-
culatæ MARIAE Matris Dei, de multiplicatione
fetuū triumphantis, exemplar Ecclesiæ, & animæ
fetuū vnum enitens virtute sacri Baptisimi.

Respice, & fac secundum exemplar septimi Fe-
sti & triumphi Mariani.

re
in
tip
est
qu
bu
Se
na
M
per

pl
qu
fi
fi
ne
me

IMAGO DECIMAQUARTA
EXPLICATA.

DI VES & opulenta Eua, redacta ad inopiam est. Vbi primùm lapsus fecit, eò inopiæ, eò paupertatis deuenit, vt vestes quas indueret non haberet, & necessitate compulsa, laceris se foliis contegeret. Cùm esset in statu indigentia, dixit Dominus Deus Eux: *Multiplicabo æumnas tuas, & fetus tuos.* Hinc profectum est, vt pauperulæ feminæ plurimas edant proles, quas vnde alant non habent, & multiplicatis fetibus, æumnæ parentum magis & magis augeantur. Soluunt itaque filia Eux meritas violatæ legis pœnas. Legem non infregit, non violauit immaculata **MARIA**, quæ cùm pauper ita esset, vnum solum peperit filium, vnicum Filium Dei enixa est.

Mater Dei est, quæ post partum venit ad templum, vt immaculatam se ostenderet, ostenderetque se legi supra id quod lex petebat, obsequi velle, sicut & ipsa Birgittæ exposuit lib. 6. cap. 57. *Filia mea, scias quòd ego non indigebam purificatione sicut aliæ feminæ, quia filius meus, qui natus est ex me, ipse mundauit me, nec ego aliquam quantumcumque minimam maculam*

*Prima in
sua Purificatione
Maria solemnem
triumphum
agit de
multiplici
miseria
prolium.
Gen. 3, 16.*

contraxi, quæ filium mundissimum sine aliqua immunditia generavi. Addit deinde: Tali etiam die, sicut hodie, dolor meus augmentatus fuit. Nam licet sciebam filium meum

Luc. 2, 35. ex inspiratione diuina passurum, tamen ex verbis Simeonis, quibus dixit, gladium pertransituum animam meam, & filium meum positum in signum, ut contradiceretur, grauius perforabat cor meum dolor iste, qui vsque dum assumpta fui corpore & anima in celum, numquam desinit à corde meo, quamquam ex consolatione Spiritus Dei temperaretur. Hoc diuini Spiritus munimento, & pariter ornamento procedit MARIA in templum, sistit filium coram Patre, vnicam Dei Patris vnicam sui-

Mat. 1, 16. met ipsius prolem. De qua natus est Iesus, qui vocatur Christus: ipsa Virgo est, & MATER DEI, typus sanctæ Matris Ecclesiæ, forma nostræ regeneratio-

Iudith 15, 10. nis, honorificentia populi nostri. Rectè igitur purificatio Baptismus repræsentat, cum hic (vt S. Dionysius Ecclesiast. Hierarch. cap. 2. Parte 3. §. 1. testatur) diuina institutione satis probet accedentis, quam sanctè operatur, vitæ integritatem, & per vitam probam ac diuinam, vniuersæ simul malitiæ perpurgationem, naturali emundatione aquæ, corporalius ipsi denuntiet.

A D O R A T I O.

Spiritus est Deus : & eos , qui adorant eum , in Ioan. 4, 24.
spiritu & veritate oportet adorare.

Venite adoremus , & procidamus ante Deum. Pl. 94, 6.

Nos autem populus eius,
in similitudinem immaculatæ Purificationis.

QValis Dei Mater, talis & Ecclesia Dei, quam Mystica
Maria Ec-
clesia dum
abluit &
abluitur,
triumphat
de numero
prolium.
 lib. de Symbolo tract. 2. describens Augusti-
 nus ait: *Sancta Ecclesia, in qua omnis Sacramenti fetuum*
triumphat auctoritas, mater & virgo, prole fecunda, spon-
sa Christi, pie nutrit filios, quos Deo Patri dignos assigna-
re contendit. Format & conformat filios in similitu-
 dinem immaculatæ M A R I A E, quæ propterea in
 templum venit, *de vnici Filij sui manifestatione incunda,*
atque de gentium vocatione deuota, sicuti adstruit Iusti-
 nianus Sermone de Purificat. Coniunguntur in festo
 Purificationis M A R I A E vnici Filij Dei manifestatio,
 & vocatio populi Gentium. *Nos autem populus eius.*
 Nobiscum igitur illuminatis, purificatis, & bapti-
 zatis agit Apostolus cap. 8. ad Romanos vers. 9. *Vos*
autem in carne non estis, sed in spiritu: si tamen spiritus
Dei habitat in vobis. Si quis autem Spiritum Christi non

habet, hic non est eius. Christianus non est, quem non mundauerit prius & purgauerit lustrali aqua Spiritus Christi.

Benè Ambrosius lib. de Iis qui mysteriis initiantur, cap. 4. *Hoc est illud magnum mysterium, quod oculus non uidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit. Aquas video, quas quotidie videbam, istæ me habent mundare. In aquas sæpè descendi, & numquam mundatus sum: hinc cognosco, quòd aqua non mundat sine spiritu.* Hoc illud magnum mysterium, in quo Dei Mater & mater Ecclesia conueniunt, sicut adstruit Augustinus Apoc. 12, 4 lib. 4. de Symbol. cap. 1. *In Apocalypsi Ioannis Apostoli scriptum est hoc, quòd staret draco in conspectu mulieris quæ paritura erat, ut dum peperisset, natum eius comederet. Draconem diabolum esse, nullus uestrum ignorat: mulierem illam virginem MARIAM significasse, quæ caput nostrum integra integrum peperit; quæ etiam ipsa figuram in se sanctæ Ecclesiæ demonstrauit: ut quomodo filium pariens virgo permansit, ita & hæc omni tempore membra eius pariat, & virginitatem non amittat.* Multa sunt membra fidelium, quæ vnum Christum componunt, ac proinde nec in Ecclesiam prima illa cadit Gen. 3, 16. *sententia, Multiplicabo erumnas tuas, & fetus tuos.*

Magnum hoc mysterium est, in quo sibi consonat Mater Dei, & aqua sancta lustralis, quam Spiritus

ritus sanctus fecundat. Confirmat diuus Ambrosius Sermon. 1. de Epiphania. Sicut post partum glorificata est MARIAE castificatio, ita post Baptismum aquae est comprobata purificatio, nisi quòd penè maiore munere, quàm MARIA, vnda ditata est: illa enim tantum sibi meruit castitatem, ista sanctificationem nobis contulit. Illa meruit ne peccaret, ista ut peccata purgaret. Benè clamat & exclamat Bonaventura de Stimulo amoris, p. 3. O beatus, qui de tam nobili matre letatur, ipsam corde amplectitur, opere imitatur! O felix, qui Matri Dei secundum posse suum nititur conformari. Hic est certè, qui omni creatura contempta, soli Deo singulari amore inheret.

A T T E N T I O.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib. 3. de Viduis, p. 3.*

Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de caelo, caelestis. Qualis terrenus, tales & terreni: et qualis caelestis, tales & caelestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem caelestis. Paulus 1. Corinth. 15, 47.

Portasti imaginem terreni Adami, hominis quidem

dem impuri & perditum, quam in Christo baptizatus reiecisti, & similis purificatæ MARIÆ comparuisti. Hoc ipsum exigebat Apostolus, ut monet Ambrosius de Mysterio Pasch. cap. 4. *Sicut portauimus imaginem terreni, id est vetusti hominis in crimine, sic portemus imaginem cælestis, id est suscepti, redempti, reparati, ac purificati hominis, teneamus in Christo.* Et quidem vetus homo per totum hominem pertinebat, ut illum inficeret; pertineat & Christus, ut totum hominem abstergat & mundet. Quò pertinet sententia illa Bernardi Sermon. 6. de Aduentu Domini: *Sicut fuit vetus Adam effusus per totum hominem, & totum occupauit; ita totum obtineat Christus, qui totum creauit, totum redemit & glorificauit, quiq; totum hominem saluum fecit in Sabbato.*

Idem ipse est, qui seruum suum Simeonem, cum totus senex esset, purificauit, innoauit ac renouauit, qui illuminationem Gentium, & illustrationem Sacramenti Baptismi prædixit, dum cecinit:

Luc. 2, 19. *Nunc dimittis seruum tuum Domine secundum verbum tuum in pace: quia viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum, lumen ad reuelationem Gentium, & gloriam plebis tuæ Israël.* Lumen Gentium nunc temporis Christus est, cum aquam lustralem impertit, ut animam corpusq; purificet,

cet, unde & Baptismus *illuminatio* appellatur, eò quòd
 (vt S. Dionysius Ecclesiast. Hierarch. cap. 3. Parte 1. ait)
primam lucem conferat, omniumque diuinarum illustratio-
num principium existat. Congruenter igitur pro illu-
 minatis, ac simul purificatis, in peruigilio Paschatis
 Oratio illa recitanda proponitur ac recitatur: *Deus,*
qui Ecclesiam tuam semper Gentium uocatione multipli-
cas: concede propitius, ut quos aqua Baptismatis abluis,
continua protectione tuearis.

Impressa animæ figura immaculatæ

M A R I Æ.

SIt in singulis renatis anima immaculatæ M A-
 R I Æ, vt magnificet Dominum, qui tantam
 contulit vim sacrosancto suo Baptismo, vt omnium
 animas & corpora purificaret, & congregaret, vt
 mysticum Christum vnum componant, in vnum
 Christum confluant & conueniant. Sit in singulis
 spiritus purus sacratissimæ M A R I Æ, vt exultet in
 Deo, & in sancta Matre Ecclesia, cuius fetus Chri-
 stus mysticus, solus & vnus est, & in eo de ærum-
 nosa prolium multiplicatione triumphat. Vnus Deus
 est, & vnā generat prolem: vna Virgo est, &
 vnum producit filium: vnum Baptisma est, &

S vnum

vnum gignit & edit fetum. Hic autem fetus Christus est, vnus instar omnium prolium, quem ditata Spiritu & eius donis anima Christiana, profert in se, & ex se effert, cum tota mundata & purificata, deriuat in se MARIAM immaculatam, virginalisque eius Purificationis particeps beneficio diuinæ gratiæ redditur & efficitur.

ORA PRO NOBIS PECCATORIBVS.

Sit in Tabula cordis imago Assumptionis immaculatæ MARIAE Matris Dei, de exilio Adæ triumphantis, exemplar nouæ creaturæ, ex exilio reuocatæ, atque triumphantis.

Respice, & fac secundum exemplar octauæ Festi & triumphæ Mariani.

IMAGO DECIMAQVINTA
EXPLICATA.

SIMILIS mortuo est, qui in exilium relegatur. Et quidem Adam relegatus est. Et emisit eum Dominus Deus de paradiso voluptatis, ut operaretur terram, de qua sumptus est. Eiecitque Adam: & collocavit ante paradisum voluptatis Cherubin, & flammeum gladium atque versatilem, ad custodiendam viam ligni vitæ. Pulchrè hoc describit S. Dionysius de Ecclesiast. Hierarchia cap. 3. Parte 3. §. II. dicens: Naturam humanum, ab initio diuinis bonis imprudentia sua spoliata, vita passionibus obnoxia, & tetra mortis exitus excepit; quippe perniciofa ista veri boni desertio, sacraque in paradiso legis præuariatio, eum qui blandè mulcentibus, & infestis aduersarij fraudibus illectus, vitale iugum excusserat, propensionibus suis, quæ diuinis bonis aduersantur, dimisit, vnde miserè æternitatem cum mortalitate commutauit: & qui originem à corruptibili generatione acceperat, ad interitum origini suæ consentaneum iure merito properauit; nec non à vita diuina, quæ ipsum ad supera erigebat, dilapsus, & ad extrema contraria iam præceptus datus, variis perturbationibus obnoxiam nactus est immutationem. Communis

Prima in
sua Assum-
ptione Ma-
ria agit so-
lemnem de
exilio pri-
mo trium-
phum.
Gen. 3. 23.

hæc culpa attulit exilij pœnam, quam patimur proles Euæ. Immunis ab vtraque fit immaculata MARIA, cui fores cælestes patent, cùm assumitur in cælum, vt triumphum victrix agat. Assumitur in paradysum voluptatis, vbi deliciis affluat. Assumit eam columba diuini Spiritus sibi similem, similem puritate, similem virginitate, quam prouocat se-
 Cant. 2, 15. cum ad volandum, cùm dicit: *Surge, amica mea, speciosa mea, & veni: columba mea in foraminibus petrae, in cauerna maceriae, ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis, & facies tua decora.*

Clausæ portæ erant in ciuitate Bethulix, donec Iuditha caput Holofernus abscinderet: abscidit, & simul portas ciuitatis aperuit. Accidit hoc cælesti Ierusalem, cuius ianuæ omnes obseratæ erant, donec immaculata MARIA serpentem capite truncum redderet, in cælum assumeretur, & eius portas reseraret. Factum puta, cùm in eius Assumptione Ecclesia canat, & plaudet: *Paradisi portæ per te nobis apertæ sunt, quæ hodie gloriosa cum Angelis triumphas.* Triumphat cum Angelis Dei MARIA, procedens cum magna gloria, de qua Serm. 6. huius diei asserit Augustinus: *Mulier puritate transcendit naturam cælorum, & quæ supra cælos sunt. Hodie penetrat Sancta sanctorum.*

sanctorum. Iô triumphæ, MARIA, cui fores cælo-
rum patent, & per quam nobis portæ paradisi aper-
tæ sunt!

O gloriosa Virginum,
Sublimis inter sidera,
Qui te creauit paruulum,
Lactante nutris ubere:
Quod Eua tristis abstulit,
Tu reddis almo germine,
Intrent ut astra flebiles,
Cæli recludis cardines.

ORAPRO NOBIS PECCATORIBVS, forma
nostræ redemptionis & regenerationis, *honorificentia* Judith 15,
10.
populi nostri.

A D O R A T I O.

Spiritus est Deus: & eos, qui adorant eum, in Ioan. 4, 24.
spiritu & veritate oportet adorare.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Psal. 94, 6.

Nos autem populus eius,
in similitudinem immaculatæ Assumptionis.

Regina cæli gloriosa, quæ virtute Spiritus san- Anima per
gratiâ sacri
Baptismi
de exilio
per triumphat.
cti in cælum euehitur, aperit & ostendit viam,

per quam renati ex Spiritu sancto in cælestem requiem veniunt. Regrediuntur in paradisum, nec inueniunt Cherubinum, qui redeunt ab ingressu iam deterreat: Angelos potius obuios sibi inueniunt, sibi sumunt, in quorum manibus animas deferendas præsentandasque Deo tradant. Nihil est quod possis timere, Christiane, si post susceptionem Baptismi è viuis discedas, cum omnem pellat timorem, & securitatem omnem afferat definitio Concilij Tridentini sess. 5. *In renatis nihil odit Deus, quia nihil est damnationis iis, qui verè consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: qui non secundum carnem ambulant, sed veterem hominem exuentes, & nouum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, & Deo dilecti effecti sunt, heredes quidem Dei, coheredes autem Christi, ita vt nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur.* Haud dubiè iter cæli tutum sacrum Lauacrum est, vt agens de Baptismo Basilius asseuerat. Hinc efficitur, vt quod Trismegistus de Vnitatis imagine dixit, cadat in effigiem MARIÆ, quæ una columba est; & in formam sacri Lauacri, quod unum Baptisma creditur. *Hæc tibi pro viribus imago Dei subscripta sit: quam si diligenter consideraueris, oculisque internis prænoueris, crede mihi filia, ascensum ad excelsa comperies, quin etiam imago*
ipsa

Cant. 6, 8.

Ephes. 4, 5.

ipsa te perducet. Non habet cur timeat anima, quæ innocens, immaculata, pura, innoxia, Deo dilecta, & ut vno verbo dicam, similis MARIÆ assumitur. Propter peccatum primi hominis, de paradiso eiekti sumus, sed per gratiam Dei ad paradysum nos peruenire credimus. Hæc Bernardus de Modo benè viuendi, Sermon. 3. Nihil hominem ab ingressu paradisi remoratur, cùm fuerit baptizatus. Confirmat hoc ipsum Ambrosius in Psalm. 118. litt. 3. v. 1. *Est Baptismus in paradisi vestibulo, qui antè non erat; sed postquam peccator exclusus est, cœpit esse rhomphæa ignea, quam posuit Deus, quæ antea non erat. Culpa cœpit, & Baptismus cœpit, quo purificantur qui in paradysum redire cupiebant, ut regressi dicerent: Transiuimus per ignem & aquam.* Ps. 65, 12. Facile transit per ignem, qui sacra tingitur aqua: transitus iste mors est; & quæ sequitur Baptismum, tota Mariana est, cui & resurrectio debetur. Rursus Ambrosius lib. 2. de Sacramentis cap. 6. *Remedium datum est, ut homo moreretur & resurgeret. Quare? Ut illud quod antea damnationis loco cesserat, loco cederet beneficii. Quid illud est, nisi mors? Subiungit: Quid est aqua, nisi de terra? Satisfit ergo sententiæ celesti sine mortis stupore. Quod mergeris, soluitur sententia illa, Ter- Gen. 3, 20. ra es, & in terram ibis. Impleta sententia, locus est beneficio, remedioque celesti. Ergo aqua de terra, possibilitas*

T

autem

autem vita nostra non admittebat ut terra operiremur, & de terra resurgeremus. Deinde non terra lauat, sed aqua lauat: ideò fons quasi sepultura est.

Ex hoc fit, ut renati ex Spiritu sancto, constituti in mortis agone, non ut criminis rei puniantur, sed ut Christiani milites excitentur ad pugnam, in qua cum morbo & morte pro gloria luctentur, & ipsum mortis auctorem more Christi & immaculatæ MARIÆ prosternant ac vincant. Huc pertinet quod ait Augustinus lib. de Symbolo: *Redditur novitas per Baptismum, vetustate decedente; deoneratur anima sarcinis peccatorum, ut libertate novæ vitæ induta, adversus diabolum cum adiutorio divino valeat fortiter dimicare. Dimicemus, ut regnemus, imitatores MARIÆ, in morte, sepultura, resurrectione, & Assumptione; siquidem aqua tincti morimur, sepelimur, resurgimus, & in cælum assumimur. Baptismus enim est ianua per quam Ecclesiam ingredimur, & ab Ecclesia transimus ad regnum, & ad paradysum regredimur. Est ars non solum benè viuendi, sed etiam moriendi, secundum quam & MARIA & anima Christiana in cælum euehuntur.*

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo accepisti. *S. Ambrosius lib. 3. de Viduis, p. 3.*

Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de calo, cælestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur, sicut portauimus imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis. Paulus 1. Corinth. 15, 47.

Dele imaginem terreni Adami, serua effigiem, quam renatus ex Spiritu sancto in te efformasti, & depinxisti: illa terrena erat, hæc cælestis & sublimis, quam secum Virgo in Ciuitatem Dei infert. Benè monet S. Ambrosius agens de secunda Interpellatione Dauid: Si benè egerimus, manet in nobis ista imago cælestis: si malè quis agit, deletur in illo hæc imago, illius vtique qui descendit de calo; & est in eo imago terreni. vnde Apostolus dicit: Sicut portauimus imaginem illius terreni, portemus & imaginem cælestis. Bonorum ergo imagines perseuerant, & in illa ciuitate resplendent. Benè agamus, vt præfatam imaginem introducamus. Portemus & imaginem cælestis hominis, interim corde, &

moribus atque digna operatione, postea verò in resurrectione mortuorum. Hæc Anselmus.

Cùm prima viuens & moriens hæc omnia præstiterit immaculata MARIA, prima omnium Christianorum resurrexit, & imaginem Christi viuat in cælum induxit, & reduxit ad Deum, qui dixerat in creatione: *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.* Rediit ad principium suum, vnde & orta est, imago immaculatæ MARIAE; redeat & nostra innouata & restaurata virtute sacri Baptismatis, cuius effectum in Vigilia Resurrectionis declarat Oratio illa: *Deus incommutabilis virtus, & lumen æternum: respice propitius ad totius Ecclesie tuæ mirabile sacramentum, & opus salutis humanæ, perpetuæ dispositionis effectum tranquillius operare: totusque mundus experiatur & videat, deiecta erigi, inueterata renouari, & per ipsum redire omnia in integrum, à quo sumpsere principium.*

Impressa animæ figura immaculatæ
MARIAE.

SIt in singulis renatis ex aqua & Spiritu sancto anima immaculatæ MARIAE, vt magnificet Dominum, qui virtute sacri Baptismi ab exilio liberat

berat Euæ filios. Sit in singulis spiritus Marianus, ut exultet in Deo intra adyta cælestia, ubi solemnitas immaculatæ Virginis nostræ triumphus de pœna mortis vltima, quam inuexit prima culpa, absoluitur & perficitur. Absoluitur festo S. MARIAE AD NIVES, perficitur EUCCHARISTIA. Sacra Eucharistia est, in quam desinit solemnitas Christi triumphus, quem egit patiens, resurgens, & in cælum ascendens, de peccato, & eius pœnis; & eiusdem sanctæ Eucharistiæ mysterio terminatur victoria Mariana atque Christiana, ac proinde victrix iam anima vocatur & inuitatur ad epulum & conuiuium triumphale, ut adyta Ecclesiæ ingressus illud communiceet atque participet.

Adyta & abdita Ecclesiæ omnino cælestia sunt, quæ Dauid Christianus, nitidus ac fulgidus candore niuium ingreditur, ut nuptiali veste indutus post susceptionem Baptismi, regali assistat conuiuium, conuiua gloriosi Regis, socius immaculatæ MARIAE. Huc pertinet quod ait S. Ambrosius cap. 7. de Iis qui mysteriis inician- tur: *His abluta plebs diues insignibus, ad Christi contendit altare, dicens: Et introibo ad altare Dei, ad Deum qui latificat iuuentutem meam. Depositis enim inueterati erroris exuviis, renouata in aquile iuuentutem, caeleste illud festinat adire conuiuium.* Et

quidem tinctus lustrali aqua Augustinus, festi-
us ad conuiuium venit, & inuenit sacras in Eucharistia
nives. Exclamat ille lib. de Contemplat. Iesu Christi,
cap. 12. *O charitas Deus, mel dulce, & lac niueum! cibus
es grandium, fac me crescere in te o dulcedo amoris, &
amor dulcedinis! Comedat te venter meus, & ne-
ctare tui amoris repleantur viscera mea, vt eructet mens mea ver-
bum bonum.*

NUNC, ET IN HORA MORTIS NOSTRAE.
AMEN.

Sit in Tabula cordis imago sanctæ, immortalis,
& gloriosæ MARIAE AD NIVES de morte &
mortalitate triumphantis, exemplar nouæ creaturæ,
æternam sibi vitam acquirentis, & gloriosa immor-
talitate fruētis.

Respice, & fac secundum exemplar noni Festi
& triumphi Mariani.

IMAGO DECIMASEXTA EXPLICATA.

HILIVM & mortem intulit prima culpa: sub pœna capitis præceptum est, ne primus homo prohibitum fructum gustaret. *Præcepitque ei dicens: Ex omni ligno paradisi comede: de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas. In quocumque enim die comederis ex eo, morieris.* Violavit ille mandatum, & violatorem Deus mortalitati simul & morti addixit, & dixit: *Pulvis es, & in pulverem reuertêris.* Cùm ad graue mortis supplicium damnati iam essent Adamus & Eua, *fecit Dominus Deus Ada & uxori eius tunicas pelliceas, & induit eos, vt vel habitu ipso monerentur, se ad locum mortis deduci: mortalis quippe vita certa via ad mortem est.* Occurrit damnatis immaculata MARIA, occurrit cœlestis Regina, & nos omnes vitâ donat. Benè Epiphanius lib. 3. contra Hæreses: *Sed & illud de his cogitare mirabile est, de Eua inquam & MARIA. Eua mortis causa facta est hominibus, per illam ingressa est mors in mundum; MARIA verò causa vitæ, per quam genita est nobis vita.* Accedit & Damascenus: *O Deo digna filia, primigenæ matris Eua*

Prima creatura qua agit de morte & mortalitate triumphum solemnem in Festo ad Nines, Maria est.
Gen. 2, 17.
Gen. 3, 19.
Gen. 3, 22.

correctio! Quamuis enim prima Eua à Dei mandato recesserit, & per illam aduersum primum parentem, serpenti operam nauantem, mors aditum inuenerit; MARIA tamen diuinæ voluntati obsecuta, deceptorem serpentem in fraudem induxit, ac mundo immortalitatem inuexit.

Hanc immortalitatem suis niuibus niuea Spiritus sancti columba inclusa MARIA mysticè signat. Nix, teste Augustino Sermone de Transfiguratur. & candorem niueum habet, & calorem omnino non recipit: sic electi, cùm peruenerunt ad claritatem Dei, obtinebunt munditiæ candorem, & nullum sentient aliquando de criminis corruptione calorem. Erunt similes intemeratæ MARIAE, cuius niueus candor nullum sentit corruptionis calorem, nullum peccati æstum, virtute diuinæ & niueæ Spiritus sancti columbæ. Niuea & ipsa columba est, mater incorruptæ vitæ.

Vitam datam per Virginem,

Gentes redemptæ plaudite.

Plaude, & pete:

Virgo singularis,

Inter omnes mitis,

Nos culpis solutos,

Mites fac & castos.

Vitam præsta puram,

Ite para tutum

nunc & in hora mortis nostræ, immaculata MARIA,
 forma nostræ regenerationis & candoris : tu gloria Ie- Iudith 15,
 rusalem, tu latitia Israël, tu honorificentia populi nostri. 10.

ADORATIO.

Spiritus est Deus : & eos, qui adorant eum, in Ioan. 4, 24.
spiritu & veritate oportet adorare.

Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Ps. 94, 6.

Nos autem populus eius,
in similitudinem gloriosæ & immortalis
S. Mariæ ad Nives.

Qui sumus candidati æternitatis, sacro Bapti- Anima re-
 smo dealbati, prouoluamur ad pedes Regis & nata ex
 Reginae cælorum, more Regum & Pastorum, qui spiritu
 cum essent populi Christiani primores, inuenerunt sancto, de
 puerum cum MARIA matre eius, & procidentes adora- morte &
 uerunt eum. Cum Regibus & Pastoribus vnus & idem mortalita-
 populus sumus: sequamur & nos, & similem cultum te trium-
 exhibentes, procidamus ante Deum & purissimam phant.
 MARIAM, induti puro, candido & niueo habitu,
 quem in Baptismo suscepimus. Occurrit Christiano
 Dauidi, vitæ æternæ candidato, S. Cyrillus lib. I. in
 Genes. prope finem : *Sicut primi hominis imago impres-*

sionem in nobis fecit, adeò ut omnino nos mori oporteat, corruptionisque laqueo capi; ita post eum secundum nostrum principium, id est Christus, & ad eum per Spiritum similitudo, immortalitatem nobis imprimit. Occurrit quoque S. Ambrosius libro de Iis qui mysteriis initiantur, cap. 7. Accepisti post hæc vestimenta candida, ut esset indicium, quòd exueris inuolucrum peccatorum, indueris innocentiae castæ velamina, de quibus dicit Prophetæ: *Asperges me Domine hyssopo, & mundabor; lauabis me, & super niuem dealbabor. Vnde & per Isaiam Dominus ait: Si fuerint peccata vestra sicut phœnicum, ut niuem dealbabo. Hæc vestimenta habens Ecclesia per lauacrum regenerationis assumpta, dicit in Canticis: Nigra sum, & decora, filia Ierusalem. Nigra per fragilitatem conditionis humanæ, decora per gratiam: nigra, quia ex peccatoribus; decora, fidei Sacramento. Hæc vestimenta cernentes filia Ierusalem, stupefactæ dicunt: Quæ est hæc quæ ascendit dealbata? Hæc erat nigra, vnde nunc subito dealbata?*

Affert secum niues niuea sancti Spiritus columba, quæ à Patre Filioque procedit ac mittitur, ut legatione fungatur. Functus est legatione sua, cum lucis æternæ candorem ex niuea Virgine protulit, & illum ipsum per candorem Baptismi in anima regenerat, legati munus exercens. Vnde & dicere licet,

cet,

cet, quod dixit in Prouerbiis Salomon: *Sicut frigus* PROV. 25.
niuis in die messis, ita legatus fidelis ei, qui misit eum, a- ^{13.}
nimam ipsius requiescere facit. Canat igitur Ecclesia,
 renata ex Spiritu sancto, de diuina ista columba:
Consolator optime, dulcis hospes animæ, dulce refrigerium.
In labore requies, in æstu temperies. Canat sibi & tibi
 Dauid: *Per diem sol non uret te, neque luna per noctem.* PS. 120, 6.
Dominus custodit te ab omni malo, custodiat animam
tuam Dominus. Dominus custodiat introitum tuum, &
exitum tuum, ex hoc nunc, & usque in sæculum.
 NVNC, ET IN HORA MORTIS NOSTRAE.

AMEN.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende tibi, hoc est imagini quam à Christo
 accepisti. *S. Ambrosius lib. 3. de Viduis, p. 3.*

Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de
 cælo, cælestis. *Qualis terrenus, tales & terreni: &*
qualis cælestis, tales & cælestes. Igitur, sicut portauimus
 imaginem terreni, portemus & imaginem cælestis. Paulus
 1. Corinth. 15, 47.

Accepisti sacram eius imaginem, qui splendidus

Mat. 17, 2. ac niueus in monte sancto comparuit. *Resplenduit facies eius sicut sol, vestimenta autem eius facta sunt alba sicut nix.* Resplenduit, qui nos illuminat in sacro Baptismatis fonte: refulsit niuibus, qui nos virtute lauacri cælestis niueos & candidos reddit ad sui exemplar, & ad exemplar Matris immaculatæ MARIÆ, quæ & à niuibus nomen habet. Cùm Christus Petrum, Iacobum & Ioannem assumpsisset, *transfiguratus est ante eos*, vt discerent qualis esset hominis cælestis imago, & illam in se ipsis efformarent, efformandamque in ceteris Christianis curarent. Quod summi beneficii loco habentes, prociderunt in faciem suam. Audiendus Ambrosius lib. 3. de Spiritu sancto, cap. 12. *Nempe hanc claritatem viderunt Apostoli, & in faciem prociderunt. Putasne illos, vel cùm prociderunt adorasse, cùm fulgorem diuini luminis corporalibus oculis continere non possent, & splendor lucis æternæ aciem visus mortalis obduceret? Aut quid aliud dixerunt illi videntes gloriam eius, nisi, Venite adoremus, & procidamus ante Deum. Nos autem populus eius, & oues pascuæ eius.*

Pf. 94, 6.

Idem Sermon. 14. in Psalm. 118. *Bona pascua diuina Sacramenta sunt. Carpis illic nouum florem, qui bonum odorem dedit resurrectionis. Carpis lilium, in quo sit splendor æternitatis. Carpis rosam, hoc est Dominici Corporis sanguinem.*
Sanctus

Sanctus Augustinus Tract. 4. ac FERIA 6. *Tu anima Christiana; quæ ascensura es ex sacro fonte, rubore atque odore perfusa, nimis speciosa & nimis candida, serua decorem tuum. Agnosce quid fueris, & quid eris. Vide ne deseras mensam sponsi tui. Ut pulchra permaneas, carnem eius quotidie manducabis: Ut vitam æternam habeas, Sanguinem eius potabis. Vide ne deseras hanc mensam.* Prouidit Deus pro terreno Adamo de Christo, pro serpente de columba, pro Eua de immaculata MARIA, pro fructu arboris de EVCHARISTIA, quam intra auream Spiritus sancti columbam nostri maiores incluserunt. Quærit itaque Augustinus lib. de Agone Christiano cap. 22. *Quare ergo Spiritus sanctus non est natus de columba, quemadmodum Christus de femina? Illa causa est, quia in columba liberare non venerat Spiritus sanctus, sed hominibus significare innocentiam & amorem spiritualem, quod in columbæ specie visibiliter figuratum est. Christus autem qui venerat ad homines liberandos, in quibus mares & feminae pertinent ad salutem, nec mares fastidiuit, quia marem suscepit; nec feminas, quia de femina natus est.*

Cum igitur columba Spiritus sancti index innocentiae fuerit hætenus in MARIA, eadem ipsa index est amoris in Eucharistia, quam Christus instituens, cum dilexisset suos qui erant in mundo, in finem Ioan. 13, 2.
dilexit

dilexit eos. Tanti huius mysterij rationem reddit factis appositam & pulchram S. Cyrillus Alexandrinus lib. II. in Ioan. cap. 26. Sicut virtus sacratissima Christi carnis, unum corpus facit participantes; eodem arbitror pacto, in quibus inuisibilis Dei Spiritus habitauit, eos omnes ad unitatem spiritalem conducit. Ideò Paulus nobis

Ephes. 4, 3. scribit: Supportantes inuicem in charitate, solliciti seruare unitatem Spiritus in vinculo pacis. Vnum corpus, & vnus Spiritus, sicut & vocati estis, in vna spe vocationis vestrae. Unus Dominus, vna fides, vnum Baptisma, vnus Deus, & Pater omnium, qui super omnes & per omnia, & in omnibus nobis. Cùm enim vnus in nobis habitat Spiritus, vnus verus & Pater omnium per Filium suum in nobis habitat, ad inuicem, & secum sui participes spiritus vnians. Quòd autem Spiritui sancto sic vniamur, etiam hac ratione modo quodam percipitur. Nam si animale vitam contempsimus, & legi nos spirituali subiecimus, nostri Dominum in omnibus Spiritum facientes; perspicuum est, ad aliam quasi naturam nos transformari, cùm viuendi animalitatis nostrae modum fugientes, conformationem habitantis in nobis Spiritus mirabilem susceperimus, non solum homines, verum etiam Dei filij, caelestesque homines, participatione diuinæ naturæ vnum effecti. Ergo in Patre, Filio, & Spiritu omnes sumus vnum. Vnum autem dico habitudine atque affectu, vt incipientes dicebamus, vnum

pietatis

*pietatis consensu, vnum sanctæ Christi carnis communione,
vnum sancti Spiritus participatione.*

Prima omnium cum esset in paradiso, communicauit immaculata MARIA, & quidem sola; sola enim ieiuna à prohibito cibo deprehensa est: venit Christus in mundum, induxit Baptismum, & inuexit simul ieiunium, vnde & Ecclesia vtrumque in solemnibus suis precibus iungit: *Per Baptismum & sanctum ieiunium tuum.* Induxit Baptismum, cuius virtute macula hereditaria tolleretur; intulit & ieiunium, cuius præparatione anima ad sumendam Communionem aptaretur. *Quale autem hoc debeat esse ieiunium, quod Baptismus secum ducit, declarat S. Augustinus Serm. 172. de Tempore: Ieiunia Christianorum spiritualiter, priusquam carnaliter, exercenda sunt: vnde à peccatis principaliter ieiunemus.* Hoc est primum & principale ieiunium immaculatæ MARIAE, Christianique Davidis, accedentis ad EUCHARISTIAM, cuius vox & assertio supplex esto: *Et ero immaculatus cum eo, & obseruabo me ab ini-* Ps. 17, 24.
quitate mea.

Impressa animæ figura immaculatæ
MARIÆ.

SIt in singulis MARIÆ anima tota pura & immaculata, sit in singulis spiritus Marianus, ne fulgidus vitæ cælestis candor vlla labe & lue in posterum inficiatur, sed ab omni potius illæsus iniquitate, nitescat & effulgescat candidatus æternitatis, quam acquirat & possideat. Hæc est perfecta victoria cælestis & gloriosa, Mariana & Christiana, hic triumphus.

Oratio Ecclesiæ.

P*Resta, quæsumus omnipotens Deus, ut claritatis tue super nos splendor effulgeat, & lux tuæ lucis corda eorum, qui per gratiam tuam renati sunt, sancti Spiritus illustratione confirmet. Amen.*

Gratiarum actio, ex sancto Leone, Homilia
de Natiuitate.

A*Gamus ergo, dilectissimi, gratias Deo Patri per Filium eius in Spiritu sancto, qui propter multam charitatem suam, qua dilexit nos, misertus est nostri: & cum essemus mortui peccatis, conuiuificauit nos Christo, ut essemus in ipso noua creatura, nouumque figmentum. Depo-*
namus

namus ergo veterem hominem cum actibus suis; & adepti participationem generationis Christi, carnis renuntiemus operibus. Agnosce ô Christiane dignitatem tuam: & diuinæ consors factus naturæ, noli in veterem vilitatem degeneri conuersatione redire.

Hæc quoque gratiarum actio debetur immaculatæ MARIÆ, de qua Cant. 6, 8. scriptum est: *Vna est columba mea, perfecta mea, una est matris suæ, electa genitrici suæ.* Hac sacrosancta columba Deus est usus, ut nos caperet & traheret in lumen sacri Baptismi, in sui potestatem & regnum. *Ars quædam est aucupandi columbas*, ut ait Basilii Epist. 175. *Videlicet talis: Ubi unam ceperunt qui capiendis illis student, cicerem illam reddunt, & ad humanum conuictum assuefaciunt: deinde unguento alas illius perungunt, sinuntque coniungi agrestibus.* Illa verò per unguenti fragrantiam agrestem illum ac liberum pastus gregem, ad potestatem transfert eius, cuius ipsa est domestica. Benè olentes namque sequuntur & reliquæ, atque ita in potestatem columbarij veniunt. Prima columba capta, prima vncta Spiritu sancto, prima Christiana proles, MARIA immaculata est, quæ ceteras alias traxit, & in potestatem Dei transfudit.

Trabe me post te, curremus in odorem unguentorum Cant. 1, 3.

ASSIDVITAS ET CONSTANTIA
IN CVLTV ET VENERATIONE DEI
ET IMMACVLATÆ MARIÆ.

I.

*Constantia
in diuino
cultu.*

VLTVS importat secum frequens & constans obsequium : proinde qui cultor est Creatoris, in eius obsequio sit constans & perseuerans. Prælucebat nobis exemplo PRIMOGENITA Dei filia, quæ cùm sit prima ac primaria creatura, prima ac primaria est in cultus Dei exhibitione, & eius frequentatione. Hæc est Prou. 8, 22. illa PRIMOGENITA, quæ dixit antè de se, *Dominus possedit me in initio viarum suarum, & gloriatur, quòd post sui ipsius electionem adstiterit electori ac Prou. 8, 30. creatori, vt eum diebus singulis reuereretur. Et delectabar per singulos dies, ludens coram eo omni tempore, ludens in orbe terrarum.* Nullus ita affectus ludo, ac studiosa erat cultus diuini MARIA : nullus ita intentus lucro, ac dedita diuino erat obsequio. Singulis illa diebus Deo suo obsequebatur & mirum in modum delectabatur, cùm grato animo reuolueret, se esse PRIMOGENITAM filiam Dei. Prælucebat illa exemplo, quæ nos imitatores sui cupiens, statim

statim nobiscum loquitur : *Nunc ergo filij audite me.* Prou. 8, 32.

Filios Dei nos esse monet, & beatos nos esse statuit, si vestigia eius sectemur, & quotidie, quod præstitit ipsa, præstemus. *Beati, qui custodiunt vias meas. Audite disciplinam, & estote sapientes, & nolite abiicere eam. Beatus homo qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidie, & obseruat ad postes ostij mei.* Beatus igitur vir Christianus, qui ad fores & postes sacri Mariani Oratorij positus, quotidie recognoscit se creaturam Dei, & Creatori suo debitum exhibet cultum, debitam præstat reuerentiam.

II.

QVamuis filia Dei MARIA plurima beneficia recognoscat diuinitus accepisse, in primis ^{Primum & primarium collatum beneficium} Deum suum honorat & adorat, quòd antiquam immaculatæ suæ Conceptionis curam & prouidentiam habuerit. *Ab aeterno, inquit, ordinata sum, & ex antiquis* ^{Prou. 8, 23.} *quis antequam terra fieret. Nondum erant abyssi, & ego iam concepta eram : necdum fontes aquarum eruperant : necdum montes graui mole constiterant : ante colles ego parturiebar.* Quod Deus iam decernit fieri, factum putat : putauit & Virgo, quæ omnem transcendens generationem humanam, in Deo se deprehendit, tutam quidem & securam à labe, lue, & macula, quæ cunctis mortalibus communis futura erat. Hæc gra-

ti animi nobilis conditio est, ut non solum collatum beneficium attendat, sed & prauiam collatoris voluntatem, ut pro illa gratiarum actionem rependat. Pendit immaculata MARIA, dum concipitur ex Anna, grata non modo propter beneficium sanctitatis acceptum, sed etiam propter decretum quod præcesserat, ne hereditaria culpa cum posteris Adam inuolueretur. Hæc forma gratias agendi Deo tota Mariana est, & totus Marianus ille, qui transcendens humanam generationem, nec in Adamo & eius progenie MARIAM frequenter quærit, sed in Deo genitore, cuius PRIMOGENITA est, & cui firmiter ac fideliter adhæsit.

III.

*Sympathia
inter gene-
rationem
Christi &
Concep-
tionem Ma-
ria.*

Forma generationis immaculatæ MARIAE, generatio Filij Dei est; idcirco sancta mater Ecclesia, cum Festum immaculatæ Conceptionis agit, recitat Euangelium Matthæi: *Liber generationis Iesu Christi.* Habet hæc generatio Christi, ut Christianus eius cultor non solum in sancta Incarnatione, sed etiam in reliquis solemnitatibus Verbi incarnati, eius generationis œconomiam celebret, ac teneatur celebrare, ut dignus accepti beneficii æstimator, & perpetuus collatoris Dei cultor existat. Nascitur Christus ex genitrice MARIA; & ut Ecclesia sancta sanctam

sanctam eius colat Natiuitatem, canit: *Verbum caro* Ioan. 1, 14.
factum est, vt sacra eius Natalitia commemoratione
 anteaetæ generationis festiua reddantur. Natiuitati
 Christi accedit & succedit Circumcisio, & in ea
vocatum est nomen eius Iesus, quod vocatum est ab An- Luc. 1, 22.
gelo, priusquam in vtero conciperetur. Sacri nominis im-
 positio allicit & vocat nos ad generationem Christi,
 cuius Paranympus dixit Virgini: *Vocabis nomen eius*
Iesum. Circumcisionem Christi regalis secuta Epi-
 phania est, in qua tres regionum Orientalium Prin-
 cipes inuenerunt puerum cum MARIA matre eius, ob- Mat. 2, 11.
 tulerunt munera thuris, auri, & myrrhæ, quibus
 non solum genitum ex Patre Deum, sed etiam ho-
 minem generatum ex Virgine religiosè coluerunt.
 Agitur Festum gloriosæ Transfigurationis, & in eo
 incarnati Verbi mysterium in Præfatione sua mater Ec-
 clesia decantat, sicut etiam in Corporis Christi Fe-
 sto, pro cuius maiori celebritate, & gloria suæ in-
 carnationis Christus ait: *Sicut misit me viuens Pater,* Ioan. 6, 58.
& ego viuo propter Patrem: & qui manducat me, &
ipse viuet propter me. Solemnis Christi Resurrectio,
 quid nisi triumphalis eius regeneratio est? *Assumptus* Marc. 16,
est in calum, & sedet à dextris Dei, vt in gloriosa^{20.}
 Ascensione assumptæ prius humanitatis nostræ ho-
 norifica mentio fiat. Nescit prorsus, nescit cultor
 esse

esse Christi generationis, quisquis in omnibus eius Festis eam non religiosa veneratione prosequitur: nec cultor Marianus est, qui sanctioribus MARIÆ immaculatæ diebus puritatem eius Conceptionis non agnoscit, ac simul recognoscit.

I V.

*Christia-
nus cultor
Conceptionis
immacu-
latae.*

Conceptio immaculatæ MARIÆ adeò de-
uota est, vt ex ea tamquam ex perenni fonte
deuotio per omnes eius solemnitates diffundatur.
Confirmat hoc ipsum in suo Sermone Anselmus: *Quæ
enim est Festiuitas huic preponenda, per quam omnium fe-
stiuitatū est exorta deuotio? Natiuitas gloriosæ Virginis,
Præsentatio, Annuntiatio, Expectatio, Visitatio, Purifica-
tio, Assumptio, & Festum eius ad Niuēs, ex immaculata
Conceptione magna ex parte deuotionem sibi deri-
uant. Renascimur ad gratiam in similitudinem im-
maculatæ MARIÆ, & cū in eius formam rege-
nerati simus, renascimur cum eo debito, vt eius san-
ctæ ac puræ Conceptionis cultores perpetui simus.*

V.

*Cultor Na-
tiuitatis
immacu-
latae.*

Cultor Natiuitatis Marianæ, cultor est etiam
immaculatæ Conceptionis, cū dixerit S. Il-
defonsus lib. de Virginit. & parturit. MARIÆ: *Nisi
in utero sanctificata esset, minimè eius Natiuitas colenda
esset: nunc autem quia ex auctoritate totius Ecclesiæ ve-
neratur,*

neratur, constat etiam ab originali peccato fuisse immunem. Rursus: Dies, quando inchoata est MARIAE Natiuitas beata, colitur, & religiosè satis. Quòd si in peccato esset, tunc maledicta diceretur, & gemebunda potius quàm benedicta, quando nuntiatum est patri eius, quòd nata esset in sæculo. Et quidem S. Laurentius Iustinianus Serm. de MARIAE Natiuit. ita coluit eius ortum, vt meminerit eius conceptus. Quæ enim sanctificata in utero, ac ab omni culpæ originalis fuerat liberata contagio, gratiæ plenitudinem, quam mente perceperat, protendebat exteriùs. Illam profectò adhuc in materno utero decubantem admauit Verbum, sibi quæ in genitricem elegit, utpote superabundanti iam benedictione præuentam, iam quæ sancti Spiritus magisterio deputatam. Ipsam idem Spiritus custodiuit à carnis collusione immunem, à libidinis delectatione expertem, à sæculi amore alienam, atque ab vniuersorum criminum contagione immaculatam. Tota pulchra absque delicto, sine mentis & corporis deformitate, Deo & hominibus amabilis videbatur. Tota amabilis hominibus est, renatis in Spiritu sancto, qui in sua regeneratione referunt immaculatam infantulam, cuius plenitudo gratiæ exteriùs refulgebat, & pulchris eam fasciis adornabat. Hæ sunt Spiritus sancti fasciæ, quibus anima Christiana componitur & vestitur, cum aqua tingitur.

VI.

Cultor
Præsentationis im-
maculatæ.

Cultor Marianæ Præsentationis, cultor est etiam immaculatæ Conceptionis. Cùm ducitur **MARIA** in templum de fuga Adami triumphans, venit ad sacram ædem tamquam ad Spiritus sancti scholam: in hac quippe Festiuitate legitur canitur-que Euangelium, in quo exclamat quædam mulier, *Luc. II, 27* *Beatus venter, qui te portauit, & vbera, quæ suxisti; reclamauit verò Christus, Quinimò beati qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud.* Hæc Adami, hæc posterorum eius felicitas & beatitudo fuisset, si quod verbum Dei audierant custodissent. Seruauit illud **MARIA**, & ideo beata est. Consonant itaque sibi Virginalis Conceptio & Præsentatio, cuius cultor Iustinianus dixerat paulò antè: *Illam profectò adhuc in matris vtero decubantem adamauit Verbum, sibi-que in genitricem elegit, vtpote superabundanti iam benedictione præuentam, iamque sancti Spiritus magisterio deputatam. Ipsam idem Spiritus custodiuit à carnis colluione immunem, à libidinis delectatione expertem, à sæculi amore alienam.* Edocta Spiritus sancti magisterio, mundanis pompis renuntiavit, vt esset antesignana Christianarum animarum, quæ post ipsam vitam religiosam professæ, nomini, cultui, & deuotioni immaculatæ eius Conceptionis dicandæ ac consecrandæ erant.

VII.

VII.

Cultor Angelicæ Annuntiationis, cultor etiam *Cultor Annuntiationis immaculatae.*
 Cest immaculatæ Conceptionis, cùm vel ipse
 Archangelus Gabriel eam creatam & generatam si-
 ne vlla labe, & ab omni macula immunem saluta-
 uerit. *Aue*, inquit, *gratia plena, Dominus tecum, bene-* *Luc. 1, 28.*
dicta tu in mulieribus. Agnoscit Ecclesia sancta, om-
 nis maledictionis expertem salutatam MARIAM
 fuisse, quæ nihil cum Eua commune haberet, orat-
 que propterea, & canit:

Sumens illud Aue
Gabrielis ore,
Funda nos in pace,
Mutans Eua nomen.

Cultor Annuntiationis Augustinus, extitit etiam
 venerator purissimæ Conceptionis, audiensque An-
 gelicam Salutationem, Sermone 1. totus gaudens &
 exultans ait: *Audiuimus gaudij nuntia, libertatis indi-*
cia, latitiae vocem, exilij reuocationem, seruitutis redem-
ptionem. Ecce Angelus cum Virgine loquitur, vt non dein-
 cept mulieri serpens sermocinetur. Et expendens bene-
 dictionem præ ceteris MARIAE impertitam, Ser-
 mone de Assumpt. dicit: *Benedicta per ipsam omnes*
mulieres: iam vltra in maledictione femina non erit: cu-
ratur enim Eua. Cùm idem prorsus assumptum mul-

tis firmasset ac confirmasset in sua Concione S. Anselmus, concludit: *Quid longius? Conceptionem Dominicæ matris colere, Christi generationem est commemorare. Celebremus ergo hodie dignis officiis utramque Conceptionem eius, spirituales scilicet & humanam, ut ipsius meritis & precibus à secularibus curis, & à cunctis vitis mereamur eripi, & ad æterna gaudia paradisi perducì. Celebramus tam Filij quàm Matris generationem, renati de Spiritu sancto in vnum omnes Christi œconomix, & eius Matris cultum aspirantes, unde pendet tota religio Christiana.*

VIII.

*Cultor Visitationis
immaculatae.*

Luc. I, 42.

Cultor Visitationis Marianæ, cultor est etiam Immaculatae Conceptionis. Comprobat hoc testimonio suo Elisabetha, dum prolem cum matre, fructum cum arbore benedicit: *Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui.* Terra quæ talem producit fructum, diuersa satis ab illa quæ spinas & tribulos gignit. Confirmat hoc ipsum Ioannes, qui virtute salutationis M A R I A E totus liber à culpa originaria in materno ventre exultauit, & in sacra Visitatione purissimam M A R I A E Conceptionem celebrauit, docuitque ab iis celebrandam, qui summis donis, beneficiis ac fauoribus vellent ab immaculata visitari. Ioannes ipse, qui
missus

missus à Deo est, vt generationem Christi testaretur, quemadmodum testatus est, *Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Ioannes, vt testimonium perhiberet de lumine.* Testis quoque est puritatis Marianæ, & deuotus simul cultor Ioannes, manu ac lingua locutus, *Ecce Agnus Dei.* Indicans Agnum Dei immaculatum, idem ipse indicat Agnam ab omni macula immunem. Hic idem ipse primus Baptismi imaginem in Iordane contemplatus similem MARIÆ, nouit, quem in utero matris inclusus iam prænouerat.

I X.

Cultor Expectationis partus, cultor immaculatae Conceptionis. Recognoscit nihil esse quod possit timere MARIA, cum omni labe caruerit. Cultor tanti Festi S. Augustinus est, qui expendens verba salutationis Angelicæ Serm. II. de Natiuitate, *Facta est, inquit, MARIA restauratio feminarum, quia per eam à ruina primæ maledictionis probantur esse subtractæ. Tria denique mala Eue à tribus MARIÆ bonis probantur exclusæ. Nam Eue dictum est, In doloribus & tristitia paries, & ad Virum conuersio tua erit, & ipse dominabitur tibi. Tribus ergo iis malis subiugantur feminae, quæ MARIAM non sequuntur. Sed è contrario, quàm præclarissimis tribus bonis sublimetur, ausculta. Sic*

Cultor Expectationis
immaculata.

Gen. 3, 16.

LUC. I, 28. *enim Angelus eam legitur salutasse : Ave gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu inter mulieres. Cùm dixit, Ave, salutationem illi caelestem exhibuit. Cùm dixit, GRATIA PLENA, ostendit ex integro iram exclusam primæ sententiæ, & primam benedictionis gratiam restitutam. Cùm dixit, BENEDICTA TV INTER MULIERES, virginæ benedictum fructum ventris expressit, ut ex eo benedicta dicatur inter omnes mulieres. Maledicta Eva fuerat, quam nunc per MARIAM ad benedictionis gratiam remeasse cognoscimus. Venite ergo omnes mulieres ad MARIAM, & letamini. Expellite tristitiam concipientis, & gemitus parturientis abiicite, proiicite dolores, quos Eva per serpentem accepit, & quos per Angelum MARIA suscepit honores, assumite. Hoc decus, hic honor Expectationis Marianæ est : quique illum non exhibet, prorsus indignum se aduentu Servatoris reddit. Ita sensit, & censuit in Concione sua Anselmus : Quisquis parvipendendum putat huius Virginis celebrare Conceptionem, nec meretur esse cum fidelibus, nec postea cognoscere Salvatoris aduentum. Christianus procedit ex utero matris Ecclesiæ, quæ fetus suos sine doloribus parit, ut & ipsa referat in se MARIAM, & sic renatus totus Christianus, totusque Marianus existat.*

X.

Cultor Marianæ Purificationis, quantus cultor <sup>Cultor Pu-
rificationis
immacu-
latae.</sup> esse debeat immaculatæ Conceptionis, vel ex ^{Luc. 2, 22.} ipso Euangelio satis innotescit. *Postquam impleti sunt dies purgationis MARIÆ, secundum legem Moysi, tulerunt Iesum in Ierusalem ut sisterent eum Domino, sicut scriptum est in lege Domini: Quia omne masculinum adaperiens vuluam, sanctum Domino vocabitur. Et ut darent hostiam secundum quod dictum est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum.* Suo de- ^{Leuit. 12, 3} clarat munere qualis MARIA sit, cuius Purificationis cultor S. Laurentius Iustinianus in hodierna Concione ait: *Hoc immaculata Virgo perfecit. Venit illa ad templum, ut Purificationis mysteria celebraret. Nequaquam in hac parte tenebatur sub lege, quippe quæ non ex virili semine, sed de Spiritu sancto conceperat prolem. Sic namque præceptum fuerat in lege. Si mulier suscepto semi-* ^{Leuit. 12, 2} *ne conceperit filiam, septem diebus immunda erit. Nequaquam semen suscepit Virgo, sed Spiritu secunda conceperat Redemptorem, ideo purificatione non eguit, quæ purificantem hominum sordes genuit. Hæc tota pura & munda, de vnica prole gaudens, in ea de numero prolium triumphans, venit ad templum, & secum, quem genuit, gestauit infantem, de vnici filij sui manifestatione iucunda, atque de gentium vocatione deuota. Qua-*
lis

lis illa in templo comparuit? *Erat profectò ipsa talis
& tanta, ut illi minimè reperiretur similis. Erat, inquam,
corpore virgo, carne incorrupta, prole fecunda, virtute
perfecta, moribus conspicua, sanctitate redimita, honestate
conspicua, mente pura, corde ignita, animo suspensa, gra-
tia plena, sapientia perfusa, Deo coniuncta, Verbo propin-
qua, mysteriis diuinis imbuta, Angelorum consortio custo-
dita, à Spiritu sancto absque temporis interuallo possessa.*
*O honor feminae! ô excellentia MARIAE! Quam fem-
per Spiritus sanctus possedit, idem ille Spiritus, qui
in sacro Baptismatis fonte, lauat, mundat, ac pu-
rificat omnes, ut omnes simus Christiani, omnes
etiam Mariani.*

XI.

*Cultor As-
sumptionis
immacu-
latae.*

Cultor Assumptionis Marianæ, cultor ac vene-
rator est immaculatæ Conceptionis, & idcir-
cò initio Concionis Assumptæ Virginis S. Augusti-
nus hinc assumit exordium. *Hodierna festiuitas, de Dei
genitricis MARIAE dormitione toto orbe venerabilis,
& Angelorum & hominum communis est solemnitas. Cu-
ius quis dignus sufficiat tam venerabilia narrare miracula,
que per eam mirabiliter sunt patrata? Lex enim natura-
lis per eam abolita est. Amara mortis damnatio Eue praua-
ricationi illata, per eam soluta est. In hac eadem Con-
cione Christum cum matre loquentem introducit,*

& simul ad cælestem requiem inuitantem, qui & concludit: *Veni igitur cum fiducia, aperiam tibi Paradisi ianuam, quam Eva parens tua clauserat.* Hinc Ecclesia tota clamat, & acclamat triumphanti de exilio Reginae gloriosæ. *Per te paradisi portæ nobis apertæ sunt, quæ hodie gloriosa cum Angelis triumphas.* Apparuit libera à labe & lue culpæ hereditariæ, quæ obiit sine dolore. Sic obeuntem, siue potius abeuntem considerat Iustinianus, & ait Serm. de Assumptione B. M A R I A E: *Quamobrem resolutionis carnis imminente articulo, sicut ab omni mentis & corporis corruptione extitit libera, ita & à mortis dolore aliena. Nequaquam habuit quod metueret. Non adfuit, qui se illi opponeret, inimicus, nullusque terreni amoris impulsus, qui Virginis egredientem animam retardaret.* Ex quo fit, ut cum in singulis sacro fonte lustratis anima Mariana, & eadem immaculata existat, & si tunc temporis mundanum exilium deferat, nihil opponi, nihil obiici queat, quod eam ab ingressu cæli remoretur. Digna hæc pro celebritate Assumptionis consideratio est, qua recreat animos Christianorum sancta mater Ecclesia, idcirco habitam in Assumptionis festiuitate concionem Iustinianus exorditur in hæc verba: *In hoc labenti discriminosoque peregrinantes sæculo Ecclesia sancta materno nos semper fouet affectu, quippe quæ spon-*

Z

so

so suo immortalis per regenerationis nos genuit lauacrum, & acceptabilem fecit populum bonorum operum sectatorem.

XII.

*Cultor sanctæ
Mariæ
ad Nives,
cultor Con-
ceptionis.*

Cultor sanctæ MARIÆ ad Nives, cultor est Immaculatæ Conceptionis. Recognoscit, in Virgine intemerata tempore summi æstus summam temperiem Spiritus sancti fuisse. Summus æstus est, cum generat cumque generatur homo: & cum gigneret ac gigneretur MARIA Spiritus sanctus adfuit, ut omnem temperaret ardorem, ne offenderet immaculatam. Hæc Virgo gloriosa cum genitrix

LUC. I, 33. Dei annuntiaretur, ab æstu se tutans, ait: *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Spiritus sanctus, qui in æstu temperies est, superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi, ideoque & quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei.* Nec solum dum Virgo generaret Filium Dei, ab ardore concupiscentiæ carnis fuit omnino illæsa & libera, sed etiam cum ipsa gigneretur, afflauit in eius conceptu Spiritus sancti aura, cuius causâ & plenam gratia, & simul

LUC. I, 28. afflatam Spiritu sancto eam salutat Angelus: *Ave gratia plena, Dominus tecum.* Nescit æstum, quæ Spiritu sancto afflatur: afflatur & anima, quæ renata ex aqua & Spiritu sancto, vel in ipsa morte, & eius præuiis sudoribus magnum sentit refrigerium, cu-

ius cupidus noster Dauid dicit Deo : *Remitte mihi*, Pl. 3, 14.
ut refrigerer priusquam abeam, & amplius non ero. Hoc
 est illud refrigerium, quod in morte iustus inuenit,
 de quo Sapiens : *Iustus si morte praoccupatus fuerit, in* Sap. 4, 3.
refrigerio erit. Errarunt ergo, & turpiter errarunt im-
 pij. *Dixerunt enim cogitantes apud se non rectè : Exi-* Sap. 2, 1.
guum, & cum tadio est tempus vitæ nostræ, & non est
refrigerium in fine hominis. Erit homini refrigerium,
 qui sanctam MARIAM etiam in sua purissima Con-
 ceptione vocauerit, & inuocauerit, dixeritque, *San-*
cta MARIA, Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus nunc,
& in hora mortis nostræ. Amen

Ritè ac rectè Gabriel à temperie Spiritus sancti, *Flatus Spi-*
 quam in puro sui conceptu virgo M A R I A habuit, *ritus san-*
 gradum fecit ad suauem, mitem & dulcem auram *cti in Con-*
 quam experta est in Conceptione incarnati Verbi. *ceptione*
 præmisit enim : *Aue gratia plena, Dominus tecum.* sub-Luc. 1, 28.
 iunxit deinde : *Spiritus sanctus superueniet in te, &*
virtus Altissimi obumbrabit tibi. Respondent sibi pu-
 ritas Conceptionis, & mundities virginitatis ; hæc
 posterior ab illa priore dependet. Experimento di-
 dicit & probauit gloriosissima M A R I A, & expe-
 riuntur ij qui carnis ignes & æstus cultu & deuotio-
 ne immaculatæ Conceptionis non mitigant modò,
 sed etiam illos extinguunt. Cùm Seraphicus Fran-

ciscus carnis caloribus æstualet, confugit ad niues, quibus totus candidatus candorem castitatis conseruauit. Habet & sacras niues in sua Conceptione immaculata M A R I A, cuius virtute mirabiliter incendia corporis sopiuntur. In cuius rei confirmationem dignum relatu miraculum est, quod D. Anselmus in Epist. ad Episcopos Angliæ commemorat:

*Confirma-
tio.*

Tempore Caroli Regis Francorum illustrissimi, Anselmus ait, Clericus quidam ordine, Hungariæ Regis germanus, Matrem IESU toto corde diligens, eius Horas sollicitè decantabat. Parentum autem suorum consilio nubere volens cum quadam adolescentula valdè pulchra, accepta à Presbytero nuptiali benedictione, quadam die etiam Missa celebrata recordatus, quòd eiusdem beatissimæ Virginis Horas illa die iuxta morem solitum non cantauerat, sponsam domum mittens, omnes ab Ecclesia exire coëgit, & ipse iuxta altare Virginis solus remansit. Cumque Horas Dominicæ matris decantaret, & hanc Antiphonam, Pulchra es, & decora filia Ierusalem, diceret, subitò apparuit ei Virgo M A R I A cum duobus Angelis, dexteram ei manum & leuam tenentibus, dicens ei: Si ego sum pulchra & decora, quid est quòd dimittis me, & sponsam aliam accipis? Numquid ego sum optimè formosa? numquid ego sum pulchrior illa? ubi vidisti tam pulchram? Cui ille obstupefactus ait: Domina mea dulcissima, claritudo tua om-

nem

nem mundi pulchritudinem excellit & clarificat, quoniam tu es super omnes choros Angelorum exaltata, & super cælos calorum eleuata. Quid vis Domina vt faciam? Ait illa: Si sponsam carnalem, cui adherere vis, amore mei dimiseris, me sponsam in cælesti regno habebis: & si Conceptionis meæ Festum annuatim sexto Idus Decembris solemniter celebraueris, & celebrandum prædicaueris, mecum in regno Filij mei laureatus eris. His dictis B. Virgo disparuit. Clericus verò domum adire renuit, & absque parentum suorum consilio ad Abbatiam quamdam extra patriam illam perrexit, & ibidem monachali habitu decoratus est, & post tempus exiguum meritis beatæ Mariæ Virginis, Aquileiæ Episcopus Patriarcha factus, Festum Conceptionis beatæ Virginis die præfato, quamdiu vixit, annuatim cum propriis Octauis celebravit, & vbique celebrandum prædicauit. Habes exemplum, habes miraculum, in quo dilucidè apparet, æstibus carnis sacris decoraminiibus immaculatam MARIAM dominari. Æstuat caro, æstuat mare: præualet vtrique, quæ ex generali vniuersæ carnis diluuiio penitus libera & immunis euasit, sibi quæ propterea dominatum etiam in mari acquisiuit.

XIII.

Dominatur in æstuanti mari, & simul in ho-
mine periclitante, & præ periculo extremo

*Domina-
tur in æstu
maris Vir-*

iam æstuantī, immaculata MARIA, in cuius purissimæ Conceptionis honorem duo alia miracula in eadem Epistola refert Anselmus. Accipe primum.

Confirmatio prima.

Tempore illo, quo diuina placuit pietati Anglorum gentem de malis suis corrigere, suæque seruitutis officiis arctius adstringere, gloriosissimo Normanorum Duci eandem patriam debellandum subegit. Qui videlicet Guillelmus tunc temporis Anglorum, Dei virtute, & industria sua totius Ecclesiæ dignitatis honores in melius reformauit. Cuius piæ intentionis operibus inuidens ille bonorum omnium inimicus diabolus, tum familiarium fraudibus, tum extraneorum incursum multoties conatus est eius obsistere successibus. Sed Domino protegente, & timentem se Regem glorificante, ad nihilum deductus est malignus. Audientes autem Dacii Angliam esse subiectam Normanis, grauiter sunt indignati, & quasi suo hereditario iure priuati, arma parant, classem aptant, ut eos adeuntes à data sibi diuinitus patria expellant. Hoc comperto, prudentissimus Guillelmus Helsingum quemdam religiosum Abbatem Rhemensis cœnobij accersuit, & in Daciam direxit, ut inquireret huius rei veritatem. At ille, ut vir admodum sagacis ingenij, strenuè Regis negotium exequitur. Quo fideliter peractò, ad Angliam reuerti cupiens, mare ingreditur. Et cum maximam partem maris prospero cursu transisset, subito densis surgentibus undique ventis, horrida tempestas

pestas mare commouit & undas. Fatigatis igitur nautis, nec vltra iam obniti valentibus, fractis remis, funibusque ruptis, cadentibus velis, spes salutis amittitur, & nihil sibi nisi submersionis exitus miserabiliter expectatur. Cumque de salute corporum essent desperati, animarum solummodo magnis clamoribus salutem Creatori suo commendabant, & beatissimam Virginem MARIAM Dei genitricem, miserorum refugium, & desperatorum spem, deuotissime reclamabant. Et ecce subito suspiciunt quemdam venerandae habitudinis virum Pontificali infula decoratum, quasi inter medias undas naui proximum. Qui vocans ad se Helsingum Abbatem, his verbis alloquitur eum: Vis, inquit, periculum maris euadere? Vis in patriam tuam sanus redire? Cumque cum fletu id toto corde desiderare, & hoc solum expectare responderet; sic ille: Scias me ad te à Domina nostra Dei genitrice MARIA directum esse, ad quam dulciter reclamasti: & si dictis meis obtemperare volueris, sanus cum comitibus tuis euades imminens periculum maris. Ille verò illicò respondet, se ei in omnibus obtemperaturum, si hoc euadat naufragium. Promitte, inquit ille, Deo & mihi, quòd diem Conceptionis & Creationis Matris Domini nostri IESU CHRISTI solemniter celebrabis, & celebrandum prædicabis. At ille ut prudentissimus vir ait: Et quis dies in hoc festo celebrandus erit? Sexto, ait, Idus Decembris hoc festum solemni-

lemnizandum tenebis. Et quo, inquit Abbas, Officio utemur in Ecclesiastico obsequio? Omne, inquit, Officium, quod dicitur in Natiuitate eius, dicetur in eius Conceptione, excepto, quòd nomen Natiuitatis mutabis in nomen Conceptionis. His dictis ille disparuit, & citò sedata tempestate, Abbas incolumis concito flatu applicuit littoribus maris Anglicani, & quod viderat & audierat, quibus potuit, notificauit. Statuit autem idem festum in Rhemensi cœnobio celebrari, & ipse quamdiu vixit, deuotis obsequiis celebravit. Silent venti, mare quiescit in obsequium immaculatæ MARIÆ, & simul in eius purissimæ Conceptionis testimonium, & ad maiorem eiusdem veritatis probationem secundum miraculum litteris iam relatis Anselmus recenset.

Secunda.

Aliud etiam miraculum huius festiuitatis alibi diuina inspirante gratia à nobis declaratur. In pelago Gallico Canonici quidam, ordine Sacerdos, solitus Horas beatæ MARIÆ Virginis decantare, à villa quadam, vbi cum uxore alterius fornicatus fuerat, rediens ad oppidum in quo morabatur, & pelagus Sequanæ transmeare cupiens, solus nauim ingressus, Dominicæ matris Horas nauigando canere cœpit. Cumque Inuitatorium, Ave MARIA, gratia plena, Dominus tecum, diceret, & iam in medio flumine esset, ecce turba magna demonum in profundo pelagi vnà cum eius naucula eum præcipitauit, & eius ani-

animam rapuit ad tormenta. Die autem tertia ad locum, quo eum demones tormentis afficiebant, venit Mater IESU cum magna Angelorum societate, dicens eis: Vt quid animam famuli nostri ita iniuste affligitis? Cui illi: Nos eam debemus habere, & meritò, quia in nostris operibus capta est. Quibus Mater IESU: Si illius deberet esse cuius opera faciebat, ergo nostra debet esse, quoniam Matutinas nostras, dum vos eum peremistis, decantabat. Unde magis rei estis, qui iniquè erga me egistis. His dictis, demones huc illuc dispersi fugerunt, & B. MARIA animam reduxit ad corpus, & hominem ab utroque funere resuscitatum per brachium arripiens, aquam à dextris & à sinistris quasi murum stare iubens, de profundo pelagi ad portum incolumem reduxit. At ille gaudens, pedibus B. Virginis prostratus, ait: Charissima mea Domina, & Virgo speciosa, Christo gratissima, quid tibi retribuam pro tantis beneficiis, quæ mihi fecisti? Liberasti me de ore leonis, & de tormentis inferni grauissimis animam meam. Cui Mater IESU ait: Precor te, ne de cetero in adulterij peccatum cadas, ne fiat tibi nouissimus error peior priore. Precor iterum, vt de cetero Festum Conceptionis meæ deuotè celebres annuatim sexto Idus Decembris, & vbique celebrandum prædices. Mox vt ea dixit B. Virgo MARIA, eo cernente calos ascendit, & ipse eremiticam vitam ducens, quod sibi acciderat cunctis audire volentibus narrauit:

& postea quamdiu vixit, illud Festum Conceptionis solemniter & deuotè celebrauit, & celebrandum prædicauit.

Ps. 76, 11.

Hæc mutatio dexteræ Excelsi, & immaculatæ MARRIAE, quæ naufrago peccatori, vt è profunda abyssò, quam intrarat, euaderet, pœnitentiam illi suggessit, quæ est secunda tabula post naufragium. Ad hanc recurrit in naufragio suo Dauid, qui sibi

Ps. 94, 6.

similes nos esse volens, ait: Venite adoremus, & procidamus ante Deum. & monet iam, vt secundam Partem sacri Oratorij colentes & recolentes, secum iustitiæ Deum conueniamus, & præueniamus faciem eius in CONFESSIOE.

Tibi dicitur, anima, tibi dicitur virgo filia Sion, tincta & picta in formam Spiritus sancti & MARRIAE, nouam artem benè viuendi professæ, sed, heu! relapsæ: post lapsum audi, quod in simili casu ad Virginem lapsam scribit Ambrosius: *Accipe, inquit, lamentum; & primùm quidem nullo die quinquagesimus Psalmus intermittatur, quia in negotio tali cantatus est.* Cantatus est à Dauide pœnitente, & rursus canetur à nouo Dauide in secunda Parte Oratorij; cui accedens, quemadmodum hortatur Ambrosius, *Tu quæ iam ingressa es agonem pœnitentiæ, insiste misera fortiter, inhere tamquam naufragus tabulæ, sperans per ipsam te de profundo criminum liberari.*

SACRI

SACRI
ORATORII
PARS SECVNDA
PIARVM IMAGINVM
ANIMÆ INNOVATÆ
VSV POENITENTIÆ
SACRAMENTALIS
IN GRATIAM
CONFESSARII, ET CONFITENTIS.

171

2401

1710711

1710711

1710711

1710711

1710711

1710711

1710711

1710711

IMAGINES

PARTIS SECVNDÆ.

Naufragi Davidis effigies.

Euangelica exemplaria:

<i>Ovis errantis,</i>	<i>Magdalenæ,</i>
<i>Regis Æthiopis,</i>	<i>Chananææ,</i>
<i>Leprosi,</i>	<i>Matthæi,</i>
<i>Paralytici,</i>	<i>Mulieris patientis fluxum</i>
<i>Prodigi,</i>	<i>sanguinis,</i>
<i>Ceci à nativitate,</i>	<i>Muti loquentis,</i>
<i>Samaritanæ,</i>	<i>Petri flentis,</i>
<i>Transfigurationis,</i>	<i>Christi crucifixi, &</i>
<i>Surdi,</i>	<i>Davidis pœnitentis euaden-</i>
<i>Centurionis,</i>	<i>tis è naufragio.</i>

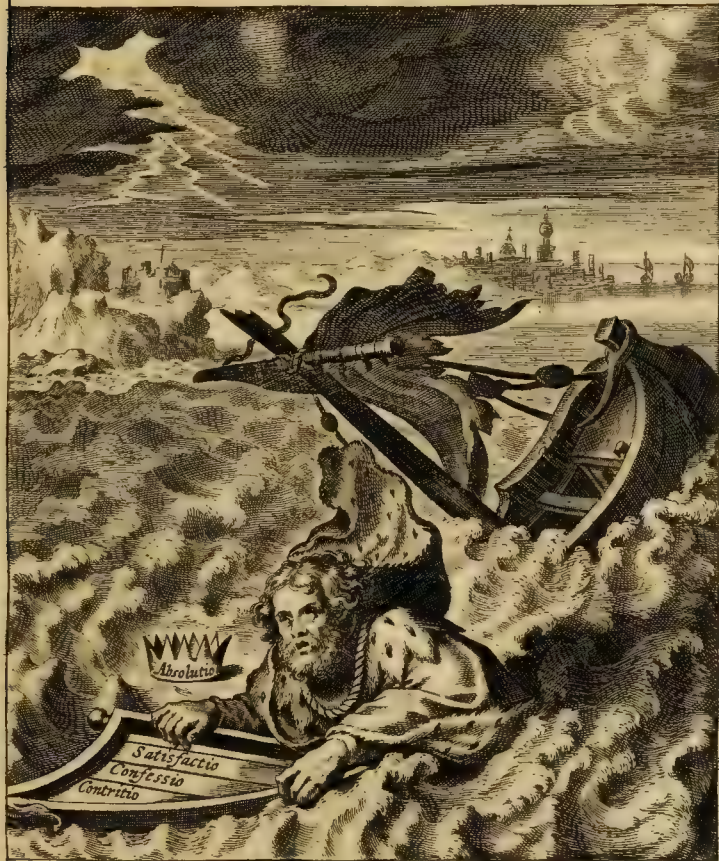
*Magnum arcanum Agni,
& ovis redemptæ, & reconciliatæ.*

APPAREAT
NOVVS DAVID
ARRIPIENS SECUNDAM
POST NAVFRAGIVM TABVLAM
RECITANS
SEPTEM POENITENTIÆ PSALMOS.

POENITENTIA
Ars benè viuendi, & benè moriendi,
figurata & illustrata.

Respice, & fac secundùm exemplar.

NOVVS DAVID.

POENITENTIA.

Secunda tabula post naufragium.

IMAGO DECIMASEPTIMA

EXPLICATA.

REX David, Christianæ artis benè viuen-
di ac benè moriendi cultor ac professor,
gratiam, quam Baptisma Christi præ-
buit, amisit, & simul confregit nauem,
cuius vehiculo in cælestem portum per flatum &
afflatum Spiritus sancti festinabat. Lacerata nauis
est, & nouus David in magno suo naufragio accur-
rit, & arripit POENITENTIAM, quæ est secun-
da post naufragium tabula. Quapropter Serm. 24.
commun. pœnitens & simul naufragus Augustinus
lapsus post Baptismum ait: *Frequenter vos, fratres*
charissimi, admoneo, iterùm atque iterùm admonendo con-
testor; ut si quis se cognoscat de littore continentiae tem-
pestate libidinis in pelagus luxuriæ fuisse iactatum, CON-
FSSIONEM velut tabulam confractæ nauis velociter
apprehendat, ut per ipsam de hac abyssò, & profundo lu-
xuriæ possit euadere, & ad portum POENITENTIAE
peruenire. Quisquis iste est, naufragus David est, ar-
ripit tabulam citharæ, in cuius fidibus CONTRI-
TIO, CONFESSIO, & SATISFACTIO de-
scribuntur. Adiungitur & CORONA, & in ea exa-
B b ratur

Eccli. 20,
29.

ratur ABSOLVTIO, vt perfecta POENITENTIA, quæ ex *contritione*, *confessione*, & *absolutione* coagmentatur, & *satisfactione* integratur, in effigie appareat, & in ea talis Dauid depingatur, qualis ipse à se describitur in septem Pœnitentiæ Psalmis. *Sapiens in verbis producet seipsum*, & Dauid in omnibus & singulis septem Psalmis producit se naufragum dolentem, confitentem, petentem absolutionem, offerentem satisfactionem. Hinc efficitur, vt quot Psalmi numerantur, tot explicationes sint propositæ iam imaginis, ab ipso Dauide expositæ. Dum loquitur de se, naufragum se ostendit, ac prodit in primo Pœnitentiæ Psalmo:

I.

Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me. Naufragantis more loquitur, dum flendo ac canendo subiungit: *Miserere mei Domine quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valdè; sed tu Domine usquequò?* In hunc eundem locum Chrysostomus, *Quemadmodum enim, inquit, quando venti vehementes mari incubuerunt, omnia turbant, & quæ est in profundo arena, sursum fertur, & qui nauigant, in magno versantur periculo: ita etiam in nobis turbatur anima, mouetur corpus, omnia complentur tempestate, &*
plena

plena est nobis deinceps cymba tumultus ac perturbationis, & densæ tenebræ, & pereunt omnia propriis locis relictis, & est maxima confusio. Confirmat hoc ipsum in Scholiis suis Basilius, qui vocem istam Davidis, Conturbata sunt ossa mea, ita percipit, ita exponit: Ossa hic non corporis dicit, sed robustas cogitationum vires, quæ perturbatae sunt spiritu scortationis velut tempestate quadam obrutæ. Prodit itaque se naufragum, prodit se dolentem, confitentem, veniam accipientem, & offerentem compensationem.

CONTRITIO.

Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me. Psal. 6.
POSTV-
LATA ET
EXCITA-
TA.

Miserere mei Domine quoniam infirmus sum: sana me Domine quoniam conturbata sunt omnia ossa mea.

Et anima mea turbata est valdè, sed tu Domine usquequò?

CONFESSIO.

Conuertere Domine, & eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi? FACTA
IN TEM-
PORE.

Laboraavi in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est à furore oculus meus : inueteraui inter omnes inimicos meos.

ABSOLVTIO.

IMPE-
TRATA.

Discedite à me omnes qui operamini iniquitatem : quoniam exaudiuit Dominus vocem fletus mei.

SATISFACTIO.

ACCE-
PTATA.

Exaudiuit Dominus deprecationem meam , Dominus orationem meam suscepit.

Erubescant, & conturbentur vehementer omnes inimici mei : conuertantur & erubescant valdè velociter.

ATTENTIO.

Attende , & audi. Deut.27,9.

Attende ex parte Christianæ animæ locutum in primo Psalmo Dauidem : *Loquitur in hoc Psalmo fidelis anima , vt ait in Prologo S. Gregorius. Qualis Dauid , talis & anima pœnitentis , quæ passa naufragium recurrit ad pœnitentiam , habet dolorem , facit confessionem , accipit absolutionem , reddit satisfactionem.*

II.

Eccli.20,
29.

Psal.31.

Sapiens in verbis producet seipsum: producit naufragum iterum se Dauid in secundo Psalmo Pœnitentiæ. Beati , quorum remissæ sunt iniquitates , & quorum
tecta

reſta ſunt peccata. Ait deinde cum vndis & fluctibus certans : *Verumtamen in diluvio aquarum multarum ad eum non approximabunt.* Baſilius in Scholiis : *Qui preces diligenter & ex animo offert, multifaria providentia fruetur, ita ut tametsi in varias calamitates inſtar aquarum inundantes incidat, illas tamen ſuperet, ac triſtium rerum victor reddatur.* Superat David ingruentem tempeſtatem, uſus vehiculo pœnitentiæ, contritionis, confeſſionis, abſolutionis, & ſatiſfactionis.

CONTRITIO.

B *Eati, quorum remiſſæ ſunt iniquitates : & quorum* Pſal. 31.
reſta ſunt peccata.

Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum, nec eſt in ſpiritu eius dolus.

Quoniam tacui, inueteraverunt oſſa mea, dum clamerem tota die.

Quoniam die ac nocte gravata eſt ſuper me manus tua: converſus ſum in ærumna mea, dum conſigitur ſpina. EXCITATA.

CONFESSION.

Delictum meum cognitum tibi feci, & iniuſtitiam meam APERTA.
non abſcondi.

ABSOLVTIO.

Dixi : Confitebor aduerſum me iniuſtitiam meam DO-IMPE-
mino : & tu remiſiſti impietatem peccati mei. TRATA.

SATISFACTIO.

*Pro hac orabit ad te omnis sanctus, in tempore opportuno.
Verumtamen in diluvio aquarum multarum, ad eum
non approximabunt.*

*Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circumdedit
me: exultatio mea erue à me circumdantibus me.*

ACCE-
PTATA.

*Intellectum tibi dabo, & instruam te in via hac qua
gradieris: firmabo super te oculos meos.*

*Nolite fieri sicut equus & mulus, quibus non est in-
tellectus.*

*In campo & freno maxillas eorum constringe, qui non
approximant ad te.*

*Multa flagella peccatoris, sperantem autem in Domi-
no misericordia circumdabit.*

*Letamini in Domino & exultate iusti, & gloriamini
omnes recti corde.*

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende naufragans anima, quid de se, quid
de te loquatur David. Sermo de te ipsa est, ut
monet in Prologo S. Gregorius: Per David fidelis ani-
ma accipitur. Fidelis ergo anima ea quæ in hoc Psalmo di-
cuntur intelligat, & ab isto numquam in intellectu recedat.

Intelligat

Intelligat qualis sit pœnitentia post peccatum, qualis contritio & confessio, qualis absolutio & satisfactio, qualis Deus in animam pœnitentem, qualis anima in Deum veniæ & indulgentiæ largitorem.

III.

Sapiens in verbis producet seipsum. Pœnitens quod-
que Daud seipsum in medium profert positum in
naufragio, dum recitat tertium Pœnitentiæ suæ Psal-
mum, *Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira* Psal. 37.
tua corripas me. Naufragum agit, dum orat, *Ne de-*
relinquas me Domine Deus meus, ne discesseris à me. In-
tende in adiutorium meum, Domine Deus salutis meæ.
Quid sibi velit Daud, explicat in Scholiis Basilii:
Tantis doloribus velut fluctibus obrutus, te Deum ac Do-
minum meum oro, ne me consueta providentia priues, sed
auxilium tuum præstes, & salutem largiare. Salutem
naufragus quærit, & inuenit, diuino Dei beneficio
contritus, confessus, absolutus, dignos pœnitentiæ
fructus faciens, & satisfaciens.

CONTRITIO.

Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira
tua corripas me. Psal. 37.

Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi: & confirmasti
super me manum tuam. POSTV-
LATA ET
EXCI-
TATA.

Non

Non est sanitas in carne mea à facie iræ tuæ : non est pax ossibus meis à facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum : & sicut onus graue grauata sunt super me.

Putruerunt , & corruptæ sunt cicatrices meæ , à facie insipientiæ meæ.

CONFESSIO.

INDEX
MISERIA-
RVM.

Miser factus sum , & curuatus sum usque in finem : tota die contristatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus : & non est sanitas in carne mea.

Afflictus sum , & humiliatus sum nimis : rugiebam à gemitu cordis mei.

Domine , ante te omne desiderium meum , & gemitus meus à te non est absconditus.

Cor meum conturbatum est , dereliquit me virtus mea : & lumen oculorum meorum , & ipsum non est mecum.

ABSOLVTIO.

INEXPE-
CTATA.

Amici mei , & proximi mei aduersum me appropinquauerunt , & steterunt.

Et qui iuxta me erant , de longè steterunt : & vim faciebant qui querebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi , locuti sunt Vanitates : & dolos tota die meditabantur.

Ego autem tamquam surdus non audiebam : & sicut mutus non aperiens os suum.

Et factus sum sicut homo non audiens : & non habens in ore suo redargutiones.

Quoniam in te Domine speravi : tu exaudies me Domine Deus meus.

SATISFACTIO.

Quia dixi: Nequando supergaudeant mihi inimici mei: ^{IMPE-}
& dum commouentur pedes mei, super me magna locuti ^{TRATA.}
sunt.

Quoniam ego in flagella paratus sum : & dolor meus in conspectu meo semper.

Quoniam iniquitatem meam annuntiabo : & cogitabo ^{OBLATA.}
pro peccato meo.

Inimici autem mei viuunt, & confirmati sunt super me:
& multiplicati sunt qui oderunt me iniquè.

Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi:
quoniam sequebar bonitatem.

Ne derelinquas me Domine Deus meus : ne discesseris à me.

Intende in adiutorium meum, Domine Deus salutis meæ.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende naufragium patiens, quid in Prologo Psalmi dixerit Magnus Gregorius: *Fidelis anima in procellosos mundanæ instabilitatis corrui fluctus, quia statum rectitudinis seruare non potuit.* Hæc anima Daudica est, & hæc, vt in pristinum statum restituatur, dolens conditionem suam conteritur, & confitetur; cumque de salute alij desperent, sperat ipsa, impetrat à Deo veniam, & absolutionem ornata debita satisfactione adipiscitur.

I V.

Eccli. 20,
29.

Sapiens in verbis producet seipsum, ostenditque qualis sit. Facit & Daud, dum in Psalmo Pœnitentiæ, *Domine exaudi orationem meam, & clamor meus ad te veniat,* anxius in naufragio orat & clamat. Clamat & orat pœnitens sæua tempestate vexatus, & vt ait Gregorius in Prologo, *reductis oculis cogitat unde ceciderit, & circumspectis omnibus quæ imminet, quas inuenerit calamitates attendit.* Attendit in tanto malorum naufragio opus esse tabula Pœnitentiæ, vt euadat, & ecce euadit virtute contritionis, confessionis, absolutionis, & satisfactionis.

CON-

CONTRITIO.

Domine exaudi orationem meam : & clamor meus
ad te veniat. Psal. 101.
POSTV-
LATA.

Non auertas faciem tuam à me : in quacumque die
tribulor , inclina ad me aurem tuam.

In quacumque die inuocauero te , velociter exaudi me.

Quia defecerunt sicut fumus dies mei : & ossa mea sicut
cremium aruerunt.

Percussus sum ut fœnum , & aruit cor meum : quia
oblitus sum comedere panem meum.

A voce gemitus mei adhæsit os meum carni meæ.

EXCITA-
TA.

CONFESSIO.

Similis factus sum pellicano solitudinis : factus sum
sicut nycticorax in domicilio. INDICA-
TA ET
IMPV-
GNATA.

Vigilaui , & factus sum sicut passer solitarius in tecto.

Tota die exprobrabant mihi inimici mei : & qui lauda-
bant me , aduersum me iurabant.

Quia cinerem tamquam panem manducabam , & po-
tum meum cum fletu miscebam.

A facie iræ & indignationis tuæ : quia eleuans allisi-
sti me.

Dies mei sicut vmbra declinauerunt : & ego sicut fœ-
num arui.

ABSOLVTIO.

Tu autem Domine in aeternum permanes : et memoriale tuum in generationem & generationem.

POSTV-
LATA ET
IMPE-
TRATA.

Tu exurgens misereberis Sion : quia tempus miserendi eius , quia venit tempus.

Quoniam placuerunt seruis tuis lapides eius : et terra eius miserebuntur.

Et timebunt Gentes nomen tuum Domine , & omnes reges terræ gloriam tuam.

Quia edificauit Dominus Sion : & videbitur in gloria sua.

Respexit in orationem humilium : et non spreuit precem eorum.

Scribantur hæc in generatione altera : et populus , qui creabitur , laudabit Dominum :

Quia prospexit de excelsa sancto suo : Dominus de calo in terram aspexit :

Vt audiret gemitus compeditorum : ut solueret filios interemptorum.

SATISFACTIO.

TEMPO-
RALIS
AETER-
NO DEO
GRATA.

Vt annuntient in Sion nomen Domini : & laudem eius in Ierusalem.

In conueniendo populos in vnum , & reges ut seruiant Domino.

Respondit ei in via virtutis sue : paucitatem dierum meorum nuntia mihi.

Ne reuoces me in dimidio dierum meorum : in generationem & generationem anni tui.

Initio tu Domine terram fundasti : & opera manuum tuarum sunt celi.

Ipsi peribunt , tu autem permanes : & omnes sicut vestimentum veterascent.

Et sicut opertorium mutabis eos , & mutabuntur : tu autem idem ipse es , & anni tui non deficient.

Filij seruorum tuorum habitabunt : & semen eorum in saculum dirigetur.

ATTENTIO.

Attende , & audi. Deut.27, 9.

Attende , fidelis anima oppressa diro naufragio , ex quo cum Dauide clama & ora , vt similiter affligaris , compungaris & conteraris. Attende & confessionem Dauidis , qui multis utitur parabolis , dignè volens suas exprimere calamitates , vt annotat in Scholiis Basilius. Explica miserias tuas , pelli- cano & nycticoraci similis. Attende & eius absolu- tionem , cuius vt fruaris beneficio , capta tempus quod ille captauit ; & si compedita es compedibus criminum , absoluêris. Attende & eius satisfactio- nem , temporalem quidem oblatam æterno Deo, *Tu*

autem Domine in æternum permanes. Rursus in Scholiis Basilii: Ego quidem huiusmodi naturam habeo, tantisque coniunctus sum ærumnis: tu verò sempiternus et æternus existens, facile præsentium malorum mutationem quamdam largieris.

V.

Eccli. 20,
29.

Psal. 129.

Sapiens in verbis producet seipsum, & quidem ut sapiens David pœnitens naufragantem se depingit in suo Psalmo, De profundis clamaui ad te Domine, Domine exaudi vocem meam. Clamat de profundo maris, agitatus tempestate, ut hoc loco Gregorius testatur; ac simul monet: Attendat unusquisque in quo profundo iaceat, et quàm longè à Deo peruersè agens effectus sit. Clamet peccator, quem à Deo recedentem cupiditatum tempestas contriuit, quem hostis absorbuit, quem præsentis sæculi fluctus inuoluit, agnoscat se esse in profundo, ut ad Deum sua perueniat oratio. Accedat orationi contritio, contritioni confessio, confessioni absolutio, absoluteioni satisfactio.

CONTRITIO.

Psal. 129.
EXCITA-
TA.

DE profundis clamaui ad te Domine: Domine exaudi vocem meam:

Fiant aures tuæ intendentes, in vocem deprecationis meæ.

CON-

CONFESSIO.

Si iniquitates obseruaueris Domine : Domine quis sustinebit? INSINVA-
TA.

ABSOLVTIO.

Quia apud te propitiatio est : & propter legem tuam sustinui te Domine. IMPE-
TRATA.

SATISFACTIO.

Sustinuit anima mea in verbo eius : sperauit anima mea in Domino. CHRISTI,
ET DAVI-
DIS OPE-
RATIO.

A custodia matutina usque ad noctem : speret Israël in Domino.

Quia apud Dominum misericordia : & copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israël, ex omnibus iniquitatibus eius.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende ortam de profundis visceribus contritionem. Basilius in Scholiis : *Quid est, E profundis? Non simpliciter, inquit, ex ore & lingua animo aberrante effunduntur hæc verba, sed è corde profundissimo, ex imis animæ sedibus, ex intimis & abditissimis cordis penetralibus.* Attende qualis sit confessio Dauidica : *Si iniquitates obseruaueris Domine, Domine quis sustinebit?*

tinebit ? Gregorius in hunc locum : *Attende qualiter peccati confessio peccata obliteret, quæ iustificat iniquum, & tollit à Deo memoriam peccatorum.* Attende Daudicam absolutionem, dum ait : *Quia apud te propitiatio est, & propter legem tuam sustinui te Domine.* Iterum Gregorius: *Lex Dei misericordia est, quæ peccantibus veniam contulit.* Attende satisfactionem accipientem valorem ex meritis Redemptoris : *Copiosa apud eum redemptio.*

V I.

Eccli. 20,
29.

Psal. 142.

Sapiens in verbis producet seipsum, & cuius sit conditionis exponit, more pœnitentis Daudis, qui naufragus cum sit, talem se exhibet, talem se repræsentat in Psalmo Pœnitentiæ, Domine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem meam. Hæc supplicatio est pœnitentis, naufragantis, è medio mari clamantis: *Collocavit me in obscuris sicut mortuos sæculi, & anxius est super me spiritus meus. In me turbatum est cor meum.* Erat in eodem statu & naufragio cum Iona, de quo citatus Gregorius : *Clamavit Ionas ad Deum de ventre ceti, de altitudine maris, de profundo inobedientiæ, & ad aures Domini oratio illius pervenit, qui eruit eum à fluctibus, eripuit à bestia, absolvit à culpa.* Eripitur quoque Daud, & absolvitur, habens contritionem, adiungens confessionem, ac simul satisfactionem.

CON-

CONTRITIO.

Domine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem meam in veritate tua : exaudi me in tua iustitia.

Psal. 142.
POSTV-
LATA ET
EXCITA-
TA.

Et non intres in iudicium cum seruo tuo : quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.

Quia persecutus est inimicus animam meam : humiliavit in terra vitam meam.

Collocavit me in obscuris sicut mortuos seculi : & anxius est super me spiritus meus, in me turbatum est cor meum.

Memor fui dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis : in factis manuum tuarum meditabar.

CONFESSIO.

Expandi manus meas ad te : anima mea sicut terra sine aqua tibi:

FACTA
DE IAC-
TVRA
GRATIAE.

Velociter exaudi me Domine : defecit spiritus meus.

Non auertas faciem tuam à me : & similis ero descendentibus in lacum.

ABSOLVTIO.

Auditam fac mihi manè misericordiam tuam : quia in te speravi.

POSTV-
LATA.

Notam fac mihi viam, in qua ambulem : quia ad te leuavi animam meam.

Dd

Eripe

IMPE-
TRATA
VIRTU-
TE SPI-
RITVS
SANCTI.

Eripe me de inimicis meis Domine, ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum Domine viuificabis me, in equitate tua.

SATISFACTIO.

SERVVM
PECCATI
STATVIT
IN SER-
VITUTE
DEI.

Educes de tribulatione animam meam: & in misericordia tua disperdes inimicos meos.

Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego seruus tuus sum.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende, pœnitens, ac considera te pati cum Dauide naufragium. Time iudicium Dei, horre statum in quo te mors commissæ culpæ constituit. Expande manus, ora, & confitere gratiæ te iacturam fecisse, sine qua, terræ instar absque aqua, anima tua est. Postula absolutionem, & à peccatis patris liberationem, cuius auctor est Spiritus sanctus assistens in confessione. Constitue te seruum Dei, vt qui hactenus peccati seruus fuisti, pro digna satisfactione seruitio mancipatus diuino, & eius amore passus tribulationes, dicere queas Deo: *Ego seruus tuus sum.*

VII.

Sapiens in verbis producet seipsum. Et quidem sapiens David, seipso modò sapientior, ad viuum depingit se in principali suæ Pœnitentiæ Psalmo, *Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam.* Eccli. 20. 29. Psal. 50. Laborat naufragus David, & hæc quidem vox, *Miserere mei Deus*, naufragi laborantis est, vt notat in Scholiis Basilii. *Proposita hæc verba conueniunt & diuinissimo Davidi, & populo captiuo, & iis qui inter nos malo sunt affecti.* Magna siquidem vulnera paribus etiam indigent pharmacis. Quapropter & magnus David uniuersam in se gratiam effundi, & totum miserationum fontem in peccati sui vlcera euacuari orat. Hic ipse præfert in se viuam imaginem contritionis, confessionis, absolutionis, atque satisfactionis, ex quibus partibus conditur, conficitur & perficitur Sacramentum Pœnitentiæ.

CONTRITIO.

M*iserere mei Deus: secundum magnam misericordiam tuam.* Psal. 50. PERFECTA.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatem meam.

Amplius laua me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: & peccatum meum contra me est semper.

CONFESSIO.

GENERA-
LIS, ET
SPECIA-
LIS.

Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: ut iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cum iudicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti: incerta, & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

Asperges me hyssopo, & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium & letitiam: & exultabunt ossa humiliata.

Auerte faciem à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: & spiritum rectum innoua in visceribus meis.

Ne proicias me à facie tua: & spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

ABSOLVTIO.

REDDE-
TA.

Redde mihi letitiam salutaris tui: & spiritu principali confirma me.

SATISFACTIO.

OBLA-
TA.

Docebo iniquos vias tuas: & impij ad te conuertentur.

Libera

Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis meæ: & exultabit lingua mea iustitiam tuam.

Domine labia mea aperies: & os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique: holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum, & humiliatum Deus non despicies.

Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion: ut ædificentur muri Ierusalem.

Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ, oblationes, & holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

CONSUM-
MATA ET
ACCE-
PTATA.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Attende miseras animæ tuæ, & in vasta earum abyſſo, inſtar patientis naufragium, extolle vocem, & clama: *Miserere mei Deus.* Attende Daudicam contritionem, perfectam confessionem, regalem absolutionem, consummatam CHRISTI ſatisfactione compensationem eius qui dicit: *Docabo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur.* Hic docet naufragos pœnitentiam, & ita docet, ut partes

Dd 3

per-

perfecti magistri agat. Offert Deo, *Docebo iniquos vias tuas*, hoc est, ut in Scholiis Basilii ait, *recuperata benignitate tua archetypus ero poenitentiae iis qui praesentem hanc vitam amplectuntur. Ero & praeco bonitatis tuae, exhortaborque impios homines, & praeuarcatores, ut ad te supplices accurrant.* Hic praeco bonitatis diuinæ, hic archetypus poenitentiae Sacramentalis per typos & imagines acceptas ex Euangelio, Psalmi huius versibus consonantes colit, ac colere poenitentiam docet. ATTENDE, fili poenitentiae, ut nouus Dauid appareas. AUDI, Pater poenitentiae, quomodo excipere confessionem debeas, ut existas dignus Vicarius Christi, cuius diuina exemplaria contemplan- da, ac pariter imitanda proferuntur, & ostenduntur in secunda sacri Oratorij Parte.

Compareant, in anima poenitentis, imago ouis errantis; in spiritu Confessarij, imago Christi ouem quarentis.

ARS II.
Doxbo mon
at, recu
a in qui
bonat
arcatu
raro d
acalis p
Plam
e p
z, vt
quom
ritas d
aria con
, & o
centis, im
ago Ch

EXEMPLAR CONTRITIONIS. *Luc. 15.*
Errans ouis de pastore amisso dolens.

DAVID ERRANS, ET DOLENS.
*Miserere mei Deus, secundum magnam
misericordiam tuam.*

IN

IMAGO DECIMAOCTAVA
EXPLICATA.

BONVS pastor, cuius exhibita imago, misericordiam, pietatem, benignitatemque repræsentat, Christus est. Apparuit humanitas & benignitas boni Pastoris in eo quod ipse Lucæ 15, 4. declarat: *Quis ex vobis homo, qui habet centum oves: & si perdiderit vnā ex illis, nōne dimittit nonaginta nouem in deserto, & vadit ad illam? Angelos, & Angelicas iustorum animas Christus deserit, vt animam peccatoris irretitam sentibus & vepribus criminum illaqueatam quærat, inueniat, manumque porrigat, vt è misero statu eripiat. Anima peccatoris cor suum dabit in similitudinem* ^{Eccli. 38.} ^{28.} *picturæ, vt instar errantis ouis de iactura boni Pastoris vehementer doleat & conteratur, totusque contritus & afflictus clamet: Erraui sicut ouis quæ periit.* ^{Psal. 118,} ^{176.} Memor magnæ miseriæ suæ, & misericordiæ diuinæ, erumpat in vocem illam: *Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam.* Hanc magnam misericordiam inquirunt oves errantes, hanc implorant pœnitentes, & admonendi sunt, inquit Gregorius 3. parte Pastoral. cap. 30. *vt de misericordia, quam*

postulant , præsumant , ne vi immoderate affectionis intereant. Neque enim piè Dominus ante delinquentium oculos flenda peccata opponeret , si per semetipsum eos districte ferire voluisset , quos miserando præueniens semetipsis indices fecit. Hinc enim scriptum est: Præueniamus faciem eius in confessione. Discat hinc , discat Confessarius animarum , more Christi agere cum pœnitente: offerat operam suam in formam boni Pastoris , ut ouem intricatam sic eripiat & extricet. Christus porrigit manum , porrigat & Confessarius : teste enim Basilio Sermone de Pœnitent. Cordati viri est, dextram fratribus ad pœnitentiam porrigere. Porrigit manum in effigie Pastor.

Miraculosa imago.

*Miraculum in per-
dita oue
patratum.*

Mirabile templum Dei , mirabile pœnitentiæ oratorium , in quo miraculosæ imagines exhibentur. Nulla hîc datur imago , quæ non sit miraculis celebris & illustris. Celebris & illustris est effigies boni pastoris , & humanæ ouis errantis , cum præter omnem naturæ ordinem descenderit è cælo Deus , ut hominem à culpis exemptum in cælum eueheret. Resplendet in rebus miraculosis diuina Dei virtus ac potestas , & hæc eadem satis apparet in mirabili ouis errantis reductione , quemadmodum

dum Ambrosius in Psalm. 118. Serm. 22. concionatus est. *In Euangelio suo asseruit (Christus) quod pastor reliquit nonaginta & nouem oues, & vnā requirit, quæ errauit. Centesima ouis est, quam dicit errasse, perfectio & plenitudo numeri : ipse te instruat & informet. Non immerito ceteris antefertur, quia plus est à vitio te reuocasse, quam propè ipsa vitia nescisse. Imbutos enim vitiis animos exuere frænis cupiditatum, atque emendari, non solum perfectæ virtutis, sed etiam cælestis est gratiæ. Emendare enim futura, attentionis humanæ est ; præterita donare, diuinæ est potestatis. Cælestem gratiam, diuinamque potentiam suam Deus hoc loco manifestat, vt perditæ vitæ homo contemplatus hanc imaginem, cum maiori deuotione prorumpat in illam vocem : Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam ; & speret sibi idem beneficium conferendum, idem secum patrandum esse miraculum, cum verè dixerit Basilii Regul. 12. Quia propter peccatorum nostrorum remissionem Vnigenitum suum misit, quantum in ipso est, omnia peccata remisit. Hæc virtus pœnitentiæ est, vt factam per peccatum iacturam refarciat. Exclamat propterea Ephræm agens de Pœnitentia : O artificiosam dispensationem ! quia nullam prorsus iacturam fieri à Deo sinit pœnitentia. Ad hanc miraculosam imaginem*

Oratio noui Dauidis.

CHriste bone Pastor, qui ouibus nonaginta nouem in cælo relictis, vnā perditā ouem in terris quæstisti, & inuenisti: quære me, vt inuenias me: erraui enim sicut ouis quæ periit: amisi te
Psal. 50, 2. Deum meum, & tecum simul omnia perdidici. *Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam.*

A T T E N T I O.

Attende fili Pœnitentiæ:
 Exemplar ouis errantis, exemplar pœnitentis
 de iactura Dei dolentis.

I.

*Imitatio
 ouis erran-
 tis.*

*Ierem. 2,
 19.*

PRimus ac principalis actus pœnitentiæ ille est, quo de perduto Deo misera pœnitentis anima dolet, ac simul luget. Summa hæc iactura est. *Scito, & vide, quàm malum est & amarum, reliquisse te Dominum Deum tuum.* Considera, Christiane Dauid, te oui erranti similem, cui bonus pastor occurrit & succurrit, vt de malo summo te iam clementer educat: igitur eripientis Dei manum postula, & roga:
Iob 14, 15. *Operi manuum tuarum porriges dexteram.*

II.

Nulla rerum humanarum adeò grauis iactura est, cui desit illa consolatio: *Dominus dedit, Dominus* Iob 1, 21. *abstulit: sicut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum.* Cùm peccasti, Deus tantum ma- Miseria culpa. lum non intulit, tu auctor tibi damni fuisti, omnemque tibi viam consolationis interclusisti: sola tibi restat via doloris & contritionis, vt effugias, quod paraisti tibi, malum. Sic perdita euasit ouis, sic Dauid effugit; sic euades, & effugies.

III.

Contemplare bonum Pastorem, à quo per culpam auersus es; audi dicentem: *Conuertimini, & a-* Ezech. 18, 30. *gite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas.* Proiicite à vobis omnes Misericordia Dei. *præuaricationes vestras, in quibus præuaricati estis, & facite vobis cor nouum, & spiritum nouum: & quare moriemini domus Israël? Quia nolo mortem morientis, dicit Dominus Deus, reuertimini, & viuite.* Princeps ipse, cuius grauitèr maiestatem læsisti, cùm duceris ad æternæ mortis supplicium, tibi occurrit, vrget, & instat, vt qui auersus ab eo fuisti, ad ipsum oculos animæ tuæ conuertas, euadas, & viuas. Quanta hæc misericordia, quanta hæc pietas est!

IV.

Extrema miseria est, hominem esse damnatum ob hanc causam, quòd Deo in æternum careat, nec detur in posterum via ut ad Deum redire queat. Quid si daretur? haud dubiè nec vel vno puncto quiesceret, quàm primum illam arriperet, ut æternam damnationem effugeret. Homo culpæ mortalis reus, descendantibus in lacum similis factus est, & in graui Dei iactura cum illis conuenit. Hoc ipsum quod illi præstarent si possent, exequere tu, cum possis, ad Dominum Deum recurre, & viam salutis ingredi.

Summa iactura.

V.

Cùm Polycarpo diras mortis minas Proconsul intentaret, nisi Deum desereret, nihil se vnquam mali à Christo accepisse, accepisse verò quamplurima beneficia, respondit, ac proinde nullam causam posse esse, propter quam à Christo deficeret. Nobilis ac generosa responsio, digna Polycarpo sententia. Oportebat, ut cum tentator instaret, vrgeretque tentatio ad hoc ut desereres Deum, memor fuisses boni Pastoris, qui nulla in re vel minima tibi nocuit, profuit in multis. qui tot ac tanta beneficia tibi præstitit, ne vnquam ab illo deficeres, defecisti tamen. Tandem aliquando respice, diuinorum me-

*Summa ingrati-
tudo.*

mor

mor beneficiorum in benefactorem tuum extitisse peccatorem, dole ac luge, contritus ora, & veniam implora.

V I.

Non solum anima, sed etiam corpus ab auctore *Imitatio in agitudine.* salutis Deo defecit, & aberrauit, cum peccati excessum commisit. Hinc infirmitates & morbi, quibus irretitus homo, ouis errantis instar, detinetur & implicatur, pungitur dolorum sentibus, vepribusque poenarum angitur. Non deerit ægroto poenitenti Deus, respondebit voto Davidis, *Dominus opem* Psal. 40, 4. *ferat illi super lectum doloris eius: uniuersum stratum eius versaſti in infirmitate eius. Ego dixi: Domine misere-re mei, sana animam meam, quia peccaui tibi.* Non deerit diuinus è cælo Pastor morbidæ suæ oui, si commissum excessum doleat, & salutis auctorem deseruisse verè poeniteat; si vocem edat, & clamet: *Miserere mei* Psal. 50, 3. *Deus secundum magnam misericordiam tuam.*

Audi Pater Poenitentis:

Exemplar boni Pastoris, exemplar boni Confessarij.

I.

BONUS Pastor, cum apud Superos esset, & inter *Imitatio boni Pastoris.* cælestes Angelos versaretur, propter errantem ouem,

ouem & eius amissam salutem descendit è cælis, præferens in se formam perfecti Confessarij, cuius officium est lapsas & dilapsas oues reuocare. Esto sit alter Paulus pœnitentium Confessarius, vt & dicere queat, *Conuersatio nostra in cælis est*, nouerit boni Pastoris exemplo intermittere cælestes contemplationes, vt sacris se confessionibus impendat.

Philip. 3.
20.

II.

Isai. 61, 1.
Spiritus
boni Pa-
storis est
spiritus
Confessa-
rij.

Ioan. 20,
23.

Bonus pastor de se dicit Lucæ cap. 4, 18. *Spiritus Domini super me, propter quod vnxit me, euangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde, prædicare captiuis remissionem, & cæcis visum, dimittere confractos in remissionem, prædicare annum Domini acceptum, & diem retributionis.* Hic ipse communicans suas vices Apostolis ac Confessariis, donat illis Spiritum suum. *Accipite, inquit, Spiritum sanctum, quorum remisistis peccata, remittuntur eis.* vt & singulis Confessariis tenentibus locum Christi dicere fas sit, *Spiritus Domini super me*, qui me Sacerdotem vnxit, & constituit simul pastorem, vt paupericulæ oui bonum nuntium offerrem, contritæ pro commissis flagitiis benè sperare iuberem, remedium salutis adhiberem, & remissionem culparum impenderem.

III.

Bonus Pastor à Spiritu sancto ductus est in hunc mundum,

mundum , vt per auia & deuia miseram ouem errantem in semita certa & recta constitueret. Hoc munus & officium Spiritus sancti est. Vnde David, qui se ouem errantem fatetur , & simul confitetur, *Erravi*, inquit, *sicut ouis quæ periit* ; à Spiritu Dei re-^{Psal. 118.}
uocandum se in viam salutis ostendit, dum canit,^{176.}
Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam. Qua-^{Ps. 141, 10.}
propter Ecclesia sancta Spiritum sanctum orans , & simul sui officij monens , ait, *Rege quod est deuium.* Meminerit Confessarius hunc eundem Spiritum à ^{Confessarij}
bono Pastore accepisse , cùm dixerit, *Accipite Spiri-*^{est ouem}
tum sanctum , & recognoscat se ideò donatum Spiri-^{reducere.}
tu, vt errantem peccatorem reducat ad viam gratiæ,^{Ioan. 20,}
à qua se per culpas patratas auertit.^{23.}

I V.

Bonus Pastor venit è cælo in Nazareth, & secum suaues attulit flores, quibus irretitam spinis & vepribus ouem alliceret, & simul attraheret. Nouerit Con-^{ouem at-}
fessarius ornare se floribus , bonis desiderijs salutis^{trahere.}
alienæ, vt cùm pœnitens peccatorum sentibus intricatus & illaqueatus cupidum salutis suæ eum viderit, ad dolorem & contritionem magis excitetur, alliciatur ad Confessionem, & ad Deum pertrahatur. Cùm malè quis habet , & aduertit medicum sui- ipsius magis optare valetudinem, eò magis ipse mo-

uetur & incitatur, vt suæ propriæ saluti prouideat & consulat. Quò maius est in Confessario desiderium, vt pœnitens doleat de commissis, ac sanetur, eò maior cupiditas est in pœnitente, vt de peccatis contritionem habeat, & salutem sibi acquirat.

V.

*Manum
porrigere.*

Bonus pastor manum porrigit oui, quæ adhuc inter vepres & sentes peccatorum depingitur, & instruit Vicarium suum, vt sciat manum pœnitenti extendere, & simul offerre, virtute clauium, remissionem & indulgentiam delictorum. Princeps Apostolorum ac simul Confessariorum Petrus est, cui *Matth. 16, 19.* dixit Christus, *Tibi dabo claues regni calorum.* dedit, quas & ipse gestat in manu, vt ouibus errantibus offerat: & quidem offert, vt earum beneficio gaudeant, & ad cælestia pascua virtute Confessionis adspirent. Christus sine clauibus pingitur, Petrus cum clauibus, quas in manibus Confessariorum bonus Pastor constituit.

VI.

Ouem solari.

Bonus pastor baculum in manu gestans se offert, & exhibet erranti oui non ad terrorem, sed ad animi alacritatem, non ad punitionem, sed ad consolationem. Hunc eundem intuitus Dauid, & simul *Psal. 22, 2.* errans ouis ait: *Dominus regit me, & nihil mihi deerit,*
in

in loco pascuæ ibi me collocauit. Super aquam refectiōnis educauit, me animam meam conuertit. Deduxit me super semitas iustitiæ, propter nomen suum. Nam, & si ambulauero in medio vmbrae mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es. Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt. Quid enim baculus, nisi pœnitentia est? Confirmat agens de Pœnitentia Ephræm: Peccatum conscientiam diuellit, pœnitentia verò baculus ad eius requiem efficitur; nam Dominus erigit elisos, verum per pœnitentiam id facit. Quando enim à Dauide dici audieris, Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt, intellige quòd per pœnitentiam istud fieri dixerit. Pastor utitur baculo suo, vt omnes viarum superet difficultates, quæ occurrere solent in munere pastoralis. Christus baculo pœnitentiæ innixus, quidquid est arduum transgreditur, vt perditæ oui succurrat; vnde & ouis ex baculi contemplatione non terretur, sed excitatur; non affligitur, sed recreatur. Huic eidem baculo innitens & incumbens Confessarius, quidquid graue & difficile occurrat, vincat animosè, & oui perditæ & afflictæ misericordiam diuinam imploranti clementer succurrat, & in humeros suos eam suscipiat.

VII.

S. Augustinus libro de Salutaribus documentis

Ff 2

cap.

Ouem por-
tare.

cap. 52. agens de Confessario ait: *Sit beneuolus, paratus erigere, & secum onus portare. Habeat dulcedinem in affectione, pietatem in alterius crimine, discretionem in varietate. Dulcis ac pius moneat errantem ouem, sicut illam monet Laurentius Iustinianus Serm. de Conuersione: Non est Deus talis, ut latetur in perditione morientium, neque vult mortem peccatoris, sed ut magis conuertatur, & viuat. Diligit facturam suam, opus manuum suarum, amatque imaginem suam non sculptam in marmore, nec in parietibus pictam, sed quam impressit* Gen. 1, 26. *in anima, sicut ipse ait: Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. Hanc in perdita oue centesima, relictis nonaginta nouem, in montibus requisivit. Rogat Basilius Reg. 8. quomodo tractandus sit qui legitime ac verè resipiscit; & respondet: Sicut Dominus docuit dicens: Conuocat amicos ac vicinos suos dicens: Congratulamini mihi, quia inueni ouem meam quam perdidideram.*

Compareant, in anima pœnitentis, imago Regis Æthiopis; in spiritu Confessarij, imago infantis Christi.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR CONTRITIONIS. Matt. 2.
Rex æthiops dolens de candore gratiæ amisso.

DAVID DENIGRATVM SE DOLENS.
*Et secundum multitudinem miserationum tuarum,
dele iniquitatem meam.*

11

24 00

210

side

2002

adoris

ne d

60

Denn

die R

25

2008

1

Unf

此

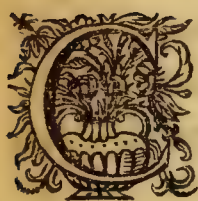
2.0

29

1015

IMAGO DECIMANONA.

EXPLICATA.

ULTVS & adorationis Regum hæc imago regia est, quorum vnus Æthiopie nomine accedit, vt purum & tenerum Christum adoret infantem. Traditio hæc communis est, cui fauet illud Dauidicum: *Æthiopia præueniet manus eius Deo.* & illud: *Coram illo* Psal. 67, 32.
procident Æthiopes. Ater & turpis color inerat regi animæ, necdum deletâ maculâ, quæ per cultum & adorationem erat penitus emundanda, cùm Sermonem de Epiphania dixerit Augustinus: *Talem natum esse crediderunt, in quo adorando salutem, quæ secundum Deum est, consecuturos minimè dubitarent.* Prodit itaque Rex, ac petit, vt iniustas criminum labes Christus abstergat & deleat. Benè Basilii in Psal. 37. monet: *Ne patiamur, vt quasi quoddam atramentum ac tabum peccata per animæ profundum penetrent.* Ecce vel in ipso Regis vultu tabum & atramentum peccatum est, cuius infamem lituram vt Christus deleat & tollat, plenus ille lacrymis orat, & exorat, *Qui facit pec-* Ioan. 3, 34.
catum, seruus est peccati, & miseræ seruitutis notas sibi inurit. Doleat, qui seipsum denigrauit, de candore amissio

Pfal. 50, 2. amisso gratiæ; accedat, gemat, & clamet: *Et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.* Oret quoque Matrem misericordiæ, & eius imploret opem, ut quæ speculum sine macula genuit, & candorem lucis æternæ protulit, maculas auferat, & gratiæ candorem afferat. Hanc misericordiæ matrem orabat S. Ephræm de Laudibus eius agens, & opportunè dicebat: *Sub tuum præsidium confugimus, ô sancta Dei genitrix: sub alis pietatis ac misericordiæ tuæ protege & custodi nos. Miserere nostri, qui sordibus peccatorum conspurcati sumus.*

Miraculosa imago.

Miraculum in Æthiope patratum.

Naturæ viribus Æthiops nigrum suum nequit mutare colorem, nec peccator turpem suam potest relinquere conditionem, cum scriptum sit Ieremiæ cap. 13, 23. *Si mutare potest Æthiops pellem suam, aut pardus varietates suas: & vos poteritis benefacere, cum didiceritis malum.* Rex Æthiops diuinitus pellem suam mutavit, cum eius anima, virtute Christi & eius purissimæ Matris, candidata est. *Candor animæ,* teste D. Bernardo Sermon. 71. in Cant. *indulgentia Dei est, ipso dicente per Prophetam, Si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabuntur.* Excitare tanto miraculo, ut prostratus coram imagine clames:

Isai. 1, 18.

Oratio

Oratio noui Dauidis.

CHriste Rex vniuersorum , qui Magum de Oriente Æthiopem dedignatus non es , sed spiritaliter dealbasti , miserere quoque denigratæ animæ meæ , labem iniustam absterge , lituram aufer, & secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. Psal. 50, 2.

A T T E N T I O.

Attende fili Pœnitentiæ:

Exemplar Regis Æthiopis , exemplar gratiam amissam dolentis.

I.

ANima diuinæ gratiæ virtute tota candida , tota niuea est , & quidem ad stuporem spectantium. *Pulchritudinem candoris eius mirabitur oculus.* Imitatio Regis Æthiopis. Mirantur & Angeli cùm in illam oculos dirigunt : *Quæ* Eccli. 43, 20. Cant. 3, 6. *est ista , quæ ascendit per desertum ?* Cùm illam nouerint nitidam in statu diuinæ gratiæ , & per eius amissionem ita denigratam cernunt , dicunt per admirationem : Hæccine est anima perfecti decoris & candoris , cuius species & forma adeò nobis mirabilis erat ? Vbinam antiqua species , vbi prior elegantia ? vbi splendor , & nitor diuinæ gratiæ ?

G g

II.

II.

Facies pec-
catoris.

Si quis vultum suum in speculo contemplatus, labem aliquam deprehendat, totus sollicitus est, nec quiescit, donec illa tollatur & abstergatur. Cernis in Rege Æthiope quasi in speculo faciem tuam, ac simul nigras maculas peccatorum consideras. Quid moraris? quare notas ita infames tollere & delere non festinas? Delebis, si doleas; dolebis verò, si penitus denigratam animam tuam esse curiosius perpendas. *Pœnitentia est sicut bona lotrix macularum, contritio verò est bona candidatrix*, ut ait beata Maria libro 4. Reuelat. S. Birgittæ cap. 39.

III.

Iactura
gratia.

Magnipendunt homines amicitiam Regum ac Principum, & quò maior est Monarcha, maior est gratiæ æstimatio, ac consequenter dolor maior, si semel illa amittatur. Rex Regum & Dominus dominantium Deus est, ac proinde amicitia & eius gratia summa. Summa quoque eius iactura censenda est. Considera quantum laborent & insudent aulici homines, ut gratiosi Regi fiant, præsertim cùm se minus gratos esse existiment. Ad eorum imitationem, cùm te ingratum Deo scias, omnibus modis contende in tanti Principis gratiam & amicitiam redire. Certè si dolendo possent aulici conciliare sibi

Reges,

Reges , dolori non parcerent. Deus quidem parcit
pœnitenti , qui propter iniurias cœlo factas & illa-
tas dolore torquetur.

I V.

Vnusquisque suæ gratiæ auctor est , vt eam vo-
luntariè donet cui volet , & semel amissam , cui velit
illam refundat. Deus auctor est gratiæ suæ , vt il- ^{Deus dona-}
lam pro arbitrio suo largiatur. *Gratiam et gloriam* ^{tor gratia.}
dabit Dominus. Penes illum quoque est donare iniu- ^{Psal. 83, 12}
rias , peccata tollere , maculasque delere , cùm ipse
dicat : *Ego sum qui deleo iniquitates tuas.* Quapropter ^{Isai. 43, 25.}
Rex Æthiops in proposito exemplari notam , quam
in facie habet , ostendit , vt abstergat illam Christus ,
à quo solo amissæ gratiæ restauratio optata depen-
det. Penes Deum est gratiam perditam refundere ,
penes te illam dolendo ac plorando postulare.

V.

Considerans anima statum suum , inspiciens & ^{Defectus}
introspectans se obscuratam & denigratam , confun- ^{gratia.}
datur , & tota confusa exclamet : *Quomodo obscura-* ^{Thren. 4, 1.}
tum est aurum , mutatus est color optimus ? Diuini amo-
ris rutilante auro fulgebam , quomodo obscuratum
est aurum ? Nitebam diuinæ gratiæ candore , quid
sic mutatus est color optimus ? Culpâ meâ obscu-
ratum aurum est , tuâ gratiâ refulgescet ; culpâ meâ

color optimus mutatus est, tuâ gratiâ prior candor
 Cant. 1, 5. reuiuifcet; meâ culpâ *nigra sum*, eorum numero ad-
 Thren. 4, 7. scripta, quos describit Ieremias, *Denigrata est super
 carbones facies eorum*: tuâ gratiâ candida & nitida
 fiam, similis Nazaræis, quos nitidiores niue, & can-
 didiores lacte idem Propheta depingit.

V I.

*Recurfus
 ad Matrem
 gratia.*

Habet ante oculos suos anima denigrati pecca-
 toris Filium & Matrem Dei, quibus infensus est,
 dicitque propterea in Soliloquio Bonauentura: *Cum
 peccaui in Filium, irritaui matrem: matrem offendere non
 potui sine ira Filij. Quid ergo, ô homo, faciam? Quis re-
 conciliabit me Filio, inimica matre? Quis mihi placabit ma-
 trem, irato Filio? Concipit statim animos: O anima,
 non dubites, etsi ambo sint offensi, ambo tamen sunt cle-
 mentes. Fugiat ergo reus iram iusti Dei ad piam matrem,
 refugiat reus iram offense matris ad benignum Filium, &
 dicat: Deus, qui factus es filius femine propter nostram
 miseriam, aut miserere mihi impie peccatrici, aut ostende
 mihi magis misericordem, ad quem ego misera confugere
 valeam.*

V I I.

*Imitatio in
 agitudine.
 Iac. 1, 15.*

Nascitur ex concupiscentia peccatum, mors ve-
 rò habet ortum suum ex peccato. *Concupiscentia*, Ia-
 cobus ait, *cum conceperit, parit peccatum, peccatum verò
 cum*

cum consummatum fuerit, generat mortem. Quid aliud infirmitas est, quàm obscura mortis umbra? Hanc caliginem mortis præfert in se & in facie sua Æthiops qui inuenit Christum & Matrem, ac pariter adorauit. Quisquis ergo tangitur umbrâ mortis, clamet:

*Memento, rerum conditor,
Nostri quòd olim corporis,
Sacrata ab aluo Virginis
Nascendo, formam sumpseris.*

*Maria mater gratiæ,
Dulcis parens clementiæ,
Tu nos ab hoste protege,
Et mortis hora suscipe.*

Oret cum Ecclesia: *Concede nos famulos tuos, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis & corporis sanitate gaudere, & gloriosa beatæ Mariæ semper Virginis intercessione à præsentis liberari tristitia, & æterna perfrui lætitia. Contritus de culpa, tristis de morte & eius umbra, prorumpat in illam vocem: Et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. Dele Fili, dele Mater.*

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Christi infantis , exemplar
Confessarij.

I.

*Imitatio
Christi in-
fantis.*

R Ex Æthiops venit ad pedes Christi, vt amissæ gratiæ candorem recuperaret : inuenit puerum cum Mariâ matre eius , maternè à Matre, à Filio verò humaniter exceptus est. Humano igitur & simul materno affectu excipiat Confessarius pœnitentem , qui denigratus venit , vt Sanguine Agni, qui datur & ministratur in Sacramento Confessionis, candidus efficiatur.

II.

*Officium
Confessarij
est temperatè agere.*

Vbi sol magis ardet & vrit , ibi nigriores homines reperiuntur ; & vbi maior est æstus peccati , ibi & maior animæ nigredo est , quæ tolli nequit, nisi virtute Spiritus sancti. Habet hanc vim Spiritus Dei , vt temperet æstum, cùm ab Ecclesia dicatur, *In æstu temperies*. Mirabilis est temperies diuinæ illius auræ , quæ non solum tollit æstum peccati, sed & atrum colorem , quo anima infecta est , penitus aufert. Hunc ipsum Spiritum infudit Christus Apostolis , simulque Confessariis , cùm ait : *Accipite Spiritum sanctum* , quo nimirum temperetis omnem æstum,

Ioan. 20,
22.

æstum, & omnem inde candoris gratiæ priuationem accedentem exulare compellatis. Confessarius, qui Spiritus sancti temperiem secum affert, & ipse temperatus esse debet, ac tenetur temperatè atque modestè cum poenitente se gerere.

III.

Fumo similis culpa est, & quidem sicut fumus albos & candidos aliàs parietes, atros & nigros reddit, sic & culpa animas deturpat & denigrat. Tollitur è pariete fumus, vt candidus rursus fiat. Cum ergo poenitens instar Æthiopis denigratus accedit ad Confessionem, sistit se Christo, sistit se eius Vicario, vt fuliginem culpæ tollat, & candorem gratiæ substituat. Abstergitur culpa non tam hominis *Animam dealbare.* manu, quàm cultro; culter autem, quo anima candidatur, est gladius Spiritus sancti, quem in manibus Apostolorum & Confessariorum Christus apponit, cum dicit: *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* Adde & illud Pauli: *Accipite gladium Spiritus, quod est verbum Dei.*

Ioan. 20,

22.

Ephes. 6,

17.

IV.

Quòd si Christus, cum Sacramentum Poenitentiae condidit, afflauit & inflauit in Discipulos, idcirco flatum Spiritus sancti Confessariis suis dedit, vt vocatos se scirent ad dissipandum peccatorum fumum.

*Culpam
abigere.*

*Pfal. 102,
10.*

num. Dissipatur fumus vento; & aurâ Spiritus sancti culpa pœnitentis, quæ fumosa & tenebricosa cùm est, euanescit. Et quidem ventus suscipit fumum in se, vt illum proiciat: sic quoque Sacerdos, cùm pœnitens ad eum recurrit, peccata exposita in Confessione recipit in se, vt amandet, & ita longè proiciat, vt purus à fumo pœnitens dicere queat: *Non secundùm peccata nostra fecit nobis, neque secundùm iniquitates nostras retribuit nobis. Quoniam secundùm altitudinem cali à terra corroborauit misericordiam suam super timentes se. Quantum distat ortus ab occidente, longè fecit à nobis iniquitates nostras.*

V.

*Leuit. 19,
15.*

*Personas
non respicere.*

Sanctus Bonauentura in Confessionali cap. i. particul. 6. *Attende diligenter, ô Iudex pœnitentialis, quod tibi dicitur, Non facies quod iniquum est, nec iniuste iudicabis. Non consideres personam pauperis, nec honores vultum potentis.* Siue pauper sit siue potens, siue subditus sit siue Rex, excitet illum vt oret, sicut orauit Augustinus in Meditationibus: *Fateor, Domine, & gratias ago, quòd creasti in me hanc imaginem tuam, vt tui memor te cogitem, te amem: sed sic est abolita attritione vitiorum, sic est obfuscata fumo peccatorum, vt non possit facere ad quod facta est, nisi tu renoues & reformes eam.* Excitet illum, vt ad multitudinem misericordiarum

rum Dei confidenter recurrat, usurpans verba Basilij Regul. 13. Contractarum : *Quòd si miserationum Dei multitudo numerari, & magnitudo mensurari poterit, in collationem multitudinis & magnitudinis peccatorum fiat desperatio. Si verò peccata quidem, ut credibile est, & mensurari & connumerari possunt, misericordiam verò Dei mensurari & miserationes illius numerari impossibile est, non est occasio desperandi, sed misericordiam Dei agnoscendi, & peccata condemnandi : ac simul orandi, Et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.* Et quidem abusus pœnitentis est, ut, magna & summa misericordia Dei considerata, ausit in Deum peccare, & conspirare, certus de futura condonatione & venia. Postquam verò iam deliquit, ne diffidat aut desperet; multitudo miserationum diuinarum in usum venit. Venit tamen ita in usum, ut cùm asserat Dauid, *secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam*, ostendat, quàm tetra & atra sit iniquitatis lues & labes, cuius abstersio summam copiam & abundantiam miserationum requirit & exigit. Hanc autem copiam miserationum peccator petat à Christo, qui est *Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis.* de quo pulchrè Bernardus Serm. 5. de Natali : *Rectè non pater iudiciorum vel ultionum dicitur, sed*

Pater misericordiarum : non modò quòd pater videatur misereri potius quàm indignari , & quemadmodum pater filiorum misereatur timentium se ; sed eò magis , quòd miserendi causam & originem sumat ex proprio , iudicandi vel ulciscendi magis ex nostro , ex nostris scilicet peccatis. Sed si propter hoc Pater misericordiae , quare pater misericordiarum ? Apostolus nobis in vno verbo , in Filio vno , ipsam quoque duplicem misericordiam commendat , Patrem dicens non vnius tantùm misericordiae , sed misericordiarum , & Deum non vnius , sed totius consolationis , qui consolatur nos non modò in hac vel illa , sed in omni tribulatione.

Compareant, in anima pœnitentis imago leprosi, in spiritu Confessarij, imago Christi mundantis leprosum.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR CONTRITIONIS. *Matt. 8.*
Vir leprosus tristis de turpitudine lepræ.

DAVID DE TURBITVDINE CVLPÆ.
*Amplius laua me ab iniquitate mea: &
à peccato meo munda me.*

IN

e malicia
m: Do
pa me
siffim
amulq
mo le
Chri
nic
cipa
a mpa
annat
a de
aluc
amnd
cho Vi
andi
pa a

IMAGO VIGESIMA
EXPLICATA.

REPRAESENTAT hæc imago Christum & virum leprosum, cuius cap. 8, 1. meminit Euangelista Matthæus. *Cum descendisset,* inquit, *Iesus de monte, secutæ sunt eum turbae multæ: & ecce leprosus veniens adorabat eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens Iesus manum, tetigit eum, dicens: Volo. Mundare. Et confestim mundata est lepra eius.* Turpitudinem lepræ, simulque squalorem culpæ, consideraui in se homo leprosus, agensque pœnitentem recurrit ad Christum, vt ab vna & altera liberaretur. Similem huic leproso putabat se esse Dauid, & ab horrida culpæ lepra purgari cupiens aiebat: *Ampliùs laua me* Psal. 50, 4. *ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.* Ad hanc formam infectus lepra peccator componat se, doleat de turpitudine culpæ, de lepræ labe tristetur, si velit cum leproso purgari, si cum Dauidè velit emundari. Huc pertinet annotatio Richardi de sancto Victore cap. 13. de Potestate ligandi atque soluendi: *Quando Deus dat animæ peccatrici odisse quod priùs amabat, detestari quod antè desiderabat, cum voto*

continendi, confitendi, satisfaciendi, efficitur statim emundatio integra & plena leprosi.

Miraculosa imago.

Miraculum in leproso paratum.
Iob 14,4.

Venit Euangelicus leprosus, venit peccator, ut à lepra culpæ suæ mundaretur: *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine, nisi tu qui solus es?* Excedit omnem naturæ potentiam hæc purgatio, diuinæ solius potestatis est, quæ ita hominem mundat, ut nullum in eo maneat veteris culpæ, veteris lepræ vestigium, & hoc quidem sacræ virtute Confessionis. *Mundat nostra confessio, dum promitur, ait Ambrosius cap.8. Apolog. Davidis, & cap.14. testatur, munditiem sacræ Confessionis splendescere in eo, in quo veterum delictorum fuerit deleta colluies, nec inscripta manserit aliqua iniquitatis effigies. Consonat Chrysostomus Homil.80. ad popul. Antioch. Deus cum delet peccata, neque cicatricem relinquit, neque permittit remanere vestigium; sed cum sanitate pulchritudinem quoque restituit, cum liberatione à pœna dat & iustitiam, & prauaricatum non prauaricato similem reddit. Cum igitur ad Confessionem venis, & petis,* *Psal.50,4. Amplius laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me, mirabiliter ita purgari, ita mundari postula, ut iniusta criminum labes omnino tollatur, nec vestigium*

stigma quidem eius aut indicium superesse aliquando deprehendas. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriste sancte, qui virum leprosum à sua lepra liberaasti, respice me misertus mei: ecce ego miser peccator sordidus sum, & leprosus, Domine, si vis, potes me mundare, potes & lauare. *Amplius Psal. 50, 4. laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.*

ATTENTIO.

Attende fili Poenitentiae:
Exemplar leprosi, exemplar turpitudinem
culpæ dolentis.

I.

PEccauit olim Maria contra Moysen fratrem suum, & quod amplius est, grauiter deliquit in Deum, statimque horrida lepra maculata est. *Imitatio leprosi.* Peccauit Ozias rex, & apparuit detestabilis. *Cumque re- 2. Paralip. 26, 20.* spexisset eum Azarias pontifex, & omnes reliqui Sacerdotes, viderunt lepram in fronte eius, & festinato expulerunt eum. Sed & ipse perterritus, accelerauit egredi, eò quòd sensisset illicò plagam Domini. Viden' quàm sit horrida lepra? Viden' quàm sit turpis ac detestabilis

lis culpa? Erubescere, & dolo te tali lepra foedatum, te tanta turpitudine maculatum.

II.

Cogita quid Numerorum 12. Mariæ forori Moy-
Num. 12, sis acciderit post peccatum detractionis. *Et ecce Ma-*
10. *ria candens lepra quasi nix. Cumque respexisset eam Aaron,*
Horror pec- *& vidisset perfusam lepra, ait ad Moysen: Obsecro, domi-*
cati. *ne mi, ne imponas nobis hoc peccatum quod stultè commi-*
simus, ne fiat hæc quasi mortua, & ut abortiuum quod
proiicitur de vulua matris suæ. Similis huic Mariæ ani-
ma leprosi est, dolens ac lugens oret: Obsecro, Do-
mine, ne imponas mihi horridum hoc peccatum
quod stultè commisi, ne fiam similis abortiuo, quod
de vulua suæ matris proiicitur.

III.

Criminis patrati macula humanis viribus lauari
Jerem. 2, nequaquam potest. *Si laueris te nitro, & multiplica-*
22. *ueris tibi herbam borith, maculata es in iniquitate tua co-*
Macula vi- *ram me, dicit Dominus Deus. Solus Deus tollere po-*
ribus hu- *test hanc lepram, cui dicit leprosus: Domine, si vis,*
manis in- *potes me mundare. Cùm solus ipse sit qui præstat hoc*
delebilis. *beneficium, ab illo sperandum est, ab illo postu-*
Marth. 8, 3 *landum, dicendumque: Propitiaberis peccato meo,*
Psal. 24, 11 *multum est enim.*

I V.

Multa lepra fœdatum & deturpatum Oziam Pontifex Azarias, & reliqui Sacerdotes exhorruerunt, & præ horrore conspectum eius fugerunt. Longè alius Christus est, longè alij sunt Confessarij. *Non horret peccatores Christus.* Habemus Pontificem, qui non repellit & abiicit à se leprosos, sed libenter admittit, libenter emundat, & omnino purgandos suis Sacerdotibus mittit. unde & viro leproso, quem mundat in Euangelio, dicit: *Vade, ostende te Sacerdoti.* Hoc ipsum tibi dictum est *Matth. 8, 4* stima, vt si cupias à lepra mundari, præsentem te Christo, & non solùm Christo, sed etiam eius Vicario, cuius officium est, non abiicere poenitentes, sed admittere, recipere ad se, eorumque lepram abstergere.

V.

Horruit Mariam Aaron, cùm frater ipsius esset impar ferendo & tolerando eius squalori, eiusque turpitudini. Chariorem fratrem habemus, Deum pariter & hominem, cuius misericordiæ magnitudini impar est nostra miseria, cuius amore fraterno minor est & inferior offensæ horrida lepra, de qua in suis Meditationibus asserit Augustinus: *Tolerabilius canis putridus fœtet hominibus, quàm anima peccatrix Deo.* Fœtida peccatoris anima quæ in peccato

*Humilitas
illum con-
ciliat.*

*1. Reg. 24,
15.*

perseuerat, irritat Deum, quem cum iratum habueris, ut tibi facias amicum, clama: *Quem persequeris, Rex Israël, quem persequeris? canem mortuum persequeris.* Saul in Dauidem penitus exacerbatus, ad hanc humilem vocem iram posuit: ponet & piissimus Deus, qui putridum canem non horret, si noverit poenitens commissas culpas horrere.

V I.

*Imitatio
in agri-
tudinē.*

Leprosus Euangelicus anima & corpore laborabat, & recurrens ad poenitentiam vtriusque partis inuenit sanitatem, & quidem cum iam desperatus esset. Quisquis sub Medicis est, nec curatur, praestet quod ille praestitit, poenitens recurat ad Christum. Benè Basilius in Asceticis: *Ubi desunt medendi subsidia, non omnem spem ad solatium tristem in hanc artem ponamus, sed sciamus Deum, aut non permissurum, ut supra quam ferre queamus tentemur: aut quemadmodum aliquando Dominus vel luto facto caecum illiniit, & lauare in Siloam iussit, vel sola voluntate contentus dixit: Volo, mundare. Mundabit ægrum, si orauerit: Amplius laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.*

Audi

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Christi mundantis leprosum,
exemplar Confessarij.

I.

Non horret Christus leprosum, sed potius ip-
sum accedit, manum super caput eius impo-
nit, & à fœda lepra curat, ac instruit Confessarios
suos, vt cùm peccatores pleni ac fœdati culpis ad
eorum pedes accesserint, paternè illos excipiant. Pa-
ter non horret filium leprosum, benignè cum illo
agit, & compatitur. Christus Pater est futuri sæculi,
non abiicit filios leprosos, sed admittit, & amplecti-
tur; & quos in suum locum substituit ac sui vica-
rios constituit, patres esse voluit. Filios pœnitentiæ
eis dedit, vt paternus in filios amor multitudinem
peccatorum, quæ aliàs horrida viderentur, operiat.

II.

Cùm auctor & institutor Sacramenti Pœnitentiæ
dixerit Confessariis, *Accipite Spiritum sanctum*, infi-
nuavit eos à se vocari, vt sordidatos lepra peccato-
rum homines lauarent & emundarent, quandoqui-
dem hoc munus est Spiritus sancti, cuius participes
sunt. Confirmat Ecclesia munus hoc ad Spiritum
sanctum pertinere, cùm eundem Spiritum orat:

Lava quod est sordidum. Ergo ne dedignetur Confessarius leprosum poenitentem admittere, & eius sordes abluere, cum ipse Spiritus sanctus, cuius minister est, assumat hoc sibi veluti proprium: nec proprium esset misereri semper & parcere peccatoribus leprosis, nisi esset sui muneris eorundem poenitentium sordes & lepras abluere & emundare.

III.

Consideret Confessarius, scyphum se esse Spiritus sancti, in quo Deus reposuit aquam mundam, cuius meminit Ezechiel cap. 36, 25. *Et effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris.* Tunc temporis hoc implendum erat, cum Spiritus sanctus esset effundendus, ac proinde explicans se Deus, addit: *Et dabo vobis cor novum, & spiritum novum ponam in medio vestri.* Factum puta. Dicitur Confessariis: *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* Non accipiunt Spiritum Dei ut apud se illum retineant, sed effundant: nec enim scyphus immissam sibi aquam recepit ut sibi referuet, sed ut reddat. Reddat quod accipit Confessarius, ut leprosi ab omnibus inquinamentis expurgentur & abluantur.

Ioan. 20,
22.
Lauare aqua Spiritus sancti.

IV.

Consideret Confessarius, præditum se esse Spiritu sancto,

sancto, qui tardus non est, sed nimis festinus & velox. Nescit tarda molimina Spiritus sancti gratia. *Festinare ad ablu-
tionem.* Quare cum primùm à suo pœnitente requiratur, vt excipiendo eius Confessionem, à lepra eum eripiat, ne moras nectat, sed statim acquiescat. Acquieuit Christus, cum à leproso diceretur: *Domine, si vis, Matt. 8, 3
potes me mundare.* festinatò respondit: *Volo, mundare.* Adhuc idem Dominus in vtero matris suæ continebatur, & eam sollicitabat & vrgebat, vt in montana properaret, vbi Ioannes infectus erat lepra originali, & festinauit. *Exurgens Maria, abiit in montana cum Luc. 1, 39.
festinatione.* Cum pœnitens suam facit confessionem, longus & prolixus est, sed cum Sacerdos impendit absolutionem, tribus verbis illam concedit: *Ego te absoluo à peccatis tuis,* vt vel hinc discat Confessarius festinare, & Christum imitari, & respondere leproso, *Volo, mundare.*

V.

Contempletur in effigie proposita Christum Dominum, manum super caput imponentem, vt cum *Retinere pœnitentem.* pœnitens ad ipsum expiationis ergo recurrerit, ad alium Confessarium non remittat, sed admittat venientem, & sub patrocinio suo eum recipiat. Medicus es, quare infirmum pœnitentem reiicias, vt ab alio Medico curetur & sanetur? Iudex es, quare

sistentem se reum in tribunali tuo non audias ? Vicarius Christi es, & personam eius agis, quare leprosum repellas, quem ipse lubens admisit ? Confessarius à Christo deficit, à Christo degenerat, cui dixerit pœnitens, *Domine, si vis, potes me mundare*, nisi Christi responsum præbeat, *Volo, mundare.*

V I.

Chrysostomus lib. 3. de Sacerdotio: *Corporis lepram purgare, seu verius dicam, haud purgare quidem, sed purgatos probare, Iudæorum sacerdotibus solis licebat: neque nescis quanta cum ambitione, quanto cum studio & concertatione sacerdotalis dignitas id temporis acquireretur. At verò nostris Sacerdotibus non corporibus lepram, ve-*
rùm animæ sordes, non dico purgatas probare, sed purgare prorsus concessum est. Quare, iudicio quidem meo, qui istos despiciunt contemnuntque, multò sceleratiores, ac maiori supplicio digni fuerint, quàm fuerit Dathan vnà cum suis omnibus.

Purgare
anima le-
pram.

Compareant, in anima pœnitentis, imago Paralytici; in spiritu Confessarij, imago Christi recipientis Paralyticum.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR AGNITIONIS PECCATI. Mar. 2.
Paralyticus miserum statum suum recognoscens.

DAVID AGNOSCENS PECCATVM SVVM.
*Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, et
peccatum meum contra me est semper.*

IMAGO VIGESIMAPRIMA
EXPLICATA.

NEMO meliùs suam infirmitatem agnouit
quàm paralyticus; quem nobis cap. 5, 18.
Lucas Euangelista describit. *Et ecce viri*
portantes in lecto hominem, qui erat paralyti-
cus: & querebant eum inferre, & ponere ante eum. Et
non inuenientes qua parte illum inferrent præ turba, ascen-
derunt supra tectum, & per tegulas submiserunt eum cum
lecto in medium ante Jesum. Hunc eundem paralyti-
cum, suas omnes ægitudines cognoscentem, Chri-
stoque repræsentantem, exhibet præsens imago, si-
mulque monet hortaturque pœnitentem, vt factu-
rus confessionem nouerit peccata sua, interroget
consulatque conscientiam suam, vt post habitum
examen dicere queat: *Quoniam iniquitatem meam ego* ^{Psal. 50, 5.}
cognosco, & peccatum meum contra me est semper. Hoc
est magisterium pœnitentiæ, quæ apud S. Iustinia-
num lib. 3. de Gradibus perfect. *proprie agnoscende in-*
firmitatis magistra est. Vnde & Gregorius Parte 3. Pa-
storalis cap. 30. inquit: *Admonendi sunt, vt incessanter*
admissa ante oculos reducant, vt à districto Iudice videri
non debeant. Vnde David cùm peteret, dicens: *Auerte* ^{Psal. 50.}
oculos ^{II.}

oculos à peccatis meis , paulò superiùs intulit ; Peccatum meum contra me est semper. ac si diceret : Peccatum meum ne respicias postulo , quia hoc respicere ipse non cesso.

Miraculosa imago.

Miraculum patratum in homine paralytico.

Nescit seipsum peccator , cùm sit totus paralyticus ; cùm sit infirmus totus , fortem se existimat esse ; & cùm sit totus vinctus & ligatus , liberum se esse arbitratur. Hanc difficultatem , quam in cognitione sui peccator habet , expendit Basilius Orat. de Humilitate , & ait : *Verissimum illud est , nihil esse difficilius , quàm nosse seipsum. Non enim oculus tantum suo in semetipsum munere non fungitur , dum ea quæ extrà sunt , cernit & perlustrat ; sed & ipsa mens nostra , cùm accuratè acriterque peccata peruestigat aliena , tardior verò in vitiis nostris considerandis esse deprehenditur. Si quis sui notionem habuerit , rem miram fecerit , cùm Origenes Homil. 2. in Cantica dixerit : Vnius , Chilonis scilicet , ex septem , quos apud Græcos singulares fuisse in sapientia fama concelebrat , hæc inter cetera mirabilis fertur esse sententia : Scito te ipsum , vel , Cognosce te ipsum. Scito quo sis loco , cognosce quo statu sis.*

Psal. 50, 5. Nouit paralyticus , nouit & ille qui dicit , Quoniam iniquitatem meam ego cognosco. Dixit & ille : Mirabilis facta est scientia tua ex me , confortata est , & non pote-

ro ad eam. Potuit quidem nunc propriam habere notionem, sed per miraculum. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriste clemens, qui misero paralytico, suam miseriam agnoscenti, eamque diuinæ Maiestati tuæ proponenti, veniam suorum criminum tribuisti: tribuas & mihi, miserum statum meum agnoscenti, & coram te præsentanti grauem morbum & infirmitatem animæ meæ, *quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper.* Psal. 50, 5.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar paralytici, exemplar statum
suum agnoscentis.

I.

C*Um rogauerit Dauid Rex, Delicta quis intelligit?* Psal. 18, 15
Ambrosius in Apologia cap. 9. consequenter *Imitatio paralytici.*
asseuerat, non mediocre est, ut agnoscat unusquisque peccatum suum. Qui peccat, in tenebris est, & in tenebris maculas contrahit, quas dignoscere & discernere

Psal. 118,
104.

re minimè potest, donec ad lucis claritatem recur-
rat. Diuina lex lux est, *Lucerna pedibus meis Verbum
tuum, & lumen semitis meis*. Ad huius luminis radios
positus cognosces atque discernes labes & maculas,
quibus anima tua infecta est. Et quidem satis bo-
num indicium est tenebris te renuntiasse, cùm di-
stinguis benè labes quas lex diuina declarat.

I I.

*Reductio ad
viam.*

Quoties peccasti, toties à iustitiæ via declinasti.
Cùm viator ab incepto itinere errauerit, nisi pri-
mùm agnouerit errorem suum, rectum tramitem,
quem deseruit, resumere nequaquam potest. Vias
prauas ingressus, à virtute recessisti; quâ fieri potest,
vt corrigas commissum semel errorem, nisi priùs
illum cognoueris? Vnde & citatus Ambrosius ait:
*Qui potest agnoscere, declinare potest; potest, quid sequa-
tur, eligere.*

I I I.

Psal. 40, 5.

*Cognitio
propria in-
firmitatis.*

Infirmetas animæ culpa est, & idcirco Dauid ait:
Sana animam meam, quia peccaui tibi. Nisi quis noue-
rit, ac senserit ægritudinem suam, ad Medicum
non recurrit: qui non agnoscit peccatum suum, nec
Medicum nec medicinam quærit. Benè Isidorus li-
bro 2. Sentent. cap. 13. *Magna iustitiæ pars est, seipsum
nosse hominem quod prauus est, vt diuinæ virtuti subda-*

tur

*tur humilius, ex quo suam infirmitatem agnoscit. Non si-
ne causa notat Euangelista : Et virtus Domini erat ad* Luc. 3, 17.
*sanandum eos. & deinde producit paralyticum mise-
rum se prauumque suum statum agnoscentem, di-
uinæ virtuti subditum, vt ad eius exemplum, mo-
res & actiones tuas cognoscens, teipsum Christo
repræsentens, & eiusdem misericordiæ ac clementiæ
te subiicias.*

IV.

Ne Deus seuerè iudicet pœnitentem, prius seip-
sum reus in iudicium vocet. *Si nosipsos iudicaremus,* I. Cor. 11,
non vtique iudicaremur. Iudex antequam sententiam^{31.}
ferat, necesse est vt causæ cognitionem habeat, nec
pœnitens suiipsius iudex æquus esse potest, nisi pec-
catorum suorum cognitio præcedat. Quo pacto iu-
dicium istud fieri debeat, monet Augustinus libro
de Pœnitent. cap. 9. *Ascendat homo aduersum se tribunal* Forma
mentis suæ. Si timet illud, quòd oportet nos exhiberi an- examinis
te tribunal Christi; constituat se ante faciem suam, ne post- conscien-
eà fiat. Nam minatur hoc Deus peccatori, dicens : Ar- tia.
guam te, & statuam te contra faciem tuam. Atque ita Psal. 49, 21
constituto in corde iudicio, adsit accusatrix cogitatio, te-
stis conscientia, carnifex timor. Inde quidem sanguis ani-
mæ confitentis per lacrymas profluat, vt à se homo
damnatus, à iudice Christo absoluator, sicut ab-

LUC. 5, 20. solutus est paralyticus, cui dixit: *Homo, remittuntur tibi peccata tua.*

V.

Quòd si post diligens examen factum, turmæ ac turbæ multorum peccatorum occurrant, quæ tibi aditum ad Christum intercludant, ac simul dicant,
Psal. 3, 3. *Non est salus ipsi in Deo eius*, ne diffidas. *Angelis suis*
Psal. 90, 11. *Deus mandavit de te, & in manibus portabunt te*, & dimittent coram Christo, sicut illi portitores paralyticum suum dimiserunt, demissusque tandem dices:
Psal. 3, 4. *Tu autem susceptor meus es.* Nec dubium, quin benignè à Christo excipieris, & optatam indulgentiam impetrabis. Satis benè & opportunè Chrysostomus Homil. 80. ad Populum Antioch. occurrit peccatori dicenti, *Totam vitam in peccatis absumpsi, & si pœnitentiam egero, saluabor? Et maximè. Unde constat? Ex Domini clementia. Nec mihi dicas, Nimiùm peccaui, & quomodo possum saluari? Tu non potes, tuus potest Dominus.*

*Excitatio
pœnitentis*

VI.

*Imitatio in
agritudine.*

Loquitur tamquam peritus medicus Augustinus, & causas infirmitatum assignat Sermone de Gratia. *Quinque modis*, inquit, *infirmitate flagellat Deus hominem. Primo, probatione, ut Iob & Tobias afflicti sunt. Secundo, ne se extollat, ut Paulus. Tertio modo propter peccata,*

peccata, sicut paralytico Dominus dixit, Dimittuntur tibi peccata. Quarto, ut sua Virtus vel Sanctorum suorum ostendatur, sicut de ceco nato. Quinto, ut hic incipiat tormentum sustinere, sicut Antiochus & Herodes, unde scriptum est, Duplici contritione contere eos. Causam tui morbi tertiam puta, cogita ægritudinem criminis ergo incurrisse, & instar paralytici iacens in lectoreum te esse recognosce, & ut sanitatem possis consequi, protestare: *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper.*

Jerem. 17,
18.

Audi Pater Pœnitentis:

Exemplar Christi curantis paralyticum,
exemplar Confessarij.

I.

Comprimebatur undique Christus, cum per tecta demissus est descriptus iam paralyticus, & Christus, omissis viris primariis à quibus comprimebatur, attendit hominem de misero suo statu sollicitum. Laudandus Confessarius est, qui more Christi, cum ab aulicis tenetur & obsidetur, currenti pauperulo ad Confessionem aures benignas præbet.

Imitatio
Christi pa-
ralyticum
curantis.

II.

Consideret Confessarius, pœnitentem instar paralytici, antequam se sisteret tribunali Confessionis multa

officium
Confessarij
est comparati
pœnitenti.

multa passum in conscientiae examine, & quot in se crimina, totidem impedimenta sensisse, quibus à facienda Confessione deterreretur. Superavit difficultates, impedimenta perrupit, & totus verecundus ad Confessionem accedit. Ipsum igitur Confessarius benignè recipiat, sicut Christus paralyticum post tot viarum obstacula & difficultates admisit.

III.

Recognoscat beneficium.

Ioan. 6, 44.

Confessarius instar paralytici existimet poenitentem desuper ad se missum, ut eius confessionem excipiat. *Nemo venit ad me*, Christus ait, *nisi Pater meus traxerit eum*. Traxit Pater ad Christum paralyticum, trahit quoque poenitentes, qui veniunt ad Sacramentum. Satis magnum beneficium est, quo afficitur Confessarius, cum Pater misericordiarum poenitentem ad ipsum mittit, & eius arbitrio causam, quæ est cum peccatore, decidendam remittit.

IV.

Agat de solutione poenitentis.

Ad instar paralytici ligati, cogitet Confessarius vinctum esse poenitentem. Dixerat Christus cap. 4, 18. *Lucæ: Spiritus Domini super me, propter quod unxit me, euangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde, predicare captivis remissionem*. Paralyticus annumeratur captivus, cui Christus, *Fili, remittuntur tibi peccata tua*. Annumeratur & poenitens, qui cap-
ptus

ptus & ligatus venit, vt à vinculis relaxetur per Sacerdotem, cui dictum, *Quidquid solueris super terram*, Matth. 16,
erit solutum et in calis. Spiritus Christo assistebat, vt ^{19.}
 captiuus remissionem prædicaret, & hunc eundem Spiritum in Discipulos & Confessarios afflauit, vt in Sacramento Pœnitentiæ Sacerdotibus assisteret.

V.

Datur in lecto paralyticus iunctis manibus auxilium petens à Christo : iungit & pœnitens manus, ad pedes Confessarij procumbens, opem implorans à Virgine, à Sanctis, & Confessario, dicens : *Ideò precor beatam Mariam*, &c. Nouerit Confessarius opem pœniteni concessam à beata Maria, Angelis pariter ^{Impendat operam suam.}
 & Sanctis, nec debere se excusare vt operam suam impendat. Faciat id quod in simili casu fecit Paulus Apostolus, & refertur Actuum cap. 16, 9. *Visio per noctem Paulo ostensa est : Vir Macedo quidam erat stans, et deprecans eum, & dicens : Transiens in Macedoniam adiua nos. Ut autem visum vidit, statim quæsiuimus proficisci in Macedoniam, certi facti, quod vocasset nos Deus euangelizare eis.* Hæc eadem vox, *Adiua nos*, viri pœnitentis est, qui in sui cognitione versatur, & opem sui Confessarij, & simul Vicarij Christi, supplex orat & implorat.

VI.

*Examinet
pœnitentem.*

S. Augustinus libro de Salutaribus documentis cap. 20. *Oportet ut spiritualis iudex sciat cognoscere quod debeat indicare : iudiciaria enim potestas hoc expostulat, ut quidquid debet indicare, discernat. Diligens igitur inquisitor, & subtilis inuestigator, sapienter, & quasi astutè interroget à peccatore, quod forsitan ignorat, vel verecundia velit occultare. Accedat & Basilius Regula 301. Hoc & in corporalibus morbis vsuuenit. Sunt enim multi morbi, quos non sentiunt infirmi, de quibus magis credunt iudiciis Medicorum, quàm propriæ stupiditati : ita & in morbis animæ, id est peccatis, credere debet iis qui de rebus suis plura possunt obseruare, quàm ipse. Plura nouit Christus de paralytico, quàm de se paralyticus nouit.*

Compareant, in anima pœnitentis, imago prodigi; in spiritu Confessarij, imago cælestis Patris.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR FACIENTIS CONFESSIONEM . Luc. 15.

Prodigus dicens : Pater, peccaui .

DAVID FACIENS CONFESSIONEM.

Tibi soli peccaui, et malum coram te feci : vt iustificeris in sermonibus tuis, et vincas cum iudicaris.

IMAGO VIGESIMASECVNDA
EXPLICATA.

POST causæ discussæ cognitionem & animæ contritionem, accedat pœnitens ad tribunal confessionis, ferens præ oculis effigiem filij prodigi, cuius parabolam ex ore Christi cap. 15, 18. commemorat sanctus Lucas. Cognouit ille peccatum suum, & ait: *Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei: Pater, peccaui in cælum, & coram te: iam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut vnum de mercenariis tuis. Et surgens venit ad patrem suum. Cùm autem adhuc longè esset, vidit illum pater ipsius, & misericordia motus est, & accurrens cecidit super collum eius, & osculatus est eum. Dixitque ei filius: Pater, peccaui in cælum, & coram te, iam non sum dignus vocari filius tuus. Accedit Basilius agens de Pœnitentia, & simul de filio prodigo: Cœpit pœnitere, properavit ad patrem, & quomodo illi sese applicaret, studiosè cogitavit. Quid dixit ad patrem? Peccaui contra te, & coram cælo. Hæc apud se consultavit, non ignarus bonitatis paternæ. Venit ad patrem causam dicturus, accessit illum pudore suffusus. Tantummodò velis, & ipse Deus vltro occurret. Cœperat dicere, & mox pater illum complectitur.*

Considera, quæ sint patris viscera, & spem veniæ haudquaquam abscindes. Cùm igitur ad pedes Confessarij examinatus, & totus contritus accesseris, dicasque Confiteor Deo omnipotenti, & tibi Pater, existima penitus te similem prodigo, qui protulit confessionem suam, Peccaui in celum, & coram te, & Dauidi Psal. 50, 6. *non absimilem confitenti, Tibi soli peccaui, & malum coram te feci, ut iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cùm iudicaris. Accedit Iustinianus cap. 3. de Gradibus perfect. Verus pœnitens ex cognitione atque peccati odio se coram Deo humiliando accusat, Sacerdotis genibus se prosternit.*

Miraculosa imago.

Miraculum patrum in prodigo.

Mirabilis Deus in peccatoribus est, cùm eos ad nouam vitam reuocat per pœnitentiam. Certè, certè, dum homo in crimine est, nomine tenus viuus, reipsa tamen mortuus est. Vnde cuidam peccatori dictum legimus: *Nomen habes, quòd viuas, & mortuus es.* Cùm verò quis à peccati morte liberatur, nomine solùm est mortuus, re tamen ipsa viuuit Deo: quamobrem viris iustis dicit Apostolus: Colos. 3, 3. *Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.* Prodigus filius habebat nomen quòd viueret, reuerà vita carebat; conuersus est, & reuixit. vnde

vnde & pater maiori natu respondit: *Epulari, & gau-* Luc. 15, 32.
dere oportebat, quia frater tuus hic mortuus erat, & re-
uixit; perierat, & inuentus est. Mirabilis in prodigo
 Deus, cùm dicit, *Peccaui in cælum, & coram te.* Mira-
 bilis in te, cùm dicis, *Peccaui*: tunc enim temporis
 redis ad te, miraculosè vita spiritalis tibi redditur,
 tibi restituitur. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus, qui prodigum filium in cælum & coram
 te delinquentem, ac dicentem, *Peccaui*, saluum
 esse voluisti: indulge mihi confessionem generalem
 meam facienti, & simul dicenti, *Peccaui*, mea culpa,
 mea maxima culpa. *Tibi soli peccaui, & malum coram* Psal. 50, 6.
te feci, ut iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cùm
iudicaris.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:

Exemplar prodigi, exemplar generaliter
 confitentis.

I.

COgita te quasi quoddam castrum esse, quod ^{*Imitatio*}
 vbi primum peccatum tuum occupauit, om- ^{*filij prodigi.*}
 nes

nes eius portas inuasit. vnde & Dominus dixit Caino: *Statim peccatum in foribus aderit.* Si tamen hostis, dum castrum capit, liberam reliquit portam subsidij, affulget certa spes liberationis. Porta quidem subsidij, confessio est, quæ periit in Caino, mansit tamen in Dauide, *Dixi: Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino.* Mansit in prodigo. *Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei: Pater, peccaui in caelum, & coram te.* Tunc igitur satis ostendis, subsidij portam reſeruataſ & retentan, cùm ais, *Confiteor Deo omnipotenti, & tibi Pater:* hæc enim enuntians, auxilium petis à Deo, beata Maria, Sanctis, & Confessario, *Ideò precor beatam Mariam, omnes Sanctos, & te Pater, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.*

II.

*Confessio
voluntaria.*

Antequam ad rigidum torturæ examen procedatur, iudices solent conuenire reos, vt sibi seorsim veritatem declarent; dein amicas & familiares personas adiungunt, vt confidentiùs patrata reus exponat. Si nihil hæc profint, ad torturam venit. Deus solus cum peccatoribus olim agebat, vt crimina sua detegerent, postea verò socios sibi Confessarios assumpsit, vt in eorum præſentia factorum veritatem manifestarent. Si quis renuat confiteri, luet æternas poenas, exponetur torturæ sempiternæ, vbi fletus & stridor

stridor dentium est, & ubi sine ullo prorsus fructu, sed cum summo detrimento extorquetur à reo confessio veritatis. Quamobrem, teste Clemente Epist. i. ad Iacobum fratrem Domini, beatus Petrus omnes & singulos instruebat, *actus suæ vitæ omni hora custodire, & in omni loco Deum respicere firmiter, scire suas cogitationes malas cordi suo aduenientes ad Christum allidere, & Sacerdotibus Domini manifestare.*

III.

Confessio filij prodigi facta est clementissimo Patri; & tu quoque Patri confiteris, cùm dicas, *Con- Paterna. fiteor Deo omnipotenti, & tibi Pater.* Ex hoc titulo Nyssenus Orat. De muliere peccatrice, in hunc modum philosophatur: *Afflictionis participem & socium sume Sacerdotem ut patrem. Quis enim tam falsò nominatur pater, aut tam duro atque adamantino animo præditus est, qui non filiis merentibus doleat, & gaudentibus letetur?* Concludit: *Audacter ostende illi quæ sunt recondita animi arcana, tamquam occulta vulnera medico retege.*

IV.

Bonò animo confessionem tuam aggredere: teste enim Isidoro lib. 2. Sentent. cap. 14. *ampliùs letatur Animosa. Deus de anima desperata, & aliquando conuersa, quàm de ea quæ numquam extitit perdita: sicut de prodigo filio, qui mortuus fuerat & reuixit, perierat & inuentus est,*

de cuius regressu magnum fit gaudium patris. De tuo quoque regressu lætus & hilaris est piissimus ac clementissimus Pater. Comple paternam exultationem confessione Sacramentali, cui pater tuus Confessarius præstò iam est gratas tibi aures præbere.

V.

Cùm Medico se sistit æger, priùs se malè habere significat, dein suas speciatim infirmitates declarat. Hanc eandem viam seruat is qui ad spiritalem medicum venit: qui venit ad Confessarium, priùs in *salutaris.* vniuersum enuntiat, *Peccavi nimis cogitatione, verbo, & opere,* & deinde ad singula peccata descendit. Cùm æger se malè habere fatetur, dolet; & cùm suam specialem ægritudinem exponit, dolet: ad eandem quoque formam pœnitens cùm se peccasse, & in quibus se casibus defecisse ac deliquisse prodit, debet esse contritus.

VI.

Rom. 10, 10
Imitatio in
ægritudine.

Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Haud dubiè prodigus post magnos excessus factos, corpore & spiritu æger recurrit ad patrem, suæque confessionis virtute non modò spiritu, sed etiam carne conualuit. Dum laboras pœnitens, ne detrectes confiteri, da gloriam Deo. Vocalis enim confessio salutaris ægrotanti corpori est: ægritudi-
nes

nes namque ex peccatis principium habent, & idcirco à Deo mittuntur, ut ad poenitentiae remedium quis confugiat. Testatur hoc ipsum Basilius in Asceticis. *Sæpè peccatorum sunt flagella infirmitates, ad hoc immissæ, ut ad resipiscentiam nos amplexandam impellant.* Resipiscit æger, qui dicit, *Tibi soli peccaui, & malum coram te feci.* Psal. 50, 6.

Audi Pater Poenitentis:

Exemplar Christi excipientis prodigum,
exemplar Confessarij.

I.

Paterna sua viscera Christus ostendit in prodigum, & hæc eadem oportet ut Confessarius excipientis. Imitatio patris filium excipientis. pandas poenitenti suo, qui ad ipsum tamquam ad patrem recurrit. Prodigus Euangelicus inde concepit animos reuertendi ad patrem suum, quia pater erat. Quicumque defecerunt, & in Deum multa flagitia perpetrarunt, ad conuersionem suam excitantur, cum aduertunt rem sibi cum pio patre futuram. Ergo, ne sua spe frustrentur, paternè à Confessario excipientur.

II.

Confessarius nomine patris gaudet, & hoc nomine vocatur in Confessione generali, quam poenitentis. Confessarius Pater.

Mm 2

ni.

nitens ad pedes eius prostratus recitat, & enuntiat. *Confiteor Deo omnipotenti*, ait, subiungitque deinde, *& tibi Pater*. Attendat Confessarius, & aduertat ministrum se esse Dei Patris omnipotentis, cum quo assistit in tribunali Confessionis, & simul interpellatur, vt cum eo paterno erga pœnitentem affectu ducatur, & fungatur. Meminerit se ministrum Patris esse, *qui solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos.*

Matth. 5,
45.

III.

Isai. 9, 6.
Minister
Christi.

Confessarius minister Christi est, qui & *Pater futuri seculi* nominatur, & est. Pater iste clementissimus cùm conderet Pœnitentiæ Sacramentum, paterni sui affectus atque spiritus consortes Confessarios esse voluit, ac proinde super eos insufflauit. Condidit Deus Adamum, vt esset mortalium pater, & *inspirauit in faciem eius spiraculum vitæ*: creauit Confessarios Christus, vt pœnitentium omnium patres forent, & flatum suum illis distribuit. Creationis ergo & prouectionis suæ memor Confessarius sit, paternè se cum pœnitente gerat, ne degener à Christo fiat, cuius spiritus particeps factus est.

Gen. 2, 7.

IV.

Socius Spi-
ritus san-
cti.

Confessarius Spiritus sancti socius, quo primi Ecclesiæ Confessarij imbuti fuerunt à Christo, cùm dixit,

dixit,

dixit, *Accipite Spiritum sanctum*. Et quidem Spiritus ^{Ioan. 20,}
 sanctus parerno titulo fungitur, cum ipsum oret & ^{10.}
 clamet Ecclesia, *Veni pater pauperum*. Nemo pecca-
 tore pauperior: cui Deus ipse deest, defunt omnia.
 Quapropter cum Apocal. 3, 17. Præsul quidam se
 diuitem esse iactaret, ac dictitaret, *Dives sum, & lo-*
cupletatus, & nullius egeo, retudit eius iactantiam
 Christus, *Nescis, inquit, quia tu es miser, & mise-*
rabilis, & pauper, & cæcus, & nudus. Pater paupe-
 rum peccatorum Spiritus sanctus est, & eorundem
 patrem sibi assistere Confessarium gaudet, vt ino-
 piæ pœnitentium succurrat & medeatur.

V.

Diuina lex ait: *Honora patrem tuum, & matrem* ^{Deut. 5, 16.}
tuam. Prima filiorum cura esse debet cultus & honor ^{Honorabi-}
^{lis.}
 parentum, quibus prima cura incumbit vitæ, salutis,
 & sustentationis liberorum. Nouit natura patres,
 nouit & gratia; & vtraque proles instruit in venera-
 tione & obseruatione parentum. Excedit naturam
 gratia, quæ maiorem erga Confessarios cultum in
 pœnitentibus requirit. Nulla enim proles genitorem
 suum ita colit ac veneratur, vt pœnitens Confessa-
 rium, cum se ad eius pedes prosternit. Prima cura
 pœnitentis est, secundum Deum, Confessarium
 suum reuereri: prima quoque cura Confessarij sit,

Mm 3

vt

ut vitæ, salutis, & bonis animæ eius prospiciat, & tamquam verus pater paternè & amanter excipiat pœnitentem.

VI.

Sanctus Augustinus lib. 2. de Visitatione infirm.

Exhortatio Confessarij. cap. 5. *Confitere chare mi nomen tenus quæ te remordent flagitia, detege specialiter quæ scis esse specialia, quotidiana, de quibus non fuisti mundus, saltem cogitatione in collecta generali appone, sicque ex indulgentia confide. Addendum ex ipso in Psalm. 75. Factus es homo ad imaginem Dei. Per viam verò peruersam & malam perturbasti in te & exterminasti in te imaginem Conditoris tui. Factus dissimilis, attendis in te, & displices tibi: iam eo cœpisti similis fieri, quia hoc tibi displicet, quod displicet & Deo.*

Compareant, in anima pœnitentis, imago nati cæci; in spiritu Confessarij, imago Christi illuminantis.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR ILLUMINATIONIS BAPTISMI. Ioan. 9.
Cæcus à Christo illustratus, et lotus.

DAVID CONFITENS INGRATITVDINEM SVAM.
*Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et
in peccatis concepit me mater mea.*

IMAGO VIGESIMATERTIA
EXPLICATA.

PROPONITVR tibi Christus illumi-
nans hominem à natiuitate cæcum, cu-
ius rei historiam Ioannes cap.9. memo-
rat. Christus lux illuminans est. *Illumi-* Ioan.1,9.
nat omnem hominem venientem in hunc mundum. Om-
nis homo qui venit in mundum, cæcus venit, & in-
diget illustratione quæ fit per aquam lustralem. Ba-
ptizauit Iesus cæcum, & simul illuminauit. *Quamdiu* Ioan.9,5.
sum in mundo, inquit, lux sum mundi. Hæc cùm dixisset,
expuit in terram, & fecit lutum ex spūto, & liniuit lu-
tum super oculos eius, & dixit ei: Vade, laua in Nata-
toria Siloë (quod interpretatur, Missus.) Abiit ergo, &
lauit, & venit videns. Magnum lumen, magnum be-
neficium accepit, quod & nobis per Sacramentum
Baptismi collatum est. Extollit beneficij magnitudi-
nem magnitudo hereditariæ nostræ cæcitatē, cuius
meminit Dauid: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus* Psal.50,7.
sum, & in peccatis concepit me mater mea. Meminit
reatus originalis, & condonati quidem, vt culpam
suam magis exaggeraret, non vt minueret & excu-
saret. *Adiunxit confessionem iniquitatis suæ, ait Ambro-*
Nn
sius

fius cap. II. Apolog. Daud, & in perpetua secula totocanendam orbe transmisit. Transmisit consequenter ingrati-
tudinem suam, quòd cùm esset à cæcitate hereditaria factus liber, capi se permiserit recidiua cæ-
citate; sicut & nos quoque capti sumus, cùm post Baptisma receptum delinquimus.

Miraculosa imago.

Miracu-
lum patra-
tum in ca-
co.

HÆc conditio peccati est, vt inuadat oculos
hominum. Inuasit oculos primi hominis, de
quo Serm. de Iacob & Esau asserit hæc Augustinus:
*Cùm Adam haberet oculum puræ conscientie, gaudebat ad
præsentiam Domini. Postquam verò oculus ille sauciatus
est, cæpit lucem formidare diuinam, refugit in tenebras,
atque in densa lignorum, veritatem fugiens, umbras ap-
petens.* Hanc eandem consuetudinem retinet sem-
per peccatum, quod Ægyptiis lumen abstulit, ex-
cæcauit illos malitia eorum, eruit oculos Samsonis, &
Dauidis visum abstulit. *Lumen oculorum meorum, &
ipsum non est mecum.* Vnde & Sophonias: *Ambulabunt
ut cæci, quia Domino peccauerunt.* Cæcis hominibus
visum dare natura non nouit, nouit gratia, & qui-
dem per pœnitentiam, quæ cæcos peccatores illu-
minat. Dolendum, quòd cùm remedium cæcitatis
sit tam commodum, illud ita facilè omittatur. Huc
pertinet

Sap. 2, 2.

Psal. 37.

II.

Sophon. I.

17.

pertinet sententia illa Tertulliani libro de Pœnitentia : *Hirundo si excœcavit pullos, nouit illos oculare rursus de sua chelidonia. Peccator restituendo sibi institutam à Domino exomologesim, sciens præteribit illam, quæ Babylonis Regem in regna restituit. Restituit exomologesis Adamo visum, restituit & Dauidi, qui clamat, Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.* Accedit agens de Pœnitentia Ephræm : *Excæcat malitia mentem, sed pœnitentia lucernam accendens, Deum ipsi à longè ostendit.* Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus pius ac clemens, qui cæcum natum illuminasti, & in sacrosancto Baptismo dedisti mihi lumen & visum : miserere ingrati hominis. Ecce rursus cæcus sum, in peccatis totus vixi, qui fui totus in peccatis natus. *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.*

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar nati cæci, exemplar ingrati-
tudinem confitentis.

I.

*Imitatio
hominis
caci.*

Sacramentum Confessionis institutum à Christo est pro iis qui semel per Baptismum illustrati, recidiua cæcitate laborant. Ita monet Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 1. *Si ea in regeneratis omnibus gratitudo in Deum esset, ut iustitiam in Baptismo & gratiam susceptam constanter tuerentur, non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum.* Ingratus huic beneficio deliquisti, delictum confitere, confitere inprimis ingratitudinem tuam, quò datum tibi lumen & visum miserè perdidisti.

II.

Ingratitudo peccatoris.

Quò maior est illuminatio, eò maior ingratitudo pœnitentis. Quanta verò sit illustratio sacratissimi Baptismi, expendit Nazianzenus Orat. in sanctum Baptisma. *Baptismus, inquit, omnium Dei beneficiorum præclarissimum est, & præstantissimum. Ut enim quedam Sancta sanctorum vocantur, & Cantica canticorum, quòd scilicet latiùs pateant, ac plura complectantur, præcipuamque dignitatem habeant: eodem modo Baptismus quoque illuminatio dicitur, quæ omnes alias illuminationes sanctitate precedat.* Cùm ita se res habeat, maximè se iniurium censere & accusare debet is, qui tantæ illuminationi ingratus, relapsus est in peccatum.

III.

III.

Consideravit in Soliloquiis Augustinus, qualis ante Baptismum, & qualis post Baptismum fuerit, & ait: *Inuoluebar in tenebris filius tenebrarum: tenebras meas amabam, quia tenebras meas non cognoscebam.* Postquam verò tinctus iam esset aqua, & visum recepisset, addit: *Verè Domine tu es Deus meus, qui eduxisti me de tenebris & umbra mortis, & vocasti me in admirabile lumen tuum, & ecce video.* In hunc eundem statum deduxit te Christi gratia, & immemor beneficii, rursus es tenebris inuolutus, & cæcus reditus. *Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus.* Hic effectus virtutis pœnitentiæ est, cum agens de pœnitentia dicat Ephræm. *Tenebris obducta est mens iniquè agentis, nec cernit bonitatem, quia desperatione ipsam implevit inimicus: at pœnitentia velut bonus medicus nebulam animæ adimens, lumen ipsi benignitatis ostendit.*

IV.

Salutare consilium est illud quod lib. 2. de Compunct. cordis proponit Chrysostomus. *Oportet nos recordari priora delicta, etiam ea pro quibus veniam consecuti sumus, ut intuentes, quàm ingens debitum nobis remisit Deus, & ampliùs eum diligere possimus, & verecundiam pudoremque recipere, atque ex iis corde compun-*

*Recordatio
condonata
culpa uti-
lis.*

gi. Propterea Daudid condonatum sibi peccatum hereditarium in memoriam reuocabat, ut magis ad diuinum amorem, ad pudorem & verecundiam, ad cordis compunctionum, & suæ ingratitude acculationem se excitaret. Excitet se Christianus Daudid; qui maius beneficium accepit, & maius debitum contraxit, qui creditori suo non satisfecit, imò potius maximè ingratus, maximè iniurius extitit.

V.

*Imitatio in
agritudine.*

Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Satis benè in Asceticis monet S. Basilus: *Quemadmodum si essemus in paradiso voluptatis, nullo agricolandi inuento ac labore opus haberemus; ita si nullis essemus passionibus, iuxta charisma quod in hominis erat opificio ante lapsum, obnoxij, nullam certè medendi artem ad morborum solatium desideraremus.* Peccauimus in Adamo, & arte Medicorum indigemus: cuius si desint subsidia, ut monet idem Basilus, recursus ad Christum fiat, qui luto factò cecum illiniit, & lauare in Siloam iussit. Iubet & ægrum lauari, si velit euadere more cæci huius Euangelici, ac simul Daudidis, *qui memor primi peccati dicit, Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.*

Psal. 50, 7.

Audi

Audi Pater Pœnitentiæ:
Exemplar Christi cæcum illuminantis,
exemplar Confessarij.

I.

CHristus cæcum illustrat, & futuri sui muneris Imitatio
Christica-
cum illu-
minantis.
monet Apostolos, vt cùm ministri Pœnitentiæ
fuerint, meminerint hoc officium sibi iniunctum,
vt cæcos peccatores illuminent. Si cæcus cæcum du-
cat, ambo in foueam cadent: proinde necessè est,
vt oculatus Confessarius dux pœnitentium sit. Cæ-
cus erat Dauid, postquam in crimen incidit (*Et lu-
men oculorum & ipsum non est mecum*) & vt ille duce-
retur ac sanaretur, Nathan Videntem misit ad cæ-
cum Deus, qui & oculatos Confessarios nunc mit-
tit ad pœnitentes. Psal. 37, 11.

II.

Septem Ecclesiæ Sacramenta ex latere Christi
promanarunt, cùm illud apertum in cruce est, &
misit ex se sanguinis & aquæ fluenta. Cæcus homo
tunc temporis visum recepit, & exclamauit, *Verè* Marc. 15.
39.
hic homo filius Dei erat. Hoc latus ostendit Christus
Apostolis, cùm eos Confessarios instituit atque con-
stituit, vt scirent penes ipsos deponi Sacramentum Confessa-
rius cæcos
illustrat.
Pœnitentiæ, quod illustrandis peccatoribus deferui-
ret.

ret. Hoc depositum seruant apud se singuli Confessarij : exponant pœnitentibus , vt cùm cæci veniant ad Confessionem , amissum sibi visum recuperent, & restaurent. Hic effectus Pœnitentiæ , vt qui eius
 Ioan. 9, 26. beneficio fruatur, dicere queat : *Unum scio, quia cùm cæcus essem , modò video.*

III.

Antequam illustraret Christus cæcum, in terram expuit, & dein liniuit oculos eius, & visum infudit. Solet homo, cùm quidpiam sordidum videt aut audit, horrere, & præ horrore in terram spuere. Fecit hoc Christus; sed ita fecit, vt simul hominem illustrauerit. Sordidum quid & horridum, peccatum est, quod displicentiam & horrorem pariat Confessario necesse est: sed ita pariat horrorem, vt oculos ab homine non auertat, eiusque studeat spiritali illustrationi. Horret peccatum Christus, non horret naturam hominum: odit criminis cæcitatem, misereatur conditionis humanæ, monetque Confessarium vt cæcitatem detestetur, & manum miseratus adhibeat, vt miser cæcus à statu suo resiliat.

*Misereatur
pœnitentis.*

IV.

Cùm latus suum Christus Apostolis & Confessariis ostendit, donauit eos Spiritu sancto, cuius aduentum oprans & simul orans, dicit Ecclesia: *Veni sancte*

sancte Spiritus , & emitte celitus lucis tue radium. Et
 rursus : *Accende lumen sensibus.* Habet Spiritus san- ^{Lumen ac-}
 ctus hanc vim , vt cæcitatem auferat , lumen & vi- ^{cendat.}
 sum afferat. Hæc eadem virtus deriuatur & datur
 Confessariis , vt quotquot ad eos cæci venerint , po-
 testate sibi à Spiritu sancto collata , visum capiant.
 Quid petit aliud ac præ tendit pœnitens , quàm vt
 lumen visumque recipiat?

V.

Christus cæcum sanans , gradum sistit in via, ^{Vacet ne-}
 docendo Confessarium, vt cùm pœnitenti occurreret, ^{cessitati}
 sciat interrompere viam , & cursum aliarum occu- ^{pœnitent-}
 pationum intermittere, vt confitentem audiat, & il-
 lustret pœnitentem. Accepimus temporibus Iosue
 suum gradum solem stitisse. Quid miramur? Mire-
 mur Christum subsistentem, de quo Ioannes scribit:
Præteriens Iesus vidit hominem cæcum à natiuitate. Vidit ^{Ioan. 9, 1.}
 cæcum, & substitit. Quis iste est, qui gradum figit?
 Ipse de se loquatur, & statim loquitur : *Quamdiu sum* ^{Ioan. 9, 5.}
in mundo , lux sum mundi. Hæc cùm dixisset , expuit in
 terram , & fecit lutum ex sputo , & liniuit lutum super
 oculos eius. Miremur gradum suum tenentem iusti-
 tiæ Solem , imitemur , & subsistamus , Confessa-
 riorum more Apostolorum , qui Christo suo adsti-
 terunt , & cum eo substiterunt , donec cæcus illu-
 stra-

straretur. Hoc opus *suum* Christus appellat, & hoc ipsum opus Confessariorum est, ut suos pœniten-tes illustrent.

V I.

Ioan. 3, 21.

*Sit Ange-
lus lucis.*

S. Bonaventura in Confessionali cap. i. particul. i. *Qui facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur opera eius, quæ in Deo sunt facta. Ex hoc verbo Sacerdos, qui Angelus Domini exercituum dicitur, intelligat, ut non tenebrarum, sed lucis Angelum se ostendat, sedens pro confessionibus audiendis. Oret & dicat cum Dauide & Augustino in Psalm. 66. Illumina vultum tuum super nos, id est, imaginem tuam illumina super nos. Impressisti nobis vultum tuum, fecisti nos ad imaginem & similitudinem tuam, fecisti nos nummum tuum, sed non debet imago tua in tenebris remanere. Mitte radium sapientiæ tuæ, expellat tenebras nostras, fulgeat in nobis imago tua, cognoscamus & nos imaginem tuam.*

Compareant, in anima pœnitentis, imago Samaritanæ; in spiritu Confessarij, imago Christi illam audientis.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR BONÆ ET VERÆ CONFESSIONIS. *Ioan. 4.*
Samaritana verè confessa Christo.

DAVID VERE CONFITENS CVLPAS SVAS.
*Ecce enim veritatem dilexisti: incerta &
occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.*

IMAGO VIGESIMAQVARTA
EXPLICATA.

MAGNUM spectaculum Christi, & Samaritanæ mulieris, Christi confessionem excipientis, mulieris Samaritanæ Christo confessario peccata sua exponentis, ita benè præter spem se gerentis, ut eius confessio fuerit ab ipso Christo commendata & approbata. Dicit ei Iesus: *Vade, voca virum tuum, & veni* Ioan. 4, 16. *huc. Respondit mulier, & dixit: Non habeo virum. Dicit ei Iesus: Benè dixisti, quia non habeo virum, quinque viros habuisti, & nunc quem habes, non est tuus vir: hoc verè dixisti.* Benè confitetur ille, qui verè sua crimina aperit, & peccata sua cum Samaritana detegit, exponitq; cum pœnitente Dauide, qui benè & verè confessus, factæ suæ confessionis veritatem allegat, ut veniam & indulgentiam à Deo obtineat: *Ecce* Psal. 50, 8. *enim veritatem dilexisti, incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.* Incerta & occulta sapientiæ suæ manifestat Deus pœnitenti & confitenti, qui nouit Deo secreta & occulta declarare delicta, more Davidis Psalm. 31, 5. asserentis: *Delictum meum cognitum tibi feci.* Et quidem, ut annotat eo loco Gregorius, *plus*

est delictum cognitum facere, quàm delictum manifestare. Ille enim delictum cognitum facit, qui non solum quod fecit annuntiat, sed etiam omnem peccati causam & originem narrat; qui non superficie tenus peccatum loquitur, sed & quando, & ubi, & quomodo, & si vel ignorantia, vel casu vel studio deliquerit, confitetur.

Miraculosa imago.

Miraculum patrum in Samaritana.

Habet mortalis rerum natura aquam, quâ infusâ ignis extinguitur; sed hoc mirabile est, quod æternus ignis ardor lacrymis pœnitentis sopiatur, cum libro de Pœnitent. dixerit Tertullianus: *Si de exomologesi retractas, gehennam in corde considera, quam ibi exomologesis extinguit; & pœna prius magnitudinem imaginare, & de remedij adeptione non dubites.* Mirabilis lacrymarum compunctio est, quæ ignem æternum extinguit. Hanc petiuit, hanc obtinuit à Samaritana Christus, cum dixit, *Da mihi bibere.* Dedit aquam pœnitentiæ, præbuit veram Confessionem, & verè ignem extinxit. Ad hanc miraculosam imaginem

Ioan. 4, 6.

Oratio noui Davidis.

Christe Veritas Patris, cui benè & verè Samaritana confessa est, & meruit à te audire, *Benè dixisti:*

xisti : confessionem approba meam , qui dolens & lugens tibi simul & Confessario meo omnes meas culpas in veritate declaro : Ecce enim veritatem dilexi- Psal. 50, 3.
sti , incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

A T T E N T I O.

Attende fili Poenitentiae:

Exemplar Samaritanæ, exemplar benè & verè confitentis.

I.

Bernardus cap. 2. de Interiori domo : *Felix con-* Imitatio Samaritana confitentis.
scientia, in qua misericordia & veritas obuiauerunt
sibi ; veritas confitentis, & misericordia miserentis : quo-
niam non potest ei misericordia deesse , qui se cognoscit in
veritate. Igitur pro anima tua ne confundaris dicere ve- Eccli. 4, 24.
rum , vt felix sit conscientia tua , & confessio tua sit
à veritate laudabilis.

II.

Iudicium ciuile secundum leges humanas fit, iu- Confessio legalis.
 dicitum verò confessionis secundum mandata diui-
 na , de quibus Dauid ait : *Omnia mandata tua veri-* Psal. 118, 86.
tas. Qui seruat mandata, seruat veritatem ; & qui in
confessione sua diuinæ legis ordinem custodit , vt
ordinatè sua peccata declaret , necesse est vt etiam
 veritatem

veritatem custodiat. Tunc veritatem seruasti, cum omnia manifestasti. Caue ne mutes, caue ne minuas, caue ne veritatem deprauas & extinguas. Ildefonsus de Illibata Virgine: *Novit Deus qui deprauet verum, scit qui immutat veritatem, intelligit qui veritatem minuit, in aperto sapit qui veritatem extinguat.*

III.

Vera confessionis vis.

Quantas vires scelus habeat, nemo potest esse qui nesciat. Vires suas in cælo ostendit, cum ex cælo ipso Virtutes etiam angelicas deturbavit. Ostendit in terris robur suum, cum in homine vno cunctos homines prostravit. Quamvis sit tantarum virium, præualet contra illud veritas confessionis: *Veritas inualefcit.* Quamvis consistant aduersum te castra, & agmina peccatorum, vera confessione armatus ac munitus nihil timeas. *Veritas liberabit vos,* monet nos omnes Ioannes, & quidem ex ore Christi.

3. Esdræ 4, 38.

Ioan. 8, 32.

IV.

Augustinus lib. 2. de Visitat. in fir. cap. 5. *Adstantem coram te Sacerdotem, Angelum Dei existima.* (Labia quidem Sacerdotis, ait Malachias, custodiunt scientiam, & legem requirunt ex ore eius, Angelus enim Domini exercituum est.) *Et cum qua Deum & Angelum eius decet reuerentia, Dei ministrum affare. Aperi penetralia, abditissima latibula, conscientiarum verecundarum penitiora reuelata*

Fit coram Deo & eius Angelo.

uela repagula. Non te pudeat coram vno dicere, quod non te puduit forsitan coram multis & cum multis facere: nam humanum est peccare, Christianum est à peccato desistere, diabolicum est perseuerare. Ergo, quæ mentem grauius exacerbant facinora, Dei Angelo manifesta, nihil obscurum dicens, culpam nullis ambagibus reuoluens, nullis circumi-
tionibus, quod verum est, operiens.

V.

Cùm Christus institueret Sacramentum Confessionis, dixit Apostolis: *Accipite Spiritum sanctum, quo-* Ioan. 20, 10.
rum remiseritis peccata, remittuntur eis. Præses itaque Confessionis est Spiritus veritatis. Caue ne illum of- Sit integra.
fendas, adimendo quidquam de culpis quas cogitatione, verbo, & opere perpetrasti. Memineris quid acciderit Ananiæ, quid Saphiræ, cùm de ven- Act. 5.
dito agro sibi partem reſeruarunt, lædentes Spiritum veritatis; quam ob causam ab Apostolo Petro extremo sunt addicti supplicio, & quidem ad exemplum & terrorem pœnitentium, ne tegant & abscondant veritatem.

VI.

Hortatur nos Daud, vt effundamus in confessione, quidquid habemus in corde. *Effundite coram* Psal. 61, 9.
illo corda vestra. Quibus verbis adiungendus est com- Nihil in corde maneat.
mentarius Basilij: *Impossibile est, ad diuinam gratiam*

P p

acci-

*accipiendam habiles reddamur, nisi vitia animas nostras possidentia prius eiiciamus. Vas quod odore tetro fuerit re-
fectum, nisi probè lauetur, vnguentum odoratum minimè
recipere poterit. Ideò Samaritana recepit, quia cor
suum effudit coram veritatis Deo.*

VII.

Rom. 10, 10. Imitatio in agitudine. Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Crede, mulierem Samaritanam infirmam corpore & anima, cùm in corpus suum peccauerit, veræ confessionis virtute perfectè fuisse sanatam. Adest Christus, qui confessionem eius excipit, & qui sanitatem agræ contulit; adest, inquam, Filius Virginis, qui nouit per confessionem feminarum curare ægrotudines. Assistit tibi ægrotanti, & simul expectat vt crimina patrata exponas. *Veritas liberabit,* & te recreabit à morbo, si benè ac verè, quidquid cogitatione, verbo, & opere commisisti, declaraue-
Ioan. 8, 32. ris, & verè confessus dixeris summo veritatis Deo: *Ecce enim veritatem dilexisti, incerta & occulta sapientie tuæ manifestasti mihi.*

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Christi audientis Samaritanam,
exemplar Confessarij.

I.

Christus veritatem à Samaritana , cùm faceret *Imitatio*
confessionem, non extorsit, sed elicuit, & ille- *Christi au-*
xit peccatricem, vt suo se ore accusaret & damna- *dientis Sa-*
ret. *marita-*
nam.
Hanc eandem formam seruandam sibi Confessarius
proponat , vt non per vim vllam agat & cogat pœ-
nitentem sua crimina declarare ; prudenter suauiter-
que procedat , vt veritatem eliciat. Si quis vim in-
ferat , & violentè crimina extrahit , non tam Con-
fessarium agit , quàm iudicem sæcularem ; qui tor-
quendo reum veritatem delicti extorquet , vt delin-
quentem condemnet.

II.

Christus ex facto itinere lassus sedebat , cùm Sa- *Iudicat*
maritana venit vt aquam ex fonte hauriret , & sic *Confessa-*
rius.
iuxta puteum sedens pœnitentis suæ confessionem
accepit & impendit absolutionem. Sedens iudex
sententiam suam pronuntiat. Christus sedebat sic
supra fontem , agens simul Confessarium & iudi-
cem , vt instrueret eos , penes quos iudicium ani-

marum futurum esset, quales vellet vicarios suos, nimirum iudices; poenitentes verò reos, quorum causa discutienda foret in tribunali Confessionis. Ergo cùm in sede Confessionali causam dicis, considera eius te locum tenere, qui sedebat sic supra fontem, & de statu, & causa Samaritanæ iudicabat.

III.

Christus sedebat atque sitiebat: sitiebat peccatricis conuersionem, & totus sitibundus aiebat, *Da mihi bibere*. Sitis illa Christi procedebat ex ingenti furore amoris, quo totus accensus in salutem animarum flagrabat. Qui sedet in templo, & expectat vt accedant poenitentes, eorumque confessiones & conuersiones auidè cupit, refert Christum, qui iuxta puteum sedens præuenit Samaritanam, patienter illam expectauit, & auidè potum ab illa efflagitauit, & in eius conuersione sitim ardentem restinxit. Sedet totos dies ad fores officinæ mercator, vt ad se venditores alliciat, suasque merces distrahat: erubescat Confessarius vna hora se non posse manere cum Christo, & perseverare in subsellio Confessionali, vbi cælestes gratiæ diuinæ merces exponuntur & distrahuntur. Hæc officina est, ad quam virgines imprudentes, & dicentes, *Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ extinguuntur*, remittuntur, cùm responsum

Ioan. 4, 6.

Sitiat salutem poenitentium.

Mat. 25, 8.

responsum illud accipiunt , *Ite potius ad vendentes, et emite vobis* , serò ad officinam confessionis venerunt , vbi clauis cæli sunt , ac proinde clausam cæli ianuam non multò pòst inuenerunt.

I V.

Christus cùm iter in regnum Samariæ fecit , ita festinus fuit , vt fatigatus in puteum venerit ; & vbi peruenit, diu in sede quieuit, & per otium egit cum Samaritana, cuius conuersioni inhiabat , cuius confessionem affectabat. Discat Confessarius ex Christo *sic festinus ad sedem confessionis, a grè recedat.* festinare & properare , cùm vocatur ad templum vt confessiones excipiat. Discat Confessarius à Christo, non festinatò , sed per otium suos pœnitentes audire , & exactè causam eorum discutere. Magna negotia magnum exigunt otium. Magnum illud est, vbi de salute agitur animarum.

V.

Meminerit Confessarius , potestatem sibi datam *vtatur Spiritu veritatis.* per insufflationem Christi, & afflatum Spiritus sancti, qui Spiritus veritatis est à cælo delapsus, vt omnem veritatem doceret. Spiritus sanctus est qui docet pœnitentem Samaritanam veram facere confessionem. Spiritus sanctus est , qui in Christo residet, & veram impendit absolutionem. Sciat se ab hoc eodem Spiritu veritatis pendere , vt benè & verè

pœnitentes suos absoluat , & peccatorum eorum vincula & nexus relaxet. Quam ob rem, priusquam sententiam pronuntiet, Spiritum sanctum consulat, Pfal. 84, 9. & dicat, *Audiam quid loquatur in me Dominus* , & iuxta eius oraculum suam sententiam dicat sedens pro tribunali confessionis.

V I.

S. Augustinus lib. 20. de Ciuitate Dei , cap. 9. ea Apoc. 20, 4 verba Apocalypsis exponens , *Et vidi sedes , & sederunt super eas , & iudicium datum est* , ait : *Non hoc putandum est de vltimo iudicio dici , sed sedes præpositorum , & ipsi præpositi intelligendi sunt , per quos Ecclesia nunc gubernatur. Iudicium autem datum nullum melius accipiendum videtur , quàm id quod dictum est : Quæ ligaueritis in terra , ligata erunt & in cælo ; & quæ solueritis in terra , soluta erunt & in cælo.*

Sedes Confessionis.

Matth. 16, 19.

Compareant, in anima pœnitentis, imago Transfigurationis ; in spiritu Confessarij , Christus transfiguratus.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR VIRTUTIS CONFESSIONIS. *Mat. 17.*

Christi Transfiguratio, et pœnitentis.

DAVID CUPPIENS TRANSGVRARI.
*Asperges me hysopo, et mundabor: lauabis me,
et super niuem dealbabor.*

IMAGO VIGESIMAQVINTA

EXPLICATA.

RESPLENDET Oratorium Pœnitentiæ sacra & sancta imagine Transfigurationis Christi, cuius facies refulsit instar solis, & niuium instar vestes eius candidæ visæ sunt. Apparent itaque in Christo splendor & candor, veræ pœnitentiæ præcones testesque, quos in se & pro se recognouit ille, qui dixit, *Ecce enim* Psal. 50, 6. *veritatem dilexisti;* & deinde vera facta confessione ait: *Asperges me hyssopo, & mundabor; lauabis me, &* Psal. 50, 9. *super niuem dealbabor.* Quæ loca versans Ambrosius in Apologia Daud, dicit: *Dum hæc asserit Daud, & peccatorum specialium atque communem colluuiem confite- tur, subito ei splendor veritatis, & candor spiritualis ef- fulsit.* Cuius autem niuis candor ille sit, statim ex- ponit: *Hæc est nix intelligibilis, de qua ait, quòd Do-* Mat. 17, 2. *mini Iesu refulserunt vestimenta sicut nix.* Cùm Daud confiteretur, dixit Deo: *Incerta & occulta sapientiæ* Psal. 50, 8. *tue manifestasti mihi.* In quem etiam locum rursus Ambrosius: *Non per speculum, non in enigmate, sed fa- cie ad faciem te mihi demonstrasti: in tuis te inuenio Sa- cramentis. Hæc sunt tuæ vera Sacramenta sapientiæ, qui-*

bus mentis occulta mundantur. Benè ergo monet Da-
uid similes pœnitentes : Accedite ad eum, & illumina-
mini, & facies vestrae non confundentur. In quem lo-
cum Basilius : Paucorum est ad veram lucem accedere,
& manifestari velle, & vultu haud pudefacto ab ista exa-
minatione discedere. Quisquis ad hanc lucem accedit,
suam animam gloriosam reddit, & quidem in eam
formam, quam agens de Baptismo Pœnitentiæ Ba-
silius describit : Quemadmodum statua obtrita iam &
obscura, amissa illustri Regis figura, denuò à sapiente ar-
tifice & bono opifice fingitur, vt figmenti sui gloriam re-
cuperet, & pristino splendori restituatur, ad istum modum
& nos propter præcepti diuini transgressionem deprauati,
ad pristinam imaginis Dei gloriam reuocamur.

Miraculosa imago.

Miracu-
lum trans-
figuratio-
nis in homi-
ne confi-
tente.

Mirabilis est transfiguratio pœnitentis, quem-
 admodum S. Augustinus in Psalm. 88. monet:
In omni misericordia perditorum, in iustificatione impio-
rum quid laudamus nisi mirabilia Dei? Laudas quia resur-
rexerunt mortui; plus lauda quia redempti sunt perditioni.
Quæ gratia? quæ misericordia Dei? Vidisti hominem he-
ri cœnum luxuriæ, hodie decus temperantiæ. Vidisti homi-
nem heri blasphematorem Dei, & hodie laudatorem Dei.
Vidisti hominem seruum creaturæ, & hodie cultorem Crea-
toris.

toris. Hæc mirabilia Dei in seipso expertus dixit:
Asperges me hyssopo, & mundabor; lauabis me, & su- Psal. 50, 9.
per niuem dealbabor. Dealbatus transfiguratusque sibi
 etiam admirationi fuit, *Et dixi, Nunc cæpi, hæc muta-* Psal. 76, 11.
tio dextræ Excelsi. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriste Rex æternæ gloriæ, in cuius conspectu
 cæst pulchritudo & confessio pœnitentis, vt eum
 in virum alterum transinutes & transformes: mu-
 tabis me, transfigurabis me, vt in nouam transferar
 creaturam. *Asperges me hyssopo, & mundabor; lauabis* Psal. 50, 9.
me, & super niuem dealbabor.

A T T E N T I O.

Attende fili Pœnitentiæ:
 Exemplar Transfigurationis, exemplar trans-
 formationis Pœnitentis.

I.

Mirabilis fit per pœnitentiam mutatio, mira- Imitatio
 bilis transfiguratio: filius tenebrarum effi- Transfigu-
 citur filius lucis, efficitur filius splendoris & cando- rationis.
 ris. *Hæc mutatio dextræ Excelsi.* Crede dicenti: *Niue* Psal. 76, 11.
dealbabuntur in Selmon, nimirum ritè pœnitentes ac Psal. 67, 15

Isai. 1, 18. confitentes. Crede etiam asserenti : *Si fuerint peccata vestra velut coccinum, quasi nix dealbabuntur.* Quòd si post factam Sacerdoti confessionem alius à te omnino non sis, nec refulgeas velut nix, perfecta non fuit confessio ; quæ tui ipsius mutatio & mystica transformatio nominatur & est.

I I.

Pretiosa
gratia.

Cùm iam pœnitens confessus est, expectat & exoptat beneficium hoc à Christo, vt instar niuis anima sua candidetur. Attendat, & simul perpendat, quanti steterit gratia hæc, quam desiderat & affectat. Antequam cælum niues in terras effundat, mœret, tristatur, mœstis ac tristibus nubibus totum obducitur. Antequam Christus candorem gratiæ pœnitentibus infundat, mœrores ac dolores passionis subit. Vnde Dauid hyssopo pretiosi Sanguinis Christi se aspergendum, & deinde supra niuem candidandum esse affirmat. Hæc est vis & gratia mysticæ transfigurationis, quam petis : expende gratiam quam postulas.

I I I.

Nix pariter & lana conuenerunt in vestibus Ser-
Mat. 17, 2. uatoris. *Vestimenta autem eius facta sunt alba sicut nix.*
Ps. 147, 16. Et quidem in nostra iustificatione Deus dat niuem
Isai. 1, 18. *sicut lanam,* cùm dixerit Isaias : *Si fuerint peccata vestra*
velut

velut coccinum, quasi nix dealbabuntur: & si fuerint rubra quasi vermiculus, quasi lana alba erunt. Nix de cælo venit, lana in terra nutritur. Vis niuem gratiæ ^{Dispositio necessaria ad gratiam Sacramentalem.} cælestis? opus est, vt ex te lanam conficias: para confessionem, para dispositionem, vt vestes animæ tuæ candidæ sicut nix appareant, & fulgeant vi & virtute Pœnitentiæ, de qua Ephræm: *Subintrare cupit Pœnitentia instar solis, & vult totam illustrare mentem.*

I V.

Mulier Euangelica perdidit drachmam suam, ^{Luc. 9, 2.} lucernam accendit, euerit domum, vt drachmam perditam inueniret. Mulier illa typus est Christi, animæ tuæ typus est drachma: accendit Christus lucernam, vt animam tuam inueniat. *Resplenduit facies eius sicut sol.* Euerit scopâ Lazari domum, cùm ^{Mat. 17, 2.} *Resplenduit facies eius sicut sol.* tuam confessionem excipit; inuenit, cùm te trans- ^{Scopa Lazari confessio.} figurauit in se. Iacens in terra drachma, iacens in statu peccati anima fordida & fœda est; cùm eleuatur, & ex malo statu erigitur, beneficio Christi purgatur & emundatur.

V.

Augustinus Serm. in Psalm. 103. *Primò ergo accusa* ^{Decor anima confitentis.} *fœditatem tuam, fœditas enim animæ de peccatis, de iniquitatibus est. Accusando fœditatem tuam, incipis confiteri, à confessione incipis decorari. Quo decorante, nisi specioso*

forma præ filiis hominum? Ut autem & decoram faceret, audeo dicere, amavit & fœdam, quia Christus pro impiis mortuus est. Quam vitam sibi seruat iustificatio, quia suam mortem donauit & impio? Ergo anima decora esse non potest, nisi confessa fuerit fœditatem ei, qui semper pulcher est, & propter te ad tempus pulcher non fuit. Ne desperes de acquirenda pulchritudine: appone tu confessionem, superponet Deus venustatem & decorem: Confessio & pulchritudo in conspectu eius. Confessio quam à te expectat, pulchritudo quam ipse impendit.

V I.

Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Crede scriptum esse de Christo, Confessionem & decorem induisti, amictus lumine sicut vestimento. Hic idem, de quo dicit Paulus Apostolus, Reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ. Antequam generalis corporis nostri reformatio fiat, præcedit illa quam accipit æger, cum ex morbo conualescit. Quid enim est restauratio valetudinis, nisi quædam reformatio, quædamve transfiguratio? Transfiguratus Christus confessionem secum affert. Confessionem & decorem induisti. Habeat & confessionem suam æger, qui reformari desiderat, dicatque: Asperges me hyssopo, & mundabor; lauabis me, & super niuem dealbabor.

Audi

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Christi transfigurati, exemplar
Confessarij.

I.

CHristus hilaris & lætus in sua Transfiguratio-^{Imitatio}
ne declarat, quo vultu pœnitentem excipere ^{Christi}
Confessarius debeat, cùm venit ad Confessionem, ^{transfigu-}
vt se in alterum virum transformet. Benè se habet ^{rati.}
& facit Christi Vicarius, cùm dolet grauitè offen-
sum Deum, & simul gaudet cùm videt procum-
bentem in genua reum, & commissorum veniam
postulantem. Ita gaudeat Confessarius, vt interior
animi lætitia foras erumpat, & ex vultus hilaritate,
qui confitetur, dignoscat, quàm sit grata atque festi-
ua apud Deum facta confessio, quàm accepta sit &
placita anteaetæ vitæ mutatio.

II.

Cùm Christus sublimis in Transfiguratione ap-
paret, veniam & indulgentiam promittit, ac simul
donat, cùm scripserit Isaias: *Exaltabitur parcens* ^{vo-Isai. 30, 18.}
bis. Quapropter canit inprimis Ecclesia: *Gloria in*
excelsis Deo. Deinde petit à glorioso suo Rege ve-
niam & misericordiam, dicendo: *Qui tollis peccata*
mundi, miserere nobis. Et vt obtineat & impetret in-
dolgen-

Minister
Excelsi
Confessarius.

dulgentiam, allegat sublimitatem eius à quo illam nititur impetrare. *Quoniam tu solus sanctus, tu solus Dominus, tu solus altissimus, Iesu Christe.* Huius celsitudinis Christi minister est Confessarius, ad quam ipse se vocatum & euectum esse consideret, cum datur occasio ministerij Confessionis, & simul absolutionis, cuius virtute poenitens in alium virum mutatur, impurus mundatur, denigratusque candidatur.

III.

Mat. 17, 8.
Complacet sibi
in poenitente.

Transfiguratur Christus in monte, & acclamatur à Patre gratus & dilectus filius: *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi benè complacui.* Discat ex Patre summo Confessarius, qui & pater poenitentis est, cum viderit illum transformari in alium virum, diligere iam confessum, & in ipso, more patris, complacere. Nec dubium, quin Deus ipse, qui iam peccatorem oderat, & eius statum detestabatur, aliter cum illo procedat, verè poenitentem amet, & in ipso sibi congaudeat, dicatque: *Hic est filius meus dilectus, in cuius vitæ ac morum transfiguratione mihi complacui, cum agens de Poenitentia Ephræm dicat: Inferitur in poenitentia celestis conditio ac status, quia diuinitatis est consors.*

IV.

Qualis esse debeat qui studet pœnitentium formationi, præfert Christus ipse in sua Transfiguratione, dum lucis splendorem cum candore niuium coniungit. Non censetur idoneus pro audiendis Confessionibus, pro informandis & transformandis pœnitentibus, ille qui scientiæ luce & splendore non rutilat, quique niuium candore, morum scilicet puritate, non fulget. Vnde & Christus omnibus Confessariis dixit, *Vos estis lux mundi; & subiun-* Sit purus, & sapiens. *xit: Sic luceant opera vestra bona, ut glorificent Patrem vestrum, qui in calis est.* Mat. 5, 14.

V.

Adfuit in Transfiguratione ignis non comburens, sed illuminans: adfuit Spiritus sanctus, adfuit in lucida nube, ex qua Pater diuinus intonuit, quæque Discipulos obumbravit. Obumbravit eos qui creati sunt Confessarij, & in eorum creatione Christus ait, *Accipite Spiritum sanctum.* Multa in confessione dicuntur, multa audiunt, præsertim à feminis, Confessarij, quæ lædere audientes possent: prouidit autem Christus de vmbra Spiritus sancti, qua illæsi penitus forent, ne ab excipiendis Confessionibus deterrerentur. Cauendum tamen Confessariis est, ne ab vmbra Spiritus sancti recedant. Si se sub

vimbra contineant, erunt ab igne immunes ac liberi, Christoque per omnia conformes fient.

V I.

*Multi-
formis trans-
figuratio
Christi, &
Confessa-
rij.*

S. Bonaventura in Psalmum 14. *Christus quandoque se transfigurat in nobis, quandoque nos in se. In nobis dupliciter, ut ostendat in se veritatem humanæ naturæ; quandoque ad aduocationem, nam est aduocatus noster, & nostram causam dicit esse suam. Nos in se transfigurat, exempli exhibitione; vult enim nos sibi esse conformes. Vult sibi esse conformes Confessarium & confitentem, vtrique splendorem suæ lucis, & niuium candorem proponit, ut ad suæ Transfigurationis exemplum se componant. Componit se Confessarius, quoties splendore suæ doctrinæ pœnitentem suum illustrat, & niueo morum candore inuitat & excitat confitentem ad puritatem cordis, vitæque sanctimoniam. Ad exemplum Christi se aptat, qui virtute Confessionis filius tenebrarum esse desinit, totusque mundus ac candidus interiùs & exteriùs refulgescit.*

Compareant, in anima pœnitentis, imago surdi nati; in spiritu Confessarij, imago Christi sanantis.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR POENITENTIS OBEDIENTIS. Marc. 7.

Surdus audiens & obediens.

DAVID OBEDIENS, ET AUDIENS.

*Auditui meo dabis gaudium et letitiam:
exultabunt ossa humiliata.*

IMAGO VIGESIMASEXTA
EXPLICATA.

HOMO surdus oblatus Christo est, qui & audiens, & obediens Patri, surdos reddit audientes, & obedientes. *Et apprehens dens eum de turba seorsum, misit digitos suos in auriculas eius, & suspiciens in calum ingemuit, & ait illi; Ephpheta, quod est, adaperire. Et statim apertæ sunt aures eius.* Christus est, qui humanum pulsat auditum, & surdum sanat. Peccatores surdæ aspidi similes sunt, nec diuinas præceptiones, nec inspirationes audiunt. Audire tunc surdi incipiunt, cum veniunt ad Pœnitentiæ Sacramentum: tunc Christus aperit aures, vt pœnitentes monita Confessarij libenter excipiant. Dauid prolapsus est in peccatum, prolapsus in surditatem, veniens tandem ad pœnitentiam, sistit se Deo suo factus surdus, & ait: *Auditui meo dabis gaudium & letitiam, & exultabunt ossa humiliata.* Postquam iam confessus est Christianus Dauid, & ad pedes Christi & Confessarij sui prostratus iacet, surdi personam agit, & petit, vt aurem audientem & obedientem cælestis Christus præbeat. Præbet, inprimis mulcendo aures. nam,

Marci 7,
33.

Psal. 50, 10.

vt ait Ephræm agens de Pœnitentia , & filio prodigo , cernis pœnitentiam non primùm quod austerum est offerre peccantibus , verùm quod gratum ac placidum est, simulque suaue ac facile. Non mox ieiunium imposuit , non abstinentiam ac temperantiam poposcit , non vigilias demonstrauit, sed à confessione ipsum prædicauit. Prius mulcet , & deinde aures pœnitentis præstringit.

Miraculosa imago.

Miraculum in surdo patratum.

Ambrosius lib.1. de Pœnitentia incipit in hæc verba : Si virtutum finis ille est maximus, qui plurimorum spectat profectum, moderatio omnium pulcherrima est , quæ nec ipsos , quos damnat , offendit , & quos damnauerit , dignos facit absolutione. Hoc moderationis miraculum perpetuum est in tribunali Confessionis , vbi damnatus reus non offenditur , non læditur , imò contra omnem humanam consuetudinem damnatione sua meretur absolutionem. Quanti habenda sit hæc moderatio , vel ex hoc perspicui potest , quod statim addit Ambrosius : Denique sola est , quæ Domini quæsitam Sanguine Ecclesiam propagauit, imitatrix beneficij celestis , & redemptionis vniuersorum salubri fine temperans , quem ferre possunt aures hominum, mentes non refugere, non pauere animi. Non modò præstrictæ aures Dauidicæ ferre queunt correptiones,

nes, sed in illis etiam magnam lætitiā & gaudium
 Dauid sibi pollicetur, dum ait: *Auditui meo dabis gau-* Psal. 50, 10.
dium & lætitiā, & exultabunt ossa humiliata. Ad hanc
 miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus, qui fecisti surdo auditum, audientem
 & obedientem reddidisti; furdus peccator ego
 fui, qui nec te ipsum audiui, nec præceptis tuis obe-
 diui: aures præbe, redde audientem me, & læto
 animo excipientem consilia & monita Confessarij
 mei: *Auditui meo dabis gaudium & lætitiā, & exul-* Psal. 50, 10.
tabunt ossa humiliata.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:

Exemplar surdi sanati, exemplar obedien-
 tis pœnitentis.

I.

CVra diligenter, & caue ne sis de numero eo-
 rum, qui accedunt ad Confessionem, dicunt- *Imitatio*
 que Confessario suo, *Noli me tangere.* Si Christus *surdi au-*
 surdum non tetigisset, haud dubiè sanatus non fuif- *dientis, &*
 set. Misit quidem digitos suos in auriculas surdi, non *obedientis.*
 quidem,

quidem, ut eas mulceret, sed ut perstringeret, & perstringendo furditatem omnem expelleret, audi-
 1. Reg. 3, 9. ret, & diceret. *Loquere Domine, quia audit seruus tuus;*
 Psal. 84, 9. & adderet: *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.*
 Deus quidem, siue per se siue per Confessarium lo-
 quatur, audiendus est. *Iubendo enim Deus, utile facit*
quidquid iubere voluerit, de quo metuendum non est, ne
non profutura præcipiat. Augustinus libro de Vera in-
 nocentia.

II.

Ambrosius in Psalm. 37. *Medicina Christi correptio*
est, corripit enim Deus quem vult conuertere, ideo &
 2. Timoth. 4, 2. *Paulus ad medicum ait: Argue, obsecra, increpa in omni*
 Correptio Confessio-
 nis. *patientia & doctrina.* Corripit igitur Deus per Con-
 fessarium, quem vult conuertere; arguit, obsecrat,
 Eccli. 2, 2. & increpat, cui vult mederi: *Inclina aurem tuam, &*
suscipe verba intellectus. Quod si non audias, nec sus-
 cipias, medicinam Christi non accipis; adhuc fur-
 dus, adhuc in peccatis manes.

III.

Per ministros suos placita declarare Principes so-
 lent, & ipse Deus ministerio Angelorum olim ute-
 batur, ut quid sibi placeret explicaret. Nunc Deus
 2. Timoth. 4, 2. *Divina & Angelica.*
 explicat se per Confessarium tuum, Angelum simul
 & ministrum suum: quare citatus iam Augustinus
 pramo-

præmonuit : *Adstantem coram te Sacerdotem Angelum Dei existima. Labia quidem Sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirunt ex ore eius.* Custodiunt labia Sacerdotis scientiam, quam Dei nomine communicant iis qui audientes & obediētes diuinis præceptis sunt. Malac. 2, 7

I V.

Adest Sacramento Pœnitentiæ Spiritus sanctus, cum Christus primis Ecclesiæ Confessariis dixerit, *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* Hic idem diuinus Spiritus ora Prophetarum aperiebat, quemadmodum in Symbolo confiteris. *Credo in Spiritum sanctum, Dominum & uiuantem, qui ex Patre Filioque procedit : qui cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur : qui locutus est per Prophetas.* Qui tunc temporis per Prophetas loquebatur, nunc verba facit per Ecclesiæ Confessarios. Quod olim Christi Apostoli, definiētes dogmata fidei, proferre solebant, *Visum est Spiritui sancto, & nobis, non errabis, si piè credas hoc ipsum dicere posse Confessarium tuum, cum Spiritus Dei præsit & adsit sacro Confessionis tribunali.* Consilia & monita Confessarij diligenter custodi, sedulo serua, oracula existimans non tam humana, quàm diuina; non tam hominis consilia, quàm mandata Spiritus sancti. Ioan. 20, 19.
Oraculum Spiritus sancti.
Actor. 14, 28.

sancti. Hæc diuina monita impresserat sibi Dauid, unde & dicit Psalm. 37, 3. *Sagittæ tuæ infixæ sunt mihi.* Quid per sagittas intelligat, exponit Basilius in hunc locum: *Ego verò has sagittas esse spirituales, vel potius ipsa Dei verba, eius animam vulnerantia, & conscientiam cruciantia existimo: quoniam tantus vir cum esset, & tot ex Deo munera consecutus, sese ad indigna facinora perpetranda inquinauerat.*

V.

Rom. 10,
10.
*Imitatio in
agritudine.*

Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Crede, laborantem auribus surdum propter morum improbitatem malè audiisse, & sanatum à Christo fuisse, vt & benè audiret, & obediret. Obedientia pulchra medicina tum animæ tum corporis malè habentis est. Contraria contrariis curantur. Prima illa inobedientia causa fuit omnium morborum; quapropter miser æger afflictatus accuset inobedientiam, offerat auditum suum Christo, & simul eius Vicario, vt mandata eius excipiat, dicatque: *Auditui meo dabis gaudium & letitiam, & exultabunt ossa humiliata.*

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Christi surdum sanantis,
exemplar Confessarij.

I.

VT hosti ciuitas eripiatur , oportet occupare portam aliquam , per quam robur exercitus ingrediatur. Fortis armatus per tyrannidem hominem cepit , Deo abstulit , quem suo Domino restituere Confessarius omnino conatur. Quid facto opus sit , ostendit in imagine Christus. Oportet occupare portam auricularem , instruere & instituere pœnitentem ad obedientiam , vt qui per inobedientiam defecit , per obsequium in Dei potestatem ac possessionem redeat.

*Imitatio
Christi sanantis hominem surdum.*

II.

Magister obedientiæ Christus est, qui cùm Deus esset , Mariæ ac Iosepho subditus erat , & vsque ad mortem , mortem autem crucis , Patri præstitit obsequiantiam & obedientiam. Quisquis obedire nouit, nouit & obedientem sibi facere & reddere pœnitentem. Da filium Patri suo obsequentem : hic ipse cùm habuerit postea proles, haud dubiè habebit sibi obtemperantes & assentientes. Da mihi, si placet, filium pœnitentiæ , qui spiritali Patri suo nouerit

*Minister
Christi obedientis Confessarius.*

cultum debitum exhibere, & præceptionibus eius se subiicere; hic idem ipse, cum pater suorum poenitentium sit, eos sibi subiectos facile inueniet. Filius patri obsequium præstet, ut & ipsi iam patri cultus vicissim à suis prolibus conferatur. Quisquis Confessarius est, sternet sibi viam ad obedientiam quam in poenitente suo desiderat, si nouerit & ipse poenitens suo se Confessario subdere, & debitam subiectionem præstare.

III.

Vritur digito Dei.

Christus ita tetigit auditum hominis surdi, ut digitum suum intromitteret. Digitus Dei Spiritus sanctus est, unde & canit Ecclesia:

Digitus paternæ dexterae.

Ioan. 20, 10.

Dextera Dei Christus hunc digitum Confessariis suis dedit, cum dixit, *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis.* Hinc hauriunt & accipiunt virtutem Dei, ut sibi subditos faciant & reddant poenitentes suos tales, ut audiant quæ audienda sunt, audita verò compleant & exequantur.

IV.

Recreat auditum.

Christus, cum tangit auditum, recreat, & Spiritum consolationis per aurem, ut totam animam delectet, intromittit. Spiritus sanctus paracletus est ac consolator, & ut Confessarij poenitentes solarentur,

ab

ab ipso Christo Spiritum sanctum paracletum & consolatorem acceperunt. Cùm ergo pœnitens desolatus ac mœstus venerit ad confessionem, soletur afflicto Confessarius, satisfaciens muneri & officio suo, quod ad pœnitentium expiationem & pariter consolationem institutum est. Sciat pœnitens, cùm tristitia & mœrore vexatur, habere se apud Confessarium suum spiritum consolationis, quo deiectus mœstitiâ animus erigatur & excitetur.

V.

Medicus pulsus ægroti tangit, Christus aurem ^{Explorat} furdi hominis pulsat, ut ostendat se esse ipsum qui ^{animum.} dicit, *Sto ad ostium, & pulso*. Pulsat bonis monitis ac ^{Apoc. 3,} consiliis, quibus acquiescens homo sibi salutem ac ^{20.}quirat. Ritè ac rectè donatur Confessario Spiritus sanctus, qui & Spiritus consilij est, ut salutaribus consiliis ac documentis tangat ac pulset pœnitentis auditum, & moneat, quid facto opus sit, ut capax absolutionis fiat, & absolutus semel ita viuat in posterum, ne in miserum statum, in quo antè fuit, relabatur & detrudatur.

VI.

S. Bonaventura in Confession. cap. 1. particul. 5. *Debet Confessarius pio ac suavi alloquio ipsum confitentem ad veram compunctionem, & ad nudam & expressam con-*
fes-

Gemitus
Confessarij.

fessionem inducere, non statim ex abrupto, si tempus sufficit, inferre. Debet & gemere, sicut & Christus ingemuit, & quidem ex animarum zelo; sicut Basiliius monet Regulâ 31. Cùm Dominus condemnet eos qui nunc rident, apertum est quòd fideli numquam ridendi tempus sit; maximè in tanta multitudine eorum constituto, qui per legis transgressionem Deum dehonestant, & in peccato moriuntur, quorum gratiâ lugendum est & ingemiscendum. Conueniunt inter se ita Confessarius & pœnitens, quemadmodum inter se pater & filius consentiunt. Quòd si pater, cui dilectus filius est, continere se non potest, quò minùs erumpat in gemitum, cùm extrema patitur proles, Confessarius, qui paternas partes agit, miserrimo statu cognito, in quo charus iacet filius, attollat in cælum oculos, & gemitum cum Christo edat indicem interni amoris, quo solentem charam amplectitur.

Compareant, in anima pœnitentis, imago Centurionis; in spiritu Confessarij, imago Christi ad eum venientis.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR DETESTATIONIS PECCATI. *Matt. 8.*
Centurio recognoscens Christum, idola detestans.

DAVID DETESTANS CVLRAS SVAS..
*Averte faciem tuam à peccatis meis: et omnes
 iniquitates meas dele.*

IMAGO VIGESIMASEPTIMA
EXPLICATA.

FIDELIS comes bonæ perfectæque Confessionis, est detestatio præteritorum peccatorum. Ad illam excitandam in pectore pœnitentis, obuiam venit & occurrit Christo Euangelicus Centurio, qui hospite tanto se esse indignum fatetur. *Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus.* Domus Centurionis receptaculum prius erat falsorum simulacrorum, & illorum vanum cultum omnino detestans, prorupit in vocem illam: *Domine, non sum dignus.* Hactenus profana domus peccatorum fuisti, habitabant apud te superbia, ira, inuidia, & alia id genus facinora: cum igitur virtute absolutionis venturus ad te sit per gratiam Christus, oportet ut accedenti iam occurras, ac tibi displicens clames: *Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur anima mea.* Hoc eodem spiritu ductus, orabat Deum Dauid, ut à luto & cœno sordido criminum commissorum sacrosanctos oculos diuerteret ac dimoueret: *Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes* Psal. 50, 11.

iniquitates meas dele. Orabat ita detestans commissâ delicta & crimina, vt nec vel minimum eorum vestigium apud se remanere vellet. Et quidem sanctus Ephræm agens de Pœnitentia dicit: *In lege non idola solum demoliri præcepit Deus, & aras atque delubra, verum etiam cineres incensorum lapidum atque lignorum extra castra eiici iussit. Considera tu quoque qui pœnitentiam agis, quòd omne malitiæ vestigium debeas remouere.*

Miraculosa imago.

Miraculum in Centurione pœnitente patratum.

CElebre fatis est illud miraculum, quod diuinitus patratum fuit in deserto, cùm magna aquarum vis ex lapide promanauit, vt populus potaretur. Nisi prius mores & ritus Ægyptios detestati fuissent Hebræi, aquam illam non accepissent. Nouerit pœnitens priorem vitam damnare, ad petram Confessionis recurrat, & in se simile experietur prodigium. Audiendus Nyssenus libro de Vita Moyfis. *Moyfes, inquit, rursus lapidem inundare aquis facit: quæ res quantum sit, Sacramentum Pœnitentiæ docet. Nam qui, postquam biberunt è lapide, quamuis ad ventrem & Ægyptias voluptates lapsi, bonorum priuatione, ac doloris perpeffione in deserto condemnentur; possunt tamen virtute pœnitentiæ lapidem, quem dereliquerunt, inuenire, & fontes, quos delinquendo obserarunt, pœnitendo*

*pœnitendo referare. Referat fontes Centurio primis
idolis renuntians, & Dauid priora delicta detestans.
Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates
meas dele. Gaudebunt hoc priuilegio ceteri pœniten-
tes, si Ægyptium lutum oderint, & operari terrena decli-
nent, vt monet Ambrosius in Psalm. 118. Sermon. 22. Ad
hanc miraculosam imaginem*

Oratio noui Dauidis.

CHriste Deus, cui placuit vox illa Centurio-
nis, Domine, non sum dignus vt intres sub tectum
meum, idolis & simulacris profanum: placeat &
hæc, Domine non sum dignus vt per gratiam tuam
ingrediaris animam meam infectam sordibus pec-
catorum. *Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes
iniquitates meas dele.*

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:

Exemplar Centurionis, exemplar culpas
suas detestantis.

I.

Venenum peccatum est, & tantas in se vires
habet, vt cum primùm capiatur & deglutia-
tur,

*Imitatio
Centurio-
nis culpas
suas dete-
stantis.*

T t 2

Iacob. 1. 16 tur, occidat animam. *Peccatum, cùm consummatum fuerit, generat mortem.* Nemo quidem sanus est, qui non auerfetur venenum, præsertim cùm illud ebi-berit. Peccatum sicut aquam potasti, cepisti graue venenum, & toties illud hausisti, quoties grauer peccasti: detestare & auersare venenatam culpæ portionem, quam ex calice Babylonis deceptus toties gustasti.

I I.

*Detestetur
pœnitens
culpam.*

Auerfatur omnis reus carcerem, vincula, funes, tormenta; auerfetur & pœnitens facinora sua. Nam, teste D. Hieronymo in Psalm. 9. *Unusquisque peccator, ipse sibi secum portat & funes, & vincula, & tormenta, unde sustinet mala: ab aliis non est necesse præparari, cùm ipse sibi præparet quæ ad pœnam pertinent.*

I I I.

*Horreat
suum cri-
men.*

Qui vitia detestaris aliena, quare propria non auersaris? Detestaris in Caino liuorem, in Esau voracitatem, in Iuda perfidiam, & alia aliorum similia, & tamen cùm hæc omnia in te consideras, minime damnas. Nathan cùm à Deo missus esset, ut Dauidem carperet & obiurgaret, quod & fecit, ut prouocaret Dauidem ad odium commissi flagitij, usus ea industria est, ut alium ab ipso, qui pauper-culæ ouem abstulerat, reum induceret. Cumque au-
diisset

diisset Rex parabolam, exarsit totus in diuitem, sæuum & impium eius facinus detestatus. Tunc temporis Nathan interpret factus parabolæ, ait: *Tu es ille vir*. Satis opportunè occurrit, vt Daud, ^{2.Reg.21, 7.} qui damnauerat in diuite crimen, damnaret in se: condemnauit vero cùm dixerit, *Peccaui Domino.* ^{2.Reg.21, 13.}

I V.

D.Hieronymus in Psalm.90. *Dæmonium eo tempo-* ^{Horreat}
re potestatem habet in nos quando peccamus? Siue manè ^{veluti da-}
peccauerimus, demon ingreditur in nobis, siue vespere, si- ^{monem.}
ue nocte, quacumque hora peccamus, demon ingreditur
in nobis. Nemo quidem est, qui dæmonem exosum
non habeat; nemo quoque sit, qui statum peccati
non auerfetur. Peccator sub dæmonis imperio po-
testateque eius paterna est, cùm dictum sit pecca-
toribus, *Vos ex patre diabolo estis.* Honorat dæmo- ^{Ioan.8,44}
nem veluti patrem suum, qui diligit iniquitatem,
& culpam non horret.

V.

Oportet ad impetrandam veniam peccatorum ^{Detestatio}
nosse detestari commissâ. Nouit hanc artem reus, ^{via ad ve-}
qui pendens ex cruce, complici suo dixit: *Neque tu* ^{niam.}
times Deum, quod in eadem damnatione es? Et nos qui- ^{Luc.23,40}
dem iustè, nam digna factis recipimus: hic verò nihil mali
gessit. Nouit hanc artem publicanus ille, qui orabat,

LUC. 18, 13 *Deus propitius esto mihi peccatori. Nouit Dauid, nouit & Centurio. iste, dum dicit: Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus. ille, dum dixit: Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele. Basilii 11. Reg. contractar. Ex iniucundo & molesto effectu ac fructu plerumque odium peccatorum, veluti causarum molestia, nascitur. Igitur si certus quisquam sit & persuasus, quot & quantorum malorum causam dent peccata, sponte & ex animi affectu incipiet illa detestari, id quod ostendit qui dixit Psalm. 118. Iniquitatem odio habui, & abominatus sum: & Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.*

VI.

ROM. 10, 10. *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Docet nos Euangelista, Centurionem recurrisse ad Christum medicum, ut sanaret ægrum puerum, & cum Christus ad eius domum veniret exclamasse, Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus. Profuit infirmo humilitas Centurionis, & domus cælesti hospite indignæ utilis fuit recognitio: proderit etiam ægroto humilis suæ indignitatis confessio, coniuncta cum suorum criminum detestatione, quam pœnitens Dauid ostendit, & ipse ostendat*

dat dicendo, *Auerte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.* Psal. 50, 11

Audi Pater Pœnitentis:

Exemplar Christi venientis ad Centurionem,
exemplar Confessarij.

I.

CHRISTUS Centurionem propria crimina auer- Imitatio Christi accedentis Centurionem.
santem, & eius famulum ægrum & malè vexatum simul attendit & sanat. Placet Deo Confessarius, qui confitentes dominos audit, & seruos à se non reiicit. Placet, qui dominarum excipit confessiones, & seruas & ancillas pariter admittit ac recipit. Confessarij Regum & Principum vana opinione ducuntur, & seducuntur, arbitantes esse contra honorem officij, cùm sint Regibus ac Principibus à Confessionibus, si seruos & subditos audiant. Non ita Confessarios Christi agunt, quàm Protomedicos aulæ, qui solùm circa pulsum Regium ac Principalem versantur.

II.

Christus ad Centurionem accessit, accessit & Petrus, cui Actorum c. 10, 19. misit Cornelius nuntios, Facilis sit Confessarius cum vocatur.
qui eum vocarent ad se, & cùm essent pro foribus domus, dixit Spiritus ei: *Ecce viri tres querunt te. Surge itaque,*

Ioan. 20,
10.

itaque, *& descende, & vade cum eis nihil dubitans, quia ego misi illos.* Princeps Apostolorum & Confessarium, quibus dixerat Christus, *Accipite Spiritum sanctum*, Petrus est, & hunc Spiritus monet, ut vocatus Cornelium Centurionem adeat; monet & suadet Confessariis, ne detrectent, si opus fuerit adire poenitentes, cum salutis animæ ergo quærentur & accersuntur. Existimet Confessarius, cum similes nuntij mittuntur, & expectant pro foribus, dictum sibi à Spiritu sancto: *Surge, & descende, & vade cum eis nihil dubitans: quia ego misi illos.* Surge, inquam, licet intempesta nocte voceris, desere lectum, & quietem ac somnum rumpe, ut infirmo poenitenti succurras. Surge, inquam, licet accumbas mensæ, recurre ad poenitentem, qui iacet in peccatis mortuus, sicut & olim pius Tobias, relicto cibo, ut iacens in platea cadauer sepeliret, accurrit.

Tobia 2.

III.

Act. 10, 9.

Deum pro
Deo relin-
quat.

Petrus, ut Christum imitaretur, dimisit seipsum ex alto culmine orationis & contemplationis, vocatus à Spiritu sancto ad seruos Centurionis descendit. *Ascendit Petrus in superiora ut oraret.* Huic Spiritus sanctus ait, *Surge itaque, & descende.* Sæpè Confessarius, dum orationi & contemplationi intentus est, & positus in solitudine sua leuat se supra se, accersitur

cerfitur & vocatur, ut adeat Centurionem, & pœnitentem audiat, habeat præ oculis Petrum, & eum ducem sequatur, dictumque sibi arbitretur; *Surge, & descende*. Surge scilicet, & descende, more Christi, qui seipsum dimisit, ut iret ad Centurionem, & seruulo ipsius mederetur.

I V.

Habes confitentem reum, habes detestantem sua ^{Ne horreat} crimina Centurionem, quid crimina horres? Me- ^{pœnitentem.} mineris quid tunc temporis Petro acciderit. Et cum ^{Act. 10, 10.} esuriret, voluit gustare. Parantibus autem illis, cecidit super eum mentis excessus: & vidit cælum apertum, & descendens vas quoddam, velut linteum magnum, quatuor initiis submitti de cælo in terram, in quo erant omnia quadrupedia, & serpentina terræ, & volatilia cæli. Et facta est vox ad eum: *Surge Petre, occide, & manduca*. Ait autem Petrus: *Absit Domine, quia numquam manducaui omne commune & immundum*. Et vox iterum secundo ad eum: *Quod Deus purificauit, tu commune ne dixeris*. Hoc autem factum est per ter. Cum scriptum de Sacerdotibus sit, peccata populi comedent, tibi dicitur Sacerdos, ^{os. 4, 8.} *Surge, occide, & manduca*. Quod si replicaueris, ^{Act. 10, 14.} *Absit Domine, quia numquam manducaui omne commune & immundum*; ad te vox illa dirigitur: *Quod Deus purificauit, tu commune ne dixeris*.

V u

V.

V.

*Famescat
salutem
alienam.*

Præcessit in Petro fames, qua pressus homo famelicus, cibos etiam viles & insipidos horrere non solet. Et quidem Christus, cum salutem humanam famesceret, publicanos & peccatores Centuriones non horrebat. Cum poenitentem, peccata horrida sua exponentem & auersantem auersaris & detestaris, cibum tibi datum & oblatum fastidis simul & respuis, non verè esuris. si enim esuriem patereris, insipidas peccatorum escas non ita refugeres & repudiaries. Famesce prius, Sacerdos, & deinde non vnus solum poenitentis, sed totius etiam populi peccata comedes & consumes.

VI.

S. Bonauentura in Confession. cap. i. particul. 4. *Non debet etiam Confessor poenitentis horrere peccata, quantumcumque enormia, turpia, magna, inaudita vel inusitata sint. quia, ut dicit Ioannes, Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat. Aut enim Confessor fuit, vel est, vel erit, aut esse potuit in similibus peccatis vel maioribus. Vnde præcipit Deus, Non abominaberis Idumæum, id est, peccatorem rubore confessionis dignum, vel Ægyptium, id est, peccatorem peccatorum angustis tribulatum. Idumæus namque rufus vel ruber interpretatur, Ægyptus angustia siue tribulatio.* Audiat Confes-

Ioan. 8, 7.

*Consideret
seipsum.*

Deut. 23, 7.

Confessarius Basilium Regul. 296. Si namque iuxta rationis veritatem anima præstantior est corpore, videmus autem quàm execremur ac detestemur corporis sordes, aut quàm conteramur ac mœsti reddamur animo, si conspexerimus illud lacerari, vel insidiosè lædi; quantò magis consentaneum erat, prædicto modo eum, qui & Christi & fratris amans est, erga peccata affici, ubi videt delinquentis animam velut à bestiis vulnerari, deuorari, & quasi sanie & putredine miserabili modo corrumpi, dicente Dauide: Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum, Psal. 37, 5. velut onus graue grauiam facta sunt super me. Putruerunt & corruptæ sunt cicatrices meæ à facie insipientiæ meæ: miser factus sum, & incuruatus vsque in finem, tota die mœstus ambulauim. Adiungamus in hunc locum Commentarium sancti Gregorij: Tantò vnaquæque anima fit pretiosior ante oculos Dei, quantò fuerit despecta ante oculos suos. Quid autem infelicius quàm infelicitatem non cognoscere, & inter ipsa vitæ discrimina nullum infirmitatis dolorem sentire? Hinc enim fit, vt, eodem Gregorio teste, mens nostra insensibiliùs obdurescat, nulla quæ Dei sunt diligat, nequaquam superna concupiscat: & quia amoris intimi calorem non habet, frigida deorsum iaceat, ac miserando modo fiat quotidie tantò securior, quantò peior; cumque vnde sit lapsa non meminit, & supplicia secutura

non metuit, quantum lugenda sit nescit. Hoc igitur munus, hoc officium Confessarij est, vt ad vitæ actæ despectum, ad infelicitatis notionem, ad sensum doloris pertrahat pœnitentem, vt conscius proprij status detestetur mores suos, in quorum laudabili detestatione Euangelicum Centurionem imitetur.

Compareant, in anima pœnitentis, imago Mariæ; in spiritu Confessarij, imago Christi recumbentis.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR PROPOSITI NOVÆ VITÆ. Luc. 7.
Magdalena cum lachrymis hoc ipsum offerens.

DAVID HOC IPSVM DESIDERANS.
*Cor mundum crea in me Deus: & spiritum
rectum innoua in visceribus meis*

IMAGO VIGESIMAOCTAVA
EXPLICATA.

CONFESSIO nihil proficit pœnitenti, si desit debitum propositum vitæ melioris. Perfecta oris confessio, ut ait cap.3. de Gradibus perfect. Iustinianus, *ulterius non peccandi desiderium gignit.* Venit ad Christum Maria, qua ratione describit Augustinus lib.50. Homiliarum, Homil.23. *Accessit ad Dominum immunda, ut rediret munda: accessit ægra, ut rediret sana: accessit confessa, ut rediret professa.* Lauit se Maria lacrymis suis, & tota munda comparuit, ut lotos ac puros esse confitentes doceret. *Lauamini, mundi estote.* Isidorus lib.2. *Isai.1,16.* Sentent. cap.16. *Lauatur itaque, & mundus est, qui & præterita plangit, & flenda iterum non committit. Lauatur, & non est mundus, qui plangit quæ gessit, nec tamen deserit, sed post lacrymas ea quæ fleuerat repetit.* Benè Gregorius 3. Parte Pastoralis cap.29. *Admonendi sunt peccata carnis experti, ut mare saltem post naufragium metuant, & perditionis suæ discrimina vel cognita perhorrescant: ne qui post patrata mala seruati sunt, hæc improbè repetendo moriantur.* Magdalena lota simul & munda proponitur, ut magistra sit pœnitentis discernentis

cernentis apud se cautiozem futurum in posterum, non quidem virtute propria, sed diuina, cuius est cor mundum creare, & spiritum nouum infundere. Scio monuisse Deum Ezechielis cap. 18, 31. *Proi- cete à vobis omnes prauaricationes vestras, in quibus prauaricati estis, & facite vobis cor nouum, & spi- ritum nouum.* Fieri tamen nequit sine diuino fauore. Quamobrem Dauid recurrens ad Deum dicebat: *Psal. 50, 12 Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum inno- ua in visceribus meis.*

Miraculosa imago.

*Miracu-
lū in Mag-
dalena pa-
tratum.
Prouerb.
24, 16.*

FRagilis est natura humana, ad malum prona, semper labitur, semper proruit in crimina. *Septies in die cadit iustus.* Quod si quis ita se teneat vt semper stet, res similis prodigio est. Hoc prodigium virtute poenitentiae fit, quae talis est aliquando, vt ex vi firmi propositi de cetero non peccandi impeccabilem hominem reddat. Quapropter in Psalm. 118. Serm. 22. satis benè dicit Ambrosius: *Tanta vis consummatae emendationis est, vt in quamdam pueritiae redeat spiritalis aetatem, quae vias erroris ignoret; crimen, etiam si velit, non posset admittere, quasi desueuerit peccandi usum nosse.* Desueuit Magdalena flagitiis, prius assueta peccatis. Dediscet culpas commit-
tere,

tere, qui firmiter apud se statuerit munditiem cordis curare, nec non sui propositi tenax vixerit, & dixerit: *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum re-* Psal. 50, 12
ctum innoua in visceribus meis. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

Deus clemens, qui Mariam absoluiſti, & latronem exaudiſti, mihi quoque ſpem dediſti, redde me Mariæ ſimilem, quæ venit ad pedes tuos immunda, & rediit munda, numquam iam futura immunda. *Cor mundum crea in me Deus, & ſpiritum* Pſal. 50, 12
rectum innoua in viſceribus meis.

A T T E N T I O.

Attende fili Pœnitentiæ:

Exemplar Magdalenæ, exemplar propositum bonum habentis.

I.

Laurentius Iuſtinianus Sermone de Magdalena: *Imitatio*
Impœnitenſi, & adhuc peccare volenti, non eſt tri- propositi
buenda abſolutio, alioquin qui talem cognoscitur abſoluiffe, de cetero
ſeipſum propria auctoritate tranſfigit, abſque proſectu al- non pe-
terius. Quiſquis ergo Eccleſiæ miniſter attendat, vt coope- candi.

X x

rator

rator gratiæ esse velit , non tributor. Cùm impenditur absolutio vitæ melioris propositum non habenti , si constet , Confessario & pœnitenti nociua est : cùm datur antiquis moribus renuntianti , & vitæ veteri valedicenti , valet vtrique plurimùm , Confessario & confitenti. Eapropter Bernardus ait in Confessione sua : *Fac me , quæso Domine , assueta mala relinquere , & quæ tibi placent peragere : & studium , quod huc usque in peccatis exercui , te adiuvante , deinceps in tua voluntate da vt exerceam : vt vbi abundavit delictum , tua gratia redabundet.*

II.

Ioan. 14, 6.
Ad viam,
veritatem,
& vitam
reductio.

Christus suis pœnitentibus ait : *Ego sum via , veritas , & vita.* Si quis apud se non statuit errata sua corrigere , quo pacto reducetur ad viam ? Reducta ad viam pœnitens Maria est , quæ viam iniquitatis deseruit. Qui falsas peccati insanias non effugit , veritatem non amplectitur. Veritatem amplexata est Magdalena , quæ priorem malè viuendi normam ac formam reliquit. Qui non agit de vitando mortis ac mortalis culpæ sepulchro , ad vitam nequaquam venit. Venit ad vitam Maria , quæ diu corrupta , cùm esset in peccatis sepulta , sepulchrum reliquit , & ad vitæ auctorem confugit. Pulchrum effugium. S. Basilius agens de Pœnitentia , & simul de Magdalena,

lena, Exemplar tibi proposuit, inquit, ut ad pedes Iesu fugias. Quandocumque voles, fuge ad illum, & cum fiducia riga pedes illius.

III.

Bonus pœnitens Dauid, qui boni propositi sui ^{Duces boni propositi, Dauid & Magdalenæ.} magnum argumentum dedit. Constat Dauidem firmiter apud se statuissse de cetero non peccaturum, cum eandem numquam iterauerit culpam. Constat etiam Magdalenam sui cordis puritatem & munditiam conseruasse, ut pœnitentiæ suæ certum testimonium præberet. Hoc argumentum, hoc testimonium exigit Christus, qui paralytico dixit: *Iam amplius noli* ^{Ioan. 8, 14.} *peccare.* Idem tibi dictum puta, si velis remissionem & absolutionem tuorum scelerum impetrare.

IV.

Cum castrum, ciuitas, aut quid simile custodiendum homini traditur, fideliter se seruaturum iuramento confirmat. Magnum depositum est diuina gratia, quæ nobis virtute Sacramentalis absolu- ^{Depositum gratia cum proposito.} tionis impenditur: antequam illa impendatur, opus est, ut firmos ac fidos custodes fore nos proponamus. Princeps humanus non deponit castrum aut ciuitatem apud ministrum, de cuius fide testimonium non habet; nec gratiam suam Deus committit pœnitenti adhuc peccare volenti. Fidelis est ille

Rom. 10.
10.

qui corde credit, & quod credit ore fatetur. *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem.* Fidelis pœnitens est, qui dicto suo delicta Confessario manifestat, & corde prauos mores se correcturum proficitur, ut purus ac putus fiat beneficio Pœnitentiæ de qua Ephræm: *Si peccatis delictisque abundamus, in ipsa abluamur. Habemus eam pro lauacro non solum regenerationis, sed etiam reparationis. Siquid peccauerimus, per ipsam abluti mundi euadimus.*

V.

Bonus vi-
ta futura
odor.

Coniungit Magdalena cum lacrymis alabastrum vnguenti, coniungit cum dolore pœnitentiæ vitalem odorem, non quidem vitæ præteritæ, cum praua fuerit; sed futuræ, quam se acturam in posterum firmiter statuit. Perfecta pœnitentia non est, quæ manat & scatet lacrymis solum, caret tamen vnguenti alabaistro, caret odore vitæ futuræ, quem Confessio Regis Daudis, & Mariæ pœnitentis exhalat & adspirat.

VI.

Ardor boni
propositi.

Basilii de Vera Virginitate: *Maria pedes Domini deosculans, non ut viri, sed tamquam Domini osculabatur pedes: lacrymis quidem antiquam flagrantis concupiscentiæ voluptatem in se prudenter extinguens, & consenescere faciens; affectuque egregio in Dominum, & sanctis*

*Etis oculis spiritum animæ vehementer accendens. Vbi fir-
mum propositum non peccandi de cetero viget, ibi
spiritus ardor est.*

VII.

Sanctus Ephræm in eos qui quotidie peccant, & <sup>Cacitas ve-
labentis.</sup> quotidie pœnitentiam agunt: *Qui secundo in eundem
lapidem impegit, cæcus est, aut mente captus, non cer-
nens quod fugiendum sit. Hac cura adhibita cum pœniten-
tia accede, cuius præsidio munitus Creatorem placare stu-
de, humilis ac tristis, demisso vultu, atque suspirans, præ-
terita dolens, futura prospiciens. Sic fornicatrix mulier
scortum luxuriosè agens, atque insaniens libidinosa, ac
videntibus scandalosa Saluatoris pedes capillis capitis sui
abstergens, ex lacu reuocatur profundorum & impiorum.*

VIII.

Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio sit ad <sup>Rom. 10,
10.</sup> *salutem. Accessit Magdalena ad Christum, accessit* <sup>Imitatio in
agritudine.</sup> *ægra, & rediuit sana: peccauerat in corpus suum
committendo carnis delicta, proposuit ad pedes
Christi se aliam omnino futuram, mutauit omni-
no mentem, corpus infirmum refecit & conualuit.
Medicamentum itaque infirmi corporis hoc est, vt
qui malè habuerit, ad pedes Christi recurrat, fa-
teatur crimina sua, de cetero se non peccaturum
proponat, cor nouum & spiritum nouum appetat,*

& petat , *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum re-
ctum innoua in visceribus meis.*

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Christi, mundantis Magdalenam,
exemplar Confessarij.

I.

*Imitatio
Christi
mundantis
cor Mag-
dalena.*

CVius mentis & animi Magdalena foret , cùm
Cesset ad pedes Christi , Christus nouit : nouit
firmum habuisse propositum de cetero non pecca-
turam , sed ipsius vestigiis firmiter inhæsuram , cu-
ius pedes lacrymis abluit. Nouerit Confessarius sui
muneris esse , mentem pœnitentis penetrare , & de
bono eius proposito notitiam habere , vt illum ab-
soluat. Christus quidem animum Magdalenæ per-
spiciebat , prouidit tamen , vt signa alabastri & vn-
guenti mentis & animi secum adueheret , vt Con-
fessarij , qui corda pœnitentium non intuentur , ad
signa & indicia recurrant , ex quibus sensa animi
eorum coniectent.

II.

*Confessa-
rius medi-
cus est.*

Confessarius medicus est , & contritis corde me-
detur. Qui medicam artem exercent , vt occultæ
infirmiitati remedium adhibeant , considerant ex-
terna signa , & hoc ipsum præstare Confessarius de-
bet,

bet, vt occultis culparum morbis applicet medicinam. Qui curat ægrum, attendit ea quæ & mortem ægrotantis portendunt, & simul ea quæ vitam periclitantis prænuntiant. Attendat quoque Confessarius non solùm peccata quæ confitentis animæ mortem declarant, sed externa etiam boni propositi signa, quæ vitam confitentis ac verè pœnitentis portendunt. Prodest ægro medicina, cùm licet benè sperare; sin minùs, nihil prodest, perditque penitus artem suam, qui illam frustra impendit & expendit.

III.

Confessarius iudex est. Cùm homo sit, more hu- *Index.*
mano iudicium exercere, ferreque sententiam debet. Non fert censuram Ecclesia, nec Ecclesiasticus de occultis iudicat Confessarius. Quapropter Deus, qui scrutator cordium est, pœnitentibus iniunxit, vt coram Confessariis suis effunderent corda sua, sicut etiam cor suum Magdalena effudit. Produxit exterius per exteriora argumenta, quibus Christus Simonem non de femina solùm, sed de se quoque malè sentientem redarguit. Quid Simon? *Hic si es-* Luc. 7, 39.
set propheta, sciret utique, quæ & qualis est mulier, quæ tangit eum; quia peccatrix est. Quid Simoni Christus? *Vides hanc mulierem? Intraui in domum tuam, aquam*

aquam pedibus meis non dedisti : hæc autem lacrymis rigavit pedes meos , & capillis suis terfit. Osculum mihi non dedisti : hæc autem ex quo intrauit , non cessavit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti : hæc autem unguento unxit pedes meos. Impendit absolutionem , Remittuntur ei peccata multa. Non impendit , donec animus Magdalenæ externis argumentis se proderet : nec ferat suum iudicium Confessarius , nec absoluat , donec pœnitentis animus foras prodierit , & per signa externa innotuerit.

I V.

Ioan. 20,
10.
Attendat
externa
signa.

Spiritus sanctus scrutator cordium est , quem olim Confessariis suis Christus dedit ac distribuit: *Accipite Spiritum sanctum , quorum remiseritis peccata , remittuntur eis.* Non indiget Spiritus sanctus externis signis & argumentis , ut animum pœnitentis intueatur : indiget Confessarius , cuius humanæ indigentiae , per ea quæ foris apparent , consulitur & succurritur , ne aliquando decipiatur. Nemo se decipi gaudet , nemo fraudem non vitat , cum possit. Caueat sibi Confessarius ne decipiatur , attendat quo animo sit pœnitens , ne fallatur.

V.

Sequestrem
agat.

Sequester Dei ac pœnitentis Confessarius est. *Habet enim* (S. Dionysio Arcopagita Ecclesiast. Hierarch.

cap. 7.

cap. 7. p. 3. §. 7. teste) potestatem segregandi, tamquam
 interpres diuinarum iustificationum; non quòd irrationalibus
 motibus sapientissima diuinitas seruiliter (vt honestè dixerim) obsequatur, sed quòd ipsemet spiritu myste-
 riorum principali, à quo ad interpretandum mouetur à
 Deo, pro meritis iudicatos secernat. Siquidem ei qui diui-
 nas reuelationes à supremo Patre didicerat, dicitur: Quod-
 cumque ligaueris super terram, erit ligatum & in calis; & ^{Matth. 16, 19.}
 quodcumque solueris super terram, erit solutum & in ca-
 lis: ita vt ille, omnisque Confessarius illi similis, iuxta reue-
 lationes paternarum iustificationum sibi indultas, quasi in-
 terpres ac portitor Deo charos admittat, & impios excludat.
 Constat enim quo animo erga poenitentem Deus sit,
 atque ostendit Christus Confessariis ipsis cùm dixit:
 Accipite Spiritum sanctum, quorum remisseritis peccata, ^{Ioan. 20, 10.}
 remittuntur eis. Accipite Spiritum sanctum, diuinum
 cor nostrum accipite. Qui diuinum iam animum
 Confessarius accepit, oportet vt & animum homi-
 nis poenitentis notum habeat. Nescit duarum par-
 tium sequester esse, qui mentem illarum nescit, &
 ignorat internum illarum statum. Caueat is, qui de
 mundando corde poenitentis Mariæ agit, ne ipse
 maculis & fordibus inquinetur.

VI.

Sanctus Bonauentura in Confession. cap. 1. par-

Y y

ticul.

Seruet
mundi-
tiam.

1. Cor. 9,
27.

ticul. 2. *Sollicitus etiam sit Sacerdos, ne dum confitentem foris à sordibus purgat, ipse ex iis quæ audit, per voluntariam delectationem interiùs sordidetur. Debet enim esse ut nobilis manus, quæ alium lauans lauatur, mundans mundatur; non ut lixiuia vilis, quæ alia mundificans inquinatur.* Meminerit igitur Confessarius Pauli Apostoli, eiusque Apostolicæ curæ ac sollicitudinis, ne se inquinaret, dum purgandis & emundandis proximis suis vacabat. *Castigo, inquit, corpus meum, & in seruitutem redigo, ne cum aliis prædicauerim, ipse reprobus efficiar.* Nobilis profectò manus erat, quæ dum mundaret animas, ipsius anima magis pura ac nitida reddebatur. Non erat vilis aqua, quæ dum purgat, sordidatur. Apostolicus Confessarius sibi provideat, caueatque diligenter, ne cum puras animas effecerit, sordida ipsius anima fiat, & ut immunda habeatur, & condemnetur.

Compareant, in anima pœnitentis, imago Chananæ; in spiritu Confessarij, imago Christi seu-
rè agentis.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR ACCEPTATÆ POENITENTIÆ. Matt. 15.
Chananaea malè accepta, et venè accipiens.

DAVID MALE ACCIPI NON CVRANS, ID SOLVM PETENS:
*Nè proyicias me à facie tua: et spiritum
sanctum tuum nè auferas à me.*

sac

MAC

D

My

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

am

IMAGO VIGESIMANONA
EXPLICATA.

QUID acciderit mulieri Chananææ, refert D. Matthæus cap. 15, 21. Egressus Iesus secessit in partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Chananæa à finibus illis egressa clamauit, dicens ei : Misere mei Domine, fili David, filia mea male à demonio vexatur. Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes : Dimitte eam, quia clamat post nos. Ipse autem respondens ait : Non sum missus nisi ad oues, quæ perierunt domus Israël. At illa venit, & adorauit eum, dicens : Domine, adiuua me. Qui respondens ait : Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus. Nouit piissimus ac clementissimus Dominus, cum opus est, seueritatem ostendere; nouit dimittere pœnitentes, vt magis alliciat, & eorum affectum probet. Constat ex dictis, ante filia liberationem bonam pœnitentiam passam esse mulierem Chananæam, nec curasse, idque solum prætendisse, ne sine salute filia à facie Christi recederet, sicut & David solam animæ suæ salutem curans & cupiens orabat : Ne proicias me à facie tua, & spiritum sanctum tuum ne auferas à me. Psal. 50, 13

proponitur, vt sis omnino paratus ad quamlibet pœnitentiam acceptandam, quam tibi Confessarius iniungat, id curans solùm, vt anima tua à peccatis liberetur, & simul ab ignibus Purgatorij. Quantum è re tua sit impositio pœnitentiæ, vt à purgantibus flammis immunis fias, audi Richardum de Potestate ligandi atque soluendi cap.24. *Novimus, quoniam quidam cauterio, quidam curantur Unguento. Est autem magnum beneficium, & misericordia plenum, quantumlibet acerbo remedio, à morbo curari mortifero. Quanta ergo, queso, indulgentia, quantavè beneficentia, id putrescentis morbi leni mederi Unguento, quod post modicum opus haberet curari cauterio? Quid autem est qualibet pœnitentialis satisfactio, nisi Unguentum lene, in comparatione concremationis purgatoriae?*

Miraculosa imago.

Psal.47,8.
Miraculum in
Chananæa
patratum.
Psal.1,4.

Ventus fremens est indignatio diuina. *In spiritu vehementi conteres naues Tharsis: instar pulueris peccatores proiicit, & excutit è terræ solo. Non sic impij, non sic; sed tamquam pulvis, quem proiicit ventus à facie terræ. Diuina ira mari similis est, & instar frementis maris vertit ac voluit fluctus. Omnes fluctus tuos induxisti super me. Ventus & mare indignationis diuinæ tunc temporis quiescunt, cùm quis pœnitentiam*

tentiam agit, & acceptat. *Pœnitentiâ Deus mitigatur*, ait Tertullianus lib. de Pœnitent. Mirabilem se Christus reddidit, cum ventos simul & mare ad suæ vocis imperium pacavit. unde & homines stupentes dixerunt : *Qualis est hic, quia mare & venti obediunt ei?* Matth. 8. Postulat David, postulat & Chananæa, *Ne proiicias* ^{27.} *me à facie tua;* & ad hanc vocem silet ventus, quiescit mare. Quis non obstupeſcat? quis non dicat, Quænam virtus est ista, cuius vi mare & venti iræ & indignationis Dei reprimuntur? Et quis etiam non respondeat? *Pœnitentiâ Deus mitigatur.* Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Daudis.

CHriste sancte, qui feminam Chananæam reieciſti, & admiſiſti; malè tractaſti, & filiæ liberatione recreaſti: hîc vre, hîc ſeca, per te & per Confessarium meum, hoc peto ſolum, libera animam à dæmonis ſeruitute, ne dimittas me ſine gratia absolutionis, *Ne proiicias me à facie tua, & spiritum sanctum tuum ne auferas à me.* ^{Psal. 50, 13}

A T T E N T I O.

Attende fili Pœnitentiæ:

Exemplar Chananææ, exemplar acceptantis Pœnitentiam.

I.

*Imitatio
Chananææ
acceptan-
tis pœni-
tentiam.*

CHristus non minùs piè , quàm sapienter st-
tuit ac prouidit, ne vlla in Sacramento Bapti-
smi pœnitentia imponeretur , secùs verò fieret in
Confessionis Sacramento. Larga Baptismi indul-
gentia vti voluit , vt suauiter & amanter alliceret
homines , ne rursus peccata committerent. Sacra-
mentum verò Confessionis ita condidit, vt in eo ve-
nia daretur , salutarisq̃ue pœnitentia simul iniunge-
retur. Non minùs piè quàm sapienter ita disposuit,
vt qui larga illa indulgentia ac beneuolentia abusi
fuerant, temperatam pœnitentiæ rigore veniam con-
sequerentur, & à peccando deterrentur. Benè mo-
net Cyrillus lib.8. in Ioannem cap.vlt. *Nullus peccator
absoluendus est, antequam per dignam pœnitentiam corre-
ctus, & interiùs appareat viuificatus.* Optet igitur pœ-
nitens , vt ea sibi imponatur pœnitentia , quæ ani-
mam à peccando refrænet.

II.

*Socius in
labore
Christus.*

Pœnitentia Sacramentalis vim habet ex meritis
Christi,

Christi, qui socium se præbet, ut cum ipso pœnitente simul laboret, ita ut proferre liceat, quod olim Salomon proposuit æterno Patri diuinæ eius sapientiæ, postulans incarnationem. *Mitte illam de* Sap. 9, 10. *celis sanctis tuis, & à sede magnitudinis tue, ut mecum sit & mecum laboret.* Cùm sciamus Deum nobiscum esse, & laborare nobiscum Sapientiam Patris, quid timemus? *Non timebo mala, quoniam tu mecum es.* Psal. 22, 4. Qui socium Deum habet, nihil putat arduum, nihil asperum, omnia transilit, ac dicit: *In Deo meo* Psal. 17, 30. *transgrediar murum.*

III.

Semel & iterum legimus peccasse Dauidem: semel, cùm adulterium patrauit; iterum, cùm suum populum recensuit. Propter adulterium prolem amisit & perdidit, propter censum verò suorum diram pestem passus est; quapropter numquam sine pœnitentia iniuncta remissionem & absolutionem obtinuit. Prima pœnitentia leuior, secunda grauior: illa non deterruit Dauidem, quò minùs rursus delinqueret; ista detinuit, quò minùs in peccatum relaberetur. Relabi non vult, qui grauem postulat pœnitentiam, & sibi impositam libenter admittit & exequitur.

*Absolutio
cum satisfac-
tione.*

IV.

Debitum
culpa.

Magnum debitum peccatum est. Magnum debitum semper vice vna non soluitur & extinguitur, nec peccatum & eius reatus sola Confessione penditur, sed pœnitentia quoque necessaria est, vt temporalis pœna, in quam beneficio Sacramenti æternum supplicium mutatum est, compensetur & extingatur. Potuisset, si Deus voluisset, condonationem culparum differre ac sustinere, donec plenè atque plenariè sibi fuisset satisfactum. Noluit creditor esse seuerus, maluit condonator esse pius, qui solutionem plenam non expectans, indulgentiam largiretur, & absolutionem impenderet.

V.

Confessarium
iudicem, ve-
reatur pa-
trem.

S. Ioannes Chrysostomus in cap. 23. Matthæi : *Si errauimus paruum pœnitentiam imponendo, melius est de misericordia Dei rationem, quàm de austeritate reddere. Vbi enim pater familias est largus, dispensator non debet esse auarus. Ut si Deus benignus, vt quid Sacerdos austerus? Confessarius iudex est, cùm agit nonnihil seuerius : si mitius & benignius se gerat, pater est. Time Confessarium iudicem, patrem tamen reuerere. Licet Deo dicere, licet eius dicere Vicario, quod Dauid Psalm. 37, 1. orauit, Domine, ne in furore tuo arguas me. Basilii in hunc locum : Reprehensionem non deprecatur,*

*tur, sed ne cum furore arguatur. Non item detrectat cor-
ripi, sed in ira corripit, veluti si quis Medico, qui paratus sit
per ferrum, & cauterium, & amara remedia auxilium
ferre in cura morbi alicuius, dicat: Ne, quæso, per ignem,
neu per ferrum & incisiones, sed per leues & faciles me-
dicinas me cura. Talis enim non remedium omnino, sed la-
borem doloremque remedij detrectat.*

V I.

Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad ^{Rom. 10,}
salutem. Credidit femina Chananæa, ethnicam se ^{10.}
fassa est, accepit pro delicto pœnitentiam, & pa- ^{Imitatio in}
cienter acceptata, & sibi & filiæ profecit ad sanita- ^{agritudine}
tem. Cùm in statu grauis morbi confiteris Sacerdo-
ti, te obiurgat, actam vitam reprehendit, te salu-
te indignum censet, affirmatque te dignum, qui
perpetuo morbo labores, è lecto sanus non surgas:
patienter age, patienter sustine, vt inflicta pœni-
tentia salutaris tibi sit. Sic itur ad sanitatem: tan-
tum id postula quod optabat Chananæa, & quod
Dauid instanter & ardenter postulabat. Ne proii-
cias me à facie tua, & Spiritum sanctum tuum ne aufe-
ras à me.

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Christi durè Chananæam exci-
pientis, exemplar Confessarij.

I.

*Imitatio
Christi
Chana-
næam ex-
cipientis.*

CHristus Chananæam durè excepit, sed cum il-
la ita se gessit & ita eam repulit, vt semper il-
lam traheret ad se. Charum tibi à te canem repellis,
& ipse redit. Christus exemplo suo informat Con-
fessarios ac Vicarios suos, vt si quando opus sit seue-
riùs agere cum pœnitentibus, ita se gerant, vt eos
ab vsu confessionum non arceant, sed alliciant, vt,
nobilium canum more, Dei iustitiam esurientium,
ad thronum gratiæ recurrant.

II.

*Displicen-
tia propria
inuocat Con-
fessarium.*

Quoties rogat quis, *Ne proiicias me à facie tua, & Spiritum sanctum tuum ne auferas à me*, in eo statu est, quem describit in Commentariis Augustinus. *Est enim*, ait, *Spiritus sanctus in confitente. Jam ad do- num Spiritus sancti pertinet, quia tibi displicet quod fecisti. Immundo spiritui peccata placent, sancto displicent. Quamuis adhuc veniam de peccatis præteritis non habeas, tamen ex parte quòd tibi displicet malum quod commisisti, Deo coniungeris. Hoc enim tibi displicet, quod & illi. Iam duo estis ad expugnandam febrem tuam, tu, & medicus.*

Quia

Quia ergo non potest esse confessio peccati, & punitio peccati in homine à seipso: cum quisque sibi irascitur, & sibi displicet, sine dono Spiritus sancti non est. Hanc iram poenitentis erga se, hanc punitionem & displicentiam alit & fouet Confessarius, cum adiungit poenitentiam.

III.

Consideret Confessarius bis à Christo datum Apostolis Spiritum sanctum, semel quidem, cum Ioan. 20, Christus afflauit; iterum, cum factus est de cælo so-^{10.} nus tamquam aduenientis Spiritus vehementis, & Act. 2, 2. sciat Spiritu sancto, quo ditatus est, uti, suauiter se Confessarij gerendo & agendo cum poenitente, & interdum se-^{ira sine peccato.} uerius & vehementius procedendo, sicut & Christus ipse cum Chananæa processit. Nouit Agnus Dei nonnihil aliquando irasci, nouit & columba Spiritus sancti iram suam habere. Benè Augustinus Ser- mone de Apparitione Spiritus sancti, in 1. Canoni- cam Ioannis: *In columbæ specie Spiritus sanctus venit, quo nobis charitas infunditur. Quare hoc? Fel columba non habet, tamen rostro & pennis pro nido pugnat, sine amaritudine sæuit, sine felle corrigit & castigat.* Ergo Spi- ritus sancti ministris sine amaritudine sæuire, sine felle corrigere & castigare poenitentes licet. *Ira scimi-* Psal. 4, 5. *ni, & nolite peccare.*

I V.

*Caueat ni-
miam in-
dulgen-
tiam.*

Caueat diligenter Confessarius , ne nimia indulgentia sibi suisque pœnitentibus noceat. Meminerit Heli Sacerdotis , qui cum duos haberet filios sacrilegos & lasciuos, mitius cum illis egit quàm oportebat , & impia sua pietate seipsum ac proles perdidit. Istæ cæsæ gladio perierunt , ille abiectus à sede ceruices suas fregit, & pœnas mortales luit. Confessarius pater est : cùm nimis parcit & indulget pœnitentibus , hoc facit vt petulantiores euadant , miserè pereant. Pereat & ipse repulsus , & abiectus à sede , quam indignè tenet & occupat. Christus cum Chananæa seuera pietate processit , & Confessarius , qui piè seuerus est , Christum refert , Christum imitatur.

V.

Sit cautus.

Aduertat interim modestus Confessarius , quanta sit opus cautione, cùm feminas confitentes audit. Christus cùm exciperet Confessionem Samaritanæ, *fatigatus ex itinere sedebat sic supra fontem* , ne feminam sibi adstantem intueretur. Cùm accessit Magdalena , retrò stetit , ne se oculis Christi exponeret. Cùm adest Christo Chananæa , auertit ab illa faciem. Audiendus in hac parte est & accipiendus S. Bonauentura in Confess. cap. i. particul. 3. *Debet*

etiam

etiam cauere Sacerdos, ne *vultum* sibi confitentis, maxime mulieris, respiciat, ne confitentes confundantur, *et* ne ipse delectatione illicita capiatur. Unde debet semper mulier sedere à latere Confessionis, quia, *ut* dicit Habacuc, Habac. I, 9 Facies eius ventus vrens.

VI.

Basiliius in Asceticis: *Quemadmodum Præpositum* Habeatur Medicus salutis. absque ullo affectuum motu medelam infirmis applicare debere diximus, ita vicissim oportet eos, qui curantur, iniunctas pœnas non inimico animo suscipere, nec tyrannidem existimare ad animæ salutem per commiserationem impensam curam. Turpe namque est, eos qui corporibus agrotant, tantum habere fidei Medicis, *ut* siue incidant illi, siue vrant, siue amaris pharmacis sanent, pro benefactoribus eos habeant: nos verò non eodem præditos esse affectu erga eos, qui animas nostras curant, si quando per laboriosam curandi rationem salutem nostram studiosè procurant. Non ita magni Deus æstimat valetudinem corporalem, quam Medicis humanis curandam ac custodiendam committit: salutem spiritalem magni pendit, cuius procuratores constituit Sacerdotes, quibus tradita potestas est consecrandi & offerendi Corpus & Sanguinem Christi, *ut* nimirum quos habet ministros sacri altaris, Vicarios etiam sumat, *ut* sanctificent & immolent æterno Patri
ani-

animas pœnitentium , quas in summo habet pretio. Respondent sibi res empta & eiusdem æstimatio , respondent quoque sibi anima pœnitentis & pretium Sanguinis Christi, quo & ipsa redempta & obtenta est.

Compareant , in anima pœnitentis , imago Lazari ligati ; in spiritu Confessarij , imago Christi absoluentis.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR ABSOLVTIONIS. Ioan. 11.
Lazarus suscitatus, & absolutus.

DAVID PETENS ABSOLVTIONEM.
*Redde mihi lætitiā salutaris tui: et spiritu
principali confirma me.*

IMAGO TRIGESIMA
EXPLICATA.

VGUSTINVS de Vtilitate pœnitent. cap. 3.
Sacerdotes parcere debent pœnitentibus: quibus enim remittunt peccata, remittit Deus.
Nam ipse Lazarum de monumento suscitauit, soluendum tamen Discipulis obtulit; per hoc ostendens soluendi potestatem Sacerdotibus esse concessam. Christus voce magna clamauit: *Lazare ueni foras.* Pro-^{Ioan. II,}
 diit è sepulchro Lazarus, totus vinctus & ligatus,^{44.}
 dixitque Christus Discipulis: *Soluite eum, & finite*^{Ioan. II,}
abire. Solutus est, & absolutus, quemadmodum in^{41.}
 expressa imagine apparet. Exprimit præsens imago,
 quid fiat cum pœnitente Dauide, postquam iam
 confessus est, post confessionem iam factam, in-
 iunctamque pœnitentiam. Sacramentum Pœniten-
 tiæ forma absolutionis perficitur, dum dicit Sacer-
 dos: *Ego te absoluo à peccatis tuis, in nomine Patris, &*
Filij, & Spiritus sancti. Benè S. Ephræm de Pœniten-
 tia: *Tres dies habet pœnitentia ad consequendam veniam,*
quoniam nouit Trinitatem vinculum peccati soluentem.
 Quid gratius, quid iucundius ista absolutione est?
Redde mihi letitiam salutaris tui, & Spiritu principali^{Psal. 50, 14}

Pfal. 59, 9. confirma me. Hieronymus in illud *Pfalmi*, *Iuda Rex meus*, satis benè monet nos : *Videte in quanta gloria est qui agit pœnitentiam, Iudas enim Confessus interpretatur.* Hac regalis confessio absolutione coronatur ; absolutione, inquam, quæ ita vitalis est, vt eius virtute fiat quod adstruit S. Ephræm : *Peccatores accipit, & iustos eos efficit. Heri mortui erant, hodie Christo per pœnitentiam viuunt. Heri alieni & inimici, hodie domestici & amici Dei.*

Miraculosa imago.

Miraculum patratur in Lazaro.

Quoties homo confitetur & absoluitur, toties miraculum patratur, toties Lazarus è sepulchro procedit, & à nexibus mortis liberatur. Augustinus Tract. 49. in Ioannem : *Quid est procedere, nisi ab occultis velut exeundo te manifestare ? Sed vt confitearis, Deus facit, magna voce clamando, id est, magna gratia vocando.* Ideò cum processerit mortuus adhuc ligatus, confitens & adhuc reus, vt soluerentur peccata eius, ministris hoc dixit Dominus : *Soluite eum, & sinite abire.* Hoc tam insigne miraculumtribuendum non tam ministris, quàm Christo, cui Dauid : *Redde mihi lætitiā salutaris tui, & spiritu principali confirma me.* Hac super re rursus audiatur Augustinus de Verbis Domini Serm. 8. *Quis peccatorem mortuum in peccatis resusci-*

resuscitabit, nisi qui remoto lapide clamavit dicens, Lazare prodi foras? Quid est autem foras prodire, nisi quod occultum erat, foras prodire? Foras prodire non posset, nisi viueret: viuere autem non posset, nisi resuscitatus esset. Ergo in confessione, sui accusatio, Dei laudatio est. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus potens, qui Lazarum mortuum ab inferis resuscitasti, & à mortalibus vinculis per manus Apostolorum absoluiſti: Lazarus alter ego sum, clama, obsecro, *Lazare veni foras*; præcipe Sacerdoti, Solue, & sine eum abire: dicatque Sacerdos tuus, & Confessarius meus: *Ego te absoluo à peccatis tuis.* cuius absolutionis virtute, *redde mihi letitiam salutaris tui, & spiritu principali confirma me.* Ioan. 11, 44. Psal. 50, 14

A T T E N T I O.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar Lazari absoluti, exemplar accipientis absolutionem.

I.

NAzianzenus Orat. 49. Magnam hanc vocem, *Lazare veni foras*, in sepulchro iacens audisti. *Quid enim* Imitatio Lazari habentis absolutionem.

enim verbo vocalius & exaudibilis ? Prodiisti non quadriduo, sed multis diebus mortuus ad vitam rediens, atque funebribus vinculis solutus es, caue ne rursus emoriaris, iisque qui in sepulchris habitant, aggregeris, ac peccatorum tuorum funibus constringaris: incertum enim est, an rursus è sepulchro ad vitam excitaberis. Petiisti: Redde mihi letitiam salutaris tui, & spiritum principali confirma me: reddita salus est, & simul vita, cum vitalis ac salutaris absolutio impensa est; cogita iterandam forsan non esse; cura diligenter, ne rursus in laqueos mortis incurras.

I I.

Tertullianus libro de Pœnitent. *Si tibi indulgentia Domini accommodat, unde restituat quod amiseras, iterato beneficio gratus esto, nedum ampliato: maius est enim restituere, quàm dare, quoniam miserius est perdidisse, quàm non accepisse. Datur in Baptismate gratia, amittitur per peccatum, redditur ac restituitur per Sacramentum Pœnitentiæ. Beneficentia diuina in donatione gratiæ Baptismatis satis resplenduit, sed meliùs apparet in ista restitutione, quam Deus facit virtute Sacramenti Pœnitentiæ implens Dauidicum votum, Redde mihi letitiam salutaris tui.*

*Magnitudo
beneficij.*

I I I.

Vitalis & salutaris absolutionis particeps factus,
Lazarum

Lazarum alterum te esse considera , alterum Daudem simul te esse arbitrare. Cantat naufragus Daud : *Torrentem pertransiuit anima nostra.* Cantat Lazarus absolutus : *Laqueus contritus est, & nos liberati sumus.* ^{Libertas pœnitentis. Psal. 123. 5. 7.} Adiungat se Daudicus pœnitens , at simul canat. *Nisi quia Dominus erat in nobis , dicat nunc Israël: nisi quia Dominus erat in nobis. Cùm exurgerent homines in nos , fortè viuos deglutissent nos. Cùm irasceretur furor eorum in nos , forsitan aqua absorbuisset nos. Torrentem pertransiuit anima nostra : forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem. Benedictus Dominus , qui non dedit nos in captionem dentibus eorum. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium. Laqueus contritus est, & nos liberati sumus. Adiutorium nostrum in nomine Domini , qui fecit calum & terram.*

I V.

Ouis perdita dicebas , *Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam.* ^{Psal. 50. 3. Restaurat absolutio perdita bona.} Inuenit te Pastor, & ostendit in te magnam clementiam suam. Fuinosa facie eras, & clamabas , *Dele iniquitatem meam : dele tã culpã ,* tua animã candida reddita est. Eras miser paralyticus, & statum tuum recognoscens asserebas, *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco.* ^{Psal. 50. 5.} mutasti statum , mutasti conditionem , conuersa est contritio in gaudium & exultationem , in lætam iucundam-
que

que absolutionem. Satis benè Iustinianus de Gradu perfect. cap. 3. *Confessio compunctione referta animum replet gaudio, agilitate quadam letificat pœnitentem.* Instar filij prodigi clamabas, *Peccaui in celum & coram te, non sum dignus vocari filius tuus*; & factus est tanti patris dignus filius. Cæcus eras, & dicebas, *Illumina oculos meos.* Illuminatus es, benè & verè confessus es simul cum Samaritana, & cum ea in nouam creaturam translatus & transformatus es. Qui malè priùs audiebas, audis benè. Qui tibi displicebas, Deo places. Qui cor mundum postulabas, impetrasti. Qui liberationem tuæ animæ cupiebas, accepisti. Omnia hæc & similia beneficia vno hoc verbo continentur, *Absolutus es.* Proficiat igitur Lazare, proficiat Christiane David, absolutio Sacramentalis viuifica & salutaris tibi impensa, tibi concessa, *in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.*

V.

Rom. 10,
10.

Imitatio in
agritudine.

Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Lazarus in sepulchro iacuit mortuus, ante cuius resurrectionem iussit Christus vt sepulchrum aperiretur, non quidem vt foetorem exhalaret, quàm vt mortuus se aperiret & exponeret quis esset. *Sepulchrum patens est guttur eorum, qui delicta sua iactant, & foetorem putridum mittunt; patens quoque gut-*
tur

tur eorum est, qui ore suo se produnt, & salutem sibi acquirunt. Salutaris enim, & vitalis corpori & animæ Sacramentalis absolutio est; pete ergo absolutionem, in qua salus sita est; precare quod sibi voluit David: *Redde mihi letitiam salutaris tui, & spi-* Psal. 50, 14
ritu principali confirma me.

Audi Pater Poenitentis:
 Exemplar Christi Lazarum suscitantis,
 exemplar Confessarij.

I.

CHristus Lazarum suscitatur, & per Apostolos *Imitatio Christi Lazarum suscitantis.*
 soluit, & in Sacramento Confessionis vtrumque præstat per Confessarios. Cùm enim Minister Sacramenti dicit, *Ego te absoluo à peccatis tuis*, mortuus resurgit, ligatus absoluitur. Qui indignè ministrat, Lazarum suscitatur ac soluit, & loco Lazari ritè ac dignè confitentis, ligatus & mortuus in sepulchro delitescit.

II.

Cùm nascitur in regno Princeps, qui vinculis detinentur liberantur. Nascitur Christus per gratiam, & incipit viuere in homine, vbi primùm redit in gratiam & amicitiam cum Deo. vnde Paulus, *Viuo ego iam non ego, viuit verò in me Christus.* Hic idem Galat. 2, 20

Bbb

ipse

ipse Apostolus cupiens in cordibus pœnitentium
Galat. 4, 19 oriri Christum, clamabat, *Filioli mei, quos iterum
 parturio, ut formetur Christus in vobis.* Formatus intus
 in Lazaro cùm clamaret, *Lazare veni foras*, in ho-
 norem mysticæ natiuitatis liberatur per Apostolos,
Confessarius è car-
 cere libe-
 rat. & per Confessarios pœnitens eripitur, qui in carce-
 re erat, & vinculis detinebatur. Præstat vtrumque
 Confessarius, cùm dicit, *Ego te absoluo à peccatis tuis*,
 Christum per gratiam parturit, & efformat in ani-
 ma, & simul captiuum à carcere & vinculis soluit.

III.

Confessarius iudex est, formam à Christo acce-
 pit, per quam possit ac debeat absolvere, nec ta-
 men certam accepit formam, per quam debeat pœ-
 nitentem suum ligare. Si quis ligatus maneat, nec
Forma ab-
 solutionis
 auctor est
 Christus. Christo nec eius Vicariis id tribuat, adscribat sibi,
 qui seipsum ad vincula traxit, in vinculis tenet. Si
 quis absolutus sit, non sibi sed Christo suam tri-
Ioan. 11,
 41. buat liberationem qui dixit Apostolis: *Soluite eum,
 & finite abire*, & simul præscripsit, quibus verbis
 absolutionem impendere tenerentur. Impendunt
 nomine Christi, ut Christo hoc singulare benefi-
Psal. 115,
 17. cium adscribant, dicantque: *Dirupisti Domine vincu-
 la mea, tibi sacrificabo hostiam laudis.*

IV.

Spiritus viuificat, secundum Paulum Apostolum, 2. Cor. 3, 6. proinde Christus constituens, & simul instituens Confessarios ait, *Accipite Spiritum sanctum*, Spiritum Ioan. 20, scilicet vitæ, vt mortuos ipsos in peccatis suis sepulchro resurrexerat, in-^{10.} sufflauit in Discipulos, & spiritum Confessariis suis attribuit & communicauit, vt nouerint, debere *Spiritus* prius à mortuis suscitare seipsos, quàm eos qui iacent in peccatis mortui, tentent resuscitare. Mo-^{uita penes} neant præterea pœnitentes suos, cùm à commissis *Confessarios est.* absoluuntur, & vitæ spiritu donantur, donari Spiritu Christi, qui liber est, iam à morte euasit, nec mors illi vltra dominabitur, vt & in ipsis semper uiuat, numquam moriatur.

V.

Confessarius accipit Spiritum sanctum à Christo, de quo Augustinus lib. 15. de Ciuitate, cap. 26. loquitur in hæc verba: *Ipse Dominus Iesus non solum dedit vt Deus, sed etiam accepit vt homo. Propterea dictus est plenus gratia. In ipso enim utraque natura monstrata est, humana scilicet & diuina. Accepit quippe vt homo, effudit vt Deus. Nos autem accipere hoc donum possumus pro modulo nostro, effundere autem super alios non*

Oratio
Confessarij
vitalis.

utique possumus, sed ut hoc fiat, Deum super eos, à quo id efficitur, inuocamus. Ad hanc doctrinam stabilendam figendamque in mentibus Apostolorum, & simul Confessariorum, priusquam spiritum vitæ Lazaro infunderet, orauit Patrem, & nos pariter oremus, ut qui iacent in peccatis mortui, virtute Spiritus sancti reuiuiscant.

V I.

Ministerium
Ecclesie.

Matth. 16,
19.

Ioan. 11,
41.

Augustinus lib. 50. Homiliarum, Homil. 27. *Eleuatus est Lazarus, processit ex tumulo, & ligatus erat; sicut sunt homines in confessione peccati agentes poenitentiam. Jam processerunt à morte. Nam non confiterentur, nisi procederent. Ipsum confiteri, ab occulto & tenebroso procedere est. Sed quid Dominus Ecclesie sue, inquit? Quæ solueritis in terra, soluta erunt in calo. Proinde, Lazaro procedente, quia impleuit Dominus misericordie sue bonum perducere ad confessionem mortuorum latentem, iam cetera implet Ecclesia mysteria, Soluite illum, & sinite abire.*

Compareant, in anima poenitentis, imago Matthæi; in spiritu Confessarij, imago Christi vocantis. Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR MISERICORDIÆ SATISFACTORIÆ. *Matt. 9.*

Matthæus vocatus ut impios doceat.

DAVID VERBO. ET EXEMPLO DOCENS.

*Docebo iniquos vias tuas: et impij
ad te conuertentur.*

IMAGO TRIGESIMAPRIMA
EXPLICATA.

DEVS quidem pius ac clemens est in remissione culparum, iustus quoque vindex est in solutione pœnarum, quas non modò quærit, sed etiam exigit à pœnitente, vt diuinæ suæ iustitiæ satisfaciât. Satisfactoria opera cùm multa sint, tria præ ceteris sunt magis principalia atque communia, nimirum pietatis, mortificationis, & orationis. Quæ tria suo ordine refert & offert pœnitens Rex. *Docebo iniquos* Psal. 50, 15. *vias tuas, & impij ad te conuertentur.* hæc spiritalis misericordia est. *Libera me de sanguinibus Deus, Deus* Psal. 50, 16. *salutis meæ, & exultabit lingua mea iustitiam tuam.* hæc carnis & sanguinis refrænatio est. *Domine labia mea* Psal. 50, 17. *aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.* hæc diuina laudatio, hæc vocalis oratio est. Primum omnium est opus misericordiæ, *Docebo iniquos vias tuas.* Pulchra hæc satisfactio est, vt qui conuersus est, deuos reducat ad Deum similis, per omnia Matthæo, qui semel à Christo vocatus, opes suas egenis reliquit, & seipsum Christo obtulit, vt errantes omnes ad viam virtutis & salutis reuocaret.

Compo-

Composuit primò reus causam suam, dein ad alienam rem componendam festinus accurrit. Præit exemplo, sequamur & nos *Domino Soli iustitiæ obtemperantes*, quemadmodum agens de Baptismo monet Basilius: *Illuminemur ab ipso, intellectusque & virtutis gratiam promereamur, ut in ipso testificemur, & non solum ipsi niue reddamur candidiores, sed & vicinos nostros illustremus.*

Miraculosa imago.

*Miraculum in
Matthæo
patraturum.*

QUamuis per Confessionem & absolutionem sit extinctus ignis gehennæ, restat & alius ignis sopiendus, qui purgandis animabus iustorum in futuro sæculo destinatus est. Quantas vires ignis Purgatorij habeat, sacrae Litteræ contestantur. Eiusdem naturæ & conditionis cum illo traditur, qui paratus est diabolo & angelis eius: differunt, quòd vnus æternus est, alter verò temporarius. Hic corporea & spiritali misericordia restinguitur. Ad vtramque hanc exercendam exemplo suo nos pro-uocant Daud & Matthæus. Accedit & Cyprianus Sermone de Eleëmofyna: *Sicut lauacro aquæ salutaris gehennæ ignis extinguitur, ita eleëmofynis atque operibus iustis delictorum flamma sopitur. Emundandis purgandisque peccatis nostris, medelis spiritualibus vulnera nostra curemus.*

curemus. Dedit Dominus curandis sanandisque vulneribus remedia salutaria, satisfacere pro peccatis. Mirabilis pœnitentiæ Baptismus, qui ignem gehennalem extinguit: mirabilis satisfactio misericordiæ, quæ purgatoriam flammam restinguit. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus, qui Matthæum publicanum pœnitentiæ & satisfactionis simul magistrum esse voluisti; concede mihi hanc gratiam, vt imitator eius existam. Hanc si concesseris, misericors erga pauperes, & errantes, alter ero Euangelista Matthæus. *Docebo* Psal. 50, 13 *iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur.*

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:

Exemplar Matthæi, exemplar misericordiæ
opera facientis.

I.

Ambrosius lib. 2. de Pœnitent. cap. 6. *Subiiciamus* Imitatio Matthæi
nos Deo, vt non subditi simus peccato; & tanta misericordia operibus satisfacientis.
fiat conuersio, vt qui Deum non agnoscebamus, ipsi eum
iam alijs demonstremus. Quia verò tanta fuit conuer-

Ccc

sio

sio Pauli, dicit ipse de se 1. Timoth. cap. I, 16. *Misericordiam consecutus sum ad informationem eorum qui credituri sunt illi in vitam aeternam.* Magnum veræ poenitentiae indicium & argumentum est, si quis conuersionis animarum affectum & zelum habeat, curetque salutem aliorum, præsertim eorum quos malo exemplo suo à tramite iustitiæ auertit, & malè viuere docuit. Rogat Basilus, quomodo certa reddatur anima quòd purgata sit à peccatis; & respondet Regula 296. si totus sit in conuersione peccatorum, & concludit: *Quando igitur animam suam vel erga propria peccata, vel erga aliena iuxta prædicta affectam cognouerit, tum demum certus sit illam mundam esse à peccato.* Sic ostendit se mundam à peccato Samaritana, quæ postquam conuersa est, rediit ad Samariam, relicta hydria, & docuit Samaritanos. de qua Cyrillus lib. 12. in Ioan. cap. 99. *Celesti Saluatoris gratia & doctrina plena ad docendos alios continuò fuit profecta.*

II.

*Qui benè
operatur,
benè docet.*

Non verbis solùm, sed & bonis moribus reductio impiorum facienda est. Satis benè idem Ambrosius in Apolog. David cap. 16. *Sicut enim bonæ vitæ specimen & virtutis exemplar in iis viris est, qui inoffensa vitæ suæ tempora percurrerunt: ita qui anteaetis renuntiantes flagitiis, vel incredulitatis erroribus emendauerint*

dauerint cursum posterioris ætatis, ad imitandum propositi sunt, qui vel opere vel cogitatione labuntur. Talis igitur esto, vt intuentes te peccatores vitam suam componant, & prauos suos mores reforment. Talis euasit Matthæus, qui dicente Christo, *Sequere me*, Christi Matth. 9, 9 secutus est, vt non tam verbo quàm facto ipso peccatores sectatores Christi efficeret.

III.

Cùm Abner peccasset contra Dauidem, in gratiam Regis admissus, quàm primùm illud curauit, vt qui suo exemplo conspirauerant, in partes regias attraheret. *Surgam*, inquit, & congregabo ad te Dominum meum regem omnem Israël, vt ineant tecum fœdus, & imperes omnibus, sicut desiderat anima tua. Vocauit Christus Matthæum, & offerens se vocanti respondet: *Surgam, & congregabo ad te Dominum meum omnem Israël.* Quòd si tot impios conuertere pœnitentes nequeas, lucrare quot delinquentes possis. Si renitantur, conare rebelles reducere, certus omnino, quòd licet tuis conatibus euentus non respondeat, respondebit tamen solutio, respondebit & præmium.

IV.

Recognouit Rex Ezechias beneficium sibi remissionis collatum. *Tu autem*, dicit Rex Deo, *eruisti ani-* Isai. 38, 17

Solutio de-
bisi.

mam meam, vt non periret : proiecisti post tergum tuum omnia peccata mea. Recognouit deinde debitum suum, & statim de solutione facienda, de satisfactione reddenda cogitauit. *Viuens uiuens ipse confitebitur tibi, sicut & ego hodie : pater notam faciet filiis veritatem tuam.* Communis Reip. pater Rex ille erat, omnesque sibi subiectos paterno affectu complectebatur, & omnibus veluti filiis charissimis veritatem prædicandam à se Deo promisit. Ad huius Regis exemplum omnis pœnitens componatur. Si Princeps est, subditis; si dominus, seruis; si pater, filiis rectam viam vitæ, salutis & veritatis demonstret. Sciat veram esse illam Laurentij Iustiniani sententiam de Compunct. Christian. perfect. *Optimum & acceptabile Deo opus est, pro honore ipsius vtilitatibus animarum insistere, illarum continuum fructum spiritualem acquirere.*

V.

Exclamat S. Bonauentura Serm. 2. de S. Matth. *O quanta fuit huius Apostoli pœnitentia! quàm dura, quàm aspera, quàm diuturna in prædicando!* Duram, asperam, & longam vitam duxerat in peccatis; & vt illam compensaret ac refarciret, pœnitentiam an-reactæ vitæ contrariam elegit, quam in prædicationis Euangelicæ ministerio per totum vitæ discursum passus est, *Deus diuisit lucem à tenebris, & lux à tenebris*

tenebris libera, Deo seruit in eo, vt & homines dirigit, & aberrantes à via in viam reducat. Diuisit à ^{Ministerium lucis.} tenebris peccatorum Apostolos suos Christus, & constituit eos totius vniuersi luminaria. *Vos estis*, inquit, *lux mundi*: & vt dignum Deo pro accepto beneficio præstent obsequium, addit, *Sic luceat lux vestra coram hominibus*, vt videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum qui in calis est. Digna lucis Apostolicæ compensatio, animas dirigere, & eas ad Deum suum reuocare.

V I.

Ezechias æger erat, & cùm vellet à morbo suo ^{Imitatio in agitudine.} recreari, recurrit ad confessionem, ac simul Deo obtulit satisfactionem. Vide quid ipse canat: *Viuens* ^{Isai. 38, 19.} *viuens ipse confitebitur tibi, sicut & ego hodie: pater filiis notam faciet veritatem tuam.* Præmisit Rex confessionem, & addidit satisfactionem, quando veritatis viam subiectos sibi se docturum esse pronuntiat. Hæc Matthæi Apostoli compensatio surgentis è telonio suo: & hæc eadem esse debet satisfactio, quam impendit Deo pœnitens è lecto surgens, restitutus sanitati, vt dicat cum Ezechia, *Pater filiis notam faciet veritatem tuam*: & cum Dauide, *Docebo iniquos* ^{Psal. 50, 15} *vias tuas, & impij ad te conuertentur.*

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Christi vocantis Matthæum,
exemplar Confessarij.

I.

*Imitatio
Christi vo-
cantis Mat-
thæum.*

CHristus, qui de cælo venit vt errantes ad viam
vitæ & iustitiæ reduceret, pœnitentem suum
Matthæum fecit sui cælestis instituti coadiutorem.
Confessarius vices Christi agit in confessione, &
pœnitentes ad semitas rectas ducit: è re sua satis
erit, si ita illos disponat, vt sui adiutores habeat in
reductione animarum, quarum cura sibi commis-
sa est. Sic sol aërem luce cælesti perfundit, cuius
medio terrenum solum illustrat. Sic ignis ignem ac-
cendit, cuius ministerio interdum vtitur vt frigi-
dos calefaciat.

II.

*Satisfactio
Confessarij.*

Confessarius cùm ipse peccator sit, & satisfac-
tione indigeat, pulchram compensationem reddit
Deo, cùm animam pœnitentis lucratur: lucrum
quippe Creatoris, salus creaturæ est. Ad hanc præ-
standam satisfactionem Iacobus Apostolus, simul-
que Confessarius Confessarios excitat, dum scribit:
*Fratres mei, si quis ex vobis errauerit à veritate, & con-
uerterit quis eum; scire debet, quoniam qui conuer-
tit*

*Iacob. 5,
19.*

rit

rit peccatorem ab errore viae suae, saluabit animam eius à morte, & operiet multitudinem peccatorum. Multitudinem culparum etiam à seipso commissarum operiet Confessarius.

III.

Quanti referat Confessario, benè suas partes a-^{Damnum,}
gere, vel ex hoc intelligere potest, quòd Deus ipse ^{& lucrum.}
significauit Ezechieli, innuit & Confessario : Fili ^{Ezech. 3,}
hominis, speculatorem dedi te domui Israël : & audies de ^{17.}
ore meo verbum, & annuntiabis eis ex me. Si dicente me
ad impium : Morte morieris : non annuntiaueris ei, neque
locutus fueris vt auertatur à via sua impia, & viuatur;
ipse impius in iniquitate sua morietur, sanguinem autem
eius de manu tua requiram. Si autem tu annuntiaueris im-
pio, & ille non fuerit conuersus ab impietate sua, & à via
sua impia : ipse quidem in iniquitate sua morietur, tu au-
tem animam tuam liberaſti. Sed & si conuersus iustus à iu-
stitia sua fuerit, & fecerit iniquitatem : ponam offendicu-
lum coram eo, ipse morietur, quia non annuntiaſti ei : in
peccato suo morietur, & non erunt in memoria iustitiæ eius,
quas fecit : sanguinem verò eius de manu tua requiram. Si
autem tu annuntiaueris iusto, vt non peccet iustus, & ille
non peccauerit ; viuens viuet, quia annuntiaſti ei, & tu
animam tuam liberaſti.

IV.

I V.

*Attrahat
Confessa-
rius.*

*Cant. 1, 3.
Ioan. 12,
32.*

Habet in se Christus Dominus hanc vim, ut homines ad se trahat. dicit enim in Canticis Sponsa: *Trahe me post te*, & Christus dicit de se, *Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum*. Magnes ad se rapere annulum solet, & illo velut instrumento utitur, ut alium trahat. Rapuit ad se Christus Matthæum, & usus Matthæo est ut alios ad se alliceret. Traxit ad se Confessarios virtute Spiritus sancti. *Accipite*, inquit, *Spiritum sanctum*, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & hanc ab eis petit & quærit compensationem, ut trahant poenitentes suos, magneti iungant, & secum coniungant. Coniungit Christo, qui dicere potest verè: *Imitatores mei estote, sicut & ego Christi*.

*Ioan. 20,
10.*

*1. Cor. 4,
16.*

V.

*Matth. 9,
12.
Curet per-
fectè salu-
tem poeni-
tentis.*

Satisfacit Confessarius suo officio, si quod præstitit in conuersione Matthæi Christus, præstet & ipse. Christus in conuersione Matthæi medicum egit, criminatoribus quippe respondit: *Non est opus valentibus medicus, sed malè habentibus*. Satisfacit medici officio, qui non solum infirmo medetur, sed etiam cum iam conualuerit, docet & monet, quomodo se gerere debeat, ne relabatur in morbum. Admonuit Christus Matthæum, ut si vellet dignos poenitentiae fructus

fructus ferre, telonio renuntiaret. Monuit quoque paralyticum ut surgeret, tolleret lectum, & factus iam sanus ambularet: cumque illum postea inuenisset, imposuit cœpto operi coronidem, cum addidit, *Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius* Ioan. 5, 14. *tibi aliquid contingat.* Non implet Confessarius officium suum solum audiendo, impendendo pœnitentiam & absolutionem; adhuc opus est, ut boni Medici instar docendo & monendo declaret, qualis pœnitens in posterum futurus sit, & qualem viam inire debeat, ne rursus offendant, sed inoffenso pede in cælum tendat.

S. Augustinus Sermone de Gratia: *Oportet nos, qui Redarguat.* præesse populo, & pastoris nomen, quamvis indigni, tenemus, ut vobis administrare diuini verbi pabula curemus, & ita vos sollicita mente tractare, ut quod malum in vobis videmus, cum fraterno amore redarguamus; & quod bonum est, fructificare & enutrire laboremus. Beatus est qui se solummodo, Domino adiuuante, saluat: sed multò beatior est, qui secum alios ad celeste regnum trahere festinat, dicente Scriptura, *Qui audit, dicat, Veni.* Apoc. 22, 17. Quisquis talis est, ut ait Basilii Regul. 184. sit memor Apostoli dicentis: *Sic nos existimet homo ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei.* Non velut propriam quamdam scientiam ex sua ipsius auctori-

tate dispenset, sed velut ministerium Dei in cura & sollicitudine animarum per Sanguinem Christi redemptarum, cum timore & tremore erga Deum adimpleat, ad exemplum eius, qui dixit: Sic loquimur, non vt hominibus placentes, sed Deo, qui probat corda nostra; & cum commiserationis affectu erga eos qui audiunt, faciens illud Apostoli: Tamquam si nutrix foveat filios suos, ita placide inter vos agentes cupiebamus vobis non solum Euangelium Dei tradere, verum etiam nostras ipsorum animas. Præstitit vtrumque Matthæus, præstet & Confessarius.

Compareant, in anima pœnitentis, imago patientis sanguinis fluxum; in spiritu Confessarij, imago Christi sanguinem restringentis.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR SATISFACTIONIS, ET MORTIFICATIONIS *Matt. 9.*

Mulier fluxum sanguinis patiens, et refrenans.

DAVID CONTRA SE DEI VIRTUTEM IMPLORANS.

*Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis
meae: et exultabit lingua mea iustitiam tuam.*

IMAGO TRIGESIMASECVNDA
EXPLICATA.

STENDITVR in effigie miraculum patratum in femina, cuius facta est mentio ab Euangelista Matthæo cap. 9, 20. *Ecce mulier quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retrò, & tetigit fimbriam vestimenti eius.* Fimbriam tetigit, & sanguinis fluxum repressit. Hæc femina typus est, imago est animæ pœnitentis, quæ nouit effrænis carnis lasciuiam reprimere, quæ nouit fluxum & luxum sanguinis refrænare. Nemo concupiscentiis suis frænum iniicit, nisi priùs virtute diuinâ animetur; ac proinde mulier animosa recurrit ad Christum, imploransque Dei manum & opem, ait: *Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis* ^{Psal. 50.} *meæ, & exultabit lingua mea iustitiam tuam.* ^{16.} Satis opportunè Ephræm in eos, qui quotidie peccant, & quotidie pœnitentiam agunt, inquit: *Quousque, ô amice, inimicum sustines, & quæ illi placent quotidie efficis? Cape meum consilium, quod te saluare poterit, & expiato simul animo & corpore, accede ad Saluatorem, qui cunctos procedentes ei in pœnitentia feruenti, & fide perfecta sanat.* Concipit magnos animos pœnitens in

seipsum, qui hoc eodem spiritu ductus sibi bellum indicit, & ut de se victoriam compareret, agatque triumphum, socius fit præsentis feminae, recurrit ad Christum, & cum Dauide diuinum auxilium implorat & impetrat ab eo, cuius suprema iustitia punitione nostra non gaudet, sed voluntaria satisfactione. *Neque enim Deus, ut ait Gregorius 3. Parte Pastoralis cap. 31. nostris cruciatibus pascitur, sed delictorum morbos medicamentis contrariis medetur, ut qui voluptatibus delectati discessimus, rursus fletibus amaricati redeamus. Et qui per illicita defleendo cecidimus, etiam à licitis nosmetipsos restringendo surgamus. Et cor, quod vulnerauerat elatio superbiae, curet abiectio humilis vite. Perfecta huius satisfactionis forma, præsens imago est.*

Miraculosa imago.

Miraculum patrum in femina sanguinis fluxum patiente.

Ioan. 12, 25.

CVM vita humana tota annexa sanguini sit, & à sanguine pendeat, qui cupit & petit à sanguinibus liberari, non amat, sed odit vitam & animam suam, implens id quod Christus ait, ut homo sibi ipsi inuisus sit: *Qui amat animam suam, perdet eam: Et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam.* Si spectes naturæ ordinem, id fieri nequaquam potest: sublimi est opus virtute,

te, vt quis concipiat odium in se, & sibi inuifus, Deo dignè satisfaciat. Ne perdas vitam, odio prosequere vitam: vt animam tuam custodias, illam odisse oportet. Augustinus: *Magna & mira sententia, quemadmodum sit hominis in animam suam amor vt pereat, odium ne pereat. Si malè amaueris, tunc odisti: si benè oderis, tunc amasti. Felices qui oderunt custodiendo, ne perdant amando.* Felix pœnitens, cui vita ipsa exosa est, quoniam in Deum deliquit, & ductus suiipsius odio dicit, *Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ, & exultabit lingua mea iustitiam tuam.* Psal. 50, 16. Mira petit, & hæc mira operatur pœnitentia, de qua Ephræm: *Peccatores pœnitentia immolat, sed rursus eos viuificat.* Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

Deus, qui iam desperatam feminam à fluxu sanguinis liberaſti: da mihi virtutem contra hostes meos, contra luxum lasciuientis carnis & sanguinis. *Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ, & exultabit lingua mea iustitiam tuam.* Psal. 50, 16.

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:

Exemplar mulieris fluxum sanguinis patientis,
exemplar opera mortificationis
facientis.

I.

*Imitatio
femina à
fluxu san-
guinis cu-
rata.*

*1. Cor. 9,
27.*

CUm caro serua, & anima iure suo domina sit, cinuersus ordo est in homine peccatore, anima seruit, caro verò dominatur. Opus igitur est, vt cum homo iam desit esse peccator, resumat anima imperium suum, & caro, siue velit siue nolit, per ieiunia, cilicia, & alias exercitationes admonita, animæ famuletur. Ne deesset officio suo caro, *castigo*, inquit Apostolus, *corpus meum, & in seruitutem redigo*. In hunc eundem locum Iustinianus de Interior. conflict. cap. 3. *Non orat beatus Apostolus carnis insolentiam, & quàm importunè contra spiritum rebellis existat. Ne igitur indignum indebitumque sibi undicaret imperium, castigatione prudenti, seruituti illam subigere satagebat*. Hæc castigatio tunc prodest ad satisfactionem, cum valorem accipit ex Deo; & idcirco idem *2. Cor. 12, 6.* Apostolus asserit, *Sufficiencia nostra ex Deo est*. Recur-
rat igitur ad Christum, ad eius pedes se prosterнат,
tangat

tangat fimbriam, hauriat virtutem vt carnem subiiciat, & per eius subiectionem iustitiæ diuinæ satisfacere queat.

II.

Contraria contrariis curantur, luxum igitur carnis & sanguinis, vnde ortum peccatum habet, contrariis satisfactionis pœnis ac pœnitentiis cohibendum esse, declarat Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 8. *Proculdubio magnopere à peccato reuocant, & quasi quodam freno coërcent hæ satisfactoriæ pœnæ, cautioresque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt: mendentur quoque peccatorum reliquiis, & vitiosos habitus malè viuendo comparatos, contrariis virtutum actionibus tollunt.* Etenim, vt ait Ephræm agens de Pœnitentia: *Peccatum seminat passiones & perturbationes, & pœnitentia illas demetens, superseminat vitæ rationem laudabilem.*

III.

Delectatur diuina iustitia, cùm seipsum homo castigat. Inuita procedit in reos, inuita delinquentes punit ac plectit, & maximè gaudet, cùm Deo nihil aut parum relinquitur puniendum. Quamobrem agens Dauid de sua ipsius punitione, dicit: *Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ.* additque *Et exultabit lingua mea iustitiam tuam.* Bene
Ecc Chry-

Carnis pœnitio.

Deo grata.

Psal. 50,
16.

Chrysostomus Homil. 41. ad Popul. *A nobis ultionem sumamus, ita placabimus iudicem. Placabimus, & insuper recreabimus. Similis sibi David est cum ait Psalmo 37, 4. Non est sanitas in carne mea, hoc est, ut S. Basilius notat, Ego praueniens, nec expectans ut quisquam externè corpus meum vlcere malo puniat, me ipsum castigauit, & meam carnem, per quam peccatum admisi, flagellis tradidi, me puniendo multisque modis castigando.*

I V.

Sit austerus.

Cum hædus in sacris Litteris Symbolum sit peccatoris, Deuter. cap. 14, 21. lex illa promulgata est. *Non coques hædum in lacte matris suæ.* Isidorus in hunc locum: *Hædus hic sub peccatoris figura introducitur. Proinde peccans non est coquendus in lacte matris suæ, id est, non purgandus mediocribus tenerrimisque Ecclesiæ disciplinis, sed austerioribus præceptis eius sunt excoquenda peccata, cuius magna sunt crimina, ut qui per lasciuie blandimenta se perdidit, fortiori disciplina se redimat. Si noueris te punire, noueris te redimere.*

V.

Sit humilis.

Humanæ mortis impetu corpus terrenum cadit, cælestis refurgit spiritus. Mortificatio nostra carnis depressio est, & animæ resurrectio. Ad carnis humiliationem incitat nos Apostolus, cum dicit, *Mortificate membra vestra, quæ sunt super terram. Ad resurrectionem*

rectionem spiritus nos hortatur, cùm ait : *Si consurre-* Colof. 3, c.
xistis cum Christo, quæ sursum sunt quarite, quæ sursum
sunt sapite, non quæ super terram. Corpus igitur depri-
 matur, vt spiritus suscitetur; caro pœnitentiis re-
 tundatur, vt anima reuiuifcat. Via & arte humilia-
 tionis Dauidis spiritus assurrexit; assurrexit & ani-
 ma mulieris patientis sanguinis fluxum, eriget et-
 iam se spiritus pœnitentis, si nouerit se exercere, si
 nouerit se humiliare. *Qui se humiliat, exaltabitur.* Matth. 23,
 12.

V I.

Sanguis origo peccati carnalis est, vt monet Au-
 gustinus in hunc Psalmum, & oportet vt non solum
 peccatum per Confessionem tollatur, sed etiam eius
 radix & origo rescindatur. Non tollitur omnino ar-
 bor, si radicitus non euellatur. Si ramos secueris, &
 truncum abstuleris, maneant tamen infixæ terræ
 radices, illæ haud dubiè pullulabunt. Radix & ori-
 go peccati sanguis est; in Confessione ramos & trun-
 cum sustulisti, necesse est vt iam per satisfactio-
 nem sanguinis radicem euellas, ne commissa &
 iam remissa peccata reuifcant. Satis benè monet
 Ecclesiasticus cap. 9, 12. *Cum aliena muliere ne sedeas*
omnino, nec accumbas cum ea super cubitum, & non
alterceris cum illa in vino, ne fortè declinet cor tuum in
illam, & sanguine tuo labaris in perditionem. Sanguis
 Eec 2 prin-

Psal. 50,
16.

principium ruinæ est, & qui sibi ab illo non cauet post confessionem, rursus cadet. Benè sibi consulit pœnitens, cum per ieiunia & alias exercitationes sibi bellum indicit, ac dicit, *Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis mee.* Magnum hoc testimonium acceptæ iustificationis. Rogat enim Basilius Regula 296. *Quomodo certa reddatur anima, quod repurgata sit à peccatis?* Respondet: *Si præstiterit mandatum Apostoli dicentis, Mortificate membra vestra, quæ sunt super terram.*

VII.

Imitatio in
agritudine.

Ezechias ægrotabat, cumque confessionis suæ virtute salutem sibi comparasset, cogitavit de danda satisfactione, quam & optimam esse censuit, si carnis mortificationem adiungeret. & quidem adiunxit, *Domine vim patior, responde pro me. Quid dicam, aut quid respondebit mihi, cum ipse fecerit? Recogitabo tibi annos meos in amaritudine animæ mee.* Hæc animæ amaritudo mortificatio est, quam sponte sua suscepit Ezechias, dum eandem vim pateretur, quam patiebatur Euangelica illa femina, & quam in se expertus clamabat Rex. *Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis mee, & exultabit lingua mea in stititiam tuam.*

Psal. 50,
16.

Audi

Audi Pater Pœnitentis:

Exemplar Christi curantis sanguinis fluxum,
exemplar Confessarij.

I.

Christus comprimebatur à turba, cùm fluxum ^{Imitatio} sanguinis patiens femina fimbriam eius teti- ^{Christi cu-} git, & sanata est. Confessarius pœnitentiis coarctatus ^{rantis san-} & compressus, Christum ipsum agit, & dicit: ^{guinis flu-} Apparuit gratia Dei saluatoris nostri omnibus hominibus, ^{xum.} Tit. 2, 11. erudiens nos, vt abnegantes impietatem & secularia desideria, sobriè, iustè, & piè viuamus in hoc sæculo. Hæc Paulus, hæc Confessarius, qui & se nouerat comprimere, nouerat se punire. Castigo, inquit, corpus ^{1. Cor. 9,} meum, & in seruitutem redigo. ^{27.}

II.

Accidere interdum solet, vt vacans quis audientis excipiendisq̃ confessionibus, tantum habeat concursum pœnitentium, vt ab illis comprimatur & obruatur, & in tanta multitudine vna anima reperiatur, quæ passionibus carnis & sanguinis bellum indicat, & quæ sola nouerit de se triumphare. Cùm hoc accidit, existimet Confessarius se locum tenere Christi, qui cùm à numerosa turba opprimeretur, in tanto numero vna solùm mulier extitit, quæ tan-

Ecc. 3

gens

gens fimbriam sanitatem recepit, & fluxum sanguinis, quem patiebatur, repressit.

III.

Spiritus sanctus carnem & sanguinem odit, & recusat ibi esse ubi caro & sanguis regnant. Testatur hoc ipsum Deus, cum ait, *Non permanebit spiritus meus in homine in aeternum, quia caro est.* Cum ita se res habeat, sapienter Christus Spiritum sanctum carnis & sanguinis hostem Confessariis largitus est, ut partes Spiritus sancti agant, & causam eius pro virili tueantur. Tuentur, cum pro salute animæ suæ contra carnem & sanguinem pugnant. Tuentur, cum huiusmodi militiæ strenuos milites quærunt, & quos habent poenitentes, eidem adscribunt militiæ, ut hostes sibimet existant. In hoc bello dux militum, ductor poenitentium debet esse Confessarius: fuit & Christus, quem mulier illa secuta est, & eius inhærens vestigiis, vestis fimbriam osculata, de proprio sanguine incruentam victoriam reportavit. Quod si, dum te ipsum vincis, & victoriam tui ipsius prosequeris, aliquis intercurrat, & conetur ab incepto proposito deterrere, memineris eiusdem Christi, qui passionis ergo Ierosolymam ascendebat, & cum retardare eum Petrus vellet, in ipsum graviter inuectus est. *Vade, inquit, post me satana,*

Confessarius dux est.

Matt. 16,
23.

tana, scandalum es mihi : quia non sapis ea quæ sunt Dei, sed ea quæ hominum.

I V.

Contingere sæpè solet, vt diuturnum morbum patiens Medicos plurimos consulens, oleum & operam perdat, nec remedium inueniat, & tandem bonâ fortunâ suâ, cùm minùs cogitet, in Medicum incidat, cuius ope à morbo suo recreetur & libere-
tur. Accidit hoc mulieri fluxum sanguinis patienti, quæ impenderat fortunas suas, vt conduceret Medicos sibi, quorum medica arte curaretur. Defecit ars Medicorum, defecit pecunia ægrotantis, & ipsa mendica reddita est. Venit ægra misera ad Christum, tetigit simbriam, curata est, sanata est. Felix ^{*Felix est in Confessario.*} femina, quæ Medicum salutis inuenit, & eius opera vsa conualuit. Accidit hoc ipsum pœnitenti, qui rudes & indoctos Confessarios frequentare sæpè solet, & post eorum vsum & consilium in veteri statu manet. Perdidit oleum & operam. Prouidet tandem Deus, vt in spiritalem, sapientem & doctum incidat Confessarium, cuius ope resipiscat ac conualescat. Felix pœnitens est, felix & Confessarius: ille, quia salutem accepit; iste verò, quia dedit, & officio suo satisfecit.

V.

V.

Oportet, vt pœnitens bonam de Confessario suo habeat opinionem & existimationem, qualem de Christo descripta iam mulier habuit. Dixit mulier: *Matth. 9. 21. Si tetigero tantum vestimentum eius, salua ero.* Hæc fides quantum illi profecerit, ostendit Christus cum ait, *Bona Confessarii opinio. Fides tua te saluam fecit.* Bonam de se Confessarius opinionem acquirit, cum mortificationem Christi portat in corpore suo. Bonum sibi nomen comparant milites, cum hostes strenuè oppugnant & expugnant. Hostis sibi met Confessarius est, se ipsum oppugnet & expugnet, vt bonum nomen non solum apud Altissimum, sed etiam apud homines obtineat. *Apostolici enim (inquit Hieronymus Epistola 14. ad Celantiam) & precepti est, & exempli, vt habeamus rationem non conscientie tantum, sed etiam fame. Non superfluum est à fructu vacuum, gentium magister hoc docet: vult enim etiam extraneos ad fidem homines per fidelium opera proficere, vt religionem ipsam religionis disciplina commendet. Et ideo sicut luminaria in mundo lucere nos iubet in medio nationis prauæ & peruersæ, vt incredulæ mentes errantium, ex nostrorum actuum lumine, ignorantie suæ tenebras deprehendant.* Itaque Confessarius, cum Iudex sit, & Christi vicarius, mortificationem eiusdem in corpore suo gerere debet.

VI.

VI.

S. Augustinus Serm. 94. de Tempore : *Audiant er-* ^{Mortifica-}
go iudices terræ, corpus castigent, libidines frænent, ament ^{tio.}
sapientiam, vincant concupiscentiam. Et vt hoc faciant,
erudiantur. Hæc est autem summa eruditionis, seruire Do-
mino, & exultare ei cum tremore. Exulta ergo ei, & non
tibi. Ei à quo es quod es; non solum quòd homo es, sed et-
iam quòd iustus es. Excitent reos suos, vt similia ipsi
præstent. Benè Iustinianus Sermone de Ramis pal-
marum: Admonentem Apostolum audi. Obsecro vos, fra- ^{Rom. 12, 1.}
tres, per misericordiam Dei, vt exhibeatis corpora vestra
hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem, rationabile
obsequium vestrum. Obsecro corpus exhiberi in laboribus,
in ieiuniis, in vigiliis, in fame & siti, in frigore & nu-
ditate, vt esse valeat hostia viua, sancta, Deo placens, at-
que perfecta. Nouerat excellentissimus Doctor, quàm pe-
tulanter aduersus spiritum lasciuiat corpus, quantumque
virtutis renitatur bono, si absque pœnitentiæ eruditione
permaneant, propterea hortatur, vt sub temperantiæ coër-
ceatur iugo, ipsiusque immoderata refrænatur voluptas, ne
sibimet ruina efficiatur & animæ. Accedit Gregorius in
Psalmum quartum Pœnitentialem, & vices agens
Confessarij, dicit: Admonemur in hoc Psalmo, carnales
cupiditates restringere, & de Dei misericordia numquam
desperare. Quisquis ergo desperans de venia agere pœni-

Fff

ten-

tentiam dubitat, David pœnitentiam in animum reducat. Audiamus & nos David clamantem, & nos clamemus; gementem, & congemiscamus; flentem, & collacrymemur; correctum, & collatetur. Clamat David, Libera me de sanguinibus: clamemus & nos non solum vocibus, sed etiam gemitu, fletu, & lacrymis, quibus æternum gaudium emamus & acquiramus.

Compareant, in anima pœnitentis, imago hominis muti; in spiritu Confessarij, imago Christi os eius aperientis.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR SATISFACTIONIS ET ORATIONIS. *Marc. 7*
Mutus sanatus, et à Christo vocem accipiens.

DAVID ORANS, ET SATISFACIENS.
Domine, labia mea aperies: et os meum annun-
tiabit laudem tuam.

SA

AG

reddi

laudari

amantia

ne &

zactus

res &

supprimi

et mai

an ablo

que pen

pernit

que cum

is Bec

putat

am De

ora

tiacifi

IMAGO TRIGESIMATERTIA
EXPLICATA.

 V M misericordia, carnis refrænatio, & oratio creditori Deo satisfaciant, postquam Daud misericordiam, & sui ipsius punitionem Deo pro extinguendo debito reddidit, addit deinde orationem, & diuinam laudationem. *Domine labia mea aperies, & os* ^{Psal. 50. 17.} *meum annuntiabit laudem tuam.* Deus orandus, Deus oratione & laudatione placandus est, & idcirco Confessarius pro pœnitentia debitoribus Dei semper preces & orationes iniungit. Peccatum claudit, ac comprimit ora peccatorum, ne preces & laudes offerant maiestati diuinæ: Christus verò post impensam absolutionem aperit & laxat ora mutorum, dicitque pœnitenti, *Ephpheta, quod est adaperire.* ^{Marc. 7. 34.} *Loquitur pœnitens, loquitur mutus. Solutum est vinculum linguæ eius, & loquebatur rectè.* addo glossam venerabilis Bedæ: *Quod tunc in vno carnaliter factum est, quotidie fit in conuersione Gentium, vt tacentia ora ad laudem Dei laxentur.* Laxantur à Christo, cuius est aperire ora mutorum, & linguarum vincula soluere, vt sacrificium laudationis & orationis immolent

fuo liberatori : agensque de Pœnitentia monet hoc ipsum Ephræm , & ait : *Frequenter propter sumptus aliqui in lege recusabant sua enuntiare peccata , fiebatque occasio mali parsimonia sacrificij , victimaque inopia , sed ademit hoc Christus adueniens , dans pœnitentiam , quæ sacrificium est sine sumptu. Sacrificium sine sumptu , est oratio & laudatio diuina.*

Miraculosa imago.

Miraculum in homine muto paratum.

MVtus erat Zacharias , non defectu naturæ humanæ , sed vitio incredulitatis suæ , quod commisit , cùm cælestibus oraculis fidem debitam non adhibuit. Peccatum loquelam abstulit , restituit gratia , ut orando Deum , & laudando summam Dei misericordiam , pio condonatori suo satisfaceret ; quod & fecit , cùm cantauit : *Benedictus Dominus Deus Israël : quia visitauit , & fecit redemptionem plebis suæ.* Hoc miraculum operatus est Christus Dominus in homine , quem in Euangelio sanauit , & operatur nunc in Dauide pœnitente : qui cùm sit mutus , petit , orat , ac simul loquitur , *Domine labia mea aperies , & os meum annuntiabit laudem tuam.* Nemo diffidat tanti huius beneficii participem se futurum , si Christum sonet , & Christum apud Deum Patrem , more Zachariæ , loquatur. Satis.

Luc. I, 68.

Psal. 50,
17.

tis opportunè Ambrosius lib. i. de Virginitate prope initium, *Quòd si nomen filij, inquit, addidit patri vocem, ego quoque desperare non debeo, quin vocem, licet mutus, accipiam, si loquar Christum.* Si quis pœnitens more Sacerdotis Zachariæ Christum loquatur, & ipse Sacerdos est qui offert sacrificium laudis, cùm dicat citatus Ephræm, *Ipse sibi populus in Ecclesia Sacerdos quonam modo efficitur, quia conscientiam habet pro sese sacrificium offerentem. Ex corde orat, & ipse pro se ipso Dominum placat.* Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

CHriste magne, qui mutorum linguas aperis, vt te orando & te laudando pro debitis suis satisfaciant: vt & ego debitam faciam tibi compensationem, *Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam.* Psal. 50, 17.

A T T E N T I O.

Attende fili Pœnitentiæ:

Exemplar muti loquentis, exemplar orantis pœnitentis.

I.

*Imitatio
muti lo-
quentis.*

PUlchrum acceptæ gratiæ signum est , cùm preces & supplicationes satisfactorias Deo pœnitens offert. Benè & verè in Apologia David capite 17. scribit Ambrosius : *Os peccatoris Deus claudit, ne iustitias loquatur Dei ; iusti aperit , vt loquatur.* Cùm in statu peccati iaceres, mutus eras, & luebas dignas pœnas ; iustus es redditus , solutum est vinculum linguæ, vt dignos pœnitentiæ fructus rectè loquendo , orando , & Deum laudando feras. Ferebat quidem fructus , & quidem perpetuos David , cùm dicat Psalm. 114, 2. *In diebus meis inuocabo.* Super quem locum Basilius , *Nos autem* , inquit , *una orantes die vel hora , breuem aliquam super peccatis nostris tristitiam passi, quiescimus, quasi iam pro malitia nostra æqua mensura satisfecerimus : at hic sanctus confessionem se omni vitæ suæ temporis commensuratam ostensurum dicit : In omnibus diebus vitæ meæ inuocabo.*

II.

*Necessitas
orationis.*

Non sufficit bona confessio , requiritur etiam oratio , cùm Cyprianus Sermon. de Lapsis ita concluderit : *Dominus orandus est , Dominus nostra satisfactione placandus ; orare oportet impensius , & rogare.* Nulla *Psalm. 31, 5.* melior expiatio , quàm illa confessio Dauidica : *Delictum meum cognitum tibi feci , & iniustitiam meam non abscondi.*

abscondi. Dixi: Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei. Viden' Confessionem cum peccati venia & remissione coniunctam? Aduerte quid statim addat: Pro hac orabit Psal. 31, 6. *ad te omnis sanctus in tempore opportuno: pro hac, inquam, remissa & condonata impietate omnis homo iustificatus & sanctificatus orabit, vt precum & orationum solutione, quod reliquum est debitum, extinguat.*

III.

Nihil charius, quàm quod precibus apud ho- Donum Dei oratio. mines emitur; secus verò accidit apud Deum, qui referat labia, ac preces donat, quibus ipsum rogare & placare debeamus. Bonus Deus est, qui verba sacrae absolutionis Confessario tuo præbet, vt à peccatis absoluat. Bonus Deus, qui & libellos tibi supplices dictat & format, quibus eidem Deo præstes satisfactionem. Si Princeps, apud quem agitur de remissione iniuriarum, supplicationes sibi faciendas componeret, de felice successu dubitatio nulla foret. Nec dubitandum, gratam Deo futuram esse orationem pœnitentis, allaturamque remissionem pœnæ debitæ, cùm precum & orationum Deus ipse auctor existat.

IV.

*Oratio con-
uenit cum
columba
Noë.*

Pœnitentis oratio cum mystica illa columba, quam Noë misit ex arca, magnam habet consonantiam, quemadmodum titul. de Pœnitent. cap. 5. Bonauentura commemorat. *Sicut enim illa denuntiavit pacem, & iam cessasse diluuium; sic oratio denuntiat pœnitentiam, reconciliationem, & veniam peccatorum. Et sicut columba illa portauit ramum oliuæ; sic oratio ramum diuinæ gratiæ. Et sicut columba habet duplicem alam; sic oratio habet duplices alas, scilicet ieiunium & eleëmofynam. unde dicitur: Quis dabit mihi pennas sicut columbæ? Instar columbæ Dauid gemit in oratione sua: Domine, ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. Habet columbina eius oratio duas alas, misericordiæ vnā, mortificationis alteram. Misericordiæ alam, dum canit, Docebo iniquos vias tuas, & impij ad te conuertentur; mortificationis alam, quia petit, Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ. Mystica igitur columba est oratio pœnitentis, quæ nuntiat peccatorum diluuium iam cessasse, cælumque iam serenum refulsisse.*

*Psal. 54. 7.
Psal. 37.
10.*

*Psal. 50.
15.*

*Psal. 50.
16.*

V.

*Oratio
Christum
sonat.*

Quid sitibundus quærit? potum. Quid famelicus appetit? cibum. Quid mutus desiderat? verbum. Verbum Christus est, & si quis supplicans in oratione

tione præter istud verbum quærat, non benè orat. Audiendus Bernardus Serm. ult. in Cantica. *Unum est enim, alioquin non rectè oras, si orando præter Verbum aliquid quæras, quoniam in ipso sunt omnia. Ibi remedium vulnerum, ibi subsidia necessitatum, ibi resarcitus defectuum, ibi profectuum copiae, ibi denique quidquid accipere vel habere hominibus expedit, quidquid decet, quidquid oportet. Qui mutus fuit in peccatis, verbum quærit, & ait, Domine labia mea aperies. Christum sonet, vt benè laudet & oret, & orando & laudando resarciat pœnæ damnum, quod virtute absolutionis ablatum adhuc non erat. Peropportunè hortatur Iustinianus Serm. de Eucharistia: *Diuinæ, quantum vales, intende laudationi. Ipsa est, vnde pro tuis potest delictis satisfacere.**

V I.

Rex Ezechias Deo gratus, compensare cupiens *Imitatio in agitudine.* beneficium sanitatis acceptum, fudit preces & orationes. *Sicut pullus hirundinis sic clamabo, meditabor vt Isai. 38, 14.* columba. Concludit tandem: *Psalmos nostros cantabimus cunctis diebus vitæ nostræ in domo Domini.* Hæc muti hominis sanati digna satisfactio est, & hanc exigit ab eo Deus, cui salutem impertiuit. Clamet sicut hirundinis pullus, meditetur vt columba, psalmos in honorem Dei canat, cantet, & di-

cat : Domine labia mea aperies , & os meum annuntiabit laudem tuam.

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Christi sanantis mutum,
exemplar Confessarij.

I.

*Imitatio
Christi ho-
minem mu-
tum sanan-
tis.*

CHRISTUS dat muto loquelam , vt fundere preces queat ; & Confessarius , cùm iniungit orationes , aperit os pœnitentis , vt Deum laudet & oret. Præscribit recitandas preces , quibus præter meritum pœnitentis accedit meritum Christi satisficientis , vt speciali ac singulari eius virtute promoueantur. Nullas Confessarius preces , nullas orationes imponit , quas non designet & notet rubricâ Sanguinis Christi , qui præter communem morem & ordinem in datis & impositis supplicationibus , sicut in aliis iniunctis pœnitentiis , vires suas exercet.

II.

Christus cùm mutum sanat , apprehendit eum seorsim , quasi velit vt ille oret , & velit ipse simul orare. Et quidem orat ; scribit namque Euangelista : *Et apprehendens eum de turba seorsim , misit digitos suos in auriculas eius , & expuens tetigit linguam eius , & suspiciens in cælum ingemuit.* Confessarius tunc temporis

Marc. 7,
33.

ris Christum refert, cum remotum à turba suum Praet in oratione Confessarius. poenitentem habet, & antequam illum soluat, orationem illam praemittit: *Dominus noster Iesus Christus te absoluat: & cum impensam iam absolutionem subsequitur eiusdem Sacerdotis supplicatio: Passio Domini nostri Iesu Christi, & merita beatæ Mariæ semper Virginis, & omnium Sanctorum sint tibi in remissionem peccatorum.* Praet Sacerdos oratione poenitentem, ut qui loco poenitentiae preces & orationes imponit, ipse dux sit & magister, ducat & doceat poenitentes suos orare. Praecedat ac subsequitur absolutionem oratio, ne illa sola & solitaria incedat, sed honorata & comitata procedat.

III.

Pertinet huc exhortatio Iacobi Apostoli cap. 5, 16. *Charissimi, confitemini alterutrum peccata vestra, & orate pro inuicem, ut saluemini. Multum enim valet deprecatio iusti assidua. Elias homo erat similis nobis passibilis, & oratione orauit, ut non plueret super terram, & non pluit annos tres, & menses sex. Et rursus orauit: & caelum dedit pluuiam, & terra dedit fructum suum.* Hortatur Iacobus in primis, ut & poenitens suam faciat Mutua poenitentis & Confessarii oratio. confessionem, Confessarius illam excipiat, & deinde mutuò se Deo commendent, ut mutuae orationis virtute salutem adipiscantur. Conueniant ergo inter

se Sacerdos simul & pœnitens, vt alter pro altero oret, alter alterius causam apud Deum agat, exemplo Prophetae Eliæ, qui non tam sibi quàm aliis oratione sua prouidit.

I V.

Confessarius in cælum oculos erigat.

Psal. 118, 81.

Christus oculos in altum sustulit, & gemitum edidit, cùm mutum istum sanauit. Lingua orauit, cùm ingemuit; orauit oculis, cùm cælum ipse suspexit. Pulchra est oris, pulchra oculorum oratio. Vna & altera Dauid vsus est, cùm ait: *Defecit in salutare tuum anima mea, & in verbum tuum supersperaui. Defecerunt oculi mei in eloquium tuum, dicentes: Quando consolaberis me?* Habent dictionem suam oculi, habent & orationem. Hanc orandi artem Christus docuit, exercuit, & exercere voluit Confessarios, quorum munus est ad orandum pœnitentes suos excitare, vt cum ipsis gementes, & cælum simul aspicientes, Deo & cælo pro commissis offensis satisfaciant.

V.

Gemat.

Christus cùm ingemuit, emisit ex ore spiritum, cuius consortes ac participes postea fecit Apostolos & Confessarios, vt scirent se Spiritum sanctum accepisse, qui docet cum gemitu orare pro salute pœnitentium. Orabat, & simul gemebat Paulus, cùm dicebat:

dicebat : *Similiter autem spiritus adiuuat infirmitatem* Rom. 8, 26.
nostram : nam quid oremus , sicut oportet , nescimus : sed
ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.
 Loquitur Paulus, doctus à Spiritu sancto, in quem
 cadere gemitus nequit, sed gemendi exercet magi-
 sterium, quo ducti ministri prædicationis & con-
 fessionis pro sua & suorum salute orant simul & ge-
 munt.

V I.

S. Augustinus lib. de Vera & falsa pœnit. cap. 20. Oret, ut
adiuuet.
Adiuuet pœnitendo, orando, & semper eum iuuat lenien-
do, spem promittendo, eleëmofynas faciendo, & cetera bo-
na pro eo agendo ; consolando, & si opus fuerit increpan-
do : doceat loquendo, instruat operando. Sit particeps la-
boris, qui vult fieri particeps consolationis. Nulla maior
 consolatio est, quàm ea quæ pertinet ad conscien-
 tiam : tam nobilis ac sublimis conditionis est, vt
 non habeat similem in terris, sed in cælis quærenda
 sit. Cælesti quidem gloriæ conformis est, ac pro-
 inde de se Paulus affirmat, *Gloria nostra hæc est, testi-* 2. Cor. 1,
12.
monium conscientiae nostræ. Hinc efficitur, vt quem-
 admodum supernæ Sanctorum beatitudinis confor-
 tes non habentur, nec sunt, qui participes laborum
 & tribulationum non fiunt ; sic etiam Confessarij
 in gloria sanctæ conscientiae pœnitentium non
 commu-

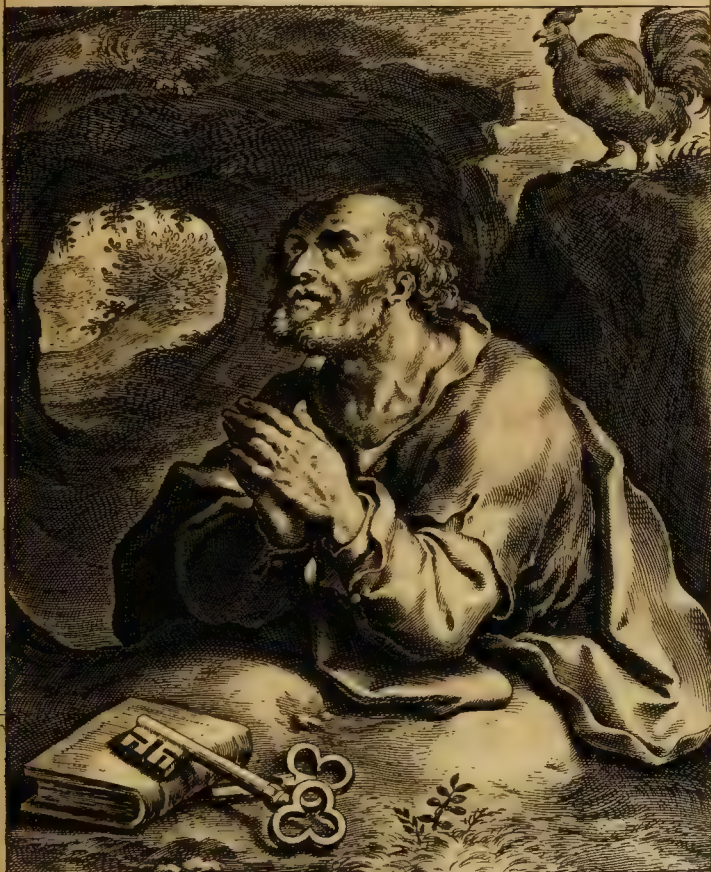
communicent, nisi prius se socios adiungant, & viam patiendi, & satisfaciendi communem ingrediantur & prosequantur. Pulchrè quoque S. Gregorius Nazianzenus, *Habes, inquit, medicina regulam. Christi discipulus es mitis & humani, infirmitatesque nostras portantis. Benignum illum & humanitate preditum agricolam imitare, Dominum adhuc precare, ne infructuosam & inutilem ficum excidat, atque odio habeat, verum conuertat, & curet, & stercus iniiciat, hoc est eam correctionem, quæ peccati confessione & manifestâ pudesactione, atque ignominiosiori vitæ ratione constat. Quis scit an mutabitur, ac fructum feret, Iesumque à Bethaniâ redeuntem alet?*

Compareant, in anima pœnitentis, imago Petri plorantis; in spiritu Confessarij, imago Christi eum respicientis.

Respice in similitudinem picturæ.

EXEMPLAR INTERIORIS SATISFACTIONIS . *Matt. 26.*

Petrus amarè flens, cor suum amarum offerens.

DAVID CETERA SACRIFICIA RESPVENS, ET COR OFFERENS.
*Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique. &c.
Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum et
humiliatum Deus non despicies.*

IMAGO TRIGESIMA QVARTA
EXPLICATA.

AVGUSTINVS lib. 50. Homiliarum Homil. 50. *Non sufficit pœnitenti mores in melius mutare, & à malefactis recedere, nisi & de iis quæ malè facta sunt, satisfaciat Domino per pœnitentiæ dolorem, per humilitatis gemitum, per contriti cordis sacrificium.* Quamobrem pœnitens Daud, vt impleat officium suum, satis sapienter adiecit: *Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem vtique, holocaustis non delectaberis. Sacrificium Deo, spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicias.* Respexit Iesus pius ac clemens Simonem, postquam ab ipso defecit. *Et egressus foras Petrus,* ^{Psal. 50, 16.} *flevit amarè, vt fletibus ac lacrymis suis testaretur, de corde amaro & afflicto se dignum Deo facere sacrificium.* Cor contritum & humiliatum mœsti & afflicti Petri non despexit, qui tam benignè & amanter illum respexit. Hic idem Apostolus est, qui dixerat paulò antè, *Ecce nos reliquimus omnia.* Rebus ^{Matth. 19, 27.} omnibus renuntiavit, nec quidquam sibi reseruavit, quod pœnitens Deo posset post negationem offerre. Cùm auro & argento careret, dicere licuit Pe-

A^{Act. 3, 6.} tro: O Christe sancte, *argentum & aurum non est mihi, quod habeo hoc tibi do, spiritum tribulatum & afflictum, cor contritum & humiliatum Deus non despicies.* Benè Basilius in Psalm. *Proprium est hominum prudentium in peccatis & rebus turpibus erubescere, & conscientiae stimulis tangi, & humiles se reddere.* Proprium quoque est hominum verè poenitentium, continuis lacrymis ac fletibus pro delictis more Petri satisfacere. Eapropter, ut ait Gregorius 3. Parte Pastoral. cap. 300. *admonendi sunt, qui peccata deplorant operum, ut consummata mala perpetuo diluant lamento, ne plus adstringantur in debito perpetrati operis, & minus solvant fletibus satisfactionis.*

Miraculosa imago.

Miraculum in Petro poenitente patratum.

Petrus Apostolus non solum in statu iustitiæ, sed etiam in peccati sui commissione lapis erat. Cum non semel tantum, sed etiam tertio negaverit, ita obduruit, ut duro saxo similis videretur. Cum sic obduruisset, respexit Iesus lapidem, respexit Petrum, & egressus foras fleuit amarè. Illustre sanè miraculum maius & excellentius illo quod Deus operatus est, cum è deserti petra dulces illas aquas eduxit. *De petra melle saturavit eos.* Quòd si sub illo petrae miraculo latebat sacrificium altaris, sub

Matth. 26, 75.

Psal. 80, 17

sub amaris Petri lacrymis grata Deo patet hostia,
 gratum Deo sacrificium. *Sacrificium Deo spiritus con-* Psal. 50,
 tribulatus. Qualis hæc hostia sit, patet ex iis quæ as-
 ferit Cyrillus in cap. 6. Leuitic. *Hæc est lex hostiæ pec-* Leuit. 5.
 cati; in loco, quo iugulantur holocausta, occident, & id
 quod peccati est coram Domino, Sancta sanctorum sunt.
 Vide quàm multa misericordia & benignitas Dei est, ut
 ubi holocaustum iugulatur, ibi etiam hostia, quæ pro pecca-
 to est immolari iubeatur: ut scilicet intelligat se qui pecca-
 uit, & pœniteat conuersus ad Dominum, & contribulati
 spiritus hostiam iugulat, in loco iam sancto stare, & socia-
 ri iis, qui pertinent ad Deum. Ad hanc miraculosam
 imaginem

Oratio noui Dauidis.

DEus, cui placuit pœnitentis & satisfacientis
 Petri cor contritum & afflictum, placeat &
 meum: alter Petrus ego sum in delinquendo, idem
 tu ipse es in absoluendo, remittendo, & acceptando
 hoc vnicum sacrificium. *Quoniam si voluisses sacrifi-* Psal. 50,
 cium, dedissem vtique, holocaustis non delectaberis. 18. *Sacri-*
ficiu Deo spiritus contribulatus, cor contritum & humi-
liatum Deus non despicies.

A T T E N T I O.

Attende fili Pœnitentiæ:
Exemplar Petri amarè flentis, exemplar spiri-
tus contribulati & humiliati.

I.

*Imitatio
Petri ama-
rè flentis.*

Gregorius lib. 9. *Moralium*, versans illa verba Iob cap. 9, 28. *Sciens quòd non parceres delinquenti, instat: Si delinquenti non parcitur, quis ab æterna morte eripitur, cùm à delicto nemo mundus reperitur? An pœnitenti parcit, & delinquenti non parcit? Quia cùm iam delicta plangimus, nequaquam iam delinquentes sumus. Sed quid est, quòd Petrus, cùm negat, respicitur, & Redemptoris negati respectu ad lacrymas vocatur? Quid Paulus, cùm Redemptoris nomen in terra conaretur extinguere, eius verba de cælo meruit audire? Sed tamen culpa in utroque punita est: quia & de Petro, teste Euan-*

Matth. 26, 75. *gelio, scriptum est, Recordatus est Petrus verbi Jesu, quod dixerat, & egressus foras fleuit amarè; & de Paulo hæc*

Aët. 9, 16. *eadem, quæ hunc vocavit, Veritas, dicit, Ego ostendam ei quanta eum oporteat pro nomine meo pati. Delinquenti ergo Deus nequaquam parcit, quia delictum sine ultione non deserit.*

II.

Augustinus in illud Psalmi, *Voluntariè sacrificabo sacrificium*
tibi, in hanc formam philosophatur: Si cogereris of-^{volunta-}
ferre Domino Deo tuo sacrificium gratum illi & acceptum,
sicut antea vouebantur sacrificia in umbra futurorum,
forte non inuenires in grege tuo placitum taurum, in ca-
pris hircum aræ Domini dignum; & non inueniens, sata-
geres quid faceres, & diceres forte Deo: Volui, & non
habui. Ipsum voluisse, laudasse est: non enim verba à te
querit Deus, sed cor. Cor contritum & humiliatum Deus
non despiciet.

III.

Idem Augustinus Sermone 3. de Natali Domini:
Sunt multi qui vouent, alius pallam, alius oleum, alius ce-
ram ad luminaria noctis, alius vt vinum non bibat per ali-
quot annos, alius vt ieiunia certo tempore faciat, alius vt
carnes non comedat. Non est istud votum optimum, &
perfectum. Adhuc melius volo. Non eligit Deus nec speciem
tuam, nec oleum tuum, nec ieiunium tuum: sed hoc quod^{sacrificium}
in te hodie redemit, ipsum offer, hoc est, animam tuam. Et^{anima.}
si interroges me, Quomodo animam meam, quam ipse habet
in potestate, offeram? Et ego respondebo tibi, quomodo.
Moribus sanctis, cogitationibus castis, operibus fructuo-
sis; auertendo à malo, & conuertendo ad bonum.

IV.

I V.

*Sacrificium
contriti
cordis.*

Isidorus in Exhortat. ad Pœnitent. agens Petrum pœnitentem, dicit: *Audi Christe tristem fletum, amarumque canticum, quod percussus & contritus modulatur spiritus, cerne lacrymarum fluxus.* Agens quoque Dauidem pœnitentem, & simul satisfaciensem, ait: *Placita sit tibi, ô Domine, confessio oris mei, & pro munerum oblationibus, quas manu non offero, hunc contriti cordis mei fletum tibi sacrificium summitto, & hanc pœnitentie actionem pro acceptione, si mihi fuerit denegata, suspicito, quia & actio à te iniungitur, non acceptio demandatur.*

V.

*Leuitic. 5,
II.*

*Sacrificium
spiritus
contribu-
lati.*

Cyrillus in cap. 7. Leuitic. *Sacrificium salutaris in oleo fieri iubetur, sacrificium verò pro peccato non fit in oleo: dicit enim, Non superponet oleum, cum iam pro peccato est. Quod ergo pro peccato est, nec oleum letitiæ, nec thus suauitatis imponitur.* Nec Dauid noster, nec Petrus sacrificio oleum infundunt. *Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non despicias.* Sicut nec etiam in sua Confess. Bernardus, *Suscipe ergo Domine, ait, de mea misera vita residuum annorum meorum: pro his verò quos malè viuendo perdidisti, quibus perditè vixi, cor contritum & humiliatum ne despicias. Dies mei declinauerunt, & perierunt si-*
ne

*ne fructu; impossibile est vt eos reuocem: sed placeat tibi,
vt recogitem illos in amaritudine animæ meæ.*

V I.

Nouit Rex Ezechias, quàm grata foret immola- *Imitatio in*
tio cordis mœsti, & oblatio amari spiritus, qui *agritudine.*
omissis victimis & sacrificiis, hoc vnum in statu
ægritudinis suæ Deo salutis auctori consecrauit. Do- *Isai. 38, 16.*
mine, si sic viuitur, & in talibus vita spiritus mei; corri-
pies me, & viuificabis me: ecce in pace amaritudo mea
amarissima. Hæc est summa amaritudo, quam intus
Petrus sentiebat, cùm foras egressus est, & fleuit
amarè. Hanc quoque experiatur ille, qui dignè con-
fessus salutem recuperauit. Fleat amarè cum Petro,
clamet cum Ezechia, *Ecce in pace amaritudo mea ama-*
rissima; cum Dauide spiritum amarum immolet, ac
dicat: *Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem vtique,*
holocaustis non delectaberis. Sacrificium Deo spiritus contri-
bulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicies.

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Christi Petrum respicientis,
exemplar Confessarij.

I.

Respexit Iesus Petrum, tetigit cor eius, & fle- *Imitatio*
uit amarè. Respicit Christus pœnitentes per *Christi Pe-*
trum respi-
cientis.

Pfal. 10, 4. Confessarios suos: *palpebra eius interrogant filios hominum*, & penetrant eorum corda, vt intus affligantur, conterantur, & humiliantur propter commissâ delicta. Hoc pœnitentis sacrificium per manus Confessarij oblatum Deo, Deo gratissimum est, præsertim cùm pater spiritum suum afflictum cum tribulato corde filij pœnitentis coniungit.

I I.

Confessarius ostendat se paratum ad mortem. Respexit Iesus Petrum, cùm pateretur, & seipsum pro salute Petri peccatoris immolaret, & tantum effecit, vt & ipse Petrus de seipso dignum Deo sacrificium libaret & consecraret. Respiciat Confessarius pœnitentem, paratus pro salute eius animæ vitam & sanguinem fundere, si promouere velit confitentem, vt gratum de se holocaustum Deo faciat, & dignè pro debitis pœnis satisfaciat.

I I I.

Affligat se pro pœnitente. Respexit Iesus Petrum, cùm & ipse tribulatus esset, nec ita afflictus esset pro passione, quam ferebat, quàm pro peccato Petri, qui deliquerat ac defecerat. Tribulatus sic & afflictus Christus à Petro facilè obtinuit, vt pro delicto patrato affligeretur, & ipse spiritum suum afflictum tribulatumque Deo offerret, & per istam oblationem dignam commissæ iniuriæ redderet compensationem. Confessarius af-

flictus

afflictus & tribulatus poenitentem suum respiciat, & ostendat vultu suo, quàm grauitè sentiat iniuriam Deo illatam, & simul poenam, cui propter commissum crimen poenitens seipsum subiecit. Confessarius ita tristis, ita mœstus commouebit poenitentem, vt animam tribulatam & afflictam Deo pendat, & debitum suum extinguat.

I V.

Respexit Iesus Petrum, cùm iam pro delicto *Doleat.* ipsius attereretur, & dum eum Petrus sic attritum videt, motus est ad contritionem, & cordis contriti oblationem, quam fecit Deo gratam & acceptam solutionem. Respiciat Confessarius hominem reum, pro diuinis doleat, ac conteratur offensis, vt poenitentem suum alliciat ad habendam de commissis contritionem, & reddendam Deo dignam & iustam satisfactionem.

V.

Respexit Iesus Petrum, cùm totus humiliatus esset, venit in statum humiliationis propter delictum Petri, quem sic contemptus & despectus respiciebat. Cùm Petrum Christus intueretur, inclinauit caput suum, ad cuius humiliationem & inclinationem, cor suum Petrus subiecit ac subdidit Deo, cui cordis humiliati & subiecti immolatio maximè placet

*Humiliet
se.*

cet atque satisfacit. Præ se ferat Confessarius humiliationem, ut sui exemplo moueat poenitentem suum, ad hoc, ut humilem cordis sui immolationem conficiat, soluat debitum, liber à debito maneat. Cùm Sacerdos dicere solet ex altari, *Humiliate capita vestra Deo*, ipse suum prius caput deprimit, & ad eius exemplum adstantes pariter caput inclinant. Confessarius, qui non capita, sed corda humilianda Deo euulgat, cor suum ipse prius deprimat, sequentur & poenitentes.

V I.

*Ioan. 18,
18.*

*Diligat
poeniten-
tem.*

*Psal. 147,
18.*

Respexit Iesus Petrum, cùm summo in eum amore arderet, & ad eius aspectum fleuit amarè. Frigus tunc temporis erat, hiems erat, cùm Petrus negaret, & quidem instigatus ab iis qui se ad prunas calefaciebant, nec tamen Petrus calebat, sed frigescibat, quamuis ad ignem accederet. Tunc caluit, cùm Sol iustitiæ illum respexit, & cor eius congelatum in fletum lacrymarum resoluit. Respice, & fac secundùm exemplar Christi, ostende charitatis affectum, quo flagras in poenitentem, ideò enim Spiritum sanctum accepisti, cùm factus es Confessarius, & qualis sit diuinus Spiritus, audi Dauidem canentem. *Flauit spiritus eius, & fluent aquæ. Flabit Spiritus sanctus, & fluent aquæ, fluent lacrymæ poeniten-*

nitentium liquefactæ virtute amoris, quem Christus habuit in se, & in Petrum deriuauit, vt effectus iam Confessarius, expiatis & confessis dicat, & exhortetur, *Effundite coram illo corda vestra.*

Psal. 61, 9.

VII.

S. Ambrosius Sermon. 46. *Respexit Dominus, & aper-* Corrigat
amanter.
Psal. 33,
16.
tis oculis eius emendauit errorem. Rectè oculis emendat,
quia scriptum est, Oculi Domini super iustos, & aures eius
in preces eorum. Ergo Petrus prorupit ad lacrymas, nihil
voce precatus. Inuenio enim, quod fleuerit, non inuenio
quid dixerit. Lacrymas eius lego, satisfactionem non lego.
Rectè planè Petrus fleuit, & tacuit. Lacryma, inquam,
tacitæ quodammodò preces sunt. Veniam non postulant,
& merentur: causam non dicunt, & misericordiam con-
sequuntur. Nisi quod utiliores lacrymarum preces sunt,
quia sermo in precando fortè fallit, lacryma omnino non
fallit, sermo enim interdum non totum profert negotium,
lacryma semper totum prodit affectum. Videte quantum
fletus profuerit Petro. Antequam fleret, lapsus est; postea
quàm fleuit, erectus est: & qui ante lacrymas præuarica-
tor extitit, post lacrymas pastor assumptus est, & alios re-
gendos accepit, qui prius se ipse non rexit. Ecce dux &
rektor pœnitentium Petrus est, cuius regimine du-
ctus in Psalm. 129. Gregorius dicit Deo: Tribularer,
si non scirem misericordias tuas, Domine: tribulationibus

quippe cordis nostri remedium miserationis diuinæ occurrit, & contra diffidentiae malum firmissimæ spei adhibet consolationem, promissionum diuinarum certa nobis præponens exempla, quibus peccantium salutem se malle asserit, quàm perditionem. Quorumdam quoque correctionem ad animum reducens, quos & si à statu rectitudinis error subruit, conditoris tamen gratia in melius reformauit. Ecce grauium delictorum mole obrutus, & de meritorum qualitate diffusus aspicio Zachæum, intueor Mariam, considero Petrum, in quibus miserationis diuinæ splendor apparuit, atque per eos spem veniæ peccantibus dedit.

Compareant, Christus in cruce satisfaciens, Dauid saluus è naufragio.

Eccli. 38.
28.

Saluus pœnitens cor suum dabit in similitudinem picture Christi crucifixi.

EXEMPLAR PERFECTÆ SATISFACTIONIS.

Christus extra portam Ierusalem passus.

DAVID PLANE SATISFACIENS, ET PORTVM CAPIENS.

*Benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion. Ps. 137.
Tunc acceptabis sacrificium iustitia, oblationes, et holocausta:
tunc imponent super altare tuum vitulos.*

110

111

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

et

IMAGO TRIGESIMAQVINTA
EXPLICATA.

EXITVS acta probat : & actam pœnitentiam Daudis probat exitus è mari , & simul ingressus in portum iuxta sanctam Ierosolymam , vbi Christus crucifixus est , vt nos à peccatis redimeret , ac nostris debitis satisfaceret. Restaurator omnium ruinarum Ierusalem Christus est : ipse est omnium animarum satisfactio atque redemptio , quam oblatam necessario Deus acceptat. & propterea positus iam in portu concludit Daud : *Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion , vt ædificentur muri Ierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ , oblationes , & holocausta ; tunc imponent super altare tuum vitulos.* Coniungit oblationes suas cum sacrificio iustitiæ , quæ immolatio Christi est , vt Christo passio se conformet , & ex eo facta oblatio valorem accipiat & pretium , definiente hoc ipsum Concilio Tridentino sess. 14. capite 8. *Accedit ad hæc , quòd dum satisfaciendo patimur pro peccatis , Christo Iesu , qui pro peccatis nostris satisfecit , ex quo omnis nostra sufficientia est , conformes efficimur.* Accedit & in sua Confessione Bernardus : *Quod nos de-*

buimus, tu soluisti; quod nos peccauimus, tu luiti; quod nos negleximus, tu supplesti. Proficiat ergo nunc, Domine, & in extremis meis plenaria, imò superflua satisfactio mors tua, & pretium inestimabile pretium fusi sanguinis tui.

Miraculosa imago.

Miraculum in naufrago Dauide patratum.

Psal. 3, 1.

SI naufragum Dauidem consideres ex vasta peccatorum abyssu, debili tabulae innixum, saluum & incolumem euasisse, summum esse miraculum non inficiaberis. Cum adhuc esset in mari, & cum fluctibus luctaretur, de salute ipsius desperabatur. Fatetur hoc ipse: Domine, quid multiplicati sunt qui tribulant me? multi insurgunt aduersum me. Multi dicunt animae meae: Non est salus ipsi in Deo eius. Præter spem & expectationem illorum, Tu autem Domine susceptor meus es: gloria mea & exaltans caput meum. Magnum portentum, magnum prodigium, ut quod impossibile censebatur, fieret omnino possibile. Ambrosius lib. 2. de Pœnitent. cap. 2. Impossibile videbatur per pœnitentiam peccata dimitti: concessit hoc Christus Apostolis suis, quod ab Apostolis ad Sacerdotum officia transmissum est. Suscipit suum naufragium Christus, & ut plenè satisfaciatur, mirabiliter patitur ac moritur. Bonauentura in Soliloq. Vide nunc, ô ani-

ma.

ma mea, & diligenter considera mira & inaudita prodigia, quæ fecit Dominus super terram. Deus illudatur, ut honoreris; innocens flagellatur, ut consoleris; iustus crucifigitur, ut libereris. Ad hanc miraculosam imaginem

Oratio noui Dauidis.

Respice, æterne Pater, in faciem Christi tui, qui sanctificatio nostra est, & nostra satisfactio, qui reparat animarum nostrarum ruinas; qui- que pro cunctis debitis nostris dignam, æquam, & iustam compensationem tibi offert, & ego nouus Dauid in portu salutis iam constitutus pariter offero: *Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion, ut* ^{Psal. 50, 20.} *edificentur muri Ierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ, oblationes & holocausta, tunc imponent super altare tuum vitulos.*

ATTENTIO.

Attende fili Pœnitentiæ:

Exemplar Christi patientis, exemplar perfectè satisficientis.

I.

Paulus ad Hebr. cap. 13, 10. *Habemus altare, de quo* ^{Imitatio Christi patientis & satisficientis.} *edere non habent potestatem, qui tabernaculo deseruiunt.*

Kkk 2

uiunt. Quorum enim animalium infertur sanguis pro peccato in Sancta per pontificem, horum corpora cremantur extra castra. Propter quod & Iesus, vt sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est. Exeamus igitur ad eum extra castra, improprium eius portantes. Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper Deo, id est, fructum labiorum confitentium nomini eius.

I I.

Augustinus lib. Cur, quando, & quomodo Deus homo, cap. 9. Ecce gratiâ Dei per Christum satisfactionem habemus. Sed quid est vt tam asperam satisfactionem videamus, scilicet per mortem ipsius Christi, & per innumera opprobria? Ad quod ita respondendum videtur. Sicut enim primus homo per suauitatem peccauit, sic peccatum ipsius per asperitatem reparari debuit; & qui iam facile victus est à diabolo, vt Deum peccando exhonoraret, tam facile vt facilius non posset; dignum fuit, vt satisfaciens Christus pro peccato, tanta difficultate ad Dei honorem diabolum vinceret. Nihil asperius potest homo ad honorem Dei pati, quàm mortem sponte, non ex debito; & nihil maius potest homo dare Deo, quàm se sua sponte, & non ex debito, morti tradere ad honorem eius. Cum verò, qui tantum donum dat sponte Deo, sine retributione esse debere non iudicabitur, necessarium videtur, vt Pater retribuât Filio. Alioquin aut iniustus esse videtur

videtur si nollet, aut impotens si non posset, quæ à Deo sunt aliena.

III.

Cui bono Christus patiat, explicat deinde Augustinus. Quibus autem conuenientibus fructum & retributionem suæ mortis attribueret, quàm propter quos hominem se fecit, & quibus moriendo exemplum moriendi propter iustitiam dedit? Frustrà itaque imitatores eius erunt, si meriti eius participes non fuerint. Aut quos iustius faciat heredes debiti, quo ipse non eget ex abundantia suæ plenitudinis, quàm parentes & fratres suos, quos videt, & tot tantis debitis obligatos egestate tabescere in profundo miseriarum, ut eis dimittatur, quod pro peccato deberent, aut detur quo peccato carerent? Nihil enim rationabilius, nihil dulcius, nihilque desiderabilius mundus audire potest. Tantamque fiduciam iam ex hoc valet concipere, ut confidendo cogitet, quòd nullum hominem Deus reiiciat à se sub hoc nomine accedentem, si tamen ad tantæ gratiæ participationem conuenienter & sicut oportet accedat. Conuenienter, & sicut oportet, accedit qui passus naufragium in mari per pœnitentiam euadit Christianus noster Dauid. Quis Deus similis tui, qui ^{Mich. 7. 18.} aufers iniquitatem, & transis peccatum reliquiarum hereditatis tuæ? Non immittet ultra furorem suum, quoniam volens misericordiam est. Reuertetur, & miserebi-

tur nostri : deponet iniquitates nostras, & proiciet in profundum maris omnia peccata nostra.

I V.

Concludit tandem Augustinus : *Gratias igitur omnipotenti Deo agimus, quia sicut cecidimus graviter, reuati sumus mirabiliter, & misericordiam omne debitum transscendentem pro Mediatoris morte reperimus. Nempe quid misericordius intelligi valet, quàm cùm peccatori damnato æternis tormentis, & unde se redimat non habenti, Deus Pater dicat : Accipe Unigenitum meum, & da pro te. & ipse Filius : Tolle me, & redde pro te.*

V.

*Imitatio in
ægritudine.
4. Reg. 2.*

Rex Ezechias, cùm iam in extremis esset, faciem suam ad parietem conuertit. Quisnam ille paries esset, declarat Augustinus libro de Visitat. infirmorum cap. 2. *Paries Christi humanitas est. Ad hunc reuerà parietem Ezechias sub mortis articulo, quem ei Propheta per spiritum prædixerat, faciem conuertit, & ita conualuit. Conualuit virtute Christi, & meritis passionis eius plenè ac perfectè satisfecit. Agit deinde Augustinus cum singulis ægrotis, & ait : Quem habes intercessorem, habes mediatorem, constitue tibi propitium adiutorem. Et si Deus pro te, quis contra te ? Firmiter & fideliter credenda est Dei incarnatio & passio. Hæc, fili mi, fides tua habeat, perscrutetur, & teneat cor
tuum,*

*tuum, nihil dulcius sapiat, os tuum audacter confiteatur
& concinat. Corde enim creditur ad iustitiam, ore autem* Rom. 10,
10. *confessio fit ad salutem. Fateatur debitum suum, &
cum soluendo non sit, offerat Christum passum,
quem præsciens David obtulit & immolauit. Tunc
acceptabis, inquit, sacrificium iustitiæ, oblationes & ho-
locausta, tunc imponent super altare tuum vitulos.*

Hæc mutatio dextera Excelsi. Psal. 76, 11.

*Verè languores nostros ipse tulit, & dolores no-
stros ipse portauit. Isai. 53, 4.*

I.

Commūtavit vestes & arma princeps Ionathas Mutatio
Christi &
pœnitentis
mutatio
Ionathæ &
Davidis.
1. Reg. 18,
4. cum Dauide, ut reciprocus inter eos amor in
posterum firmaretur. Hinc factum, ut Ionathas co-
ram patre suo irato partes ageret Davidis, satisfacere
pro ipso, extremo se exponens vitæ discrimini.
Verus Ionathas Christus est, qui cum suo pœniten-
te, nouo nimirum Dauide, vestes, arma, & statum
suum permutare dignatus est, ut amoris sui præcla-
rum specimen daret, & coram Patre causam Davi-
dis pœnitentis ageret, non detrectans pro eo pater-
nam sustinere indignationem, & pro eius satisfa-
ctione vitæ subire dispendium. Nec defuerunt, qui prædi-

Pfal. 88,
51.

prædictam commutationem irriderent, unde & Dauid ipse ait: *Memor esto Domine opprobrii seruorum tuorum, quod continui in sinu meo, multarum gentium. Quod exprobrauerunt inimici tui, Domine: quod exprobrauerunt commutationem Christi tui. Benedictus Dominus in æternum. Fiat, fiat.*

II.

Pfal. 118,
176.
Mutatio
cum oue
errante.

Dauid pœnitens, ouis scilicet errans, dicebat: *Erravi sicut ouis quæ periit.* Misertus diuinus Ionathas ouis errantis, eius naturam ac conditionem suscepit in se, unde & scriptum est Isaia cap. 53, 6. *Omnes nos quasi oues errauimus, unusquisque in viam suam declinauit: & posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum. Oblatus est quia ipse voluit, & non aperuit os suum: sicut ouis ad occisionem ducetur, & quasi agnus coram tondente se obmutescet, & non aperiet os suum.*

III.

Cum Rege
Æthiope.
Pfal. 50, 3.

Dauid instar Regis Æthiopis totus infectus & niger in Oratorio comparuit, & postulabat, *Dele iniquitatem meam.* Misertus Ionathas est, & atrum illum colorem attraxit ad se, vt turpem suam pellem Æthiops ille mutaret. Fatetur hoc ipsum Christus, cuius sacra humanitas loquitur ac dicit in Cantica: *Nigra sum, sed formosa, filia Ierusalem.* Formosa quidem ex matre, ex qua nata illa processit; nigra

gra verò ex passione, quam pro nobis in ligno crucis sustinuit.

I V.

Dauid pœnitens instar leprosi dicebat : *Domine, Cum leprosis, potes me mundare.* & ipse clamabat : *Amplius* ^{proso. Matt. 8, 2. Psal. 50, 3.} *laua me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me.*

Succurrit clamanti leproso Ionathas ille diuinus, & vt liber ille à macula lepræ foret, egit ipse in cruce leprosum, cuius misericordiæ testimonium deponit tamquam testis oculatus Isaias : *Verè languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit : & nos putauimus eum quasi leprosum, & percussum à Deo & humiliatum.* ^{Isai. 53, 4.}

V.

Dauid pœnitens quasi paralyticus erat, iacebat miser in lectulo, nec aditum inueniebat, vt ad Ionatham suum veniret. Venit è tecto demissus, & simul suspensus orat : *Quoniam iniquitatem meam ego* ^{Cum paralytico. Psal. 50, 5.} *cognosco, & peccatum meum contra me est semper. Con-*
donauit Christus crimina, ita tamen condonauit, vt paralytici vices ipse sumeret in se, & paralytici instar iaceret in cruce, suspenderetur, & Patri suo sisteretur. Facilis paralytico Christus, difficilis Christo Pater, ac proinde clamat è cruce : *Deus Deus* ^{Matth. 27, 46.} *meus, vt quid dereliquisti me?*

VI.

Cum prodigo.

Dauid pœnitens, cùm omnia sua se perdidisse animaduerneret, more prodigi, reatum suum confessus est, & postulauit veniam, quam inuenit apud Patrem, & ab eo stolâ primâ indutus est. Quam ille vestem accepit, Ionathas nuditate sua persoluit. Conuenit Ionathæ nostro celebre illud prouerbium Salomonis: *Tolle vestimentum eius, qui fideiussor extitit alieni: & pro extraneis aufer pignus ab eo.* Ecce nudus natus est fideiussor, & nudus in cruce obiit, qui

Prou. 20.
16.

Iob 1, 21.

& dicit: *Nudus egressus sum de utero matris meæ, & nudus reuertar illuc.*

VII.

Dauid pœnitens, prioris commissi memor, exclamabat: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.* Clamores gratis & acceptis auribus excepit Deus, & misit Filium suum in similitudinem carnis peccati, ut primum illud peccatum damnaret in carne, quam ex purissima Matre sibi filius hominis factus vendicauit. Vnde & Homil. 2. in Matthæum Chrysostomus benè monet: *Cùm ergo audieris, quia Filius Dei filius sit & Dauid & Abraham, dubitare iam desine, quòd & tu, qui filius es Adæ, futurus sis filius Dei. Non enim semetipsum ita humiliasset, nisi nos esset exaltaturus. Natus est enim secundum carnem,*

Cum homine cæco.

carnem, vt tu nascerere spiritu : natus est ex muliere , vt tu desineres filius esse mulieris.

VIII.

Anima pœnitentis Dauidis similis Samaritanæ, Cum Samaritana. quæ verè & benè confessa est, crimina commissa expiauit, aquam viuam gratiæ accipiens, cuius loco sitim Ionathas noster subiuit, vnde & ipse dicit, *Aruit tamquam testa virtus mea; & actus iam in crucem ait, Sitio.* Sitit ille, vt animæ pœnitentis succurrat, & gratiæ suæ aquam viuam infundat. Psal. 21, 16. Ioan. 19, 29.

IX.

Dauid pœnitens virtute confessionis suæ mores Cum pœnitente. mutat, euadit, transformatus in alterum virum, haurit à Christo decorem, haurit à Christo splendorem : & cùm ipse splendidus ac decorus efficiatur, efficitur Christus suæ formæ ac pulchritudinis expers. Crede testanti, crede testi oculato Isaia capite 53, 1. *Quis credidit auditui nostro? & brachium Domini cui reuelatum est? Et ascendet sicut virgultum coram eo, & sicut radix de terra sitienti. Non est species ei, neque decor : & vidimus eum, & non erat aspectus, & desiderauimus eum.*

X.

Dauid pœnitens surdis auribus diuina mandata Cum surdo. exceperat, venit surdus ad Sacramentum auricu-

laris Confessionis , in quo se Christo præsentavit,
 ac dixit : *Auditui meo dabis gaudium & letitiam , &
 exultabunt ossa humiliata.* Surdus auditum accepit , &
 ille qui dedit auditum , surdis auribus illatas sibi iniurias & offensas toleravit. Ego verò , Christus ait , *tamquam surdus non audiebam , & sicut mutus non aperiens os suum.*

XI.

David pœnitens seipsum despexit , dum diceret ,
Domine non sum dignus , vt intres sub tectum meum : se-
 ipsum execratus est , dum adderet , *Auerte faciem tuam*
à peccatis meis , & omnes iniquitates meas dele. Despi-

cientem se Dauidem , ac pariter execrantem , Iona-
thas magni fecit , magni æstimavit ; vnde & ipse
despectus fuit. Vidimus eum , & non erat adspæctus ; &
desiderauimus eum , despectum & nouissimum virorum :
 & quod amplius est , *Christus nos redemit de maledictò*
legis , factus pro nobis maledictum : quia scriptum est ,
Maledictus omnis qui pendet in ligno.

XII.

Anima pœnitentis Dauidis impuræ Magdalenæ
 similis , cùm munditiem affectaret , exclamabat :
Cor mundum crea in me Deus , & spiritum rectum inno-
ua in visceribus meis. Obtinuit quam cupiebat pu-
 ritatem , sed non gratis. Vt pura & munda esset
 Magda-

tisq̃ue se nexibus capi , vt Dauid pœnitens resurgeret , & à peccatis absolueretur.

X V.

Cum Matthæo.

Psal. 50,
15.

Dauid à peccatis absolutus satisfacere Deo cupiens , *Docebo* , inquit , *iniquos vias tuas* , & *impij ad te conuertentur*. Hoc quidem officium solius Christi est , qui sic potest impios docere , vt illos à sua impietate conuertat , & tamen virtute commutationis , quæ intercedit inter Ionatham & Dauidem , inter pœnitentem & Christum , audet dicere Dauid , *Docebo iniquos vias tuas* , & *impij ad te conuertentur*. Docet pœnitens tamquam discipulus Christi , qui cathedram crucis ascendens , ostendit veritatis doctrinam pulchram esse satisfactionem. Ascendit crucis telonium , qui habebatur publicanus , vt in Leuiticum statum Matthæus publicanus assumeretur.

XVI.

Psal. 50,
16.

Cum patiente fluxum sanguinis.

Anima noui Dauidis cupiens , vt blanda & fluxa caro dignas suis excessibus pœnas lueret , & ex parte sua daret compensationem , quam Deus ab ea exigebat , orauit , *Libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meæ* , & *exultabit lingua mea iustitiam tuam*. Feruor carnis & sanguinis remittatur necesse est , vt debitum remittatur & tollatur. Fluxit flagellata caro Christi , dum pateretur ; fluxit & sanguis , vt fluxum

xum carnis & sanguinis in nobis restringeret, & æs alienum extingueret: vnde & ipse dicit, *Sicut aqua* ^{Psal. 21.}
effusus sum. ^{15.}

XVII.

Dauid studiosus satisfactionis, cùm certus esset ^{Cum muto.}
in oratione sitam esse debitorum solutionem, nec posse se vel vnum solum verbum enuntiare coram Deo, nisi Christus oris claustrum, & linguæ vinculum soluat, petit, *Domine labia mea aperies, & os meum* ^{Psal. 50.}
annuntiabit laudem tuam. Meruit silentio suo Christus ^{17.}
aperire ora mutorum, & vt muti pœnitentes orare possent, & orando satisfacerent, *Oblatus est, quia ipse* ^{Isai. 53, 7.}
voluit, & non aperuit os suum: dicitque ipse de se, *Ego autem sicut surdus non audiebam, & sicut mutus non aperiens os suum.*

XVIII.

Dauid non externam solùm, sed etiam internam ^{Cum Petro.}
satisfactionem offert. *Sacrificium Deo spiritus contri-* ^{Psal. 50,}
bulatus, cor contritum & humiliatum Deus non despicies. ^{19.}
Hoc illud sacrificium est, quod Petrus pœnitens immolauit. *Egressus Petrus foras, fleuit amarè.* Nec illud ^{Matth. 26,}
obtulisset, nisi Petrum Christus respexisset. *Respexit* ^{Luc. 21,}
Iesus Petrum. Deus autem intuetur cor, & cùm illud ^{61.}
intueretur, suo significauit obtutu, cor contritum & humiliatum gratum Deo esse sacrificium, & illud
Petrus

Petrus libauit. Contemplatus est Petrus Ionatham suum, considerauit pro se crucem & mortem pati, inde gemitus, inde amaræ lacrymæ, inde suspiria & voces, *Doleo super te frater mi Ionatha decore nimis, & amabilis super amorem mulierum. Sicut mater unicum amat filium suum, ita ego te diligebam.*

1. Reg. I,
26.

XIX.

*Cum nau-
frago Da-
uide.*

Dauid è naufragio iam ereptus, & in portu constitutus, contritus, confessus, & absolutus, magnitudinem tanti beneficij recognoscens, contemplatur in passione Ionatham passum naufragium, vt naufragum suum liberaret. Passus est Christus naufragium. *Veni, inquit, in altitudinem maris, & tempestas demersit me. Infixus sum in limo profundum, & non est substantia.* Venit in profundum Ionathas, qui de pœnitentia, secunda post naufragium tabula, suo Dauidi prouidit. Si quis Princeps aliquando sit in pelago, & vi tempestatis tota nauis laceretur, vnaque tabula maneat, cedit Principi, cui iure naturæ debetur, & subditus suo extremo periculo tenetur Principi tabulam reddere, ne caput Reipublicæ pereat. Nunc aliter se res habet: in naufragio pœnitenti de secunda tabula prouidetur, in qua saluus & incolumis euadit, & Christus Rex regum, ac Dominus dominantium, in passione sua submergitur, &

Psal. 68, 3.

& in naufragio moritur. Hæc mirabilis commutatio, quæ Ionathæ cum Dauide suo intercedit, cui fauet vel ipsa Mater assistens in ipso naufragio, assistit tamquam stella maris, quam in isto extremo discrimine inuocant pœnitentes, ac simul saluant:

*Aue maris stella,
Dei mater alma,
Atque semper virgo,
Felix cali porta.*

*Sumens illud Aue
Gabrielis ore,
Funda nos in pace,
Mutans Heuæ nomen.*

*Solue vincla reis,
Profer lumen cecis,
Mala nostra pelle,
Bona cuncta posce.*

*Monstra te esse matrem,
Sumat per te preces,
Qui pro nobis natus,
Tulit esse tuus.*

*Virgo singularis,
Inter omnes mitis,
Nos culpis solutos,
Mites fac & castos.*

*Vitam præsta puram,
Inter para tutum,
Ut videntes Jesum,
Semper collemur.*

*Passio Domini nostri IESV CHRISTI, & merita
beatae MARIAE semper Virginis, sint tibi in remissionem
peccatorum, Amen.*

Audi Pater Pœnitentis:
Exemplar Christi Crucifixi, exemplar
Confessarij.

Rogat S. Basilius Reg. 177. *Quomodo, qui potentes sunt, infirmitates impotentium portare debeant.*
Respondet: *Si portare est sufferre, & curare iuxta quod scriptum est: Quoniam ipse infirmitates nostras tulit, & morbos portavit: & hic resipiscentiæ modus & ratio quadrabit, per quam impotentes potentiorum cura & sollicitudine curabuntur.* Hoc officium boni Confessarij est, de quo Richardus cap. 17. de Potestate ligandi atque soluendi: *Tunc autem Domini minister viriliter agit quod suum est, pastoris, cum ipse Dominus dignatur operari quod suum est, Saluatoris.*

Compareant, Agnus, & Ovis redempta & reconciliata, imago arcana animæ innouatæ vsu Pœnitentiæ Sacramentalis.

In trospice exemplar tanti mysterij.

AGNVS REDEMIT OVEM.

Reconciliauit peccatorem.

GLORIA PATRI, ET FILIO,
ET SPIRITVI SANCTO.

- 340

AG

clar

四

307

11

100-1000

24

三、

10

dict:

:De F

附錄

[illegible]

1902

140

1750

IMAGO TRIGESIMASEXTA
EXPLICATA.& declaratur myſterium reconciliationis
& reformationis.

YRILLVS Alexandrinus lib. II. in Ioan- Forma sa-
cta recon-
ciliationis.
nis cap. 27. Nexus vnionis nostræ ad Deum

Patrem, Christus est; nobis quidem vt homo,
Deo autem Patri, vt Deus naturaliter vni-
tus. Non erat enim possibile, corruptioni subiectam huma-
nam naturam ad immortalitatem conscendere, nisi natura
immortalis atque incommutabilis ad eam descendisset, ac
communionem participationeque sui à mortalitatis nostræ ter-
minis ad suum bonum reformatos eleuaret. Consummati er-
go sumus, reductique ad vnionem Dei Patris, mediatione
Saluatoris, id est Christi. Attende simul & audi quod
cap. 25. dixerat idem Cyrillus. Pro nostris peccatis vni-
genitus Dei Filius homo factus, vt sacram hostiam in odo-
rem suauitatis Deo Patri seipsum obtulit: vt cum è medio
ablatum sit quod à Deo nos separat, id est peccatum, nihil
nobis impedimento sit, quin, si voluerimus, Deo adhæ-
reamus, ac participatione ipsius per Spiritum sanctum
fruemur, reformantes nos ad iustitiam, ad sanctificationem,

Et ad imaginem primam. Nam si peccatum à Deo dissēparat, iustitia certē coniunget, ac nullo quodam modo intermedio, Deo nos assistere facit. Ecce assistit Deo inuenta, redempta & seruata ab Agno ouis. Consonat dictis, & quidem satis appositē, S. Laurentius Iustinianus in Fasciculo amoris cap. 9. Beatus quem Dei inhabitat verbum. Qui possidetur, vt possideat; diligitur vt diligit; atque in illo manet, in quo thesauri omnes sapientiæ Dei absconditi sunt. Nusquam meliùs erit oui, quàm in humeris pastoris: nusquam meliùs animæ, quàm in humeris Mediatoris & Redemptoris.

ATTENTIO.

Attende, & audi. Deut. 27, 9.

Agnus redemit ouem, reconciliauit
peccatorem.

Mysterium gloriæ Dei, & Agni, mysterium
seruatae & innouatae animæ.

I.

*Salus ani-
mae glorio-
sa Deo Pa-
tri, Filio,
& Spiritui
sancto.*

GLoria diuina est, pœnitentem Dauidem à tempestate & naufragio maris liberasse. Quamobrem antiquus Dauid canit Deo gloriam, Psalm. 17, 2. *Diligam te Domine fortitudo mea, Dominus firma-*

firmamentum meum , & refugium meum , & liberator meus . Describit deinde tempestatem satis diram , satis sæuam , quam subiit , & passus est. *Commota est , & contremuit terra , fundamenta montium conturbata sunt , & commota sunt , quoniam iratus est eis .* Post tempestatis descriptionem ait : *Misit de summo , & accepit me , & assumpsit me de aquis multis . Eripuit me de inimicis meis fortissimis : ab iis qui oderunt me , quoniam confortati sunt super me .*

II.

Gloria diuina est , in portum salutis deduxisse pœnitentem , canente hoc ipsum Dauide Psal. 106, 8. *Confiteantur Domino misericordie eius , & mirabilia eius filiis hominum . Et sacrificent sacrificium laudis , & annuntient opera eius in exultatione . Qui descendunt mare in nauibus , facientes operationem in aquis multis : ipsi viderunt opera Domini , & mirabilia eius in profundo . Dixit , & stetit spiritus procellæ , & exaltati sunt fluctus eius . Ascendunt vsque ad celos , & descendunt vsque ad abyssos : anima eorum in malis tabescebat . Turbati sunt , & moti sunt sicut ebrius : & omnis sapientia eorum deuorata est . Et clamauerunt ad Dominum cùm tribularentur , & de necessitatibus eorum eduxit eos . Et statuit procellam eius in auram , & siluerunt fluctus eius . Et letati sunt quia siluerunt , & deduxit eos in portum voluntatis eorum .*

Confi-

Confiteantur Domino misericordiae eius, & mirabilia eius filiis hominum.

III.

Hanc eandem Dei gloriam esse, cecinit poenitens Ionas cum passus naufragium est, & secundae tabulae loco praeparavit Dominus piscem grandem ut deglutiret Ionam, & erat Ionas in ventre piscis tribus diebus, & tribus noctibus. Et oravit Ionas Dominum Deum suum de ventre piscis. Et dixit: Clamaui de tribulatione mea ad Dominum, & exaudiuit me: de ventre inferi clamaui, & exaudisti vocem meam. Et proiecisti me in profundum in corde maris, & flumen circumdedit me: omnes gurgites tui, & fluctus tui super me transierunt. Et ego dixi: Abiectus sum à conspectu oculorum tuorum: verumtamen rursus videbo templum sanctum tuum. Ad extrema montium descendi; terrae vinctes concluderunt me in aeternum, & subleuabis de corruptione vitam meam, Domine Deus meus. Cum angustiaretur in me anima mea, Domini recordatus sum, ut veniat ad te oratio mea, ad templum sanctum tuum. Qui custodiunt vanitates frustra, misericordiam suam derelinquunt. Ego autem in voce laudis immolabo tibi: quaecumque ioui, reddam pro salute Domino.

IV.

Augustinus libro Meditation. cap. 17. liber iam factus

factus è naufragio , sacrificium laudis immolans æterno Patri , dicit : *Per summum Sacerdotem verum Pontificem , & bonum Pastorem*, qui se obtulit tibi in sacrificium, ponens animam suam pro grege suo, te rogo : per ipsum qui sedet ad dexteram tuam , & interpellat pro nobis , Redemptorem & aduocatum nostrum , pietati & benignitati tuæ supplico, amantissime & benignissime amator hominum Deus , vt des mihi cum eodem Filio tuo & Spiritu sancto te in omnibus benedicere , & glorificare cum multa cordis contritione, & lacrymarum fonte, cum multa reuerentia & tremore. Quia quorum est vna substantia, vnum est & datum.

V.

Gloria est trium diuinarum personarum , impium hominem sanctum & iustum reddere. Ambrosius lib.3. de Spiritu sancto, cap.5. Sicut sanctificat Pater , ita sanctificat & Filius , sanctificat & Spiritus. Sanctificat Pater, secundum quod scriptum est : Deus Pa-^{r. Thessal.} ter sanctificet vos , vt integer spiritus vester , & anima,^{s. 23.} & corpus sine querela in die Domini nostri Iesu Christi seruetur. Et alibi Filius dicit : Sanctificato eos in verita-^{Ioan. 17,} te. De Filio autem idem Apostolus dixit. Qui factus est^{17.} nobis sapientia à Deo, & iustitia , & sanctificatio, & re-^{1. Cor. I,} demptio.^{30.} Vides quia factus est sanctificatio ? Sed factus est nobis , non vt ille mutaret quod erat , sed vt nos sanctifi-

Nnn

caret

2. Theſſal.
2, 13.

caret in carne. Spiritum quoque ſanctum ſanctificare Apoſtolus docet; ſic enim dicit: Gratias agere debemus Deo ſemper pro vobis, fratres dilectiſſimi, à Deo, quia elegit nos Deus primitias in ſalutem in ſanctificatione Spiritus, & fide veritatis.

Miraculoſa imago.

Miracu-
lum Re-
demptionis
& reconcili-
ationis.

Ambroſius Orat. 1. quæ ad ſanctiſſimam Trinitatem: O immenſa pietas! ô immenſa & ineffabilis charitas! vt liberares ſervum, Filium tradidiſti. Deus factus eſt homo, vt perditus homo de poteſtate dæmonum erueretur. Quoniam benignus amator hominum Filius tuus Deus noſter, cuius piis viſceribus non ſatis viſum eſt, vt ſe inclinaret factus homo de vera Virgine, niſi etiam ſubiret crucis ſupplicium, effuſo Sanguine propter nos & noſtram ſalutem. Venit pius Deus, venit pro pietate & bonitate ſua, venit quærere & ſaluum facere quod perierat. Quæſiuit ouem perditam, quæſiuit & inuenit, & humeris ſuis reportauit ad caulas gregis pius Dominus, & verè multum mitis paſtor. O charitas! ô pietas! Quis audiuit talia? Quis ſuper tantæ miſericordiæ viſcera non obſtupescat? Quis non miretur? quis non colletetur? Bonauentura in Soliloquiis: Admiremur, gratulemur, amemus, laudemus, adoremus, quoniam per Redemptoris noſtri mortem de morte ad vitam, de tenebris ad lucem, de

de exilio ad patriam, de corruptione ad incorruptionem, de miseria ad gloriam, de luctu ad gaudium vocati sumus. Augustinus in Soliloquiis : Omnis gloria, omnis laus, omnis magnificentia, omnis beatitudo, omnis clementia, sit Deo Patri & Filio, & Spiritui sancto. Ad hanc miraculosam imaginem

Gratiarum actio.

Augustinus in Psalmum 49.

Sacrificium laudis querit à nobis Deus. Habebat hoc sacrificium laudis Zachæus in patrimonio suo, habebat vidua in sacello suo, habebat nescio quis hospes in dolio suo. Alius non alicubi, sed in animo suo : quia pax in terra hominibus bonæ voluntatis. O sacrificium gratuitum, gratiâ datum ! Non quidem hoc emi quod offerrem, sed tu donasti ; nam nec hoc haberem. Sacrificium laudis est, gratias agere illi à quo habes, & cuius misericordia tibi dimittitur quidquid tu mali habes.

Oratio.

Ambrosius Orat. ad SS. Trinitatem, & S. Ephræm.

Gratias ago labiis & corde, & omni qua valeo virtute, infinitæ misericordiæ tuæ, Domine Deus noster, pro omnibus miserationibus tuis, quibus mirabiliter

Nnn 2

nobis

nobis perditis subuenire dignatus es per Filium tuum Saluatorem & recuperatorem nostrum, qui mortuus est propter peccata nostra, & resurrexit propter iustificationem nostram: & nunc uiuens sine fine, sedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis, & simul tecum misetur, quia Deus est ex te Patre, coeternus tibi & consubstantialis per omnia, unde potest nos in aeternum saluare. Manda virtuti tuae, & confirma hoc quod operatus es in nobis. Perfice quod coepisti, ut ad plenam tuae pietatis gratiam mereamur peruenire. Fac nos per Spiritum sanctum intelligere, & mereri, ac debito honore venerari magnum hoc pietatis tuae mysterium, quod manifestatum est in carne, iustificatum est in spiritu, apparuit Angelis, praedicatum est gentibus, creditum est mundo, assumptum est in gloria. S. Ephraem de Compunct. & passion. Gloria Patri, qui nos liberauit ex tenebris inferni, & posuit nos in paradiso voluptatis. Gloria Filio, qui nos liberauit ab inextinguibili igne, ac verme aeterno, nosque dignatus est dignitate caelesti atque supernae Ierusalem. Gloria Spiritui sancto, qui nos liberauit ex corruptela peccatorum, & confusione sempiterna, nosque coronauit in exultatione in lumine vero, & exsuperante gloria in saecula saeculorum. Amen.

1. Tim. 3,
16.

Ad imaginem Christi miraculosam
Vota Daudis frequentiam Confessionis
offerentis.

Vota mea Domino reddam. Psalm. 115, 14.

ASSIDVITAS ET CONSTANTIA
IN CVLTV ET VSV
SANCTÆ CONFSSIONIS.

QVM quis è naufragio, morbo lethali, aut extremo periculo euasit per miraculum, summo liberatori pium votum offerre, apponere, & appendere in sacro Oratorio solet, tum in gratam accepti beneficij recordationem, tum etiam in deuotionem perpetuam erga suum benefactorem, qui tantis eum malis, tantis periculis exemit. Captiuus compedes & catenas, claudus fulcra, naufragus tabulam, in qua saluus factus est, appensam in primis dicat & consecrat.

I.

NAUFRAGUS ergo Daud, qui post sacri Bapti-
smatis susceptionem relapsus est, & simul
naufragium passus mirabiliter euasit, euectus secun-
votum fre-
quenter
confitendi
tabula post
naufragiū.

Nnn 3

da

da tabula post naufragium, quæ Pœnitentia est, in mêmoriam sibi collati beneficij, & deuotionem perpetuam erga Redemptorem Deum, Pœnitentiæ Sacramentalis auctorem, suspendat in sacro Oratorio tabulam, salutis suæ instrumentum ac monumentum, quo peccatores moneantur & excitentur ad agendam pœnitentiam, in qua tota delinquentium salus animarum sita est. Suspendunt captiui filij Sion, & pœnitentes quidem, organa sua, quibus canere ac ludere consueuerant. Testantur hoc

Psal. 136, 2 ipsi. Super flumina Babylonis illic sedimus & fleuimus, cum recordaremur Sion. In salicibus in medio eius, suspendimus organa nostra. Cum suspenderent organa sua, communi voce clamarunt: Filia Babylonis misera: beatus, qui retribuet tibi retributionem tuam, quam retribuisti nobis. Beatus, qui tenebit, & allidet paruulos tuos ad petram. Misera Babylon, est anima peccatoris, cuius proles culpa est: tot fœtus edit & prodit, quot

Iacob. 1, 15. patrat crimina. Concupiscentia cum conceperit, parit peccatum. Item: Concepit dolorem, & peperit iniquitatem.

Cupiebant vincti, cum organa sua suspenderent, vt Babylonis fœtus, antequam sumerent incrementum, ad petram alliderentur; antequam flagitia crescerent, ad petram mysticam Ecclesiæ confitentis & absoluentis prolicerentur. Hoc ipsum votum naufragi

naufragi Davidis est, cum tabulam suam appendit, ut filia Babylonis misera, misera scilicet anima, ubi peccata commiserit, recurrat ad Confessionem, & ad pedes Confessarij, cuius absolutione, cum adhuc non adoleuerint, more paruulorum ad petram commissa statim allidantur. Huc pertinet, quod D. Petrus apud Clementem Epist. 1. dicebat singulis Christianorum, debere *actus sue vite omni hora custodire, & in omni loco Deum respicere firmiter, scire suas cogitationes malas cordi suo aduenientes ad Christum allidere, & Sacerdotibus Domini manifestare.*

II.

DAuid non solum ereptum è naufragio mirabiliter se esse fatetur, sed etiam affirmat instar ^{Effigies} ^{ouis errantis.} *ouis errantis se fuisse, & pænè iam periisse. Erraui,* ^{Psal. 118,} ^{176.} *inquit, sicut ovis quæ periit. Liber à tanto discrimine* & crimine, coram bono pastore gratitudinis ergo simulacrum ouis perditæ statuit, ut intuentes contemplantesque votum suum, quoties errauerint, & à veritatis tramite declinauerint, suos agnoscant errores, recognoscantque cælitus missum Pastorem, qui non in passione solum, sed etiam in Confessione errata nostra suscipit in se, & in se sustinet. *Om-* ^{Isai. 53, 6.} *nes nos quasi oves errauimus, unusquisque in viam suam declinauit: & posuit in eo Dominus iniquitatem omnium nostrum.*

*Repetita
Confessio
signum
prædesti-
nationis.*

nostrum. Errauimus omnes ut oues, ut oues omnes clamemus & balatum nostrum edamus. Hæc bona hæc ingenua perditæ ouis conditio, ut cum gregem suum dimiserit, & pastorem suum amiserit, frequentes edat balatus, quibus auxilium imploret, repetat viam & ducem, ut ad caulas reuocetur. Hæc eadem dos, hæc sors est animæ electæ, & simul prædestinatæ, ut si aliquando aberrauerit, errantis ouis mores imitetur, & in statu etiam peccati & perditionis suæ declaret se non ad hœdos malos & reprobos, sed ad oues potius seruandas saluandasque pertinere. Ostendit ille, qui dixit: *Erravi sicut ouis quæ periit.* Ostenderunt qui clamarunt ac re-
 Psal. 118, clamarunt: *Omnes nos quasi oues errauimus, unus-*
 176. *quisque in viam suam declinauit: & posuit in eo Dominus*
 Isai. 53, 6. *iniquitatem omnium nostrum.* Quamuis peccatores si-
 mus, & unusquisque nostrum dederit se in viam
 suam, ut maior esset errantium numerus, errorum-
 que multitudo, *posuit in eo Dominus iniquitatem om-*
nium nostrum, ut per vnus ac solius iniquitatis
 mentionem insinuaretur, propter crimina omnium
 & singulorum hominum singulare peccatum, Chri-
 stum de cælis missum, & in has regiones venisse.
 Tanti ponderis vel vnum peccatum est, ut esset fe-
 rendo solus, cuius humeris Pater illud imposuit,
 nec

nec doluit sibi impositum, sed sub onere gemuit, & gemere docuit animam quæ vel vnius criminis sarcina fuerit onerata. Cum Christus ipse, in quo Dominus iniquitatem nostram posuit & deposuit, tanto pondere pressus dicat, *Miser factus sum, & in-* Psal. 37, 7.
curuatus sum usque in finem. quâ fieri potest, ut qui patrator est criminis, eius grauitatem non sentiat? *Peccatum cum consummatum fuerit, generat mortem.* & Iacob. 1, 15.
 ubi mors est, sensus deest. *Surge qui dormis, & exur-* Ephes. 5, 14.
ge à mortuis, & illuminabit te Christus: bonus scilicet pastor, qui perditam quærit ouem, & eam inuen- tam, ac simul eius errorem suscipit in se ipse, & humeris suis imponit.

III.

DAuid Rex, cum Regum cederet nemini, di- Effigies Re-
gis Æthio-
pis.
 uinæ maiestatis reus in miseram seruitutem venit. *Qui facit peccatum, seruus est peccati.* Seruus Ioan. 8, 34.
 emptitius homo peccator est, *venundatus sub pecca-* 3. Reg. 21, 10.
to; licet Rex & monarcha sit, transit in vile man- cipium. Hæc Regis Dauidis conditio, postquam peccatum commisit, & à Domino defecit. Liber iam, & quidem miraculosè à statu miseræ seruitu- tis coram infante Christo & eius Matre effigiem Æthiopis Regis apponit & appendit, ut qualis antea fuerit, innotescat, & ex quo statu pietas ac

Ooo

mise-

miseriordia diuina ipsum mirabiliter eduxerit, il-
 luceſcat iis qui ſunt adhuc emptitij peccati ſerui &
 vilia mancipia. Libertas inæſtimabilis eſt, quæ nul-
 lo venditur auro, nemo qui illam non amet, nemo
 qui illam non quærat, ſi ſemel amiſerit. Peccaſti, &
 omnem ſtatim libertatem perdidisti, in miſeram
 delapſus ſeruitutem. Expertus illam fuerat Auguſti-
 nus, qui Tract. 41. ſuper Ioannem exclamat: *O mi-
 ſerabilis ſeruitus! Plerumque homines, cùm dominos ma-
 los patiuntur, venales ſe petunt; non quærentes dominum
 non habere, ſed ſaltem mutare. Seruus peccati quid faciat?
 quem interpellat? apud quem venalem ſe petat? Deinde
 ſeruus hominis aliquando ſui domini duris imperiis ſati-
 gatus, fugiendo requieſcit: ſeruus peccati, quò fugit? ſe-
 cum ſe trahit quocumque fugerit. Non fugit ſeiſſam ma-
 la conſcientia. Non eſt quò eat, ſequitur enim ſe, non re-
 cedit à ſe: peccatum enim quod fecit, intus eſt. Solum
 vnum reſtat effugium, & ſimul refugium, quod
 ſtatim oſtendit Auguſtinus: *Ad Chriſtum omnes fu-
 giamus contra peccatum, Deum liberatorem interpelle-
 mus.* Interpellat illum Auguſtinus Sermone 48: *Veni
 Domine Redemptor, veni. Agnoſcat te captiuus, fugiat te
 captiuator; tu eſto mihi liberator.* Hunc liberatorem in-
 terpellauerat priùs Dauid: *Dele, inquit, iniquitatem
 meam.* Contraxerat vnā Rex labem, vnā macu-
 lam,*

lam, & statim ab iniusta seruitutis nota mundari & purgari cupiebat. Qui officiis sordidis occupantur, ferrarij scilicet & carbonarij, denigrantur, maculantur, deturpantur, & non curant; qui verò nobilioris sunt conditionis, minimam in se maculam non patiuntur, & si vel vnā similem habeant, statim delendam procurant. Sic David, *Dele*, inquit, *iniquitatem meam*. Non habeo nec exerceo sordidum officium peccatorum, qui semper peccatis student; sed cū primū deturpatam & denigratam animam meam esse deprehendo, recurro statim ad fontem, & oro, *Dele iniquitatem meam*. Recurro simul ad Matrem, miseram seruitutem abiiciens, acceptansque gloriosam conditionem filius Euæ. Domine, quia ego seruus tuus, ego seruus tuus, & ^{Psal. 115.} filius ancillæ tuæ. Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo ^{16.} hostiam laudis. Basilii in hunc locum: Filius ancillæ tuæ sum, quam valde puellam adhuc inimicus decipiens, & à tuo abducens imperio, peccati seruam constituit. Sed ego ad te conuertor, ad pristinum redeo Dominum, antiquam cognosco seruitutem. Dirupisti vincula mea, quoniam à peccati seruitute liberaſti. Idcirco tibi sacrificabo, non quidem quadrupedem bisulcam aut ruminantem, neque volatilia pura, neque filiginem oleo conditam, neque lucidum thus, vel illud compositum thymiana (hæc enim

Signum nobilis animæ repetita confessio.

ex terra tibi Domino offeruntur) sed meam ipsius possessionem, & cordis mei fructum, unde tuam laudem tamquam in altari quopiam mentem meam sacrificabo, & offeram tibi laudis sacrificium, innumeris holocaustis pretiosius.

IV.

Effigies leprosi.

DAuid macula culpæ infectus, & mundus à lepra factus, se descripsit & depinxit in leproso illo Euangelico, cuius effigies apparet in Oratorio, sacrata ac dicata Deo, qui præter naturæ ordinem poenitentem suum à lepra peccati mundauit atque purgauit. Vix dixerat, *Domine, si vis, potes me mundare*; cum statim Christus ait, *Volo, mundare*. Difficultate rei impetrandæ solent à petitione deterri homines sæpè; ne poenitentes à postulatione veniæ terreantur, statim impetrant indulgentiam. Vix Dauid emiserat illam vocem, *Peccaui Domino*, cum statim occurrit Nathan, *Transtulit quoque Dominus peccatum tuum*. Hinc edoctus, rursus in vocem illam erupit, *Delictum meum cognitum tibi feci, & iniustitiam meam non abscondi. Dixi, Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei. Pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno. Cum facilis est impetratio, facilis est petitio, facilis & oratio. Quid veniâ, quid indulgentiâ*

Matt. 8, 2.

1. Reg. 12, 13.

Psal. 31, 5.

tiâ

tiâ facilius? Dixi, *Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei.* Quid inde? pro hac remissione & condonatione orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno. Omne tempus opportunum Deo est vt leprosi misereatur, semper hoc in ore habet, *Volo, mundare.* Præueniat reus in Confessione Deum, & verba leprosi vsurpet, *Domine, si vis, potes me mundare.* Qua super re de Casto connubio cap. 13. Iustinianus benè discurret, benè philosophatur: *Nihil sic cordis amissam re-* ^{iugis oris} ^{confessio} ^{vtilissima.} *parat gratiam, sicut iugis oris confessio. Si delictorum maculis sædatur, si hebetudine grauatur, si desperatione tangitur, si agitur tentatione, currat ad Confessionem, & liberabitur. O beata Confessio, quæ Deum placat, reconciliat poenitentem, calum aperit, mundat cor, onus aufert, mentem letificat, & remittit peccatum! Unde Propheta sanctus: Dixi, Confitebor aduersum me iniustitiam meam* ^{Psal. 31. 3.} *Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei. Sit itaque frequens, sit humilis, sit deuota, sit integra, sit lacrymosa, perseueransque. Quantò grauius est delictum, & crebrior recidiuatio, tantò amplius assidua sit confessio. Eò quidem corporis facies fit mundior, quò magis abluitur. Hoc de interiori facie sentiendum est. Sordes quippe corporis aqua, cordis autem contritio diluit & Confessio.*

V.

*Effigies pa-
ralytici.*

DAuid infirmitatis suæ conditionem recognoscens, & se similem paralytico deprehendens, Christo se humiliter præsentauit, cuius fauore ac beneficio de misero statu suo ereptus & extractus conualesceret, sicut reipsa conualuit. Memor diuinæ beneficentiæ, in æternum monumentum imaginem paralytici Euangelici ante Christum constitutam voluit esse formam suam, cuius intuitu pœnitens ad faciendam Confessionem moueretur, ductus non tam necessitate præcepti, quàm cognitione propriæ ægritudinis & infirmitatis. Qua super re audiendus est S. Laurentius Iustinianus de Perfect. Monastic. conuersat. cap. 19. *Non coactè, non ex seruili timore, sed libenti animo, & sua sponte verè pœnitens confitetur. Caueat namque quod à multis reprehensibiliter agitur. Sunt nempe multi qui proptereà ad Confessionem accedunt: quia confitendi instat tempus, vel quia Ecclesiastica statuta compellunt, aut quia Patrum decreta sic ordinant. O quàm libentiùs hi tales sine confessione præterirent! ô quàm iucundiùs, quia ipsorum cor non est relictum cum Domino, sua peccata celarent! sed ne calumnientur in publico, ne in congregatione detegantur, ne redarguantur à Prelato, id faciunt. Sciant verò huiusmodi, quoniam ipsorum talis confessio Deo parum grata, & sibi ipsis*

calceamenta deferri iussit , atque honoratum osculo , donatum munere , admirabili suscepit conuiuio. Ad se reuer-

*Idem usus
Confessio-
nis & Com-
munionis.*

sus , & ad Deum conuersus prodigus recurrit ad Confessionem , & simul ad Communionem , quarum vnus esse debet usus , vna frequentia , quemadmodum iam citatus Iustinianus expressè definit. Se reuocat ad se , & in spiritu mœroris , & zelo compunctionis statuit se ante Dei tribunal , & humiliter de omnibus quæ cogitatione , omissione , verbo vel opere commisit , accusat se , atque vt sibi ignoscatur , exorat. Nec diu perseuerat in prece , quin sentiat veniam se percepisse à Domino , dummodò purè ac fideliter confiteatur. Hac namque regula , hic confitendi modus à cunctis qui Deo militant , & ad perfectionem attingere desiderant , seruandus est. Eò etenim mens fit Deo propinquior , quò mundior custoditur : atque tantò quisque dignior efficitur ad sumendum Dominici corporis Sacramentum , quantò à sordibus peccatorum fuerit purgator. Duo namque Sacramenta hæc in vnum conueniunt : amboque simul à Christi fidelibus frequentari oportet.

VII.

Effigies cæci à natiuitate.

DAuid lumen oculorum amiserat , & cæcitatem incurrerat : mirabiliter visum recepit , & gratus Deo , Euangelici cæci effigiem constituit in Oratorio , vt oblatæ contemplator imaginis nouerit Christum

Christum esse, qui virtute suæ Confessionis cæcos illuminat. Cæcus cæco similis est, & hic similis alteri, qui cùm esset cæcus & mutus, scribit de ipso sacer Euangelista: *Erat Iesus eiiciens demonium, & il-* Luc. II, 14.
lud erat mutum, & cùm eiecisset demonium, locutus est mutus, & miratæ sunt turbæ. Grande miraculum: accepit loquelam, & visum, & tamen recepti visus nulla fit mentio. *Locutus est mutus.* Confessus est cæcus, ac virtute confessionis aperuit oculos, & oculorum lumen recepit. Habet vim hanc auricularis Confessio, vt cæcitatem abstergat, lumen afferat, & quò *causa maioris luminis iugis confessio.*
 fuerit illa frequentior, eò prudentior & oculatior ille reddatur, vt quæ reiicienda sunt, quæ amplectenda, curiosius inspiciat. Quòd si confessio, eiusque frequentatio pœnitenti amara sit, meminerit senioris Tobix, qui cùm cæcitate laboraret, piscis marini felle curatus & sanatus describitur. Dulcis ac suavis amaritudo est, quæ lumen oculorum affert; amara verò peccati dulcedo est, quæ visum aufert. Consonat dictis sanctus Laurentius Iustinianus lib. de Obedientia cap. 15. dum ait: *Oris pia confessio est perficienda, sicut edocta per Spiritum sanctum mandat Ecclesia, quam proculdubio quantò quis exercuerit frequentius, tantò erit Deo propinquior, sui interioris hominis perscrutator clarior.* & paulò inferiùs enumerans vir-

tutes Confessionis, asserit: *Purgat sordes, relaxat facinora, infundit lumen.*

VIII.

Effigies Samaritana.

DAuid benè & verè contritus atque confessus, reuocatus est à Samaritanorum via, quam priùs peccando intrauerat, canitque reuersus ad se:

Psal. 114, 7

Conuertere anima mea in requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi. Quia eripuit animam meam de morte, oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapsu. Dauidis anima instar Samaritanæ ceciderat, & instar eiusdem mulieris surrexit & resurrexit, ducensque Dauid summi beneficii loco conuersionem animæ suæ, benefactori suo appendit imaginem Samaritanæ mulieris, quæ iuxta puteum Iacob peccata sua confessa est, & postea in ciuitate Samariæ diuinum suum

Confessio laudis & culpa frequentanda.

Confessarium laudauit & celebrauit. Hæc pulchra pœnitentis vota, confessio criminum, & confessio laudationum, de quibus loquitur Psalm. 115, 14. Dauid ipse: *Vota mea Domino reddam.* Augustinus in hunc locum. *Confessio duobus modis accipitur in Scripturis: est confessio laudis, quæ pertinet ad honorem; est confessio gementis, quæ ad pœnitentiam pertinet eius qui confitetur. Confitentur enim homines qui laudant Deum: confitentur, cum accusant se, & nihil dignius facit lingua. Verè puto, quòd ipsa sunt vota, de quibus dicitur in Psalm.*

mo,

mo, *Reddam tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea.* Psal. 65;
 Quàm addictus & affectus esset erga vnam & alte-^{14.}
 ram Confessionem, & nos omnes affectos velit Da-
 uid, vel ex hoc intelligi potest, quòd cùm semel pro-
 posuisset, *Vota mea Domino reddam coram omni populo* Psal. 115,
eius, iteret eandem in ipso Psalmo sententiam, *Vo-*^{14.}
ta mea Domino reddam in conspectu omnis populi eius, in Psal. 115,
atriis domus Domini, in medio tui Ierusalem. ^{18.} Excitat nos
 Daud, ad iterandas frequentandasque diuinarum
 laudationum nostrarumque culparum confessiones,
 vt eadem promptitudine animi, qua Deum celebra-
 mus, peccata nostra confiteamur.

I X.

DAuid lotus & ablutus, qui priùs oderat lu-^{Effigies}
 cem ne arguerentur opera eius, ad lucem ve-^{Transfi-}
 nit, ac solem vidit qui apparuit in monte Thabor,^{gurationis.}
 vbi effigiem sui reliquit in tribus illis Apostolis, qui
 splendoribus Christi illustrati, & eius niuibus can-
 didati, mysteriis sacræ Transfigurationis affuerunt.
Ascende in montem tu qui euangelizas Sion. dictum est Isai. 40. 9.
 Isaia. & ille quidem in montem Thabor ascendit,
 & poenitentibus ait, *Lauamini, mundi estote, auferte* Isai. 1. 16.
malum cogitationum vestrarum ab oculis meis. Quæ ver-
 ba versans Iustinianus lib. de Obedient. cap. 15. ait:
Non corporis ablutionem, sed cordis commendat præcipit-

que munditiam. Aqua namque corporales abluit maculas, spirituales verò delictorum confessio salutaris. Hoc Propheta intelligens, Dominum deprecabatur dicens: Asperges me hyssopo, & mundabor; lauabis me, & super niuem dealbabor. Nouerat quippe non sui esse arbitrij, re-etam ac Deo placitam de propriis facinoribus compunctionem habere; neque innocentiae mentis, ad libitum obtinere candorem. Hoc speciale est munus ad profectum & meritum prerogatum electis. Nam clamor vocis, motus labiorum verbalis confessio, tussio pectoris, corporis inclinatio, & plura eiusmodi sunt, quae valet ex se coram Deo quisque peragere, minimè tamen humilitatem cordis, pie compunctionis gemitum, & gratum facientis charitatis possidere suspirium. Hoc namque solius Dei est opus. Praeuenit enim gratia ipsius praedestinos ad vitam, conuertit auersos, veritatisque infundit lumen habitantibus in regione vmbrae mortis. Christus transfiguratus est, qui lumen & nimium candorem infundit dicenti Prophetae, Asperges me hyssopo, & mundabor; lauabis me, & super niuem dealbabor. Quis iste Sol iustitiae resplendens in monte Thabor, qui illuminat, & non comburit? Qui, ne comburatur peccator, radiis diuinæ iustitiae excitat flatum Spiritus sancti, insuffluit, cum instituit, & condidit Sacramentum Confessionis, & æstum iustitiae suae repressit, ne læderet,

Psal. 50, 9.

Psal. 50, 9.

Ioan. 20,
22.

ret, ne offenderet pœnitentes. Quoties accedis, quo-<sup>Recreatio
frequentis
confessio-
nis.</sup>ties ad pedes Confessarij venis, flatum cœlestis aëris
quæris, & inuenis, ne ardores solares sentias, sen-
tias lumen. *Accedite ad eum, & illuminamini, & fa-*^{Psal. 33, 6.}
cies vestrae non confundentur. Tunc facies peccatorum
confundentur, cùm in extremo iudicio Sol iste
comparebit, totus ardens, & ignitus, & flatus Con-
fessionis Sacramentalis deerit. Benè monet Augusti-
nus in Psalm. 99. *Semper confitere, semper enim habes
quod confitearis. Difficile est in hac vita, vt sic homo mo-
retur, vt nihil inueniatur in eo quod reprehendatur. Opus
est vt te reprehendas, ne ille reprehendat, qui condemna-*
tus noster.

X.

DAuid, quem furdum fecerat culpa, & con-<sup>Effigies
surdi sa-
narum</sup>fessio auricularis aures & auditum furdo præ-
buit, vt monita sibi data perciperet & exciperet, in
actionem gratiarum iconem surdi Euangelici ap-
pendit, dedicauitque Christo, qui sustulit surdita-
tem. Hoc suo voto monet, & hortatur pœnitentes,
vt, qui surdi vitio suo viuunt, Confessionis Sacra-
mentalibus virtute aures & auditum recuperent, qui-
bus consilia diuina Confessariorum ore prolata ac-
cipiant, acceptent, & seruent. Quare nobis præsti-
terit Deus auditum agens de perfectionis gradibus

cap. 4. in hæc verba declarat Iustinianus: *Ob hoc itaque nobis Deus tribuit auditum, quatenus, ipso mediante, corde intelligeremus eloquia diuina & sancta, & per eum instrueremur de iis quæ ad salutem pertinent, reiiciendo inepta, virtutibusque contraria.* Huius diuinæ scientiæ & cognitionis sanctæ schola erecta & condita est in Sacramento Pœnitentiæ, vbi Confessarius vices magistri agit, & eius auditor qui confitetur, pœnitens est. Nemo repente fit summus, & qui summus cupit esse, diu frequentat scholas, in quibus artes & facultates docentur, & qui eloquiorum diuinorum & monitorum consiliorumque salutarium doctus auditor esse desiderat, sæpè ad Confessionem recurrat, sæpè audiat & attendat, quæ è sede sua dictat, præscribit, & præfinit Confessarius. O quàm benè lib. 4. Musicæ asserit Augustinus, *Laborat magister docens tardos.* Tardi discipuli, qui tardè veniunt ad Confessionem, & in iis qui munere magistri fungitur, laborat & insudat, laborat & Christus, qui primus ac primarius confitentium præceptor est. Cùm

Marc. 7, 34. surdum hominem in Euangelio sanauit, *ingemuit*, & forsan idcirco gemitum edidit, vt ostenderet quàm laboraret in homine, qui tardus ad scholam Confessionis accederet.

Tarda confessio laboriosa confessario.

XI.

DAuid miserandum suum statum iam pertæ-^{Effigies}
sus, sibi penitus displicuit, vt magis Deo pla-^{Centurio-}
ceret. Et quidem ita placuit, vt in eius habitatio-^{nis.}
nem venerit Christus per gratiam, cuius aduentus
beneficium in effigie Centurionis Euangelici ex-
pressum & explicatum est, vt & pœnitens totus Da-
uidicus sit, quocum cap. 13. de Casto connubio lo-
quitur Iustinianus: *Suscepturus igitur quisque verbum*
in cordis habitaculo, illud amoris dilatet desideriis, mun-
det à maculis delictorum; ornetque decore virtutum, alio-
quin Verbum sponsum fugabit à se. Si enim mortalis sus-
cepturus mortalem tanto cum studio interiora domus mun-
dat à sordibus, atque diuersis componit ornamentis, quan-
tò magis Verbum susceptura anima sic se extergere, sicque
disponere debet, vt nil in se indecorum, nil inordinatum
remaneat, quod aduentantis aspectui valeat displicere.
Magnus hospes Christus est, cui pœnitens per dis-
plicentiam sui ornatum & honoratum animæ suæ
parat hospitium, quoties se suasque culpas ad pedes
Confessarij ponit, & deponit. Christus gratus hos-
pes iis qui sponte sua Sacramentum Confessionis
frequentant, ingratus iis qui semel, non tam vo-
luntate ducti, quàm necessitate præcepti compulsi,^{Anima}
suam faciunt expiationem. Non semel in anno tan-^{sapè ex-}
tùm ^{pianda.}

tum domos suas purgant homines, sed sæpè hoc præstant, & tamen sunt, & non pauci, qui animas suas per annum semel scopa Lazari, id est Confessionis emundant. Numquid melior aut pretiosior domus anima humana est? Vtinam sic horres scelera quibus sordidata est anima, quàm horres sordes quibus domus maculata est, ut tam vnius quàm alterius munditiem æquè curares, licet adeò diuersæ ac disparis conditionis existant.

XII.

*Effigies
Magda-
lena.*

DAuid adeptus cordis munditiem, quæ melioris vitæ propositum in posterum secum importat, conditionem animæ suæ in Maria Magdalena mundatam per Pœnitentiam esse deprehendit, & religiosi voti loco, eius formam in Oratorio obtulit. Quisquis præ oculis Mariam Magdalenam habet, excitatur ad pœnitentiam. Vnde & S. Augustinus Serm. I. de Assumpt. ait: *Si te deliquisse meministi, suadeo, ut Mariæ Magdalene conuersionis recorderis, & tamquam ad Domini vestigia posita præteritas maculas lacrymarum fontibus laues, ut & tu merearis ab ipso Domino audire, Confide filia, fides tua te saluam fecit.* Exemplar quidem non solum pœnitentiæ, sed etiam iugis & frequentis, constantis ac perseverantis Confessionis Maria Magdalena est, quæ as-
fuerat

Matth. 9,
22.

sueta pedibus Saluatoris, diuelli ab illis non poterat, ut firmum illud propositum, quod in Confessione sua conceperat, tenaciter seruaret, mordicus custodiret. Quisquis venit ad pedes Christi, statuere debet firmiter se de cetero non peccaturum, & si forsitan peccauerit, renuatque redire ad pedes Christi, primum propositum satis debile, satis infirmum erat: non quia solum deliquit, sed etiam quia adhuc placet delinquere. Benè Ambrosius lib. 2. de Pœnitent. cap. 11. *Quid enim est quod differas? An ut* ^{Dilatio} *plura peccata committas? Qui solitus est furari, & rem* ^{confessio-} ^{nis noxia.} furto ablatam domino non restituit, ideò non reddit, quia de nouis cogitat latrociniiis. Omnis peccator à Deo auertitur, conuertiturque ad creaturam quam sibi adiudicat, & inuito omnium Domino sibi accipit & furatur, & redire ad Deum procrastinat vel recusat, quoniam noua furta, noua peccata meditatur: sin minùs, reuerteretur ad Christum, eius pedibus prouolueretur, misericordiam peteret, indulgentiam impetraret. Quòd si bonus latro pœnitentiam suam distulit, verum & certum est idcirco eam distulisse, quia noua furta, noua latrocinia meditabatur. Quòd si sera tardaue eius pœnitentia benè cessit & successit, prodigio simile est, in quo Deus quid facere possit ostendit, quid

tecum faciet, si differas usque ad mortem confessionem, non ostendit? Cui occurrit Ambrosius in Exhortat. ad Pœnitent. *Positus*, inquit, *in vltima necessitate aegritudinis suæ, si acceperit pœnitentiam, & mox reconciliatus fuerit, & vadit, id est, exit de corpore: fateor vobis, non illi negamus quod petit, sed non præsumo dicere, quia benè hinc exit. Non præsumo, non polliceor, non dico, non vos fallo, non vos decipio, non vobis promitto. Fidelis benè viuens securus hinc exit, agens pœnitentiam dum sanus est, & reconciliatus, si postea benè vixerit, securus est. Secura Magdalena est, & anima secura pœnitentis per omnia Magdalenæ similis, quæ tenax boni propositi, vt benè viueret, pedibus Christi adhæsit & inhæsit.*

XIII.

*Effigies
Chana-
nææ.*

DAuid, qui potius Deo quàm hominibus se commisit, vt pro commissio crimine pœnas lueret, incidit in benignas & humanas Dei manus, cùm venit ad Sacramentum Pœnitentiæ, in quo Christus egit & se gessit cum Dauide, quemadmodum se habuit cum Chananæa, imposita pœnitentia, dum seuerius cum illa agit. *Misericordiam & iudicium cantabo tibi Domine*, ait Dauid, misericordiam in liberatione filiæ Chananææ, iudicium in seuera cum eius matre tractatione: misericordiam in

*Psal. 109,
3.*

in curatione animæ meæ, iudicium in medicinali
 inflicta mihi satisfactione. Nec solum misericor-
 diam & iudicium cantat Deo, sed in rei gestæ me-
 moriam affert & offert in sacro hoc Oratorio effi-
 giem mulieris Chananæ, quæ vera imago animæ
 Dauidicæ est salutarem acceptantis pœnitentiam.
 Pungitur à Christo Chananæa, & ita pungitur, ut
 magis ac magis ad se ipsum illam alliciat. Rosa
 quò magis pungit, magis attrahit: attrahit & Deus,
 cum pœnitentem affligit & castigat. Credo, & cre-
 de experto Dauidi, qui ait, *Conuersus sum in ærumna* P sal. 31, 4.
mea (conuersus scilicet ad Deum) *dum configitur spi-*
na. Magnam quidem habet cum rosa consonantiam
 Confessio Sacramentalis. Rubet rosa, & spinas ha-
 bet: & Sacramentalis Confessio Sanguine Christi *Inftar rosa*
attrahis
confessio.
 rutilat, nec spinis caret, quæ pungant, cilicia, ieiui-
 nia, & alia id genus similia. Vtrumque pœnitenti
 proponitur, rosa & spina: qui rosam diligit, non
 deterretur à spinis; & qui amat Confessionem Sa-
 cramentalem, non retrahitur à pœnis & pœniten-
 tiis, sed potius attrahitur, ut frequentius confiteatur.
 Nostrorum solutio debitorum & salutarium me-
 dicaminum administratio ab inflictis pœnitentiis
 dependent. Creditor noster Deus est, & singulis die-
 bus oramus & clamamus, *Dimitte nobis debita nostra.* Matt. 6, 12.

Extra Sacramentum hæc debitorum solutio ardua satis & difficilis est, quoniam solùm penes debitorem est ut soluat : in Sacramento verò ex opere operato creditori, & non solùm ex opere hominis satisfaciens debita refunduntur. Cùm ergo singulis diebus oras, *Dimitte nobis debita nostra*, ostende te id velle, id te desiderare recurrendo ad Confessionem, in qua facilis est compensatio debitorum. Frequentiùs anima quàm corpore ægrotamus & laboramus, & ad animæ curationem salutare nobis poenitentia applicatur & imponuntur, quæ mirabiliter virtute Sacramenti Poenitentia salutem nostram efficiunt & operantur. Cùm laboramus, & malè affecto corpore sumus, si sciamus salutare esse in aliqua apotheca medicinas, ad eam recurrimus : recurramus quoque ad sanctæ Ecclesiæ officinam, in qua iniunctarum medicamenta poenarum certissima sunt salutis animarum nostrarum remedia.

XIV.

Effigies Lazarus.

DAuid confessus & absolutus, pulchrum & aptum acceptæ absolutionis typum simul & votum offert & præsentat Christo, qui cùm esset in statu peccati mortuus, iaceret & fœteret in sepulchro, & vinculis ac nexibus funeralibus constringeretur,

geretur, vitam ei præbuit, abstraxit è sepulchro, à vinculis liberauit. Hæc vnius Sacramentalis absolutionis beneficia sunt, quorum particeps pœnitens fit, quoties se Christo & Sacerdotibus eius absol- uendum proponit. Proponat se frequenter ille, qui priuatus vita iacet vinctus & ligatus in tumultu pec- catorum. Et quis tantus hostis animæ suæ, vt cum possit eam à morte, à sepulchro, à barathro libera- re, adhuc eam à peccato & eius atrocibus pœnis detineri patiatur. *Qui diligit iniquitatem, odit animam* Psal. 10, 5. *suam*, in se ipsum sæuus & impius. Apud quem piissimus Christus semper sollicitat, vrget & instat, vt peccator animæ suæ misereatur, semper clamat & reclamat: *Lazare, veni foras*. Hoc est, vt ait Am- brosius lib. 2. de Pœnitent. cap. 7. *Quid iaces in tene-^{43.} bris conscientie, & delictorum tuorum sordibus, quodam reorum carcere? Exi foras, delictum proprium prode, vt iustificeris. Ore confessio fit ad salutem. Si confessus fuerit à Christo vocatus, claustra rumpentur, & omnia soluen- tur vincula, etsi corruptelæ corporeæ fætor grauis sit. Pu- deat peccatorem non respondere vocanti, & reuo- canti à funesto statu miserandam eius animam.* Non est cur Lazarus erubescat, cui velamen confu- sionis statim, vt foras prodiit, ablatum est, & qui- dem meritò. Rursus Ambrosius: *Quia venia donatus*

est, reuelare faciem, aperire vultum iubetur. Non habet enim quod erubescat, cui peccatum remissum est. Ablato illo velamine, pulchra satis apparuit imago, quam Iustinianus cap. 12. de Casto connubio eleganter describit. Hæc imago, & imaginis pulchritudo non in corporis elegantia, non in carnis progenie, non in decore vultus aut in valetudine seu fortitudine membrorum, sed intus, in anima consistit. Hanc deturpat culpa tantò deterius, quantò grauior est. Sapientia verò reformat in lumine suo vehementius, quò abundantius se communicat. Tantò verò perfectius se communicat, quantò amplius ipsam ad se suscipiendam reperit animam. Disponit quidam illam peccatorum dolor, cordis gemitus, lacrymarum effusio, pu-

Imago frequenter confitentiis. Ad hanc frequentandam nos vocat imago Lazari, effigies reformati Dauidis, cui culpa coronam abstulit, absolutio restituit; & quod amplius est, Regio ac principali spiritu eum peccatum priuauerat, & gratia Dei Rex denuò regali animo

Psal. 59, 9.

præditus proclamatur, & quidem ab ipso Deo, *Juda*, inquit, *Rex meus*. Iudas nomen est Confessionis, cui si accesserit absolutio Sacramentalis, nomen est principalis ac Regalis honoris & dignitatis.

X V.

*Effigies
Matthæi
Apostoli.*

DAuid iam reuocatus ad vitam, vt acceptum beneficium compenset, & simul vt soluat debitum

bitum poenæ, opera pietatis exercet, & in primis munus magistri obit, vt ad Deum errantes peccatores reducat; eapropter ait Dauid Psalm. 65, 8. *Benedicite Gentes Deum nostrum, & auditam facite vocem laudis eius. Qui posuit animam meam ad vitam.* addit-
 que deinde vers. 14. *Reddam tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea.* Reddit vota satisfactionis, & in primis affert & offert Christo imaginem Matthæi Apostoli, qui conuersionis suæ beneficium conuersione plurimarum animarum compensauit. Quæ causa est, vt in tanto cultu ac veneratione Matthæus vbiuis terrarum habeatur, de quo in eius Solemnitate Iustinianus. *Meritò illum sacrosancta colit Ecclesia, carimoniisque effert, interpellat precibus, celebritate commendat, atque præclara eius martyrij veneratur insignia, per quem talia tantaque diuinorum eloquiorum percipere rudimenta promeruit. Nequaquam erga ipsum deesse debet reuerentiæ cultus, qui & seipsum exhibuit Deo, & sermonis sacri pro communi omnium profectui studuit esse minister.* Et quidem nec minister nec tantus magister fuisset, nisi esset ita assiduus in schola Christi. Cum Spiritus sanctus assistat & præsit Sacramento Pœnitentiæ, quem à vinculis peccatorum absoluit, incitat & accendit ad conuersionem proximorum, sicut Dauid, & Dauidicus Matthæus

Schola confessionis frequenter audita.

thæus accensi & inflammati sunt. Hic effectus Sacramenti vix apparere solet in iis, qui rarò veniunt ad confessionem, apparet ac lucet in iis, qui solertes ac diligentes obeunt hanc Spiritus sancti scholam, in qua, assiduè frequenterque confitentes, ita proficiunt, vt euadant professores Pœnitentiæ, & errantibus peccatoribus eam doceant, suadeant, ac persuadeant.

XVI.

Effigies femina fluxum sanguinis patientis.

DAuid, qui sibi & aliis per peccatum carnis fuerat offendiculo, pœnas de seipso statuit sumere, vt quæ peccauerat caro, in seipsa mortificata lueret. Nec conspirasset in se, nec fluxum sanguinis, nec carnis luxum tenuisset & refrænasset, nisi diuinitus adiutus fuisset. Hoc ipsum recognoscens, voti loco, Christo appendit imaginem Euangelicæ mulieris, quæ cum fluxum sanguinis pateretur, dixit: *Si tetigero tantum fimbriam vestimenti eius, salua ero.* Tetigit fimbriam, & salua ac incolumis euasit. Exiuit de Christo virtus, vt & ipse passus est, & à diuturno morbo, in cuius curatione totam suam substantiam consumpserat, mulierem recreauit. Accidit sæpè hominibus, quod huic mulieri accidit.

Matt. 9, 21.

Frequenter confitentis.

Sæpè homines carnis suæ passionibus diuexari, & malè tractati, exhauriunt se, Patres spiritales consulendo,

lendo, & varia exercitia mortificationum exercendo, nec tamen sufficiens remedium pro curandis sanandisque carnis affectionibus inueniunt, donec fatigata iam anima dicit, *Si tetigero tantum fimbriam vestimenti eius*, si prouoluar eius pedibus, & dedam me confessionibus, *salua ero*. Erit, quandoquidem virtus emanat tanta de Christo, vt pœnitentiæ impositæ mirabilem hanc vim habeant, vt frænum affectionibus ac passionibus iniiciant, ita docente ac definiente Concilio Tridentino sess. 14. cap. 8. *Proculdubio enim magnopere à peccato reuocant, & quasi fræno quodam coërcent hæ satisfactoriæ pœnæ, cautioresque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt: medentur quoque peccatorum reliquiis, & vitiosos habitus malè viuendo comparatos contrariis actionibus virtutum tollunt. Nec verò securior illa via in Ecclesia Dei umquam existimata fuit ad amouendam imminentem à Domino pœnam, quàm vt hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Tanti refert fimbriam Christi Domini sæpè tangere, & Sacramentum Pœnitentiæ frequentare.*

XVII.

DAuid, postquam de pœnis ac pœnitentiis car-^{Effigies}
ni peccatrici irrogandis egit, non per hoc fa-^{muti sa-}
cere satis existimauit debito quod contraxerat, sed

Rrr

cen-

censuit iudicauitque opus esse recurrere ad creditorem Deum, & obnixè orare ac rogare, vt in partem debitæ solutionis, etiam preces suas admittat, nec non laudes & exaltationes, quibus eius bonitatem efferre conatus est. Deus, qui votum Confessionis Sacramentalis acceptauit, orationis & confessionis laudatoriae votum etiam admisit, sicut exposita sanati muti, orantis & laudantis Deum imago in Oratorio declarat. Conueniunt ita inter se oratio & Confessio Sacramentalis, vt cap. 5, 16. Epist. suæ Iacobus Apostolus dixerit, *Confitemini ergo alterutrum peccata vestra, & orate pro inuicem, vt saluemini.* Conueniunt ita inter se confessio laudis & confessio criminis, vt olim diceretur reo, ne crimen suum sileret Ioan. 9, 24. & occultaret, *Da gloriam Deo.* Hæc summa Dei gloria est, vt reatum nostrum cognoscamus & exponamus, veniam & indulgentiam impetremus. Hinc nātum vt dixerit Isaias, *Exaltabitur parcens vobis.* Non igitur honorat Deum, qui peccatis non se exonerat. Frequens in diuinis laudationibus est, qui frequens & assiduus est in Confessionibus suorum criminum. Non indiget nostra glorificatione & exaltatione Deus, nos indigemus, vt quod debemus Deo, facta confessione rependamus. Hinc Paulus cap. 3, 23. ad Romanos, *Omnes peccauerunt, & egent gloria*

Nescit
Deum lau-
dare, qui
nescit con-
fiteri.

ria Dei. Egent diuina gloria, cuius honor in confessione non solum laudatoria, sed etiam accusatoria consistit. Quisquis eget eleemosynis, eorum domos, in quibus accepturus est, frequenter adit & obit, ergo cum pœnitens indigus sit diuinæ gloriæ, quæ est in Confessione Sacramentali, recurrat sæpè ad Ecclesiam, ubi indigentia suæ leuamen remediumque faciliè habebit.

XVIII.

DAuid, etsi diues opum & opulentus fuisset, ^{Effigies Petri pœnitentis.} potuissetque aureas & argenteas statuas erigere Deo, maluit offerre atque proferre statuam diui Petri pœnitentis, ut ostenderet eam se oblationem fecisse atque libasse, quam Petrus dolens & afflictus dicauit & consecrauit. Petrus spiritum contribulatum, cor contritum & humiliatum obtulit, & Dauid hoc ipsum litauit. *Ex abundantia cordis os loquitur*, ^{Matth. 12, 34.} & quisquis corde contritus & humiliatus est, veniet ad oris confessionem, ut cor suum coram Deo & eius Vicario effundat. *Contritus verè*, sicut ait Iustinianus cap. 15. de Obedient. *quemadmodum displicent delicta quæ fecit; ita cum rubore & mœrore accusator est sui; non alteri, sed sibi culpam obiicit.* Ego, inquit, sum qui peccaui, ego Deum meum offendi, conscientiam propriam fœdaui, contempsi legem, gratiam repuli, vitiis &

demonibus me subieci; libertatem amisi, sponte & nemi-
 ne cogente deliqui. In iis verbis compunctus ex corde pe-
 ctus suum tundit, fundit lacrymas, emittit suspiria, pre-
 ces ingeminat, orat ex corde, aduocat Sanctos, Angelos
 interpellat, ac Deo cum gemitibus errata commissa confite-
 tur. Tandiu verò prostratus in humili postulatione perse-
 uerat, donec erga se Dominum sentit esse placatum. Nam
 diuina clementia nequaquam sinit poenitentem, & ve-
 niam humiliter flagitantem, vacuum ab oratione disce-
 dere, dicente Propheta, Cor contritum & humiliatum
 Deus non despicies. Exclamat ibidem Iustinianus: Mi-
 ra res, mirabilisque misericordia Dei & Redemptoris no-
 stri. Gemit peccator intra se, doletque perpetrasse deli-
 ctum, & confestim placatur Altissimus. Confitetur errorem
 suum, & ex hoc acquirit veniam. Non praefigitur trans-
 gressoribus certum tempus ad poenitendum, non aditus
 negatur ad poscendam indulgentiam, neque numerus sta-
 tuitur petitionum ad remissionis gratiam promerendam.
 Quoties, ait, ingemuerit, non recordabor. Si semel, si bis,
 si decies, si centies, si millies illum peccasse poenituerit, ini-
 quitatum ipsius nequaquam memor ero. Hoc insinuare vo-
 luit Saluator noster, cum Petro interroganti, si vsque se-
 pties fratri aduersum se delinquenti indulgere deberet, re-
 spondit inquitens: Non dico tibi vsque septies, sed vsque
 ad septuagies septies: tacite videlicet significans, ut quoties
 veniam

Psal. 50,
 19.

Semper da-
 tur ad ve-
 niam adi-
 tus.

Ezech. 18,
 22.

Math. 18,
 21.

veniam petat, toties ignoscat. Quod autem Petro Dominus indicavit esse faciendum, hoc ipsum agere erga misericordiam flagitantes dubitet nemo. Nam ipsius Domini est vox illa exhortationis, quæ ait: Estote misericordes, Luc. 6, 36. sicut & Pater vester misericors est. Concludit Iustinianus: Quamobrem inexcusabilis est apud Deum, quisquis voluntariè peccat, & in delinquendo perseverat potissimè, cum Dei bonitas sit ad ignoscendum paratissima, & ad percipiendum remissionem criminum via effecta sit lata. Sinum namque suum in persona Domini ad suscipiendos omnes toto terrarum orbe diffusa sancta mater expandit Ecclesia. Expandit Ecclesia sinum, non ut dona & munera accipiat, sed ut Christianum Davidem ac Petrum suum poenitentem contritum & afflictum corde benignissimè recipiat.

XIX.

DAuid, postquam iam euaserat è naufragio, Effigies crucifixi. non modò tabulam, in qua saluus in portum venit, sed salutarem suum, & ipsum quidem crucifixum, pro voto summo æterno obtulit Patri. Christus è cruce pendens cum iniquis reputatus est. Agnus innocens erat, & reum Agnum crimina nostra fecerunt. Quoties illa confitemur, eius innocentiae consulimus, & reos nos esse ostendimus. Ea Confessio ostendit innocentiam Christi, & idcirco frequentanda. propter satis prudenter Ecclesia sancta vtriusque

sexus fidelibus mandat ac præcipit , vt tempore Christi patientis peccata sua saltem confiteantur, cupiens hoc pacto insonem Redemptorem manifestare , homines verò nocentes , quorum causa ipsa sanctitas & innocentia crucem & mortem subit. Ergo quisquis Sacramentum Poenitentiae frequentat , desiderat , vt Christus inculpatus etiam atque etiam innotescat; & qui tardus est ad confessionem, tardus etiam est ad eius innocentiae defensionem. Quamdiu se regit homo reus , necesse est , vt quasi reus Agnus immaculatus patiatur. Quanti verò valeat apud Deum huius generis confessio, satis apparet in bono illo Latrone , qui in extremo mortis articulo ostendit virtute suæ confessionis se peccatorem , Christum verò omni culpa , omni peccato carentem. *Vnus autem de his, qui pendebant, latronibus, blasphemabat eum dicens : Si tu es Christus , saluum fac te metipsum , & nos. Respondens autem alter increpabat eum, dicens : Neque tu times Deum , quòd in eadem damnatione es. Et nos quidem iustè , nam digna factis recipimus, hic verò nihil mali gessit. Pulchra Confessio, quæ talem habere meruit absolutionem. Hodie , inquit Christus , mecum eris in paradiso. Huius confessionis æstimator , & simul rei confitentis imitator S. Laurentius Iustinianus Serm. de Passione Domini : Me-*

Luc. 23,
39.

Luc. 23,
43.

mento

mento mei, inquit, non tantum ut veniam in regnum tuum, verum etiam ut doloribus compatiar tuis, tuæque communicem passioni. Incongruum est nempe, ut te patiente, te languente, te moriente, ego à cruciatibus illæsus efficiar, potissimè cum tui sim causa mæroris. Ego enim sum qui deliqui, ego qui meis exigentibus culpis vindictam merui, iustitiam Dei irritavi. Conturbavi namque cælum, Angelos despexi, prævaricatus sum legem, diabolum latificaui, offendi Sanctos, promissa vilipendi, Deoque semper aduersus fui. Tu horum nil egisti, cum sis Agnus innocens, Sanctus Dei, à facinoribus immunis, Patri obtemperans, hominumque singularis amator. Tædet prorsus me vitæ meæ, terret me conscientia, trepidare me cogunt perpetrata delicta; dum te Regem gloriæ, decorem regni, Unigenitum Dei, Angelorum gaudium, in cruce penè exspirare conspicio, aspernari à perfidis audio, mea perferre supplicia cognosco.

Cæfarius lib. I I. de Morientibus, cap. 38.

Magister Thomas Theologus cum lecto decumbens esset moriturus, vidit diabolum in angulo stantem: quem cum cognouisset, voce Martini allocutus est eum, dicens: *Quid hîc adstas cruenta bestia? Dic mihi, quid est quod maximè vobis noceat?* Cumque ille nihil responderet, Scholasticus subiunxit: *Adiuro te per Deum viuum, qui iudicaturus est viuos & mortuos,*

mortuos, & *ſeculum per ignem*, vt dicas mihi huius interrogationis *veritatem*. Ad quod dæmon respondit: *Nihil est in Ecclesia, quod tantum nobis noceat, quod ſic virtutes noſtras eneruet, quàm frequens confeſſio*. Quamdiu enim homo in peccatis eſt, peccatis dico mortalibus, omnia eius membra ligata ſunt, & non poteſt ſe mouere: cùm verò peccata eadem confitetur, ſtatim liber eſt, & mobilis ad omne bonum. Quo audito, Doctor ille bonus, & Crucis Chriſti fidelis prædicator, lætus expirauit, & confirmauit, artem benè viuendi ac benè moriendi ſitam eſſe in Confeſſione, quæ eſt certa & ſecurà ad ſacram Communionem via, quam 1. Corinth. 11, 28. diuinus Paulus oſtendit, inquiens: *Probet autem ſe ipſum homo, & ſic de pane illo edat, & de calice bibat.*

SACRI
ORATORI
PARS TERTIA
PIARVM IMAGINVM
NOVEM SANCTARVM VIRGINVM
CVM SVIS INSIGNIBVS
ET
ANIMÆ INNOVATÆ
CVLTV ET VSV
SACRÆ EVCHARISTIÆ;
IN GRATIAM
CELEBRANTIVM ET COMMVNICANTIVM.

fff

HYM-

H Y M N V S

COMPOSITVS AD NVMEROS
CIRCVMSTANTIARVM

SACRÆ EVCHARISTIÆ

CANTATVS PER VIRGINES
AD NVMEROS SVORVM INSIGNIVM.

PERISTASES, siue circumstantiæ septem numero, pro actibus humanis à Philosophis & Theologis recensentur, quas numerat sanctus Thomas 1. 2. quæst. 7. artic. 3. comprehensas illo versu,

Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando.

Subiungit earum expositionem Angelicus Doctor: *Considerandum est enim in actibus, quis fecit, quibus auxiliis & instrumentis fecerit, quid fecerit, ubi fecerit, cur fecerit, quomodo fecerit, & quando fecerit.* Hæc omnia considerata sunt in summo actu, quem fecit Christus, cum condidit Eucharistiam. Et quidem ad numeros harum circumstantiarum compositum Hymnum ab eodem sancto Thoma cantant non verbis, sed rebus virgines, ad numeros

suorum insignium. Hic chorus nouem virginum,
nouem cælestium Musarum.

Canunt quis fecit

CAECILIA & DOROTHEA.

P*ange lingua gloriosi
Corporis mysterium,
Sanguinisque pretiosi,
Quem in mundi pretium
Fructus ventris generosi
Rex effudit gentiam.*

Canunt quid fecerit

CATHARINA ALEX. & CATHARINA SENENS.

*Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine,
Et in mundo conuersatus,
Sparsa verbi semine,
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.*

Canunt vbi fecerit

AGATHA & CLARA.

*In suprema nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus,*

Obser-

*Observata lege plenè
Cibis in legalibus,
Cibum turbæ duodenæ
Se dat suis manibus.*

Canunt quibus auxiliis & instrumentis fecerit

LUCIA & THERESIA.

*Verbum caro, panem verum
Verbo carnem efficit:
Fitque sanguis Christi merum,
Et si sensus deficit:
Ad firmandum cor sincerum
Sola fides sufficit.*

Canunt cur fecerit

BARBARA & AGNES.

*Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui:
Et antiquum documentum
Novo cedat ritui:
Præstet fides supplementum
Sensuum defectui.*

Canit quomodo fecerit, & quando fecerit,
GLORIOSA IN ASSVMPTIONE MARIA.

*Genitori, Genitoque
Laus & iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit, & benedictio:
Procedenti ab utroque
Compar sit laudatio. Amen.*

SACRA EVCHARISTIA
Ars artium benè viuendi, & benè
moriendi,
Figurata & illustrata.

Audi Hymnum, & attende ad imāgines & insignia CAECILIAE & DOROTHEAE. Ad hanc formam celebra, communica, & Viaticum sūme.

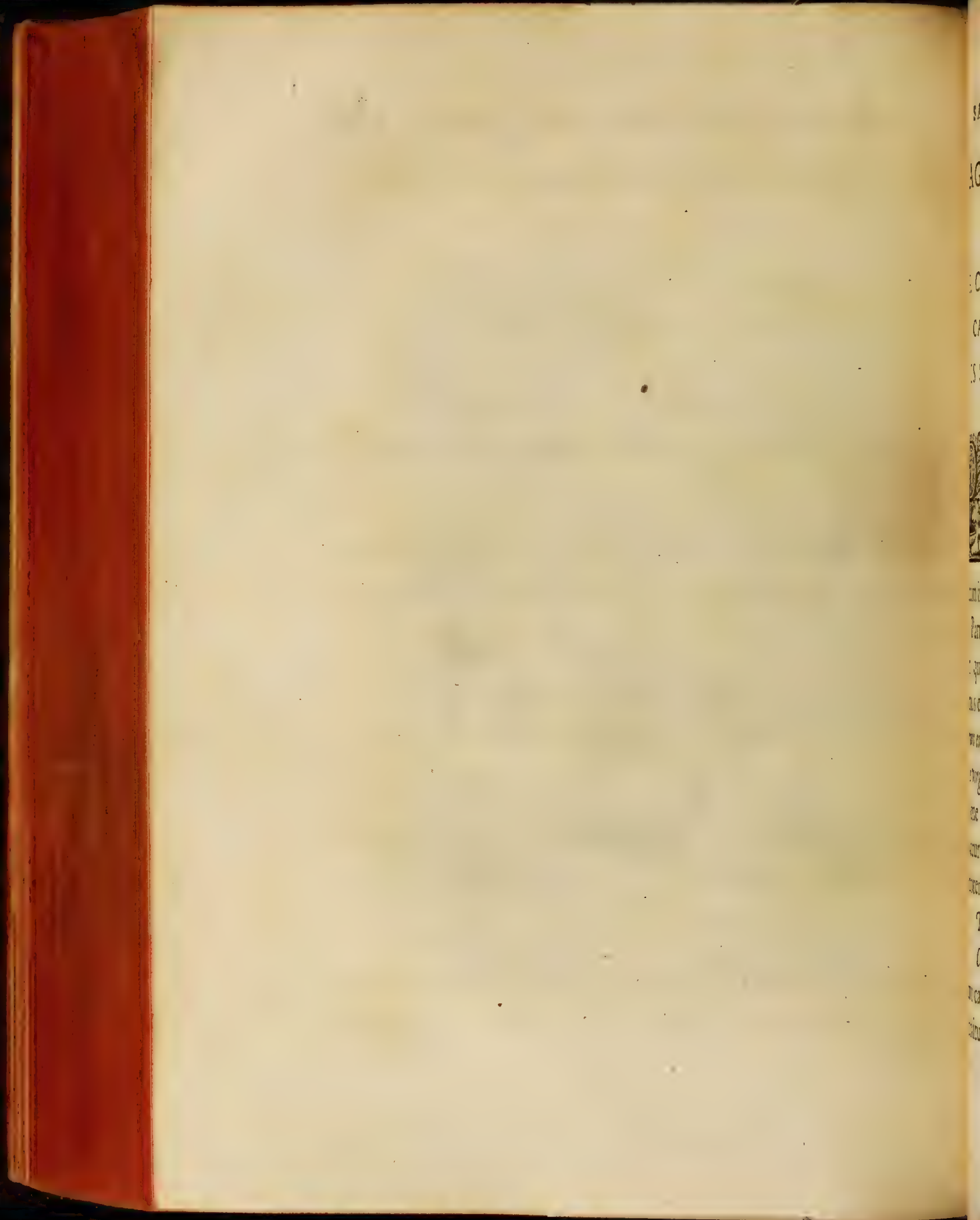
CAECILIA
Canit organo.

DOROTHEA
Fructum signat.

*Pange lingua gloriosi
Corporis mysterium,
Sanguinisq; pretiosi,*

*Quon in mundi pretium
Fructus ventris generosi
Rex effudit gentium.*

IMAGO TRIGESIMASEPTIMA
EXPLICATA,SS. CÆCILIAE ET DOROTHEÆ
CANENTIVM MORE CÆLESTI
QVIS SIT REX IN EVCHARISTIA.

POSTQVAM pœnitens David ritè confessus *Explicatio.*
& absolutus est, de sacro Pœnitentiæ
Oratorio in Oratorium sacrosanctæ Eu-
charistiæ transit, vbi venerabile Sacra-
mentum inuenit, quod S.Dionys. Eccles. Hierarchiæ
cap. 3. Parte 1. *Sacramentum Sacramentorum* meritò ap-
pellat, quippe quo nihil melius, nihil splendidius
& purius esse potest. *Quid enim bonum eius est, & quid* ^{Zachar. 9, 17.}
pulchrum eius, nisi frumentum electorum, & vinum ger-
minans virgines? Germinat vinum virgines, summæ
artis benè viuendi ac moriendi duces & magistras,
quæ occurrunt rhythmum Ecclesiasticum canentes
in honorem Eucharistiæ,

*Pange lingua gloriosi
Corporis mysterium.*

Canunt cælesti more, *Cæli enarrant gloriam Dei*, non ^{Psal. 18, 2.}
tam sonitu verborum, quàm signis & insignibus si-

T t t de-

derum & astrorum. *Non sunt loquela, neque sermones, quorum non audiantur voces eorum.* in quem locum Basilus, *Neque sermonem, inquit, emittunt, neque verbum aliquod proferunt, sed sola ordinis sui ostensione, & terram uniuersam, & mare ad laudandum Deum vocant.* Ita cælestes quoque virgines & Musæ sermonem nullum emittunt, nec verbum aliquod proferunt, sed suis quæque propriis insignibus enarrant & cantant gloriam venerabilis Sacramenti, in quo Rex & Dux sanctæ & immaculatæ virginitatis assistit.

*Concentus
cælestis,*

Binæ & binæ virgines procedunt, canunt & modulantur, non tam vocibus quàm insignibus quibus exprimi & ornari consuerunt, innuentes, exprimentes declarantesque partes singulas Hymni Eucharistici, quæ singulis suo ordine assignantur.

Organi,

Cæcilia in primis, quæ in suo ludens organo semper pingitur picta, organo modulatur,

Pange lingua gloriosi

Corporis mysterium.

*Psal. 118,
80.*

Cantabat ad organum illa, *Fiat cor meum immaculatum, vt non confundar.* Hæc excitat nouum Dauidem venientem ad Communionem, vt corde & animo immaculatus accedat. Hoc ipsum quod canit & signat organo suo Cæcilia, intus in corde experitur anima

anima communicantis, testante D. Laurentio Iustiano cap. 19. de Monast. perfect. *Nihil tunc ibi, nisi dulcisona interioris hominis cantica, clamores desideriorum, gratiarum actiones, laudum præconia, affectionum gemitus resonant in laude dilecti.*

Accedit & Dorothea ornata canistro fructuum, *Fructuum.* quos legit in paradiso, & per Angelum transmisit, & hæc eadem comitata suis insignibus prosequitur,

Quem in mundi pretium

Fructus ventris generosi

Rex effudit gentium.

Quod canit & signat fructibus Dorothea, sonat Homil. 8. in Ecclesiast. Nyssenius. *Caro Verbi, & sanguis qui est in hac carne, non vnā habet gratiam, sed est suavis iis qui gustant, & appetendus iis qui desiderant, & iis qui diligunt amabilis.* Sonat clariùs Nicolaus Cabala in Exposit. Liturg. cap. 3. *Fructuum primitias offerebant antiqui, nos autem tamquam vitæ nostræ primitias hæc dona Deo consecramus.* Ambæ virgines, Cæcilia & Dorothea, præferentes insignia sua, rebus loquuntur, non verbis, quis sit auctor Sacramenti, sacram honorant Eucharistiam, monentque celebrantem & communicantem, vt cor suum aptent in similitudinem picturæ, & eam imitari conentur, dum offerunt & percipiunt sacram Synaxim.

*Euchari-
stia*

*Sacrifi-
cium,*

*Commu-
nio,*

Viaticum.

Hoc Sacramentum, vt ait S. Thomas 3.p. q.73. a.4. habet triplicem significationem. Vnam quidem respectu prateriti, in quantum scilicet est commemoratiuum Domini-
nicæ passionis, quæ fuit verum sacrificium: & secundum hoc nominatur sacrificium. Aliam autem significationem ha-
bet respectu rei præsentis, scilicet Ecclesiasticæ vnitatis, cui homines aggregantur per hoc Sacramentum; & secundum hoc nominatur Communio vel Synaxis. Tertiam signifi-
cationem habet respectu futuri, in quantum scilicet hoc sa-
cramentum est præfiguratiuum fruitionis Dei, quæ erit in patria; & secundum hoc dicitur Viaticum, quia hîc præ-
bet nobis viam illuc perueniendi. Et secundum hoc etiam dicitur Eucharistia, id est bona gratia; quia gratia Dei vita æterna, vt dicitur Rom.6. Habes ergo in Cæcilia & Dorothea formam sacrificij, Communionis, & Viatici.

SACRIFICIUM.

O salutaris Hostia.

Celebra Sacerdos ad Cæciliæ formam,
& eius insignia.

*Qualis Cæ-
cilia, talis
& anima
Sacerdota-
lis.
Psal.26,6.*

CAnit organo Cæcilia, vt & anima Sacerdotis
Adhærens eidem Virgini, dicat: Circuiui, &
immolaui in tabernaculo eius hostiam vociferationis: can-
tabo,

tabo, & psalmum dicam Domino. Ritè ac rectè hostia vociferationis Eucharistia est, quæ voce sacerdotali conficitur & perficitur, & quidem tam mirabili ac sublimi, vt cùm ille consecratoria verba pronuntiat, vox eius vsque ad Dei thronum perueniat. Magnum Sacerdotis organum, cuius sonus adyta cælorum penetrat. *Circuini*, inquit, *et immolaui hostiam vociferationis*. Circuit Sacerdos, circumspicit se, ne quid lateat in corde suo, quod tanto deroget sacrificio, oratque more Cæcilix: *Fiat cor meum immolatum, vt non confundar*. Psal. 118, 80.

Nouerat fanè Cæcilia, corpus suum esse virginalis animæ organum, & in eo hostiam laudis offerebat. Discat & Sacerdos carnem suam temperare, discat componere & disponere, vt mente & spiritu psallat, *Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis*. Corpus humanum ex elementis componitur, de quibus agens Sapiens cap. 19, 17. ait, *In se elementa dum conuertuntur, sicut in organo qualitatis sonus immutatur, & omnia suum sonum custodiunt*. Sonat ac resonat in organo qualitatis anima, cùm nihil inordinatum nihil inornatum est in corpore Sacerdotis. Organum corporis.

Cæcilix organum flante & reflante aëre sonum suum edit, & cùm consecrat Sacerdos, sciat se or-

*Organum
Ecclesiæ, &
Spiritus
sancti.*

ganum esse Catholicæ Ecclesiæ, cuius nomine sacrificium altaris conficit. Mutum organum esset, nisi Spiritus sanctus adesset. Hinc Augustinus lib. 3. de Trinit. cap. 4. monet: *Nec linguam eius, nec membranas, nec atramentum, nec significantes sonos lingua editos, nec signa litterarum conscripta pelliculis, Corpus Christi & Sanguinem dicimus, sed illud tantum quod ex fructibus terræ acceptum, & prece mystica consecratum ritè sumimus ad salutem spiritualem in memoriam pro nobis Dominicæ passionis. Quod cum per manus hominum ad illam visibilem speciem perducitur, non sanctificatur, ut sit tam magnum Sacramentum, nisi operante inuisibiliter Spiritu Dei, cum hæc omnia, quæ per corporales motus in illo opere fiunt, Deus operetur.*

Oratio Ecclesiæ & animæ celebrantis
ad formam Cæciliæ.

MVnera, quæsumus Domine, oblata sanctifica, & corda nostra sancti Spiritus illustratione emunda.

Consonant Sacrificium, & Dorothea.

*Mystica
Dorothea
anima Sacerdotis.*

ARbor vna nobilis crux est, in cuius elogium canit Ecclesia sancta: *Hæc est arbor dignissima in paradisi medio situata. Ex hac paradisi arbore fructum*

Etum Eucharistiæ Christus legit, canitque propter-
 eà Ecclesia : *Fructum salutiferum gustandum dedit Do-*
minus mortis suæ tempore. & rursus : A fructu frumenti
& vini multiplicati fideles, in pace Christi requiescunt.
 Cum ergo Sacerdos ad Sacrum faciendum venit,
 cogitet ad paradisum vocari se, vt legat è cruce fru-
 ctum, è cruce, inquam, quæ in altari necessariò col-
 locatur, vt coram illa peragat sacrificium. Christus
 sanctis ac puris manibus ex arbore fructum cepit,
 legit & Dorothea ; carpat & anima immolantis Sa-
 cerdotis, vt talis euadat, qualem optabat Dauid: *Psal. 23, 4.*
Quis ascendet in montem Domini? aut quis stabit in loco
sancto eius? Innocens manibus, & mundo corde : mun-
do corde, sicut Cæcilia erat ; innocens manibus,
sicut erat Dorothea.

Non peragit solus sacrificium altaris Sacerdos, *Minister*
 vitur & ipse ministro, qui locum Angeli tenet, *Sacerdotis*
Angelus.
 cuius angelico ministerio vsus, quodammodò tran-
 smittit ad populum fructum, quem colligit in alta-
 ri. Habet Angelum Dorothea, habet Sacerdos mi-
 nistrum, qui sacris mysteriis assistit. Cum verò non
 solum agat de communicandis populo fructibus,
 sed etiam transmittendis in cælum, cælestis Angeli
 operam implorat, & orat.

Oratio

Oratio Ecclesiæ & animæ celebrantis
ad formam Dorotheæ.

SVpplices te rogamus , omnipotens Deus : iube hæc perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum in conspectu diuinæ Maiestatis tuæ : vt quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum Filij tui Corpus & Sanguinem sumpserimus , omni benedictione cælesti & gratia repleamur.

COMMUNIO.

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur.

Communica ad formam Cæcilæ,
& eius insignia.

*Mystica
Cæcilia
anima com-
munican-
tis.*

SIt non solum in offerente Sacerdote , sed etiam in Dauide percipiente sacram Synaxim , spiritus Cæcilæ virginis, quæ cantu suo celebrat Eucharistiam. Celebret quoque ipse , vt panem Angelorum more Angelico manducet. Modulantibus in cælo organis cibum suum Angeli sumunt , idcirco cum panis è cælo descendit , vna voce cecinerunt:
Luc. 2, 14. Gloria in altissimis Deo , & in terra pax hominibus bonæ voluntatis ; & canendo declararunt , cælestem Eucharistiæ

charistiae panem cum laudibus esse capiendum. Ad has laudes excitat virgo Cæcilia, pangit illa, *Pange lingua gloriosi Corporis mysterium*: pange Christiane David, *in voce exultationis & confessionis*, sonus epulantis. Quid sic? ratio petenda est ex Augustino in Psalm. 99. *Nolite putare, quia deficitis in laudando: laudatio vestra quasi manducatio erit. Quantum laudatis, tantum vires acquiritis; & tantum dulcescit, quem laudatis.* Psalm. 41, 5.

Modulantibus organis sancta Cæcilia canit, ad cuius imitationem, sicut monet Ecclesia mater, *in voce exultationis resonent epulantes in mensa Domini.*

Quàm benè Ambrosius lib. de Bono mortis cap. 6. hanc consonantiam, hanc resonantiam describit!

Iusti anima utitur corpore velut instrumento, aut organo, quæ velut præclara artifex, quò vult obsequium corporis ducit, & effingit de eo speciem quam elegerit, & eas quas voluerit facit in eo resonare virtutes, pangens nunc modulos castitatis, nunc modulos temperantiæ, sobrietatis carmen, integritatis dulcedinem, virginitatis suauitatem. *Anima innouata suauitas, & dulcedo.*

Resonat virtutes anima, & tamquam apis argumentosa deseruiens veniat ad fauim mellis. Pangat modulos castitatis, ut sine labe accedat ad Eucharistiam. Pangat modulos temperantiæ, ut temperatis passionibus, passum Christum amplectatur.

Resonet suaue carmen sobrietatis, vt sobriè viuat,
& haustum pretiosi Sanguinis hauriat. Sonet integritatis dulcedinem, vt totam se venerabili Sacramento deuoueat. Adiungat virginitatis suauitatem, vt in suo fonte dulcedinem ipsam degustet, & oret.

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis
ad formam Cæcilix.

PRæbeant nobis, Domine, tua sancta feruorem, quò eorum pariter & actu delectemur, & gustu.

Consonant Communio, & Dorothea.

*Mystica
Dorothea
anima
communi-
cantis.*

SIt in Dauide ad sacram Synaxim accedente Spiritus virginis Dorotheæ, vt dignus sit qui pascatur & fruatur sacris fructibus Eucharistiæ. *Diuidui fructus sunt, necessarij, & voluptarij*, teste Ambrosio libro de Noë & arca cap. 23. fructus Eucharistiæ necessarius est. *Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in uobis.* Fructus est, qui miram dulcedinem affert. *Gustate, & videte quoniam suauis est Dominus.*

*Anima in-
nouata vo-
luptas, &
recreatio.*

Anima voluptariis, hoc est, sapientiæ fructibus alitur, citatus Ambrosius ait. Hos fructus facile deprehendes,

des, si canistrum Dorotheæ consideres ac contem-
pleris, & qui sunt in eo fructus, arbitraris esse Eu-
charisticos. Vnde cùm ad templum sanctum venis
vt Sacramentum percipias, cælestem percipe vo-
luptatem, vt & animam tuam alas. Alebat & suam
sapientissima Maria, cùm canebat: *Exultauit spiri-* Luc. 1, 47.
tus meus in Deo salutari meo. Exultant quoque com-
municantes fideles, qui vno ore & consona voce
cantant, *Ex altari tuo Domine Christum sumimus, in*
quem cor & caro nostra exultant. Vnde & Ecclesia vel
in ipsa Dominica sacræ Passionis orat, & orare do-
cet animam fructibus Eucharistiæ recreatam.

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis
ad formam Dorotheæ.

Adesto nobis, Domine Deus noster: & quos
tuis mysteriis recreasti, perpetuis defende
subsidiis.

VIATICVM.

Quem libertate donaueris, nequaquam vacuum ab-
ire patieris, sed dabis viaticum de gregibus, & de
arca, & de torculari tuo. Deut. c. 15, 13.

Cyrillus lib. 7. de Ador. Liberavit nos gratis Domi-
nus: postquam verò nos liberos fecit, id est, à peccatis ab-

solvit, adiecit seipsum viaticum tamquam victima omnis maculae expers, concedens, ut vivificam benedictionem participaremus, sanctam dico Carnem & Sanguinem. Hoc existimo, quod ait lex, oportere suppeditari viaticum de ovibus, & de frumento, ac vino, vocatis ad libertatem.

Deut. 15,
23.

O panis infirmorum!

*Ad formam Cæcilie & Dorotheæ
viaticum fume.*

Psal. 126, 5
*Viaticum
tollit con-
fusionem,
& amari-
tudinem
mortis.*
Psal. 118,
80.

N*on confundetur, cum loquetur inimicis suis in porta; si quis ad portam mortis viatico munierit, & in eius perceptione oraverit cum Cæcilia, Fiat cor meum immaculatum, ut non confundar. Ex sacra Christi passione ortum habuit Eucharistia; & cum mors amara sit, suavissimum ac dulcissimum nobis hunc protulit fructum: Fructum salutiferum gustandum dedit Dominus mortis sue tempore, ut mortis amaritudinem tolleret; ac proinde dicit Sponsa:*

Cant. 2, 5. Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo. Floridi fructus erumpunt in Eucharistia, quos ostendit & offert ægro iacenti, ac in lecto decumbenti

Psal. 126, 4 Dorothea. Cum dederit dilectis suis somnum, ecce hereditas Domini, filijs merces, fructus ventris. Psalle exemplo cygni morientis:

Cum

Cum dederit dilectis suis somnum, ecce hereditas Domini, filij; merces, fructus ventris. Psal. 126, 4

Sicut sagittæ in manu potentis, ita filij excussorum.

Beatus vir qui impleuit desiderium suum ex ipsis: non confundetur, cum loquetur inimicis suis in porta.

SIGNACVLVM cultus & vsus EVCHARISTICI,
SIGILLVM Cæcilie & Dorotheæ
impressum animæ.

Conficiunt elementa organum, cum cap. 19. v. 17. dixerit diuinus Sapiens, *In se elementa dum conuertuntur, sicut in organo qualitatis sonus immutatur, & omnia suum sonum custodiunt.* Conuertuntur quasi in qualitatis organo elementa, ex quibus foetus & fructus naturales proueniunt. Fructus cælestis paradisi Eucharistia est, & ad eius productionem accedunt & conueniunt ignis diuini amoris, aqua supernæ gratiæ & spiritus sapientiæ Dei, quæ quidem elementa sonum suum in hoc mysterio custodiunt, & nobis pretiosum hunc fructum progenerant. Consonant itaque sibi Cæcilia & Dorothea, organum & fructus satis sibi respondent, satis conueniunt ut conficiant vnum signaculum cultus & vsus Eucharistiæ. Consonant ambæ Reginae suæ Esther,

Reginæ virginum Mariæ, quæ tota Eucharistica est: ipsa Spiritus sancti organum est, & ipsa fructum benedictum protulit Regem, cuius memoria in sacra Eucharistia recolitur. De quo fructu Psalmista

Psal. 4, 8. ait: *A fructu frumenti, vini & olei sui, multiplicati sunt.* quasi dicat, Deus præbet vinum & frumentum materiam venerabili Eucharistiæ, quibus ritè consecratis, homines multiplicantur & augentur spiritualibus bonis in Ecclesia. Atque hic est fructus ille spiritalis, quem Dorotheæ fructus, quos in imagine

Ioan. 6, 33 depictos vides, mysticè designant. *Panis enim Dei est,*

Psal. 22, 5. *qui de celo descendit, & dat vitam mundo. Calix item*

Zach. 9, 17 *inebrians, & frumentum electorum, & vinum germinans virgines.* Flores autem quos in calathò circumfert, repræsentant spirituales illos flores honoris & gratiæ quas venerabilis Eucharistia dignè communicantibus præbet. Hæc enim quasi vitis fructificat suauitatem odoris, & flores eius fructus honoris & honestatis.

Eccli. 24, 23.

ATTENTIO.

Attende, & audi.

In omni ore indulcabitur eius memoria, & ut Eccli. 49, 1.
musica in conuiuio vini.

Q*V*ando federis, ut comedas cum Principe, diligenter Prou. 23, 1.
attende, quis ille Princeps sit, cuius solemnis Sigillum
memoria agitur in Eucharistia. Memoria iusti cum impressum
laudibus melliflui cantus, & musicæ, quam in orga- anima.
 no suo edit cælestis Musa Cæcilia, æmula Regis Prou. 10, 8.
 Dauidis qui in mystico organi lusu primas tulit.
 Hic Rex cultor memoriæ Eucharisticæ, ostendit,
 quis fecerit, quis hanc memoriam reliquerit. Me- Psal. 110, 4
moriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator
Dominus: & ut tantum colat Dominum, ait, Exur- Psal. 56, 9.
ge gloria mea, exurge psalterium & cithara. Loquitur
 secum Dauid, quæ est in hunc locum interpretatio
 Basilij: *Psalterium & citharam seipsum* Propheta vo-
 cat. *Velut enim musico quodam organo in seipso propheti-*
cam melodiam sonabat, seipsum tamquam ad hymnodiam
excitans. Attende diligenter & audi, *Memoria iusti*
cum laudibus dulcium & suauium fructuum, quos
 cælestis Musa Dorothea profert, & cantibus suis ef-
 fert,

Cant. 2, 3. fert, cuius æmula anima celebrantis ac communi-
cantis respondeat: *Sub umbra illius quem desiderave-
ram sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo.* Hæc in-
signium virginalium impressio, hæc forma sigilli
est. Adiungitur & annectitur fortiùs chartæ sigil-
lum, comprimitur & forma eius exprimitur. Cùm
chartæ instar sit particeps rationis anima, in qua
Deus naturæ legem descripsit, cùm agatur de im-
primendo in ea signaculo sanctarum Virginum &
martyrum Cæciliæ & Dorotheæ, opus est vt per se-
dulam & accuratam mentis & cordis attentionem
earum effigies fortiter applicentur, aptentur & com-
primantur, quæ quidem coarctatio sine stricto vin-
culo dilectionis & affectionis, qua anima innouata
in Eucharistiam feratur, fieri nequit.

Audi Hymnum, & attende ad imagines & in-
signia vtriusque CATHARINAE. Ad hanc formam
celebra, communica, & Viaticum sume.

CATHERINA ALEX.

Datum, et natum;

CATHERINA SENENS.

Passum signat.

*Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine,
Et in mundo conuersatus;*

*Sparso verbi semine,
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.*

IMAGO TRIGESIMAOCTAVA
EXPLICATA,

SS. CATHARINÆ ALEX. & CATHARINÆ SENEN.

CANENTIVM MORE CÆLESTI,

QVID DETVR IN EVCHARISTIA.

 VI venit vt sacris assistat altaribus , & *Explicatio*
 sacrosancto se pabulo Eucharistiæ refi-
 ciat , obuias sibi virgines habet , quæ
 suis insignibus ac concentibus eum ex-
 cipiunt , vt intra Oratorium adducant. Occurrit
 vtraque Catharina , præcedit Alexandrina , & de *Concentus*
 more picta præcinit, *caelestis.*

*Nobis datus , nobis natus.**Ex intacta Virgine.*

Præcinit stylo cælesti , cuius monetur Iob cap. 38.
 vers. 4. *Ubi eras , cum me laudarent simul astra matutina?*
 Luminaria matutina laudant suum benefactorem
 splendidis suis insignibus , in quam formam non
 tam vocibus quàm accepti annuli signo , sacram
 Eucharistiam virgo celebrat. Regia virgo Cathari-
 na est Regibus Arabiæ similis , qui stellâ cæli ducti ,
 & simul instructi , cælesti more , non tam verbis ,
 quàm

Annuli,

quàm signis auri, thuris, & myrrhæ Deum in carne natum coluerunt, & adorarunt. Cùm necdum regia virgo Catharina Alexandrina esset aquâ lustrali tincta, sed solùm catechumena, requisitus puer IESVS, vt sponsæ loco haberet illam, votis eius non annuit, nuptiis suis animam indignam censuit, quæ necdum lauacro Spiritus sancti fuerat emundata. Post susceptum iam Baptisma, interueniente serenissima MARIA, puer Iesus Catharinam sponsam sibi delegit, cui pronubum annulum clælestis Sponsus donauit.

Magnus hic fauor, grande donum, summum hoc beneficium est; quod etiam accipit anima, cùm ad nuptias Eucharistiæ sacræ admittitur, & mystica Catharina redditur, vt & canere possit, *Nobis datus, nobis natus ex intacta Virgine.* Hoc ipsum quod cantibus & insignibus præfert Catharina Alexandrina, cognoscit in anima communicantis patrari D. Laurentius Iustinianus cap. 9. de Monastic. perfect. *Pia etenim mens tanti sponsi latificata præsentia, venerando hoc mediante Sacramento, repletur gaudio, exultatione perfunditur, humilitate deiicitur, lumine irradiatur, pace satiatur, roboratur fide, deuotione saginatur, atque indissolubili amoris vinculo interiùs Redemptori copulatur. Atque hanc potissimum ob causam* (inquit

(inquit S. Dionysius Eccles. Hierarch. cap. 3. Parte 1.)
id quod præcipuis quoque aliis Sacramentis commune est,
huic per excellentiam præ ceteris est attributum, ut singu-
lariter Communio & Synaxis appelletur ; quòd nimirum
diuisas quoque vitas nostras ad uniformem colligat deifi-
cationem , atque deiformi dissitorum coagmentatione cum
illo vno communicet, viuaturque.

Proxima Catharinæ Alexandrinæ Senensis Ca- ^{Insignium}
 tharina venit, sacra passionis monilibus insignita, ^{sacra pas-}
 qualis & ipsa efformari consuevit, ut qui datus & ^{sionis.}
 natus ex illibata Virgine fuit, passum & crucifixum
 pro nobis fuisse discamus. Canit illa:

Sparso verbi semine,

Sui moras incolatus

Miro clausit ordine.

Signat itaque cantibus & insignibus Christum pas-
 sum, cuius passionis memoriam in consecratione &
 Communione celebramus. Enimuerò (inquit sanctus
 Dionysius Eccles. Hierarch. cap. 3. §. 12.) *quomodo no-*
bis diuina ista imitatio aliter obueniat , nisi tam præstan-
tium memoriâ beneficiorum Dei, sacerdotalibus prædica-
tionibus atque mysteriis iugiter innouetur ? Hoc itaque fa-
cimus, ut Eloquia iubent , in eius commemorationem. Et
paulò post, Dum, inquit, Sacerdos aut Pontifex ad sa-
cro sanctam ex diuino instituto procedit consecrationem, re-

uerenter simul & vti decet, de sacrificio dignitatem suam superante se purgat, ad Christum prius exclamando, *Tu dixisti, Hoc facite in meam commemorationem, &c.* Ad formam igitur patientis Christi componit se Catharina, cui similes, ait Damascenus lib. 4. de fide Orthod. *accedamus desiderio ardenti, manus in crucis modum formantes, Crucifixi corpus suscipiamus.* Vtraque nobis Catharina exemplo sit, vt ad formam vtriusque nos ipsos efformemus, ac componamus ad Eucharistiæ Sacrificium, Communionem, & Viaticum, quod est summum & extremum beneficium.

SACRIFICIUM.

O salutaris hostia!

Celebra Sacerdos ad formam Catharinæ Alexandrinæ, & eius insignia.

Qualis Catharina, talis & anima Sacerdotis.

CAtharina Alexandrina, dum canit, *Nobis datus, nobis natus ex intacta Virgine*, excitat, monet & mouet animam Sacerdotis celebrantis, vt tota sit virginalis, referens in se MARIAM, de qua Epiphanius: *Dico illam esse celum, thronum simul, & crucem, extendens enim Vlnas suas Dominum portauit: eandem appello Sacerdotem pariter & altare.* Sacerdos, qui ad celebrationem venit, animam altaris instar compo-

componat, vt Christum accipiat: præferat crucem, qui manibus Christum tractat: cælum referat, qui panem de cælo ministrat: erigat in se thronum, qui Regem regum vocat, excipitque venientem. Marianus Sacerdos erit, qui hæc diligenter præstet: qui que IESVM puerum mysticæ Catharinæ, puræ scilicet animæ, pro qua celebrat, ostendat & impendat.

Catharina annulum mysticum accipit, accipit & Sacerdos, cùm potestas Sacerdotalis à Christo Sacerdote summo procedat, qui & annulum à Patre accepit, vt cùm creatus Pontifex esset secundum ordinem Melchisedech, Sacerdotes omnes signaret. Huc pertinet quod libro de Iosepho cap.7. Ambrosius ait: *Quid enim sibi vult annulus digito eius insertus, nisi vt intelligamus, pontificatum ei fidei esse delatum, vt alios ipse signaret?* Summa consecrandi potestas, quæ ^{Potestas} in Christo eminet, penes Sacerdotes tantum est, ^{Sacerdotis.} quibus solis datum, vt conficiant mysticam Eucharistiam. Caro Christi aurea est, pretiosus est Sanguis Christi, qui rubet & splendet instar pretiosissimæ gemmæ. Ex hoc auro & gemma hac, *Caro mea verè* Ioan.6,56. *est cibus, & sanguis meus verè est potus*, prouenit & procedit annulus, quem consecrat Christi Sacerdos; accipit, & simul ostendit, dum Hostiam & calicem eleuat, annularem sibi potestatem esse concessam.

Catha-

*Perfectum
sacrifi-
cium.*

Catharina Alexandrina accipit & tenet annulum, & quidem orbicularem, qui cum sit sphæricâ formâ, satis declarat, solum Baptismum Christi esse lauacrum perfectum. Nec vllum aliud perfectum est sacrificium præter id quod Christus in cœna egit, & in cruce pereggit; proinde iam moriturus, pendulus dixit è cruce, *Consummatum est*. Consummatum quoque est Eucharisticum sacrificium.

Ioan. 19,
30.

Zach. 9, 17. *Quid enim bonum eius est, & quid pulchrum eius, nisi frumentum electorum, & vinum germinans Virgines? Ex quo efficitur, ut bonos, pulchros, perfectos ac consummatos postulet altare ministros. Quod si tales non sint, interdum eos perficit Sacramentum, ac proinde Iustinianus Serm. de Eucharistia ait: Calix Domini reddit hominem secundum sapientia, secundum virtutibus, moribus redimitum, & sanctitate conspicuum, si cum dilectione bibat.*

*Hostia pa-
cis & unio-
nis.*

Catharina symbolum vnitatis annulum habet: & quidem Sacramentum pacis & vnionis Eucharistia est, cuius cultus ac reuerentia exigit, ut minister sacrificij concilietur fratri suo, priusquam ad aram & altare gradum faciat, vnde post oblationem iam factam nomine Ecclesiæ orat, & oportet semper orare.

Matt. 5, 2.

Oratio Ecclesiæ, & animæ celebrantis ad
formam Catharinæ Alexandrinæ.

Ecclesiæ tuæ, quæsumus Domine, unitatis & pacis perpetuæ dona concede, quæ sub oblatiis muneribus mysticè designantur.

Consonant Sacrificium & Catharina
Senensis.

Catharina Senensis mirabilem illum finem, *Anima Sa-*
quem Christus habuit, cantu suo persequi- *cerdotis.*
tur, & ut hunc finem ostendat, proponit insignia Crucis, monet & hortatur Sacerdotem Christi, ut vestes Sacerdotales indutus, sciat ornatum se insignibus sanctæ passionis, quam sacra ornamenta signant. Cum sacris indumentis se tegit, & sic indutus procedit ad altare, & in eo salutarem hostiam immolat, totus modestus & compositus Catharinam referat & imitetur.

Catharina Christum passum repræsentat, & in sua effigie, qualis sit altaris hostia, satis exprimit. Benè Augustinus q. 3. ad Simplicium, cuius testimonio utitur S. Isidorus 3. part. q. 83. art. 1. *Solent imagines earum rerum nominibus appellari, quarum imagines sunt, sicut cum videntes tabulam, aut parietem pictum,*

*Vina Christi
patientis
imago
immolatio.*

dicimus, Ille Cicero est, & ille Salustius. Celebratio autem est huius Sacramenti imago representatiua passionis Christi, quæ est vera eius immolatio. Et ideò celebratio huius Sacramenti dicitur Christi immolatio. Hæc immolatio exprimitur in Catharina: cumque ipsa sacrae passionis effigies existat, & stigmata IESV, more Pauli, in corpore suo portet, eiusdem Apostoli vocem vsurpans, ministris altaris dicit: Obsecro itaque vos, fratres, per misericordiam Dei, vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum.

Vina memoria.

*Luc. 22,
20.*

Catharina præuenit celebrantem Sacerdotem, vt memor redemptionis Christi, solemne mysterium celebret. Præuenerat Christus prius in prima consecratione: *Hæc quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis.* Cibus vnus Creatoris Dei attulit obliuionem, vna esca venerabilis sacrificij Redemptoris nostri Dei perpetuam inducit recordationem. Vnde Ecclesia sacrosancta, cuius filia virgo Catharina est, & ipsa referens matrem, in festo Corporis Christi precatur, acceditque precanti Sacerdos.

Oratio Ecclesiæ, & animæ celebrantis ad
formam Catharinæ Senensis.

DEus, qui nobis sub Sacramento mirabili, pas-
sionis tuæ memoriam reliquisti; tribue quæ-
sumus ita nos Corporis & Sanguinis tui sacra my-
steria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in no-
bis iugiter sentiamus.

COMMUNIO.

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur.

Communica ad formam Catharinæ Alexan-
drinæ, & eius insignia.

CAtharina Alexandrina vocatur ad nuptias *Mystica*
Agni; vocatur etiam pura & candida anima, *Cathari-*
cui dicit Agnus: *Pone me vt signaculum super cor tuum,* *na anima*
vt signaculum super brachium tuum. Ne quis ambigat, *communi-*
animam in Communionem esse nuptialis annuli par- *cantis.*
ticipem, consulat D. Lucam cap. 15, 22. vbi de con- *Cant. 8, 5.*
fessione & Communionem filij prodigi sermo est:
Dixit pater ad seruos suos: Citò proferte stolam primam,
& induite illum, & date annulum in manu eius, & cal-
ceamenta in pedibus eius: & adducite vitulum sagina-
tum, & occidite, & manducemus, & epulemur; quia

Y y 2

hic

hic filius meus mortuus erat , & reuixit ; perierat & inuentus est.

vestita veste nuptiali.

Catharina priùs induit & habuit nuptialem vestem , quàm annulo insigniretur : nisi priùs quoque anima simili se veste ornauerit , ab Eucharistiæ conuiuio confusa procul arcebitur. Confirmat hoc ipsum Matth. cap. 22 , 11. *Intrauit Rex vt videret discumbentes , & vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi : Amice, quomodo huc intraisti non habens vestem nuptialem ? At ille obmutuit. Tunc dixit Rex ministris : Ligatis manibus & pedibus eius , mittite eum in tenebras exteriores ; ibi erit fletus , & stridor dentium.* Satis appositè Concilium Tridentinum sess. 13. cap. 7. in hæc verba decernit: *Si non decet ad sacras vllas functiones quempiam accedere , nisi sanctè ; certè , quò magis sanctitas & diuinitas celestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentius cauere ille debet , ne absque magna reuerentia & sanctitate ad id percipiendum accedat , præsertim cùm illa verba formidinis plena apud* *Apostolum legamus : Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit , non diiudicans corpus Domini.*

1. Cor. 11, 29.

Virgo, & anima fidelis dedita deliciis Eucharistiæ.

Catharina post acceptum à Christo annulum sic Christo copulata est , vt nec voluptatum illecebris, nec cruciatibus tormentorum adduci , nec induci potuerit

potuerit ad religiosam fidem, quæ sponso suo debebatur, infringendam atque violandam. Discat & anima, quæ nuptias cum Christo egit, & in Communionem semel celebrauit, debitam fidem seruare ac custodire, & pro eius fidei custodia non timere, non curare tormenta, & blandimenta aspernari, Sacramentalibus assueta deliciis, quibus gustatis, orant in Ecclesia fideles, oret & fidelis anima.

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis ad formam Catharinæ Alexandrinæ.

Cælestibus, Domine, pasti deliciis, quæsumus, vt semper eadem, per quæ veraciter viuimus, appetamus.

Consonant Communio & Catharina
Senensis.

Catharina Senensis sacre passionis instrumen- Anima
communi-
cantis. tis, & certis simul argumentis ostendit ac probat, quanto sudore ac labore steterit panis cælesti Adamo, quem homo terrenus ex altari gratis accipit. Non erat casus absimilis, in quo dixit Christus Apostolis: *Alij laborauerunt, & vos in labores eorum* Ioan. 4.
38. *introistis.* Laborauit in passione Christus, & nos laboribus eius fruimur. Deficit in hoc Sacramento lex

Yyy 3

illa,

2. Theff. 3, illa, *Si quis non vult operari, non manducet*: siquidem
 11. sine opera communicantis feritur, metitur, conficitur, & editur panis iste cælestis. Solum hoc in Communionem petitur, ut aperias os tuum, & Christum sumas. *Dilata os tuum, & implebo illud.*

Psal. 80,
 11.

Catharina virgo sancta, lilium virginitatis, rosam amoris, & simul virtutis florem secum portat, & præferens in se Eucharistiam sacrosanctam, inuitat communicantem, ut eius florida anima flores appetat & carpat. Christus fasciculus florum in Eucharistia est, in passione verò myrrhæ fasciculus est.

Flores Eucharistia.

Cant. 1, 13.

unde & dicit sponsa: *Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur.* Quid passio portat secum, nisi myrrham amaram? Quid redolet sacrosancta Eucharistia, nisi lilium, rosam, florem? Confirmat Ambrosius in Psalm. 118. *Carpis inde lilium, in quo est splendor æternitatis; carpis rosam, hoc est, Dominici Corporis Sanguinem; carpis inde nouum florem, qui nouum odorem dedit resurrectionis.* Vterque fasciculus animæ Christianæ conuenit, quæ per spinas venit ad rosam, per myrrham accedit ad Eucharistiam.

Corona benè regentium se in corpore, & mente.

Catharina Senensis coronata spinis est, Catharina Alexandrina coronâ redimita Regiâ. Haud dubiè Christus coronatus est in passione, ut de spinis Regiam animæ coronam conficeret, quam accipit
 in

in Communionem : *Pinguis est panis Christi, & præbebit delicias regibus.* Regibus scilicet, qui intus & foris benè se moderari, benè se regere sciunt, & cum Ecclesia orant.

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis
ad formam Catharinæ Senensis.

Protege nos, Domine, tuis mysteriis seruientes:
vt diuinis rebus inhærentes, & corpore tibi famulemur, & mente.

VIATICUM.

O panis infirmorum!

Ad formam Catharinæ Alexandrinæ &
Catharinæ Senensis Viaticum sume.

Cum sacrum Viaticum accipis, pignus æternæ ^{Viaticum}
vitæ, propone tibi ægrotanti vnâ & alteram ^{certum}
Catharinam sacramentalia pignora præferentem, & ^{salutis}
dic tecum, quod olim Chrysostomus Homil. 24. in ^{pignus.}
Epist. I. ad Corinth. *Propter hoc corpus non ampliùs terra & cinis ego sum, non ampliùs captiuus, sed liber: propter hoc calum, & quæ bona in eo sunt, me accepturum spero. hoc corpus affixum, verberatum, morte victum non est.* Propone tibi Dauidicum, & eundem Seraphi-
cum

cum Franciscum stigmata IESU portantem, qui munitus iam Viatico moriturus cecinit instar cygni,

Psal. 141, 6 Clamaui ad te Domine, dixi: Tu es spes mea, portio mea in terra viventium.

Intende ad deprecationem meam, quia humiliatus sum nimis.

Libera me à persequentibus me, quia confortati sunt super me.

Educ de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo: me expectant iusti, donec retribuas mihi.

SIGNACVLVM cultus & vsus EVCHARISTICI,
SIGILLVM vtriusque Catharinæ
impressum animæ.

Exod. 4, 26. SACRAMENTUM hoc magnum est in Christo & in Ecclesia, quam ipse sibi sponsam fecit in sacra sua passione, vnde & illa dicit: *Sponsus sanguinum tu mihi es.* Antequam ad celebrandas solemnes pergeret nuptias, Ecclesiæ suæ, quam sibi sponsam delegerat, pronubum Eucharistiæ annulum dedit, & donum simul antenuptiale præmisit. Conueniunt inter se sacra connubia, & sponsalia. Catharina consonat Catharinæ, præfert Alexandrina sponsalia, Senensis nuptias innuit, indicat & promulgat. Conso-

Consonant ambæ Reginae suæ Esther, Reginae virginum Mariæ, quæ cùm tota Eucharistica sit, quem protulit ex se natum, in se ipsa passum retulit. Pulchrum sigillum vtriusque Catharinæ, in quo facies Christi Regis & Reginae Mariæ ita gloriôsè splendent.

A T T E N T I O.

Attende, & audi.

*In omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria, Eccli. 49, 2
& ut musica in conuiuio vini.*

Quando sederis, vt comedas cum Principe, diligen- Prou. 23, 1.
ter attende quæ apposita sunt ante faciem tuam. Sigillum
impressum
anima.
Attende quid fecerit Princeps, quid dederit. Memo- Prou. 10, 8.
ria iusti cum laudibus, incarnationis scilicet & passio-
nis, in quarum commendationem, sacrarum Mu-
sarum instar, vna & altera Catharina mellifluo suo
cantu celebrant Eucharistiam, in qua Christus in
carne natum & passum seipsum offert & confert.
Attende diligenter, natum in carne Christum nasci
denuò in Eucharistia, ac simul cum Catharina vir-
gine & martyre exclama: *Quis mihi det te fratrem* Cant. 8, 1.
meum sugentem vbera matris meæ, vt inueniam te foris,

Zzz

✠

& deosculer te, & iam nemo me despiciat? Apprehendam te, & ducam in domum matris meae: ibi me docebis, & dabo tibi poculum ex vino condito, & mustum malognatorum meorum. Attende diligenter, passum Christum repraesentari in altari, cuius particeps efficeris, & reficeris, ut comitata anima sacrae passionis insignibus referat Senensem Catharinam, erumpatque in illam vocem: *Dum esset Rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum. Fasciculus myrrhae dilectus meus mihi, inter vbera mea commorabitur.* Perfecta sigilli impressio. Tempus nascendi, & tempus moriendi praescriptum homini est, & cum Deus fieri homo dedignatus non est, eandem legem temporariam mortalis vitae sibi praefecit ac praefiniuit. Natus & mortuus est, & mortis suae passione natale suum consummauit. Hinc efficitur, ut quisquis ortum simul & passum Christum recolat, insignia Eucharistica, quae praefert utraque Catharina, recipiat in se, & in se impressa teneat.

Audi Hymnum, & attende ad imagines Agathae, Clarae, & earum insignia. Ad hanc formam celebra, communica, & Viaticum sume.

AGATHA
Amoris viscera signat;

CLARA
Modum quo se dedit innuit.

*In supremæ nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus,
Observata lege plenè*

*Cibis in legalibus,
Cibum turbe duodenæ
Se dat suis manibus.*

S

MA

SS.

C

HCC

卷之四

三

道

٧٩

men 1

at 10

ime,

in

IMAGO TRIGESIMANONA

EXPLICATA,

SS. AGATHÆ ET CLARÆ

CANENTIVM MORE CÆLESTI,

VBICONDITASIT EVCHARISTIA.

MYSTERIVM diuini amoris, quo seipsum *Explicatis.*
 Christus in cœnaculo tradidit, virgines
 Agatha & Clara exponunt & declarant.
 Canit insignibus virginalium vberum
 Agatha,

*In supremæ nocte cœnæ
 Recumbens cum fratribus,
 Obseruata lege plenè.*

Accedit Clara manibus gestans Sacrarium, ac con-
 cinit,

*Cibis in legalibus,
 Cibum turbæ duodenæ
 Se dat suis manibus.*

Carmen Hymni ritu cælesti canunt. Cælorum ritus *Concentus*
 tetigit Iob, cùm cap. 35, 10. dixit: *cælestis,* *Ubi est Deus, qui*
fecit me, qui dedit carmina in nocte? Dedit astris car-
 mina in nocte, quæ non tam vocum sono, quàm

signorum argumentis in gloriam conditoris diuini modularentur. Habent carmen in nocte Agatha & Clara, vt, more illo cælesti, mysterium postremæ cœnæ in cœnaculo, & qua nocte tradebatur, Dominus Iesus celebravit, suis insignibus & ipsę concelebrent. Christus in cœna postrema Eucharistiæ viscera amoris aperuit & effudit, *nostrique* (vt S. Dionysij verbis vtar Eccles. Hierarch. cap. 3. Parte 3. §. 12.) *secum unificam communionem beneficè excogitavit, ea quæ in nobis humilia sunt, diuinissimis suis vniens excellentiis, vt & nos ipsi, tamquam membra corpori, per eiusdem immaculatæ ac diuinæ vitæ idemtitatem congruamus.* Effusam hanc charitatem ostendit Agatha martyr, cuius mira in Christum charitas in mamilla auulsa elucet. Eluxit prius in Christo, qui totus amore accensus, in supremæ nocte cœnæ recumbens cum fratribus in cœnaculo seipsum veluti effudit, & se totum euiscerauit. Agatha stemmate suo insignita, summæ Christi dilectionis & amoris viscera signat.

Vberum,

Horum vberum sacrorum dulcedine delibutus sanctus Laurentius Iustinianus cap. 9. de Monastica perfectione exclamat: *Talia nempe sunt munera tua, ô Domine Iesu, taliaque amoris encenia, quæ amicis tuis deuotis & dilectis per hoc sacrosanctum mysterium conferre*

*conferre dignaris , ut omnem transeuntis vitæ superent
delectationem.*

Cùm Christus consecrauerit seipsum , & se in <sup>sacri Ci-
borij.</sup> coenaculo manibus propriis tradiderit , & adhuc
tradat , ne quid de prioris dilectionis feruore remi-
sisse videatur , adiungitur Agathæ Clara, quæ, dum
impius & barbarus hostis inuaderet monasterium,
sacrum Ciborium arripuit , vt hostili se opponeret
incurfioni. Opposuit se Clara , quæ virginalibus
manibus custodiam venerandam tenens , modum,
quo se Christus dedit , clarè satis ostendit ; & Chri-
stus, cùm Claræ & sacris eius sororibus dixerit , *Ego
vos custodiam* , satis perspicuè indicat ipsa sub tuta
custodia ac protectione fuisse. Exclamat propterea
citatus iam Iustinianus : *O quàm celebria sunt cibaria
hec ! ô quàm munita præsidia !* Hæc perpetua subsidia
& præsidia simul sunt , Christo ipso dicente : *Ecce* ^{Matth. 28,}
ego vobiscum sum vsque ad consummationem sæculi : sum ^{20.}
vobiscum in tutelam, in sacrificium , Communio-
nem , & Viaticum.

SACRIFICIUM.

O salutaris Hostia!

Celebra Sacerdos ad Agathæ formam,
& eius insignia.

*Mystica
Agatha,
anima Sa-
cerdotis.*

Agatha insignita vberum ferculo, monet bina esse sacrificia, in quibus seipsum Christus obtulit & immolauit. Cruenta & incruenta hostia, duo vbera Christi præfert, alterum sanguinem mittit, alterum lactis liquorem effundit; Christus in cruce sanguinem, in mensa lac niueum propinavit vbere de cælo pleno. Huius sacrosanctæ Hostiæ & Thren. 4,7 immolationis ministri sunt Nazarei *nitidiores lacte, sapphiro pulchriores, rubicundiores ebore antiquo*. Sit ergo in offerente sacrificium candor virginittatis, pulchritudo virtutis, & ardor diuini amoris, vt eius anima virginem Agatham referat, dignè Deo offerat, & fugat simul materna vbera Christi.

Agatha martyr vbera & vulnera præfert. Prætulera Christus antea: in passione vulnera habuit, in consecratione ostendit & exponit vbera sua. Consonant sibi mysteria sanctæ Crucis & altaris, passionis & consecrationis; vnde & Sacerdos comitatus cruce celebrat, & oblatum Sacrificium sæpissimè

mè cruce signat, sæpiſſimè benedicit. Inter Vulnera Crucifixi, & vbera virginis Matris, conſtitutus deuotus ac mellifluus Bernardus Abbas depingitur, vt ab vbere & vulnere eſſe paſtus oſtendatur. Ad hanc formam conſtitutus in altari, ſuccum lactis & ſanguinis ab vbere & vulnere Sacerdos trahit, vt deuotus totus ſit, totus mellifluus fiat.

*Mellifluus
Sacerdos.*

Agatha Sacerdotes excitat vt perpendant, quod lib. de Fide ad Petrum, parte I. Auguſtinus proponit conſiderandum. *Conſiderate*, inquit, *diligenter ineffabilia viscera pietatis, perpendite immenſum & inueſtigabile pondus diuinæ charitatis. Quia enim in rebus humanis inuenire non poterat pretium noſtræ redemptionis, Redemptor noſter ſeipſum obtulit Patri pro nobis hoſtiam in odorem ſuauitatis.* Conſiderauit Agatha hoc tam grande beneficium, & diuino ſe mancipauit ſeruitio, tantiq̃ue hoc fecit, vt dixerit: *Multò præſtantior eſt Chriſtiana humilitas, & ſeruitus, Regum opibus & ſuperbia.* Hæc eadem vox miniſtri altaris eſto.

*Penes Sacerdotem
viscera
Chriſti
depoſita.*

Oratio Eccleſiæ, & animæ celebrantis
ad formam Agathæ.

PRO noſtræ ſeruitutis augmento, ſacrificium tibi, Domine, laudis offerimus; vt quod immeritis contuliſti, propitius exequaris.

Aaaa

Con-

Consonant Sacrificium & Clara.

*Myſtica
Clara ani-
ma Sacer-
dotis.*

CLara virgineis manibus ſacrum Ciborium tenens cantum edit, *Se dat ſuis manibus* : canit myſterium Daudicum, cuius ſacra Scriptura meminit 1.Reg.21, 13. Cùm Daud ad Regem Achis duceretur, *immutauit os ſuum coram eis, & collabebatur inter manus eorum, ſiue ferebatur manibus ſuis.* Quam translationem admittens, & ſimul expendens Auguſtinus in Pſalm.33. ait: Hoc verò, fratres, quomodo poſſet fieri in homine, quis intelligat? Quis enim portatur manibus ſuis? Manibus aliorum poteſt portari homo; manibus ſuis nemo portatur. Quomodo intelligatur in ipſo Daud ſecundùm litteram, non inuenimus. ferebatur enim Chriſtus manibus ſuis, quando commendans ipſum ſuum Corpus, ait, Hoc eſt Corpus meum.

Matth. 26,
26.

Marc. 14,
22.

Ioan. 6,
58.

Clara ſuis ſe manibus tradidiſſe Chriſtum celebrat, Chriſtum ſcilicet, qui dixit in Euangelio: *Sicut miſit me viuens Pater, & ego uiuo propter Patrem: & qui manducat me, & ipſe uiuet propter me.* Pater ſuis manibus ſuo ſeipſum Filio dedit, cùm propriam ei diuinitatem communicauit; & cùm ſe ſuis manibus totum, quod ipſe eſt, nobis Chriſtus largiatur, conuenienter S.Ioannes ait: *Sicut miſit me viuens Pater, & ego uiuo propter Patrem: & qui mandu-*

manducat me, & ipse uiuet propter me. Quòd si de
missione facta in carne Christus agat, propriis et- ^{Sacerdos}
iam manibus Pater nobis Filium donauit. *Sic Deus* ^{fit Maria-}
dilexit mundum, vt Filium suum vnigenitum daret. No- ^{nus.}
bis datus, nobis natus ex intacta Virgine est, quæ ^{Ioan. 3, 6.}
& vices sacras Sacerdotis egit. Christus ergo qui da-
tus à Patre est, suisque se manibus tradit & commu-
nicat Sacerdotibus, virgineos totos ac Marianos esse
desiderat, vt fideles dispensatores mysteriorum Dei
existant.

Clara vltro se Religioni vouet, vt grata sit Deo,
qui suis se manibus Claræ tradidit. Totam se obtu-
lit in sacrificium, vt tantum solueret beneficium.
Ergo Sacerdos tantæ largitatis memor, erumpat in
illas voces: *Quid retribuam Domino, pro omnibus quæ* ^{Psal. 115,}
retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, & nomen Do- ^{12.}
mini inuocabo. Vota mea Domino reddam coram omni po- ^{Sacerdos,}
pulo eius. Calicem accipiens Sacerdos reddat & re- ^{si religio-}
pendat vota quæ Clara religiosa reddidit. Christus ^{sus sit, sub}
in Eucharistia typus paupertatis est, cùm sit in ^{protectione}
mundo, & de mundo nihil habeat: habet & ac- ^{Christi est.}
ceptam animam, quæ voto paupertatis adstricta,
bonis terrenis renuntiat. Christus in Eucharistia
magister est obedientiæ, cùm Dominus dominan-
tium sit: statim ac Sacerdos dicit, *Hoc est enim corpus* ^{Matth. 26,}
meum, ^{26.}

meum, in ipso puncto dicto Sacerdotis obtemperat;
 proinde gaudet anima, quæ sua voluntate se exuit,
 & Dei ac sui vicarij se consecrat, & regi se alieno
 permittit imperio. Christus in Eucharistia virgini-
 Zach. 9, 17. tatis fons est, cum sit *vinum germinans virgines*: pla-
 cet & Virginis filio anima quæ castitatem amat &
 colit, atque in custodiam sui capit & assumit vene-
 rabile Sacramentum, similisque Claræ orat, sicut
 & orat Ecclesia.

Oratio Ecclesiæ, & animæ celebrantis
 ad formam Claræ.

HÆc hostia, Domine, placationis & laudis
 tua nos protectione dignos efficiat.

COMMUNIO.

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur!

Communica ad Agathæ formam,
 & eius insignia.

*Mystica
 Agatha,
 anima
 commu-
 nicantis.*

Cant. 1, 1.

AGatha virgo gloriosa, sacra vbera Christi ce-
 lebrat, & ostendit quorum particeps fiat ani-
 ma cum accipit Eucharistiam. Quæ accedit ad
 Christum anima, virginale petit osculum, *Oscule-
 tur me osculo oris sui*; & Christus vbera porrigit, vn-
 de

de & illa statim exclamat : *Meliora sunt vbera tua vino, fragrantia unguentis optimis.* Hunc eundem locum versans Ambrosius lib. de Isaac & anima cap. 3. dicit : *Illa osculum poposcit, Deus Verbum se ei totus infudit, & nudavit ea viscera sua, hoc est dogmata sua, & interioris sapientiæ disciplinas, & unguentorum suorum dulci odore fragrauit. Quibus capta iam dicit vberior rem esse iucunditatem diuinæ cognitionis, quàm lætitiā omnis corporeæ voluptatis.* Hæc sunt sapientiæ interioris mysteria, quæ cum anima prægustauerit, vberibus Christi adhæret, à quibus nequit diuelli.

Agatha virgo præclara, ostensis in ferculo vberibus, tacita insinuat, quod Homilia 60. ad populum locutus est Chrysostomus : *Quis loquetur potentias Domini, auditas faciet omnes laudes eius? Quis pastor, inquam, membris suis oves suas nutriuit? Multæ matres post partum aliis nutricibus infantes suos dederunt : quod ipse facere noluit, sed proprio corpore nos alit, & sibi coniungit atque conglutinat.* Et rursus Homil. 83. in Matth. *Nónne videtis, quanta promptitudine paruuli papillas capiant, & quanto impetu labia vberibus insugant? Accedamus nos quoque cum tanta alacritate ad hanc mensam, & ad vbera poculi spiritualis.*

Agatha prætereà, ostensione vberum facta, tacita innuit quod Iustinianus cap. 4. de Triumphali

Paruulis
infirmis
data.

Christi agone tradidit. *Cuius ista meditantis non ebulliat cor? viscera moueantur? inflammetur corporis organum, & totius animæ non reuiuiscat spiritus? Charitatis summa, profunde humilitatis, & virtutis est hoc grande spectaculum.* Conueniunt paruulis vbera, & mysteria Corporis Christi non elatis, nec superbis, sed humilibus decreta sunt. Grande hoc humilitatis spectaculum est, cuius ille dignus est, cui fas est dicere: *Domine, non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei. Neque ambulavi in magnis, neque in mirabilibus super me. Si non humiliter sentiebam, sed exaltaui animam meam. Sicut ablactatus est super matre sua, ita retributio in anima mea.* Cum iam adolescit puer, ablactatur: & quisquis se extollit & effert, sacris Eucharistiæ vberibus indignus est, dignus qui humiliter orat.

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis
ad formam Agathæ.

Simpliciter, Domine, sacra dona mysterij, humiliter deprecantes, ut quæ in tui commemoratione nos facere præcepisti, in nostræ proficiant infirmitatis auxilium.

Confo-

Consonant Communio & Clara.

CLara gestans in manibus virgineis Christum, ^{Mystica Clara anima communicans.} monet communicantem Dauidem, vt excla- met cum Chrysostomo lib.3. de Sacerdotio: *O miraculum! ô Dei benignitatem! Qui cum Patre sursum sedet, in illo ipso temporis articulo omnium manibus pertractatur, ac se ipse tradit volentibus ipsum excipere & amplecti.* Hunc eundem Dei Filium suis manibus & amplexibus apprehendit virgo Clara, docetque fidelem animam Christum in Eucharistia capere, recipere & amplexari. Ergo cùm venis ad Communionem, excipe Christum venientem, non, vt aliàs in domum Mariæ & Marthæ, vt pasceretur, sed potius vt te ipse pascat, nutriat, & alat. Amplexare de cælo delapsum Christum, te tuosque amplexus affectantem & sollicitantem, vt Deum, qui te amplectitur, amplectaris. Benè prouisum est, vt suis se manibus Christus daret: amplexantis enim hoc est, vt se suis manibus amanti tradat. In mutuos amplexus ruunt Christus & eius communicans, vnde & dicit: *Qui manducat meam carnem, & bibit* Ioan.6,57. *meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Vnus in altero manet, si mutuus ac firmus complexus inter vtrumque intercedat.*

Cùm

Cum esset in extremo periculo Clara, ad defensionem sui suarumque Monialium confugit ad Eucharistiam, in qua secura custodia, fida tutela est.

Psal. 120, 5 Dominus protectio tua super manum dexteram tuam. Per diem sol non vret te, neque luna per noctem. Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam Dominus. Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum; ex hoc nunc, & usque in seculum. Ergo si quando totus sis undique cinctus periculis, undique hostes corpus & animam simul inuadant, habes asylum certissimum ad quod te recipias, sacram videlicet Eucharistiam, ubi Deus ipse protector est, & quidem, super manum dexteram tuam. Manus, ut ait Ambrosius lib. 6. Hexaem. cap. 9. est totius corporis propugnaculum, capitis defensatrix: supra hanc tamen dexteram, siue potens siue impotens illa sit, totius corporis propugnaculum & totius capitis defensatrix sacra Eucharistia est.

*Asylum
Eucharistia.*

Clara vocem claram illam audiuit, *Ego vos custodiam*, cum manum extendit ad Dominum constitutum in altari. Quid autem hoc sibi velit, declarat Ambrosius lib. 2. de Abraham cap. 10. *Hoc est extendere manum ad Dominum, manus operaria virtus animæ est.* Hanc non ad terrenæ arboris pomum, sed ad Dominum extendit, qui dicit: *Caro mea verè est*

*Ioan. 6,
56.*

est

est cibus, & sanguis meus verè est potus. Qui capiunt hunc ipsum Dominum, sibi dictum arbitrentur, Ego vos custodiam, quemadmodum Claræ & sororibus significatum est. Confirmat id ipsum in 1. ad Corinth. cap. 11. Anselmus: Testamentum nouum in Christi ^{Tutamen-} Sanguine consecuti sumus, per quod ad nouam hereditatem ^{tum men-} perueniamus; quia beneficij diuini sanguis testis est: vnde ^{is & cor-} & ad tuitionem corporis & animæ nostræ Sacramenta ^{poris.} eius percipimus, quia caro eius pro salute nostri corporis est oblata, Sanguis verò pro anima nostra effusus est, vt vtraque nostri substantia hereditatem vitæ perennis accipere possit. Dicitur etiam testamentum in Sanguine eius, quia munit & defendit nos aduersus calumnias hostis antiqui, ne caelestem nobis hereditatem possit auferre, sicut litteræ illæ, quæ vocantur testamenta, heredem muniunt aduersus calumniatorem, ne tollat ei hereditatem. Confirmat id ipsum oratio.

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis
ad formam Claræ.

PErceptio Corporis tui, Domine Iesu Christe, quod ego indignus sumere præsumo, non mihi proueniat in iudicium & condemnationem, sed pro tua pietate profit mihi ad tuta mentum mentis & corporis.

Bbbb

VIA-

VIATICVM.

*O panis infirmorum!*Ad formam Agathæ & Claræ
Viaticum fume.*Viaticum
dulce refri-
gerium.*

CHristus moriturus sacra vbera Eucharistiæ
costendit & simul dedit, vt lactis cælestis li-
quorem sugeret homo, vnde non modò vitam spi-
ritalem hauriret, sed etiam mortem dulcem ac sua-
uem perciperet. Nutrix, quæ dura sunt & amara,
sumit, sumpta conuertit in lactis naturam & simul
dulcedinem, vt blanda illa ac suauium alumno suo
reddat infanti. Reddit & Christus mortem, quam,
cùm amara & dura foret, absorpsit, & nutricis cha-
ræ instar vbera mystica suis manibus aperit ac por-
rigit, in quibus mors ipsa dulcescit. Suaue hoc refri-
gerium secum gerunt Clara simul & Agatha, & hoc
ipsum in suo exitu Dauid precatur & postulat.

Psal. 38,
13.

*Exaudi orationem meam Domine, & deprecationem
meam: auribus percipe lacrymas meas.*

*Ne sileas, quoniam aduena ego sum apud te: & pere-
grinus, sicut omnes patres mei.*

*Remitte mihi, vt refrigerer priùs quàm abeam, & am-
pliùs non ero.*

SIGNA-

SIGNACVLVM cultus & vsus EVCHARISTICI,
SIGILLVM Agathæ & Claræ
impressum animæ.

NUtrix non solum infantem lactat, sed si quid periculi est, eundem amplectitur. Christus sacra vbera sua porrigit in Eucharistia, ut hominem alat ac nutriat; & dum periculum instat, arcte amplexatur, annectit sacris vberibus, ut periclitantem defendat ac custodiat. Consonant in hoc sigillo vbera & custodia Eucharistiæ, Agatha & Clara concordant. Consonant ambæ Reginæ suæ Esther, Reginæ Virginum MARIAE, quæ tota Eucharistica facta, vberibus de cælo plenis panem cælestem lactavit, suis manibus gestavit, & ministravit in sacrae passionis memoriam, prius in cœnaculo, nunc in Ecclesia celebratam.

ATTENTIO.

Attende, & audi.

*In omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria, Eccli. 49, 2
& ut musica in conuiuio vini.*

QVando sederis, ut comedas cum Principe, diligen- Prou. 23, 1.
ter attende, vbi Sacramentum suum instituit, Sigillum
impressum
anima.

Bbbb 2

&

LUC. 22, 20 & iusserit, *Hæc quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis.* Fecit in sanctuario cœnæ extremæ memoriam sui: *Memoria iusti cum laudibus*, vberum nimirum & manuum, quibus Christus seipsum tradidit. Hinc illa vox animæ Agathæ similis oritur: Cant. 1, 3. *Introduxit me Rex in cellaria sua, exultabimus & letabimur in te, memores vberum tuorum super vinum.* Attende diligenter, vt & similis virgini Claræ anima quoque tua tanti mysterij cœnaculum, & sacrum quærat, & roget, *Indica mihi quem diligit anima mea, vbi pascas, vbi cubes in meridie.* Vbi pascas non iam de manibus Angelorum, sed de suis ipsius manibus, quibus te ipsum largitus es, & adhuc largiris. Sic virginale signaculum imprimitur, & formatur.

Audi Hymnum, & attende ad imagines Lucæ, Teresiæ, & earum insignia. Ad hanc formam celebra, communica, & Viaticum sume.

THERESA
Credit, et videt;

LUCIA
Credit, et non videt.

Verbum caro, panem verum Etsi sensus deficit :
Verbo carnem efficit : Ad firmandum cor sincerum
Fitq. sanguis Christi merum, Sola fides sufficit :

IMAGO QVADRAGESIMA

EXPLICATA,

SS. LVCIAE ET TERESIAE

CANENTIVM MORE CÆLESTI,

QVIBVS AVXILIIS FACTA SIT EVCHARISTIA.

HABET spectacula mundus, habet & Chri- Explicatio.
 stus, quorum omnium maximum est
 mysterium Eucharisticum, de quo an-
 tē dixerat Iustinianus: *Charitatis summa,*
profundæ humilitatis et virtutis est hoc grande spectacu-
lum. Diuinum hoc spectaculum nobis in mysterio
 Synaxeos pulcherrimè repræsentat sanctus Diony-
 sius Eccles. Hierarch. cap. 3. Parte 2. dicens: *Porro ubi*
Pontifex sacrosancta Dei munera collaudauit, diuinissima
consecrat mysteria, quæ etiam celebrata sub Symbolis sa-
crosanctè propositis in aspectum ducit; exhibitisque diuino-
rum operum muneribus, ad sacrosanctam eorumdem com-
municationem, cum ipsemet accedit, tum ceteros inuitat.
 Quid & quibus auxiliis in proposito exhibeatur spe-
 ctaculo, cantu suo exponit virgo Terefia:

Verbum caro, panem verum

Verbo carnem efficit:

Fitque Sanguis Christi merum.

Edit

Concentus
caelestis,

Edit cantum suum Tereſia more cælorum, de quorum concentu legimus Iob 38, 37. *Quis enarrabit cælorum rationem, & concentum cæli quis dormire faciet?* Hic concentus cæli, qui numquam dormit, in clara conſiſtit inſpectione & ſpectatione, cuius auidus Sacerdos in Miſſa diuina Iacobi ſupplex orat: *Inuolucra enigmatum, quæ ſymbolicè hoc ſancto ſacrificio circumdantur, clarè nobis oſtende, & imple oculos noſtri intellectus luce tua incomprehenſibili.*

Clara ſi-
dei,

B. Virgo Tereſia donata fuit mirabili priuilegio, vt diſcerneret quænam conſecrata Hoſtia eſſet: proinde ſic perſpicax exhibetur, vt ſub formis ſacramentalibus Agnum Dei contempletur & intueatur. Hanc gratiam bona Mater videtur ſic accepiffe, vt illam poſſet transfundere: & quidem illam transfudit in venerabilem filiam Annam de Ieſu, tantæ Matris dignam prolem, quæ floruit in Hiſpania & Gallia, vnde in Belgium venit, & Regium Diſcalceatorum condidit Monafterium, vbi illuſtris miraculis requieſcit. Hæc venerabilis filia, & ſacrarum ſororum mater, heres ſpiritus & gratiæ quæ in ſancta Tereſia reſplenduit, hoc donum habuit, vt & ipſa claro cerneret intuitu, an ſub accidentariis formis conſecratus Chriſtus contineretur. S. Dionyſius Arcopagita Eccleſ. Hierarch. cap. 3. Parte 3. §. 1. hanc

mentis

mentis ad Christum sub sacris speciebus contem-
plandum perspicacitatem hacce oratiuncula preca-
tur, sic Ven. Sacramentum alloquens: *Sed tu, ô di-
uinissimum ac sacrosanctum Sacramentum, circumposita
tibi symbolicè ænigmatum opera reuelans, liquidò no-
bis manifestaris, mentalesque nostros obtutus singulari &
apertâ luce adimpleto.*

Consonat sancto Dionysio Iustinianus cap. 9. de
Monast. perfect. dum agens de Eucharistia, conclu-
dit: *Aperi igitur, ô melliflue amor; aperi, inquam, ô di-
uina bonitas, interiores fidelium oculos, ut formatae fidei
irradiati lumine mereantur videre te.* Exclamat satis op-
portunè Cellens Abbas lib. I. de Panib. *Mirabilis po-
tentia Dei, qua panis in carnem, & vinum conuertitur in
sanguinem; mirabilis æquè potentia, qua sic tanta res agi-
tur, ut sub signaculo fidei clausa, solis mundis fidei aspecti-
bus intra velamen appositum penetretur.*

Accedit Teresiæ virgo Lucia oculis corporeis pri-^{obscura}
uata, sicut & vulgò depingitur: iuxta suæ picturæ^{fidei.}
rationem cantat & ipsa,

Et si sensus deficit:

Ad firmandum cor sincerum

Sola fides sufficit.

Siquidem hæc sola est (vt S. Dionysius Myst. Theol.
cap. I. loquitur) *Theologia Christianorum præses, quæ diri-*

Cccc

git

git nos ad mysticorum oraculorum plusquam indemonstrabile, & plusquam lucens ad summum fastigium, ubi simplicia & absoluta, & immutabilia Theologiæ mysteria aperiuntur in caligine plusquam lucente silentij arcana docentis, quæ in obscuritate tenebrosissimâ plusquam clarissimè superlucet, & in omnimodâ intangibilitate atque inuisibilitate, præ pulchris splendoribus mentes oculis captas superadimplet. Faceffat hinc igitur illa vox, *Nisi videro, non credam.* hæc melior: *Credam, licet non videam:*

Ioan. 20, 25. *Beati qui non viderunt, & crediderunt.* Grande hoc spectaculum est, vbi qui immolat & communicat, lumine oculorum non indiget, vt tantis mysteriis fruatur, quæ verbo diuino fiunt.

Ioan. 20, 30.

SACRIFICIUM.

O salutaris Hostia!

Celebra Sacerdos ad Teresiæ formam,
& eius insignia.

*Mystica
Teresia,
anima of-
ferentis.*

Teresia sacram intuetur Hostiam, & excitat Sacerdotem, vt Dei Agnum, quem verbo consecrat, & simul indicat, ac si clarè illum videret, summa reuerentia colat. Cùm panem consecrat, dicit, *Hoc est enim corpus meum;* & cùm immolat calicem, ait, *Hic est enim calix sanguinis mei.* Et quidem

Matth. 26,
26.

Marc. 14,
22.

quidem Agnum, quem Ioannes digito demonstra-
uit, Sacerdos indicat in altari, cū illum offert; &
cū illum edendum distribuit, inquit, *Ecce Agnus* Ioan. I, 29.
Dei, ecce qui tollit peccata mundi, vt animam comun-
nicantem ad eius visionem alliciat. S. Bonauentura
multas adducit causas in Expositione Missæ, quare
Sacerdos, post factam consecrationem, Hostiam in
altari eleuet. inter alias satis apposita illa: *Eleuat Sa-*
cerdos Corpus Christi, quasi dicat, Prius vidistis panem
in altari, sed modò, consecratione peracta, videte verum
Corpus Christi.

Teresia Agnum Dei intuetur, qui cū sit splen-
dor gloriæ, lumen de lumine est, & verus sol diui-
nitatis, ad cuius aspectum veniens dicit initio Mis-
sæ Sacerdos, *Introibo ad altare Dei, ad Deum qui læ-* Plal. 42, 4.
tificat iuuentutem meam. Hæc iuuentus aquilæ est, de
qua Dauid, *Renouabitur vt aquila iuuentus tua.* Se-Plal. 102, 5.
nescit aquila, nec cibum capit: senescit, nec solem
penetrat claro intuitu: iuuenescit aquila, & escam
capit: iuuenescit, & solem fixis oculis contempla-
tur. Renouetur ergo, Sacerdos, iuuentus tua: come- Anima Sa-
das de altari cui seruis, & in altari fixis oculis con- cerdotis in-
templeris lucernam cælestis Ierusalem. *Lucerna eius* Apoc. 21,
est Agnus. 23.

Teresia super se ipsam assurgens Agnum Dei

*visus ele-
uatio.*

speculata est: & Sacerdos altis ac sublimibus cogitationibus tractus & raptus, omnia inferiora fastidians, anhelat ad superiora, cupiensque secum adstantes simul in altum trahere, dicit ante Consecrationem, *Sursum corda*. Volat in sublimi Sacerdos, & interdum ita in sublimi volat, ut Christo in cælis adhæreat, videat, & perfruatur. Videbat & fruebatur P. N. Ignatius, qui dum Missam celebraret, Christum in Sacrificio altaris intuitus est. Cupit ergo Ignatianus, & simul Tereſianus esse Sacerdos, qui orat cum sancta Matre fidelium.

Oratio Ecclesiæ, & animæ celebrantis ad formam Tereſiæ.

Cælesti lumine, quæsumus Domine, semper & ubique nos præueni: ut mysterium, cuius nos participes esse voluisti, & puro cernamus intuitu, & digno percipiamus affectu.

Consonant Sacrificium & Lucia.

*Mystica
Lucia ani-
ma Sacer-
dotis.*

*1. Cor. II,
23.*

Lucia oculis corporeis renuntiat, & renuntiare secum docet Sacerdotem qui mysteria Christi celebrat. Christus ipse, *in qua nocte tradebatur*, sacrificium suum peregit, & ostendit satis, altaris holocaustum esse mysterium fidei, non visionis claræ specta-

spectaculum. Agnus noctu immolabatur, & noctu
 cæleste manna delabebatur; in quorum typis mysti-
 ca panis & Agni immolatio adumbrabatur. In me-
 moriam celebrationis quam Christus de nocte fecit
 ad lucem candelarum & lucernarum, sapienter con-
 stituit Ecclesia, vt licet in præsentia solis & pleno die
 Missarum solemnia fiant, candelæ in altari accen-
 dantur, nec solis ratio habeatur; vt nouerit mundus
 ipse, cuius est oculus sol, oculis opus non esse, vbi
 mysterium fidei agitur & celebratur.

Lucia suorum oculorum lumina Deo consecrat, *Mystica*
 & offerre visum suum Sacerdotem docet, vt myste- *elevatio*
 rium fidei fidelis offerat Deo. Cùm sanctam & pu- *oculorum*
 ram Hostiam libet & immolet, oportet vt sanctus *in Sacer-*
 ac purus existat: & cùm Sanguinem noui & æter- *dote.*
 ni testamenti, mysterium videlicet fidei, consecret,
 opus est, vt minister fidelis sit. Et quidem Christus
 in prima sui consecratione eleuatis ad Deum Pa-
 trem suum omnipotentem oculis ad sacrificium ve-
 nit, & instruxit Sacerdotes, vt ad sui imitationem
 lumina oculorum suorum prius offerant Deo, si
 velint dignè mysterium Eucharisticum conficere.

Lucia cæca, cæcum Sacerdotem benè regit, &
 benè ducit ad altare, in quo patientem Christum
 immolat. Et quidem patientis Christi illa vox est:

Pfal. 87.
10.
Pfal. 37.
11.

Fides.

Oculi mei languerunt præ inopia. Et fortè illa: Et lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum. Cùm igitur patientis Christi personam gerat in altari Sacerdos dum celebrat, benè egerit officium suum, cùm in eo se statu constituat, in quo est virgo Lucia, & dicere non solùm queat, *languerunt oculi mei*, sed etiam affirmare, *& lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum*, ac simul orare fidei virtutis studiosus, sicut & Ecclesia orat.

Oratio Ecclesiæ, & animæ celebrantis
ad formam Luciae.

R Edemptionis nostræ munere vegetati, quæsumus Domine, vt hoc perpetuæ salutis auxilio fides semper vera proficiat.

COMMUNIO.

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur!

Communica ad formam Terefiæ,
& eius insignia.

Mystica
Terefia
anima
communi-
cantis.

Terefia, vt in eius historia legimus, donata iam beatitudine, viro Religioso apparuit, & monuit, vt filias suas instrueret ac doceret ita circa Eucharistiam se gerere, quemadmodum Sancto-
rum

rum animæ circa Deum in regno cælorum se habent. Animæ regnantium ciuium in cælesti patria intuentes Deum beantur, animæ quoque Christianæ videntes Eucharistiam felicitate donantur, cum Deuteronomij 33, 28. scriptum legamus : *Habitabit Israël confidenter, & solus. Oculi Iacob in terra frumenti & vini, cælique caligabunt rore. Beatus es tu Israël, quis similis tui popule, qui saluaris in Domino?* Hanc eandem beatitudinem affectabat olim Dauid, cum exclamaret : *Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Sistiuit anima mea ad Deum fortem viuum, quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte : dum dicitur mihi quotidie : Ubi est Deus tuus?* Subiungit : *Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam : quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis, vsque ad domum Dei. In voce exultationis & confessionis, sonus epulantis.* Hæc autem magna beatitudo est. *Beati oculi, qui vident quæ vos videtis.* Luc. 10, 23.

Huc pertinet quod ait Cyrillus lib. II. in Ioannem cap. 27. *Filium Dei natura Patri unitum, corporaliter substantialiterque accipientes clarificamur, glorificamurque, supremæ facti naturæ participes.* Beata Tereſia, & anima etiam beata, quæ accedens ad Eucharistiam ait, *Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in loco pascuæ* Psal. 22, 1.
ibi

ibi me collocavit. Nihil deest in cælo Beatis, qui Deum in throno maiestatis intuentur: nihil deest animæ, quæ Deum ipsum in Eucharistia contem-
platur. Beata certè anima, quæ gloriæ aspectum af-
fectans, ad cæleste manna recurrit, præueniens or-
tum cælestis solis, vt accipiat benedictionem. Præit

Psal. 62, 1. ac præuenit Daud. *Deus Deus meus, ad te de luce vi-
gilo. Sitiuit in te anima mea, quàm multipliciter tibi ca-
ro mea. In terra deserta, & inuia, & inaquosa, sic in
sancto apparui tibi, vt viderem virtutem tuam, & glo-
riam tuam.* Gloria hæc cælestis annonæ est, de qua
Moyse & Aaron Exod. cap. 16, 6. *Vespere scietis, quòd
Dominus eduxerit vos de terra Ægypti, & manè vide-
bitis gloriam Domini.* Explicant deinde vers. 8. condi-
tionem huius gloriæ: *Dabit vobis Dominus vespere car-
nes edere, & manè panes in saturitate.* Ad hanc quo-
que visionem gloriosam inuitantur communicantes:
Psal. 33, 9. *Gustate, & videte, quoniam suavis est Dominus.*

*Celsitudo
fidei.*

Beata Terefia sic vidit vt crederet, sic credidit vt
videret Christum in Eucharistia. Ad hanc celsitu-
dinem fidei, qua ita credimus vt quasi Christum
videamus, promouet nos Cantic. 2, 9. Ecclesia, cum
ait: *En ipse stat post parietem nostrum, respiciens per fe-
nestras, prospiciens per cancellos.* Nouit oculata fides
cancellos accidentium penetrare, & fenestras inue-
nire,

nire, per quas Christum in sancta Eucharistia respiciat. Magnus hic affectus est, nec effectum suo frustratur, cum Homil. 33. dixerit olim Chrysostomus: *Quot nunc dicunt: Vellem ipsius formam aspicere, figuram, vestimenta, calceamenta? Ecce ipsum vides, ipsum tangis, ipsum manducas.*

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis
ad formam Teresiæ.

PRæsta nobis, quæsumus omnipotens Deus, ut quæ visibilibus mysteriis sumenda percepimus, inuisibili consequamur effectum.

Consonant Communio & Lucia.

Lucia mysterium fidei præ se fert, & improbat *Mystica Lucia anti-*
dicentem Thomam: *Nisi videro, non credam,* *ma com-*
Benè Augustinus Serm. de Iacob & Esau: *Antequam* *munican-*
videas quod videre nondum potes, crede: ambula per fi- *Ioan. 20,*
dem, ut peruenias ad speciem. Species non letificat in pa- *25.*
tria, quem fides non consolatur in via. Quanta sit hæc
sacra fides, quam Lucia virgo fidelis præfert in se,
declarat ipse Augustinus lib. 3. de Verbis Domini
Serm. 28. Nullæ sunt quippe maiores diuitiæ, nulli the-
sauri, nulli honores, nulla huius mundi maior substantia,
quàm est fides Catholica, quæ peccatores homines saluat,

Dddd

cacos

cacos illuminat, infirmos curat, catechumenos baptizat, fideles iustificat, poenitentes reparat, iustos augmentat, Martyres coronat, Sacerdotes consecrat, regnis caelestibus prae-
parat, in aeterna hereditate cum sanctis Angelis communi-
cat. Communicat ergo cum Angelis ille, qui non vi-
det & credit, ac per fidem percipit Eucharistiam.

Patientia. Lucia virgo est illa, cui dicit Ecclesia: *In tua pa-*
tientia possedisti animam tuam, Lucia sponsa Christi, odisti
quae in mundo sunt, & coruscas cum Angelis, sanguine
proprio inimicum viciisti. Fides sine operibus mortua
est, & ut viuam ostenderet Lucia fidem suam, pra-
tulit voluptatibus tormenta, mundo caelum, vitae
mortem. Nouerit ergo mystica Lucia, quae venit
ad Communionem, vitalem fidem suam ostende-
re, patiens laborum, mundi contemptrix, hostis
debellatrix. Lucia virgo est illa cui dixit caelestis
Agatha. Agatha: Lucia virgo, quid à me petis, quod ipsa pote-
ris praestare continuo matri tuae? Nam & fides tua illi
subuenit, & ecce saluata est. Quia iucundum Deo in tua
virginitate habitaculum preparasti. Sciat mystica Lu-
cia, quanti fides, quanti puritas aestimatur, ut iu-
cundum Deo habitaculum praearet, & componat,
in quo Deus sedem figat, figit autem per Commu-
Ioan. 6, 57. nionem. Qui manducat meam carnem, & bibit meum
sanguinem, in me manet, & ego in illo.

Lucia

Lucia luce ac lumine diuinæ fidei perfusa, clau-^{Defectus}
 sis oculis videre homines docet lucem veram in Eu-^{sensus pro-}
 charistia, exclamatque cum Augustino cap. 3. So-^{ficit fides}
 liloq. *O lux, quam videbat Tobias, quando oculis clau-*
sis docebat filium vite viam! O lux, quam videbat Isaac
interius, quando caligantibus oculis interius filio futura
narrabat; lux, inquam, inuisibilis, cui abyssus humani
cordis est visibilis. Illuminare ergo lux mea, illuminatio
mea: illuminare huic ceco tuo, qui in tenebris & umbra
mortis sedet, & dirige pedes eius in viam pacis, per quam
ingreditur in viam tabernaculi admirabilis. Consonat &
Oratio Ecclesiastica.

Oratio Ecclesiæ, & animæ communicantis
 ad formam Lucæ.

Mentes nostras & corpora possideat, quæsu-
 mus Domine, cælestis operatio: ut non noster
 sensus in nobis, sed iugiter eius præueniat effectus.

VIATICUM.

O panis infirmorum!

Ad formam Lucæ & Teresiæ
 Viaticum sume.

*Viaticum
 sument
 claudat
 oculos
 mundo &
 sibi, ape-
 riat Deo.*

Lucia virgo monet & hortatur ægrotantem, ut
 postquam sacrum Viaticum acceperit, claudat

Dddd 2

ocu-

oculos ad ea quæ ad mundum visibilem pertinent, & si moriendum sit, in fide Christi decedat, dicatque cum Bernardo iam moriente : *Non sum de hoc mundo.* Tereſia dicit patienti, *Aut mori, aut pati.* Considera post susceptum iam Viaticum, sanctum antistitem Martinum affirmantem : *Non recuso laborem.* Attende in lecto iacentem, in quo, sicut & canit Ecclesia, *oculis ac manibus in calum semper intentus, ab oratione spiritum non relaxabat.* Renuntiauerat ille sæculo, & totus erat in Deo, cui sicut Rex David adhærebat, & dicebat : *Mihi autem adherere Deo bonum est, ponere in Domino Deo meo spem meam : ac simul canebat.*

Psal. 72,
28.

Psal. 72,
25.

Quid mihi est in celo? & à te quid volui super terram?

Defecit caro mea, & cor meum : Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

SIGNACVLVM cultus & vsus EVCHARISTICI,
SIGILLVM Luciae & Tereſiae
impressum animæ.

1. Cor. 13,
12.

Perspiciax sine oculis Lucia est, cui nomine fidelium omnium dicere licet : *Videmus nunc per speculum in enigmate.* Videt fidelis Lucia, sed in enigmate quidem, cuius solutio penes Tereſiam est, quæ

quæ sub accidentibus Dei Agnum intuetur. Myſterium fidei ænigma eſt, eius tamen enodatio atque interpretatio eſt Agnus, qui non aliis externis auxiliis & instrumentis conficitur, ſed verbo ſolùm conſecratur immolaturque in altari, & editur in Communionem. Concordant ergo inter ſe cæcitas oculata fidei, & intuitio Euchariftica, quam conſonantiam duæ virgines Lucia & Tereſia oſtendunt in ſe, & in ſe ipsis declarant. Conſonant ambæ Reginae ſuæ Eſther, Reginae virginum Mariæ, quæ cum tota Euchariftica ſit, quem genuit Agnum vidit, & eundem credidit non ſolùm in cruce maſtandum, ſed etiam in altari immolandum, ubi ſacra eius memoria repræſentatur.

A T T E N T I O.

Attende, & audi.

*In omni ore quaſi mel indulcabitur eius memoria, Eccli. 49, 2
& ut muſica in conuiuio vini.*

Quando ſederis, ut comedas cum Principe, diligenter attende, quibus auxiliis instrumentiſve tantum myſterium patrauerit, & deprehendes ſolo verbo Hoſtiam & Sanguinem ſuum conſecraſſe & immolaſſe. Ipſe dixit, & facta ſunt; ipſe mandauit, & Prou. 23, 1.
Sigillum
impreſſum
anima.
Dddd 3 creata

creata sunt. Haud dubiè in sacrosanctis huiuscemodi
 Psal. 118, 3. *mysteriis dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat*
scientiam. Clara dies sublimis contemplationis, nox
 Prou. 10, 8. *verò fidei obscura est. Memoria iusti cum laudibus ob-*
scuræ fidei, & claræ contemplationis, quæ apparent
in Lucia & sancta matre Teresia, ambæ sacrarum
Musarum instar, laudes sacri mysterij decantant.
 Cant. 3, 1. *Luciæ & animæ referentis eius fidem, dum commu-*
nicat & celebrat, vox illa esto, In lectulo meo per noctes
quæsiui quem diligit anima mea. Teresiæ & animæ cla-
 Cant. 2, 9. *rè contemplantis Eucharistiam, vox illa sit: En ipse*
stat post parietem nostrum, respiciens per fenestras, prospici-
ens per cancellos. En dilectus meus loquitur mihi: Surge,
propera amica mea, columba mea, formosa mea, & ve-
ni. Sic imprimitur, sic exprimitur sigillum in anima
 colentis venerabile Sacramentum.

Audi Hymnum, & attende ad imagines Barba-
 ræ, Agnetis, & earum insignia. Ad hanc formam
 celebra, communica, & Viaticum fume.

BARBARA:
Stanislæ Deum adora, et fume.

AGNES:
Agnum Dei cole immolatum.

*Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui:
Et antiquum documentum*

*Nôuo cedat ritui:
Præstet fides supplementum
Sensuum defectui.*

sa

MA G

ss. l

CA

ER SI

or. Ve

prop

hara

an du

alti,

mutu

z uig

re ad

luca

tem a

fron

IMAGO QVADRAGESIMAPRIMA

EXPLICATA,

SS. BARBARÆ ET AGNETIS

CANENTIVM MORE CÆLESTI,

CVR SIT EVCHARISTIA CONDITA.

SAPIENTIA ædificauit sibi domum, excidit co-
 lumnas septem. Immolauit victimas suas. Mi-
 sit ancillas suas vt vocarent ad arcem, & ad
 mœnia ciuitatis: Si quis est paruulus, veniat
 ad me. Veniat, inquam, ad me, vt colat & edat me,
 qui propterea consecrari volui. Missæ itaque sunt
 Barbara simul & Agnes, quarum prior paruulum
 secum ducit Regali sanguine natum, & socium
 Christi, videlicet Stanislaum, qui de manibus An-
 gelorum panem Angelorum capit in præsentia eius-
 dem virginis cantantis ac modulantis,

*Tantum ergo Sacramentum**Veneremur cernui.**Concentus
caelestis,*

Aptè ad hunc hymnum S. Dionysius Eccles. Hie-
 rarch. cap. 3. Parte 3. §. 7. sic ait: Tum denique sancti sa-
 crorum administri, spectatoresque studiosi, sacratissimam
 Hostiam sacro ritu contuentes, generali laudatione conce-
 le-

lebrant, beneficum munificumque principium, à quo salutaria nobis exhibita sunt Sacramenta, quæ sacrosanctam illam initiatorum consummant deificationem. Hunc autem hymnum alij laudis canticum, alij religionis symbolum appellant, alij denique, mea quidem sententia, diuinius, Hierarchicam Eucharistiam. Consonat Dionysio, & virgini & martyri Barbaræ Concilium Tridentinum sess. 13. cap. 5. Nullus dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto, patriæ cultum, qui vero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant. Nec enim minus est adorandus, quod fuerit à Christo Domino, ut sumatur, institutum. Nam illum eundem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducens in

Psal. 69, 8. orbem terrarum, dicit, Et adorent eum omnes Angeli Dei. Quales Angeli, talis est Barbara, talis & Stanislaus, totus Angelicus, totus virgineus, cultor & adorator, & simul communicator diuinorum mysteriorum, quocum loquitur Iustinianus Sermone de Eucharistia: Zelo tuo captus est, & abs te absentare non patitur. Hinc se nascendo fecit socium, tuæ peregrinationis, voluit habere consortium.

Agni.

Accipit secum sociam Barbara virgo & martyr, martyrem & virginem Agnetem, & simul more cælesti canentem,

Et

*Et antiquum documentum**Nouo cedat ritui.*

More cælesti cantat, quæ seruat ritum cælorum, in quibus non vocibus, sed insignibus exornata luminaria chorum ducunt. More cælesti cantat, in cuius commendationem sancta recitat Ecclesia: *Stans à dextris eius agnus niue candidior Christus, sibi sponsam & martyrem consecrauit.* Cantat & ipsa in honorem Sacramentalis Agni:

*Et antiquum documentum**Nouo cedat ritui.*

eo quòd (vt pulchrè docet diuinissimus Dionysius Eccles. Hierarch. cap. 3. Parte 3. §. 1.) *vetus Testamentum solummodò futura prædixerit, nouum verò ipsamet diuina Iesu opera exhibuerit; atque illud quidem quasi quibusdam imaginibus depinxerit veritatem, hoc verò præsentem demonstrarit, cùm prædictionum eius veritatem effectus huius comprobarit, diuinorumque sermonum operatio diuina sit summa.* Atque subiungit:

*Præstet fides supplementum**Sensuum defectui.*

Hæc dicit Stanislaò communicanti: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi: hæc simul addit, Corpus Domini nostri Iesu Christi custodiat animam tuam in vitam æternam. Amen.* Hæc dux & magistra Sacerdotum ce-

lebrantium, accipientium & administrantium mysteria sacrosanctæ Eucharistiæ, quæ Hostia, Communio, & Annona viatorum decedentium est.

SACRIFICIUM.

O salutaris Hostia!

Celebra Sacerdos ad formam Barbaræ,
& eius insignia.

*Mystica
Barbara
anima Sa-
cerdotis.*

Barbara in se, & in suo Stanislao, qui castus & mundus corde ac corpore floruit, satis expressit, qualis debeat esse minister qui Ecclesiæ assistit altaribus. Talem quærit Sacerdotem Augustinus Serm. 4. de Dedicat. Eccles. *In templo à Salomone edificato legimus duo altaria fuisse constructa: vnum foris, in quo animalium celebrabatur sacrificium; aliud intus, in quo thymiamatis offerebatur incensum: in quibus videre debemus, duo in nobis specialiter altaria esse constructa, corporis scilicet & cordis, sicut à nobis duplex sacrificium Deus quærit; vnum, ut simus corpore casti; aliud, corde mundi. Ergo in exteriori altari, id est corpore nostro, offerantur opera bona; in corde verò odorem suauitatis redoleat cogitatio sancta. Vtrumque hoc sacrificium prætulit in se Barbara virgo, prætulit in se Stanislaus eius alumnus & cliens.*

Barbara

Barbara virgo tres fenestras in cœnaculo suo aperuit in honorem & gloriam sanctissimæ Trinitatis, quod iniquè ferens pater, filiam apud Præsidentem accusavit. Ergo cùm Sacerdos Christi celebrat sacrificium, in cœnaculum Barbaræ virginis vocatum se esse cogitet, & in honorem Triados sanctissimæ sacrificium suum conficiat. Cogitet se ad fenestram Patris esse, cùm hostiam & calicem offert, dicit enim: *Suscipe sancte Pater, omnipotens æterne Deus, hanc immaculatam hostiam; & postea, Offerimus tibi Domine Calicem salutaris.* Cogitet se ad fenestram Filij venisse, cùm verba consecratoria pronuntiat, *Hoc est enim corpus meum, & Hic est calix sanguinis mei; & cùm addit, Hæ quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis.* Cùm accedit ad Communionem, ad fenestram Spiritus sancti manet, & idcirco post-sumptionem Eucharistiæ mundum & purum aërem & spiritum hauriens, orationem congruam recitat.

*Sacerdos
celebrat in
honorem
sanctissima
Trinitatis.*

*Matth. 26,
26.
Luc. 22,
20.*

Oratio Ecclesiæ, & animæ celebrantis
ad formam Barbaræ.

QUod ore sumpsimus, Domine, pura mente
capiamus, & de munere temporali fiat nobis
remedium sempiternum.

Eeee 3

Con-

Consonant Sacrificium & Agnes.

*Mystica
Agnes ani-
ma Sacer-
dotis.*

AGnes cum Agno index sacrificij altaris est, in quo immolatur Agnus Dei, & in eius immolatione Angeli Sacerdotibus assistunt, sicut Homilia de Diuina mensa & iudicio Chrysostomus adstruit, & exclamat: *O miraculum mensæ mysticæ tam magnificè instructæ, in qua Agnus Dei pro te mactatur, ad quam assistunt Cherubim, descendunt Seraphim, qui senis alis præditi vultus demittunt, ibi omnes Angeli cum Sacerdote pro te legationem obeunt.*

*Sacrificium
Agni.*

Agnes cum Agno suo altaris sacrificium indicat & ostendit, de quo B. Augustinus Serm. 2. de Canum. 9, 12 techumenis, expendens illud, *Non relinquetis ex eo quidquam usque manè, vbi sermo de agno paschali est, ait: Hoc nunc agitur. Comeditur enim agnus per noctem huius sæculi, vt cum manè illud venerit, quod vesperum non habebit, non iam offeratur imago Agni, sed ipse Agnus, quem quotidie comedimus, & cuius sanguinem bibimus: inueniamus illic eum Sacerdotem perfectum, quem hîc pro nostra salute constat occisum. Hic mirabilis Agnus, de quo agens apud Ægeam Andreas, gloriosam illam fecit confessionem, Omnipotenti Deo ego omni die sacrifico, non thuris fumum, nec hircorum sanguinem, nec taurorum mugientium carnes,*
sed

sed immaculatum Agnum quotidie in altari crucis sacrifico: cuius carnes, postea quàm omnis populus credentium manducauerit, & eius sanguinem biberit, Agnus, qui sacrificatus est, integer perseuerat & uiuus.

Ecclesia, & anima.

In figuris præsignatur,

Cùm Isaac immolatur:

Agnus Paschæ deputatur,

Datur manna Patribus.

COMMUNIO.

Ecce Agnus Dei.

*Communica ad Barbaræ formam,
& eius insignia.*

Barbara cum paruulo Stanislao in Oratorio *Mystica
Barbara
anima
commu-
nicantis.* compareret: comparuerat ipsa olim, cùm deficiente Sacerdote non deficit Stanislao suo mirum in modum esurienti Communionem, quam de manibus Angelorum accepit. Mysticus Stanislaus dignus alumnus Barbaræ est, qui cultor est diuinitatis & simul humilitatis, quam & Christus ipse in sua Eucharistia proficitur. Satis benè & appositè in Psalm. 33. S. Augustinus monet: *Christus in corpore*

&

& sanguine suo voluit esse salutem nostram. Unde autem commendauit corpus & sanguinem suum? Nisi enim esset humilis, nec manducaretur nec biberetur. Respice altitudinem ipsius. In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Ecce cibus sempiternus, sed manducant Angeli, manducant supernæ Virtutes, & cælestes Spiritus, & manducant & saginantur, & integrum manet quod eos satiat & letificat. Quis autem homo posset ad illum cibum? Unde cor idoneum illi cibo? oportebat ergo ut mensa illa lactesceret, & ad paruulos perueniret. Et idè Verbum caro factum est, & habitauit in nobis. Vide ergo humilitatem, quia panem Angelorum manducauit homo, id est, Verbum illud, à quo pascuntur Angeli, sempiternum, quod est æquale Patri, manducat homo: quia cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est se esse æqualem Deo, sed semetipsum exinaniuit.

Ecclesia, & anima.

Ecce panis Angelorum,

Factus cibus viatorum:

Verè panis filiorum,

Non mittendus canibus.

FOris canes, & venefici, & impudici, & homicidæ,
& idolis seruientes, & omnis qui amat, & facit
menda-

mendacium. Apocal. cap. 22, 15. Hinc, vt S. Dionysius tradit Eccles. Hierarch. cap. 3. Parte 3. §. 6. Catechumenos & energumenos, eosque qui pœnitentia ducuntur, sacrosanctæ hierarchiæ mos patitur quidem audire sacram psalmodiam, diuinamque sacrarum Scripturarum recitationem; Verùm ad ea quæ deinceps sequuntur sacrificia spectaculaque nequaquam hos conuocat, sed perfectos perfectorum oculos, &c. Sic quoque Eccles. Hierarch. cap. 1. §. 5. Antistites monet, vt iuxta ritum hierarchicum profiteantur sancta quidem sanctè contrectare, solis autem deifica diuinis, perficientia perfectionis capacibus, sanctisque sanctissima communicare.

Consonant Communio & Agnes.

AGnes virgo, sicut in eius martyrio & Officio *Mystica*
 Ecclesiæ legimus, multa & quidem gloriosa *Agnes anima com-*
 dixit de se, quæ gloriose de se anima post Commu- *munican-*
 nionem potest affirmare. Gloriatur Agnes in Domi- *tis.*
 no: *Iam corpus eius corpori meo sociatum est, & sanguis eius ornauit genas meas, cuius mater virgo est, cuius pater feminam nescit. Ipsi sum desponsata, cui Angeli seruiunt, cuius pulchritudinem sol & luna mirantur. Hæc eadem gloria communicanti facile conuenit, cuius caro carni Christi coniuncta est; cuius genas pretiosus sanguis ornauit: cuius anima Agno cælesti*

Ffff

de-

desponsata est, cui Angeli famulantur; cuius pulchritudinem, & ipsius communicantis sol & luna mirantur, & pariter obstupefcunt.

Anima ornata.

Agnes : *Induit me Dominus cyclade auro texta, & immensis monilibus ornauit me. Mel & lac ex ore eius suscepi. Ipsi soli seruo fidem, ipsi me tota deuotione committo.* Cyclas humanitas Christi est, auro diuinitatis intexta : monilia immensa, immensæ gratiæ, quibus illa ornata fuit. Hæc omnia continentur in Eucharistia, quorum particeps fit anima, quæ participat Sacramentum. Mel & lac suscipit ex ore

Ioan. 6, 56. Christi, qui dixit : *Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus.* Fatetur & ipsa Cantic. 5, 1. *Comedi fauum cum melle meo, bibi vinum meum cum lacte meo.*

Cant. 5, 1. Dixerat illi sponsus : *Veni in hortum meum soror mea sponsa, messui myrrham meam cum aromatibus meis.* Respondet deinde sponsa : *Comedi fauum cum melle meo, bibi vinum meum cum lacte meo.* Quid myrrha cum lacte & melle? Myrrha quidem passionis amara est, quæ in hoc venerabili Sacramento mellis & lactis instar dulcis est. Huic ergo dulcissimo Sponso inuiolabilem anima fidem seruet, huic seipsam tota deuotione committat.

Dilecta.

Agnes : *Posuit signum in faciem meam, vt nullum præter eum amatorem admittam.* Signum magnum Eucharistia

charistia est. *Signatum est super nos lumen vultus tui* Psal. 4, 7.
Domine. Lumen vultus Dei resplendet in Sacramen-
to : hoc anima nostra signatur , vt nullum præter
Christum nec agnoscat nec habeat illa amatorem.
Quòd si tentator inuadat , & ab Agno animam
contendat auellere, repellat, quemadmodum Agne-
tem legimus lenonem à se reiecisse. *Discede* , in-
quit, *à me pabulum mortis, quia iam ab alio amatore præ-*
uenta sum. Præuenta sum ab alio , qui & pabulum
vitæ est, cùm dicat de se: *Sicut misit me viuens Pater,* Ioan. 6, 51.
& ego *viuo propter Patrem* , & *qui manducat me* , &
ipse viuet propter me : & rursus : *Non sicut manducaue-* Ioan. 6, 52.
runt patres vestri manna , & *mortui sunt.* *Qui mandu-*
cat hunc panem , *viuet in æternum.* Discede pabulum
mortis , cibus vitæ Christus est , à quo sum iam
amore præuenta , cùm in finem dilexit me , & se
mecum , ac secum me stricto & arcto amoris nexu
coniunxit ac copulauit , vnde & dicit : *Qui mandu-* Ioan. 6, 56.
cat meam carnem , & *bibit meum sanguinem* , *in me ma-*
net , & *ego in illo.*

Agnes virgo cùm cælo donata esset , à dextris Desponsa-
cuius comparuit Agnus ipsa niue candidior , Chri-
stus scilicet , qui sibi sponsam & martyrem confe-
crauit , totaque gaudens & exultans ait : *Ecce quod*
concupiui iam video , *quod speraui iam teneo* : *ipsi sum*

iuncta in celis, quem in terris posita, tota deuotione dilexi.
 Hæc vox, hæc gloria communicantis etiam esto.

Ecclesia, & anima.

*Bone pastor, panis verè,
 Jesu nostri miserere,
 Tu nos pascere, nos tuere,
 Tu nos bona fac videre
 In terra viuentium.*

*Tu qui cuncta scis & vales,
 Qui nos pascis hic mortales,
 Tuos ibi commensales,
 Cohæredes, & sodales
 Fac Sanctorum ciuium.*

VIATICVM.

O panis infirmorum!

Ad formam Barbaræ & Agnetis
 Viaticum sume.

*Inuitatio
 ad Viati-
 cum.*

BArbara, dum ægrotaret, & esset in molesta via
 Stanislaus, per Angelicas manus eum Viatico
 communiuit, dixit eadem virgo & Martyr cum Ec-
 clesiastico cap. 38, 9. *Fili, in tua infirmitate ne despi-
 cias te ipsum, sed ora Dominum, & ipse curabit te. Auer-*

te

te à delicto, & dirige manus, & ab omni delicto munda cor tuum. Dicit & Angelo ac Sacerdoti: Da suauitatem, & memoriam similaginis, & impingua oblationem. In requie mortui requiescere fac memoriam eius, & consolare illum in exitu spiritus sui. Agnus ouem redemit, & ouem pascit vt uiuat, pascit vt mortem non timeat, victurus in æternum apud Deum, qui dicit: Non sicut manducauerunt patres vestri manna, & mortui sunt. Qui manducat hunc panem, viuet in æternum. Ergo balatum suum ouis edat, suum cantum edat Dauidicus Stanislaus:

Dominus regit me, & nihil mihi deerit: in loco pascuæ Plal. 22, 1. ibi me collocauit.

Super aquam refectiōis educauit me, animam meam conuertit.

Nam, & si ambulauero in medio vmbre mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es.

Hæc perfecta Barbaræ imitatio, hæc absoluta Agnetis æmulatio est quæ splendet in Stanislao, dum diuinitus reficitur. Similis Deus sibi est, qui & animæ sacram Communionem appetenti, cū Sacerdos deesset, cælitus ipse per se sacrosanctam porrexit Eucharistiam, quemadmodum S. Catharinæ Senensi Tractatu 4. cap. 142. Deus Pater exponit. Ego verò, inquit, qui delector humiles exaltare, traxi desi-

derium ipsius ad me, præbendo sibi notitiam in abyſſo Trinitatis æternæ, ſuum oculum intellectum illuminans in potentia mei Patris, in ſapientia vnigeniti Filij mei, & in charitate Spiritus ſancti, qui ſumus vnum in eſſentia. Et in tanta perfectione talis anima fuit vnita, quòd etiam corpus à terra ſuſſendebatur & eleuabatur; quia in ſtatu animæ vnitivo, vt dixi, perfectior erat vnio, quam anima fecerat ex affectu dilectionis in me, quàm in corpore ſuo. Et in abyſſo tali, vt ego deſiderio ſuo ſatisfacerem, à me ſacram Communionem accepit, & in ſignum quòd in veritate ſatisfeceram ei, pluribus diebus admirabili modo perſenſit in corporali guſtu ſaporem & odorem corporis & ſanguinis vnigeniti mei Jeſu Chriſti, propter quod ipſa renouata fuit, & augmentata in lumine prouidentie meæ, quam dulciter ipſa præſertim in hoc actu guſtauerat.

SIGNACVLVM cultus & vſus EVCHARISTICI,
SIGILLVM Barbaræ & Agnetis
impreſſum animæ.

IN honorem ſanctiſſimæ Trinitatis tres fenestras in cœnaculo aperiri Barbara iuſſit, & in eiufdem ſacroſanctæ Triados gloriam in altari Dei Agnus immolatur, cùm in eius ſacrificio Sacerdos dicat,
Per ipſum, & cum ipſo, & in ipſo, eſt tibi Deo Patri omnipotenti,

nipotent, in vnitate Spiritus sancti omnis honor, & gloria. Accedit, quòd cum mysticum inubeat Agnum, ter repetat Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, vt eius immolationem sanctæ fieri Trinitati demonstret. Concordat cum fenestris Agnus, consonat cum Barbara Agnes: ambæ effigies benè sigillo respondent. Ambæ respondent Reginæ suæ Esther, Reginæ virginum Mariæ, quæ cum tota Eucharistica sit, nobis colendum & sumendum panem Angelorum dedit, & Agnum vnà cum pane virginali præbuit, de quo Nyssenus lib. de Vita Moyf. Hunc corporis panem non aratio, non satio, non agricolarum opus efficit. Terra intacta permansit, & tamen terra pane plena fuit, quo famelices mysterium virginis perdocti facillè saturantur.

A T T E N T I O.

*In omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria, Eccli. 49, 2
& vt musica in conuiuio vini.*

Q*V*ando sederis, vt comedas cum Principe, diligenter attende, cur se immolauerit, cur se consecrauerit Agnus. Consecrari voluit vt coleretur, ac simul ederetur. Memoriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus, escam dedit timentibus se: reuerentibus se præbuit augustissimum Sacramen-

PROV. I 3, 1.
Sigillum
impressum
animæ.

PSAL. I 10, 4

- Prou. 10, 8.** mentum. *Memoria iusti cum laudibus* Musarum Angelicarum Agnetis & Barbaræ, quarum prior Agnum præcipuè immolatum, posterior verò pastum & comestum modulatur. Celebrat epulum Barbara, quo alitur Stanislaus, alitur anima communicantis,
- Cant. 3, 4.** & dicit in Canticis: *Tenui eum, nec dimittam, donec introducām illum in domum matris meæ, & in cubiculum genitricis meæ.* Celebrat Agnes diuinissimum Sacrificium, quo vno solo pro redemptione suæ animæ gaudet & gaudere iubet animam, quæ sponsa Christi est, & asserit: *Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia.* Pascitur & pascit animam, cui imprimitur signaculum virginalium insignium, hostiæ & Agni, Agnetis & Barbaræ.
- Cant. 2, 16.**

Audi Hymnum, & attende ad imaginem arcanam gloriosæ Mariæ assumptæ, & eius insignia.

Introspecte exemplar tanti mysterij, & ad hanc formam celebra, communica, & Viaticum sume.

MARIA
Benedicta et benedicens.

Genitori, Genitoque
Laus et iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque,

Sit et benedictio:
Procedenti ab utroque
Compar sit laudatio.

IMAGO QVADRAGESIMASECVNDA
EXPLICATA,
GLORIOSÆ ASSVMPTIONIS,
ET
CORONATIONIS MARIÆ
CANENTIS MORE CÆLESTI,
QVOMODO ET QVANDO CONDITA
SIT EVCHARISTIA.

RONAT Oratorium Eucharistiæ B. Vir- *Explicatio.*
go MARIA, quæ euecta in Sancta sancto-
rum, & in cæleste assumpta Sacrarium,
diuinitus coronatur. Coronidem glorio-
sa Maria imponit, & canit in actionem gratiarum:

Genitori, Genitoque
Laus & iubilatio,
Salus, honor, virtus quoque
Sit, & benedictio:
Procedenti ab utroque
Compar sit laudatio.

Concentus
cælestis Eu-
charistia
& Maria
gloriosa.

Consonat sibi MARIA apud B. Birgitam lib. 6.
c. 10. & exponit, quomodo Eucharistia conficiatur, &
quidem more & stylo cælesti. *Panis*, inquit, *qui in*

Gggg 2 *altari*

altari ponitur, ante verba panis est; sed post verba dicta, convertitur in corpus Filij mei, quod de me sine macula sumpsit, quod crucifixum est. Tunc Pater adoratur, & adoratur in Spiritu in membris Filij. Filius exultat in potentia, & in maiestate Patris; Mater eius, quæ ego sum, honoratur ab omni exercitu cælesti, quæ eum genui: omnes Angeli conuertunt se ad eum, & adorant omnes animæ iustorum, gratias referunt, quod per eum redempti sunt. Sanctus Dionysius Eccles. Hierarch. cap. 3. Parte 2. hunc, post sacram Communionem, Deum collaudandi vel gratias agendi ritum describens, ait: *Accepta denique dataque diuina Communionem in sacram definit gratiarum actionem.* & Parte 3. §. 15. Hinc gustate (inquiunt Eloquia) & videte, quoniam qui sacrosancta diuinarum rerum disciplina initiantur, permagnificas ipsarum gratias agnoscent, atque diuinissimam earum celsitudinem ac magnitudinem in Communionem sanctè considerantes, supercælestia supremæ deitatis beneficia grati collaudabunt.

Gloriosa igitur Eucharistia Patri, Filio, Spiritui sancto, nec non assumptæ MARIÆ. Quidni MARIÆ? Benè Chrysologus Serm. 141. *Quantus sit Deus, satis ignorat, qui huius Virginis mentem non stupet, animum non miratur. Pauet cælum, tremunt Angeli, natura non sufficit; & vna puella in sui pectoris capit, recipit & oblectat hospitio, ut pacem terris, cælis gloriam, salutem perditis,*

perditis , *Vitam mortuis , caelestibus cum terrestribus parentelam , ipsius Dei cum carne commercium , pro ipsa domus exigat pensione ; vt impleatur illud Prophetae : Ecce* Psal. 126, 4 *hereditas Domini , filij ; merces , fructus ventris.* Assumitur Virgo in gloriam ; necnon venerabile Sacramentum , quod futuræ gloriæ pignus datur , reponit illa apud Patrem , Filium , & Spiritum sanctum , cum mercedem , hereditatem & coronam , pro quibus erat in Eucharistiâ Christus oppignoratus , in cælo recipit. Clament ergo virgines insignitæ palmis & lauris , & exclament : *Manifestè magnum est pietatis Sacramentum , quod manifestatum est in carne , iustificatum est in Spiritu , apparuit Angelis , prædicatum est Gentibus , assumptum est in gloria.* Assumptum est in gloria Sacrificium Eucharistiæ , Sacramentum & Viaticum.

SACRIFICIUM.

*O salutaris Hostia,
Quæ celi pandis ostium !*

Celebra Sacerdos ad formam gloriosæ
MARIAE , & eius insignia.

GLoriosum Eucharistiæ sacrificium , cuius Gloriosum sacrificium.
CHRISTVS summus Sacerdos secundum or-
Gggg 3 di-

dinem Melchisedech, in cælo est, & in cælo regnat. Ad eius interiora velamina ingrediens gloriosa MARIA idem in effigie monet, idem indicat quod scribit Paulus: *Præcursor pro nobis introiit IESVS secundum ordinem Melchisedech pontifex factus in æternum.*

Assumptum in gloria.
Heb. 9, 26.

Rursus Paulus, loquitur in effigie sua MARIA: *Talis enim decebat ut nobis esset pontifex sanctus, innocens, impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior calis factus: qui non habet necessitatem quotidie, quemadmodum Sacerdotes, pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi: hoc enim fecit semel seipsum offerendo. Lex enim homines constituit Sacerdotes infirmitatem habentes: sermo autem iurisiurandi, qui post legem est, Filium in æternum perfectum.*

Assumptum in gloria.
Heb. 9, 11.

Rursus Paulus, rursus gloriosa MARIA: *Christus assistens pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum non manu factum, id est, non huius creationis, neque per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per proprium sanguinem introiit semel in Sancta, æterna redemptione inuenta. Si enim sanguis hircorum & taurorum, & cinis vitulae aspersus, inquinatos sanctificat ad emundationem carnis; quanto magis Sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad seruiendum Deo viuenti? Et ideo novi Testamenti mediator*

mediator est; ut morte intercedente, in redemptionem earum prauaricationum, quæ erant sub priori Testamento, repromissionem accipiant, qui vocati sunt æternæ hereditatis.

Adhuc Paulus, adhuc gloriosa MARIA: Necessè ^{Assumptum in gloria. Heb. 9, 23.} est ergo exemplaria quidem celestium his mundari: ipsa autem celestia melioribus hostiis quàm istis. Non enim in manu facta sancta IESVS introiuit, exemplaria verorum: sed in ipsum calum, ut appareat nunc vultui Dei pro nobis.

Apparet pro nobis CHRISTVS, & in statu gloriæ suæ gloriosis Sacerdotibus cingitur, & canticum nouum edunt, dicentes: Dignus es Domine accipere librum, & aperire signacula eius: quoniam occisus es, & redemisti nos Deo in Sanguine tuo ex omni tribu, & lingua, & populo, & natione, & fecisti nos Deo nostro regnum, & Sacerdotes: & regnabimus super terram. ^{Apoc. 5, 9.} Sacrificium summi Pontificis CHRISTI, glorioso- ^{Gloriosum sacrificium Sacerdotis.} rumque Sacerdotum, gloriosa Eucharistia est, quam sancta Ecclesia precatur ut in altare sublime perferratur, sicut iam in imagine assumptæ Virginis expressum est, cui correspondet oratio.

Oratio Ecclesiæ celebrantis ad formam
MARIAE.

SVpplices te rogamus, omnipotens Deus, iube hæc perferri per manus sancti Angeli tui in subline altare tuum, in conspectu diuinæ maiestatis tuæ, vt quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum Filij tui corpus & sanguinem sumpserimus, omni benedictione cælesti & gratia repleamur.

COMMUNIO.

O sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur!
Communica ad formam gloriosæ MARIAE,
& eius insignia.

*Mystica
MARIA,
anima
innouata
usu Eu-
charistia.
1. Tim. 3,
17.*

Sacramentum hoc magnum est, quod *assumptum est in gloria*. Gloria MARIAE est, totam Eucharisticam esse; & gloria Eucharistiæ est, totam esse Marianam. Suffragatur Gregorius Nyssenus lib. de Vita Moyfis: *Hunc corporis panem non aratio, non satio, non agricolarum opus efficit, sed terra intacta permansit, et tamen pane plena fuit, quo famescentes mysterium Virginis perdocti, hoc pane facile saturantur.* Hæc etiam gloria

gloria tua est : *Lauda Ierusalem Dominum, lauda Deum* Psal. 147. 5.
tuum Sion. Quoniam confortauit seras portarum tuarum,
benedixit filiis tuis in te. Qui posuit fines tuos pacem, &
adipe frumenti satiat te.

Suffragatur Maximus Homilia de Ramis palma- Consonant
 rum : Ipsam MARIAM manna dixerim, quia est subtilis, sibi Maria
splendida, suavis, & virgo, quæ veluti calitus veniens, & anima.
cunctis Ecclesiarum populis cibum dulciorem melle deflu-
xit. Consonat & Daud : Cibauit eos ex adipe frumen- Psal. 80,
ti, & de petra, melle saturauit eos. 16.

Suffragatur Augustinus Sermon. 1. de Natiuit. MA- Consonan-
 RIAE : O beata vbera, quæ Dominum tenerum alunt, lac tia Maria
puerilibus labris infundunt, Angelorum cibum & homi- & anima
num pascunt ! Exiguum exprimunt liquorem, & mundi in accepto
reficiunt creatorem. Qui suæ virtutis imperio marium beneficio.
procellas mitigat, qui fluminibus indeficientem aquarum
impetum subministrat, qui aridam terram innumeris vbi-
que fontibus irrigat, raras de virgineo pectore guttas lactis
expectat. Manat liquor ex vberibus Virginis, & in car-
nem vertitur Saluatoris. Hinc ergo perpendite, quàm
debitores sumus huic beatissimæ Genitrici, quantasque illi
post Deum de nostra redemptione gratias agere debeamus.
Illud siquidem corpus Christi, quod beatissima Virgo ge-
nuit, quod in gremio fuit, quod fasciis cinxit, quod ma-
terna curauit solertia; illud, inquam, absque vlla dubita-

Hhhh

tio-

tione nunc de sacro altari percipimus, & eius sanguinem Sacramentum nostræ redemptionis haurimus. Benè David: *Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum; quando veniam & apparebo ante faciem Dei? Fuerunt lacrymæ meæ panes die ac nocte, dum dicitur mihi quotidie, Ubi est Deus tuus? Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam: quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis, usque ad domum Dei. In voce confessionis & exultationis, sonus epulantis. Sonet ergo anima gloriosæ MARIAE, resonet anima epulantis Dauidis in actionem gratiarum.*

Consonantia.

- Luc. I, 47. Canat MARIA: *Magnificat anima mea Dominum.*
- Psal. 103, 1. Resonet Dauid: *Benedic anima mea Domino: Domine Deus meus magnificatus es vehementer.*
- Luc. I, 47. MARIA: *Et exultauit spiritus meus in Deo salutari meo.*
- Psal. 83, 3. Dauid: *Cor meum, & caro mea, exultauerunt in Deum viuum.*
- Luc. I, 48. MARIA: *Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.*
- Psal. 30, 8. Dauid: *Exultabo, & letabor in misericordia tua: quoniam respexisti humilitatem meam.*

MARIA: *Quia fecit mihi magna qui potens est, & sanctum nomen eius.* Luc. I, 49.

Dauid: *Venite, audite, & narrabo, omnes qui time-
tis Deum, quanta fecit animæ meæ.* Psal. 65, 16.

MARIA: *Et misericordia eius à progenie in progenies timentibus eum.* Luc. I, 50.

Dauid: *Memoriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator Dominus, escam dedit timentibus se.* Psal. 110, 4.

MARIA: *Fecit potentiam in brachio suo; dispersit superbos mente cordis sui.* Luc. I, 51.

Dauid: *Tu humiliasti sicut vulneratum, superbum; in brachio virtutis tuæ dispersisti inimicos tuos.* Psal. 88, 11.

MARIA: *Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles.* Luc. I, 52.

Dauid: *Quoniam tu populum humilem saluum facies, & oculos superborum humiliabis.* Psal. 17, 28.

MARIA: *Esurientes impleuit bonis, & diuites dimisit inanes.* Luc. I, 53.

Dauid: *Satiauit animam inanem, & animam esurientem satiauit bonis.* Psal. 106, 9.

MARIA: *Suscepit Israël puerum suum, recordatus misericordiæ suæ.* Luc. I, 54.

Dauid: *Suscepimus Deus misericordiam tuam, in medio templi tui.* Psal. 47, 10.

Luc. 1, 55. MARIA: *Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham, & semini eius in secula.*

Psal. 47, 9. Dauid: *Sicut audiuiimus, sic vidimus in ciuitate Domini virtutum, in ciuitate Dei nostri: Deus fundauit eam in eternum.*

VIATICVM

Datum & acceptum ab immaculata
MARIA.

O panis infirmorum!

*Viaticum
datum &
acceptum
à Maria.*

ACcepit Viaticum Eucharistiæ gloriosa & immaculata MARIA, quo munita cælos ascendit, & eorum adyta penetrat, & dum assumitur, pignus secum assumit, vt apud Regem gloriæ deponat, & monet quod aliàs monuerat Paulus, vt Christi vestigia è mundo decedentes sequamur; *Habentes itaque fratres fiduciam in introitu Sanctorum in sanguine Christi, quam initiauit nobis viam nouam, & viuente per velamen, id est, carnem suam, & Sacerdotem magnum super domum Dei: accedamus cum vero corde in plenitudine fidei aspersi corda à conscientia mala, & abluti corpus aqua munda, teneamus spei nostræ confessionem indeclinabilem (fidelis enim est qui repromisit) & consideremus inuicem in prouocationem charitatis, & bonorum operum:*

*Heb. 10,
19.*

*Euchari-
stia.
Baptismus.*

Confessio.

rum:

rum : non deferentes collectionem nostram , sicut consuetudinis est quibusdam , sed consolantes , & tantò magis quantò videritis appropinquantem diem . Prima omnium de cuius manu Christus datus est in Viaticum , MARIA est , quemadmodù apud Lucam legimus : *Et ecce homo* LUC. 2, 25. *erat in Ierusalem , cui nomen Simeon , & homo iste iustus & timoratus , expectans consolationem Israël , & Spiritus sanctus erat in eo . Et responsum acceperat Simeon à Spiritu sancto , non visurum se mortem , nisi priùs videret Christum Domini , vt sacro se Viatico communiret . Et cùm inducerent puerum Iesum parentes eius , vt facerent secundum consuetudinem legis pro eo : & ipse accepit eum (haud dubiè de manu MARIAE Virginis matris) in vlnas suas , & benedixit Deum , qui de sacro Viatico cælitus ipsi prouidit , & eo accepto , morientis cygni more , cantum edidit :*

Nunc dimittis seruum tuum Domine , secundum verbum tuum in pace. LUC. 2.

Quia viderunt oculi mei salutare tuum ,

Quod parasti ante faciem omnium populorum ;

Lumen ad reuelationem Gentium , & gloriam plebis tue Israël.

Canat quoque Christianus Daud , sicut cecinit Christus ipse , & cum ipso animarum sanctarum chorus.

Hhhh 3

In-

Infirmus & æger Dauid:

Psal. 30, 1.

IN te Domine speravi, non confundar in aeternum: in
iustitia tua libera me.

Inclina ad me aurem tuam, accelera ut eruas me.

*Esto mihi in Deum protectorem, & in domum refugij,
ut saluum me facias.*

Viatico se muniens:

*Quoniam fortitudo mea, & refugium meum es tu: &
propter nomen tuum deduces me, & enutries me.*

*Educes me de laqueo hoc, quem absconderunt mihi, quo-
niam tu es protector meus.*

Moriens:

*In manus tuas commendo spiritum meum, redemisti
me, Domine Deus veritatis.*

SIGNACVLVM REGIVM cultus & vsus E-
CHARISTICI, SIGILLVM gloriosæ
VIRGINIS impressum animæ.

Signaculum regium cultus & vsus Eucharistici,
Sacrificij, Communionis, & Viatici velut in suo
sacrario apud MARIAM est, fortem illam mulierem,
quam Salomon cap. 31, 1. Prouerbiorum celebra-
tem

tem Sacrificium, accipientem Communionem, & munientem se Viatico mysticè describit.

Fortis mulieris SACRIFICIVM.

FActa est quasi navis institoris, de longè portans panem suum. Prou. 31, 24. Panis.

Et de nocte surrexit, deditque prædam domesticis suis, & cibaria ancillis suis.

Consideravit agrum, & emit eum: de fructu manuum vinum. suarum plantavit vineam.

COMMVNIO.

Consideravit semitas domus suæ, & panem otiosa non comedit. Prou. 31, 27. Dignitas.

VIATICVM.

Fortitudo & decor indumentum eius, & ridebit in die nouissimo. Prou. 31, 25. Effectus, & affectus Viatici.

Os suum aperuit sapientiæ, & lex clementiæ in lingua eius.

EXITVS GLORIOSVS.

Surrexerunt filij eius, & beatissimam prædicauerunt; vir eius, & laudauit eam. Prou. 31, 28. Applausibus celebrans.

Multæ filiæ congregauerunt diuitias, tu supergressa es uniuersas.

AT-

A T T E N T I O.

Attende, & audi.

Eccli. 29, 2 *In omni ore quasi mel indulcabitur eius memoria,
& ut musica in conuiuio vini.*

PROV. 13, 1.
Sigillum
impressum
anima.

Q Vando sederis, ut comedas cum Principe, diligenter attende quæ apposita sunt ante faciem tuam. Considera sedulo, quando & quomodo condidit Eucharistiam. Ante diem festum Paschæ, sciens IESVS quia venit hora eius, ut transeat ex hoc mundo ad Patrem, cum dilexisset suos qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Tunc temporis obtulit Sacrificium, contulit Sacramentum, protulit & Viaticum. Quomodo autem sublimia hæc mysteria fieri ac perfici voluerit ad gloriam sanctissimæ Trinitatis, gloriosam Passionis, Resurrectionis & Ascensionis memoriam, nec non ad honorem Matris & virginis, fatetur Sacerdos, cum nomine totius Ecclesiæ dicit: *Suscipe sancta Trinitas hanc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam Passionis, Resurrectionis, Ascensionis IESU CHRISTI Domini nostri: & in honore beatæ MARIAE semper virginis.* Dum hæc in cælum assumitur, honoratur, & honorat æternam memoriam CHRISTI.

PROV. 10, 8. *Memoria iusti cum laudibus.* Hæc laus Eucharistiæ est, ut virtute sua mirabili attrahat in cælum MARIAM, dicen-

dicentem Filio, *Trabe me post te, curremus in odorem* Cant. I, 3.
unguentorum tuorum. Hic effectus, qui exprimitur
 diuinitus in MARIA, imprimitur nostræ animæ, vt
 virtute sacræ Eucharistiæ sursum in cælum feratur,
 quemadmodum recognoscit S. Thomas 3. p. q. 79.
 art. 2. *Hoc Sacramentum, inquit, non statim nos introdu-*
cit in gloriam, sed dat nobis virtutem perueniendi ad glo-
riam, & ideo VIATICVM dicitur. Nec solùm in cæ-
 lum trahit, sed suo tempore donat electas animas
 beatitudine, sicut in sua Coronatione præfert & ex-
 primit MARIA, vt cordibus Christianis imprimat.
 Confirmat Augustinus in cap. 6. Ioannis hunc ef-
 fectum adscribendum esse Eucharistiæ. *Cùm cibo &*
potu id appetant homines, vt non esuriant neque sitiant,
hoc veraciter non præstat, nisi iste cibus & potus, qui eos
à quibus assumitur, immortales & incorruptibiles facit in
societate Sanctorum, vbi pax erit, & unitas plena, at-
que perfecta. Complectitur prædictos duos effectus
 Iustinianus, quos nouo Dauidi Christiano ac Ma-
 riano precatur Sermon. de Eucharist. *Protegant te sancta*
mysteria, & inter medios sæculi fluctus ante mystici Pha-
raonis faciem gradieris illesus. Illum itaque in intellectu-
 ali pelago suffocatum aspicias constitutus in littore. Tunc lati-
 tiæ initiato carmine magna cordis exultatione clamabis:
Cantemus Domino, gloriosè enim magnificatus est: equum Exod. 15, 1.

et ascensorem deiecit in mare. Hoc gloriosum Canticum edidit soror Moyſis , & Aaron poſt exitum de Ægypto , Maria , quod noua Maria aſſumpta poſt exitum fauſtum de mundo in cæleſti introitu cantat. Dum illa antiqua Maria duceret chorum , filia Sion modulantem ſequebantur , & dum cæleſtis MARIA modulatur, concinunt virgines Eucharisti- cæ palmis & lauris ornatae & decoratae. Canunt glo- riam Domino & Dominæ, cuius virginитatis signa- culum conſonat myſterio fidei, cuius corona ſtella- rum duodecim cum duodecim fructibus Eucharisti- cæ reſpondentibus , duodecim Spiritus ſancti fru- ctibus miram habet conſonantiam.

Attende Eucharistiæ, & virginитatis
concentum.

Conſonantia mirabilis E VCHARISTIÆ cum
virginitate miranda Aſſumptæ MARIE.

Mirabilis Eucharistia eſt, mirabilis quoque vir-
ginitas , in qua ſeptem miracula , quæ mi-
rum in modum in admirabili Sacramento reſplen-
dent , clarè ſatis elucent. Septem mundi miracula,
quæ profanis Scriptoribus celebrantur , obſcura &
ignobilia ſunt ; quæ in Eucharistia & Mariana vir-
gini-

ginitate coruscant, præclara, splendida, fulgidaque præcedunt: *Memoriam fecit mirabilium suorum, miseri-* Psal. 110, 4
cors & miserator Dominus: escam dedit timentibus se.

I.

Primum miraculum Eucharistiæ illud est, ut Mirè mul-
tiplicatur
Euchari-
stia.
 cum Sacerdos verba consecrationis super hostia pronuntiauerit, in ea verum Corpus CHRISTI existat, quod ex utero purissimæ Virginis exiit: & simul atque Sacerdos consecratoria verba super calicem protulerit, illic verus & pretiosus CHRISTI Sanguis conficiatur. Et quamuis tot millia Missarum in toto mundo celebrentur, illo ipso momento quo Sacerdos verba Consecrationis absoluit, hanc mirabilem Deus efficit conuersionem, & in earum singulis realiter & verè est Seruatoris nostri Corpus & Sanguis, & in vno & altero vnus & idem CHRISTVS est. Cum Deus factus est homo, diuinitas diuini Verbi, quæ per suam immensitatem præsens vbique est, attemperauit se sacrosanctæ humanitati, ut ibi esset, ubi eius humanitas foret. Hinc factum est, ut Deus homo loco vno contineretur, nec alibi resideret mores suæ accipiens humanitatis: cuius officium rependens in Consecratione, Diuinitas efficit, ut more ipsius Corpus & Sanguis CHRISTI non in vno loco solum, sed etiam in plurimis partibus orbis,

vbi sacrificium celebratur, & sacra Communio sumitur, inueniantur.

*Mirè multiplicata
virginitas
Mariana.*

Hoc ipsum miraculum resplendet in virginitate, quæ cum vnica & singularis foret in gloriosissima MARIA, eius puritas longè lateque patet per totam Ecclesiam Dei, quæ tota quanta est, virgo est, veluti scribit Apostolus ad Ephesios cap. 5, 25. *Viri diligite vxores vestras, sicut & CHRISTVS dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea, vt illam sanctificaret, mundans lauacro aquæ in verbo vitæ, vt exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi, vt sit sancta & immaculata.* In hanc eandem sententiam scribit Apostolus rursus 2. Corinth. 11, 2. *Æmulor vos. Despondi enim vos vni viro virginem castam exhibere CHRISTO.* Ex vna MARIAE virginitate, cuius vita inclyta cunctas illustrat Ecclesias, tota earum puritas, quæ vna vbique est, & non diuersa, promanauit. Eadem virginitas in omnibus Ecclesiis fulget, sicut eadem est Eucharistia, quæ & in illis immolatur Deo, ac sumitur.

II.

*Mirè Christus sub accidentibus
ponitur.*

Secundum miraculum, quod in Eucharistia patrat, est illud, quod post verba consecrationis, nec panis nec vinum maneat, sed Caro & Sanguis Christi sub accidentibus panis & vini constituentur, indi-

indicantibus aliter sensibus, visu, tactu, gustu, & olfactu, quorum indicio se fides Catholica opponit.

Hoc ipsum mirabile virginitas MARIAE patra-
uit, cum protulit: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.* Tunc temporis partes Sacerdotis egit, & simul altaris. *MARIAM Sacerdotem voco simul & altare,* ait Homilia de eius Laudibus Epiphanius. Et quidem Sacerdotali munere functa est, cum verbo concepit Filium, panem caelestem ac viuum. *Hic est panis, qui de caelo descendit,* ipse de se loquitur, Ioan. 6, 59. & pro se, *Ego sum panis viuus.* Hunc panem è caelis Ioan. 6, 51. missum in sacrosancto viscerum suorum altari MARIA accepit & coluit, & in eodem CHRISTVS mundum istum ingrediens se obtulit æterno Patri, sic testante ac confirmante Paulo Apostolo cap. 10, 5. Hebræor. *Ideò ingrediens in mundum dicit: Hostiam,* Psal. 39, 7. *& oblationem noluisti, corpus autem adaptaisti mihi; holocausta pro peccato non tibi placuerunt. Tunc dixi: Ecce venio; ut faciam, Deus, voluntatem tuam. Aufert primum, ut sequens statuat.* Aufert cetera Sacrificia, ut se vnā victimā hostiamque constituat, quemadmodum in consecratione panis & vini eorum substantiam tollit, ut eorum loco Caro & Sanguis pretiosus accedat & succedat.

III.

*Mirè stant
accidentia
in Eucha-
ristia.*

Est & aliud quod elucet in Eucharistia, in qua præter rerum omnium naturalem ordinem ac seriem, panis & vini accidentia, quæ per se subsistere nequeunt, destructa panis ac vini substantia, per miraculum quasi in aëre pendentia sustentantur. Pendent in aëre nubes, quarum instar accidentariæ formæ remanent in Eucharistia, vbi latibulum suum CHRISTVS posuit, & sub sacra accidentium per se stantium nube occultatur & later.

*Mirè for-
ma serui-
tutis in
Christo.*

Hoc idem miraculum præcesserat iam in Virgine, de qua olim Isaias c. 19, 1. prophetarat: *Ecce Dominus ascendet super nubem leuem, & ingreditur Ægyptum, & commouebuntur simulacra Ægypti à facie eius, & cor Ægypti tabescet in medio eius.* Ascendit super nubem leuem, cum Deus suscepit carnem. Cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est se esse equalem Deo, sed seipsum exinaniuit, formam serui accipiens, & habitu inuentus ut homo. Forma Dei, diuinitas est, cui non inerat nec inhærebat seruitus creaturæ, cum esset ipsa creatrix, sed species per se stabat seruitutis coram forma Dei, quam tegebat & occultabat, cui seruiebat & obsequebatur, ac proinde habitu inuentus ut homo scribitur & describitur. Habitus quidem humanus vtrumque hoc præstat officium, ut operiat

riat & seruiat, & humanitas tegumentum & obsequium exhibet diuinitati, quæ duo munia obeunt & exercent accidentia in Sacramento altaris. Ascendit quoque super nubem leuem Deus, quatenus elegit Virginem matrem, & in eius sacrosancto utero latere dignatus est. Delituit sic CHRISTVS in Virgine, sicut & idem ipse in altaris Hostia delitescit. Postquam Virgo vices Sacerdotales gerens, verbo concepit Filium, sub signis conceptionis ita zelatus est panis ille cælestis, ut vel ipsum sanctum Iosephum prorsus lateret, donec in somnis diuinitus monitus est: *Ioseph fili David, noli timere accipere* ^{Matth. 1,}
MARIAM coniugem tuam: quod enim in ea natum est, ^{10.}
de Spiritu sancto est. Cum diuinum hoc oraculum accepit Iosephus, otiabantur sensus, visus, odoratus, & tactus, solus vnus auditus negotiabatur, quia *fides* ^{Rom. 10,}
ex auditu, ^{17.} quemadmodum definit Paulus. Oportebat ita fieri, ut mysterium fidei, quod sub signis humanæ conceptionis tegebatur, crederetur, mouereturque in posterum vnusquisque fidelium, cum illud ipsum celebraretur in Eucharistia.

Quod non capis, quod non vides.

Animosa firmat fides,

Præter rerum ordinem.

Sub diuersis speciebus

Signis

Signis tantum, & non rebus

Latent res eximiae.

IV.

Mira trans-
substan-
tiatio.

Est & aliud mirandum quod in venerando Sacramento patratur, dum, præter omnem seriem conuersionum naturalium, tota panis substantia in totum Christi Corpus, & tota substantia vini conuertitur in pretiosum eius Sanguinem. In ceteris aliis conuersionibus mutatur forma, manet tamen materia, dum terra in aurum, & aqua in crystal- lum transinigrat. Hæc conuersio ac transmutatio ita mira ac rara est, vt nouo *transsubstantiationis* vocabulo signetur & explicetur.

Mira In-
caruatio.

Hoc idem miraculum sibi vendicat Mariana Virginitas, cuius laus & gloria hæc est, vt eadem omnino materia, quam Deus ex eius vtero virginali mutuatus est, consecratur in Eucharistia, ne quid in ea sit quod non redoleat & sapiat maternam virginitatem. Cedunt materiæ virginali panis & vini substantiæ, in quarum generatione & productione non solum terra occupatur, sed etiam opera & industria hominis negotiatur. Homo est qui plantat vineam, fodit terram, putat vitem, racemos legit, vinum exprimit. Homo est qui terram arat, serit, metit, & panem conficit. Panis cælestis est alius, aliud est vinum

num pretiosum ac generosum Sanguinis CHRISTI, quos foetus ac fructus, sine vlla opera & industria externa virili, terra virginalis tulit. *Hunc corporis panem, vt ait Nyssenius lib. de Vita Moyf. non aratio, non satio, non agricolarum opus efficit. Virgo intacta permansit, & tamen terra pane plena fuit, quo famescientes mysterium Virginis perdocti facile saturantur.* Faceffant ergo substantiæ panis & vini, opera manuum hominum: cedant Virginis mysterio, in quo nec manus nec industria humana quidquam sibi adscribere potest. Quod si virginitas claustrum amat & clausuram, nec mysterio virginali tantus ornatus desit, remaneant panis & vini accidentia, quibus tantum puritatis Sacramentum claudatur & obtegatur. Capiuntur, & simul tanguntur accidentia, carne intacta, & Sanguine CHRISTI illibato, vt intactæ & illibatæ virginis MARIAE hoc esse mysterium pateat.

V.

Satis quoque mirabile est totum CHRISTVM sub accidentibus panis contineri, & similiter ipsum totum sub vini formis accidentariis virtute consecrationis collocari:

Mirè totus CHRISTVS in hostia, & totus in calice.

*Caro cibus, sanguis potus,
Manet CHRISTVS tamen totus
Sub vtraque specie.*

Kkkk

Li-

Lilium candidum est, & in eius medio color aureus ac rubicundus emicat. Et quidem Sacramentum altaris mysticum lilium est, cum in Psalmum 118. dicat Ambrosius : *Bona pascua, divina Sacramenta sunt. Carpis illic lilium, in quo est splendor eternitatis.* Hoc lilium candicat in Hostia, in Sanguine CHRISTI rubet.

*Simile miraculum
virginitatis.*

Quis non videat liliatam esse virginitatem, quæ candicat in corpore mundo, rubet in sanguine Regio. Ea propter cum virginitas Mariana cælestem panem accepit & concepit, liliis ornatur ac decoratur. *Lilium, ut ait Augustinus Serm. 1. de Assumptione, flores reliquos candore nimij nitoris præcellit, & odore nihilominus incunditatis præpollet. Unde satis congruè Virgineo assimilatur decori. Iste namque flos altius aquâ ortus ex tellure sustollitur, ac reportandus ad æthera totus aperitur : à foris quoque nimis candidus, intus verò rutilo flammescit aspectu, habens prætereà quasi quemdam permanentem in medio flosculum.* Mariana virginitas tota ante Incarnationem candicat, tota rubet tempore Incarnationis, & post incarnati Verbi partum defluit in perpetuum florem. MARIA quippe mansit perpetuò virgo. Respondet ergo MARIA sacro Eucharistiæ lilio, quod niueum in Hostia est, aureum in calice; nec unquam marcescit, sed floret perpe-

perpetuò , cùm dicat CHRISTVS : *Ecce ego vobiscum* Matth. 28, 20.
sum vsque ad consummationem sæculi.

V I.

Mirabile mysterium est , quòd licet panis & vini Mirè
 accidentia diuidantur & separentur tam in Hostia CHRISTVS in-
 quàm in calice , CHRISTVS non diuidatur nec se- diuisus.
 paretur , sed integer in qualibet particula maneat.
 Exclamat propterea Hieronymus apud Euseb. *O hu-*
manorum illusio sensuum ! Franguntur illa , quæ humanis
sensibus in te videntur accidentia : & tamen nec corrump-
peris , nec frangeris. Te dentes videntur masticare velut
panem materiale , & tamen numquam masticaris ; per-
fectus & integer sub qualibet , quantumcumque minima,
continetur particula. Consonat dictis Ecclesia , dum
canit :

A sumente non concisus ,
Non confractus , non diuisus ,
Integer accipitur.

Nulla rei fit scissura ,
Signi tantùm fit fractura.

Lex connubialis est illa , quam 1. Corinth. 7 , 33. Miracu-
 promulgat Apostolus : *Qui cum vxore est , sollicitus est* lum indi-
quæ sunt mundi , quomodo placeat vxori , & diuisus est. nitatis.

Quæ autem nupta est , cogitat quæ sunt mundi , quomodo
placeat viro. Nupta erat D. Iosepho MARIA , & sa-

cro matrimonij iure cogitabat quomodo viro suo placeret, ac proinde diuisioni subiacebat, ita tamen, vt adhuc coniugata, omnino integra esset. Perfecta coniux, perfecta virgo, cuius nobilem conditionem ibidem scribit & præscribit Paulus: *Mulier innupta & virgo cogitat quæ Domini sunt, vt sit sancta corpore & spiritu.* Sancta corpore & spiritu MARIA erat, licet coniux esset, & ostendit in diuisione coniugali, more Eucharistiæ, posse seruari integritatem virginalem. Hoc enim exemplo, ait Augustinus lib.2. de Consensu Euang. cap.1. *magnificè insinuatur fidelibus coniugatis, etiam seruata pari consensu continentia, posse permanere vocarique coniugium, non permixto corporis sexu, sed custodito mentis affectu.*

V I I.

*Mirè claud-
ditur
CHRI-
STVS in
Euchari-
stia.*

Accedit dictis septimum illud Eucharistiæ miraculum, quòd Deum, qui sua maiestate & immensitate continet omnia, nec rerum omnium ambitu continetur, sub accidentibus panis & vini constituatur virtute Consecrationis & concludatur. Dum aliqua inter se coniuncta sunt, vbi vnum est, alterum esse necesse est. Cùm ergo Corpori & Sanguini Christi Diuinitas iuncta sit, necessarium omnino est, vt & illa tam in Hostia quàm in calice Corpus & Sanguinem suum comitetur.

Septi-

Septimum hoc miraculum recognoscit Catholica Ecclesia in Regina cæli MARIA, dum ait : *San-* <sup>Mirè in
vtero MA-
RIÆ.</sup>

cta & immaculata virginitas, quibus te laudibus efferram nescio : quia quem cæli capere non poterant, tuo gremio contulisti. Contulit gremio suo, quem continent accidentia, & nos ipsi continemus, cum percipimus Eucharistiam. Hæc est mirabilis femina, quam Sole amictam nobis describit Ioannes Euangelista.

Mulier amicta Sole, sacra MARIA est. Totum illum ^{Apoc. 12, 1} ipsa recepit in se instar purissimi speculi, quod à Sole irradiatur, & irradiatum redditur totum solare, qualis & Virgo est, cum sit illa *electa ut sol.* ^{Cant. 5, 8.}

Mulier amicta Sole Lunam sub pedibus habet, Lunam scilicet quæ subiacet defectioni & mutationi, quibus Virgo obnoxia non extitit : quapropter pedibus illam terit. Assumpta in cælum hæc MARIA <sup>Gloriosi
fructus sa-
cræ Com-
munionis.</sup> est, quæ duodecim stellis redimitur ac coronatur, & totidem quidem sunt Spiritus sancti fructus, & totidem sunt effectus sacræ Eucharistiæ, quibus duodecim stellæ ornantes caput virgineum mirabiliter respondent.

Audi Eucharistiæ & eius fructuum
concentum.

Consonantia coronæ stellarum duodecim &
duodecim fructuum Spiritus sancti cum
duodecim fructibus Eucharistiæ.

PAulus Apostolus cùm in Epistola ad Galatas
cap. 5, 22. carnis opera retulisset, enumerat post-
eà Spiritus sancti fructus. *Fructus autem Spiritus est:*
charitas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas,
longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia,
castitas. Ritè ac rectè Paulus *fructus* vocat: quoniam,
teste Anselmo, *ex bona arbore sicut optimi fructus pro-*
deunt, ut refectiorem perpetuæ saturitatis præbeant ele-
ctis. Mirabilis quoque Eucharistiæ effectus nomine
fructuum donantur & declarantur, quia ex bona ar-
bore procedunt. Christus ipse, cùm Sacramentum
condidit, Apostolisque distribuit, post acceptam
Communionem in eis fructum esse concupiuit &
petiuit. Ioan. cap. 15, 5. *Qui manet in me, & ego in eo,*
hic fert fructum multum. Qualis fructus iste sit, ex-
posuerat antea Christus, cùm effectum Eucharistiæ
Ioan. 6, 56. promulgaret: *Qui manducat meam carnem, & bibit*
meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Sicut misit

me

mē uiuens Pater, & ego uiuo propter Patrem; & qui manducat me, & ipse uiuet propter me. Arbor quidem vitæ Eucharistia est, vnde & prodeunt fructus, quibus puræ animæ diuinitus reficiuntur. Accedit Iustinianus de Perfect. Monast. cap. 9. *Mysterium hoc, inquit, quasi ingens arbor virentibus refertur foliis, sub qua quicumque fugiunt, laborantes & peregrinantes, protegentur in ipsius vmbraculo ab diei aestu, à turbine quoque & pluuia.* Mysterium itaque hoc quasi ingens arbor est tota inserta in Spiritum sanctum, cum dicat de Eucharistia CHRISTVS: *Verba quæ ego locutus* Ioan. 6, 63. *sum vobis, Spiritus & vita sunt.* Quod si spiritus viuificat, viuificat etiam Eucharistia; & si Spiritus sanctus ignis consumens est, ignea quoque Eucharistia est, Deut. 2, 4. cum lib. de Natura Dei minimè scrut. cap. 5. dixerit Ephraim: *Ignem & spiritum manducandum ac bibendum præstitit nobis, Corpus scilicet & Sanguinem suum.* Cum arbor Eucharistiæ sic in Spiritum sanctum inferatur, illius fructus Spiritui sancto debent certò certius respondere. Et quidem respondent, vt dicere fas sit: Fructus Eucharistiæ est, charitas, gaudium, pax, patientia, longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas. *Fructus*, vt ait citatus Anselmus, *à fruendo dicitur: & frui propriè non dicimur, nisi rebus illis in quibus finem letitiæ nostræ ponimus,*

ponimus, in aternis scilicet bonis, quæ in Deo possidere quandoque paramus. Huc nos alliciunt & trahunt Spiritus sanctus & Eucharistia, cuius fructus assumpta MARIA percepit. Percepit duodecim Spiritus & Eucharistiæ fructus, quibus duodecim stellæ in eius coronatione fulgentes numero & mysterio conueniunt.

I.

CHARITAS.

Fructus sacrae Communionis. PRIMUS Spiritus sancti fructus *charitas* est, & hic quoque primus est Eucharistiæ fructus. Confirmat hoc ipsum MARIA, dum Cant. cap. 2, 4. ait: *Introduxit me in cellam vinariam, ordinavit in me charitatem.* Consonat & CHRISTVS, qui post datam & acceptam ab Apostolis Eucharistiam, legem charitatis Ioannis cap. 15, 9. euulgat, & ordinat charitatem, qua Deus in primis & dein proximi diligendi à nobis sunt. *Manete*, monet CHRISTVS, *in dilectione mea. Si præcepta mea seruaueritis, manebitis in dilectione mea, sicut & ego Patris mei præcepta seruavi, & maneo in eius dilectione.* Subiungit deinde vers. 12. *Hoc est præceptum meum, ut diligatis inuicem, sicut dilexi vos. Maiorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* Consentit dictis Ecclesia, cuius est illa sententia: *Communionem calicis, quo Deus ipse*

ipse sumitur, non vitulorum sanguine congregavit nos Dominus. Charitas itaque fructus est Spiritus sancti & Eucharistiæ, quem tulit mater pulchræ dilectionis MARIA. Oportet, ut singulis communicantibus anima MARIAE insit, & ita ab altaris mensa recedat, ut tam in Deum quàm etiam homines igne charitatis flagret: *Arbor bona bonos fructus facit*: & ^{Matth. 7.} Communio bona bonum amoris fructum generat. ^{17.}

II.

GAUDIVM.

SECUNDUS Spiritus sancti fructus *gaudium*, & ^{Fructus sacrae Communionis.} Idem etiam est fructus Eucharistiæ. Quapropter CHRISTVS, cùm suis Apostolis sacram Communionem esset iam impertitus, ad gaudium & lætiam eos excitat. *Amen amen dico vobis, quia plorabitis* ^{Ioan. 16.} *& flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.* ^{20.} *Mulier cùm parit, tristitiam habet, quia venit hora eius: cùm autem pepererit puerum, iam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Et vos igitur, nunc tristitiam habetis, iterùm autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum; & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.* Hæc Eucharistica via, ut per temporariam tristitiam ad æternum gaudium gradus fiat. Huius gaudij particeps MARIA Cantic. 1, 4. dicit: *Introdu-*

xit me Rex in cellaria sua, exultabimus & letabimur in te, memores uberum tuorum super vinum. Consonat MARIAE Ecclesia, dum canit: *In voce exultationis resonent epulantes in mensa Domini.* Fructus itaque Eucharistiae est gaudium Spiritus sancti, sicut Iustinianus Serm. de Eucharistia concludit: *Experientia igitur deuotionis sanctae, & exultatio Spiritus, quae in Sacramento huius perceptione gustatur, notissimum almi Spiritus noscitur esse testimonium.* Sit igitur in singulis communicantibus almus MARIAE spiritus, ut totus in Deo gaudeat, totus exultet. Fructifera Communio est, quae in caelestem desinit cordis & animae exultationem.

*Sacris solemniis iuncta sint gaudia,
Et ex praecordiis sonent praemia,
Recedant vetera, noua sint omnia,
Corda, voces, & opera.*

III.

P A X.

Fructus sacrae Communionis.

TERTIUS Spiritus sancti fructus pax est: & hanc eandem Eucharistia producit, cum post eius perceptionem dixerit Christus Apostolis Ioan. 14, 27. *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis, non quomodo mundus dat, ego do vobis.* Et quidem Angeli, cum hic panis de caelo delapsus est, virtutem eius agnouerunt,

uerunt,

uerunt, ac pariter cecinerunt: *Gloria in altissimis Deo*, Luc. 2, 14.
& in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Cùm natus
 esset ex ea, virgo MARIA postulat, *Osculetur me oscu-* Cant. 1, 1.
lo oris sui; osculo nimirum pacis, in cuius recorda-
 tionem celebrans Ecclesia dicit, *Agnus Dei, qui tollis*
peccata mundi, dona nobis pacem. Hæc eadem ait: *Qui*
pacem ponit fines Ecclesiæ, frumenti adipe satiat nos Do-
minus. addit præterea: *A fructu frumenti & vini mul-*
tiplicati fideles in pace CHRISTI requiescunt. Sit igitur
 in vnoquoque fidelium anima immaculatæ M A-
 RIAE, quæ sola mitis est, & à pacifico Salomone &
 re & nomine pacem hausit. Magnum indicium gra-
 tæ & acceptæ Communionis est pax, qua post Eu-
 charistiam sumptam homo interiùs fruitur, interiùs
 quiescit anima.

IV.

PATIENTIA.

Quartus fructus Spiritus sancti *patientia*, & Fructus sa-
cra Com-
munionis.
 quartus hic ipse Eucharistiæ prouentus est. Ea
 propter CHRISTVS post sumptam sacram Cœnam,
 ad tolerantiam suos hortatur Apostolos cap. 15, 20.
 Ioannis: *Non est seruus maior domino suo. Si me per-*
secuti sunt, & vos persequentur. Item gloriosissima
 MARIA, cùm panem cælestem accepisset & con-
 cepisset, ascendit in montana, vt patientiæ suæ ar-

gumentum in arduo montium ascensu præberet & ostenderet. Item Ecclesia sanctæ patientiæ scutum volens & designans Eucharistiā, cantat: *Paratur nobis mensa Domini aduersus eos qui tribulant nos.* Hinc factum est, vt Martyres CHRISTI ante passionem suas sacra Eucharistia reficerentur, & ea refecti, constantes in tolerantia atque patientia forent. Quid inde?

*Caduntur gladiis more bidentium,
Non murmur resonat, non querimonia,
Sed corde intrepido mens benè conscia
Conseruat patientiam.*

Hæc patientia, quam in suo sacro Hymno commendat Ecclesia, fructus est Eucharistiæ; & hunc MARIA Martyrum omnium Regina capit prima, post illam ceteri, qui suarum tolerantia passionum Communionem suam esse sanctam comprobarunt.

V.

LONGANIMITAS.

*Fructus sa-
cræ Com-
munionis.*

QVintus Spiritus sancti fructus *longanimitas* est, & expellit omnem animi pusillitatem, & hic fructus est venerabilis Sacramenti, quandoquidem post Communionem monet officij sui Apostolos CHRISTVS, dicens Ioan. cap. 14, 1. *Non turbetur cor vestrum.* Numquam fortior, numquam animosior
MA-

MARIA, quàm cum panem cæli in vtero virginali concepit. Tam de illa quàm de Ecclesia scriptum legimus Prouerb. cap. vlt. 17. *Accinxit fortitudine lumbos suos, & roborauit brachium suum. Gustauit & vidit quia bona est negotiatio eius.* Addit deinde Salomon: *Considerauit semitas domus sue, & panem otiosa non comedit.* Quandoquidem scriptum est, *Panis* ^{Psal. 103, 16.} *cor hominis confirmat*, qui moribus Marianis sacrum hunc ceperit cibum, affirmare rectè poterit: *Omnia* ^{Phil. 4, 13.} *possum in eo qui me confortat.* Deerat Eliæ animus, cum esset sub vmbra iuniperi, præcocem, & necdum satis maturum hunc fructum percepit, & tales concepit animos; vt in fortitudine cibi illius, qui nondum Eucharisticus erat, iter quadraginta dierum emensus fuerit. Cui præstò est Eucharistia, animus deesse nequit.

VI.

BONITAS.

Sextus Spiritus sancti fructus *bonitas* est, & hic ^{Fructus sacra Communionis. Zach. 9, 17} *Sipse reperitur in hoc Sacramento. Quid enim bonum eius, & quid pulchrum eius, nisi frumentum electorum, & vinum germinans virgines?* Cum hoc mysterium bonitate plenum sit, impossibile est, vt qui participes eius sunt, consortes bonitatis eius non fiant. Quam ob causam Christus, sumpta iam sa-

Ioan. 15, 1. cra Synaxi, monuit Apostolos se vitem esse, palmit-
 tes ipsos. *Ego sum vitis, vos palmites.* vt, palmitum in-
 star, cum accipiunt illi iniurias, suaue vinum ef-
 fundant, non amarum, sed gratum animum, in
 quo bonitas consistit, ostendant. O clemens! ô pia!
 ô dulcis virgo MARIA! cuius bonitas maximè eni-
 tuit, cum acceptum de cælo panem tibi non refer-
 uasti, sed omnibus, etiam hostibus exposuisti. Ex-
 clamat item Ecclesia: *O quàm suauis est Domine spi-
 ritus tuus, qui vt dulcedinem tuam in filios demonstra-
 res, pane suauissimo de cælo præstato esurientes reple bo-
 nis!* Replet bonis eos qui communicant, & com-
 municando bonos, pios, dulces, & suaues etiam
 aduersantibus sibi ostendunt. Hic fructus Spiri-
 tus sancti est affectus MARIAE, & effectus Eu-
 charistiæ.

VII. BENIGNITAS.

*Fructus sa-
 cræ Com-
 munionis.* SEptimus fructus Spiritus sancti est *benignitas*, cu-
 ius munus est, vt sua gratis & hilariter tribuat,
 2. Cor. 9, 7. *hilem enim datorem diligit Deus.* Ad hanc benignita-
 tem pertinet, quod significauit Christus Discipulis,
 accepta iam Eucharistia, vt sui officij memores eos
 Ioan. 15, 86. redderet. *Cum autem, inquit, venerit Paracletus, quem
 ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis, qui à Patre
 procedit,*

procedit, ille testimonium perhibebit de me, & vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis. Quæ bona habuerunt Apostoli, hilariter & gratis post aduentum Spiritus sancti cunctis mortalibus impenderunt. Communicauit & sua benignissima MARIA, cum Verbum caro factum est, & Verbum incarnatum gratis & hilariter nobis effudit, vt benignitatis suæ specimen exhiberet. Ex hac quoque benignitate nascitur, vt Ecclesia sancta, quæ singulis diebus communicat, ad Communionem nos impellat, & aliquando etiam compellat. *Be- Psal. 50.
nigne fac Domine in bona voluntate tua Sion, vt aedifi- 20.
centur muri Ierusalem. Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ.* Acceptabis sacrificium Eucharistiæ, cuius virtute ducti & inducti communicantes, gratis & hilariter oblationes & holocausta immolabunt, & super altare tuum vitulos imponent, sicut decet eos qui gaudent se esse Marianos & Christianos.

VIII.

MANSVETUDO.

Octauus fructus Spiritus sancti esto mansuetudo. Columba diuina Spiritus sanctus est, pro- *Fructus sa-
cta Communionis.*
pria eius virtus mansuetudo, in qua conuenit cum agno columba, conuenit cum Spiritu sancto CHRISTVS. Cum homo communicat, Agnum Dei pacatum

tum comedit: debet igitur esse & ipse mitis ac mansuetus, unde & CHRISTVS se participantibus dicit:

Luc. 10, 3. *Ecce ego mitto vos, sicut agnos inter lupos.* Prima, quæ mitem Agnum accepit, MARIA fuit, & primas in mansuetudine tulit,

*Virgo singularis
Inter omnes mitis,
Nos culpis solutos
Mites fac & castos.*

Huc pertinet, quod accedentibus ad Communionem repræsentat & clamat Ecclesia: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.* ut nimirum communicantes mitem Dei Agnum percipiant, eiusque mansuetudinis participes efficiantur.

IX.

FIDES.

Fructus sacrae Communionis.

FRUCTUS nonus Spiritus diuini *fides* est, & Sacramentum altaris quid est aliud nisi *Mysterium fidei*? Hoc mysterium confirmat in fide sua Christianos, ac proinde CHRISTVS, ut firmaret in fide Apostolos, Eucharistiâ eos refecit, refectosque Ioan. cap. 14, 1. monuit, *Creditis in Deum, & in me credite.* Accedit & beata MARIA, quæ cùm delapsam è cælo panem degustasset, à fide commendata est: commendauit autem illam fidelis Elisabeta,

tha, Beata, quæ credidisti. Accedit & Catholica Ec-
clesia, quæ communicanti dicit: Luc. 1, 45.

*Quod non capis, quod non vides,
Animosa firmat fides,
Præter rerum ordinem.*

Mysterium fidei est, quod fidelem parat, ac reddit auditum, ut si quis huic Sacramento firmiter ac fideliter credat, ad ceterorum mysteriorum religionem facilem aditum inueniat. Mysterium fidei est, cuius alimoniâ tota fides Christiana nutritur & educatur. Hinc vera fides procedit, pullulat, & fructificat. Procedat, pullulet, & fructificet fides illa, quæ beatam fecit MARIAM, faciet & animam fumentem Eucharistiam.

X.

MODESTIA.

Decimus Spiritus sancti fructus est *modestia*, Fructus sacrae Communionis. quæ docet hominem moderationem verborum & factorum, ut se componat, & humiliter gerat. Christus humiles & modestos voluit eos, quibus suam Eucharistiam impendebat, & idcirco, cum illam institueret, in sancta humilitate instruit. Præluxit exemplo MARIA, quæ dum panem cælestem accipit, humilitate illum concepit, Ecce Luc. 1, 38.
ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum: &

M m m m

post-

Luc. i. 48. postea sibi similis cecinit in montanis, *Quia respexit humilitatem ancillae suae, ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.* Tota humilis ac modesta exclamat Ecclesia: *O res mirabilis! manducat Dominum seruus, pauper, & humilis.* Famuli, cum sibi adesse dominum norunt, modestè se gerunt; & ad eorum exemplum componere nos Paulus contendit, Phil. 4. 5. cum dicit, *Modestia vestra nota sit omnibus hominibus, Dominus enim propè est.* Quod si, cum dominus propè sit, modestiam requirit in seruis, quantò maiorem compositionem exigit, cum Dominum ipsum edimus, & intra nos recipimus? Exiget planè modestiam virginalem, quam post factam Incarnationem MARIA seruauit & coluit.

XI.

CONTINENTIA.

Fructus sacrae Communionis.

VNdecimus Spiritus sancti fructus *continentia* est, cuius vis in eo sita est, ut impediat, ne caro nostra lasciuiat. Ne palmes lasciuiat, putatur & emundatur, & hoc ipsum efficit cum carne nostra Spiritus sanctus. Hic etiam effectus totus Eucharisticus est, unde & CHRISTVS, postquam Apostolis suis panem consecratum distribuisset, asseruit Ioan. cap. 15, 1. *Ego sum vitis vera, & Pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet*

tollet eum : & omnem , qui fert fructum , purgabit eum ,
 ut fructum plus afferat. Continuit se intra domum &
 intra templum MARIA , ut continentiae prælucere
 exemplo , sicut ante & post Eucharistiae susceptio-
 nem præluxit. Ecclesia sancta continentiae cingulo
 vult præcinctos Sacerdotes suos ante Missæ celebra-
 tionem , & post acceptam Communionem tanti be-
 neficii memores eos esse cupit , & monet , ut gratias
 Deo agant , & ab eo simul donum ac fructum con-
 tinentiae postulent ac dicant : *Deus , qui tribus pueris*
mitigasti flammam ignium , concede propitius , ut nos fa-
mulos tuos non exurat flamma vitiorum. Benè Bernar-
 dus Serm. in Coena Domini : *Quis poterit tam efferos*
motus frangere ? Quis pruritum ulceris ferre queat ? Con-
fidite , quia & in hoc gratia subuenit , & ut securi sitis ,
Sacramenti Dominici Corporis & Sanguinis pretiosi investi-
turam habetis. Hæc gratia MARIAE immaculatæ est ,
 quæ humana carne æternum Verbum vestiuit.

XII.

CASTITAS.

DVodecimus Spiritus sancti fructus est *castitas.* Fructus sa-
crae Com-
munionis.
 Castitas & continentia discrepant inter se :
 continentia luctatur , vincit castitas. Egit Christus
 post acceptam Communionem cum Apostolis Ioan.
 cap. 15, 3. & eorum castitatem recognoscens , ait : *Iam*

M m m m 2

mun.

mundi estis propter sermonem, quem locutus sum vobis. Et quidem postquam iam beata MARIA verbo concepit Filium, non solum virgo, sed etiam virginitas erat. *Sancta & immaculata Virginitas*, quibus te laudibus efferam nescio, quia quem cæli capere non poterant, tuo gremio contulisti. Hæc Mariana virginitas ex pane illo processit, qui descendit è cælis. Et ubi Eucharistia est, ibi & virginitas est, cum dixerit cap. 9, 17. Zachar. *Quid enim bonum eius est, & quid pulchrum eius, nisi frumentum electorum, & vinum germinans virgines?* Eucharistia instar pretiosæ arboris est, quæ germinat virgines, producit carnis & spiritus incorruptionem, perfectam scilicet castitatem, quæ & fructus est Spiritus sancti. Appositè Cyrillus lib. 3. in Ioan. cap. 34. *Vt panis hic terrestris fouet, imbecillitatem carnis nostræ sustinens & conseruans; ita & ipse (nimirum CHRISTVS in Eucharistia) per Spiritum sanctum spiritum nostrum viuificat, & corpus ipsum à corruptione liberat.* Liberat Eucharistia homines à corruptione, & in cælum transfert, ubi gloriosa MARIA duodecim primæ magnitudinis stellis, duodecim Spiritus sancti fructibus respondentibus, coronatur, & secundum illam dignè ac purè communicantes totidem stellis, sed minoribus, coronabuntur. Qui verò frequentius & feruentius communicauerint, duce

ce eodem Spiritu sancto, & eadem MARIA comite,
 coronam duodecim stellarum illustriorum obtine-
 bunt. Ad tanti frequentiam Sacramenti ducit nos *Ducunt*
 multiformis munere suo Spiritus sanctus. Attrahit *nos ad fre-*
 nos per se, & per septem dona sua, vt accedamus *quenter su-*
 sæpè, & sæpè in nobis gloriosam MARIAM, totam *mendam*
 planè Eucharisticam, referamus virtute venerabilis *Euchari-*
 Sacramenti, quod terram cælum, terrenos verò ho- *stiam Spi-*
 mines cælestes efficit, & supercælestes eos, qui di- *ritus san-*
 tati Spiritus sancti muneribus, munificum Eucha- *ctus &*
 ristix Sacramentum sæpè recolunt & frequentant. *MARIA.*

ASSIDVITAS ET CONSTANTIA
 IN CVLTV ET VSV
 SACRÆ EVCHARISTIÆ
 SANCITA ET SANCTIFICATA
 SEPTEM DONIS
 SPIRITVS SANCTI.

FREQUENTATIONIS Eucharistix primus *Spiritus*
 & primarius auctor est Spiritus sanctus, *sanctus au-*
 siquidem post eius descensionem assiduus *tor fre-*
 sacre Communionis vsus ingruit & in- *quentis*
 ualuit. Postquam cap. 2. Actor. sacer Historicus so- *Commu-*
 lem-

lemnem in Discipulos Spiritus sancti aduentum descripsisset, statim eodem loco retulit, sanctæ Eucharistiæ frequentiam inductam in Ecclesiam fuisse, & quidem ita vsitatam & communem, vt quotidiana foret. Traditur de primis illis Fidelibus: *Erant autem perseverantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus.* Adhuc rursus: *Quotidie quoque perdurantes unanimitè in templo, & frangentes circa domos panem, sumebant cibum cum exultatione, & simplicitate cordis, collaudantes Deum, & habentes gratiam ad omnem plebem.* Ad imprimendam magis, magisque infigendam mentibus & animis Christianorum hanc sacræ Communionis frequentiam, Can. 10. iubent Apostoli: *Omnes fideles, qui ingrediuntur Ecclesiam, & Scripturas audiunt, non tamen perseverant in oratione, nec sanctam Communionem percipiunt, velut inquietudines Ecclesiæ commouentes, conuenit Communionem priuari.* Hanc eandem legem non multò post seruandam monuit Anacletus Epist. 1. *Episcopus, inquit, Deo sacrificans, testes, vt præfixum est, secum habeat, & plures quàm alius Sacerdos.* Sicut enim maioris honoris gratia fruitur, sic maioris testimoniij incremento indiget. In solemnioribus quippe diebus, aut septem, aut quinque, aut tres Diaconos (qui eius oculi dicantur) & Subdiaconos, ac reliquos ministros secum habeat, qui

sacris

sacris induti vestibus, in fronte & à tergo, & Presbyteri dextrâ laeuâque, contrito corde, & humiliato spiritu, & prono stent vultu, custodientes eum à maleuolis hominibus, & consensum eius præbeant Sacrificio. Peracta autem eius consecratione communicent. Hinc desumptum capitulum Peracta. de Consecrat. dist. 2. Peracta consecratione omnes communicent, qui noluerint Ecclesiasticis carere liminibus: sic enim Apostoli statuerunt, & sancta Romana tenet Ecclesia.

Hæc methodus, quæ tunc temporis in vſu erat, & diu vixit, optaret sancta Synodus Tridentina vt in populo Christiano reuiuisceret. Ostendit desiderium suum sess. 22. cap. 6. & quidem in hæc verba: Optaret quidem sacrosancta Synodus, vt in singulis Missis fideles adstantes non solum spiritali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistie perceptione communicarent, quò ad eos sanctissimi huius Sacrificij fructus vberior proueniret. Quanta sit huius susceptionis copia fructuum, vel ex hoc intelligi potest, quod ait Iustinianus Sermone de Eucharistia: Frequentatur autem Eucharistia, vt iustis gratiam, peccantibus veniam, debilibus robur, lætitiæ mœstis, diligentibus exultationem, nutantibus spem, credentibus pacem, victoriam certantibus, captiuis libertatem, atque defunctis conferat requiem. Verum enim verò non omnibus conuenit vnus & idem vſus

Com-

Communione, quemadmodum & ipse Iustinianus adstruit & docet cap. 19. de Monastic. perfect. Sicut enim, qui quotidie delinquit, ita quotidie saltem Domino confiteatur; & qui quotidie communicando deficiunt, quotidie spiritualiter communicando restaurentur: sacramentaliter autem interdum. Non enim ab omnibus uniformiter communicandum est, sed à quibusdam sæpius, à quibusdam rarius, prout vniuscuiusque affectus trahitur, & virtus meretur: potissimum autem ab iis, qui Deo dicati sunt, sumi debet Sacramentum hoc. Consulendus itaque est affectus cordis & animi, quem Spiritus sanctus infundit, ut eo donati fideles sacram frequentent Eucharistiam, ad cuius frequentem usum excitat Spiritus sanctus per septem dona sua, quæ hæc sunt, sapientia, intellectus, consilium, fortitudo, scientia, pietas, timor.

I.

SPIRITVS SAPIENTIÆ.

Donum
usus Eu-
charistia.

Spiritus sapientiæ est, ut definit ac probat Bernardus cap. 7. de Septem donis, quidam internus sapor, & suauissimus gustus. vnde Psalmista: Gustate, & videte, quoniam suavis est Dominus. & item: Vacate, & videte. & iterum: Accedite ad eum, & illuminamini. Hæc diuinæ sapientiæ interno gustu superna prælibamus, videlicet contemplantes, quàm amœnum sit angelicis cœtibus

cætibz interesse, vbi nil poterit quod displiceat esse, vel quod placeat abesse. Hoc sapientiæ spiritu ditati ac donati erant primi illi fideles, qui quotidie communicabant. *Erant omnes perseverantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus.* Prælibabant in orationibus & contemplationibus suis, quàm amœnum esset, Regi Angelorum interesse, & eius deliciis frui, quarum interno gustu deliniti, & simul delibuti, *quotidie perdurantes vna-* A&.2,42.
nimiter in templo, & frangentes circa domos panem, sumebant cibum cum exultatione. Magnum discrimen est inter hunc cælestem cibum & alias terrenas escas: solùm istæ, cùm sumuntur & capiuntur, palatum mulcent & recreant, ille verò, etiamsi reipsa non edatur, spiritualiter delectat, sapitque cùm quis affectu spiritali fertur, & trahitur in Eucharistiam. Tunc spiritus sapientiæ in anima virtutem suam exercet, & allicit eam, vt reali perceptione CHRISTI reficiatur.

Quod vt meliùs elucescat, satis appositè loquitur Concilium Tridentinum sess.13. cap.8. *Quod ad usum autem, rectè & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt. Quosdam enim dixerunt Sacramentaliter dumtaxat id sumere, vt peccatores; alios tantùm spiritualiter, illos nimi-*

Nnnn rum,

rum, qui voto propositum illum celestem panem edentes, fide viuam, quæ per dilectionem operatur, fructum eius & utilitatem sentiunt; tertios porrò Sacramentaliter simul & spiritualiter, hi autem sunt, qui se prius probant & instruunt, ut vestem nuptialem induti, ad diuinam hanc mensam accedant. Accedunt autem ij, qui spiritu sapientiæ alliciuntur & inuitantur, ut spirituali Communionem refecti, reipsa sacra se Eucharistia confirmant. Hæc quidem attractio & inuitatio pertinet ad sapientiam, quæ per fidem viuam, dilectionem, & alias virtutes vocat & excitat animas ad mysticam communicationem. Quò pertinet id, quod legimus cap. 9, 1. Prouerb. *Sapientia ædificauit sibi domum, excidit columnas septem. Immolauit victimas suas, miscuit vinum, & proposuit mensam suam. Misit ancillas suas ut vocarent, ad arcem & ad mœnia ciuitatis. Si quis est paruulus, veniat ad me. Et insipientibus locuta est: Venite, comedite panem meum, & bibite vinum quod miscui vobis.* Accersit ignaros & insipientes, ut spiritu sapientiæ donati, interno sapore & gustu recreati, recurrant ad Eucharistiam, cuius sacra sumptione interna dulcedo & suauitas perficitur & consummatur. Experta Ecclesia loquitur, confirmat hoc ipsum, dum orat Dominicâ VI. post Epiphaniam.

Oratio Sapientis Ecclesiæ, & animæ.

CÆlestibus, Domine, pasti deliciis, quæsumus, ut semper eadem per quæ viuimus, appetamus.

II.

SPIRITVS INTELLECTVS.

Spiritus intellectus est, quo donantur, & simul <sup>Donum
usus Eu-
charistia.
Matt. 5, 8.</sup> ditantur ij, de quibus CHRISTVS ait, *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Nisi enim mentis intuitus diligenter purificatus fuerit, mystica ac diuina liquidò intelligere nequit. Scriptum enim est: *Spiritus sanctus disciplina effugiet fictum, & auferet* ^{Sap. 1, 5.} *se à cogitationibus, quæ sunt sine intellectu.* Concludit inde Bernardus cap. 6. de Septem donis: *Qui ergo vult sincerum ac lucidum intellectum habere, prauarum cogitationum phantasias ac nebulas studeat effugare, & omni diligentia & cautela cor seruare.* Vnde Salomon, *Om-* ^{Prou. 4, 23.} *ni custodia serua cor tuum, quoniam ex ipso vita procedit.* Cum ita se res habeat, satis benè dixerat antè Dauid, *Gustate, & videte, quoniam suavis est Dominus.* ^{Psal. 33, 9.} gustate spiritu sapientiæ, videte spiritu intelligentiæ, quoniam suavis est Dominus, cum sumitur in Eucharistia. Ad huius frequentiam Sacramenti per spiritum intellectus vocantur, quorum deuota mens

non humi repit, sed in altum eleuatur, & in cælis
 Phil. 3, 20. conuersatur, vt & dicere cum Paulo liceat, *Conuer-*
satio nostra in cælis est. Confirmat assertum S. Bernar-
 dus Senensis tom. 2. Serm. 57. *Cùm Sacramenti perce-*
ptio debitam requirat purgationem peccatorum, & men-
talem eleuationem, seu reuerentiam atque deuotionem, si-
quis qualibet die paratus sit prædictis modis, & aliud im-
pedimentum non habeat, vtile est ei hoc Sacramentum fre-
quentare.

Ad hanc mentis & cordis eleuationem, quæ ad
 frequentem Communionis vsum necessaria est, ex-
 citat nos Sacerdos, cùm ante Consecrationem ait,
Sursum corda. Et quidem monitum hoc non paruam
 consonantiam habet cum eo, quod alta voce euul-
 gabat olim Diaconus, antequam sacra Synaxis ca-
 peretur. Clamabat, *Stemus honestè.* Quæ verba ex-
 pendens Chrysostomus Homilia De non contem-
 nendis Ecclesiæ mysteriis, inquit: *Propter hoc honestè*
tempore diuini Sacrificij stare iubemur, vt cogitationes hu-
mi repentes erigamus. Hunc spiritum intellectus requi-
 rit in communicantibus S. Laurentius Iustinianus,
 cùm cap. 19. Monastic. perfect. in illam prorumpit
 orationem: *Aperi igitur, ô melliflue amor, aperi, inquam,*
ô diuina bonitas, interiores fidelium oculos, vt formatae fi-
dei irradiati lumine mereantur videre te. Ex dictis pri-
 ma

ma causa desumenda est, propter quam panis intellectus dicatur Eucharisticus, & quidem ab Oraculo diuino, *Cibauit illum pane vitæ & intellectus*. Panis Eccli. 15, 5. intellectus est, quia sine spiritu intelligentiæ percipi nequit. Secunda causa huius appellationis est vis & virtus eiusdem sacræ Eucharistiæ, cuius digna perceptione eadem intelligentia, quam suo munere ac lumine Spiritus sanctus illustrat, magis illuminatur. Narrat Scriptura 1. Reg. 14, 27. quomodo esuriens Ionathas gustauerit fauum mellis, & eius dulcedine recreatus, fuerit illustratus. *Extenditque summitatem Virgæ, quam habebat in manu, & intinxit in fauum mellis, & conuertit manum suam ad os suum, & illuminati sunt oculi eius*. Mysticus hic fauus Eucharistiæ est, quem vir Christianus percipit in altari, & illustratur more Regum Orientalium; in cuius sancta Epiphania, & eius Octaua petit & orat Ecclesia, Spiritus sancto illustrata, virtute sacræ Eucharistiæ illuminari.

Ecclesiæ & animæ donatæ spiritu intellectus
Oratio I.

PRæsta, quæsumus omnipotens Deus, vt quæ solemni celebramus officio, purificatæ mentis intelligentia consequamur.

Nnnn 3

Ora-

Oratio II.

CÆlesti lumine, quæsumus Domine semper & ubique nos præueni, ut mysterium, cuius nos participes esse voluisti, & puro cernamus intuitu, & digno percipiamus affectu.

III.

SPIRITVS CONSILII.

*Spiritus
usus Eu-
charistia.*

Spiritus consilij est, quo quis religiosè ducitur, ut tria religiosa consilia seruet, & diligenter custodiat, colat castitatem, paupertatem & obedientiam. Hic idem spiritus consilij attrahit homines non solum ad cœnam Agni gustandam, sed etiam ad frequentandam. Nouerat ita esse S. Ambrosius, qui priusquam sacris assisteret altaribus, castitatis donum in primis appetebat & petebat. *Rex Virginum, & amator castitatis & integritatis, celesti rore benedictionis tuæ extingue in corpore meo fomitem ardentis libidinis, ut maneat in me tenor castitatis corporis & animæ. Mortifica in membris meis carnis stimulos, omnesque libidinosas commotiones, & da mihi veram & perpetuam castitatem, cum ceteris donis tuis, quæ tibi placeant in veritate, ut sacrificium laudis casto corpore & mundo corde valeam tibi offerre.* Sacerdos erat Ambrosius, & nouerat in Ecclesia necessariam esse virtutem castitatis;

ut

vt qui perpetuò celebrant , & de Eucharistia participant , perpetuò etiam corporis & animæ castitatem colant & seruent. Non derogant ministerio Sacerdotali aliquando opes & diuitiæ , nec potestas & imperium , derogat tamen defectus puritatis & castitatis , in qua nec est nec esse potest dispensatio, vt præluceant puri & casti exemplo iis , qui more Sacerdotali sacram velint Eucharistiam frequentare.

Et quidem in coniugatis ipsis , quibus coitus licitus est , quæritur abstinentia à voluptate coniugali , si velint sæpiùs accedere ad Eucharistiam . Ita monet Hieronymus scribens contra Iouinian. *Probet, inquit, se vnusquisque, & sic ad Corpus CHRISTI accedat : non quòd dilatae Communionis vnus dies , aut bidduum , sanctiorem faciat Christianum , vt quod hodie non meruerat, cras mereatur ; sed quòd, dum dolet se non communicasse , abstineat se ab uxoris amplexu , vt amoris coniugij amorem CHRISTI præferat.* Adhuc aduersus Iouinianum idem Hieronymus : *Scio Romæ hanc esse consuetudinem , vt fideles semper CHRISTI Corpus accipiant ; quod nec reprehendo , nec probo , sed ipsorum conscientiam conuenio , qui eodem die post coitum communicant, & iuxta Persium, noctem flumine purgant. Quare ad Martyres ire non audent , quare non ingrediuntur Ecclesias ; an alius in publico , alius in domo CHRISTVS est?*

est? Casta mente, casto corpore sumenda & rependa Eucharistia est.

Psal. 21,
27.

Luc. 1, 53.

Hæc alimonia pauperum est. *Edent pauperes, & saturabuntur*, David cecinit; & MARIA, *Esurientes impleuit bonis, & diuites dimisit inanes*: exclamatque propterea Ecclesia:

O res mirabilis!

Manducat Dominum

Pauper, seruus, & humilis.

Ea propter, quos spiritus consilij ad paupertatis Euangelicæ professionem ducit, adducit ad Communionem, & suadet vt sæpè ad mensam CHRISTI recurrant. Diuites sæculi huius fastidiunt pauperes qui frequenter ad se veniunt. Longè alia conditio CHRISTI est, qui fastidiosos propterea diuites ipse fastidit, & dimittit; admittit indigos, alit & pascit egentes. Exclamat idcirco Ecclesia: *O quàm suavis est Domine spiritus tuus, qui ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, pane suauissimo de cælo præstato esurientes repleas bonis, fastidiosos diuites dimittens inanes!* Quòd si CHRISTVS consecratus pauperes non fastidit, pauperem tædere non debet sacram frequentare Eucharistiam, ne similes illis fiat, qui missum de cælo manna respuerunt, & contempserunt.

Benè & satis benè Augustinus Epistola 118. ad Ianuar.

Ianuar. *Contemptum solum non vult iste cibus, sicut neque manna fastidium.* Fastidium illud egentis populi fuit, non diuitis Dei, nec modò diuitis CHRISTI est, sed inopis hominis, quem sacræ atque diuinæ tædet Communionis. Fastidit egenus diuitem, non diues egenum, cui se offert semper edendum.

Ad hunc sacrosanctum cibum etiam atque etiam sumendum spiritus consilij vocat eos, qui suæ renuntiant voluntati, & alterius se subiiciunt & submittunt imperio. Quanti hoc referat, ostendit sanctus Laurentius Iustinianus cap. 24. de Casto connubio, cuius est ista sententia: *Nemo ad hoc percipiendum per se dignus est, quamuis multa sit præditus sanctitate: obedientia quemque dignum facit, non vita.* Ergo qui obedientia Superioris, vel etiam religiosi sui Confessarij sanctam iterat ac repetit Eucharistiam, non est cur timeat errare. Nec errant, qui se Deo in Religione sacrarunt, & frequentant hoc Sacramentum, cùm cap. 19. de Monast. perfect. paulò antè dixerit Iustinianus: *Potissimum ab iis qui Deo dicati sunt, sumi debet Sacramentum hoc.*

Hoc mysterium Eucharisticum est, in quo triplex funiculus, obedientiæ, paupertatis, & castitatis, quam spiritus consilij nectit, constringitur, ne rumpatur, confirmatur virtute Eucharistiæ obe-

Ioan. 6, 58. dientia, quandoquidem CHRISTVS ait: *Sicut misit me viuens Pater, & ego uiuo propter Patrem, & qui manducat me, & ipse uiuet propter me.* CHRISTVS à Patre missus per obedientiam, in obedientia participem sui confirmat. Reprimitur cupiditas terrenarum rerum huius virtute Sacramenti, & idcirco paupertas Euangelica magis solidatur: teste enim Cyrillo lib. 3. in Ioannem cap. 34. *Quasi freno quodam, ad desiderium rerum meliorum CHRISTVS nos circumducit hoc spiritali cibo.* Castitas quoque Eucharistiæ beneficio maius accipit incrementum, vt ipse Cyrillus lib. 4. in Ioannem cap. 17. affirmat, *Sedat enim in nobis manens CHRISTVS sauientem membrorum nostrorum legem.* Ducitur spiritu consilij Ecclesia, nimirum obedientiæ, paupertatis & castitatis, & harum trium confirmationem virtutum suo ordine postulat in sacrosancto Missæ sacrificio sibi concedi, sibi donari.

Ecclesiæ & animæ donatæ spiritu consilij
Oratio I.

PRotege nos Domine tuis mysteriis feruientes, vt diuinis rebus inhærentes, & corpore tibi famulemur, & mente.

Oratio

Oratio II.

His nobis, Domine, mysteriis conferatur, quo
terrena desideria mitigantes discamus amare
cælestia.

Oratio III.

Hæc hostia, quæsumus Domine, emundet
nostra delicta, & ad Sacrificium celebran-
dum subditorum tibi corpora mentesque sancti-
ficet.

IV.

SPIRITVS FORTITVDINIS.

Spiritu fortitudinis præditus vir iustus, teste Sa-
lomone, *quasi leo confidens absque terrore erit.* Item: <sup>Donum
usus En-
charistia.
Prou. 28, 1.
Prou. 12,
21.
Hebr. 11,</sup> *Non contristabit iustum, quidquid ei acciderit.* Hoc spi-
ritu muniti Sancti, ut scribit Apostolus, *ludibria &
verbera experti, insuper & vincula & carceres, lapidati
sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladij mortui
sunt.* Spiritu quoque fortitudinis donatus & ipse
Apostolus testatur de se: *Quis nos separabit à charitate* <sup>Rom. 11,
35.</sup>
CHRISTI? Quæ est sententia Bernardi cap. 4. de
Septem donis: *Iste spiritus omnem alienam malitiam sus-
tinet, & aduersus hostiles insidias instruit & munit.* Un-
de sponsus in sponsæ præconio ait: *Pulchra es amica mea,* ^{Cant. 6, 3.}

suavis & decora sicut Ierusalem, terribilis ut castrorum acies ordinata.

Sacra Eucharistia annona militaris est, cuius usus virtutem ac fortitudinem requirit in iis qui castris CHRISTI se deuouent. Da mihi Christianum militem, qui se fortiter gerat in prælio, & virtutis suæ singulare specimen præbeat, & hic ipse tantam deuotionem nec sentiat nec experiatur, dignus iudicandus est qui militarem annonam participet. Ita censuit Iustinianus cap. 19. Monast. perfect. *Non debet, inquit, à sancto Domini conuiuio repelli indeuotus iustè viuens, virtuosè conuersans, humiliter se cognoscens, purè confitens, & reuerenter accedens. Talis quippe insensibiliter ac spiritualiter hoc Sacramento nutritur, ac uiuit. Concludit tandem: Nemo autem seruorum Dei ab hoc prorsus se subtrahat Sacramento, quamuis actua- liter desit deuotio: nec quisquam eo priuetur.* Si quis in castris humanis militem fortem agit, & legitime decertat, commeatu militari dignus efficitur, censeatur non indignus Eucharistia; qui in sacra

Prou. 28, 1. CHRISTI militia, *ut leo confidens absque terrore*
 Rom. 8, *erit: dicit cum Paulo, Quis nos separabit à charitate*
 35. CHRISTI? qui, iuxta Bernardum, omnem mali-
 tiam sustinet, & aduersus hostiles insidias donatus
 spiritu fortitudinis se instruit & munit. Instructa
 muni-

munitæque animæ suæ denique Sponsus dicit: *Pul- Cant. 5, 3.*
chra es amica mea, suavis & decora sicut Ierusalem, ter-
ribilis ut castrorum acies ordinata. Vbi acies est, ibi
 plena atque perfecta virtus ac fortitudo est, quæ ri-
 tē ac rectē præit ac præcedit vsum sacratissimæ
 Communionis. Confirmat hoc ipsum S. Gregorius
 scribens ad Augustinum Episcopum Cantuar. *Non*
saturantur, inquit, nisi famelici, qui à vitiis perfectē ie-
iunantes, diuina Sacramenta percipiunt in plenitudine
virtutis.

Plenitudo virtutis, spiritus fortitudinis est, qui
 reddit animosam fidem, ut ea, quæ sunt ardua &
 difficilia in hoc Sacramento, facilè vincat ac su-
 peret,

Quod non capis, quod non vides,
Animosa firmat fides,

Præter rerum ordinem.

Hæc animosa virtus est, quia fortes facti sunt ij,
 qui tam internas quàm externas difficultates supe-
 rantes, ab usu Communionis minimè retardantur.
 Memineris parabolæ Euangelij, quomodo quidam ^{Luc. 14,}
 homo fecit cœnam magnam, & inuitati, quomi- ^{16.}
 nūs ad illam venirent, se excusarunt. Primus dixit,
Villam emi; alter, *Fuga boum emi quinque*; alius verò
 ait, *Uxorem duxi, & ideo non possum venire.* Omni-

Oooo 3

bus

bus his tribus inuitatis deerat spiritus fortitudinis, & ideò difficultatibus sibi oblati ignominiosè cesserunt, & à sacrae Communionis vsu recesserunt. Primus villam emit, & terræ solo adhæsit, nec vires habuit quibus terrenas mundanasque considerationes vinceret, & victor ad sacram cœnam veniret. Alter iuga boum emit quinque, qui quinque deditus sensibus caruit animosa fide, quam requirit Eucharistia. Alius, qui duxit vxorem, non habuit animos vt licitis amplexibus abstinere, & vxorem CHRISTO consecrato postponeret. Comparare sibi villam, iuga boum quinque emere, & matrimonium contrahere, licita omnia sunt, & tamen ab vsu cœnæ homines retardarunt; vt colligas inde, non illicita modò, sed etiam licita impedimento esse posse, quominus Eucharistia percipiatur, si desit spiritus fortitudinis.

Hic spiritus est, qui fortes Christi milites ducit ad militarem annonam, vt virtute Sacramenti eorum virtus magis crescat, magis augeatur. *Frequenter Eucharistia*, Iustinianus concionatur, *vt iustis gratiam, debilibus conferat robur, victoriam certantibus.* Concionatur quoque Chrysostomus Homil. 61. ad populum: *Tamquam leones igitur ignem spirantes ab illa mensa recedamus, facti diabolo terribiles.* Post sacram
Com-

Communione*m iustus vt leo confidens absque terrore*
erit. Cuius illa oratio est, quæ Dominica II. post
 Epiphaniam recitatur.

Ecclesiæ & animæ donatæ spiritu fortitudinis
 Oratio.

AVgeatur in nobis, quæsumus Domine, tuæ
 virtutis operatio, vt diuinis vegetati Sacra-
 mentis, ad eorum promissa capienda tuo munere
 præparemur.

V.

SPIRITVS SCIENTIÆ.

Spiritus scientiæ est, de quo Salomon, *Qui addit* ^{Donum}
scientiam, addit & dolorem. Rationem reddit Ber- ^{usus En-}
 nardus cap. 3. de Septem donis: *Vera namque scientia* ^{charistia.}
est, scire nos mortales, & caducos, & fragiles esse, & in ^{Eccl. 1, 18.}
hoc exilio, & in hoc ergastulo, in hac peregrinatione, in
hac valle lacrymarum dolendum & lugendum esse. Hac
 eadem præditos scientia, & experientia laborum &
 dolorum vocat CHRISTVS ad refectionem Eucha-
 ristix, cum clamat: *Venite ad me omnes qui laboratis,* ^{Matth. 11,}
& onerati estis, & ego reficiam vos. ^{28.} Expendit præfa-
 tam sententiam Augustinus Sermon. 10. de Verbis Do-
 mini: *Quare omnes laboramus, nisi quia sumus homines*
mortales, & fragiles, infirmi, lutea vasa portantes, quæ
faciunt

faciunt inuicem angustias? Et quidem CHRISTVS, vt mortales homines alliceret ad Communionem, meminit immortalitatis, quæ reposita est in sacra & Ioan. 6, 59. sancta alimonia. *Non sicut manducauerunt patres vestri manna, & mortui sunt. Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.* Nemo est qui æternam vitam non diligat, nemo qui immortalitatem non appetat. Quisquis Eucharistiam inuenerit, æternam vitam inueniet, & à Domino accipiet immortalitatem.

Quòd si quotidie homo laborat, quotidie moritur, & sicut aqua dilabitur; mirum est, si quotidie, cùm possit, se non reparet, & se non reficiat alimoniâ immortalitatis. Hoc humanum vitium est, humanæ peccatum infirmitatis, quam expertus est in se beatus Augustinus, & expertus loquitur cap. 13. Soliloq. *Mundus clamat, Deficio; tu verò clamas, Reficio: & miseria mea praua magis sequitur deficientem, quàm reficientem. Planè infirmitas mea hæc est.* Præditus spiritu scientiæ Augustinus, deprehendit nouam esse infirmitatem ægrotantis, cùm pro remedio suæ ægritudinis cibo non vtitur salutari. Salutaris hic cibus est, quem infirmis & imbecillis mortalibus præscribit Sapientia Patris. Salubris esca Sapientiæ, de qua Dionysius Epist. 9. *Dicimus escam habere vim perficiendi eos quos nutrit, dum imperfectum illorum*

illorum atque indigentiam replet, & infirmitatem curat, vitamque custodit. Cùm igitur eiusmodi conditionis alimonia Eucharistica existat, noua illa infirmitate laborat, qui illam non admittit, sed respuit. Quisquis in dicto statu versatur, spiritu scientiæ indiget, vt duplici morbo se laborantem esse nouerit, & vtri- que per Eucharistiam sæpè repetitam medeatur. So- la hæc mortalitatis nostræ medicina est, quæ vel in ipso mortis articulo prodest morienti, in eam for- mam & rationem, quam innuit & insinuat S. Lau- rentius Iustinianus de Monast. perfect. cap. 20. Ani- ma & carnis affectio nullo euentu, nullaque lege, nec in præsentī nec in futuro dirimitur, quin potius purius, ar- dentiùs, perfectiusque in animæ & corporis glorificatione perseuerat. Proinde quia rationalis spiritus inclinatione quadam naturali, & non parum quæ corpori vtilia & de- lectabilia sunt, cogitare cogitur, spiritali pabulo in ipso discubitu erigendus est, in quo quantò ampliùs fuerit occu- patus & illectus, tantò minùs carnalia cogitabit.

Ita reuerà contingit, vt qui tempore mortalitatis & mortis ampliùs sacris studuerit Communionibus, minùs rebus carnalibus & mundialibus afficiatur. Nouit hoc, qui donatus spiritu scientiæ, mortalem, caducum & fragilem seipsum considerans, recur- rit ad Eucharistiam, cuius beneficio vitam sibi ac-

quirit æternam. Prælibat mortalis homo, dum communicat immortalitatis primitias; dolet ac luget se in eo vivere statu, in quo non possit frui omnino prægustata æternitate. Ex quo prouenit, vt illa scientia, qua se nouit homo mortalem simul & fragilem, doletque propterea, sumptione sacrae Eucharistiæ perficiatur. Hic mysticus panis est, de quo

Psal. 126, 2 Dauid : *Surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.* Panis doloris est, in quo passio Domini præsentatur : panis doloris est, quem dolor poenitentiae præit, subsequitur exilij poena, quam patitur anima adhuc post cælestium Sacramentorum fruitionem. Postquam primi homines cibum vetitum manducarunt, nudos se deprehenderunt, caducos simul & fragiles, & ad ficus folia recurrentes, parum commodi inuenerunt. Deerat Adamo & Euæ spiritus sacrae scientiæ, qui duceret eos non ad folia, sed ad fructus, fructus scilicet vitalis arboris quæ erat in paradiso, de qua Deus Genesis cap. 3, 22. *Ecce Adam quasi vnus ex nobis factus est, sciens bonum & malum : nunc ergo ne fortè mittat manum suam, & sumat etiam de ligno vitæ, & comedat, & uiuat in æternum.* Fructus mysticus ligni vitæ totus Eucharisticus est, quem qui percipit, in æternum uiuet, & æterna immortalitate fruetur. Eò ducit ani-

mam

mam spiritus sacratæ scientiæ , quo donata sancta
Ecclesia Feria V. post Dominicam Passionis orat.

Ecclesiæ & animæ donatæ spiritu scientiæ
Oratio.

Domine Deus noster , qui in iis potius creatu-
ris, quas ad fragilitatis nostræ subsidium con-
didisti , tuo quoque nomini munera iussisti dicanda
constitui : tribue quæsumus , vt & vitæ nobis
præsentis auxilium , & æternitatis efficiant Sacra-
mentum.

VI.

SPIRITVS PIETATIS.

Spiritus pietatis importat secum teneritudinem ^{Donum}
cordis, & animi deuotionem; quæ quàm sit ne- ^{usus Eu-}
cessaria ad sacri huius mysterij frequentationem, ^{charistia.}
quis non videat? vidit Isidorus lib.1. de Offic. Eccles.
cap.18. *Dicunt aliqui, Eucharistiam quotidie accipiendam,*
& benè dicunt, si hanc cum religione, & deuotione, &
humilitate suscipiant, ne fidendo de iustitia, superba præ-
sumptione id faciant. Vidit Bonauentura 3. de Profect.
Religios. cap.18. *Vix tamen ita religiosus esse videtur &*
sanctus, exceptis Sacerdotibus, quin semel in septimana
sufficiat ei ex consuetudine communicare, nisi specialis cau-
sa quandoque vel ratio plus suadeat, scilicet infirmitas su-

perueniens, vel singularis festiuitas sollemnis, vel inusitata deuotionis feruor, & intemperata desiderij sitis pro illius susceptione, qui solus sufficit amantis ardorem refrigerare. Vidit S. Bernardinus Senens. Tom.2. Sermon. 57. Cum Sacramenti perceptio debitam requirat purgationem peccatorum, & mentalem eleuationem, seu reuerentiam atque deuotionem, si quis qualibet die paratus sit prædictis modis, & aliud impedimentum non habeat, vtile est ei hoc Sacramentum frequentare. Cum ita se res habeat, benè consulit Bonauentura in Breuiloq. Parte 6. cap.9. Consilium est iis, qui se sentiunt indeuotos, vt differant quousque parati ad esum veri Agni deuoti & circumspècti veniant. Benè etiam monet S. Laurentius Iustinianus cap.19. de Perfect. Monast. Videat verò quilibet, ne consuetudine aut cordis elatione ad perceptionem ducatur tanti mysterij, sed deuotione, & præuia meditatione.

Ad hanc deuotionem, & præuiam meditationem, excitat venientem ad Eucharistiam spiritus pietatis, vt non ex consuetudine, sed ex affectu piæ deuotionis ducatur ad Communionem. Et quidem hic pius erga sacram Eucharistiam affectus tanti haberi debet, & tanti à sanctis Patribus habebatur, vt instar sacrae Communionis esse censeretur. Huc pertinet id quod legimus apud S. Bernardinum Senens. Tom.2. Sermon. 57. Quæri etiam potest, Quare Ana-

choreta

choræ rarò communicabant? Dicendum est, quòd quotidie diuinitus reficiebantur, & hoc Sacramentum spiritualiter manducabant. Et hoc quidem expediebat eis amplius, quàm contrarium, secundum statum suum, & secundum regimen quo diuinitus regebantur. Regebantur illi diuinitus spiritu pietatis, vt continua spiritalis Communionis deuotione defectum sumptionis realis & corporalis compensarent, sicut maximis animarum suarum profectibus compensarunt. Tanti refert spiritum pietatis inesse iis, qui reipsa non accipiunt Eucharistiam. Ex hoc facilè potest concludi, quanti referat, eodem spiritu donari eos, qui Eucharistica sumunt frequentantque mysteria, & ex crebro vsu illorum nouis semper incrementis & accessionibus spiritalium gratiarum, priuilegiorum & indultorum augentur.

Quòd si aliquando contingat, vt pia ista deuotio non sentiatur, non idcirco vir iustus & religiosus arceri & amandari debet ab vsu sacræ Eucharistiæ, cum citatus Iustinianus cap. 9. de Monast. perfect. ita definierit; Nemo autem seruorum Dei ab hoc prorsus se subtrahat Sacramento, quamuis actualis desit deuotio, nec quisquam eo priuetur. Si quis Dei seruus in eo statu se deprehendat, adhæreat regi Dauidi, dicatque: In terra deserta, inuia, & inaquosa sic in san- Psal. 62, 3.

Et apparui tibi, vt viderem virtutem tuam, & gloriam tuam. Videbit virtutem ac gloriam venerabilis Sacramenti, & anima eius post susceptam Eucharistiam, *quæ erat arida, erit in stagnum, & sitiens in fontes aquarum.* Quod si piæ deuotionis affectus ex crebra Communione non augeatur, sed potius minuat, feruetur id quod præcipit S. Thomas in 4. Sentent. dist. 12. art. 2. quæst. 3. *Si aliquis experimentaliter cognosceret, ex quotidiana sumptione feruorem amoris augeri, & reuerentiam non minui, talis deberet quotidie communicare. Si autem sentiret, per quotidianam frequentationem reuerentiam minui, & feruorem non multum augeri, talis deberet interdum abstinere, vt cum maiori reuerentia postmodum accederet.* Accede totus pius, totus deuotus, filius matris Ecclesiæ, quæ ducta spiritu pietatis, Dominica III. Aduentus orat.

Ecclesiæ & animæ donatæ spiritu pietatis
Oratio.

Deuotionis nostræ tibi, quæsumus Domine, hostia iugiter immoletur, quæ & sacri peragat instituta mysterij, & salutare tuum in nobis mirabiliter operetur.

VII.

SPIRITVS TIMORIS.

Clementissimus Deus etiam in mysteriis sum-
 mæ suæ pietatis & clementiæ timeri voluit. Donum
 usus Eu-
 charistia.

Cernere hoc licet in sacræ suæ Passionis sacrificio,
 in quo bonus ille latro timuit Deum, & socium
 suum reprehendit, quòd timore non afficeretur.

Neque tu times Deum, inquit, *qui in eadem damnatione* Luc. 23,
 40.

es? Hoc etiam satis elucet in Sacrificio Eucharistico,
 in cuius institutione agens de proditore CHRISTVS,
 nec aperiens quis futurus esset, omnibus incussit me-
 tum, & metuentibus edendum se communicauit.

Prædixerat hoc ipsum Dauid, cùm præcineret: *Mé-* Psal. 110, 4

moriam fecit mirabilium suorum misericors & miserator
Dominus, escam dedit timentibus se: timentibus in-
quam se, vt cum timore & tremore se pro sacra
Communionem pararent, & in ea salutem suam ope-
rarentur.

Hoc certè est duci, ac simul trahi spiritu timo-
 ris Dei, quem vt excitet Apostolus in singulis com-
 municantibus ait: *Itaque quicumque manducauerit pa-* 1. Cor. 11,
 27.
nem, & biberit calicem Domini indignè, reus erit Cor-
poris & Sanguinis Domini. Probet autem seipsum homo,
& sic de pane illo edat, & de calice bibat. Qui enim
manducat

manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans Corpus Domini. Vocatur ad tribunal altaris homo, ac proinde pavidus esse debet. Ita monet Apostolus, cuius verba expendens Concilium Tridentinum sess. 13. cap. 7. ait: Si non decet ad sacras vllas functiones quempiam accedere nisi sanctè; certè quò magis sanctitas & diuinitas caelestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentius cauere ille debet, ne absque magna reuerentia & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cùm illa plena formidinis

1. Cor. 11, 29. *verba apud Apostolum legamus: Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans Corpus Domini. Ambrosius 1. Corinth. 11. Deuoto animo & cum timore accedendum ad Communionem, docet Apostolus, vt sciat mens se reuerentiam debere ei, ad cuius corpus sumendum accedit.*

Et quidem olim antequam Christiani perciperent Eucharistiam, alta voce Diaconus dicebat: *Sancta sanctis; si quis non sanctus, non accedat.* Hæc verba plena formidinis erant, & illa expendens Chrysostomus Homil. 61. ad Popul. inquit, *Tamen ne vel hoc præendas, proptereà sublimis constitutus, magna voce, terribili clamore, quasi quidam præco, manum in altitudinem tollens, stans erectus, omnibus apparens, & magnum in illa tremenda quiete exclamans, hos quidem*

Vocat,

evocat, illos autem arcet, non hoc manu faciens, sed per linguam efficacius quàm per manum. Illa namque vox in aures incidens nostras, tamquam manus quædam hos quidem pellit & eiicit, illos autem introducit. Quos ducit spiritus timoris, introducit chorus sanctarum virginum Cæciliæ, Dorotheæ, atque sociarum, quarum omnium vox illa esto, Sancta sanctis; si quis non sanctus, non accedat. Hæc quoque Mariana vox est. Mater pulchræ dilectionis, & timoris MARIA est, cuius coronatio coronat Oratorium Eucharistiæ: qua si quis quotidie pro dignitate fruitur, similis MARIAE efficitur, quæ CHRISTO suo, cælesti scilicet pane, quotidie fruebatur, & imitatores suos excitat, ut frequenter Mysteriis sacramentalibus potiantur, in primis quidem Sacerdotes, qui quotidie summum offerunt sacrificium, & offerentibus, pro eius celebratione per totam septimanam septem sua dona communicat Spiritus sanctus, ut modò vno modò alio munere utantur, & ducantur ad peragendum tremendum altaris Sacramentum, & sacrificium. Verè tremendum, cum tam celebranti quàm communicanti dicatur: Quando federis ut comedas cum Prou. 23, 1.

Principe, diligenter attende quæ apposita sunt ante faciem tuam, & statue cultrum in gutture tuo. S. Augustinus Homil. 2. de Bono Past. explicat, quæ sit principalis

mensa. *Mensa potentis quæ sit nostis, ubi est Corpus & Sanguis Christi.*

Sacerdos igitur & conuiuia CHRISTI, *statue cultrum in gutture tuo*, ut cum timore celebres & percipias Eucharistiam. *Statue cultrum in gutture tuo*, gladium scilicet passionis, de quo Simeon ad MARIAM, *Tuam ipsius animam pertransibit gladius*. CHRISTVS ipse de cœnaculo Eucharistiæ egressus est, ut sacram Crucem subiret; & simul aperuit viam, qua de cœnaculo ad gladium, de incruento sacrificio ad cruentum holocaustum, de sacro Oratorio Eucharistiæ ad Sanctuarium sacræ Crucis & Patientiæ aditus & transitus daretur: & quidem datur cùm de esca Agni paschalis, in quo Sacramentalis adumbrabatur, scriptum esse legamus Exodi cap. 12. vers. 26. *Cùm dixerint vobis filij vestri: Quæ est ista religio? dicetis eis, Victima transitus Domini est.* Transitus Domini est: *Hæc est via, ambulate in ea.* Hæc via est, quam Rex Martyrum Martyribus suis ostendit. Satis benè Cyprianus Epist. 54. *Vincentibus communicatio à nobis danda est, ut quos excitamus & exhortamur ad prælium, non inermes & nudos relinquamus, sed protectione Corporis & Sanguinis CHRISTI muniamus: & cùm ad hoc fiat Eucharistia, ut possit accipientibus esse tutela, quos tutos esse contra aduersarium volumus, munimento*

Eucharistia via est ad Sanctuarium Crucis, & Patientiæ.
Ita. 30, 21.

mento Dominicæ saturitatis armemus. Hæc via CHRISTI ac Christianorum, sicut indicat S. Thomas 3.p. quæst. 13. art. 3. ad 3. *Baptismus, inquit, est Sacramentum mortis & passionis CHRISTI, prout homo regeneratur in CHRISTO virtute passionis eius: sed Eucharistia est Sacramentum passionis CHRISTI, prout homo perficitur in unione ad CHRISTVM passum.* Erat olim apud Romanos Virtutis ædes ad ædem Honoris via: nunc verò apud Christianos sacra Eucharistia est ad gloriam passionis via, & simul leuamen laboris & ægritudinis: *Vinum letificet cor hominis. Panis cor hominis* ^{Psal. 103,} ^{16.} *confirmet.* Mysteria panis & vini confirmet & latificent cor hominis, innouata vsu & cultu sacri Baptismi, Pœnitentiæ & Eucharistiæ, vt cor cultoris sacri huius Oratorij nouum omnino appareat, & quod de antiquo Dauide dictum est Eccli. 47, 10. compleatur etiam in nouo: *De omni corde suo laudauit Dominum, & dilexit eum, qui fecit illum.* Talem igitur cultorem Deus, Creator, Redemptor, & Sanctificator quæsiuit in Oratorio, sicut & aliàs fecit: *Quæsiuit Dominus virum iuxta cor suum.* Quæsiuit, ^{1. Reg. 15,} ^{14.} & inuenit Dauidem, cor Dauidicum, cor secundum cor Creatoris, Redemptoris & Sanctificatoris. Constans & assiduus cultor *cor suum dabit in similitudinem picture.* ^{Eccli. 38,} ^{28.} In libro suo Psalmorum Dauid

sexaginta locis cor suum produxit & protulit, ad cuius similitudinem componat se interius cultor, & attendat, quale cor Davidis formetur, & quale suum erga Deum esse debeat, cum creatura est condita omnipotentia Patris, redempta sapientia Filij, sanctificata gratia Spiritus sancti. Hoc magnum arcenum sanctissimæ Trinitatis, & perfectum mysterium animæ innouatæ usu sacri Baptismi, Pœnitentiæ & Eucharistiæ. Sic innouata anima ingreditur & penetrat sacri Oratorij Adyta, in quibus non tam vocibus & nutibus orat, sicut hactenus fecit cum sacris illis Virginibus, psallit spiritu, psallit mente, corde loquitur imitator Regis Davidis, cuius interna vox est, *Tibi dixit cor meum, exquisivit te facies mea, faciem tuam Domine requiram.* Itaque nouus Dauid deinceps non tam ore loquetur quàm corde, & hoc ipsum loco perpetui voti appendet in Appendice Oratorij.

Psal. 26, 8.

SACRI
ORATORI
APPENDIX
PIARVM IMAGINVM
CORDIS NOVIDAVIDIS
SECUNDVM
COR DEI CREATORIS,
REDEMPTORIS,
ET
SANCTIFICATORIS.

*Signatum est super nos lumen vultus tui Domine;
dedisti letitiam in corde meo. Psalm. 4, 7.*

Myſterium nouæ artis, & animæ innouatæ
Baptiſmo, Pœnitentia, & Euchariftia.

Angeles Dei.
Custodi, Illumina, et Rege.

ECCLESIA.

In cordibus vestris adorare Dominum : Angelus enim eius vobiscum est.

Appareant imagines cordis Daudici colentis suum Creatorem.

Appareant animæ creatæ & innouatæ mysteria.

*Attende in corde tuo * signaculum similitudinis Dei.*

Eccli. 16,
25.

*Ezech. 12
18.

IMA-

IMAGO PRIMA.

Cor signatum noui Dauidis creati secundum
cor Dei Creatoris Patris luminum.

*Deus cordis mei,
ô Beata Trinitas!*

DAVID de corde suo signato signaculo Patris
luminum.

PSALM. LXXII.

Quid mihi est in celo? & à te quid volui super terram?
Defecit

Defecit caro mea, & cor meum : Deus cordis mei, & pars mea Deus in aeternum.

PSALM. L.

Cor mundum crea in me Deus.

Explicatio
signaculi.

Heb. II, 6.

RESPONDET Rex David exemplari Creatoris sui, qui Deus Trias est, Pater, Filius, & Spiritus sanctus. *Crede- re oportet accedentem ad Deum, quia est, & inquirentibus se remunerator sit.* Vtrumque præstat David : credit *quia est*, cum ait, *Deus cordis mei*; & cum addit, *pars mea Deus in aeternum*, recognoscit, cordis Deum non solum requirentis se remuneratorem futurum, sed etiam fore caelestem remunerationem. Creatus est homo à Patre, Filio, & Spiritu sancto, in cuius summæ Triados visione ac fruitione humana beatitudo consistit, cum dixerit Ioannes, *Videbimus eum sicuti est.* Sancta itaque Trinitas creatrix & beatrix est, resplendet in imagine Pater humana forma adumbratus, qui cum conderet Adamum, præ se ferens cordis sui diuini benignitatem & humanitatem, protulit : *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.* Vbi Pater ita humanus, Filius & agnus. Nomen ab agnitione habet, ex mente Patris emanat, & in sinu est Creatoris, cuius sapien-
tia

1. Ioan. 3, 2

Genes. I,
26.

tia conditi sumus. Et ipse quidem Filius non creata, sed creatrix Sapientia est. Vbi Pater humano se more gerit, & Filius apparet agnus, ibidem Spiritus sanctus columba cernitur, quæ ex diuino corde procedit Patri ac Filio similis, & quidem vtrique par maiestate & potestate. Diuinus amor Spiritus sanctus est, diuinus nexus, quo Pater & Filius completuntur & diligunt se, amant suam, condunt & conseruant creaturam. Licet Trinitas creatrix sit, æterno Patri tribuitur cæli & terræ creatio, cui cedit attributa omnipotentia, & hæc sola vires habet, vt ex nihilo condant omnia, vnde & cultor fidelis ait, *Credo in Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium & inuisibilium*. Circumscribitur in circulo, cuius figura perfecta capit trinum & vnum Deum in trinitate & vnitatem perfectam, cui nihil desit, sitque propterea æquè ineffabilis atque mirabilis, vt nec ore nec corde loqui vel cogitare queat Ecclesia de sancta Trinitate, quin frequenter exclamet: *O beata Trinitas! Te inuocamus, te laudamus, te adoramus, ô beata Trinitas! Spes nostra, salus nostra, honor noster, ô beata Trinitas! Libera nos, salua nos, viuifica nos, ô beata Trinitas!* Qui circulus perfectionis in corde Dauidis est, est etiam index exclamationis, in quam prorumpens Psalm. 117, 25. Deo cordis sui ac-

clamat: *O Domine saluum me fac, ô Domine benè prospere rare: Cor mundum crea in me Deus.*

Pfal. 72,
26.

Deus cordis mei,

O gloriosa Trinitas!

*Applicatio
signaculi.
Eccli. 38,
28.*

Pfal. 72,
25.

Sapiens, ut ait Ecclesiasticus, *cor suum dabit in similitudinem picturæ*, & instar pœnitentis Davidis corde ac mente sua cælum & terram transcendens, dicet Creatori suo: *Quid mihi est in cælo? & à te quid volui super terram? Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.* Hoc est, ut in Scholiis Basilii notat, *Neque in cælo alium habeo Deum, neque in terra alium tibi coniungo. Ob hanc causam & animo & corpore te desidero, auxiliumque tuum expecto. Te namque habeo & partem, & sortem, ac fruitionem bonorum.* Habes Deum in cælis, dum oras, *Pater noster, qui es in cælis: habes & in corde tuo, dum ais, Deus cordis mei.* Accedit Augustinus Tractatu 4. de Symbol. cap. 2. *Ecce, Domine, ait Propheta, cæli cælorum te non capiunt. Et quem non capiunt spatia cælorum, capiunt angustie cordis humani, ipso dicente, Inambulabo in illis, & inhabitabo.* Accedat & Iustinianus de Casto connubio cap. 13. *Magnus Dominus, & magna virtus eius, & sapientiæ eius non est numerus. Sicut magnus est, ita ipsius sit & habitationis locus. Non enim locorum spatium, non altitudine, neque longitudine dilatatur cor, sed desiderii.*

2. Paral. 6,
18.

Pfal. 146,5

sideriis. Rapiatur iis desideriiis erga Creatorem suum, diuinisq̃ue affectibus plenus Christianus David exclamet, O beata Trinitas, *quid mihi est in celo? & à te quid volui super terram?* Hæc animæ & cordis forma, vt sanctæ Triados fiat in eo sacrarium, in quod se colligens Christianus contemplator ac venerator ineffabilis Trinitatis, cuius & creatura est, oret spiritu, oret mente cum D. Augustino in Soliloq. cap. 33.

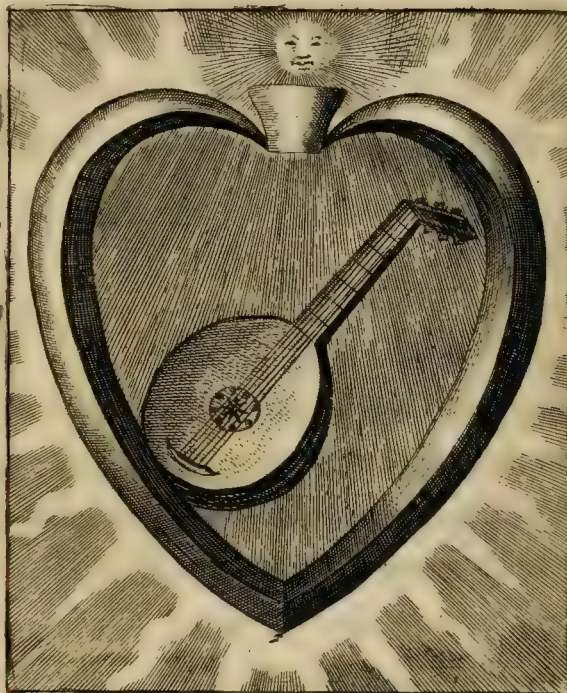
Ad Patrem luminum Creatorem oratio
& adoratio cordis.

S. AUGUSTINVS.

A Nima, quam creasti non de te, sed per Verbum, non ^{Impressio} ^{signaculi.} ex qualibet elementorum materia, sed ex nihilo: quæ quidem rationalis, intellectualis & spiritalis, semper viuens, semper in motu (quam signasti lumine vultus tui, & consecrasti virtute lauacri tui) ita facta est capax maiestatis tuæ, quòd à te solo & à nullo alio possit impleri. Quando autem te habet, plenum est desiderium eius, & iam nihil aliud, quàm desideretur exterius, restat. Dum autem aliud exterius desiderat, manifestum est, quòd te non habet interiùs, quo habito nihil est quod vltra desideret. Quid enim mihi est in celo? & à te quid volui super ^{Psal. 72.} ^{25.} terram? Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

IMAGO SECUNDA.

Cor cithara & Sole signatum in laudem
Creatoris Patris luminum.

*Psallam spiritu Creatori,
Psallam mente Patri luminum.*

DAVID de corde suo signato citharâ laudis di-
vinæ.

PSALM. IX. LXXXV. & CX.

Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo.

PSALM.

PSALM. CXVIII.

Confitebor tibi in directione cordis.

LEGANTER sibi respondent cor Dauidis, & apposita cordi cithara; quando-<sup>Explicatio
signaculi.</sup> quidem Deum creatorem suum, quem in animæ suæ sacrarium piè ac religiosè receperat, pulsando citharam celebrabat, dicebat-
que Patri luminum, ac cordis Deo: *Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo; & rursus: Confitebor tibi in rectitudine cordis.* Laudabilis ab hac confessione David. *De omni corde suo laudavit Dominum, & dilexit eum qui fecit illum.* Et quidem cum in prima iam effigie Deum agnouerit creatorem David, oportebat ut celebraret, sicut nunc celebrat, Deum, cuius Sapientia conditi sumus, & prouidentia gubernamur. Appositè ergo Augustinus in verba prioris Psalmi: *Non in toto corde confitetur Deo, qui de prouidentia eius in aliquo dubitat.* Confitebatur toto spiritu, & toto corde prouidentiam Conditoris Hebræa illa Iuditha, quæ Oratorium suum ingressa cum Deo agebat, & aiebat: *Tu fecisti priora, & illa post illa cogitasti, & hoc* ^{Iudith 9.4.} *factum est quod ipse voluisti; Omnes enim viae tuæ paratæ sunt, & tua iudicia in prouidentia tua posuisti.* Apponitur super Dauidici cordis effigiem imago Solis cælestis, typus æterni Patris, & de quo Iacobus Apo-

- Iac. 1, 17. stulus scribit : *Omne datum optimum , & omne donum perfectum de sursum est , descendens à Patre luminum , apud quem non est transmutatio , nec vicissitudinis obumbratio , voluntariè enim genuit nos , vt simus initium aliquod creaturæ eius . Cui competit rerum creatio , eadem luminum Patri adscribitur prouidentia . Tua autem , Pater , prouidentia gubernat .*
- Sap. 14, 3.

Pfallam spiritu Creatori.

Pfallam mente Patri luminum.

- Applicatio .* Christianus igitur memor creationis ac prouidentiae diuinæ erga se , *cor suum dabit in similitudinem*
- Eccli. 38, 28. *picturæ , vt dicat creatori ac conseruatori Deo ; Confitebor tibi , Domine , in toto corde meo , & , Confitebor tibi in cithara Deus Deus meus .* Accedit Ambrosius Tract. de 1. Interpellat. Dauid : *Habet citharam suam anima nostra .* Neque enim diceret Paulus , *Orabo spiritu , orabo & mente , nisi haberet citharam , quæ plectro Spiritus sancti resultaret .* Huius citharæ assonantiam ac simul resonantiam in laudem Triados sacrosanctæ quærit in Fidelibus suis Ecclesia , cùm in eius Festo canit : *Gloria laudis resonet in ore omnium Patri , genitæque Proli , Spiritui sancto pariter resultet laude perenni .* Ecclesia rursus : *Laus Deo Patri , pariliqûe Proli , & tibi sancte studio perenni Spiritus , nostro resonet ab ore omne per æuum .* Pulchra consonantia est , pulcher concentus , cùm
2. Cor. 5, 15.

cùm Dauidis Christiani spiritus ita Deum conseruatorem celebrat, vt diuinas eius laudationes sonet interius, exterius resonet, quemadmodum cap. 17. de Monast. perfect. notat & aduertit Iustinianus: *Cor-da, non corpora; gestum mentis, non solùm vocis; affectum animi, non linguæ motum requirit Omnipotens. Hoc citharæda sanctus Dei spiritu plenus persenserat, cùm dicebat: Psallite Deo nostro, psallite, psallite Regi nostro, psallite sa-* Psal. 46, 7.
pienter. Sapienter utique dicit esse psallendum, ut quod pronuntiatur per os, ruminetur in mente. Unde Apostolus 2. Cor. 5,
idem sapiens dicit: Psallam spiritu, psallam & mente. 15.
 Non psallit spiritu & mente, qui cor suum aliò diuertit. *Attende in corde tuo,* vt totus Dauidicus factus, Eccli. 18,
 ritè ac rectè dicere queas; *Confitebor tibi in directione* 25.
cordis. Benè cor suum regit & dirigit creatura in Deum, benè fatetur ac confitetur diuinam Patris cælestis prouidentiam, cùm totum se eius voluntati ac dispositioni committit, quemadmodum se com-mittebat ille, qui toto corde suo Deum confiteba-tur, & te, Christiane, monebat, *Facta super Domi-* Psal. 54,
num curam tuam, & ipse te enutriet: non dabit in æter- 23.
num fluctuationem iusto. Ad quem locum alludens Pe-trus Apostolus, monet Christianos omnes: *Humilia-* 1. Pet. 5, 6.
mini sub potenti manu Dei, vt vos exaltet in tempore vi-
sitationis: omnem sollicitudinem proicientes in eum, quo-
niam

niam ipsi cura est de vobis. Non propter creationem
solum, sed etiam propter eius prouidentiam instar
alterius Dauidis orat & adorat Deum Augustinus li-
bro Soliloq. cap. 32. Deum adora, & ora.

Ad Patrem luminum Creatorem oratio
& adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

Impressio.

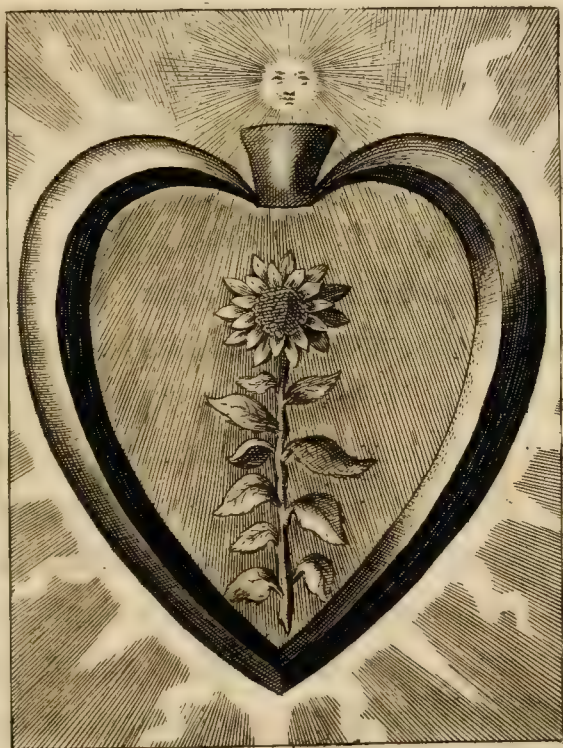
COgnoui te vnum Deum viuum, & verum Patrem,
& Filium, & Spiritum sanctum, trinum quidem
in personis, sed vnum in essentia, quem confiteor, adoro,
& glorifico toto corde meo, verum Deum, solum, sanctum,
immortalem, inuisibilem, incommutabilem, inaccessibleem,
vnum lumen, vnum solem, vnum panem, vnam vitam,
vnum bonum, vnum principium, vnum finem, vnum
creatorem celi & terræ, per quem omnia viuunt, per quem
omnia subsistunt, per quem omnia gubernantur & viuifi-
cantur, quæ in calis sunt, & quæ in terris, & quæ sub
terra, præter quem non est Deus in calo & in terra. Con-
fitebor tibi in toto corde meo, confitebor tibi in directione
cordis, in eo quod didici iudicia iustitiæ tuæ. Iustificationes
tuas custodiam: non me derelinquas vsquequaque.

Psal. 9, 1.

Psal. 118, 7

IMAGO TERTIA.

Cor heliotropio & Sole signatum in cultum
fidei debitæ Creatori Patri luminum.

*Sanctificetur nomen tuum
Fide Cordis te inquirentis.*

DAuid de corde suo signato fidei diuinæ vir-
tute.

PSALM. CXVIII.

In toto corde meo exquisivi te.

Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo.

SSff

CON-

Explicatio
signaculi.

CONSONANT sibi cor Dauidicum atque heliotropium. Heliotropium semper quærit & semper inquit Solem. Fides inquirere luminum Patrem docet; monet id-

Heb. II. 6. circò Paulus : *Credere oportet accedentem ad Deum, quia est, & inquirentibus se remunerator sit.* Audiendus hoc loco Augustinus in Enchiridio cap. 2. *Desideras breuiter aperiri atque in sermonem breuem colligi quonam modo colendus sit Deus. Respondeo, fide, spe, & charitate.* Colitur itaque Deus fide, spe, & charitate, & in primis colit ac reueretur Deum creatorem ac seruatorem suum Dauid affectu fidei, cùm ait : *In toto corde meo exquisiui te.* Canit Dauid in cithara. & quidem cùm D. Ambrosius Tract. de Prima interpellat. Dauid, citharam esse in anima testatus sit, addit: *Dulcis est sonus fidei, quæ annuntiatur, vt scriptum est, in vniuerso mundo. Hic sonus à nobis exeat ad Deum, sicut*

1. Theff. 1. *exiuit à Thessalonicensibus, vt etiam non canentes canamus, & bonorum concentu operum Dominum prædicemus.* Dulcis cordis sonus, cùm mens instar floris solaris quærit Deum. Heliotropium ita suum inquit Solem, vt nihil in flore sit, quod non vergat & collimet in cæleste luminare. Nequidquam in corde

psal. 102, 1 *Dauidis erat, quod non collimaret in Deum: Benedict anima Domino, & omnia, quæ intra me sunt, nomini*

mini *sancto eius*. Heliotropium nouit se cum Sole oriente ostendere, cum occidente abscondere: nouit & fides modò esse in aperto ore, modò in occulto corde. Tunc in ore: *Credidi, propter quod locutus sum.* tunc in corde: *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.* Superadditur cordi Dauidis Sol, symbolum æterni luminum Patris: nam etsi fides ducatur & feratur in Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, respicit in primis Patrem, credit, quia Deus testatur & dicit, proprium namque æterni Patris est dicere. Hinc fit, in primis adscribendum luminum Patri, quoties asseritur & repetitur in Oraculis Prophetarum, *Hac dicit Dominus.*

Pater noster, qui es in celis, Matt. 6, 9.

Sanctificetur nomen tuum.

Fide cordis te inquirentis.

Digna vox Christiani, in cuius corde fides Catholica floret, illa Dauidica esto: *In toto corde meo exquisiui te;* sicut & illa: *Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo.* item: *Exquisiuit te facies mea, faciem tuam Domine requiram.* Dauid nos omnes similes volebat sibi, cum diceret, *Laudamini in nomine sancto eius, latetur cor querentium Dominum. Quærite Dominum, & confirmamini: quærite faciem eius semper.* Dum uiuimus, peregrinamur à Domino, peregrinamur à

1. Cor. 13, 12. Sole, & faciem eius inquirimus. *Videmus nunc per speculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem.* Nati atque renati omnes ex aqua & Spiritu sancto, proles Ecclesiæ existimus, quarum statum conditio-

Psal. 23, 6. nemque descripsit ille, cum dixit, *Hæc est generatio quærentium eum, quærentium faciem Dei Iacob.* Hæc nobilis generatio, in cuius corde flos Solis, flos Catholicæ fidei est quærentis sui Solis aspectum. Hunc indagabat Augustinus non in corde, sed extra cordis arcanum, quærebat exterius Solem, quærebat Deum; caligabat, & prorsus errabat. Habes fatentem reum in Soliloq. cap. 31. *Ego erravi sicut ovis quæperierat, quærens te exterius, qui es interiùs. Et multum laboravi, quærens te extra me: & tu habitas in me, si ego desiderem te. Circuiui vicos & plateas ciuitatis huius mundi quærens te, & non inueni, quia malè querebam. Video enim, lux mea Deus, qui illuminasti me, quia malè te per illos quærebam, quia tu es intus, & tamen ipsi, ubi intraueris, nescierunt.* Fides renuntiat sensibus, renuntiauit & fidelis Augustinus, & lumine fidei illustratus & mundatus inuenit, & interiùs vidit per speculum in ænigmate summum Deum, quem tanto cum affectu inuestigabat. Habebat in corde heliotropium, habebat fidem florentem, qua præditus, cap. 12. Medit. coram Deo cordis sui & simul

Sole

Sole clamabat: *O summa Trinitas, virtus vna, & indiscreta maiestas, Deus noster, Deus omnipotens, confiteor tibi ego vltimus seruorum tuorum, & exiguum membrum Ecclesiae tuae, confiteor tibi, & honorifico te debito sacrificio laudis, pro scire & posse, quod mihi tantillo donare dignatus es. Et quia exteriora mihi munera desunt quae possim offerre, ea quae in me sunt vota laudationis ex dono misericordiae tuae ecce libens atque ouans offero tibi de fide non ficta, & conscientia pura. Credo igitur te toto corde, Rex cali & terrae Domine. Confiteor Patrem, Filium, & Spiritum sanctum. Christianus David fide Catholica ductus in Deum tendit, & contendit ad tres diuinas personas, in primis tamen ad Patrem: Credo in Deum Patrem omnipotentem, factorem cali & terrae. deinde: Et in unum Dominum Iesum Christum, filium Dei vnigenitum. Et ex Patre natum ante omnia saecula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. tandem: In Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit: qui cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur. Quapropter Patrem luminum in primis adorans & orans idem Augustinus cap. 40. Meditat. ait.*

Ad Patrem luminum Creatorem oratio
& adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

Impressio.

Clementissime Pater & summe, qui omnium misere-
ris, non me patiaris à tua misericordia fieri alienum.
Et tu Domine Rex regum, qui inducias viuendi præstas,
corrigendi mihi deuotionem tribue. Excita in me mentem
quæ te requirat, te desideret, & te (qui es vbique trinus
& vnus) semper præ omnibus amet, te timeat, tuamque
voluntatem faciat. Præcipuè ergo te Domine sancte Pater
deprecor, qui es benedictus & gloriosus per omnia sæcu-
la, in toto corde meo exquisiui te; ne repellas me à man-
datis tuis.

Psal. 118,
10.

IMA-

IMAGO QVARTA.

Cor Sole & fonte signatum in cultum spei
debitæ Creatori Patri luminum.

*Sanctificetur nomen tuum.
Spe Cordis exultantis.*

DAuid de corde suo signato fonte diuinæ spei.
PSALM. IV.

*Signatum est super nos lumen vultus tui Domine, de-
disti letitiam in corde meo.*

PSALM.

PSALM. XII.

Exultabit cor meum in salutari tuo.

PSALM. XV.

Prouidebam Dominum in conspectu meo semper : quoniam à dextris est mihi , ne commouear. Propter hoc latatum est cor meum.

PSALM. LXXXIII.

Cor meum, & caro mea exultauerunt in Deum viuum.

PSALM. CXVIII.

*Exultatio cordis mei.**Explicatio
signaculi*

ECCE Dauid abundat atque redundat gaudio , exilit præ lætitia & exultatione instar fontis scaturientis , & sursum se efferentis , & attollentis . Nec aliunde quàm ex Deo tanta gaudiorum & exultationum copia promanat . Videns se creatum ad similitudinem & imaginem Dei , summopere lætatur , ac dicit : *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine , dedisti lætitiā in corde meo.* Videns se non creatum solum , sed etiam seruatum à Deo , gaudet , & ait : *Exultabit cor meum in salutari tuo , in salute scilicet animæ , de qua mihi prouidisti.* Agnoscebat in se fidem , cuius lumine vsus ille Deum pro se stare deprehendebat , & totus lætus canebat : *Prouidebam Dominum in conspectu meo semper , quoniam à dextris est mihi ne commouear.*

mouear. Post hæc totus exultans ait: *Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum.* Dauid, quemadmodum in Scholiis notat Basilius, cùm hæc proferret, cælesti spe immortalitatis futuræ excitatus, exultabat intus, & exteriùs etiam præ gaudio saltabat. Consonat sibi, cùm ait: *Quia in eo letabitur cor nostrum, & in nomine sancto eius sperauimus.* ^{psal. 32.} ^{21.} Causa magnæ lætitiæ spes est, qua se solabatur Iob, cùm miris modis torqueretur & affligeretur, inter fummas angustias dicebat: *Reposita est hæc spes mea in sinu meo.* ^{Iob 19. 27.} Habebat in corde spem, habebat & fontem, quo, vehementer accensus ardoribus tribulationum, animam suam refrigerabat, ac pariter recreabat. Hac eadem virtute mirum in modum recreatus Rex promulgat: *Cor meum & caro mea exultauerunt in Deum viuum.* & rursus: *Hereditate acquisiti testimonia tua in æternum, quia exultatio cordis mei sunt.* Firma & certa futuræ hereditatis instrumenta habebat apud se Dauid, in quibus cælestis regni spes continebatur, & de sua expectatione omnino certus, corde & animo exultabat. Hæc cordis exultatio Dauidici, hic ^{Ioan. 4. 54.} *fontis aquæ salientis in vitam æternam* mundatis corde promissam. Apparet in culmine cordis Sol, Patrem luminum indicans & insinuans, à quo hereditas expectatur & postulatur, *Pater noster, qui es in cælis,* ^{Matt. 6. 9.}

sanctificetur nomen tuum, adueniat regnum tuum. Cultus huius spei, sicut & fidei, tribus debetur personis: datur in primis Patri, cuius hereditas vita æterna est.

Matt. 6, 9.

Pater noster, qui es in calis,

Sanctificetur nomen tuum.

Spe cordis exultantis.

Applica-
tio.

Lætetur ergo Christianus memor sanctæ illius imaginis, quam diuinitus sibi impressam accepit in

Psal. 4, 7.

creatione: dicat Creatori suo: *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine, dedisti lætitiā in corde meo.*

Gaudeat memor restitutæ suæ salutis, dicatque Ser-

Psal. 12, 7.

uatori: *Exultabit cor meum in salutari tuo.* Consideret diuinum suæ incolumitatis auctorem, totusque læ-

Psal. 15, 8.

tus & alacer erumpat in vocem illam: *Prouidebam*

Dominum in conspectu meo semper, quoniam à dextris est mihi, ne commouear. Propter hoc lætatum est cor meum.

Abundet & redundet animus summo gaudio, quo

Psal. 83, 3.

totus repletus Dauid, *Cor meum, inquit, & caro mea exultauerunt in Deum viuum.* Plenus bona spe pater-

Psal. 118,
111.

næ hereditatis adoptatus filius, dicat: *Hereditate acquisiui testimonia tua in æternum, quia exultatio cor-*

Rom. 12,

dis mei sunt. Non solum spe gaudentes Christianos

12.

Rom. 15, 3

vult esse Paulus, sed repletos etiam gaudio: *Deus autem spei repleat vos omni gaudio, & pace in credendo,*

ut

ut abundetis in spe & virtute Spiritus sancti. Repletus alacritate, exultans & exiliens Augustinus libro de Spiritu & anima cap. 14. Ab hoc mundo, inquit, reuertentes ad Deum, quasi ab imo sursum ascendentes, per nosmetipsos transire debemus. Ascendere enim ad Deum, est intrare ad semetipsum; & non solum ad se intrare, sed ineffabili quodam modo in imis seipsum transire. Qui enim interius intrans, & intrinsecus penetrans seipsum transcendit, ad Deum transscendit. Ab huius ergo mundi distractionibus cor nostrum colligamus, ad interna gaudia reuocemus. Tunc reuocamus, cum pro Deo viuo & vita simul æterna suspiramus. Nihil enim præstantius, subiungit Augustinus, ad beatam vitam videtur, quàm velut clausis carnalibus sensibus extra carnem mundumque effectum quempiam intra seipsum conuerti, alienumque effectum à mortalium cupiditatibus sibi soli & Deo loqui. Deo & sibi loquitur, qui lætus & hilaris in Deo totus exultat, & instar salientis fontis sursum cogitationes & simul concupiscentias iaculatur. Deo & sibi loquitur in hanc formam Augustinus cap. 35. Meditat.

Ad Patrem luminum Creatorem oratio
& adoratio cordis.

S. AUGUSTINVS.

Impressio.

DEscendat, Domine, descendat, precor, descendat in
cor meum odor tui suauissimus, ingrediatur amor
tui mellifluus. Veniat mihi tui saporis mira & inenarra-
bilis fragrantia, quæ sempiternas in me suscitet concupi-
scentias, & ex corde meo producat venas salientis aquæ
in vitam æternam. Hereditate acquisiui testimonia tua,
quia exultatio cordis mei sunt.

IMAGO QUINTA.

Cor Sole & tabula legis signatum in cultum
charitatis debitæ Creatori Patri luminum.

*Sanctificetur nomen tuum
Charitate tabulis Cordis inscripta.*

DAuid de corde suo signato lege diuinæ chari-
tatis.

PSALM. XXXIX.

In capite libri scriptum est de me, ut facerem volun-

Tttt 3

ta-

tatem tuam; Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.

PSALM. CXVIII.

Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam; & custodiam illam in toto corde meo.

*Explicatio
signaculi.*

GERMINET, inquit Deus, terra, & statim
omni surgente germine, terra completa est.
Et homini dicitur, Dilige Dominum Deum
tuum, & non est charitas Dei omnium infu-
sa visceribus. Hæc Ambrosius lib.3. Hexaëm. cap.17.
Charitas hæc infusa est visceribus eius, qui coluit
hactenus fide & spe conditorem suum, vt eidem
Creatori debitum præbeat suæ charitatis obse-
quium, non tam ore quàm corde fatetur. In capite
libri scriptum est de me, *vt facerem voluntatem tuam;*
Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.
Rursus, *Da mihi intellectum, & scrutabor legem tuam,*
& custodiam illam in toto corde meo. Cor Dauidicum
legem charitatis diuinæ ea ratione seruat, qua pro-
mulgata est. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto cor-*
de tuo, & cùm in tabula cordis legem scriptam &
inscriptam afferat, implet quod Deus petit ac præ-
cipit semel & iterum cap.3. & 7. Prouerbiorum. Fili-
mi, inquit Prou.3, 1. ne obliuiscaris legis meæ, & præ-
cepta mea cor tuum custodiat. Longitudinem enim dierum,

Deut. 6, 5.

&

& annos vitæ, & pacem apponent tibi. Misericordia &
 veritas te non deserant: circumda eas gutturi tuo, &
 describe in tabulis cordis tui. Ne quis ambigat acci-
 piendum esse de lege, adhuc clariùs cap.7, 1.2.3. Fi-
 li, inquit, *serua legem meam, scribe illam in tabulis cor-
 dis tui.* Lex charitatis & dilectionis, quæ mandata
 litteris est in corde Dauidis, & in eo religiosè cu-
 stodita, satis ostendit, quàm cordi esset Dauidi
 suum colere & diligere Creatorem. Cùm ait, *Deus
 meus volui, & legem tuam in medio cordis mei,* teste &
 auctore Basilio, ex eorum metaphora dixit, qui amicè
 erga quosdam sunt affecti, ita vt quem diligunt, intrò in
 ipsum pectus includere cupiant. Cùm ait de lege amo-
 ris diuini, *Custodiam illam in toto corde meo,* ostendit
 summæ sibi curæ esse, charitatem debitam Creato-
 ri retinere & conseruare. Hæc viri iustificati con-
 ditio est, quam Psalm.36, 30. describit ipse Dauid:
*Os iusti meditabitur sapientiam, & lingua eius loquetur
 iudicium. Lex Dei eius in corde ipsius.* Verùm enim ve-
 rò cùm religiosus cultus dilectionis sanctissimæ Tri-
 nitati impendendus sit iure humanæ creationis, in-
 primis impenditur Patri, de quo Moyse: *Numquid* Dent. 32, 6
non ipse est pater tuus, qui possedit te, & fecit & crea-
uit te? Omnipotens Pater est, quem in primis velu-
 ti creatorem suum amoris cultu prosequitur Dauid,

&

& idcirco supereminet in corde Sol, Patris luminum proprium & clarum insigne.

Pater noster, qui es in celis,

Sanctificetur nomen tuum.

Charitate tabulis cordis inscripta.

*Applica-
tio.*

Benè satis Sermone 2. in capite ieiunij Bernardus monet: *Conuertatur cor tuum, conuertatur amor tuus, vt nihil omnino diligas, nisi ipsum (Creatorem scilicet) aut certè propter ipsum.* Moneris ergo, Christiane, vt conuertaris ad cor, & dilectionem custodias Creatoris, vt similis euadas Dauidi: moneris à creaturarum vniuersitate rerum, quas claudit & continet vniuersum. Testatur hoc Iustinianus de Casto connubio cap. 13. *Ipsa creaturarum numerositas, quantum sit Deus diligendus, clamat. Clamat celum voce sua, clamant calorum ornamenta, clamat terra, & cuncta quæ in ea sunt, vt diligatur Deus.* Diligatur, inquam, Deus ad beatitudinem animæ, non humana, non terrena, non vlla cælestis creatura, quemadmodum Homil. 2. in 1. Canonicam Ioannis annotat Augustinus: *Non prohibet Deus amare creaturam, sed non diligere ad beatitudinem: sed ad hoc probare & laudare, vt ames Creatorem. Quemadmodum si sponsus faceret sponsæ suæ annulum, non vt amaret aurum pro viro, & annulum pro sponso, & faciem eius nollet videre, sed vt magis*

amaretur

amaretur ab ea. Sic Deus dedit omnia ista ut amares eum, quia plus est quod tibi vult dare, quia tribuit seipsum. Deum igitur Creatorem, non annulum, Christiane, cole: hæc lex charitatis est, quam in tabulis cordis scriptam esse Deus cupit, Deus petit. *Fili ser-* Prou. 7, 3.
ua legem meam, & scribe eam in tabulis cordis tui. Seruabatur olim in Arca testamenti lex diuina, sed melius custoditur in corde, dicente Dauide, *Custo-* Psal. 118,
diam illam in toto corde meo. Accedit Augustinus in ³⁴
Psal. 63. O homo, cor tuum sit potius arca Dei. ibi lex, Dent. 6, 5.
Diliges Dominum Deum ex toto corde tuo, ibi manna, ibi deliciae, quibus delibutus animus, asseret cum Augustino lib. de Spirit. & anim. cap. 14. *Hæc est vi-*
ta cordis nostri cum Deum suum contemplatur, & ipse sua
contemplatione suauiter reficitur. Et dulce est illi, semper
ad desiderandum, quod adamandum & laudandum sem-
per est suaue. Hæc voluptas & suauitas amatoris, qui corde suo contemplatus Deum, & in eius dulcissimum raptus amorem aiebat, *Letabor & exultabo in*
te, hoc est, *Quod talem habeo Dominum, id mihi vo-*
luptati est, in hoc exulto. Quod si quis voluptatem hanc
veram, sicut illa cognoscenda est, cognouerit, aliam vo-
luptatem minimè sentiet. Haftenus in Scholiis Basilius. Augustinus verò, qui Deum trinum & vnum, fide, spe & charitate colendum censuit, exemplo nobis

præluxit cap. 31. Meditat. & appositè concludit, orat
& adorat sacrosanctæ Triados numen, eius illustra-
tus lumine, eius delibutus amore.

Ad Patrem luminum Creatorem oratio
& adoratio cordis.

S. AUGUSTINVS.

Impressio.

Inuocat te Domine fides mea, quam dedisti mihi, pro-
pter bonitatem tuam ad saluationem mei. Fidelis enim
anima ex fide viuit, tenet in spe, quod videbit in te. In-
uocat te Deus meus casta conscientia mea, & suauis amor
fidei meæ, quam, excussis ignorantie tenebris, ad veritatis
intelligentiam perduxisti, & quam à stulti sæculi amaritu-
dine eruisti, atque, adhibita tuæ dulcedinis charitate, iu-
cundam mihi & mellifluam reddidisti. Inuocat te, Trini-
tas beata, vox clara, & sincerus amor fidei meæ, quam
ab ipsis enutritus incunabulis illuminasti semper per illu-
strationem gratiæ tuæ, quam adaugens confirmasti in me
per documenta matris Ecclesiæ. Da mihi intellectum, &
scrutabor legem tuam, & custodiam illam in toto corde
meo.

*Psal. 118,
34.*

Ad

Ad eundem Creatorem idem Augustinus
cap.3. Meditat.

H*Vc usque, omnipotens Deus, cordis mei inspector
& scrutator, confessus sum omnipotentiam maie-
statis tuæ, & maiestatem omnipotentia tuæ; nunc quali-
ter humano generi subuenire dignatus es in fine sæculo-
rum, sicut in corde credo ad iustitiam, ita ore unum te
confiteor ad salutem.*

Appareant imagines cordis Daudici colentis sa-
cratum & consecratum Redemptorem.

Appareant animæ redemptæ, atque resectæ my-
steria.

Attende in corde tuo signaculum similitudinis Dei.*

Eccli.16.

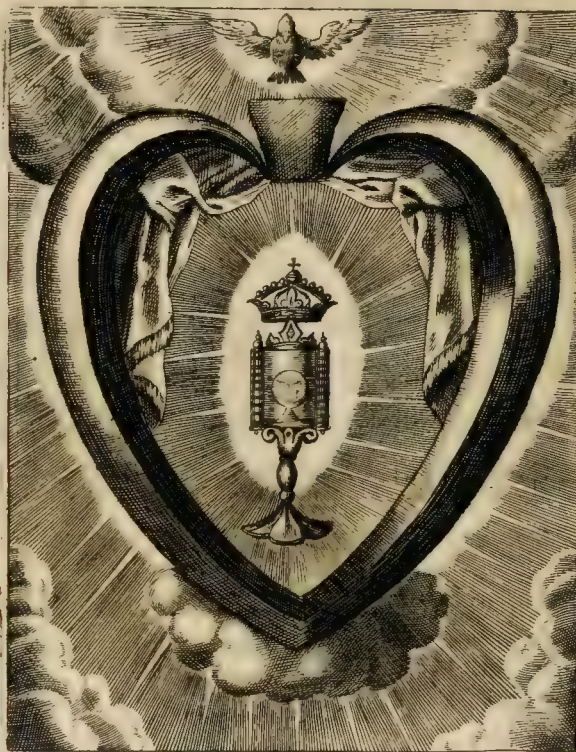
25.

*Ezcc.28,

12.

IMAGO SEXTA.

Cor signatum noui Dauidis redempti, & re-
fecti secundum cor Dei Redemptoris.

*Deus cordis mei,
ô sacrum conuiuium!*

DAuid de corde suo signato sacro pane, qui de
cælo descendit.

PSALM. LXXII.

Quid mihi est in calo? & à te quid volui super terram?

Defecit

Defecit caro mea, & cor meum : Deus cordis mei, & pars mea Deus in aeternum.

PSALM. XLIV.

Eruclauit cor meum verbum bonum.

NON solum Rex Dauid Deum cordis sui ^{Explicatio.} voluit esse creatorem, sed etiam Dei ^{signaculi.} Agnum Redemptorem cordis sui coluit Deum : vnde & consequenter ait, *Eruclauit cor meum verbum bonum.* Hoc Verbum Agnus diuinus est. Cum verò scriptum sit, *Nemo bonus nisi solus Deus*, nisi Verbum esset Deus, bonum non esset verbum. Bonus Agnus, bonum Verbum, bonus Deus, bonus cibus, quem eruclat ex corde suo Dauid, de quo in Scholiis Basilii: *Talia eruclauit, qualia sunt quibus pavit. Non cibum autem, nec potum, sed mensæ suæ cognata, nempe Verbum bonum de vnguento : vnguento nimirum diuinitatis, quo delibutum ibidem describit CHRISTVM : Spe-* Psal. 44. 3. *ciosus forma præ filiis hominum, diffusa est gratia in labiis tuis : propterea vnxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis. Hunc ita speciosum Agnum è corde suo effundebat & profundebat Dauid, cum diceret, Speciosus forma præ filiis hominum. de quo in Psal. 44. Augustinus : Pulcher, natus infans Verbum, quia & cum esset infans Verbum, cum sugeret, cum manibus por-*

taretur, celi locuti sunt, Angeli laudes dixerunt, Magos stella direxit, adoratus est in præsepi, cibaria mansuetorum. Hæc eructabat cibaria, cum cantaret, *Eruclauit cor meum verbum bonum*. Præuiderat Dauid in ciuitatem Bethleem Agnum & panem pariter de cælo mittendum: & cum cordis sui palato mysterium redemptionis in utroque prægustasset, talia eructauit, qualia cibaria fuerunt, quibus cor suum pauit ac recreauit. Hoc mysterium redemptionis & sacrosanctæ Eucharistiæ, quæ simul in corde apparent. Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi, ecce panis Angelorum, qui cor hominis confirmat.

Psal. 72,
26.

Deus cordis mei,

O sacrum conuiuium!

Applicatio
signaculi.
Psal. 72,
26.

Exclama cum Ecclesia, & cum Dauide reclama, *Quid mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum*. Verè Deus cordis est, qui delapsus è cælestis Patris sede, requieuit in tabernaculo sacro cordis Mariani, & cum ibi requiesceret, cecinit illa, *Magnificat anima mea Dominum, Et exultauit spiritus meus in Deo salutari meo*. Quæ conceperat verbo Filium, eructabat verbum bonum, quod splendet in Eucharistia, sicut recognoscit Iustinianus de Triumphali agone CHRISTI cap. 4. *Ut Verbum se sapientiam, bonitatem,*

Luc. 1, 47.

&

& Deum misericordiarum esse ostenderet, in ultimo cœnæ
 conuiuio escam dedit. Benè infert: *Verbum non potest er-
 rare, cùm sit sapientia; neque fallere, cùm sit bonitas; ne-
 que contemnere, cùm sit misericordia.* Benè notat & ad-
 uertit: *Vidésne, vnde mirando gaudere debeas? vnde fi-
 des germinat? vnde fidei nutrimento pascaris.* Conclu-
 dit & benè satis: *Cuius ista meditantis non ebulliat cor?
 viscera moueantur? inflammetur corporis organum, &
 totius animæ non reuiuifcat virtus?* Cor feruidum, cor
 splendidum sacræ Eucharistiæ sacrarium, & san-
 ctuarium. Crede Ecclesiastico cap. 30, 27. *Splendidum
 cor, & bonum in epulis est: epulæ enim illius diligenter
 fiunt.* Quidni bonum & splendidum sit, quod
 splendor & Verbum Patris inhabitat? O *Verbum,*
 exclamat Augustinus cap. 3. *Meditat. per quod facta
 sunt omnia, & sine quo factum est nihil! Verbum, quod
 est ante omnia, & ante quod nihil. Verbum creans om-
 nia, sine quo omnia nihil. Verbum regens omnia, sine quo
 nihil sunt omnia. Verbum quod dixisti in principio, Fiat* Gen. 1, 3.
*lux, & facta est lux. Dic etiam mihi, Fiat lux, & facta
 sit lux, & videam lumen.* Videam lumen de lumine,
 Deum verum de Deo vero, cuius diuinitas posuit
 latibulum suum carnem, caro verò sanctam & im-
 maculatam post consecrationem Hostiam; & cùm
 idem sit Verbum incarnatum & consecratum, tam
 ;Agnus

Agnus quàm Eucharistia in spiritu & veritate cultu latriæ debet coli & adorari. Hinc Augustinus in Psalm. 98. *Suscepit de terra terram, quia caro de terra est, & de carne MARIAE carnem accepit. Et quia in ipsa carne hîc ambulavit, & ipsam carnem nobis manducandam ad salutem dedit: nemo autem illam carnem manducat, nisi priùs adorauerit.* Hinc in Rhythmo sanctus Thomas:

*Adoro te deuotè latens deitas,
Quæ sub his figuris verè latitas,
Tibi se cor meum totum subiicit,
Quia te contemplans totum deficit.*

Hinc Concilium Tridentinum sess. 13. cap. 5. *Nullus itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes CHRISTI fideles, pro more in Catholica Ecclesia semper recepto, latriæ cultum, qui vero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant. Neque enim minùs est adorandum, quod fuerit à CHRISTO Domino, ut sumatur, institutum. Nam illum eundem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introdu-*
cens in orbem terrarum dicit, Et adorent eum omnes An-
geli Dei; quem Magi procedentes adorauerunt, quem de-
nique in Galilea ab Apostolis adoratum Scriptura testatur.
 Sic ora, sic adora cum Augustino Soliloq. cap. 4.

Psalm. 103. 4

Matt. 2. 2.
Matth. 28,
17.

Ad Redemptorem Agnum oratio
& adoratio cordis.

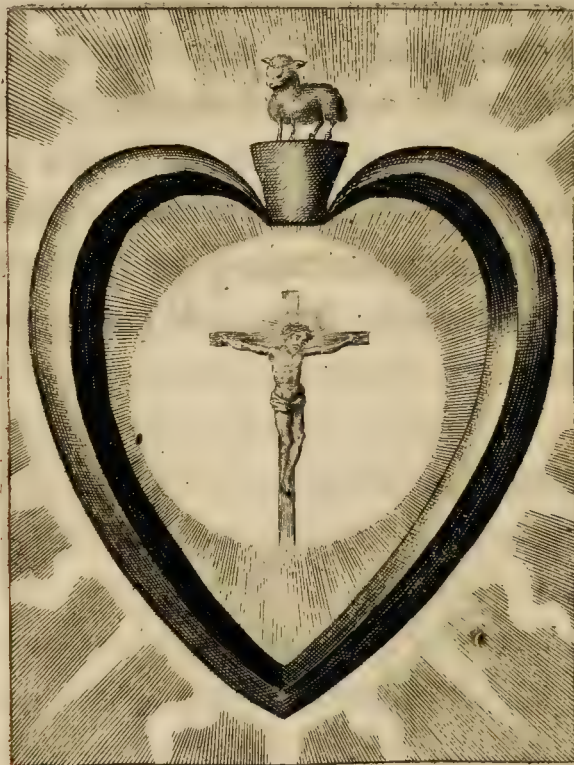
S. AUGUSTINVS.

O Domine Verbum! ô Deus Verbum, dirige pedes ^{Impressio.} meos in viam pacis, per quam ingrediar in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei, in voce exultationis & confessionis. Sonus epulantis, ô sacrum conuiuium! Eruçtauit cor meum verbum bonum. Quid ^{Psal. 44. 2.} mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? Dese- ^{Psal. 72.} cit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea ^{26.} Deus in æternum.

IMAGO SEPTIMA.

Cor signatum Agno & Hostia in cultum
Christi Redemptoris.

*Agnus pascue deputatur;
Corde Christus sumitur.*

DAuid de corde suo signato Agno crucifixo.
PSALM. LVI. & CVII.

Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.

NOVIT

NOVIT David eam esse conditionem maxi-<sup>Explicatio
signaculi.</sup>mi Dei, vt seruos suos, Angelos etiam ipsos, paratos & accinctos velit. Ea propter præcincti spiritus ad omne Dei obsequium describuntur, seruisque suis mandat & commendat CHRISTVS: *Sint lumbi vestri præcincti*, ^{Luc. 12,} *et lucernæ ardentes in manibus vestris.* Bonus Dei fa-^{35.}mulus David, cui dixerat Deus: *Disposui testamen-* ^{Psal. 88, 4.} *tum electis meis, iuravi David seruo meo, usque in æternum præparabo semen tuum.* Præparauit Deus semen, vnde Agnus in corpore formaretur. Et vt tanto beneficio responderet David, præparatus & ipse diuinis præordinationibus clamat, *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.* Nouerat David venturum aliquando Agnum, vt redimeret genus humanum, quem vt reciperet hospitem, non domum, non aulam, sed cor suum regaliter offerebat: & vt ostenderet quàm sibi gratum esset hospitium cordis offerre & deferre CHRISTO, non tantùm semel, sed sæpè ratam habens oblationem inculcat, *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.* Bonus debitor, qui paratam habet pecuniam, vt soluat creditori suo, & David boni debitoris instar, habet in promptu cor suum, vt debitum reddat non solùm Deo Creatori, sed etiam Redemptori rependat. Facit ad hoc quod

ait Augustinus Psalm. 68. *O homo cor tuum sit potius arca Dei, ubi habitant diuitie Dei: ubi sit nummus Dei mens tua, habens imaginem Imperatoris tui.* Soluitur Regi in pecunia, quam ornat effigies Regia, & Deo penditur quod debetur, mente scilicet & corde, ubi expressa eius imago resplendet. dicitque propterea in Contemplationibus cap. 12. *Idiota: Diligi debes, Domine, ex toto corde, ratione & creationis & recreationis. Quia enim hominem fecisti, debet seipsum amari tuo. Et tantò magis se debet amori tuo quàm sibi ipsi, quantò tu maior es ipso pro quo teipsum dedisti.* Dedit se Agnus in carne, & in altari se dedit ore & corde puro fumendum.

Agnus paschæ deputatur.

Corde & ore Christus fumitur.

*Applica-
tio*

*I. COR. II,
28.*

Sciat Christianus David, Agnum Dei parato sibi corde esse capiendum, cùm dicat Apostolus: *Probet autem seipsum homo, & sic de pane illo edat.* Accedat Concilium Tridentinum sess. 13. cap. 7. *Si non decet ad sacras vllas functiones quempiam accedere, nisi sanctè. Certè, quò magis sanctitas & diuinitas celestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentius cauere ille debet, ne absque magna reuerentia & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cùm illa plena for-*

*I. COR. II,
29.*

midinis verba apud Apostolum legamus: Qui manducat

&

& bibit indignè, iudicium sibi manducat & bibit, non
 diiudicans corpus Domini. Quare communicare volenti re-
 uocandum est in memoriam eius præceptum, Probet seip-
 sum homo. Probat seipsum, qui parat cor suum dili-
 genter, vt reuerenter ac sanctè suscipiat in se Re-
 demptorem suum, & dicat iam aduentanti: Para- Psal. 56, 8.
 tum cor meum Deus, paratum cor meum, in quod ex-
 ceptus hospitium stes promisso tuo Euangelico: Qui Ioan. 6, 57.
 manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, in
 me manet, & ego in illo. Ecce manet in corde Agnus
 qui sumitur in Eucharistia, & in eius susceptione
 benè monet Iustinianus cap. 19. Monast. perfect. Quis
 non corde prostrato, totis medullis veneretur tantæ præ-
 sentiam maiestatis? cuius ferreum pectus, vel adamantina
 mens non lique scat præ deuotione, cum Deum sibi, & se
 Deo senserit corporaliter vnitum? Tantæ vnionis my-
 sticæ, & Sacramentalis æstimator ipse, inquit: Talia
 sunt munera tua, ô Domine IESU, taliaque amoris encæ-
 nia, quæ amicis tuis deuotis & dilectis per hoc sacrosan-
 ctum mysterium conferre dignaris, vt omnem transeuntis
 vitæ superent delectationem. Per illud namque venerabile
 mysterium tradis teipsum fidelibus tuis, quatenus discant
 ex ipsius suauitate amare te, tenere te, cognoscere te, lau-
 dare te. Aperi igitur, ô melliflue amor; aperi, inquam, ô
 diuina bonitas, interiores fidelium oculos, vt formatae fidei

irradiati lumine, videantur videre te. Dilata etiam Domine affectum ad suscipiendum te. Affectus cordis dilatatur & ampliatur, cum renuntiat creaturis, & ad CHRISTVM passum reducitur. vnde Sapienter Idiota cap. 12. Contemplet. orat: Sic animus meus stringatur in amore tuo, vt carnis deuitet vitia, fugiat illecebras, desideria maligna extirpet, & in te assidue recreetur, atque in tuo dulcissimo amore pascatur. Pastus & omnino recreatus Augustinus erat, cum totus Dauidicus redditus, cor suum offerens Redemptori in sacra sua Communionem oraret, & Dei Agnum adoraret cap. 12. Manual.

Ad Redemptorem Agnum oratio
& adoratio cordis.

S. AVGVSTINVS.

Impressio.

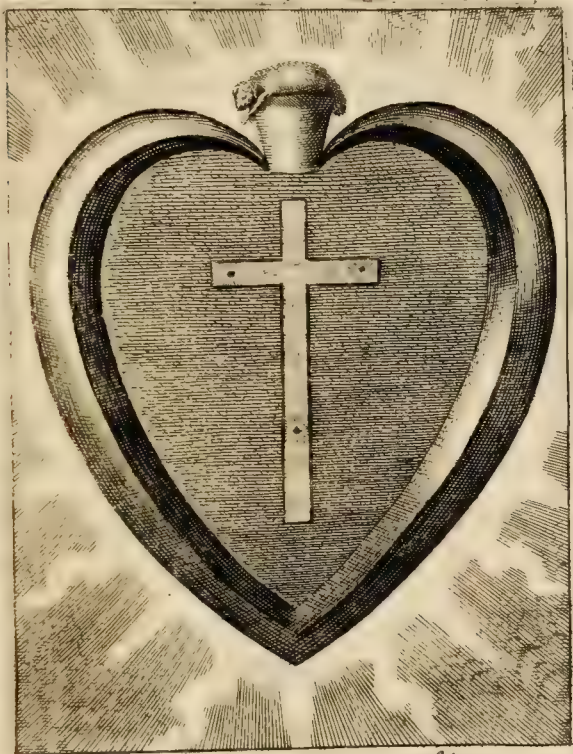
O Dulcedo amoris, & amor dulcedinis! comedat te venter meus, & nectare tui amoris repleantur viscera mea, & eruget mens mea verbum bonum, charitas Deus meus, mel dulce, lac niueum, cibus & gaudium, fac me crescere in te, vt sano palato possis manducari à me. Tu es vita mea, qua viuo; spes, cui inhæreo; gloria, quam adipisci desidero. Tu mihi cor tene. Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.

Psal. 56, 8.

IMA-

IMAGO OCTAVA.

Cor signatum Cruce & Agno in cultum
Passionis Redemptoris.

*Corde colitur et recolitur
Memoria Passionis eius.*

DAuid de corde suo signato Cruce sacrae Pas-
sionis.

PSALM. XII.

*Quamdiu ponam consilia in anima mea, dolorem in cor-
de meo per diem?*

PSALM.

PSALM. XXIV.

Tribulationes cordis mei multiplicatae sunt : de necessitatibus meis erue me.

PSALM. XXXVII.

Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum.

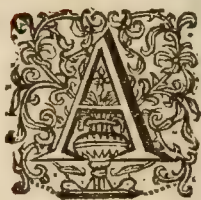
PSALM. LX.

Dum anxietur cor meum, in petra exaltasti me.

PSALM. LXVIII.

Improprium expectavit cor meum, & miseriam.

*Explicatio
signaculi.*

AGNUS vel ab ipsa mundi origine immobilabatur in cordibus virorum Sanctorum, potissimum in corde Daudico, quod umbratile simulacrum CHRISTI patientis erat; & iam in eo mysterium sanctae crucis apparebat, quemadmodum in imagine cernitur. Cum diceret, *Quamdiu ponam consilia in anima mea, dolorem in corde meo per diem?* dolebat in corde Agnus. Cum assereret, *Tribulationes cordis mei multiplicatae sunt*, tribulabatur in corde Daudis Agnus. Cum clamaret, *Cor meum conturbatum est*, & hoc ipsum repeteret Psalm. 108. Agnus caelestis Patris in corde Daudico turbabatur, & idem ipseangebatur, dum adderet, *Dum anxietur cor meum, in petra exaltasti me.* Exaltasti me in petra, cum absoluta

luta crucis & mortis sacrae passione, è sepulchro resurrexi, & super lapidem monumenti victor de morte, triumphator de peccato steti. Exaltasti me in petra mellis dulcissimi atque suauissimi, quod latet in Eucharistia. Hæc petra sacramentalis ac mystica, cuius ipse David meminit: *Cibavit illos ex* ^{Psal. 80,} *adipe frumenti, & de petra melle saturavit eos.* Cùm ^{17.} ergo CHRISTVS Patrem conueniens diceret in corde Davidis, *Dum anxietur cor meum, in petra exaltasti me*, vnâ & alterâ petram, sepulchralem & sacramentalem, videbatur certè respicere. vnde & in Scholiis Basilii: *Oro autem, vt refocillatione quæ à te sit potiar: lugens enim, & propter urgentes calamitates lamentans, auxilio sum potitus, & hostibus superior effectus.* Habuit vtrumque CHRISTVS à Patre, victoriam de hostibus in sancta resurrectione, mysticam verò refocillationem in sacrosancta Eucharistia, quæ viua memoria est sacrae suæ passionis. Hæc agitur, colitur, & recolitur in corde Christiani Davidis, exclamantis post acceptam Communionem:

O sacrum conuiuium, in quo CHRISTVS sumitur, recolitur in corde memoria passionis eius.

Recolitur memoria dolorum & tribulationum, ^{Applicatio.} recordatio turbationum & angustiarum, quas in cruce sua passus est Agnus Patris. Legalis agnus assa-

Y y y

tus,

tus, per dolores, tribulationes, angustias & angores transibat, prius quàm ab Hebræo populo ederetur. Typus ille CHRISTI patientis erat, de quo Iustinianus Sermon. de Eucharistia. *Agnus iste anniculus absque ulla contagione delicti, CHRISTVS est Dominus. Hic accerrimo passionis igne in crucis stipite affatus fuit. Hunc per iugem meditationem ac dilectionem habeto in corde.* Benè & satis appositè monet Damascenus lib. 4. de Fide Orthodoxa: *Accedamus desiderio ardenti, manus in crucis modum formantes: Crucifixi corpus suscipiamus, & apponentes oculos, & labia, & frontem, diuinum carbonem concipiamus, vt ignis in nobis desiderij ex eo carbone ignitione comburat peccata nostra, & illuminet corda nostra.* Sic corde illustratus, sic illuminatus erat D. Chrysostomus, dum recoleret venerabile mysterium crucis in Eucharistia, & recolendum doceret ac moneret Homil. 24. in Epist. 1. ad Corinth. *Cum honore & munditia omni ad Deum accedamus. & quando id propositum videris, dic tecum: Hoc corpus affixum, verberatum, morte victum non est. Hoc corpus Sol crucifixum videns, radios auertit. Propter hoc & velum templi scissum est, & petra & terra vniuersa tremuit. Hoc idem corpus cruentatum, lancea vulneratum, fontes sanguinis & aquæ vniuerso orbi salutares scaturiuit. Hæc passionis ac crucis communicatio mystica refocillatio est, cuius cupidus*

dus dicebat ex ore Regis Basilius, & simul orabat
 Deum; Oro ut refocillatione, quæ à te sit, potiar. Poti-
 tus quidem pro voto est: Sacramentum namque hoc, ut
 ait Iustinianus cap. 19. Monast. perfect. tamquam cel-
 larium quoddam omnium aromatum in se continens pre-
 tiositatem & virtutem. In ipsum qui ingrediuntur, reso-
 cillantur ab omni defatigatione, nec deficiunt, donec præ-
 sentis vitæ terminus finiatur. Subiungit: Quis non exci-
 tetur ad mentis deuotionem, cum diligenter consideret, tam
 ineffabilem diuinæ dignationis charitatem sic inclinari ad
 se? Excitatus ad cordis & mentis deuotionem ora-
 bat, & simul adorabat Augustinus cap. 11. Manual.

Ad Redemptorem Agnum oratio
 & adoratio cordis.

S. AUGUSTINVS.

Plcherrime Iesu Christe, rogo te per illam sacratissi-^{Impressio.}
 mam effusionem pretiosi Sanguinis tui, quo redempti
 sumus, da mihi cordis contritionem & lacrymarum fon-
 tem, præcipuè dum preces & orationes tibi offero. Dum
 sacris altaribus licet indignus assisto, cupiens tibi offerre il-
 lud mirabile & caeleste sacrificium, quod tu Domine Deus
 meus, Sacerdos immaculate, instituisti, & offerre præce-
 pisti in commemorationem tuæ charitatis, mortis scilicet &
 passionis pro salute nostra, pro quotidiana nostræ fragilita-

Yyyy 2

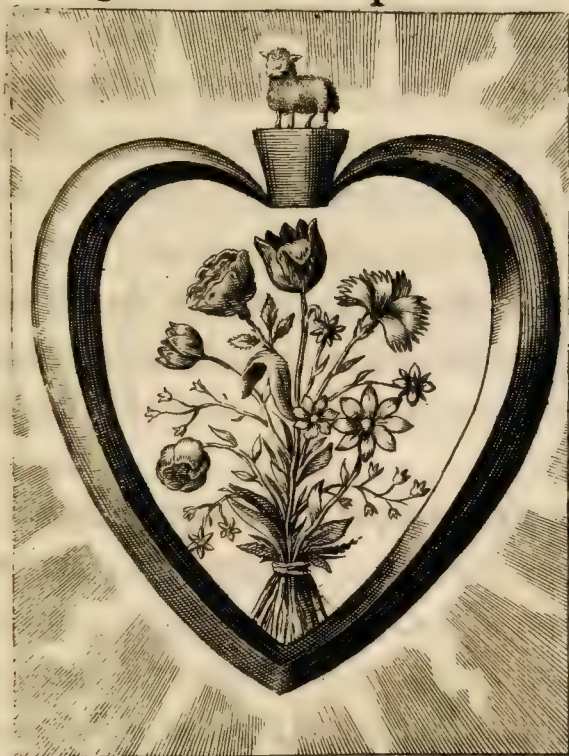
tis

Pfal. 60, 3. tis reparatione, in qua vox tua illa est : Dum anxietur cor meum, in petra exaltasti me. Cultor Augustino adhæreat, expendat & perpendat, quam sacræ passionis suæ CHRISTVS memoriam reliquerit. In faxis & marmoribus sepulchrorum mortales homines monimentum sui erigere consueverunt: CHRISTVS verò post suam resurrectionem non agens mortalem hominem, sed immortalem, æternum sacrificium statuit, in quo eius solemnis recordatio seruetur & celebretur. Seruatur & simul celebratur in corde, quoties in memoriam passionis & simul resurrectionis sacrum facis, & percipis Communionem. Tunc propone ante oculos tuos CHRISTVM dicentem Patri, *Dum anxietur cor meum, in petra exaltasti me.*

IMAGO NONA.

Cor signatum Agno & floribus in cultum
gratiæ Redemptoris.

*Mens impletur gratia,
Cor floribus sanctitatis.*

DAuid de corde suo signato floribus gratiæ di-
uinæ.

PSALM. XXVII.

*Dominus adiutor meus, & protector meus: in ipso
speravit cor meum, & adiutus sum. Et refloruit caro mea.*

Yyyy 3

PRO-

Explicatio
signaculi.

PROMISERAT Deus viro, quem quæsi-
uit & inuenit secundum beneplacitum
cordis sui, *Super ipsum effloreat sanctifica-
tio mea*, & iuxta datum promissum flo-
ruit & refluoruit, cum dixerit, *Dominus adiutor meus,
& protector meus: in ipso sperauit cor meum, & adiutus
sum. Et refluoruit caro mea.* Protector & adiutor Agnus
exitit, cuius sanguine liniti postes domorum, se-
curos & incolumes reddidit in Ægypto Hebræos,
cum primogenitos Ægyptiorum Angelus trucidaret.
Non typicum illum Dauid, sed verum Agnum
curabat, in cuius elogium cantat Dominica in Al-
bis Ecclesia:

<i>Ad regias Agni dapes,</i>	<i>Almique membra corporis</i>
<i>Stolis amicti candidis</i>	<i>Amor Sacerdos immolat.</i>
<i>Post transitum Maris rubri</i>	<i>Sparsum cruorem postibus</i>
<i>Christo canamus Principi.</i>	<i>Vastator horret Angelus:</i>

<i>Diuina cuius charitas</i>	<i>Fugitque diuisum mare:</i>
<i>Sacrum propinat sanguinem,</i>	<i>Merguntur hostes fluctibus.</i>

Hunc præ oculis habebat Dauid, cum diceret, *Do-
minus adiutor meus, & protector meus, in ipso sperauit cor
meum, & adiutus sum.* In hoc ipso refluoruit caro Da-
uidis, cum surrexit ille ex mortuis; quandoquidem,
vt scribit Paulus, *factus est ei ex semine Dauid secundum
carnem,* & secundum eandem carnem suscitatus est.

Rom. 1, 3.

Attulit

Attulit secum flores CHRISTVS cùm è cælis descendit, & venit in ciuitatem Nazareth; & retulit secum flores cùm è mortuis regressus est. Confirmat Ambrosius in Psalm.118. litt.6.vers.3. *Ecce, inquit, hiems* Cant.2, 11. *præterit, imber abiit, discessit sibi, flores visi sunt in terra. Ante aduentum CHRISTI hiems erat: venit CHRISTVS, fecit æstatem. Tunc omnia florum erant indiga, nuda virtutum: passus est CHRISTVS, & omnia cœperunt nouæ gratiæ secundari germinibus, imber abiit luxuriæ profluentis, & nubila tetræ orta flagitiis, æstiuam iam puræ conscientiæ serenitate laxantur. Præfert CHRISTI flores in corde suo David. Confessus est ingenuè, Aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum: Psal.101,5 comedat ergo panem viuum è cæli horreis delapsus, cuius virtute reuirescet ac reflorescet, sicut indicat effigies, prorumpatque in vocem illam post acceptam Communionem:*

O sacrum conuiuium, in quo CHRISTVS sumitur, recolitur memoria passionis eius. Mens impletur gratia. Cor floribus sanctitatis.

Hæc gratia florum sacrorum, de quibus & cum ^{applicatio.} quibus cap.39. loquitur Ecclesiasticus: *Florete flores quasi lilium, & date odorem, & frondete in gratiam.* Talis Eucharistia est, cùm in Psalm.118. dicat Ambrosius: *Bona pascua diuina Sacramenta sunt. Carpis illic*

lic lilium, in quo est splendor æternitatis. Carpis illic nouum florem, qui nouum odorem dedit resurrectionis. Totum quoque floridum cor existit, quod suauissimum emittit odorem, & frondet in gratiam, quam secum affert & infert venerabile Sacramentum, vt de

*Psal. 131,
18.*

eo dicere Deus queat: Super ipsum effloreat sanctificatio mea. & ipse de Agno, Dominus adiutor meus, & protector meus, in ipso sperauit cor meum, & adiutus sum.

Psal. 27, 7.

Et refleuruit caro mea. Habes in corde Agnum adiutorem & protectorem. Neque tibi, sicut monet Iustinianus Serm. de Eucharist. percussor angelus nocere valebit, si Agni illius fueris saginatus edulio. Protegant te sancta mysteria, & inter medios sæculi fluctus ante mystici Pharaonis faciem gradieris illæsus. Illum itaque in intellectu pelago suffocatum aspicias constitutus in littore. Tunc lætitiæ initiato carmine, magna cordis cum exulta-

Exod. 15, 1

tione clamabis: Cantemus Domino, gloriosè enim magnificatus est. Cùm typico pasti agno cecinerunt hymnum Hebræi, mirabiles flores apparuerunt in profundo, quod paulò antè aquis rubri Maris tegebatur. legimus enim Sapientiæ cap. 19, 6. Omnis creatura ad suum genus ab initio refigurabatur, deseruiens tuis præceptis, vt pueri tui custodirentur illæsi. Nam nubes castra eorum obumbrabat, & ex aqua, quæ antè erat, terra arida apparuit, & in Mari rubro via sine impedimento,

(t)

& campus germinans de profundo nimio. Hæc mirabilia patrantur post escam & esum cælestis Agni. Ad suum genus refiguratur homo. Sicut misit me vivens Ioan. 6, 58. Pater, & ego vivo propter Patrem, & qui manducat me, & ipse vivet propter me. Terra, quæ deliciis carnis affuebat, apparet arida, & cor aridum germinat, & flores generat. Flörete flores quasi lilium, & date odorem, & frondete in gratiam. Mens impletur gratia, in cuius confirmationem orat & adorat Augustinus cap. 11. Manual.

Ad Redemptorem Agnum oratio
& adoratio cordis.

S. AUGUSTINVS.

Confirmetur mens mea inter tanta mysteria dulcedi-^{Impressio.}
ne præsentia tua. Sentiatur se tibi adesse, & letetur coram te ignis, qui semper ardes. Dulcis CHRISTE, bone IESV, lumen æternum & indeficiens, panis vitæ, qui nos reficis, & in te non deficis: quotidie comederis, & semper integer manes: resplende mihi, accende me, illumina & sanctifica vas tuum, de malitia euacua, imple de gratia, & plenum conserua. Dominus adiutor meus, & pro-^{Psal. 27, 7.}
tectör meus, in ipso speravit cor meum, & adiutus sum:
& re floruit caro mea.

Zzzz

IMA.

IMAGO DECIMA.

Cor Agno & annulo signatum in cultum pignoris gloriæ conferendæ à Redemptore.

*Futurę nobis glorię pignus datur:
Cor signatur, anima coronatur.*

DAuid de corde suo signato pignore æternæ gloriæ.

PSALM. LXXVII.

*Pauit eos in innocentia cordis sui, & in intellectibus
manuum suarum deduxit eos.*

PSALM.

PSALM. CXVIII.

*Inclinaui cor meum, & non in auaritiam.**Ibidem.**Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in æternum, propter retributionem.*

 VM agat de se & de corde suo Dauid, ^{Explicatio} agit de tertia persona. Ait: *Elegit Dauid* ^{signaculi.} *seruum suum.* Ad quod munus & officium? *Pascere Iacob seruum suum, & Israël hereditatem suam.* Et *pauit eos in innocentia cordis sui, & in intellectibus manuum suarum deduxit eos.* Pastor Dauid erat, & alterius personam gerebat, CHRISTI videlicet, qui pastor & agnus est: pastor, qui dicit de se, *Ego sum pastor bonus.* *Bonus pastor animam suam dat* ^{Ioan. 10, 11.} *pro ouibus suis;* Agnus verò, quem Præcursor eius ^{11.} *indicat, & demonstrat, Ecce Agnus Dei.* Hic bonus ^{Ioan. 1, 36.} pastor est, qui *pauit Iacob seruum suum, & Israël hereditatem suam.* Hic innocens Agnus est, qui *pauit eos in innocentia cordis sui, & in intellectibus manuum suarum deduxit eos.* Deduxit eos ad pascua immortalitatis & æternitatis, & veluti vnus de grege, dicit de se Dauid: *Dominus regit me, & nihil mihi deerit, in* ^{Psal. 22, 1.} *loco pascuæ ibi me collocauit. Super aquam refectiōis educavit me: animam meam conuertit. Deduxit me super semitas iustitiæ propter nomen suum. Nam etsi ambulauero*

in medio Umbrae mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es. Deduxit me ad pascua vitæ cælestis, quam ut mihi promererer, de lege & eius obseruatione cogitavi. Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in æternum, propter retributionem. Memor huius

Psal. 20, 2. retributionis dicebat: Domine, in virtute tua letabitur Rex, & super salutare tuum exultabit vehementer.

Desiderium cordis eius tribuisti ei. Cùm dixerit aliàs

*Psal. 72,
25.*

Dauid, Quid mihi est in calo? & à te quid volui super terram? Videtur sibi multum derogare, cùm se ad benè agendum beneque viuendum accingat propter retributionem. Cùm dicat, Inclinaui cor meum, & non in auaritiam, quid cupidus & auarus præmij & retributionis existit? Auarus non est, nec quidquam sibi derogat, cùm sciat remunerationem suam non aliam esse, quàm Deum habere & possidere. Eapropter cùm statuisset, Quid mihi est in calo? & à te quid volui super terram? subiunxit, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. Pars in æternum Deus est, est & æterna retributio, cuius securum pignus est mysterium sacrae Eucharistiæ, cùm sit annulus & signaculum cordis, datum, ut apparet, animæ Christiani Dauidis clamantis, & exclamantis:

*O sacrum conuiuium, in quo CHRISTVS sumitur,
recolitur*

recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratia, & futura nobis gloriæ pignus datur. Cor signatur.

Ergo Saluator noster discessurus ex hoc mundo ad <sup>Applica-
tio.</sup> Patrem, Sacramentum hoc instituit, & ut ait Concilium Tridentinum sess. 3. c. 2. *pignus id esse voluit nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis.* Christiane Daud, tanto pignore securus post acceptam Communionem, suadente sic Chrysostomo Homil. 24. in 1. ad Corint. *Dic tecum: Propter hoc corpus non ampliùs terra & cinis ego sum, non ampliùs captiuus, sed liber. Propter hoc calum & quæ in eo bona sunt me accepturum spero. Propterea immortalẽ vitam, Angelorum sedem, CHRISTI consuetudinem.* Interim dum liberatur, dum redimitur, datum & acceptum pignus seruetur in corde, custodiatur in mente. Fides pignoris custos erat S. Bonaventura, qui in actione gratiarum exhibita post Missam ait: *Transfige, dulcissime Domine IESV, medullas & viscera animæ meæ suauissimo ac saluberrimo amoris tui vulnere, vera serenaque & Apostolica sanctissima charitate, ut langueat & liquefiat anima mea solo semper amore & desiderio tui, te concupiscat, & deficiat in atria tua; cupiat dissolui, & esse tecum. Te, in quem desiderant Angeli prospicere, semper esuriant & comedat cor meum, & dulcedine saporis tui repleantur viscera animæ meæ.* Cùm fidelis custos sciret, pretiosi pignoris esse signaculum

supra cor suum venerabile Sacramentum, deponens in arcano cordis concludit: *Tu sis solus semper spes mea, tota fiducia mea, diuitiæ mea, delectatio mea, iucunditas mea, gaudium meum, quies & tranquillitas mea, pax mea, suauitas mea, odor meus, dulcedo mea, cibus meus, refectio mea, refugium meum, auxilium meum, sapientia mea, portio mea, possessio mea, thesaurus meus, in quo fixa, & firma, & immobiliter semper sit radicata mens mea, & cor meum.* Audierat: *Vbi est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum;* & cum thesaurus eius sacra Eucharistia foret, cor suum ibidem esse volebat. Audierat, *Pone me vt signaculum super cor tuum, vt signaculum super brachium tuum,* & in corde signum æternum Creatoris & Redemptoris impresserat. Impresserat prius Ecclesia, cui prius dictum erat, *Pone me vt signaculum super cor tuum.* In quem locum Ambrosius Sermone 19. super Psalm. 118. *Quia vidit tantam deuotionem Ecclesiæ, idoneos putat esse iam populos, qui in corde nostro & in brachio signaculum eius portare possimus. Ipse enim Pater signauit Deus, & qui testimonium eius accepit, signauit, quia Deus verax est: & ideò operantis cibum permanentem in vitam æternam signati sunt ad imaginem & similitudinem CHRISTI, qui est imago inuisibilis Dei. Hoc pignus gloriæ & felicitatis est, cuius auidus loquitur Augustinus cap. 3. Manual.*

Ad

Ad Redemptorem Agnum oratio
& adoratio cordis.

S. AUGUSTINVS.

TE igitur, clementissime Deus, inuoco in animam *Impressio.*
meam, quam præparas ad capiendum te ex deside-
rio, quod inspiras ei. Intra (rogo) in eam, & coapta eam
tibi, ut possideas illam quam fecisti & refecisti, ut ha-
beam te velut signaculum super cor meum. Inclinaui cor *Psal. 118.*
meum ad faciendas iustificationes tuas in aeternum, propter *112.*
retributionem.

Huius retributionis & remunerationis pignus
non solum est Agnus consecratus in Eucharistia, sed
etiam columba Spiritus sancti, cuius meminit Pau-
lus cap. 1, 14. ad Ephesios: *Credentes signati estis Spiri-*
tu promissionis sancto, qui est pignus hereditatis nostræ, in
redemptionem acquisitionis, in laudem gloriæ ipsius. Hoc
inæstimabile pignus non alibi, quàm in cordibus
nostris seruandum Deus voluit, & ipse seruandum
reposuit, cum 2. Corinth. 1, 21. scripserit idem Apo-
stolus; *Qui autem confirmat nos vobiscum in CHRISTO,*
& qui vnxit nos Deus, qui & signauit nos, & dedit pi-
gnus spiritus in cordibus nostris.

Appa-

Appareant imagines cordis Daudici colentis Spiritum Dei sanctificatorem , & pignus acceptæ sanctitatis.

Appareant animæ innouatæ & sanctificatæ mysteria.

Eccli. 16,

25.

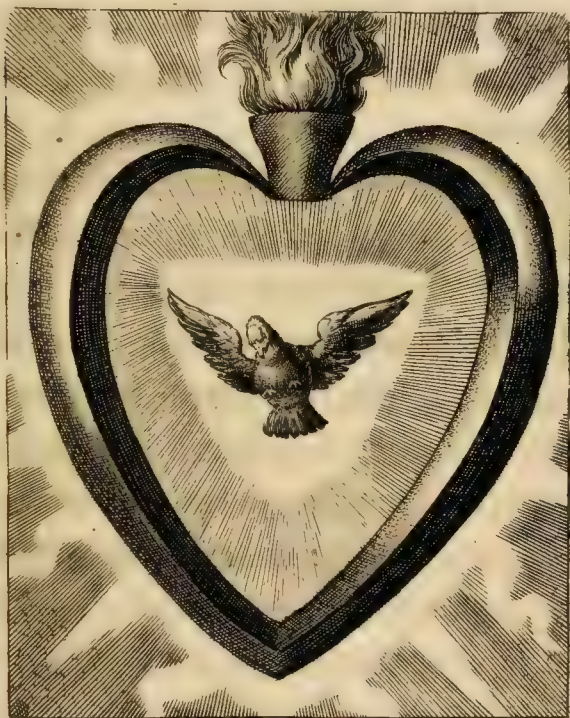
*Ezec. 28,

12.

*Attende in corde tuo * signaculum similitudinis Dei.*

IMAGO VNDECIMA.

Cor signatum noui Dauidis sanctificati secundum cor Dei sanctificatoris.

*Deus cordis mei,
Veni Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita.*

DAuid de corde suo signato columba & igne diuino.

PSALM. LXXII.

Quid mihi est in celo? Et à te quid volui super terram?

Aaaaa

De-

Defecit caro mea, & cor meum, Deus cordis mei, & pars mea Deus in aeternum.

PSALM. L.

Cor mundum crea in me Deus.

PSALM. CXVIII.

Fiat cor meum immaculatum in iustificationibus tuis, ut non confundar.

Explicatio
signaculi.

POSTQUAM Christianus David attendit in corde suo Creatorem suum, & confessus eius diuinitatem asseruit, *Credo in Deum Patrem omnipotentem, factorem cali & terræ, coluitque in corde suo diuinum suum Redemptorem; consequenter debet fateri & profiteri, Credo in Spiritum sanctum, Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit: qui cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Præit cultu & veneratione, qui clamat & simul exclamat: Quid mihi est in calo? & à te quid volui super terram? Defecit caro mea, & cor meum: Deus cordis mei, & pars mea Deus in aeternum. Qui languet, deficit. Languabat amore in Spiritum sanctum David, & idcirco caro & cor eius deficiebant, cum æstuans amore diceret, Deus cordis mei. Deus cordis, Spiritus sanctus est, in quo & ipse liberè dominatur, dicente Paulo: Dominus spiritus est. Ubi Spiritus Domini,*

mini, ibi libertas. In quem locum Anselmus: *Suæ potestatis est potens perficere quod vult. Ac per hoc, quos vult illuminat, & quos vult in tenebris ignorantie deserit.* Ad hunc recurrit Dauid, & petit vt radiorum suorum luce mundet ac purificet cor suum. *Cor mundum crea in me Deus; & rursus, Fiat cor meum immaculatum.* Cælum mœstum radiis solaribus illustratur & purificatur, cor autem humanum lumine & igne columbæ Spiritus sancti, vt apparet in effigie, decoratur & mundatur. Confirmat id ipsum Ecclesia, dum orat, *Corda nostra sancti Spiritus illustratione emunda.* Hanc illustrationem, & simul emundationem appetit, dum petit:

Deus cordis mei.

Psal. 72,
26.

Veni Creator Spiritus,

Mentes tuorum visita,

Imple superna gratia

Quæ tu creasti pectora.

Consonat sibi, dum rursus Ecclesia canit:

*Applicatio
signaculi.*

Veni sancte Spiritus,

Et emitte cælitus

Lucis tuæ radium.

Veni pater pauperum,

Veni dator munerum,

Veni lumen cordium.

Aaaaa 2

Con-

*Consolator optime,
Dulcis hospes animæ,
Dulce refrigerium.*

Filius Ecclesiæ David cordis sui Deum vult esse Spiritum sanctum, cuius proprium est illuminare, mundare & sanctificare. Sanctificat Pater, sanctificat Filius, sed hanc prærogatiuam ex nomine ac titulo sibi vendicat Spiritus sanctus. Benè Bernardus Serm. 3. de Pentecoste: *Pater spiritus, Filius spiritus, Spiritus sanctus spiritus est; Spiritus autem sanctus quasi specialiter Spiritus dicitur, quòd ab utroque procedat firmissimum & indissolubile vinculum Trinitatis, tamquam propriè sanctus, quòd sit donum Patris & Filij, omnem sanctificans creaturam.* Hic credendus & colendus pariter Dominus. *Credo in Spiritum sanctum, Dominum.* Hic orandus, & rogandus: *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.* Accedit Bernardus Sermone illo 3. Pentecost. Recepto Spiritu sancto per sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum, audet quis ante faciem eius apparere tamquam lotus & mundus, utpote qui contineat se ab omni malo, & quia actiones, etsi non cogitationes, frænauerit. Sed quia peruersæ & immundæ cogitationes separant à Deo, orandum est, ut cor mundum creetur in nobis: quod utique fiet, si spiritus rectus fuerit in nostris visce-

Psal. 50.
12.

visceribus innouatus. Hæc quidem innouatio metamorphosis mystica est humani cordis, quam illustratione sua mirabiliter operatur Spiritus sanctus, quemadmodum scribit Apostolus 2. Corinth. 3, 18. Nos verò reuelata facie gloriam Domini specularantes, in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem, tamquam à Domini spiritu. Pulchrè & appositè in Commentariis Anselmus: Transformamur, id est, transmutamur ad hoc, vt perfectè simus imago Dei. Transformamur, id est, de forma in formam lucidam; quia & ipsa obscura imago Dei est. Cùm enim natura humana à Creatore suo, cuius est imago, ab impietate iustificatur, à deformi forma formosam transmutatur in formam. Et transformatur à claritate creationis in claritatem iustificationis. Atque transformamur tamquam à Domini spiritu, id est, tamquam illi, quos Spiritus Domini transformat, & per gratiam suam in melius transmutat. Transformat per Pœnitentiam, transmutat in melius per gratiam Eucharistiæ. Hoc ipsum in votis habeat Christianus David, cùm supplicat, *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.* Cùm postulat, *Fiat cor meum immaculatum.* Cùm orat & adorat.

Ad Deum sanctificatorem oratio
& adoratio cordis.

S. AUGUSTINVS Meditat. cap. 9.

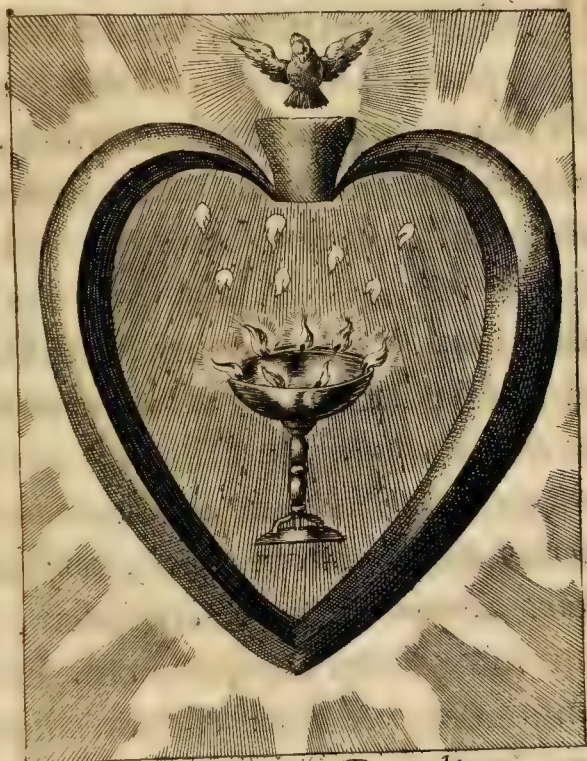
*Impressio
signaculi.**Pfal. 50,
11.**Pfal. 72,
26.*

IAm, ô diuine amor Numinis omnipotentis, Prolisq̃ue
beatissimæ arcta communicatio, iam cordis mei penetra-
libus potenti illabere virtute. Cor mundum crea in me
Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.
Quid mihi est in celo, & à te quid volui super terram?
Defecit caro mea, & cor meum, Deus cordis mei, & pars
mea Deus in æternum.

Adiungat se cultor adoratori Spiritus sancti Au-
gustino, & nouerit sanctificatorem Deum, qui Eu-
charistica mysteria consecrat & sanctificat. Conse-
crat simul animam, vt æstimet quàm benè secum
agatur, idem enim spiritus, qui est summæ Eucha-
ristiæ consecrator, idem omnino fit cordis sui san-
ctificator: cumq̃ue diuinus sit vtroque, eius inef-
fabilem deitatem recognoscat, siue cùm Sacerdos
celebrat & sacrificat, siue cùm hostiam ipse accipit
immolatam, & recipit intra se: tunc colat & ad-
oret Spiritum sanctum, clamet & exclamet, *Deus
cordis mei, & pars mea Deus in æternum.*

IMAGO DVODECIMA.

Cor columba & lampade signatum in cultum
septiformis Spiritus Dei.

*Qui diceris Paracletus,
Tu septiformis munere.*

DAuid de corde suo signato septiformi lu-
mine.

PSALM. C.

*Perambulabam in innocentia cordis mei in medio do-
mus mea.*

PSALM.

PSALM. CXVIII.

Viam mandatorum tuorum cucurri, cū dilatasti cor meum.

Explicatio
signaculi.

MOESTITIAE passio cor humanum contrahit & coarctat, lætitiæ verò affectus explicat & amplificat. Cū Spiritus sanctus ingreditur cor humanum, & sit re ipsa Paraclitus & consolator, reddit totum illud latum & amplum. David factus particeps huius amplitudinis, ait: *Perambulabam in innocentia cordis mei in medio domus meæ.* Vt hoc donum accepisse se à Deo declararet, subiungit: *Viam mandatorum tuorum cucurri, cū dilatasti cor meum.* Dilatatus corde & animo David canebat Psalm. 93, 19. *Secundū multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tuæ letificauerunt animam meam.* Recognoscit, Spiritum Paraclitum fuisse suum consolatorem. Ecce in eius corde plenum oleo, & sacre vñctionis liquore candelabrum, symbolum Spiritus sancti, apparet, & septiformis quidem secundū numerum donorum. Munera Spiritus sancti sunt, sapientia, scientia, fortitudo, timor, consilium, pietas & intellectus, quæ septem figurantur per lucernas, & per ardentes flammæ, quæ & ignis linguæ sunt: linguæ exprimuntur, quas secum Spiritus sanctus affert. Cor Re-
gis

gis Davidis satis magnum & amplum erat, in quo Spiritus sanctus donis linguæ ac muneribus comitatus hospitabatur. Hospitabatur Spiritus sanctus, cum diceret: *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.* P^{sal.} 84, 9. Loquebatur dono linguæ, quam ab ipso Spiritu acceperat: *Tibi dixit cor meum, exquisivit te facies mea, faciem tuam Domine requiram.* P^{sal.} 16, 8. Facies autem & vultus Dei, Spiritus, de quo Ambrosius lib. 1. de Spiritu sancto cap. 16. *Dominici vultus lumen appellatur.* Præditus erat donis Spiritus sancti. Sapiebat, cum ingressus in Sanctuarium Dei, intelligebat in nouissimis peccatorum, & sapienter refellebat à se factam consequentiam: *Ergo sine causa iustificavi cor meum.* P^{sal.} 72, Sciebat, cum diceret: *Iniquitatem si aspexi in corde meo, non exaudiet Dominus.* P^{sal.} 65, 13. Valebat fortitudine, cum iactaret: *Si consistant aduersum me castra, non timebit cor meum.* P^{sal.} 26, 3. & adderet: *Non recessit retrò cor nostrum.* P^{sal.} 43, 18. Timebat, cum oraret: *Non declines cor meum in verba malitiæ.* P^{sal.} 19. Bona tractabat apud se consilia, cum secum ageret: *Meditabar nocte cum corde meo.* P^{sal.} 76, 7. Liquefiebat pietate ac deuotione, cum affirmaret: *Factum est cor meum tamquam cera liquefscens in medio ventris mei.* P^{sal.} 21, 15. Florebat intellectu & intelligentia, cum asseueraret: *In toto corde meo scrutabor mandata tua.* P^{sal.} 118, 69. in corde Davidis Spiritum sanctum cum suis donis,

candelabrum cum lucernis splendescere? Hoc ipsum sibi optat & petit Ecclesia, cum ait:

*Imple superna gratia
Quæ tu creasti pectora,*

& addit:

*Qui diceris Paraclitus,
Altissimi donum Dei,
Fons viuus, ignis, charitas,
Et spiritalis vñctio.
Tu septiformis munere
Digitus paternæ dexterae,
Tu ritè promissum Patris
Sermone ditans guttura.*

*Applica-
tio.*

*Luc. 11,
36.*

Amplifica, Christiane Daud, sinum pectoris ac cordis tui, vt hospitem accipias & habeas Spiritum paracletum, magnificum ac munificum, in cuius aduentu & hospitio *lucerna fulgoris illuminabit te*. Lucerna fulgoris Spiritus sanctus est, qui secum affert & confert oleum & vnguentum lætitiæ, quo vel ipse CHRISTVS vñctus & delibutus est, quemadmodum in Psalm. 44, 8. legimus, *Vñxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis*. Lucerna fulgoris septem ornata luminibus, Spiritus sanctus est. Quot sunt munera, tot sunt lumina. Graditur in Psalm. 100, 2 eorum luce, qui dicit, *Perambulabam in innocentia cordis*

cordis mei, in medio domus meæ. & rursus : Viam man- ^{Psal. 118,}
datorum cucurri, cū dilatasti cor meum. Sapiens est, ^{32.}
& extrema secum considerat, nec infert, si iustus
& rectus sit, Ergo sine causa iustificaui cor meum. Hic ^{Psal. 72.}
idem Sapiens ait : Os meum loquetur sapientiam, & ^{Psal. 18,}
meditatio cordis mei prudentiam. Cū pulsatur tenta- ^{15.}
tionem peccandi, nouit occurrere, ac dicere : Si ini- ^{Psal. 65,}
quitatem aspexi in corde meo, non exaudiet Dominus. ^{18.}
 Præditus fortitudine cū hostes inuadunt, inquit:
Non timebit cor meum. Munitur bono consilio, ut ^{Psal. 26, 3.}
 consultò res omnes suas peragat, dicitque propter-
 eà : *Meditabar nocte omni corde meo. Afficitur pietate* ^{Psal. 36, 7.}
 ac deuotione, & loquitur ex affectu : *Factum est cor* ^{Psal. 21,}
meum tamquam cera liquefscens in medio ventris mei. Flo- ^{15.}
 ret intellectu atque intelligentia, vocem vsurpans
 Dauidis : *In toto corde meo scrutabor mandata tua. Hæc* ^{Psal. 118,}
 lucerna fulgoris est, quam breuiter exponens & sa- ^{69.}
 pienter definiens Idiota cap. 1. Meditat. ait : *Lucerna*
fulgoris est visus amor ardens in mente per desiderium,
& splendens in facie per exemplum. Hic amor in lam-
pade Spiritus sancti ardet, flammæ eius linguæ sunt
cordis, vnde & CHRISTVS ait : Non vos estis qui lo-
quimini, sed spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis.
 Hic ipse est qui dicit de se : *Ducam eam ad solitudinem,* ^{Osee 2,}
et loquar ad cor eius. Benè loquitur, qui semper ad ^{14.}

sanctitatem loquitur. Bernardus Sermone i. Pentecost. *Quoties huiusmodi suggestionem boni senseris in corde tuo, da honorem Deo, & age reverentiam Spiritui sancto, cuius vox sonat in auribus tuis. Ipse namque est qui loquitur iustitiam. Loquitur in Sacramento Pœnitentiæ, loquitur in venerabili Eucharistia, & quid nisi iustitiam & sanctitatem sonat? Honora propterea, & ora Spiritum sanctum:*

*Imple superna gratia,
Quæ tu creasti pectora.*

Ad Deum sanctificatorem oratio
& adoratio cordis.

S. AUGUSTINVS Meditat. cap. 9.

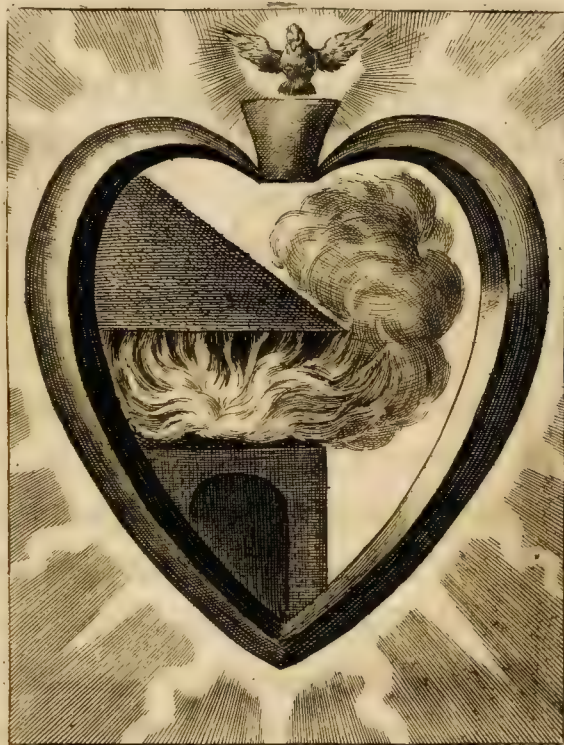
Impressio.

Omnipotens paraclete Spiritus, mœrentium consolator clementissime, tenebrosa quæque laris neglecti latibula corusci luminis fulgore habitator latifica, tuique ro-
ris abundantia longo ariditatis marcentia squallore visi-
tando fecunda. Viam mandatorum cucurri cum dilatasti
cor meum.

Psal. 118,
32.

IMAGO DECIMATERTIA.

Cor signatum columba & fornace in cultum
Spiritus Dei sanctificantis.

*Accende lumen sensibus:
Infunde amorem cordibus.*

DAuid de corde suo signato igne & columba.
PSALM. XVI.

Probasti cor meum, & visitaſti nocte: igne me examinaſti, & non eſt inuenta in me iniquitas.

Bbbbb 3

PSALM.

PSALM. XXV.

Proba me Domine, & tenta me: vre renes meos, & cor meum.

PSALM. LXXII.

Quia inflammatum est cor meum, & renes mei commutati sunt, & nesciui.

PSALM. CXXXVIII.

Proba me Deus, & scito cor meum: interroga me, & cognosce semitas meas.

*Explicatio
signaculi.*

FORNAX ignis ardentis, & accensæ charitatis focus in corde Dauidis erat, ut imago repræsentat, & quidem iuxta votum Dei, qui virum iuxta cor suum in camino ignis probavit. *Probasti, inquit, cor meum, & visitasti nocte.* Basilii in hunc locum: *Etenim instar auri probasti me, ac purum, Domine, inuenisti.* Nec solum iuxta Dei votum probatus est Dauid, sed etiam iuxta desiderium ac postulatum suum. *Proba me Domine, & tenta me: vre renes meos, & cor meum.* & rursus: *Proba me Deus, & scito cor meum.* Et quidem ex abundantia cordis & amoris loquebatur Dauid, sicut & Augustinus, cum cap. i. Meditaturaret: *Rex meus extingue in me desideria carnis, & accende ignem tui amoris.* Ergo Dauid, dum carnis incendia sentiret, clamabat: *Quia inflammatum est cor meum,*

meum, & renes mei commutati sunt, & vt carnis flagrantis desideria sopiret, & ignem diuini amoris accenderet, dicebat, Vre renes meos, & cor meum. Consonat & Ecclesia: Vre igne sancti Spiritus renes nostros, & cor nostrum, Domine, vt tibi casto corpore seruiamus, & mundo corde placeamus. Hic Spiritus sancti ignis diuina charitas est, de qua Paulus: Charitas Rom. 5, 5. Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis. Accedit Bernardus Serm. 3. Pentecost. Spiritus sanctus datur ad feruorem in cordibus perfectorum, vehementius spirans validum ignem charitatis. Ecclesia itaque mater à Spiritu sancto diuinum hunc postulat ignem:

Accende lumen sensibus;

Infunde amorem cordibus,

Infirma nostri corporis

Virtute firmans perpeti.

Numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, Applicatio. Prou. 6, 27. vt vestimenta illius non ardeant? Numquid ignis Spiritus sancti, qui latet in sinu Dauidis, contineri interius poterit, quò minus illuminet sensus, & corporis infirmitatem non pellat? Numquid B. Franciscus, electus Indiarum Apostolus, abscondere potuit ignem in sinu suo, ne vestimenta vrentur, cum ferendo impar esset, nec æstum diuini amoris posset

posset tolerare, & exclamaret: *Sat est, Domine, sat est?*
 Hæc vis, & virtus diuinæ charitatis est, quam Spiritus sanctus infundit in corde Dauidis Christiani,
 Psal. 16, 3. cui dicere licet: *Probasti cor meum, & visitasti nocte,
 igne me examinasti, & non est inuenta in me iniquitas.*
 Benè rogat Ambrosius lib. i. de Spiritu sancto c. 16.
Quis igitur iste ignis? & æquè benè respondet: *Non
 igitur virgultis vilibus concretus, aut stipula siluarum fra-
 gorus incendiis, sed ignis ille, qui vt aurum bona facta me-
 liorat, & vt stipulam peccata consumit.* Aureus vult esse
 Dauid, cùm orat Deum: *Proba me, Domine, & tenta
 me, vre renes meos, & cor meum, cùm virget & instat,
 Proba me, Domine, & scito cor meum, interroga me,
 & cognosce semitas meas.* Euadit & ipse aureus, cùm
 in Spiritu sancti fornace cor eius exploratur & exa-
 minatur, dicitque Deo: *Etenim instar auri probasti me,
 ac purum Domine inuenisti.* Hanc sibi bonam sortem
 aureus & ipse Augustinus optabat & postulabat,
 cùm cap. 9. Meditat. inuocaret Spiritum sanctum:
*Iam, ô diuini amor Numinis, Patris omnipotentis, Pro-
 lisque beatissimæ sancta communicatio, omnipotens para-
 clete Spiritus, mœrentium consolator clementissime, iam
 cordis mei penetralibus potenti illabere virtute, & tene-
 brosa quæque laris neglecti latibula corusci luminis fulgore
 habitator letifica, tuique roris abundantia longo ariditatis
 marcentia*

marcentia squallore, Visitando secunda. Saucia interioris hominis arcana tui amoris iaculo, & torpentis medullas iecoris flammis salutaribus penetrando succende; sanctique feruoris igne illustrando, intimæ mentis & corporis vniuersa depasce. Depascit fornax squallorem, affert lumen & splendorem auro: purgat quoque focus Spiritus sancti animam, reddit lucidam & splendidam efficit, oratque propterea Christianus Dauid: Ure Psal. 25, 2. *renes meos, & cor meum, vel cum Ecclesia matre accepta iam Communione, Ure igne sancti Spiritus renes nostros, & cor nostrum Domine. Orat & adorat Spiritum sanctum, cuius igne probatur & examinatur in Sacramento Pœnitentiæ, illustratur & splendet in diuina Communione.*

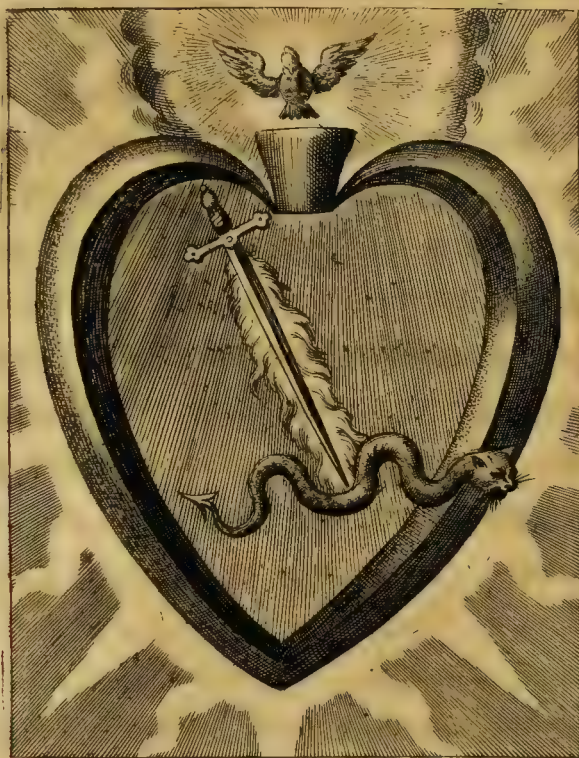
Ad Deum sanctificatorem oratio
& adoratio cordis.

S. AUGUSTINVS Meditat. cap. 9.

I*Am, ô diuini amor Numinis, saucia interioris homi-* Impressio.
nis arcana tui amoris iaculo, & torpentis medullas iecoris flammis salutaribus penetrando succende, sanctique feruoris igne illustrando, intimæ mentis & corporis vniuersa depasce. Proba me Domine, & scito cor meum: in- Psal. 138, 23.
terroga me, & cognosce semitas meas.

IMAGO DECIMAQVARTA.

Cor signatum columba & gladio in cultum
Sanctificatoris & Defensoris.

*Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus.*

DAuid de corde suo signato columba & gladio.

PSALM. XXXVII.

*Afflictus sum, & humiliatus sum nimis: rugiebam à
gemitu cordis mei.*

PSALM.

PSALM. CXVIII.

Clamaui in toto corde meo : exaudi me Domine.

SYMBOLVM Spiritus sancti mysticum ^{Explicatio}
 & satis proprium columba est. ^{signaculi.} Genuina
 vox columbæ, gemitus est. Et quidem
 Spiritus sanctus per se non gemit, ani-
 mam autem afflictam & tribulatam gemere do-
 cet, & facit. Eapropter scribit ad Romanos Aposto-
 lus : *Similiter autem & spiritus adiuuat infirmitatem no-* Rom. 8.
stram : nam quid oremus, sicut oportet, nescimus : sed ipse ^{26.}
Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Ha-
 bebat in corde Dauid columbam Spiritus sancti,
 cum carnis illecebris & dæmonis tentatione pulsa-
 retur, & quidem instructus & edoctus à Spiritu san-
 cto, in gemitus ex ipso corde procedentes erumpe-
 bat, & dicebat : *Miser factus sum, & turbatus sum* Psal. 37.7.
vsque in finem : tota die contristatus ingrediebar. Quoniam
lumbi mei impleti sunt illusionibus, & non est sanitas in
carne mea. Afflictus sum, & humiliatus sum nimis, ru-
giebam à gemitu cordis mei. Domine, ante te omne deside-
rium meum, & gemitus meus à te non est absconditus.

Rugire, leonis est; columbæ, gemere. Et vt osten-
 dat Dauid, quantus eius gemitus foret, rugitum
 vocat. *Rugiebam, inquit, à gemitu cordis mei.* Magnus
 gemitus, qui cum edatur in terris, percipitur &

exauditur in cælis : qui sonat in corde , & resonat apud Deum. cui David : *Domine, ante te omne desiderium meum , & gemitus meus à te non est absconditus.* Magnus & altus gemitus : *Sancta Trinitas vnus Deus, miserere mei.* Quisquis tam altè gemit , non tam ore quàm corde clamat , sicut de se fatetur David , *Clamavi in toto corde meo , exaudi me Domine.* Basilii in hunc versum : *Clamore , animi votum ac propensionem vocat.* Quapropter & adiicit , *In toto corde meo.* Ita & *Exod. 14. 15.* *Moses silendo clamauit, ac Deus , Quid , inquit, clamas ad me?* Clamat corde David , & petit ab eodem Spiritu sancto subsidium contra impetus hostiles : rogat vt flammeum exerat gladium , irruat in hostem , pellat ex corde , & animam liberet , cuius libertatis auida rugiens , & simul gemens conuenit Ecclesia Spiritum sanctum , ac supplicat :

*Mysterium
gladij.*

*Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus,
Ductore sit te præuio
Vitemus omne noxium.*

*Applica-
tio.*

Christianum Dauidem agebat , rugiebat & geme-
bat , totoque corde clamabat cap. 15. Meditatio-
num Bernardus , cùm carnis & dæmonis graues in-
cursus pateretur , & more columbæ conquereretur :
Caro mea, inquit, de luto est, & ideò lutosas & voluptuo-

sas

*ſas cogitationes ab illa habeo; vanas & curioſas à mundo, à
 diabolo malas & malitioſas. Iſti tres inimici me impugnant
 & perſequuntur, nunc quidem apertè, nunc verò occul-
 tè. Diabolus namque plus confidit in adiutorio carnis, quo-
 niam magis nocet domesticus hoſtis. Illa verò ad ſubuerſio-
 nem meam cum illo ſœdus inuit, utpote de peccato nata,
 & in peccatis nutrita, vitiis corrupta ab ipſa origine, ſed
 multò ampliùs vitiata praua conſuetudine. Hinc eſt, quòd
 tam acriter concupiſcit aduerſum ſpiritum, quòd affiduè
 murmurat & impatiens eſt diſciplinæ, quòd illicita ſug-
 gerit, nec rationi obtemperat, nec inhibetur illo timore.
 Hanc accedit, hanc adiuuat, hac vititur tortuoſus ille ſer-
 pens, hoſtis humani generis, cui nullum aliud eſt deſide-
 rium, nullum negotium, nullum ſtudium, niſi perdere ani-
 mas noſtras. Conſtitutus ſic Bernardus petit opem
 more Dauidis, ſubſidium implorat: Eripe me de ini- Pla. 58, 2.
 micis meis Deus meus, & ab iis qui oderunt me, quoniam
 confortati ſunt ſuper me. Effunde frameam, & conclude Spiritus
ſancti gla-
 aduerſus eos. Quid columba cum gladio? quid gla- dus in ho-
ſtem pro
corde pœ-
nitentis.
 dius cum columba? Terrorem incutiebat olim co-
 lumba, minace formata gladio in ſignis ac vexillis
 Aſſyriorum, vnde & apud Ieremiam cap. 46, 16. vi-
 ctos & territos legimus dixiſſe hoſtes: Surge, & re-
 uertamur ad populum noſtrum, & ad terram natiuitatis
 noſtræ, à facie gladij columbæ. Magis terribilis, magis*

& horribilis hostibus animæ nostræ , gladius columbæ Spiritus sancti , vt & à facie eius fugiant, dispareant & euanescant. Flammeus gladius est, vrit & consumit quidquid in corde vitiosum est, & animæ nocet. Nouit hoc Christianus Dauid , sollicitus pro corde suo mundando , quemadmodum & ipse Bernardus Serm.2. Pentecost. declarauit : *Quid ergo à te querit , qui tanta sollicitudine à te quæsiuit , nisi te sollicitum ambulare cum Deo tuo ? Hanc sollicitudinem non facit nisi Spiritus sanctus , qui scrutatur profunda pectorum nostrorum , discretor cogitationum & intentionum cordis , qui nec minimam paleam intra cordis , quod possidet , habitaculum patitur residere , sed statim igne subtilissimæ circumspeditionis exurit . Spiritus dulcis & suauis , qui nostram voluntatem flectat , imò erigat & dirigat ad suam , vt eam veraciter intelligere & efficaciter implere possimus . Tota hæc potentia , tota hæc sufficientia prouenit ex Spiritu sancto , qui docet manus Dauidis ad prælium , & digitos eius ad bellum , & vt adsit prælianti , sistat se in facie gladij columbæ , quæ sanctificat Pœnitentiam , & perficit Eucharistiam , oret & adoret : Afflictus sum , & humiliatus sum nimis : rugiebam à gemitu cordis mei . Clamaui in toto corde meo : exaudi me Domine .*

Psal. 37.7.
Psal. 118.
145.

Ad Deum sanctificatorem oratio
& adoratio cordis.

S. AUGUSTINVS Meditat. cap.9.

Iudica me Domine, & discerne causam meam de gente impressio.
non sancta; doce me facere voluntatem tuam, quia Deus
meus es tu. Veni iam, veni benignissimæ animæ dolentis
consolator, & in opportunitatibus, & in tribulationibus
adiutor. Afflictus sum, & humiliatus sum nimis: rugie- Psal. 37, 7.
bam à gemitu cordis mei. Clamaui in toto corde meo: ex- Psal. 118,
audi me Domine. 145.

Appareat cor signatum Sole, Vellere aureo & co-
lumba in cultum & honorem perfectum sanctissi-
mæ Trinitatis.

Attende in corde tuo * signaculum similitudinis Dei. Eccli. 16,
25.
*Ezec. 28,
11.

IMAGO DECIMAQVINTA.

Cor signatum Sole, Vellere aureo & columba
in cultum & honorem diuinarum
trium personarum.

*Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque Filium.*

DAuid de corde suo signato signaculo Patris lu-
minum, Agni & columbæ.

PSALM. XXXIX.

Cor meum dereliquit me.

PSALM.

PSALM. XXXVIII.

Concaluit cor meum intra me, & in meditatione mea exardescet ignis.

PSALM. CXVIII.

In corde meo abscondi eloquia tua, vt non peccem tibi.

CONTEMPLARE, vir fidelis, cor Dauidis, Explicatio signaculi. in cuius medio columba Spiritus sancti radiata lucet & fulget. Contemplare Patrem luminum in typo Solis supra cordis apicem micantem & resplendentem. Contemplare Agnum Patris è corde Dauidis pendentem, & aureo vellere suo cor ligantem & decorantem. Hoc aureum vellus, nexus ac vinculum est, quo fugituum cor cepit & traxit Pater luminum ad Filium suum. *Nemo venit ad me*, Filius ait, *nisi Pater meus* Ioan. 6. 44. *traxerit eum.* Vt traheretur à Patre, dicebat Patri Dauid: *Cor meum dereliquit me.* Cor humanum catenis ferreis violentiæ & coactionis minimè trahitur, sed aureis vinculis amoris & charitatis. Pater idcirco ait, *In funiculis Adam traham eos, in vinculis chari-* Osee 11. 4. *tatis.* Cor Dauidicum amore ducitur & reducitur, vnde & ipse Dauid, *Concaluit*, inquit, *cor meum intra me, & in meditatione mea exardescet ignis.* Hæc vis ignitiæ charitatis est, qua dulciter ac suauiter allicitur cor humanum, vt veniat ad Agnum, veniat ad

D d d d d

Ver-

Verbum, verba eius excipiat ac seruet, quare & Dauid Agno cælestis Patris fatetur ac confitetur. *In corde meo abscondi eloquia tua, vt non peccem tibi.* Basilius in Scholiis: *Qui terrenas diuitias possidet, non finit eas quibusuis esse expositas, sed interioribus penetralibus abdit, quò furum manus effugiant; ita & qui spirituales diuitias habet, in animo suo illas abscondit, ne has per inanem gloriam animarum deprædatores furentur.* Liber ab iis prædonibus erat, qui & dicebat, *Domine non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei.* Diues & opulentum cor plenum notitia diuina, ac mystica Theologia, cælestis Numinis, cuius digitus est Spiritus sanctus, *Digitus paternæ dexteræ*, Patrem indicans, & Filium eius demonstrans. Assentitur Augustinus in Manual. cap. 27. quod est de Spiritu sancto. *Amor Dei mentem illuminat, conscientiam mundat, animam latificat, & Deum demonstrat.*

Applicatio.

Satis benè & appositè Bernardus Serm. 1. Pentecost. *Spiritus sanctus monet, mouet, & docet. Monet memoriam, rationem docet, mouet voluntatem. In his enim tota consistit anima.* Pulchra Spiritus sancti schola, in qua monetur, docetur, & mouetur sacrum cor Dauidis Christiani: monetur, vt se recipiat; mouetur, vt reuertatur ad Deum; docetur, vt intra se acquirat, & habeat scientiam Dei Patris, Filij, & Spiritus

tus

tus sancti. Adhuc Bernardus Serm. 3. *Felix, qui in hoc sancti Spiritus thalamo commoratur, ut possit intelligere triplicem illum spiritum, de quo idem puer Domini super seniores intelligens clamabat & decantabat: Ne proicias* ^{Psal. 50.} *me à facie tua, & Spiritum sanctum tuum ne auferas à* ^{13.} *me. Cor mundum crea in me Deus, & Spiritum rectum innoua in visceribus meis. Redde mihi letitiam salutaris tui, & spiritu principali confirma me. Quis sit spiritus principalis, rectus & sanctus, explicat ibidem Bernardus. Patrem intellige spiritum principalem. Spiritum rectum quod ait, Filio potest non inconuenienter aptari, qui nos veterem hominem exuens, nouum induit: qui nos renouauit in spiritu mentis nostræ tamquam in visceribus nostris, ut cogitemus quæ recta sunt, ut ambulemus in nouitate spiritus, & non in litteræ vetustate. Spiritum sanctum ipsum intellige proprio nomine designatum. Hic Spiritus sanctus est, qui de corde thalamum condit, in quo simul cum ipso per cognitionem & affectionem Pater & Filius suam construunt & fabricant habitationem. Audiamus Augustinum cap. 9. Meditat. loquentem cum Spiritu sancto. Credo ergo, quòd quemcumque inhabitaueris, Patris ac pariter Filij domicilium cordis. Beatus qui te merebitur hospitem, quoniam per te Pater & Filius apud eum facient mansionem. Accedit & Anselmus cap. 7. Meditat. Fac precor,*

Domine, me gustare per amorem, quod gusto per cognitionem; sentiam per affectum, quod sentio per intellectum. Trahe me Domine in amorem tuum. Totum quod sum, tuum est condicione: fac totum tuum dilectione. Ecce Domine coram te est cor meum. Ecce coram te est cor meum, quod aliàs dereliquit me, sed tu, Pater superne luminum, vinculis aureis illud attraxisti, & reduxisti. Ecce coram te est cor meum, clementissime Redemptor, quod tibi suminis beneficiis deuinxisti. Ecce coram te est cor meum, Spiritus sacratissime, cuius virtute & efficacia concaluit intra se, & simul exarsit meditando, orando, & adorando mysterium ineffabile beatissimæ Trinitatis, cui sacrum in eo constituisti domicilium.

Ad Deum sanctificatorem oratio
& adoratio cordis.

S. AUGUSTINVS Meditat. cap. 9.

Impressio.

C*Redo ergo, quia quemcumque, Spiritus Dei, inhabitaueris, Patris ac pariter Filij domicilium condis. Beatus, qui te merebitur hospitari, quoniam per te Pater & Filius apud eum facient mansionem. In corde meo abscondi eloquia tua, vt non peccem tibi.*

*Psal. 118,
31.*

NOVVS DAVID
COR SVVM
VELLERE SACRO INSIGNITVM
SANCTISSIMÆ TRINITATI
DICAT CONSECRATQVE.

PSALM. L.

*Sacrificium Deo Spiritus contribulatus, cor contritum
& humiliatum Deus non despicies.*

LORIA hæc est Patris Creatoris, Filij
Redemptoris, & Spiritus Sanctificato-
ris, vt diuinum eius numen debeat &
possit solum hostiis & sacrificiis hono-
rari & adorari. Dicit propterea Deus: *Gloriam meam* ^{Isai. 48.}
alteri non dabo. Cùm hæc gloria omnino intacta &
illibata soli Deo debeat, sanctum Missæ sacrifi-
cium Dei solius maiestati consecratur. Et quamuis,
definiente sic Concilio Tridentino sess. 22. cap. 3. in
honorem & memoriam Sanctorum nonnullas interdum
Missas Ecclesia celebrare consueuerit, non tamen illis Sa-
crificium offerri docet, sed Deo soli qui illos coronauit, vn-
de nec Sacerdos dicere solet, Offero tibi Sacrificium Petre
vel Paule: sed Deo de illorum victoriis gratias agens, eo-

Dddd 3 rum

rum patrocinia implorans. Ergo soli Deo tribuit hanc gloriam David, ut cor suum & spiritum suum immolet, & sacrificet ei qui Deus est cordis Creator, Redemptor & Sanctificator est animæ. Sacrificium, inquit, Deo spiritus contribulatus, cor contritum & hu-

*Cor Patri
luminum
sacrum.*

miliatum Deus non despicies. Dignum Patris Sacrificium, spiritus contribulatus est: unde & CHRIS-

*Luc. 23,
46.*

TVS ipse in ara Crucis tribulatum spiritum suum æterno libavit Patri: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Hæc spiritus commendatio, immo-

*Sacrum di-
uina co-
lumba.*

latio eius fuit, hæc consecratio Davidis destinata etiam Patri, Sacrificium Deo spiritus contribulatus. Cor contritum, est animæ pœnitentis sacrificium, & pertinet ad Spiritum sanctum, de quo Anselmus in cap.8. ad Romanos: Spiritus CHRISTI, ubi habitat, facit pro cælestibus æstare, carnem propter vitia conteri. Conterit cor humanum, conficit ipse sacrificium in pectore hominis pœnitentis, quod existens ipse in corde Dei lubens & volens acceptet. Confirmat hoc ipsum Bernardus Serm.2. Pentecost. Spiritus sanctus est, in quo clamamus, Abba, pater, ipse qui postulat pro Sanctis gemitibus inenarrabilibus. Et hæc quidem in corde nostro. Quid autem in corde Patris? Sicut in nobis interpellat pro nobis ita, & in Patre delicta donat cum ipso Patre. Aduocatus noster ad Patrem in cordibus nostris,

stris, Dominus noster in corde Patris. Sancto ergo Spiritui cor suum contritum facrat & dicat David. Idem ipse humiliatum cor suum diuino immolat ^{sacrum} Agno, cuius est illa exhortatio: *Discite à me, quia* ^{diuino} *mitis sum, & humilis corde.* ^{Agno.} Accedit Bernardus Epi- ^{Matth. 11,} ^{29.} stola 42. *Non despicit illa maiestas cor contritum & humiliatum in nostro genere, quæ corpus ex eo humilitatis assumere non dedignata est.* Hoc idem sacrificium est, quod tres pueri confecerunt, & obtulerunt in fornace Babylonis, sicut legimus cap. 3. Daniel. *In animo contrito & spiritu humilitatis suscipiamur, sicut in holocaustis arietum, & taurorum, & sicut in millibus agnorum pinguium, sic fiat Sacrificium nostrum hodie, ut placeat tibi, quoniam non est confusio confidentibus in te. Et nunc sequimur te in toto corde.* Quàm sibi gratum esset hoc sacrificium, Deus statim ostendit & manifestauit per Angelum. *Angelus autem Domini descendit de cælo cum Azaria & sociis eius in fornacem, & excussit flammam ignis de fornace, & fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem, & non tetigit eos omnino ignis, neque contristauit, neque quidquam molestiæ intulit.* *Sacrificium Deo spiritus contribulatus, cor contritum &* ^{Psal. 50,} ^{19.} *humiliatum.* Hoc perpetuum sacrificium, & simul æternum votum Christiani Davidis, in cuius corde cordis sublimis Deus habitat, & in eo mouet & excitat

excitat Spiritus sancti flatus, quibus in æstu carnis
 Ifai. 57. 15 & sanguinis mira temperies sentiatur. *Quia hæc dicit;
 Excelsus & sublimis habitans aternitatem, & sanctum
 nomen eius in excelsis, & in Sancto habitans, & cum con-
 trito & humili spiritu, ut uiuificet spiritum humilium,
 & uiuificet cor contritorum. Non enim in sempiternum li-
 tigabo, neque usque ad finem irascar: quia spiritus à facie
 mea egredietur, & flatus ego faciam.*

Ad gloriosam Trinitatem oratio & adoratio
 cordis contriti, & vellere aureo
 insigniti.

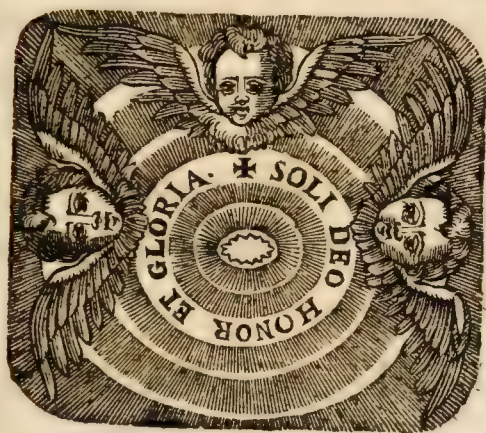
Baruch 2,
 16.

Respice Domine de domo sancta tua in nos, & in-
 clina aurem tuam, & exaudi nos. Aperi oculos tuos,
 & vide quia non mortui, qui sunt in inferno, quorum spi-
 ritus acceptus est à visceribus suis, dabunt honorem &
 iustificationem Domino, sed anima quæ tristis est super ma-
 gnitudine mali, & incedit curua & infirma, & oculi de-
 ficientes, & anima esuriens dat tibi gloriam & iustitiam
 Domino. Sit omnis faber & architectus cultor artis be-
 nè viuendi & moriendi, qui noctem tamquam diem
 transigat, & assiduitas eius variat picturam, cor suum
 dabit in similitudinem picturæ, & vigilia sua perficiet
 opus. Perficiet opus sanctæ Crucis instrumento do-
 latum & elaboratum, quod proferent & offerent
 insignes

Ecclesi. 38,
 26.

SACRI ORATORII APPENDIX. 769
insignes artifices huius artis, Rex gloriosus Crucifi-
xus, & ceteri Crucifixi Crucis instrumento vfi, &
eius vsum atque virtutem ostendentes in sacro San-
ctuario Crucis & Patientiæ.

PATIENTIA
OPVS PERFECTVM
HABET.

Ecccc

IN-

I N D E X

A R G V M E N T O R V M

P A R T I S P R I M Æ

S A C R I O R A T O R I I.

DE natura & gratia Immaculatæ MARIAE, & creatæ animæ, in honorem & cultum sui Creatoris recitantis DOMINICAM ORATIONEM. pag.5. vsque ad pag.66.

De nouem Festis Immaculatæ MARIAE, & animæ vsu sacri Baptismi innouatæ, triumphantis cum MARIA de peccato originis, & eius pœnis, & in eius cultum dicentis ANGELICAM SALVTATIONEM. 69. vsque ad pag.162.

De frequenti cultu Dei, & Immaculatæ MARIAE immunis à lue & labe communis culpæ. 164. vsque ad pag.186.

P A R T I S S E C V N D Æ.

De Pœnitentia, & eius partibus, Contritione, Confessione, Absolutione, & Satisfactione.	}	193. vsque ad pag.
De officio Confessarij.	}	468.
De officio Confitentis sani, & agrotantis.		
De frequenti vsu Confessionis. 469. vsque ad pag.504.		
P A R -		

PARTIS TERTIÆ.

- De Eucharistia, Eucharistico Sacrificio, Communionē, & Viatico.* } 513. vsque
De officio celebrantis. } ad pag.
De officio communicantis. } 618.
De septem miraculis Eucharistiæ, & Virginitatis Mariæ. 618. vsque ad pag. 629.
De effectibus sacre Eucharistiæ. 630. vsque ad pag. 644.
De frequenti usu sacre Communionis. 645. vsque ad pag. 676.

APPENDICIS.

- De corde antiqui & noui Davidis, & creaturæ colentis suum Creatorem.* 680. vsque ad pag. 706.
De corde creaturæ colentis Deum Redemptorem & Pastorem. 709. vsque ad pag. 735.
De corde creaturæ colentis Deum suum Sanctificatorem. 738. vsque ad pag. 769.

INDEX RERVM MEMORABILIVM.

A

- A**dæ status. 25. & seq. ruina. 49. & seq. exilium. 61. & seq.
 Agathæ vbera. 59.
 Agatha mystica anima, celebrantis. 552. communicantis. 556.
 Agnes cum agno. 585.
 Agnes mystica, anima celebrantis. 590. communicantis. 593.
 Animæ creatæ effigies MARIA. 9. & seq.
 Animæ innouatæ virtute Baptismi effigies MARIANA. 71. & seq.
 Anima innouata virtute sacri Baptismi, mystica MARIA est, imbuta Spiritu sancto. 71. & seq.
 Anima renata ex aqua & Spiritu sancto triumphat cum MARIA de peccato originis. 70. & seq. de eius pœnis. 82. & seq.
 Ars antiqua benè viuendi. 7. & seq.

B

- Barbara patrona Stanislai. 586.
 Barbara mystica, anima celebrantis. 588. communicantis. 591.
 Baptismus ars noua benè viuendi & moriendi. 66. & seq.

C

- Cæcilia cum organo. 513.
 Cæcilia mystica, anima celebrantis. 516. communicantis. 520.
 Clara cum venerabili Sacramento. 551.
 Clara mystica, anima celebrantis. 554. communicantis. 559.
 Catharina Alexandrina cum anulo. 531.
 Catharina mystica, anima celebrantis. 534. communicantis. 541.
 Catharina Senensis cum stigmatibus sacræ passionis. 536.
 Catharina Senensis typus animæ celebrantis. 537. communicantis. 539.
 Communionis frequentia. 645. & seq.
 Conceptionis immaculatæ miracula. 180. & seq.
 Confessio filij prodigi. 269.
 Confessionis frequentia. 469. & seq.
 Confessarij officia: cum Christo ouem perditam quærere. 223. & seq.
 dealbare peccatores. 238.
 mundare leprosum. 251.
 curare paralyticum. 263.
 cæcum

INDEX R E R V M.

cæcum illuminare. 287.
 recipere prodigum. 275.
 audire benignè confitentem. 299.
 transformare pœnitentes. 311.
 monita salutis dare. 323.
 non dedignari pœnitenti succurrere. 331.
 bonum eius propositum examinare. 350.
 more debito pœnitentias iniungere. 364.
 iniungere opera misericordiæ. 390.
 opera mortificationis. 401.
 preces & orationes. 420.
 absolvere sicut absolutus est Lazarus. 373.
 sicut & Petrus absolutus est. 433. & seq.
 Confessarij exemplar Christus crucifixus. 458.
 Conuersio Chananæ. 357.
 Conuersio Magdalenæ. 343.
 Cor secundum cor Dei creatoris. 680. & seq.
 Cor secundum cor Dei Redemptoris, & Pastoris. 696. & seq.
 Cor secundum cor Dei sanctificatoris. 738. & seq.
 Creatoris cultus. 9. & seq.
 D
 Dauid nouus & antiquus naufragus. 193. & seq.
 Dauid liber à naufragio. 441. & seq.
 Detestatio peccatorū. 329. & seq.

Dorothea cum fructibus. 319.
 Dorothea mystica anima celebrantis. 518. communicantis. 522.

E

Eucharistia ars artium benè viuendi & moriendi. 510. & seq.
 Eucharistia memoria Christi. 525. 545. 563. 581. 599. 616. 624.
 Eucharistiæ effectus duodecim fructus Spiritus sancti. 632. & seq.
 Eucharistiæ, & virginitatis MARIÆ septem miracula. 624. & seq.
 Eucharistiæ frequentia opus Spiritus sancti. 645.
 Eucharistiæ frequentia sanctificatur per septem dona Spiritus sancti. 648. & seq.
 Examen conscientiæ. 257. & seq.

F

Feminæ patientis fluxum sanguinis curatio. 397.
 Festa nouem immaculatæ MARIÆ, triumpho solemnes de peccato originali, & eius pœnis. 70. & seq.
 Figura immaculatæ MARIÆ impressa animæ. 77. 88. 98. 108. 118. 128. 137. 148. 162.

G

Gloria sanctæ Trinitatis condonatio culparum. 462. & seq.
 Eeeee 3 Glo-

INDEX R E R V M.

Gloria sanctæ Trinitatis, & Matris Dei, sacra Eucharistia. 604.

H

Humanæ naturæ status. 25. ruina. 49. exilium. 61. restitutio. 71. & seq.

Hymnus Eucharistiæ, *Pange lingua*, expositus. 313. & seq.

I

Imago miraculosa ouis errantis. 218.

Imago miraculosa Regis Æthiopis. 232.

Imago miraculosa leprosi. 246.

Imago miraculosa paralytici. 258.

Imago miraculosa prodigi. 270.

Imago miraculosa cæci à natiuitate. 282.

Imago miraculosa surdi sanati. 318.

Imago miraculosa Centurionis. 330.

Imago miraculosa Magdalenæ. 344.

Imago miraculosa Chananæ. 358.

Imago miraculosa Lazari. 372.

Imago miraculosa Matthæi. 384.

Imago miraculosa feminæ patientis fluxum sanguinis. 397.

Imago miraculosa muti hominis sanati. 414.

Imago miraculosa D. Petri. 428.

Imago miraculosa Christi crucifixi. 442.

L

Lazari suscitatio. 371.

Leprosi contritio. 245.

Luciæ fides. 569.

Lucia mystica anima celebrantis.

572. communicantis. 577.

M

MARIA primogenita Dei. 7.

MARIA prima in cultu Dei Patris. 8.

MARIA prima ad regnum vocata. 23.

MARIA prima in obedientia. 31.

MARIÆ immaculatæ periculum. 49.

MARIA libera à culpa, sed non à debito naturæ. 54. & seq.

MARIÆ, & animæ Christianæ ac Marianæ triumphus de culpa in Conceptione. 69. & seq.

de nuditate in Natiuitate. 81. & seq.

de fuga in Præsentatione. 91. & seq.

de maledictione terræ in Annuntiatione. 101. & seq.

de maledictione fructus in Visitatione. 111. & seq.

de timore & dolore partus in Expectatione. 121. & seq.

de multiplicatione fetus in Purificatione. 130. & seq.

de exilio in Assumptione. 144. & seq.

de morte & mortalitate in Festo ad Niues. 164. & seq.

MARIA

INDEX R E R V M.

MARIA mystica, anima celebrantis. 605. communicantis. 608. & seq.

Matthæi vocatio. 383.

Muti hominis curatio. 413.

N

Naufragum agit Dauid in septem Psalmis Pœnitentiæ. 194. & seq.

O

Oraculum, *Attende tibi.* 11.

Oratio Dominica explicata. 7.

& seq.

Ore confessio fit ad salutem animæ & corporis. 298. 310. 322. 334. 349. 363. 376.

Ovis errantis parabola. 217.

P

Pœnitentia ars noua benè viuendi & moriendi. 189. & seq.

Pœnitentiæ partes Contritio, Confessio, Absolutio, & Satisfactio. 194. & seq.

Pœnitentiales Psalmi continent in se has partes Pœnitentiæ. *ibid.* Psalmus L. explicatus. 217. & seq.

Pœnitens ovis errans. 220. & seq.

Rex Æthiops. 233. leprosus. 247. Paralyticus. 259.

Pœnitens, Prodigus. 271. Cæcus à natiuitate. 283.

Pœnitentis confessio. 295. & seq. transformatio. 305. obedientia. 319. detestatio criminum. 331. propositum vitæ melioris. 345.

Pœnitens acceptans pœnitentiam. 360. accipiens absolutionem. 373. & seq.

Petri Apostoli pœnitentia. 427.

Q

Quærendum primùm regnum Dei. 25. & seq.

Quis, quid, vbi, quibus auxiliis, cur, quo modo, quando, circumstantiæ Eucharisticæ. 507.

R

Reconciliationis & reformationis mysterium. 461. & seq.

Regis Æthiops contritio perfecta. 231.

S

Salutatio Angelica explicata. 69. & seq.

Samaritanæ conuersio. 293.

Sanatio cæci à natiuitate. 281.

Sanatio hominis surdi. 317.

Satisfactio operum misericordiæ. 385. & seq.

Satisfactio mortificationis. 400. & seq.

Satisfactio orationum. 416. & seq.

Satisfactio cordis contriti & humiliati. 430. & seq.

Satisfactio Christi perfecta. 443. & seq.

Satisfactio salutaris non animæ solùm, sed etiam corpori. 389. 404. 419.

Signaculum ornatum insignibus virgi.

INDEX RERVM.

virginalibus, impressum ani-
mæ. 525. 344. 563. 580. 596.

T

Templum Dei mundus totus est.
9.

Teresiæ matris, & eius filiæ ve-
nerabilis Annæ de Iesv perspi-
cax visus erga Eucharistiam.
567.

Teresiæ matris spiritus heres ea-
dem filia Anna de Iesv. *ibid.*

Teresia mystica, anima celebran-
tis. 570. communicantis. 574.

V

Viatici sumendi forma. 524. 543.
562. 581. 596. 612.

Virgines nouem Eucharisticæ, no-
uem canentes Musæ. 508.

Virgines canunt, more cælesti,
suis signis & insignibus. 513.
& seq.

Z

Zachariæ, restituta loquela, vt
orando, & Deum laudando
satisfaceret. 414.

Zelus pœnitentis satisfactorius.
385. & seq.

Zelus Confessarij. 390. & seq.

SVM-

SVMMA PRIVILEGII CÆSAREI.

FERDINANDI II. Diuina fauente clementia electi Romanorum Imperatoris semper Augusti Diplomate cautum est; nequis intra Romani Imperij & Regnorum ac Dominiorum suorum hereditariorum fines, Societatis IESV Patrum Opera citra consensum eorundem Patrum & Auctorum desuper obtentorum imprimere, vel recudere, aut alibi recusa inferre aut vendere presumat. Qui secus faxit, præter Librorum omnium confiscationem, viginti marcharum auri puri pænâ mulctabitur, vti latius patet ex Diplomate dato Vienna die IV. Augusti, M. DC. XXVI.

FERDINANDVS.

Petrus Henricus à Stralendorff.

*Ad mandatum Sac. Maiestatis proprium,
Hermanus à Questenbergh.*

FACVLTA R. P. PROVINCIALIS.

CVM sacrum Oratorium piarum Imaginum immaculatae MARIÆ, & Anima creata, ac Baptismo, Pœnitentia, & Eucharistia innouata, à R. P. Petro Biuero Societatis nostræ Theologo & Serenissimorum Belgij Principum Concionatore compositum, tres Societatis nostræ Theologi, quibus id commissum fuit, lustrauerint, & in lucem edi posse probauerint, pro potestate mihi facta ab admodum R. P. N. Mutio Vitellesco Societatis nostræ Præposito Generali, concedo vt typis diuulgetur; & iuxta Priuilegium Cæsareum Societati nostræ concessum, soli Balthasari Moreto idem imprimere ac recudere liceat. In cuius rei fidem hæc manu meâ subscripsi, & officij mei sigillo munitas dedi Bruxellis V. Decembris, M. DC. XXXIII.

Guilielmus de VVael.

Fffff

SVM-

SVMMA PRIVILEGII REGIS CATHOLICI.

PHILIPPVS IV. Hispaniarum & Indiarum Rex Catholicus ac Potentissimus Belgarum & Burgundionum Princeps, Diplomate suo sanxit, nequis sacrum Oratorium piarum Imaginum immaculatæ MARIÆ, & Animæ creatæ, ac Baptismo, Pœnitentia, & Eucharistia innouatæ, Auctore R.P. Petro Biuero Matritensi Societatis IESV Theologo, & Serenissimorum Belgij Principum Concionatore, præter Balthasaris Moreti voluntatem ullo modo intra septennium imprimat, aut alibi terrarum impressum in has Inferioris Germaniæ ditiones importet, venalēve habeat. Qui secūs faxit, confiscatione Librorum & aliâ graui pœnâ mulēbitur, vti latius patet in litteris datis Bruxellæ XVI. Septembris, M. DC. XXXII.

Signat.

Steenhuyse.

APPROBATIO CENSORIS.

Sacrum Oratorium piarum Imaginum immaculatæ MARIÆ, & Animæ creatæ, ac Baptismo, Pœnitentia & Eucharistia innouatæ, Auctore R.P. Petro Biuero Societatis IESV Theologo, opus est non minoris pietatis quàm doctrinæ, & dignum censeo quod ad publicam vtilitatem typis mandetur, atque in lucem profertur.

Gaspar Estrix Canonicus & Plebanus
Antuerp. ac Librorum Censor.

20th Nov.

ROBERT W. WOODRUFF
LIBRARY

Manuscript, Archives, and Rare Book Library

Paul Bernard Seydel
Memorial

